Uchwała nr 16/2015

Walnego Zebrania Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego

Województwa Śląskiego z dnia 30 listopada 2015 r.

w sprawie: przyjęcia VII wersji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Na podstawie § 16 pkt 3) Statutu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, podjętego Uchwałą Walnego Zebrania Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego nr 2/2013 z dnia 3 października 2013 roku, z późniejszymi zmianami

Walne Zebranie Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego

Województwa Śląskiego uchwala:

§1. Przyjąć VII wersję Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w brzmieniu które stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§2. Przekazać Zarządowi Związku realizację zadań wynikających ze Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

§3. Traci moc uchwała nr 12/2015 z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia VI wersji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Walnego Zebrania Członków
Członek Zarządu Związku
Marcin Krupa

Dyrektor Biura
Mariusz Śpiewok

Związek Gmin i Powiatów
Subregionu Centralnego
Województwa Śląskiego

STRATEGIA
ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH
SUBREGIONU CENTRALNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
NA LATA 2014-2020

Wersja VII

Ustanowiona uchwałą Walnego Zebrania Członków Subregionu Centralnego nr 16/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie aktualizacji „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020".

Gliwice, listopad 2015 r.

Lista stosowanych skrótów:

BOF	Bezpośredni obszar funkcjonalny
BROWNFIELD	Obszary poprzemysłowe, popegeerowskie, powojskowe, pokolejowe docelowo mające zostać przekształcone pod inwestycje
BZSC	Biuro Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związku Subregionu Centralnego)
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IZ	Instytucja Zarządzająca
IPZIT	Instytucja Pośrednicząca właściwa dla ZIT Subregionu Centralnego, tj. Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związek Subregionu Centralnego)
IPWUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, pełniący funkcję Instytucji Pośredniczącej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
IZZIT	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KMRPO	Komitet Monitorujący Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
KZK GOP	Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2014-2020
MG	Metropolia Górnośląska
MZK	Miejski Zarząd Komunikacji
MZKP	Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
PI	Priorytet Inwestycyjny
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
POIŚ_TRA	Projekt komplementarny POIŚ z zakresu miejskiego transportu publicznego „Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym”
POIŚ_WFOŚ	Projekt komplementarny POIŚ z zakresu minimalizowania niskiej emisji „Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej”
PKM	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
PKP	Polskie Koleje Państwowe
RIT	Regionalne Inwestycje Terytorialne
RPO	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
SC	Subregion Centralny
SRW	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
STRATEGIA	Strategia rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
UM	Urząd Miasta
UP	Umowa Partnerstwa
WZCSC	Walne Zebranie Członków Subregionu Centralnego
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZRID	Zezwolenie na Realizację Inwestycji Drogowej
ZSC	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związek Subregionu Centralnego)
ZZSC	Zarząd Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związku Subregionu Centralnego)

Spis treści

1. Podstawa prawna Strategii 4
2. Obszar wsparcia Strategii 8
3. Aspekty przestrzenne warunkujące rozwój Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna 12
4. Gospodarka i rynek pracy w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna 14
5. Społeczeństwo Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna 24
6. Gospodarowanie zasobami w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna 43
7. Mobilność w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna 62
    7.1. Infrastruktura transportowa i inteligentne systemy transportowe 62
    7.2. Integracja publicznego transportu zbiorowego 69
    7.3. Tabor publicznych środków transportu zbiorowego 79
    7.4. Infrastruktura przesiadkowa 83
    7.5. Transport rowerowy 92
8. Pozostałe projekty przyczyniające się do rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego 95
    8.1. Projekty infrastrukturalne 95
    8.2. Projekty przyczyniające się do ochrony środowiska i wzmocnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego 97
    8.3. Projekty społeczno-kulturalne 97
9. Kluczowe ustalenia z analizy SWOT Subregionu Centralnego 98
10. Misja, cele, priorytety i działania ZIT Subregionu Centralnego 101
11. Charakterystyka wiązek projektów ZIT Subregionu Centralnego 113
12. Zasady wyboru projektów realizujących Strategię 152
13. Projekty komplementarne PO Infrastruktura i Środowisko 157
    13.1. POIŚ_TRA: Projekt Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym 157
    13.2. POIŚ_WFOŚ: Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji 158
14. Zakres odpowiedzialności w procesie wdrażania Strategii 160
15. Wdrażanie Strategii z wykorzystaniem włączenia społecznego 164
16. Monitorowanie i ewaluacja Strategii 168
17. Indykatywna tablica finansowa Strategii 170
Aneks nr 1. Tabela wskaźników produktu, rezultatu bezpośredniego i rezultatu strategicznego 172
Aneks nr 2. Fiszki zadań (projektów) w ramach projektu komplementarnego POIŚ_TRA 183
Aneks nr 3. Zgodność Strategii ZIT Subregionu Centralnego z innymi strategiami, politykami, wytycznymi 232
Aneks nr 4. Stan prac nad przygotowaniem dokumentów wdrożeniowych w gminach Subregionu Centralnego 245
Aneks nr 5. Zestawienie lokalnych strategii i programów powiązanych z interwencją ZIT Subregionu Centralnego 248
Aneks nr 6. Zespół redagujący Strategię ZIT Subregionu Centralnego 356

1. Podstawa prawna Strategii

STRATEGIA jest narzędziem dedykowanym wdrażaniu ZIT – co oznacza, że podczas jej tworzenia uwzględniono wszelkie wymagania dotyczące tzw. strategii ZIT, a jej postanowienia dotyczą zakresu interwencji ZIT oraz projektów komplementarnych POIŚ. Na mocy Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 1276/261/IV/2013 z 11 czerwca 2013 r. cały obszar SC jest obszarem podlegającym interwencji z wykorzystaniem instrumentu ZIT. ZIT jest instrumentem rozwoju terytorialnego realizowanym w ramach RPO na zasadach wskazanych w Umowie Partnerstwa i w RPO. W zakresie ZIT, STRATEGIA uwzględnia zapisy rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady:

- nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
- nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.;
- nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006.

ZIT są realizowane zgodnie z art. 36 Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. oraz art. 7 Rozporządzenia EFRR 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r.

STRATEGIA jest dokumentem przyjętym uchwałą Walnego Zebrania Członków Subregionu Centralnego nr 16/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie aktualizacji „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020". ZSC jest dobrowolnym samorządnym stowarzyszeniem gmin i powiatów, powołanym dla wsparcia idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji. W skład ZSC wchodzi 81 JST z terytorium SC. ZSC jest zinstytucjonalizowaną formą partnerstwa JST powołaną m.in. w celu skutecznego wdrożenia ZIT w SC. Działania podejmowane przez ZSC realizowane są w duchu zasady partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania, zgodnie z art. 5 Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. STRATEGIA pełni rolę „strategii określającej zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie", o której mowa w art. 7 Rozporządzenia w sprawie EFRR 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r. Ramy STRATEGII odpowiadają wytycznym podanym w dokumentach:

- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (art. 30 ust. 8),
- Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2013 r.

- Ramy koncepcyjne w zakresie przygotowania i oceny Strategii ZIT, JASPERS Warszawa – Grupa zadaniowa ZIT, Warszawa, 11.04.2014 r.
- Umowa Partnerstwa, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 23.05.2014 r.

W aspekcie metodycznym uwzględniono także rekomendacje zawarte w dokumencie: *Place-based territorially sensitive and integrated approach*.[1]

Zapisy STRATEGII odwołują się do zapisów:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z 18 grudnia 2014 r.
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 z 16 grudnia 2014 r.

zatwierdzonych przez Komisję Europejską. STRATEGIA jest zgodna z postanowieniami: Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030", Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, krajowych strategii sektorowych, Strategii SRW, Koncepcji Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego, Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego, Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego, Programu Ochrony Powietrza Województwa Śląskiego, Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego, Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032, Strategii GZM. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w Aneksie nr 3. W świetle założonej interwencji ZIT, STRATEGIA pozostaje w zgodności ze strategiami i programami lokalnymi, które zostały przywołane w Aneksie nr 5. Schemat relacji ilustruje rysunek 1.

Ramy realizacji przedsięwzięć w ramach ZIT w województwie śląskim zostały opisane w rozdziale 4. RPO, gdzie ustanowiono m.in. co następuje: „Zgodnie z zapisami UP działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich będą realizowane w szczególności z zastosowaniem instrumentu ZIT. W ramach RPO WSL 2014-2020 instrument ZIT będzie wdrażany na obszarze Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego tj. na obszarze Subregionu Centralnego na zasadach określonych w UP. W skład Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego wchodzi 81 jednostek samorządu terytorialnego m.in. miasto wojewódzkie, wszystkie miasta z rdzenia obszaru funkcjonalnego oraz gminy i powiaty otoczenia funkcjonalnego. Delimitacja obszaru została dokonana w oparciu o: Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+" oraz uzgodnienia z jednostkami samorządu terytorialnego, które zdeklarowały współpracę w ramach Subregionu Centralnego." Współpraca ta realizowana jest poprzez zinstytucjonalizowaną formę partnerstwa, jaką jest opisany powyżej ZSC.

Podstawą interwencji w ramach ZIT SC jest niniejsza STRATEGIA uwzględniająca wspólne strategiczne wybory uzgodnione przez jednostki wchodzące w skład partnerstwa. Jej cele pozostają w spójności z celami RPO. Mierniki efektów realizacji działań wskazanych do realizacji w formule ZIT są powiązane z systemem wskaźników RPO oraz wpisują się w system monitorowania postępów i efektów wdrażania programu. Tym samym interwencja ZIT SC przyczyni się do efektywnej realizacji wskaźników produktu dla poszczególnych osi priorytetowych RPO, w których zastosowano instrument ZIT. Pełna lista wskaźników, których osiągnięcie będzie możliwe dzięki realizacji zadań

[1] Place-based territorially sensitive and integrated approach, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2013

w formule ZIT, znajduje się w Aneksie nr 1. Ponadto STRATEGIA obejmuje także interwencję POIŚ, przez realizację tzw. projektów komplementarnych do ZIT finansowanych ze środków tego programu.

Ważnym elementem realizacji STRATEGII jest zapewnienie zdolności instytucjonalnej do udziału we wdrażaniu RPO i pośrednio POIŚ. Podmiot zarządzający i administrujący realizacją ZIT, którym dla SC jest ZSC, spełnia warunki związane z systemem realizacji, monitorowania i sprawozdawczości określone przez IZ RPO. ZSC pełni rolę IPZIT dla RPO, co stanowi odniesienie do zapisów art. 123 ust. 6. Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r.

Jego rola została zdefiniowana w RPO w następujący sposób: „Zakres powierzenia władzom lokalnym, w tym miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT/RIT określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami lokalnymi (w tym miejskimi) i IZ RPO. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 władze lokalne (w tym miejskie) realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania. Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że władze lokalne (w tym miejskie) przedkładają IZ RPO listy projektów wybranych do wsparcia bądź - w przypadku trybu pozakonkursowego - zidentyfikowanych w Strategii ZIT/RIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO dotyczące stopnia zgodności z celami Strategii ZIT. IZ RPO dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i pełna ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym może być dokonywana przez władze lokalne, w tym miejskie lub IZ RPO, z udziałem w stosownych przypadkach ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia.”

Koszty wdrażania ZIT w uzgodnionym zakresie są finansowane głównie w ramach krajowego Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (w Katowicach) w piśmie z dnia 13.09.2013 r. przyjął stanowisko, zgodnie z którym priorytety, cele i przedsięwzięcia przewidywane do relacji w ramach przedmiotowych działań strategicznych nie wymagają procedury oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ wpisują się one w realizację RPO, dla którego przeprowadzono już odpowiednią procedurę. Stosując tę samą przesłankę zgodności interwencji STRATEGII z interwencją RPO, możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaaprobował także Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 09.10.2013 r.

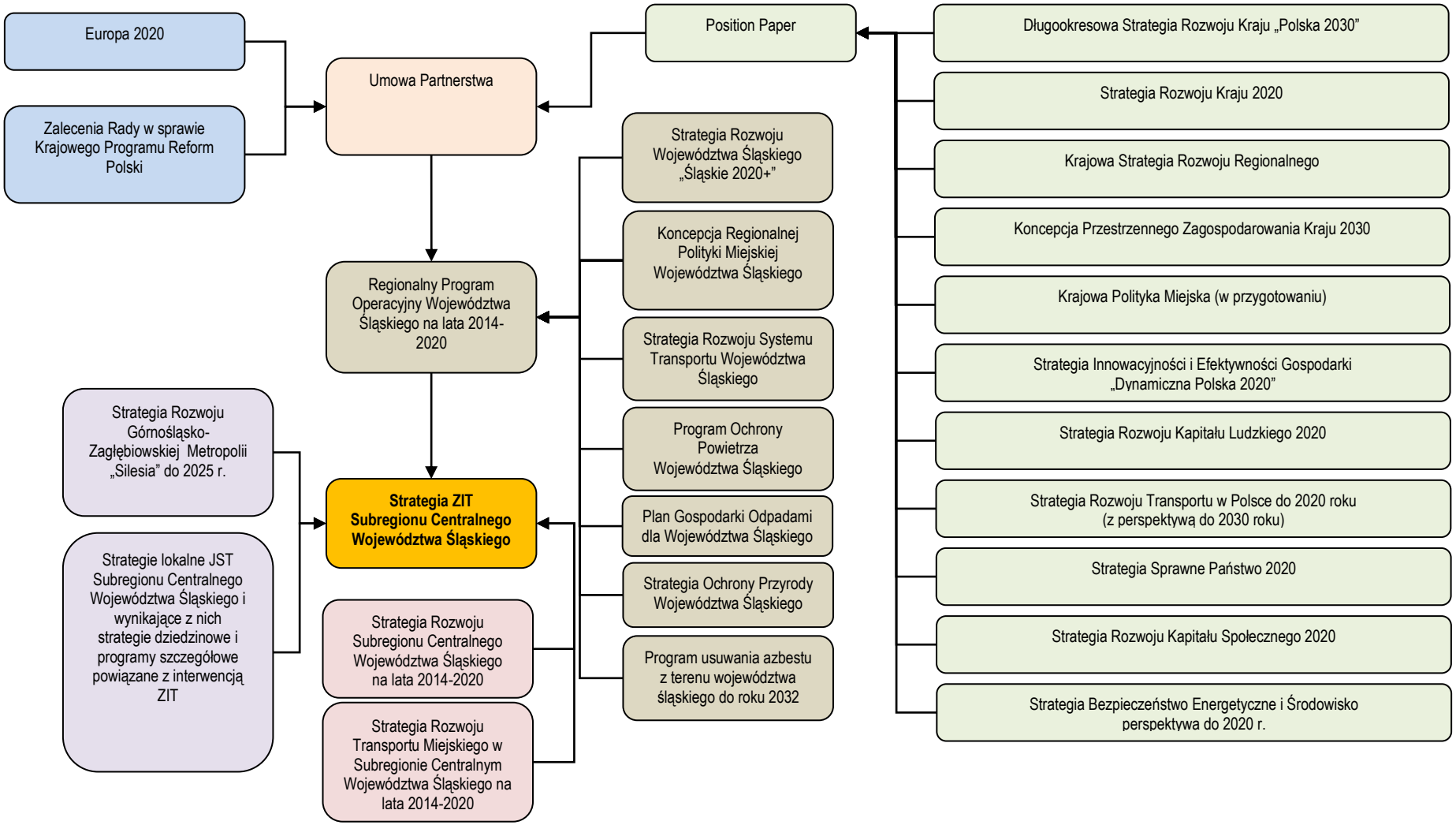

Rysunek 1. Układ dokumentów strategicznych powiązanych ze Strategią ZIT SC

Opracowanie własne

2. Obszar wsparcia Strategii

Biorąc pod uwagę cele ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju w Polsce, ZIT będą realizowane na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie. Jednocześnie w województwie śląskim, w ramach RPO, co do zasady zintegrowane podejście terytorialne będzie wdrażane na obszarach funkcjonalnych czterech subregionów: Centralnego (ZIT) oraz Północnego, Południowego i Zachodniego (Regionalne Inwestycje Terytorialne), stanowiących - zgodnie z SRW - obszary polityki rozwoju regionu. Celem ich wyznaczenia w 2000 r. była organizacja procesów rozwojowych w oparciu o istniejące powiązania funkcjonalne, gospodarcze i społeczno-historyczne. W konsekwencji tych postanowień w województwie śląskim ZIT będą realizowane na obszarze funkcjonalnym miasta wojewódzkiego delimitowanym w granicach SC. Szczegółowo rozwiązanie to przedstawiono poniżej w tabeli 1., stanowiącej załącznik nr 2 do RPO, pt. „Lista gmin wchodzących w skład Subregionu Centralnego w ujęciu funkcjonalnym" oraz na rysunku 2. Wyniki diagnozy strategicznej SC w ujęciu terytorialnym i w świetle interwencji ZIT przedstawiono w kolejnych rozdziałach STRATEGII.

Tabela 1. Obszar wsparcia ZIT SC

Metropolia Górnośląska (rdzeń)	Bezpośredni Obszar Funkcjonalny (BOF) Metropolii Górnośląskiej	Pozostałe gminy subregionu centralnego (pośredni obszar funkcjonalny Metropolii Górnośląskiej)
1. Będzin	1. Bobrowniki	1. Boronów
2. Bieruń	2. Bojszowy	2. Ciasna
3. Bytom	3. Chełm Śląski	3. Goczałkowice-Zdrój
4. Chorzów	4. Gierałtowice	4. Herby
5. Czeladź	5. Imielin	5. Irządze
6. Dąbrowa Górnicza	6. Kalety	6. Kochanowice
7. Gliwice	7. Kobiór	7. Koszęcin
8. Jaworzno	8. Krupski Młyn	8. Kroczyce
9. Katowice	9. Lędziny	9. Lubliniec∗
10. Knurów	10. Łazy	10. Ogrodzieniec
11. Łaziska Górne	11. Miasteczko Śląskie	11. Pawłowice
12. Mikołów	12. Miedźna	12. Pawonków
13. Mysłowice	13. Mierzęcice	13. Pilica
14. Piekary Śląskie	14. Ornontowice	14. Poręba
15. Radzionków	15. Orzesze	15. Pszczyna∗
16. Ruda Śląska	16. Ożarowice	16. Suszec
17. Siemianowice Śląskie	17. Pilchowice	17. Szczekociny
18. Sosnowiec	18. Psary	18. Włodowice
19. Świętochłowice	19. Pyskowice	19. Woźniki
20. Tarnowskie Góry	20. Rudziniec	20. Zawiercie∗
21. Tychy	21. Siewierz	21. Żarnowiec
22. Wojkowice	22. Sławków	
23. Zabrze	23. Sośnicowice	
	24. Świerklaniec	
	25. Toszek	
	26. Tworóg	
	27. Wielowieś	
	28. Wyry	
	29. Zbrosławice	

∗ miasta stanowiące Lokalne Ośrodki Rozwoju

Źródło: SRW, RPO

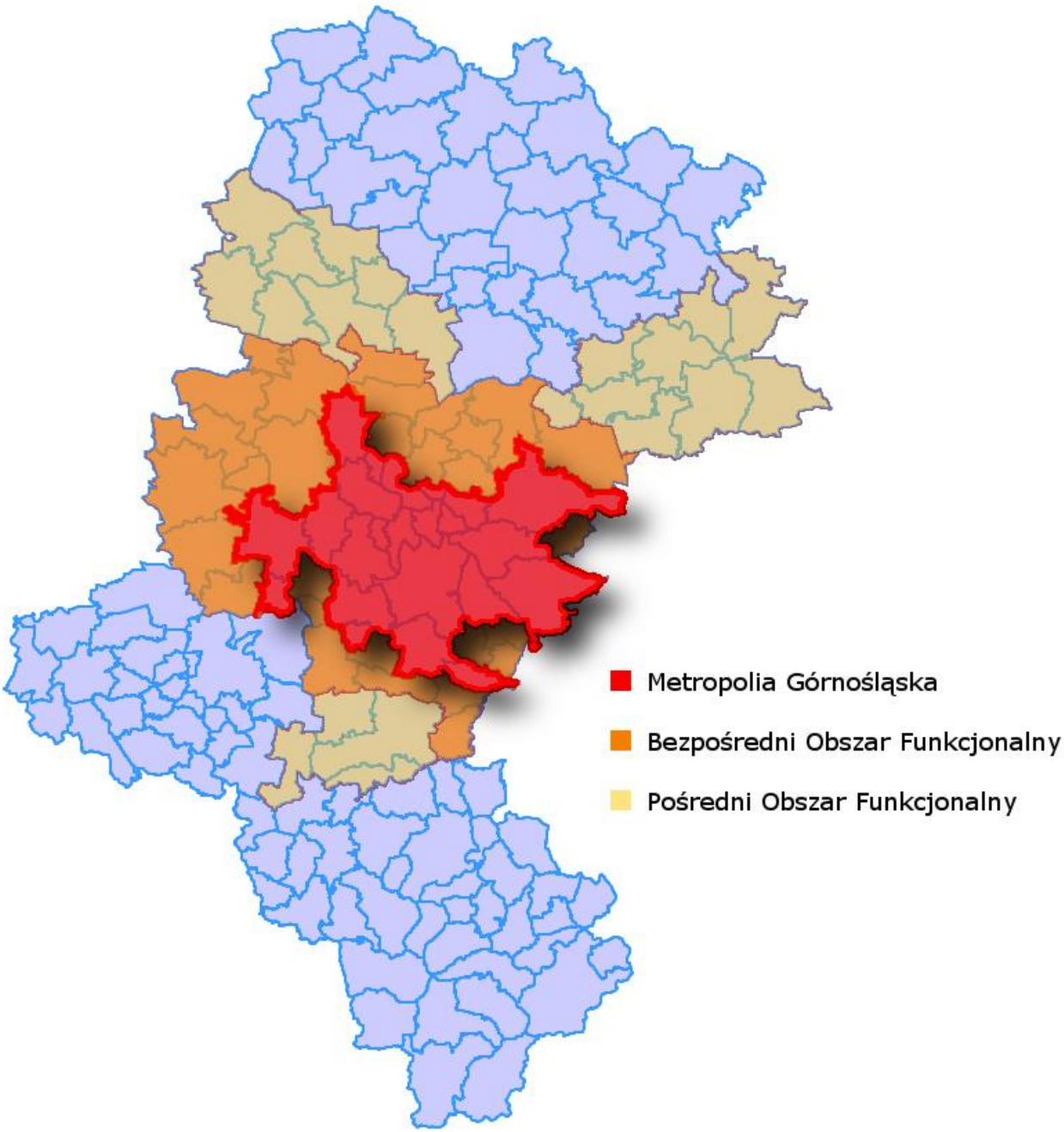

Rysunek 2. SC w ujęciu funkcjonalnym

Opracowanie własne

Obszar wsparcia ZIT SC wskazany w tabeli 1. oraz na rysunku 2. jest, jak zostało to już wspomniane, bezpośrednio wywodzony z SRW. W świetle jej zapisów MG to centralny obszar rozwojowy województwa śląskiego o znaczeniu europejskim, składający się z 23 miast, w tym miasta wojewódzkiego. W skład jej BOF wchodzi natomiast 29 gmin. Najważniejszym wyzwaniem dla polityki rozwoju tego obszaru jest jego metropolizacja, w tym wypromowanie MG jako liczącego się w Polsce i Europie obszaru metropolitalnego. Należy wzmacniać rozwój funkcji metropolitalnych z zakresu

gospodarki, nauki i sektora naukowo-badawczego, w tym infrastrukturę i sieci badawcze umożliwiające komercjalizację ich wyników, kultury i przemysłów kultury oraz usług publicznych wyższego rzędu, w szczególności wyspecjalizowanych usług medycznych, szkolnictwa wyższego. Rozwój specjalistycznych usług wyższego rzędu ma podstawowe znaczenie dla MG. Działania związane z poprawą powiązań funkcjonalnych powinny obejmować zarówno obszary MG i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne, jak również pozostałe obszary zlokalizowane w obrębie centralnego obszaru funkcjonalnego. Owe pozostałe obszary stanowią pośredni obszar funkcjonalny MG, który posiada swą wewnętrzną strukturę gdyż jest skoncentrowany wokół trzech lokalnych ośrodków rozwoju: Lublińca, Pszczyny i Zawiercia. Lokalnym ośrodkom rozwoju przypisana jest w SRW rola skupiania procesów rozwoju na poziomie lokalnym. Ośrodki te stanowią przejściowe ogniwo dyfuzji rozwoju pomiędzy MG a pozostałymi obszarami województwa. Wyzwaniem zidentyfikowanym w SRW jest poprawa integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej ośrodków miejskich będących lokalnymi ośrodkami rozwoju i ich otoczenia, w większości wiejskiego, poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej i systemów transportu zbiorowego, rozwijanie i uzupełnianie zakresu usług publicznych: edukacyjnych (głównie na poziomie średnim), ochrony zdrowia (zwłaszcza w zakresie specjalistycznych usług medycznych) oraz kultury. Ważne są również tworzenie i modernizacja infrastruktury technicznej zapewniającej lokalizację firm wykorzystujących specyficzny, lokalny potencjał.

Jednocześnie jednak na zwrócenie uwagi zasługuje zaistniała w województwie śląskim sytuacja, w której delimitacja funkcjonalna przestrzeni przyjęta w SRW na potrzeby prowadzenia polityki rozwoju regionu nie jest zbieżna z delimitacją statystyczną w systemie NTS. Koncentryczny układ: MG – BOF – pośredni obszar funkcjonalny, jest na wskroś opisywany statystycznie przez układ pięciu podregionów NTS3. Przy czym: na obszarze trzech jednostek NTS3 (podregion bytomski, podregion sosnowiecki, podregion tyski) leżą gminy wchodzące w skład MG, BOF oraz obszaru pośredniego; na obszarze podregionu gliwickiego leżą gminy wchodzące w skład MG i BOF; a na obszarze podregionu katowickiego leży 6 powiatów grodzkich zaliczanych do MG. Sytuacja ta znacząco utrudnia wyodrębnianie statystycznego obrazu SC w układzie funkcjonalnym. W szczególności dotyczy to danych gromadzonych na poziomie nie niższym niż NTS3 lub danych, których nie można wprost sumować bądź uśredniać ze względu na algorytm ich gromadzenia lub wskaźnikowego obliczania. Stąd też, w miejscach gdzie nie jest możliwe lub uprawnione prezentowanie danych w innym układzie, w STRATEGII posługuje się odniesieniami statystycznymi w układzie NTS3. W miejscach gdzie uzasadnione jest wskazanie specyfiki miejscowej, a istnieją opracowane dane statystyczne lub zgromadzono dane empiryczne, posługuje się nimi w układzie gmin. Dodatkowo należy podkreślić, że ze względu na dużą powierzchnię obszaru SC oraz dużą dynamikę procesów gospodarczych toczących się na jego terytorium, wewnętrzne ciążenia w skali podregionów są równie istotne jak generalny układ relacji w triadzie: MG – BOF – pośredni obszar funkcjonalny. W praktyce oznacza to, że prowadzenie polityki rozwoju SC wymaga zarówno uwzględnienia „promienistych" procesów integracyjnych od obszaru pośredniego do MG i Katowic, jak i zachowania spójności przestrzennej przez równoważenie poziomów rozwoju podregionów.

Realizacja ZIT SC stanowi podstawę dla odpowiedzi na powyżej opisane wyzwania rozwojowe zidentyfikowane w SRW. Interwencja ZIT nie obejmuje wszystkich działań, które należałoby w tym zakresie podjąć. Zgodnie z postanowieniami RPO, przy pomocy instrumentu ZIT, w oparciu

o STRATEGIĘ, wsparcie skoncentrowane będzie na realizacji celów rozwojowych obejmujących następujące uzgodnione kierunki interwencji zgodne z celami RPO:

- zwiększenie potencjału inwestycyjnego na terenach *brownfield*,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- wzrost atrakcyjności transportu publicznego,
- zwiększenie ilości unieszkodliwionych odpadów,
- rozbudowa systemu oczyszczania ścieków,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa dostępu do usług społecznych oraz aktywizacja społeczno-gospodarcza na obszarach rewitalizowanych,
- zwiększenie dostępu do wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego.

W związku z tym zakłada się, iż w perspektywie roku 2020 instrument ZIT w SC zorientowany jest na zaspokojenie występujących deficytów. Pozostałe, ważne i duże projekty zorientowane na metropolizację i rozwój inteligentny będą realizowane przez władze samorządowe regionu i podmioty działające na terenie SC w innej formule, również jako projekty RPO, projekty w ramach innych programów operacyjnych oraz inne projekty w tym publiczno-prywatne i prywatne. Szerzej zagadnienie to jest opisywane w rozdziale 10. STRATEGII.

3. Aspekty przestrzenne warunkujące rozwój Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna[2]

SC to obszar o powierzchni 5.577 km^2, położony w środkowej części województwa śląskiego. Obszar ten graniczy:

- od północy z Subregionem Północnym województwa śląskiego,
- od południa z Subregionem Południowym województwa śląskiego,
- od wschodu z województwami: świętokrzyskim i małopolskim,
- od zachodu z województwem opolskim i Subregionem Zachodnim województwa śląskiego.

W obrębie SC znajduje się 14 miast na prawach powiatu (tj. Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze) oraz 8 powiatów ziemskich (będziński, bieruńsko-lędziński, gliwicki, lubliniecki, mikołowski, pszczyński, tarnogórski, zawierciański) i zlokalizowane na ich terenie gminy. Łącznie w skład SC wchodzi 81 JST. Terytorium SC jest statystycznie podzielone na 5 jednostek NTS3, tj.: podregion bytomski, podregion gliwicki, podregion katowicki, podregion sosnowiecki, podregion tyski. SC, pod względem powierzchni, jest największą spośród tego typu jednostek w województwie śląskim. Powierzchnia SC stanowi ok. 45% powierzchni całego województwa. SC charakteryzuje **się złożoną strukturą terytorialną zróżnicowaną pod względem powierzchni, demografii oraz pełnionych funkcji**. Najliczniejszą grupę JST stanowi 59 gmin zorganizowanych w 8 powiatów ziemskich, natomiast rdzeń tworzy 14 miast na prawach powiatu. W grupie miast powiatowych największą powierzchnią charakteryzują się: Dąbrowa Górnicza i Katowice. Najmniejszą terytorialnie jednostką są Świętochłowice o pow. 13 km^2. W grupie powiatów największą powierzchnią odznacza się powiat zawierciański (rys. 3).

Słabość: Złożona struktura terytorialna zróżnicowana pod względem powierzchni, demografii oraz pełnionych funkcji.

Rozwiązania: Podjęcie działań zaplanowanych do realizacji przez JST w sposób zintegrowany i komplementarny przy niezbędnym wsparciu środków UE. Przyjęcie w kryteriach oceny zgodności projektów ze STRATEGIĄ założeń o równoważeniu wsparcia w układzie wewnętrznym SC.

W 2014 roku obszar SC zamieszkiwało 2.759.961 mieszkańców, co stanowiło ok. 60,2% ogółu mieszkańców województwa śląskiego. W tym samym roku SC odnotował najwyższy w województwie poziom gęstości zaludnienia[3]:

- Subregion Północny: 171 os./km^2,
- Subregion Centralny: 494 os./km^2,
- Subregion Zachodni: 471 os./km^2,

[2] Elementy diagnostyczne w STRATEGII zostały przygotowane w oparciu o wyniki prac analitycznych wykonanych podczas opracowania dokumentów: SRW i RPO, a także na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej wykonanej przez Centrum Badań i Ekspertyz Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w 2013 roku, danych statystycznych i informacji przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

[3] Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

– Subregion Południowy: 282 os./km^2.

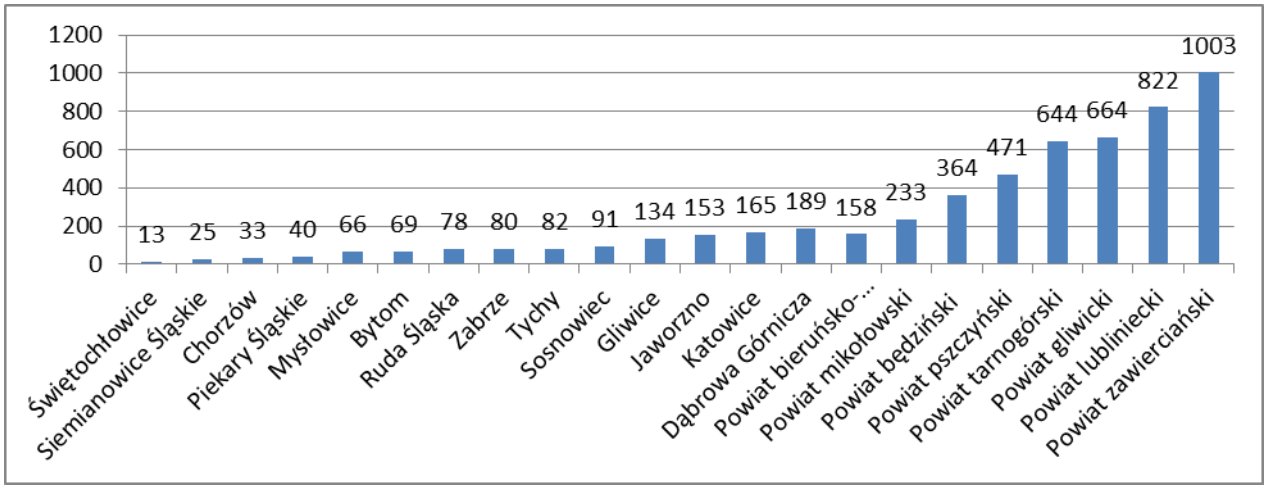

Rysunek 3. Powierzchnia JST SC w km^2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

JST SC są zróżnicowane pod względem liczby mieszkańców i gęstości zaludnienia. W grupie miast na prawach powiatu wskaźnik gęstości zaludnienia zawiera się w przedziale od 612 os./km^2 (Jaworzno) do 3.869 os./km^2 w przypadku Świętochłowic (rys. 4). Gęstość zaludnienia w miastach na prawach powiatu jest istotnie wyższa niż w przypadku pozostałego obszaru, dla którego wskaźnik gęstości zaludnienia zawiera się w przedziale od 94 os./km^2 (powiat lubliniecki) do 414 os./km^2 (powiat będziński).

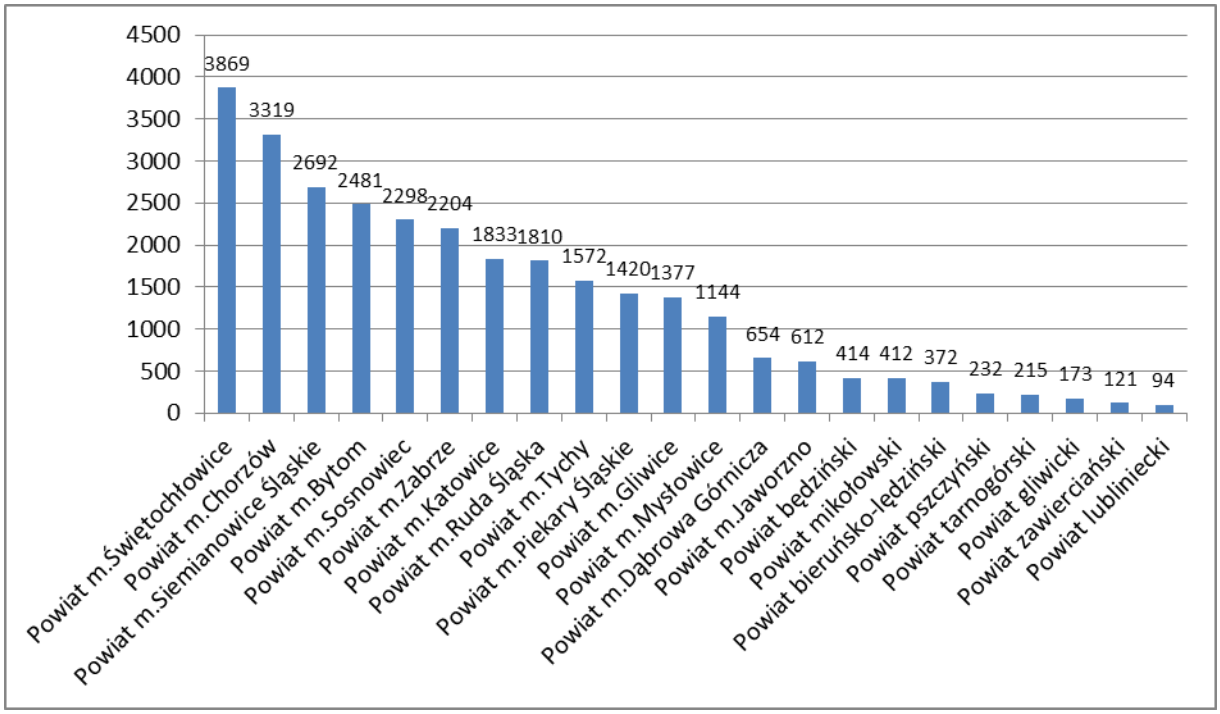

Rysunek 4. Gęstość zaludnienia JST SC w 2014 roku (os./km^2)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

SC jest największym powierzchniowo, najludniejszym i najbardziej gęsto zaludnionym obszarem w województwie śląskim, co stawia go w sposób naturalny w roli głównego koła zamachowego rozwoju w wymiarze regionalnym, krajowym, a także międzynarodowym.

4. Gospodarka i rynek pracy w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna

SC jest **jednym z najsilniejszych gospodarczo organizmów województwa śląskiego oraz kraju**. Z końcem 2014 roku na jego terenie funkcjonowało niemalże 285 tys. podmiotów gospodarki narodowej (tj. 61,7% podmiotów w województwie śląskim i 6,9% podmiotów w kraju). Dane zawarte w tabeli 2. wskazują na wzrost w latach 2010-2014 liczby przedsiębiorstw na obszarze województwa śląskiego oraz SC.

Tabela 2. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych wg REGON

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana (2010 – 100%)
Subregion Centralny	279 807	273 536	279 908	284 344	284 917	101,8%
Województwo śląskie	451 635	443 420	453 496	460 350	461 933	102,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

Wg wyliczeń GUS w województwie śląskim w 2014 roku na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 1.007 przedsiębiorstw. Analizując sytuację SC w tym zakresie, należy zaznaczyć, że powyżej tej średniej znalazły się podregiony: gliwicki (1.040), katowicki (1.122) i sosnowiecki (1.015). Dla podregionów bytomskiego i tyskiego wartości te wynosiły odpowiednio: 944 i 984.

Na obszarze SC w 2012 roku **wypracowano 64,8% PKB województwa śląskiego (8,2% PKB krajowego) oraz 61% wojewódzkiej produkcji sprzedanej (10,6% w skali kraju)**. Przeliczając PKB brutto na 1 mieszkańca (rys. 5) należy podkreślić, że powyżej średniej wojewódzkiej (44.372 zł) znalazły się podregiony: tyski, katowicki oraz gliwicki. Wpływ na wysokie wyniki wywiera m.in. funkcjonowanie podstref Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, które tworzą **dogodne warunki dla przyciągania i realizacji inwestycji, a w konsekwencji do lokowania w nich przedsiębiorstw produkcyjnych oraz usługowych**.

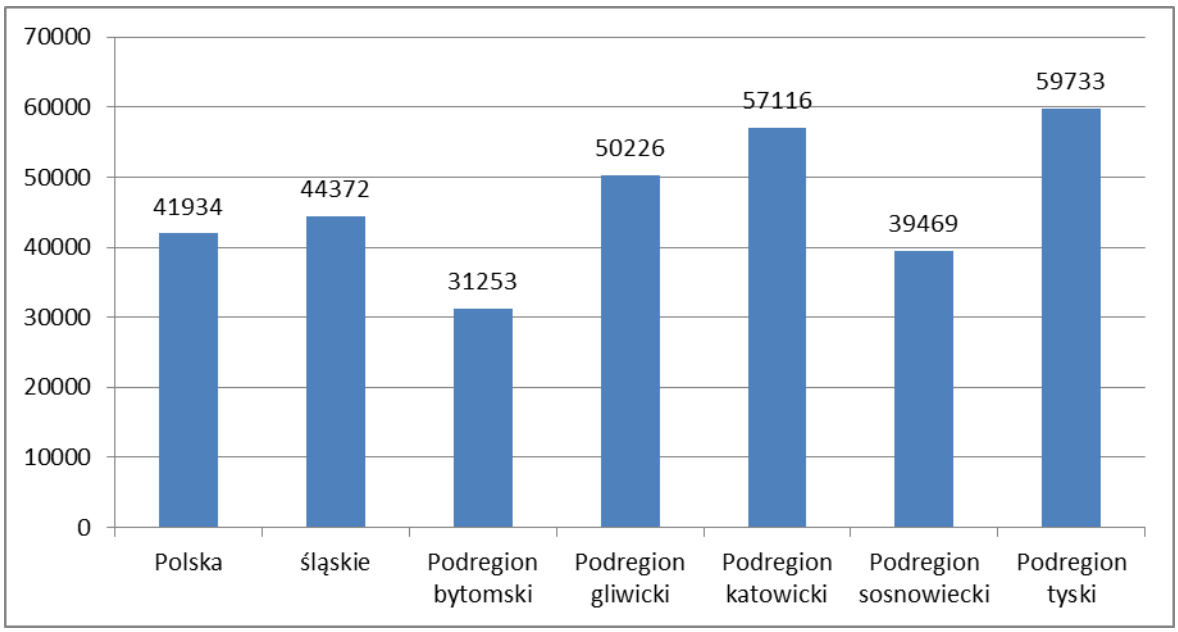

Rysunek 5. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2012 r. (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

Również analiza wartości dodanej brutto w cenach bieżących na 1 pracującego w 2012 roku (rys. 6), wskazuje na dobrą kondycję gospodarki SC i jej silny potencjał wytwórczy na tle kraju oraz województwa. Poniżej średniej wojewódzkiej znalazł się tylko podregion bytomski.

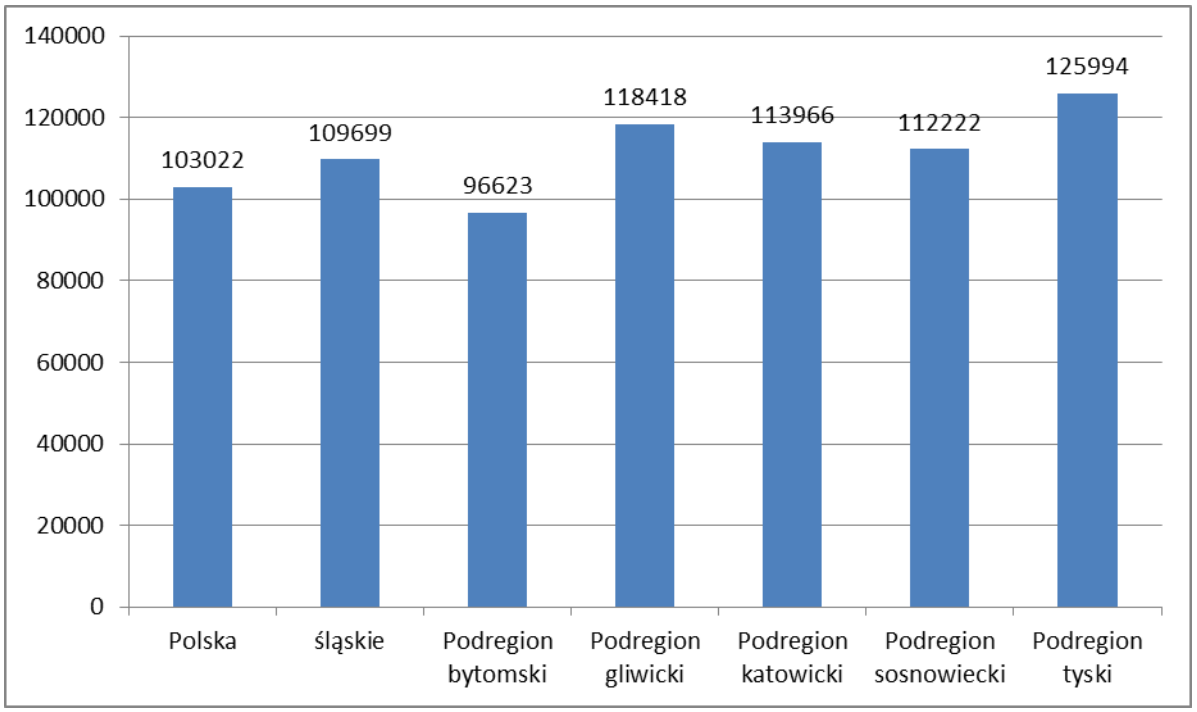

Rysunek 6. Wartość dodana brutto w cenach bieżących na 1 pracującego w 2012 r. (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

W skali kraju województwo śląskie charakteryzuje się wysoką wartością sprzedanej produkcji przemysłowej na jednego mieszkańca. Wartość ta wynosiła w 2012 roku 41.742 zł, co stanowiło 145% średniej krajowej. Dodatkowo należy zauważyć, że parametr ten w czterech podregionach (gliwickim, katowickim, sosnowieckim oraz tyskim) jest wyższy niż dla całego województwa,

co świadczy o silnym potencjale przemysłowym SC. Istotnie niższą w skali SC, województwa oraz kraju wartością produkcji przemysłowej sprzedanej na mieszkańca charakteryzuje się podregion bytomski (rys. 7).

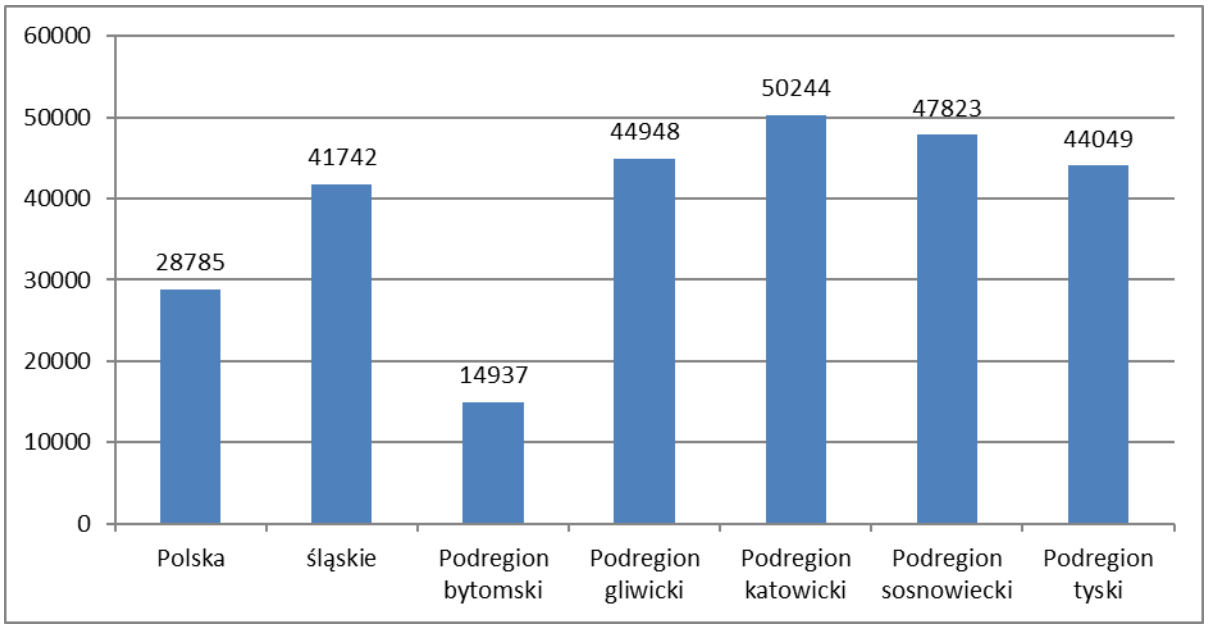

Rysunek 7. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem (w zł) na 1 mieszkańca w 2012 r. (podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

Potencjał gospodarczy SC znajduje również odzwierciedlenie w analizie wartości inwestycji zrealizowanych przez przedsiębiorstwa zlokalizowane na tym obszarze. Łączna wartość inwestycji w 2012 roku wyniosła ponad 11,890 mld zł, co stanowiło **66,8 % ogólnej wartości inwestycji w województwie śląskim i 9,3% w skali kraju**.[4]

SC dysponuje znaczącym potencjałem gospodarczym – jest **kluczowym centrum przemysłowym kraju**. Pomimo przeprowadzonej restrukturyzacji przemysłu węglowego, metalurgicznego i energetycznego, SC nadal pełni istotną rolę w tych dziedzinach. W latach 2000-2013 pojawiły się liczne inwestycje ze strony koncernów międzynarodowych w sektorze nowoczesnych technologii, w sektorze elektroniki, a także w przemyśle samochodowym, przemyśle chemicznym i w przetwórstwie spożywczym. Istotną rolę w ich przyciągnięciu odgrywały poszczególne podstrefy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w których swoją działalność rozwinęła ponad setka firm. Z kolei uruchamiając strefy aktywności gospodarczej, takie jak na przykład: Strefy Gospodarcze w Chorzowie, Strefa Aktywności Gospodarczej w Siemianowicach Śląskich, w Zawierciu czy też Międzygminna Strefa Aktywności Gospodarczej w Powiecie Tarnogórskim, JST stworzyły dogodne warunki dla potencjalnych inwestorów na uzbrojonych i w pełni dostępnych terenach. Na obszarze SC funkcjonuje również **kilkanaście inkubatorów oraz parków przemysłowych i parków technologicznych**, wśród nich na przykład: Bytomski Park Przemysłowy, Euro-Centrum Park Przemysłowy, Euro-Centrum Park Naukowo-Technologiczny,

[4] Obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

Górnośląski Park Przemysłowy, Jaworznicki Park Przemysłowy, Park Przemysłowo Technologiczny EkoPark, Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny, Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny, Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice", Inkubator Przedsiębiorczości w Ośrodku Biznesu ARL, Inkubator Nowych Gliwic, Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości, Rudzki Inkubator Technologiczny, Synergy Park, Park Technologii Medycznych Kardio-Med Silesia, czy też Centrum Edukacji i Biznesu „Nowe Gliwice" i Park Naukowo-Technologiczny Silesia w Katowicach. Zapewniają one wsparcie dla młodych firm i pomysłodawców, którzy chcą uruchomić działalność gospodarczą na bazie nowych rozwiązań innowacyjnych, a także, jak w przypadku Parku Technologii Medycznych Kardio-Med Silesia, podejmują działania na rzecz inicjowania, rozwoju i transferu nowych rozwiązań związanych z nauką, medycyną, bioinżynierią, bioinformatyką do gospodarki celem stworzenia przestrzeni i korzystanych warunków dla rozwoju nauki oraz innowacyjnych technologii. Niejednokrotnie są one koordynatorami klastrów i sieci współpracy, łączącymi przedsiębiorstwa z jednostkami naukowymi w kluczowych dla SC dziedzinach gospodarczych, takich jak ICT, środowisko, design, energia czy też architektura i nowe materiały. Dzięki temu na terenie SC zlokalizowana jest obecnie duża grupa firm - SC jest obszarem koncentracji działalności gospodarczej w regionie, gdyż kumuluje 61,77% wszystkich mikroprzedsiębiorstw z regionu, 61,36% małych firm z województwa śląskiego oraz 63,21% średnich firm umiejscowionych w regionie (tab. 3).

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących w 2013roku

Obszar	Razem	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
Województwo	460 350	436 932	19 142	3 697	503	76
Podregion bytomski	41 567	39 446	1 764	322	33	2
Podregion gliwicki	49 538	47 018	2 009	428	75	8
Podregion katowicki	83 596	78 766	3 875	793	139	23
Podregion sosnowiecki	71 249	68 226	2 456	499	56	12
Podregion tyski	38 394	36 416	1 642	295	34	7

Źródło: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie śląskim w 2013r.; Urząd Statystyczny w Katowicach; Katowice 2014

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa na terenie SC odgrywały w ostatnich dekadach i ciągle odgrywają istotną rolę w łańcuchach dostaw wokół dużych przedsiębiorstw - wcześniej tych związanych z branżami tradycyjnymi, teraz również wokół korporacji międzynarodowych. W latach 2007-2013 mimo spowolnienia gospodarczego w Polsce i kryzysu gospodarczego w Unii Europejskiej utrzymały one swoją pozycję na rynku. Coraz więcej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw próbuje wejść na rynki zagraniczne. Rośnie zainteresowanie prowadzeniem działań badawczo-rozwojowych i innowacyjnych. Pozostaje jednak **istotna grupa przedsiębiorstw, która boryka się z trudnościami przystosowania się do nowej sytuacji na rynku**. Ich właściciele nie tylko odczuwają coraz większą presję ze strony konkurencji, ale spotykają się również z problemami związanymi z zarządzaniem przedsiębiorstwem, czy też przygotowaniem przedsiębiorstwa dla następnego pokolenia lub inwestora. Mimo potencjału, który tkwi w tych firmach główną barierą ich optymalnego wykorzystania jest brak gotowości do współpracy z innymi podmiotami oraz brak świadomości o istnieniu nowych modeli funkcjonowania przedsiębiorstw. W 2013 roku prawie 18.000 przedsiębiorstw (około 6% ogółu zarejestrowanych w SC podmiotów gospodarczych) zostało wyrejestrowanych, a w przypadku prawie 26.000 podmiotów (około 9% ogółu zarejestrowanych w SC podmiotów gospodarczych) zawieszono działalność (tab. 4).

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane lub z zawieszoną działalnością w 2013 roku

Obszar	Podmioty wyrejestrowane			Podmioty z zawieszoną działalnością		
	Ogółem	W tym spółki	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Ogółem	W tym spółki handlowe	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Województwo	30 068	1 423	28 153	43 781	1 963	41 066
Podregion bytomski	2 585	96	2 438	3 375	133	3 198
Podregion gliwicki	2 865	108	2 697	4 109	218	3 834
Podregion katowicki	5 104	377	4 636	7 083	459	6 491
Podregion sosnowiecki	5 067	178	4 812	7 617	215	7 243
Podregion tyski	2 328	97	2 205	3 731	149	3 529

Źródło: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie śląskim w 2013r.; Urząd Statystyczny w Katowicach; Katowice 2014

Słabość: Trudności istotnej grupy przedsiębiorstw z przystosowaniem się do zmieniającej się sytuacji na rynku.

Obszar problemowy: Ograniczone zdolności adaptacyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Restrukturyzacja i outplacement; Adaptacyjność (zob. tab. 69).

Prognoza ludności na lata 2015, 2020 i 2025 (tab. 5) dla SC przewiduje, że w porównaniu do sytuacji na koniec 2012 roku, ludność zmniejszy się w okresie od 2012 do 2020 roku o 2,34% w podregionie tyskim, o 4,41% w podregionie bytomskim i o 4,87% w podregionie katowickim. Do 2025 roku – w stosunku do 2012 roku – spadek ludności w poszczególnych podregionach będzie się kształtował na poziomie od 3,60% do 7,61%, w szczególności:

- podregion katowicki: 7,61%,
- podregion sosnowiecki: 7,50%,
- podregion bytomski: 7,22%,
- podregion gliwicki: 5,97%,
- podregion tyski: 3,60%.[5]

Tabela 5. Prognoza ludności z 2011 roku

	Stan na 31.12.2012** (w tys.)	Prognoza ludności z 2011 roku*		
Obszar	2012	2015	2020	2025
Województwo śląskie	4615,9	4 534 547	4 447 088	4 338 218
Podregion bytomski	448,3	439 950	428 535	415 929
Podregion gliwicki	481,0	479 258	466 379	452 306

[5] Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Podregion katowicki	758,0	739 460	721 074	700 323
Podregion sosnowiecki	706,5	694 773	675 825	653 519
Podregion tyski	391,2	384 030	382 037	377 113

Źródło: * Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; ** Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Mając na uwadze dynamikę inwestycyjną i potencjał rozwojowy gospodarki na terenie SC – w tym jego szczególny charakter przemysłowy – **elastyczność i dostosowanie się kadry do nowych sytuacji oraz dopasowane kompetencje pracowników, będą w znaczny sposób decydować o tym, czy w perspektywie najbliższej dekady SC będzie mógł sprostać oczekiwaniom pracodawców**. Przy stopniowym **zmniejszaniu się populacji o 5-7% do 2025 r.** na obszarze SC, aby uniknąć presji na rynku pracy, istotną rolę będą odgrywać działania zapobiegawcze, do których należy właściwe przygotowanie uczniów na poziomie szkolnictwa zawodowego i technicznego do obecnej i prognozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz struktury branżowej regionalnej gospodarki. W szczególności na terenie SC potrzebne będą nowe modele funkcjonowania szkolnictwa zawodowego i technicznego, a także działania instytutów szkoleniowych, które potrafią wesprzeć bezrobotnych o niskich kwalifikacjach na coraz bardziej wymagającym rynku pracy. Chodzi tutaj przede wszystkim o ścieżki kształcenia realizowane w bliskiej współpracy z przedsiębiorstwami w otoczeniu. Jednocześnie wyniki badań ankietowych prowadzonych przez WUP dla województwa śląskiego wskazują na potrzeby mieszkańców w zakresie znajomości języków obcych[6]. Z kolei monitoring Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego[7] przynosi informacje o tym, iż wciąż potrzebne jest promowanie i rozwijanie umiejętności korzystania z technik ICT w społeczeństwie, także i na potrzeby podejmowania lub zmiany pracy.

Tabela 6. Uczniowie w szkołach zasadniczych zawodowych oraz technikach (w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne) w roku szkolnym 2012/2013

Obszar	Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych (na 10 tys. ludności)	Liczba uczniów technikach (na 10 tys. ludności)	Liczba szkół zasadniczych zawodowych	Liczba uczniów w szkołach zasadniczych zawodowych w roku szkolnym 2012/2013	Liczba techników	Liczba uczniów w technikach w roku szkolnym 2012/2013
Województwo śląskie	43	140	192	21736	241	64920
Podregion bytomski	46	147	22	2468	29	6637
Podregion gliwicki	38	129	20	2016	26	6225
Podregion katowicki	31	127	31	2728	43	9675
Podregion sosnowiecki	25	129	24	2008	34	9143
Podregion tyski	50	125	19	2041	17	4906

Źródło: Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Liczba uczniów w szkołach zasadniczych zawodowych oraz w technikach może się okazać niewystarczająca do zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstw. Przed szkołami w SC stoją wyzwania:

[6] Popyt na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na wojewódzkim rynku pracy. Problemy edukacyjne aktywnych zawodowo mieszkańców województwa śląskiego, WUP, Katowice 2012.

[7] Raport Monitoringowy Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2015 za okres roczny I 2013 r. – XII 2013 r., Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego, Katowice 2014

uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej, dopasowania standardów technicznych sprzętu do praktycznej nauki i do warunków zbliżonych do sytuacji w przemyśle oraz budowania relacji z pracodawcami. W tym zakresie współpraca i współuczestnictwo przedsiębiorców w kształceniu praktycznym oraz wyznaczaniu profilów nowych kompetencji jest sprawą kluczową dla przyszłości systemu edukacji zawodowej i technicznej.

Powyższe obserwacje mają swe źródło w doświadczeniach zespołu opracowującego STRATEGIĘ w pracach z grupami tematycznymi przedsiębiorców oraz liderami opinii środowisk lokalnych prowadzonych w ostatnich latach na terenie SC. Jak do tej pory, jest to najtrafniejszy możliwy do bezpośredniego pozyskania obraz relacji pomiędzy szkolnictwem zawodowym i technicznym a rynkiem pracy i biznesem. Na rozległym obszarze SC ujawniają się często lokalne specyfiki kształcenia w tym zakresie, związane z bliskością zarówno ucznia do szkoły, jak i szkoły do środowisk przedsiębiorców. Należy mieć na uwadze, że mobilność do szkoły (wybór szkoły) definiowana jest w mniejszym zakresie terytorialnym niż późniejsza mobilność do pracy (wybór miejsca pracy lub zasięg terytorialny prowadzonej działalności gospodarczej). Ponadto, ze względu na kompetencyjne przypisanie zarówno zagadnień edukacyjnych jak i aktywizacji rynku pracy do poziomu powiatowego, specyfika powiatowa – często kształtowana nieformalnymi porozumieniami i powiązaniami, nie obudowanymi szczegółowymi analizami – ma tutaj charakter dominujący ponad hipotetycznie możliwym ujęciem subregionalnym. Na swój sposób zjawisko to znalazło także swoje odzwierciedlenie w „Programie Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”[8], w którym analizy prowadzone w układzie subregionalnym doprowadziły do obserwacji natury ogólnej:

- Skłonność do nauki w zasadniczych szkołach zawodowych rośnie w każdym z subregionów. Największy wzrost zanotowano w Subregionie Północnym – przeciętnie o 3,2% z roku na rok. W Subregionie Zachodnim współczynnik skolaryzacji rósł przeciętnie o 2,8% z roku na rok, w Centralnym o 1,7%, a w Południowym o 0,7%.
- Skłonność młodzieży do podejmowania nauki w szkołach średnich zawodowych była podobna w ujęciu subregionów i wahała się od 37,5% (w Północnym) do 47,1% (w Zachodnim).

Z kolei w zakresie dopasowania oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy w „Programie Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” przywoływane są jedynie wyniki badań ankietowych i fokusowych, jednak już prowadzonych na poziomie regionalnym. Wnioski z tych badań stanowią, że:

- Aby dostosować ofertę edukacyjną szkół do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy, należałoby śledzić trendy na rynku pracy, analizować spisy zawodów deficytowych i tworzyć kierunki dostosowane do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.
- Będzie występowało zapotrzebowanie na absolwentów kierunków: informatycznych (ponad 50% respondentów), budowlanych (nieco ponad 45%), turystycznych (ponad 40%), a także mechatronicznych i elektrycznych.
- Ewoluujący stale rynek będzie stale stwarzał zapotrzebowanie na pracowników w zupełnie nowych, nieistniejących dotychczas obszarach, jednak należy także mieć na względzie, że rynek

[8] Program Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Zarząd Województwa Śląskiego, Katowice 2015, str. 75-91

potrzebuje pracowników w zawodach wydawałoby się już zanikających i archaicznych. Dotyczy to np. niektórych zawodów budowlanych – cieśli, zduna, dekarza itp.

- Kompetencje najbardziej adekwatne do potrzeb rynku pracy posiadają absolwenci kierunków technicznych (54,8%), informatycznych (46,8%), gastronomiczno-hotelarskich (43,5%) i mechanicznych (40,3%).

Jednocześnie wyzwaniem wciąż pozostaje równoważenie procesów rozwoju gospodarczego na terenie SC i zapewnianie jakościowych i trwałych miejsc pracy. Obecnie istnieją bowiem przesłanki wskazujące na marginalizację w tym względzie terytoriów zlokalizowanych poza rdzeniem analizowanego obszaru, czyli MG. **Analizy zawodów deficytowych prowadzone przez Powiatowe Urzędy Pracy obrazują znaczne zróżnicowanie wewnętrzne SC w tym zakresie**. O ile w powiatach grodzkich tworzących MG wymieniane są jako deficytowe zawody częściej wymagające zaawansowanych umiejętności, jak np.: technolog robót wykończeniowych, mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, menedżer produktu, opiekun klienta, monter maszyn elektrycznych, technik wsparcia informatycznego i technicznego, monter konstrukcji stalowych, elektromonter instalacji elektrycznych, monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, operator maszyn do obróbki skrawaniem, technik mechatronik, technik energetyk; o tyle w powiatach ziemskich do zawodów deficytowych należą np.: opiekun osoby starszej, opiekunka dziecięca, ubojowy, sprzątaczka biurowa , sprzedawca, pracownik ochrony fizycznej bez licencji lub te związane z pracami budowlanymi. Wskazuje to ponownie na konieczność analizowania uwarunkowań o skali mniejszej niż całego SC w programowaniu polityki przyciągania inwestycji i profilowania kształcenia zawodowego.

Słabości: Zmniejszająca się liczba uczestników rynku pracy. Brak właściwego przygotowania uczniów na poziomie szkolnictwa zawodowego i technicznego do obecnej i prognozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz struktury branżowej.

Obszar problemowy: Niedopasowanie strukturalne rynku pracy.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Szkoły zawodowe; Zatrudnienie; Przedsiębiorczość; Profilaktyka zdrowotna; Kształcenie językowe i ICT (zob. tab. 69).

Ze względu na wysoki stopień urbanizacji oraz koncentrację przemysłu (głównie wydobywczego) **znaczne obszary SC dotknięte zostały procesami degradacji środowiskowej i nadmierną antropopresją**. Wysoki stopień koncentracji przemysłu i urbanizacji na obszarze Subregionu Centralnego spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Związane są one z zanieczyszczeniem wód, powietrza atmosferycznego, skażeniem gleby, deformacją terenu o skali nieporównywalnej
z innymi regionami w kraju. Również wieloletnie procesy restrukturyzacji zakładów, w tym ich zamknięcie lub relokacja w wyniku prywatyzacji, spowodowały, że dziś SC ciągle zmaga się z opuszczonymi budynkami i dewastowanymi terenami, które mogą teoretycznie stanowić przestrzeń dla nowych inwestycji.

W województwie śląskim obszary wymagające rewitalizacji podzielono na 3 poziomy (rys. 8), gdzie poziom I oznacza najwyższe nasilenie potrzeb rewitalizacyjnych. Na tle województwa śląskiego

SC charakteryzuje się istotnym nagromadzeniem obszarów zdegradowanych, szczególnie I i II stopnia. Dotyczy to zarówno dzielnic miejskich, jak i niezagospodarowanych obszarów typu *brownfield*.

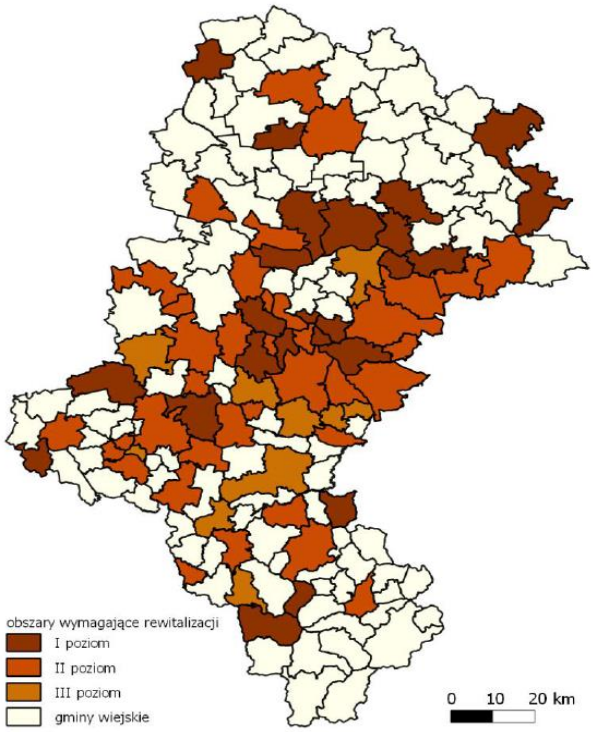

Rysunek 8. Obszary wymagające rewitalizacji w województwie śląskim

Źródło: SRW

MG wraz z jej BOF jest największym i najbardziej zurbanizowanym obszarem w Polsce charakteryzującym się najwyższym stopniem wskaźnika urbanizacji, zwartą miejską siecią osadniczą oraz zachodzącymi procesami restrukturyzacji przemysłu. Teren BOF MG przez dziesięciolecia podlegał dewastacji środowiskowej oraz infrastrukturalnej i **w sposób szczególny dotknięty jest koncentracją obiektów i terenów wymagających rewitalizacji**. Znaczna powierzchnia obszarów zdegradowanych na terenie subregionu wymaga podjęcia wielokierunkowych działań w celu przywrócenia pierwotnych funkcji obszarów lub stworzenia warunków dla realizacji nowych. Dotyczy to zarówno takich terenów i obiektów, na których powstawać mogą nowe miejsca pracy, redukujące strukturalne problemy gospodarki SC, jak i przestrzeni publicznych.

W grupie gmin wymagających najwyższej intensyfikacji działań rewitalizacyjnych (obejmujących sferę przestrzenną, środowiskową oraz społeczną) znajdują się: Będzin, Bytom, Chorzów, Czeladź, Miasteczko Śląskie, Poręba, Ruda Śląska, Sosnowiec, Wojkowice, Woźniki, Zawiercie. Powołując się na doświadczenia międzynarodowe (niemieckie Zagłębie Ruhry, francuskie Pas de Calais) szacuje się[9], że w optymistycznym wariancie na przeprowadzenie rekultywacji oraz rewitalizacji tych terenów potrzebne jest ok. 35–40 lat. Problemem tego obszaru jest także obciążenie infrastruktury technicznej i transportowej, co w znacznym stopniu wpływa na jakość życia

[9] B. Jałowiecki: Metropolie jako bieguny wzrostu [w:] G. Gorzelak (red.), Polska regionalna i lokalna w świetle badań EUROREG-u, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2007

mieszkańców. Stan infrastruktury jest zróżnicowany, a w niektórych częściach wymaga działań naprawczych.

Słabość: Degradacja centrów miast, szczególnie MG.

Obszary problemowe: Zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo. Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Rewitalizacja; Usługi społeczne (zob. tab. 69).

W analizie przeprowadzonej przez BZSC na przełomie 2014 i 2015 r. wykazano, iż obecnie dostępność wolnych terenów, wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny inwestycyjne, będących w zarządzie JST, kształtuje się na poziomie przekraczającym 3.400 ha. Natomiast **wielkość przewidywanego obszaru objętego projektami przyczyniającymi się do ponownego wykorzystania na cele gospodarcze terenów typu *brownfield* wynosi ok. 680 ha**. Najistotniejsze potrzeby w tym zakresie zgłaszają gminy i miasta: Bieruń, Bobrowniki, Bytom, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Knurów, Kobiór, Lędziny, Miedźna, Mikołów, Mysłowice, Ogrodzieniec, Ornontowice, Ożarowice, Pawłowice, Piekary Śląskie, Poręba, Pszczyna, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sławków, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Zabrze. JST lub podmioty z większościowym udziałem JST są w warunkach SC najważniejszym gestorem (właścicielem, zarządcą) terenów typu *brownfield* o stanie prawnym pozwalającym na ich przygotowanie do ponownego wykorzystania na cele gospodarcze w przewidywalnie krótkim okresie czasu.

Słabości: Degradacja środowiskowa i nadmierna antropopresja na znacznych obszarach SC. Nagromadzenie obszarów zdegradowanych, głównie postindustrialnych.

Obszar problemowy: Zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Brownfield (zob. tab. 69).

5. Społeczeństwo Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna

MG jest największym i najbardziej zurbanizowanym obszarem w Polsce, dlatego wszelkie procesy zachodzące w miastach są na tym obszarze najbardziej widoczne i mają przełożenie na wiele aspektów życia w tych organizmach miejskich. Do procesów tych należy zmiana modelu rodziny, wydłużenie przeciętnego trwania życia, migracje wewnętrzne i zagraniczne, niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa, przenoszenie się ludności miejskiej do strefy podmiejskiej. „Kurczenie się" miast i suburbanizacja mają z kolei niekorzystny wpływ na przestrzeń, powodują w konsekwencji zamieranie centrów miast. Degradacja przestrzeni publicznych sprzyja tendencji do ich segmentacji. Większość centrów miast wchodzących w skład MG jest zdegradowana, a mieszkańcy masowo wyprowadzają się ze śródmieścia na obrzeża miast. W centrum zostają biedniejsi. Miasta z mniejszą liczbą mieszkańców jest coraz trudniej utrzymać (zmniejsza się udział podatku PIT w budżetach miast, przy jednoczesnym wzroście osób korzystających z pomocy społecznej).

Prognoza (rys. 9) wskazuje na **stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym** (przyjęto, że wiek przedprodukcyjny obejmuje ludność w wieku do 17 lat, wiek produkcyjny od 18 lat do 59/64 lat, a poprodukcyjny powyżej 60/65 lat).

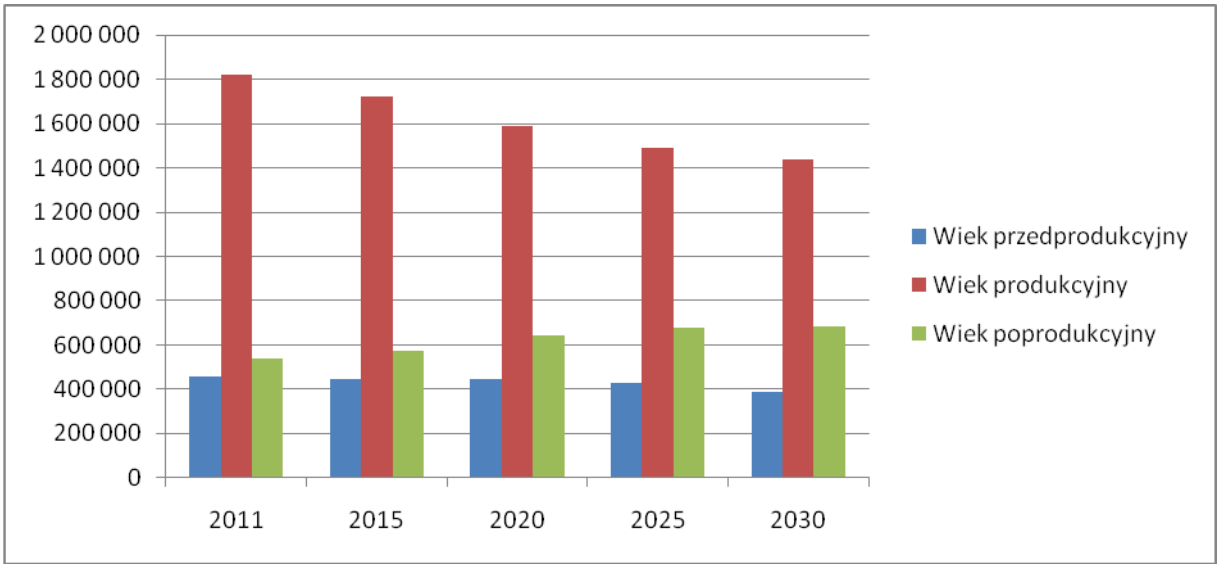

Rysunek 9. Prognoza struktury ludności w SC do roku 2030

Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035, GUS, Warszawa 2011

Jednym z podstawowych czynników rozwoju miast są uwarunkowania demograficzne i społeczne, jednak w ośrodkach miejskich położonych wokół MG, zwłaszcza o charakterze przemysłowym, dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych powiązanych z degradacją przestrzeni, nasilają się negatywne procesy demograficzne i społeczne. Do najważniejszych z nich należą:

– sukcesywne zmniejszanie się liczby osób w wieku aktywności zawodowej - współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców województwa należy do najniższych w Polsce; we wrześniu 2012 r. wyniósł około 54,0%,

- **rosnąca tendencja liczby osób biernych zawodowo w regionie**, w 2011 r. osoby bierne zawodowo stanowiły 40,3% ogólnej liczby mieszkańców województwa,
- niedostosowanie umiejętności pracowników do oczekiwań nowoczesnego rynku pracy - wskaźnik zatrudnienia (ludność pracująca w wieku 15-64 lat) w regionie wynosi 57,5% i jest mniejszy niż średnio w Polsce (59,3%) i Unii Europejskiej (64,3%),
- zwiększanie długości trwania życia; w 2011 r. przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn osiągnęło 71,9 lat, zaś kobiet 79,8 lat, a w 2002 r. wynosiło dla mężczyzn 70,1 lat, zaś dla kobiet 78,1 lat
- postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- prognozowany spadek liczby mieszkańców województwa śląskiego w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego (SC charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym -1,2‰) i procesów migracyjnych (saldo migracji dla SC wynosi -2,0‰), których konsekwencją będą nowe wyzwania wymagające ponoszenia wyższych nakładów na system ochrony zdrowia oraz wsparcia rozwoju usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- relatywnie gorsza niż na innych obszarach kraju jakość zasobów kapitału ludzkiego (mniejsze kwalifikacje siły roboczej), którego nie jest w stanie zrekompensować stosunkowo wysoka aktywność regionalnych ośrodków akademickich oraz przedsiębiorstw.[10]

Słabości: Stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym; systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Rosnąca tendencja liczby osób biernych zawodowo. Niedostosowanie umiejętności pracowników do oczekiwań nowoczesnego rynku pracy.

Obszar problemowy: Dziedziczenie biedy i wykluczenia.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Zatrudnienie; Kształcenie językowe i ICT; Rewitalizacja; Usługi społeczne (zob. tab. 69).

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrastająca długość życia ludzkiego, a także rosnąca liczba osób zapadających na choroby cywilizacyjne (cukrzyca, otyłość, choroby układu krążenia będące często następstwem dwóch poprzednich) oraz trudna sytuacja materialna mieszkańców SC, wpływająca negatywnie na stan ich zdrowia i uniemożliwiająca skorzystanie z wysokiej jakości usług zdrowotnych powodują, że na obszarze SC konieczne staje się podejmowanie działań zmierzających do ułatwienia dostępu do świadczeń lekarskich i rehabilitacyjnych. Jak pokazują badania, ogólny stan zdrowia mieszkańców województwa śląskiego, a tym samym mieszkańców SC, ulega pogorszeniu.

Z Raportu o stanie zdrowia mieszkańców województwa śląskiego w roku 2012, opracowanego przez Śląski Urząd Wojewódzki – Wydział Nadzoru Nad Systemem Opieki Zdrowotnej wynika, że do najczęstszych chorób przewlekłych, na jakie cierpią dorośli mieszkańcy województwa śląskiego będący pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej należą: choroby układu krążenia, choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej oraz cukrzyca[11]. Według danych zawartych w tym dokumencie, w 2012 roku zwiększyła się liczba osób z chorobami układu krążenia (wzrost o 14,1 na

[10] A. Olechnicka: Innowacyjność polskich regionów [w:] G. Gorzelak (red.), Polska regionalna i lokalna w świetle badań EUROREG-u, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2007

[11] Raport o stanie zdrowia mieszkańców województwa śląskiego w roku 2012. Śląski Urząd Wojewódzki, Wydział Nadzoru Nad Systemem Opieki Zdrowotnej, Oddział Analiz i Statystyki Medycznej, Katowice 2013, s. 35.

każde 10 000 ludności) oraz pacjentów z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej[12]. Dodatkowo z „Analizy możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w województwie śląskim", opracowanej na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przez Pracownię Badań i Doradztwa „Re-Source" wynika, że łącznie z wyżej wymienionymi, nowotwory, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania oraz choroby układu oddechowego stanowią główne problemy zdrowotne mieszkańców województwa śląskiego.

Tabela 7. Główne problemy zdrowotne mieszkańców województwa śląskiego.

Lp.	Grupa chorobowa	W tym w szczególności
1.	Choroby układu krążenia	Choroba niedokrwienna serca Choroby naczyń mózgowych Choroba nadciśnieniowa
2.	Nowotwory	Nowotwór złośliwy oskrzela i płuca Nowotwór złośliwy sutka Nowotwór złośliwy jelita grubego Nowotwór złośliwy gruczołu krokowego Nowotwór złośliwy żołądka
3.	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem somatoformiczne Zaburzenia spowodowane nadużywaniem alkoholu
4.	Choroby układu oddechowego	Zapalenie płuc Przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych
5.	Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	

Źródło: Analiza możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w województwie śląskim, str.18-24.

Istotny jest również duży odsetek mieszkańców województwa śląskiego powyżej 15 roku życia, którzy zmagają się z otyłością. Jak pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego, aż 54,5% mieszkańców zmaga się z nadmierną masą ciała. Wśród tej grupy 37,1% osób ma nadwagę, a 17,4% jest otyłych[13]. Otyłość stanowi także znaczący problem wśród dzieci w wieku 0-18 lat, wśród których stanowi piątą najczęściej występującą chorobę[14].

Ponadto dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2014 wskazują, że w województwie śląskim mieliśmy do czynienia z jedną z największych w kraju absencji chorobowych z tytułu choroby własnej pracowników, którzy otrzymali zaświadczenie lekarskie. Odsetek osób przebywających na zwolnieniu lekarskim wynosił 13,7% (553,8 tys. osób), a liczba dni absencji chorobowej wynosiła łącznie, dla wszystkich zaświadczeń lekarskich otrzymanych w danym roku przez pracownika, 18 824 tys.[15]

Świadczenia wypłacane przez ZUS z tytułu choroby, w przypadku najczęściej występujących jednostek chorobowych w województwie śląskim, są wyższe od średniej w całej Polsce. Wysokość świadczeń wypłacanych przez ZUS na jednego pracującego, chorującego na główne grupy chorobowe w województwie śląskim przedstawia poniższa tabela.

[12] Ibidem.
[13] Zdrowie i ochrona zdrowia w 2010 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2011, s. 289.
[14] Raport o stanie zdrowia mieszkańców województwa śląskiego w roku 2012. Śląski Urząd Wojewódzki, Wydział Nadzoru Nad Systemem Opieki Zdrowotnej, Oddział Analiz i Statystyki Medycznej, Katowice 2013, s. 32.
[15] Absencja chorobowa w 2014 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych, Warszawa 2015, s. 129.

Tabela 8. Świadczenia ZUS (w PLN) na jednego pracującego, chorującego na główne grupy chorobowe w województwie śląskim.

Jednostka chorobowa	Polska	woj. śląskie
Choroby układu krążenia	118,32 zł	136,32 zł
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	131,28 zł	135,38 zł
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	100,05 zł	115,91 zł
Choroby układu oddechowego	55,89 zł	69,74 zł
Nowotwory	39,62 zł	43,29 zł

Źródło: Analiza możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w województwie śląskim, str.18-24.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2013 roku w województwie śląskim, na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 6,9 podmiotów ambulatoryjnych (przychodni i praktyk lekarskich)[16], w których średnio na jednego mieszkańca udzielono 2,6 porad lekarskich i 0,5 stomatologicznych[17], co nie odbiega od średniej dla całego kraju.

Niemniej biorąc pod uwagę wzrastającą liczbę zachorowań na choroby cywilizacyjne i postępujący proces wydłużania się długości życia, konieczne jest podjęcie działań niezbędnych do zwiększenia dostępu do wysokiej jakości usług medycznych poprzez zwiększenie dostępności do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej, które z jednej strony ułatwią powrót na rynek pracy osobom, które mają z tym trudności po zakończeniu leczenia, a z drugiej zmniejszą ryzyko zapadania na najczęściej występujące w województwie śląskim choroby i występowania powikłań po ich przebyciu.

Słabości: postępujący proces starzenia się społeczeństwa, zwiększanie się długości trwania życia, wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne (choroby układu krążenia, cukrzyca, otyłość), brak środków finansowych umożliwiających korzystanie z wysokiej jakości usług zdrowotnych.
Obszar problemowy: Zmniejszenie aktywności zawodowej, trudności z powrotem na rynek pracy, dziedziczenie biedy i wykluczenia.
Rozwiązanie: Wiązki projektów: Profilaktyka zdrowotna, Rewitalizacja, Usługi społeczne. (zob. tab. 69)

Obszar SC jest silnie zróżnicowany wewnętrznie. Jest to pochodną historycznego układu przemysłowego. Dzisiejsze miasta, w znacznej mierze pokrywające terytorium SC, powstawały przez łączenie dzielnic - osad robotniczych - tworzonych wokół zakładów pracy. Stąd też procesy zmian strukturalnych w gospodarce znajdują swoje wyraźne odzwierciedlenie w zjawiskach społecznych w przestrzeni. A w konsekwencji **istnienie w SC wielu procesów charakterystycznych dla nowoczesnej i dynamicznej gospodarki nie niweluje problemu basenów biedy i wykluczenia w dzielnicach, które w wyniku restrukturyzacji utraciły gospodarczy fundament swego istnienia**. W przeliczeniu na liczbę ludności największą liczbę klientów pomocy społecznej odnotowano w podregionie bytomskim. Wśród powiatów SC największe wartości wystąpiły w Siemianowicach Śląskich i Bytomiu[18]. Różne **formy wykluczenia społecznego kumulują się w dzielnicach**

[16] Zdrowie i ochrona zdrowia w 2013 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014, s. 105.
[17] Raport o stanie zdrowia mieszkańców województwa śląskiego w roku 2012. Śląski Urząd Wojewódzki, Wydział Nadzoru Nad Systemem Opieki Zdrowotnej, Oddział Analiz i Statystyki Medycznej, Katowice 2013, s. 39.
[18] Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo Śląskie, Katowice 2013, ROPS - Obserwatorium Polityki Społecznej

postindustrialnych i w centrach miast. Rodzice samotnie wychowujący dzieci, osiągający niskie dochody, są nastawieni na przetrwanie. Osoby starsze żyjące w izolacji, niepewny los dzieci rodziców z nałogami, a także nieodpowiedni system interwencji w szkołach oraz niska jakość infrastruktury powodują, że mimo poprawiających się z roku na rok wskaźników ubóstwa w województwie śląskim, wciąż nie znikają społeczne punkty zapalne, które wymagać będą kompleksowego podejścia.

Relatywnie **nowe inicjatywy w dziedzinie ekonomii społecznej** podejmowane przez organizacje, takie jak: Katowickie Centrum Ekonomii Społecznej (Katowice), spółdzielnie socjalne drugiej generacji (Chorzów), Sieć Inkubatorów Społecznej Przedsiębiorczości prowadzona przez Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych z ramienia Miasta Gliwice czy też Inqubator - Ośrodek Wspierania Instytucji Ekonomii Społecznej realizowany przez Rudzką Agencję Rozwoju INWESTOR (Ruda Śląska), jeszcze nie osiągnęły odpowiedniej skali działań, która pozwoliłaby wychodzić naprzeciw potencjałom bądź oczekiwaniom marginalizowanych grup społecznych. Wciąż można mówić o dużych potrzebach w zakresie uruchamiania lub rozwijania spółdzielni socjalnych lub podmiotów ekonomii społecznej. Inicjatywy te mogą w najbliższej dekadzie odgrywać istotną rolę w procesach resocjalizacji osób izolowanych, wykluczonych czy też zagrożonych wykluczeniem z powodu różnych sytuacji losowych identyfikowanych za pomocą parametrów wykorzystanych w tabeli 9.

Tabela 9. Koszyk wskaźników społecznych dla oceny poziomu wrażliwości tkanki społecznej w podregionach SC

Wskaźnik	Województwo		Podregion bytomski		Podregion gliwicki		Podregion katowicki		Podregion sosnowiecki		Podregion tyski	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem (%)	17,1	17,0	16,9	16,8	16,4	16,2	16,1	15,9	15,4	15,3	18,6	18,5
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem (%)	64,8	64,3	64,6	64,3	65,3	64,9	64,5	64,0	65,4	64,7	66,2	65,8
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%)	18,1	18,7	18,4	18,9	18,3	18,9	19,5	20,0	19,2	19,9	15,2	15,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (%)	54,3	55,4	54,8	55,6	53,2	54,1	55,1	56,2	52,8	54,5	51,0	52,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (%)	105,9	110,3	108,8	112,7	111,5	116,1	121,1	125,5	124,3	130,0	81,6	84,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (%)	27,9	29,1	28,5	29,5	28,0	29,1	30,2	31,3	29,3	30,8	22,9	23,8
Osoby niepełnosprawne razem (osoba)	552138	bd.	50384	bd.	57358	bd.	97866	bd.	96613	bd.	35126	bd.
Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym mobilnym (osoba)	71339	bd.	7083	bd.	8228	bd.	12835	bd.	10316	bd.	4757	bd.

Wskaźnik	Województwo		Podregion bytomski		Podregion gliwicki		Podregion katowicki		Podregion sosnowiecki		Podregion tyski	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym niemobilne (osoba)	199522	bd.	17202	bd.	20687	bd.	35308	bd.	37365	bd.	13071	bd.
Osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (osoba)	257671	bd.	23150	bd.	26163	bd.	45006	bd.	46024	bd.	15468	bd.
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (gospodarstwo domowe)	101377	104878	12246	12132	10269	10526	21065	21152	16231	17935	6752	6843
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (osoba)	242859	248982	30237	29473	24774	25904	47173	47059	35731	39700	16221	16598
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	5,2	5,4	6,7	6,6	5,1	5,4	6,2	6,2	5,0	5,6	4,2	4,2
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku (%)	10,9	11,1	14,5	14,1	11,6	12,4	13,5	13,6	10,1	11,3	8,1	8,5
Udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku (%)	4,6	4,8	6,0	5,9	4,4	4,6	5,4	5,4	4,7	5,3	3,5	3,6
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku (%)	2,0	2,1	2,1	2,1	1,9	1,9	2,8	2,8	1,9	2,2	2,3	2,1
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci (rodzina)	108784	98089	11845	10637	9724	8681	15188	13911	14929	13509	6876	6147
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem (osoba)	208343	189208	22984	20887	19419	17522	29308	27053	26734	24410	13739	12467

Wskaźnik	Województwo		Podregion bytomski		Podregion gliwicki		Podregion katowicki		Podregion sosnowiecki		Podregion tyski	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (osoba)	191132	173717	21172	19260	17961	16140	27196	25084	24348	22235	12672	11567
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	24,2	22,1	27,8	25,4	22,7	20,5	22,7	20,5	22,3	20,4	17,5	16,0
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych (szt.)	751457	750817	75473	75605	94735	92072	241125	238528	118342	120962	37538	37693
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w tys. zł)	150323	158575	14397	14479	19560	20283	47117	50635	25153	26661	7796	8189
Osoby w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa jako odsetek ogółu ludności w woj. śląskim (%)*	bd.	3,1	bd.	4,9	bd.	2,7	bd.	4,0	bd.	3,1	bd.	2,1
Liczba miejsc na 10 tys. ludności w specjalistycznych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS) w woj. Śląskim (%)*	49,5	38,6	55,7	50,8	44,4	36,9	83,3	59,2	42,1	33,9	37,9	24,0
Liczba ludności przypadającej na 1 pracownika JOPS*	297	335	209	142	301	347	261	282	316	378	382	431
Liczba ludności przypadającej na 1 pracownika socjalnego ośrodków pomocy społecznej (OPS)*	1916	1970	1833	2007	1911	1899	1826	2000	1871	1940	2223	2296
Przestępstwo ogółem na 1000 mieszkańców	bd.	36,27	bd.	33,46	bd.	40,95	bd.	58,02	bd.	39,18	bd.	29,96
Przestępstwo kryminalne na 1000 mieszkańców	bd.	25,72	bd.	22,46	bd.	31,43	bd.	43,74	bd.	26,68	bd.	20,48
Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców	bd.	1,13	bd.	0,95	bd.	2,05	bd.	1,34	bd.	1,22	bd.	0,76
Przestępstwo przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców	bd.	20,23	bd.	20,11	bd.	26,00	bd.	33,36	bd.	20,62	bd.	18,20
Przestępstwo o charakterze kryminalnym	bd.	118852	bd.	15019	bd.	19715	bd.	44091	bd.	18899	bd.	8001
Przestępstwo o charakterze gospodarcze	bd.	29194	bd.	3126	bd.	2332	bd.	7846	bd.	5836	bd.	2212
Przestępstwo drogowe	bd.	13366	bd.	1257	bd.	1401	bd.	1674	bd.	1891	bd.	1137
Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowia	bd.	5206	bd.	425	bd.	985	bd.	1015	bd.	861	bd.	296

Wskaźnik	Województwo		Podregion bytomski		Podregion gliwicki		Podregion katowicki		Podregion sosnowiecki		Podregion tyski	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Przestępstwo przeciwko mieniu	bd.	93454	bd.	9028	bd.	12517	bd.	25349	bd.	14605	bd.	7111

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych; * Ocena zasobów pomocy społecznej Województwo śląskie 2012 Część I, Zał. do uchwały Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1792/164/IV/2012 z dnia 28.06.2012 r., Obserwatorium Integracji Społecznej Województwa Śląskiego, Katowice, 2012, oraz Ocena zasobów pomocy społecznej Województwo śląskie 2013, Obserwatorium Integracji Społecznej Województwa Śląskiego, Katowice, 2013

Mimo upływu prawie dwudziestu lat od pierwszych działań restrukturyzacyjnych, proces przemian gospodarczych do tej pory nie został zakończony i ze względu na swą skalę wymaga dalszego wsparcia. Np. na terenie Katowic udział zatrudnionych w przemyśle ciężkim wciąż wynosi ok. 25%, co silnie uzależnia sytuację gospodarczą regionu od niestabilnych rynków surowcowych.[19] Szczególnie negatywne zjawiska dotknęły podregion bytomski z Bytomiem na czele. Na tym terenie wciąż nie zostały w pełni rozwiązane problemy restrukturyzacji tradycyjnych gałęzi przemysłu, w tym górnictwa. Podregion bytomski charakteryzuje się jednym z najniższych w kraju wskaźników aktywności zawodowej.

Próba określenia skali ubóstwa w województwie śląskim została podjęta w dokumencie: „Ubóstwo w województwie śląskim – skala, przyczyny, skutki" opublikowanym przez Obserwatorium Integracji Społecznej Województwa Śląskiego w kwietniu 2012 r. Bezrobocie i ubóstwo były najczęstszymi powodami przyznania w roku 2010 pomocy społecznej w województwie śląskim. Posługując się wskaźnikiem odsetka liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną można wskazać, że w skali SC podregion bytomski jest obszarem najbardziej dotkniętym zjawiskiem ubóstwa i bezrobocia. **Problem ubóstwa intensyfikuje się głównie w obszarach bardziej zurbanizowanych** tj. gminach miejskich i miejsko-wiejskich oraz w miastach na prawach powiatu. Ubóstwo w mniejszym stopniu dotyka obszary wiejskie SC. W grupie miast na prawach powiatu najbardziej dotknięte ubóstwem były w 2010 roku: Bytom, Siemianowice Śląskie oraz Chorzów. W grupie powiatów ziemskich i miast na prawach powiatu łącznie 12 jednostek charakteryzowało się wartością badanego wskaźnika powyżej średniej dla całego województwa, która wyniosła 3,1. Miastem najmniej dotkniętym tym problemem są Katowice, gdzie odsetek osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa wynosił 0,4 co było wartością najniższą (*ex aequo* z powiatem myszkowskim) w skali całego województwa.

Słabości: Wewnętrzne zróżnicowanie w jakości i trwałości miejsc pracy na terenie SC. Istnienie w SC wielu procesów charakterystycznych dla nowoczesnej i dynamicznej gospodarki, nie niwelujące problemu basenów biedy i wykluczenia w dzielnicach, które w wyniku restrukturyzacji utraciły gospodarczy fundament swego istnienia. Kumulacja form wykluczenia społecznego w dzielnicach postindustrialnych i w centrach miast. Intensyfikacja ubóstwa w obszarach silniej zurbanizowanych.

Obszary problemowe: Dziedziczenie biedy i wykluczenia. Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Zatrudnienie; Rewitalizacja; Usługi społeczne (zob. tab. 69).

Zachodzące procesy restrukturyzacji przemysłu spowodowały koncentrację problemów społecznych przejawiających się znacznym zróżnicowaniem zjawiska bezrobocia na tym obszarze oraz

[19] OECD Territorial Reviews: Poland, OECD, Paryż, 2008

powstawania zagrożeń społecznych wynikających z ubóstwa i wykluczenia społecznego SC charakteryzuje się dużą rozpiętością stopy bezrobocia na poziomie powiatów - która przyjmuje wartości z przedziału od 5,7% w Katowicach do 21,3% w Bytomiu (tab. 10). Najwięcej bezrobotnych znajduje się w grupach osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym[20] (tab. 11). Kwalifikują się one do kategorii bezrobotnych, których ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2004 r. zalicza do będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a zatem pozostają pod szczególnym monitoringiem urzędów pracy oraz są objęci specjalnymi programami promocji zatrudnienia.

Tabela 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Subregionie Centralnym (stan na 31.03.2014)

Obszar	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni bez prawa do zasiłku	Bezrobotni dotychczas niepracujący	Stopa bezrobocia rejestrowanego w %
Województwo	212710	184567	33278	11,4
Podregion bytomski	24854	21950	4190	16,2
W tym powiat lubliniecki	3671	3227	403	13,7
W tym powiat tarnogórski	6172	5421	1028	11,9
W tym m. Bytom	12075	10687	2288	21,3
Podregion gliwicki	20316	18201	3987	10,1
W tym m. Zabrze	8600	7792	1366	13,9
Podregion katowicki	30583	27023	4189	8,4
W tym m. Chorzów	5426	4887	723	12,9
W tym m. Siemianowice Śląskie	3300	2852	470	15,3
W tym m. Świętochłowice	2477	2218	440	18,2
Podregion sosnowiecki	38136	33565	7126	14,8
W tym powiat będziński	8571	7641	1640	16,7
W tym powiat zawierciański	7895	6993	1231	18,1
W tym m. Dąbrowa Górnicza	6983	6126	763	12,3
W tym m. Sosnowiec	11304	9973	3131	14,9
Podregion tyski	12349	10397	1711	7,0

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa śląskiego I kwartał 2014, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2014

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2014r. (stan na 31.03.2014)

Obszar	Z wykształceniem				
	wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym i niższym
Województwo	25284	47156	19753	60249	60268
Podregion bytomski	2132	5339	2137	7147	8099
W tym powiat lubliniecki	374	851	388	1147	911
W tym powiat tarnogórski	713	1610	513	1797	1539
W tym m. Bytom	767	2235	990	3254	4829
Podregion gliwicki	2627	3854	1320	3854	3922
W tym m. Zabrze	617	1511	847	2040	3585
Podregion katowicki	3313	6042	2537	8121	10570

[20] Informacja o sytuacji na rynku pracy w województwie śląskim według stanu na 30 kwietnia 2014r. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

W tym m. Chorzów	393	907	393	1491	2242
W tym m. Siemianowice Śląskie	302	621	294	942	1141
W tym m. Świętochłowice	183	438	131	679	1046
Podregion sosnowiecki	5012	9606	3869	10206	9443
W tym powiat będziński	1028	2022	869	1935	2717
W tym powiat zawierciański	1088	2230	741	2372	1464
W tym m. Dąbrowa Górnicza	990	1767	603	1964	1659
W tym m. Sosnowiec	1435	2766	1148	3072	2883
Podregion tyski	1621	2703	1364	3878	2783

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa śląskiego I kwartał 2014, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2014

W 2012 roku nastąpił wzrost bezrobocia we wszystkich grupach wiekowych (tab. 12). Niepokojącym jest wzrost bezrobocia wśród osób powyżej 45 roku życia (o 6% w grupie 45-54 lat a o 22% w grupie 55 lat i więcej). **Osobom z tych przedziałów wiekowych coraz trudniej jest znaleźć pracę. Razem z emerytami o niskich zarobkach stanowią one grupę potencjalnie zagrożoną wykluczeniem społecznym.** Niemniej jednak w polityce rynku pracy w SC i działaniach z niej wynikających nie należy zapomnieć o populacji młodych bezrobotnych, oczekujących na swe pierwsze doświadczenia zawodowe, jak i o osobach zwalnianych w wyniku restrukturyzacji firm lub też w wyniku braku odpowiednich kwalifikacji potrzebnych do wykonywania nowych rodzajów prac.

Tabela 12. Bezrobotni zarejestrowani według wieku (stan na 31.12.2011 i 31.12.2012)

Obszar	Rok	Ogółem	W wieku				
			24 lata i mniej	25-34	35-44	45-54	55 lat i więcej
Województwo śląskie	2011	186187	34457	54916	35635	38709	22470
	2012	205459	35847	60322	41106	41020	27164
Podregion bytomski	2011	22212	4403	6483	4249	4674	2403
	2012	23418	4377	6834	4659	4768	2780
Podregion gliwicki	2011	17559	3196	5059	3393	3737	2174
	2012	19431	3512	5646	3831	3945	2497
Podregion katowicki	2011	24806	4347	7545	4775	5291	2848
	2012	28129	4713	8559	5644	5677	3536
Podregion sosnowiecki	2011	34037	5492	10266	6667	7180	4432
	2012	38050	5655	11384	7837	7634	5540
Podregion tyski	2011	10641	2278	3130	1821	2090	1322
	2012	12422	2514	3708	2212	2302	1686

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Liczba bezrobotnych w grupie osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy wzrosła w 2012 roku (16 187 osób) w SC o 43,38% w porównaniu do 2011 roku (11 289 osób) (tab. 13).

Tabela 13. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawiania bez pracy w 2011 i 2012 roku

Obszar	Rok	Według czasu pozostawania bez pracy		
		ogółem	12 – 24 miesięcy	Powyżej 24 miesięcy
Województwo śląskie	2011	186187	33907	21608
	2012	205459	34364	30045
Podregion bytomski	2011	22212	4675	3495
	2012	23418	4276	4703
Podregion gliwicki	2011	17559	3330	1790
	2012	19431	3084	2691
Podregion katowicki	2011	24806	3704	1515
	2012	28129	4350	2550
Podregion sosnowiecki	2011	34037	6135	3587
	2012	38050	6357	4968
Podregion tyski	2011	10641	1456	902
	2012	12422	1772	1275

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Grupą o **specyficznych problemach na rynku pracy SC są kobiety**. Zagadnienie to analizowane jest w raporcie „Rynek pracy w subregionie centralnym województwa śląskiego". Podkreśla się, że trudno im znaleźć pracę na rynku pracy zorientowanym na męską siłę roboczą, choć w miarę rozwoju sektora usług sytuacja ulega stopniowej poprawie. Wyzwaniem związanym z uczestniczeniem kobiet w rynku pracy jest także wychowywanie dzieci. W SC udział samotnych matek wśród bezrobotnych kobiet jest wyższy niż przeciętnie w województwie śląskim, a niezależnie od sytuacji rodzinnej dla kobiet urodzenie dziecka często wiąże sięz dłuższą przerwą w pracy zawodowej, a przez to z niemożnością powrotu na zajmowane dotąd stanowisko. Odsetek kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet jest w SC wyższy od średniej wojewódzkiej (odpowiednio 20,1% i 18,5%). Natomiast w układzie podregionów przekracza średnią w podregionach bytomskim (23,2%), gliwickim (25,3%) i katowickim (19,4%). W pozostałych podregionach wskaźnik ten wynosi: w sosnowieckim 17,7%, a w tyskim 14,1%. Wnioskuje się, że przyczyny nie podejmowania zatrudnienia przez kobiety, które urodziły dziecko mogą być także nie związane z sytuacją na rynku pracy. Mogą one wynikać z braku wystarczającej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub wysokiego udziału w budżecie domowym kosztów korzystania z placówek tego typu. Wreszcie za barierę w podejmowaniu pracy przez matki uznaje się brak wsparcia ze strony rodziny w opiece nad dzieckiem.[21]

Jak zostało to już podkreślone, historycznie rozwój obszaru MG bazował na rozwoju przylegających do siebie kolonii / osiedli przemysłowych. Stopniowo tereny pomiędzy nimi zaczęły wypełniać się tkanką miejską, co doprowadziło do powstania dużego, gęsto zaludnionego obszaru miejskiego. Niemniej, wraz z kolejnymi fazami transformacji systemowej i gospodarczej, duże obszary po działalności przemysłowej stawały się niepotrzebne i niełatwe do ponownego zagospodarowania ze względu na wysokie nakłady inwestycyjne związane z odtworzeniem terenów typu *brownfield* lub rozwiązywane przez długie lata kwestie własnościowe. W szczególności dotyczy to majątku kopalnianego lub pokopalnianego oraz majątku po innych dużych zakładach przemysłowych. Jednocześnie wraz z procesami transformacji radykalnie zmienił się rynek pracy w MG. Zanik

[21] F. Kłosowski, S. Pytel, A. Runge, S. Sitek, E. Zuzańska-Żyśko, Rynek pracy w subregionie centralnym województwa śląskiego, Sosnowiec 2013

dotychczasowych funkcji przemysłowych doprowadził do zmarginalizowania niektórych dzielnic miast.

Tereny BOF MG wzmocniły w ostatnich latach swą pozycję jako obszary suburbanizacji. Są atrakcyjne pod zabudowę mieszkaniową, gdyż na ogół gwarantują niższe ceny nieruchomości, bliskość obszarów przyrodniczych, dostępność większości usług publicznych, zróżnicowaną ofertę w zakresie infrastruktury rekreacyjno-sportowej, przy jednoczesnym dobrym skomunikowaniu z miastami rdzeniowymi SC. Kiedyś tętniące życiem społecznym, handlowym i kulturowym dzielnice i centra miast, dziś w niektórych z nich charakteryzują się opuszczeniem, brakiem funkcji społeczno-kulturowych i pogorszeniem się jakości życia. Bez oddolnych inicjatyw inwestycyjnych i procesów wsparcia, w które angażować się będą zarówno mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego jak i instytucje pozarządowe, poprawa jakości życia w tych obszarach miast wydaje się mało prawdopodobna.

Jedynie kompleksowe podejście może pozwolić na przeciwdziałanie dualizacji społeczeństwa wewnątrz SC. Obok działań prorozwojowych należy podejmować inicjatywy hamujące proces utraty dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych miast poprzez realizację działań niwelujących kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, takich jak niski poziom przedsiębiorczości, bezrobocie, niska jakość infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznej. Obiekty zlokalizowane w śródmieściach miast pełnią różnorodne funkcje, w większości mieszkaniową i handlowo-usługową, jak również kulturalną, edukacyjną i religijną. Niski standard substancji kubaturowej stanowi barierę dla rozwoju obszarów w zakresie aktywizacji i życia kulturalnego, tworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej (miejsc chwilowego odpoczynku, w tym małej architektury, infrastruktury dla rodziców z dziećmi oraz osób starszych itp.). Połączenie aspektów technicznych i społecznych rewitalizacji jest niezbędne dla aktywizacji społeczności lokalnych. Zagadnienie to stanowi rdzeń metodyki przygotowanej na potrzeby wypracowywania lokalnych programów rewitalizacji. Wg stanu na styczeń 2015 r. 3 JST wchodzące w skład SC przyjęły ww. programy. 12 jednostek je opracowuje, natomiast deklaracje co do podjęcia prac w 2015 r. złożyło 31 JST, a w 2016 r. 10 JST. 14 gmin nie zamierza pracować nad lokalnym programem rewitalizacji. W grupie tej dominują małe gminy wiejskie.

Jednym z najważniejszych wyzwań dla Polski w zakresie rozwoju miast i procesów urbanizacyjnych w perspektywie do roku 2020 jest przeciwdziałanie degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszarów zurbanizowanych. Dlatego ze względu na złą sytuację społeczno-gospodarczą, jak również na jego potencjał i walory kulturowe, Bytom wraz z byłą dzielnicą Radzionków został uznany za obszar wymagający specjalnych działań ze strony państwa i został objęty możliwością wsparcia w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji. Jednak na terenie MG są miasta, które nie mają możliwości wsparcia w ramach OSI, a staną przed konkretnymi wyzwaniami rewitalizacyjnymi. Wspólnym wyzwaniem rozwojowym samorządów subregionu jest podjęcie działań mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego i utrzymanie wysokiej jakości środowiska miejskiego dostępnego dla wszystkich użytkowników poprzez rewitalizację, poprawę atrakcyjności i jakości przestrzeni publicznych i nadawania nowych funkcji obszarom miejskim.

W SC wykazać można **silne zróżnicowanie stopy bezrobocia, zarówno pod względem natężenia, jak i jego struktury**. Występują tu obok siebie jednostki o niskim bezrobociu, jak również

powiaty, w których zjawisko to przybiera na sile. Przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach 2002-2010 nie przełożył się na adekwatny wzrost liczby pracujących, gdyż wobec redukcji miejsc pracy w istniejących podmiotach, liczba pracujących w podregionie centralnym zmniejszyła się o 19,8 tys. osób.

W SC obserwujemy wszystkie niekorzystne oblicza bezrobocia, przy czym z reguły dotyczą one tylko wybranego obszaru. Najbardziej charakterystycznym elementem bezrobocia w subregionie jest wysoki udział osób o niskich kwalifikacjach oraz duży udział bezrobotnych w wieku 55+. Struktura płci bezrobotnych w gminach z przewagą przemysłu ciężkiego wykazuje feminizację. W województwie problem niskiego wykształcenia osób bezrobotnych odgrywa znacznie większą rolę. Dominacja dużych przedsiębiorstw, tworzących znaczną liczbę miejsc pracy powoduje ograniczenie powstawania indywidualnej działalności. Sytuacja nie wymusza kreatywności ludności, a model utrzymania rodziny opiera się na pracy. W większości powiatów zjawisko długotrwałego bezrobocia w latach 2008-2012 szybko narasta, zwłaszcza w podregionach katowickim, bytomskim i tyskim.

Konsekwencją są problemy społeczne – wydłużanie się okresu pozostawania bez pracy uniemożliwiające zaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, frustruje, a czasem nawet demoralizuje, prowadząc do patologii społecznych. Dla JST generuje to z kolei narastające wydatki i obciążenia organizacyjne związane z pomocą społeczną oraz mieszkalnictwem socjalnym. Największy problem związany jest z podregionem bytomskim, w tym zwłaszcza jego największym miastem Bytomiem, który został ciężko doświadczony w wyniku restrukturyzacji gospodarki oraz nadal występujących szkód górniczych. W szerszym zakresie społeczno-gospodarczym to, także jeden z głównych obszarów problemowych województwa śląskiego, dlatego też miasto Bytom wraz z częścią miasta Radzionków, objęte zostało wsparciem w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji.

Upadek tradycyjnych gałęzi przemysłu i brak procesów restrukturyzacyjnych to przyczyny odpływu ludności, wyludniania dzielnic i zniszczenia w tkance mieszkaniowej. Słaba dynamika miejsc pracy oraz niska przedsiębiorczość i aktywność zawodowa powodują powstanie obszarów biedy i wykluczenia społecznego. Najwięcej przestępstw odnotowanych w województwie śląskim przypada na SC (121 tys. w 2011 roku). Bezrobocie, starzenie, pogorszenie warunków i jakości życia są szczególnie widocznymi determinantami społecznymi. Dlatego też decydujące znaczenie w rozwoju subregionu odgrywają: wzrost gospodarczy i zatrudnienie, rozwój usług i zasobów społecznych, wzrost ruchliwości zawodowej, społecznej i przestrzennej, wzbogacenie tożsamości regionalnej i procesy integracyjne oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa.

Słabości: Wzrost bezrobocia w grupie osób powyżej 45 roku życia , które razem z emerytami o niskich dochodach stanowią grupę potencjalnie zagrożoną wykluczeniem społecznym. Silne zróżnicowanie stopy bezrobocia, zarówno pod względem natężenia, jak i jego struktury. Trudniejsza sytuacja kobiet zamieszkujących SC na rynku pracy w odniesieniu do pozostałych obszarów województwa.

Obszary problemowe: Dziedziczenie biedy i wykluczenia. Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych. Zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy. Niedopasowanie strukturalne rynku pracy.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Zatrudnienie; Rewitalizacja; Usługi społeczne; Opieka nad dziećmi do lat 3; Przedszkola; Przedsiębiorczość; Zatrudnienie (zob. tab. 69).

W oddolnych procesach odbudowy tkanki społecznej istotną rolę odgrywały w ostatnich latach instytucje pozarządowe. Dzięki nim, choć nie tylko, w wielu gminach i ich dzielnicach podejmowane są inicjatywy społeczne i kulturalne (tab. 14), które zmierzają do zwiększenia aktywności społecznej grup szczególnego ryzyka. Jest to jednak wieloletni proces, który wymaga kontynuacji w kolejnych latach. Dlatego też miasta takie jak na przykład: Katowice, Sosnowiec, Bytom czy Gliwice uruchomiły: bazy danych, instrumenty finansowe o charakterze małych grantów czy też centra wsparcia, które udzielają technicznej pomocy oraz udostępniają pomieszczenia dla realizacji inicjatyw oddolnych i prowadzenia działalności organizacji społecznych.

Tabela 14. Aktywność społeczna mieszkańców SC

Obszar	Rok	Imprezy (szt.)	Uczestnicy imprez (osoba)	Zespoły artystyczne	Członkowie zespołów artystycznych	Koła (kluby)	Członkowie kół (klubów)	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców
Województwo śląskie	2011	19422	3157577	1560	27811	1677	42217	21
	2012	20051	3393271	1690	32222	1873	45936	22
Podregion bytomski	2011	1743	184054	132	2866	140	3618	18
	2012	1627	200073	159	3386	127	3201	19
Podregion gliwicki	2011	594	119416	68	1294	64	2130	20
	2012	534	133836	56	1091	86	2449	22
Podregion katowicki	2011	3953	521118	155	2341	278	5806	25
	2012	4283	528985	190	2848	344	6883	26
Podregion sosnowiecki	2011	3203	369555	283	4341	408	9394	16
	2012	3100	403622	237	3866	422	9141	17
Podregion tyski	2011	1822	203294	129	2110	95	2380	16
	2012	1681	162042	137	2344	121	3029	17

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego a lokalnymi aktorami skutkowała poprawą jakości życia mieszkańców żyjących do tej pory w izolacji lub zagrożonych wykluczeniem. Kompleksowe programy aktywności społecznej wymagają nie tylko działań miękkich, ale również inwestycji tam, gdzie pojawiają się tzw. białe plamy w obszarach: kultury, czasu wolnego, edukacji, kształcenia i pośrednictwa pracy. Nadawanie opuszczonym bądź nieużytkowanym nieruchomościom w dzielnicach i miastach nowych funkcji, a dzięki temu uzupełnianie deficytów lokalnych drogą wspólnych inicjatyw JST i organizacji społecznych, pozwoli w najbliższej dekadzie zwiększyć skuteczność działań interwencyjnych i prewencyjnych na rzecz rozwoju spójności społecznej w SC.

Wg danych GUS, w latach 2003-2012 na terenie województwa śląskiego oraz SC, **wskaźnik odsetka dzieci (w wieku 3-6 lat) objętych wychowaniem przedszkolnym znajdował się w trendzie wzrostowym**. Wartość wskaźnika dla SC kształtuje się w całym analizowanym okresie powyżej średniej wojewódzkiej wskazując, że w roku 2012 77% dzieci zostało objętych wychowaniem przedszkolnym. Wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w SC można uznać za jego silną stronę. Dokonując jednak analizy **na poziomie podregionów i powiatów można zauważyć istotne rozbieżności pomiędzy poszczególnymi jednostkami**. W ujęciu podregionalnym najniższą wartością wskaźnika charakteryzuje się podregion bytomski 74,3% w 2012 roku, który jako jedyny

tego typu obszar uplasował się poniżej średniej dla Subregionu tj. 77,0% (tab. 15). Kierując analizę na kolejny stopień uszczegółowienia tj. do poziomu powiatów i miast na prawach powiatu zróżnicowanie wartości wskaźnika jest zintensyfikowane. Rozpiętość przedziału wynosi od 66,1 % w przypadku miasta Świętochłowice, do 85,6 % w przypadku Katowic. Natomiast analiza danych empirycznych za rok 2013 przeprowadzona przez BZSC przyniosła wyniki opisane w tabeli 17.

Tabela 15. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013 w SC

Obszar	Rok	Placówki		Miejsca w przedszkolach, zespołach i punktach	Dzieci		Dzieci 3-6 lat
		Ogółem	w tym przedszkola, zespoły i punkty		Ogółem	w tym w przedszkolach, zespołach i punktach	
Województwo śląskie	2011	1784	1359	124532	136072	122324	176569
	2012	1832	1339	129329	143415	128039	184503
Podregion bytomski	2011	162	148	12120	12513	11967	16636
	2012	169	148	12499	13147	12368	17291
Podregion gliwicki	2011	168	116	12712	14217	12463	17897
	2012	169	117	12988	14751	12873	18565
Podregion katowicki	2011	231	216	21503	21524	20952	27455
	2012	246	215	22055	22624	21773	28723
Podregion sosnowiecki	2011	250	165	17239	19910	16586	25098
	2012	258	163	17598	20942	17128	26243
Podregion tyski	2011	152	113	11533	12910	11643	16560
	2012	156	110	12157	13871	12340	17531

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Mimo szeregu starań, ciągle kilkunastu tysięcy dzieci w wieku od 3 do 5 lat nie objęto wychowaniem przedszkolnym (tab. 16).

Tabela 16. Dzieci w wieku 3 do 5 lat oraz dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym

Obszar	Rok	Dzieci ogółem (osoba)	W tym dzieci w wieku 3 lata (osoba)	W tym dzieci w wieku 4 lata (osoba)	W tym dzieci w wieku 5 lat (osoba)	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (osoba)	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)
Województwo śląskie	2011	135896	48265	44886	42745	101075	74,4
	2012	141812	48789	48213	44810	105517	74,4
Podregion bytomski	2011	12736	4520	4181	4035	9047	71,0
	2012	13255	4603	4503	4149	9537	72,0
Podregion gliwicki	2011	13855	4930	4517	4408	10857	78,4
	2012	14198	4787	4912	4499	10985	77,4
Podregion katowicki	2011	21151	7514	6989	6648	15752	74,5
	2012	22114	7670	7478	6966	16672	75,4
Podregion sosnowiecki	2011	19415	7009	6435	5971	14905	76,8
	2012	20257	6843	6973	6441	15552	76,8

Podregion tyski	2011	12743	4560	4273	3910	9860	77,4
	2012	13605	4764	4578	4263	10522	77,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Mając na uwadze reformy edukacyjne, w wyniku których dzieci rozpoczynają naukę w szkole podstawowej o rok wcześniej, niezmiernie istotne jest, by jak największa liczba dzieci w wieku od 3 do 5 lat uczestniczyła w wychowaniu przedszkolnym. Jeszcze ważniejsza jest kwestia obszarów tzw. białych plam, na których rodzice mają trudności z uzyskaniem dla dzieci miejsca w przedszkolu, gdyż np. brakuje infrastruktury odpowiedniej do zwiększenia liczby przyjmowanych dzieci. Na takich terenach niezbędne są działania infrastrukturalne, które wyjdą naprzeciw oczekiwaniom rodziców, w pierwszej kolejności będących w trudnej sytuacji ekonomicznej lub społecznej, niemogących podejmować starań o pracę w związku z pełnieniem opieki nad dziećmi. Specyfiką SC w tym zakresie jest nie tyle występowanie obszarów o niskim ogólnym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej, co występowanie obszarów niedoboru miejsc w przedszkolach, głównie na obszarach miejskich (tab. 16).

Tabela 17. Dane empiryczne dotyczące edukacji przedszkolnej 3 i 4 latków w 2013 r.

JST	Liczba mieszkańców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich ogółem	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych
Będzin	1149	829	771	0,72	0,67	207	0
Bieruń	463	302	279	0,65	0,60	99	0
Bobrowniki	586	192	192	0,33	0,33	1	6
Bojszowy	216	101	101	0,47	0,47	22	0
Boronów	70	37	20	0,53	0,29	3	0
Bytom	3470	2386	2160	0,69	0,62	120	15
Chełm Śląski	150	116	116	0,77	0,77	0	0
Chorzów	2173	1477	1361	0,68	0,63	0	0
Ciasna	145	118	106	0,81	0,73	0	7
Czeladź	642	483	465	0,75	0,72	55	0
Dąbrowa Górnicza	2566	1686	1403	0,66	0,55	516	0
Gliwice	3670	3020	2300	0,82	0,63	199	0
Goczałkowice-Zdrój	154	88	74	0,57	0,48	47	0
Herby	187	110	110	0,59	0,59	0	2
Imielin	250	168	168	0,67	0,67	0	0
Irządze	43	26	26	0,60	0,60	0	4
Jaworzno	1876	1190	1017	0,63	0,54	150	0
Kalety	161	94	56	0,58	0,35	0	0
Katowice	5598	4434	3746	0,79	0,67	229	0
Knurów	902	553	472	0,61	0,52	282	0
Kobiór	131	61	61	0,47	0,47	31	0
Kochanowice	148	95	93	0,64	0,63	0	22
Koszęcin	245	191	93	0,78	0,38	37	0

JST	Liczba mieszkańców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich ogółem	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych
Kroczyce	139	79	54	0,57	0,39	12	0
Krupski Młyn	68	46	46	0,68	0,68	8	0
Lędziny	403	259	259	0,64	0,64	84	0
Lubliniec	541	427	227	0,79	0,42	115	0
Łaziska Górne	479	408	400	0,85	0,84	0	0
Łazy	313	259	167	0,83	0,53	36	9
Miasteczko Śląskie	150	118	103	0,79	0,69	6	18
Miedźna	414	294	294	0,71	0,71	8	0
Mierzęcice	156	128	128	0,82	0,82	0	0
Mikołów	929	775	718	0,83	0,77	14	0
Mysłowice	1654	885	726	0,54	0,44	498	0
Ogrodzieniec	166	111	111	0,67	0,67	22	0
Ornontowice	142	111	94	0,78	0,66	0	0
Orzesze	528	302	291	0,57	0,55	65	7
Ożarowice	96	58	51	0,60	0,53	10	0
Pawłowice	482	225	211	0,47	0,44	18	0
Pawonków	153	75	75	0,49	0,49	28	7
Piekary Śląskie	1118	843	808	0,75	0,72	105	49
Pilchowice	265	178	178	0,67	0,67	15	0
Pilica	156	71	71	0,46	0,46	1	14
Psary	206	116	116	0,56	0,56	16	0
Pszczyna	1356	861	739	0,63	0,54	320	0
Pyskowice	338	231	231	0,68	0,68	0	0
Ruda Śląska	3098	1823	1648	0,59	0,53	628	0
Siemianowice Śląskie	1418	963	711	0,68	0,50	281	0
Siewierz	258	124	119	0,48	0,46	47	38
Sławków	155	108	78	0,70	0,50	43	0
Sosnowiec	3921	3197	2827	0,82	0,72	354	134
Suszec	356	234	234	0,66	0,66	51	0
Szczekociny	141	99	99	0,70	0,70	12	0
Świerklaniec	249	135	101	0,54	0,41	68	0
Świętochłowice	747	570	545	0,76	0,73	125	0
Tarnowskie Góry	1286	872	736	0,68	0,57	290	0
Toszek	62	82	64	1,32	1,03	0	9
Tworóg	133	70	70	0,53	0,53	0	0
Tychy	2895	2259	1527	0,78	0,53	636	0
Wielowieś	121	92	92	0,76	0,76	0	0
Włodowice	108	38	38	0,35	0,35	32	0
Wojkowice	157	67	63	0,43	0,40	18	0
Woźniki	226	128	120	0,57	0,53	0	14
Wyry	210	148	148	0,70	0,70	10	0

JST	Liczba mieszkań-ców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszko-lach ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszko-lach publicznych	Upowszech-nienie edukacji przedszkol-nej dzieci 3-4 letnich ogółem	Upowszech-nienie edukacji przedszkol-nej dzieci 3-4 letnich w przedszko-lach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszko-lach publicznych
Zabrze	3282	1722	1573	0,52	0,48	285	0
Zbrosławice	301	200	200	0,66	0,66	22	0
Żarnowiec	133	38	38	0,29	0,29	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej przez BZSC

Niedobór ten, mając na uwadze trendy demograficzne, może utrzymać się jeszcze w ciągu kilku nadchodzących lat. Istotne znaczenie ma także wspominana powyżej kwestia dostępności ekonomicznej do opieki przedszkolnej. Dla osób gorzej sytuowanych, w tym matek samotnie wychowujących dzieci, lub zdolnych do podejmowania niżej opłacanej pracy jedyną dostępną alternatywą ze względu na poziom opłat jest korzystanie z oferty przedszkoli publicznych. Z kolei przedszkola prowadzone przez JST w największym stopniu borykają się z problemem dostępności wolnych miejsc.

W zakresie zapewnienia opieki dla dzieci młodszych, z danych zawartych w poniższej tabeli 18. wynika, iż w SC około 10% dzieci między urodzeniem a drugim rokiem życia korzysta ze żłobków lub klubów dziecięcych.

Tabela 18. Żłobki i kluby dziecięce w SC

Obszar	Rok	Żłobki, oddziały i kluby dziecięce	Miejsca	Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych w ciągu roku	Dzieci 0-2 lat
Województwo śląskie	2011	89	4 085	6 588	68 543
	2012	100	5 016	7 421	
Podregion bytomski	2011	9	361	620	6 476
	2012	8	430	655	
Podregion gliwicki	2011	15	527	806	6 924
	2012	14	670	985	
Podregion katowicki	2011	21	1 070	1 634	10 954
	2012	29	1310	1994	
Podregion sosnowiecki	2011	13	622	984	9 609
	2012	16	714	1 078	
Podregion tyski	2011	5	290	585	6 581
	2012	9	512	792	

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012, Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Z drugiej strony stosunkowo niska ilość miejsc w żłobkach, oddziałach i klubach dziecięcych stanowi istotną barierę dla tych matek, które nie mogą polegać na swej rodzinie w zakresie opieki nad dziećmi lub/i mają niewystarczające możliwości finansowe, aby zaangażować osobę do opieki nad dzieckiem. Sytuacja ta znacznie utrudnia powrót do pracy, czy też poszukiwanie pracy. Ponadto,

w dokumencie SRW wskazuje się, iż niezadowalający poziom rozwoju systemu opieki nad dziećmi stanowi jeden z istotniejszych czynników niekorzystnie wpływających na poziom aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

Słabości: Zróżnicowanie wewnętrzne SC w upowszechnieniu edukacji przedszkolnej połączone z niedoborem dostępnych ekonomicznie miejsc w przedszkolach głównie na obszarze MG.

Obszar problemowy: Zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Opieka nad dziećmi do lat 3; Przedszkola (zob. tab. 69).

6. Gospodarowanie zasobami w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna

Zużycie energii na potrzeby gospodarki rośnie z roku na rok. Energochłonność przemysłu w SC może znacznie ograniczać możliwości rozwoju gospodarki w najbliższej dekadzie. Działania wsparcia efektywności energetycznej skierowane do przedsiębiorstw jak i do jednostek samorządu terytorialnego są niezbędne, aby uniknąć przeciążenia systemu energetycznego. **Mimo rozbudowanego zaplecza sieci ciepłowniczych i podjętych przez przedsiębiorstwa oraz JST w ostatnich latach działań, utrzymuje się wysoki poziom tzw. niskiej emisji.** Dotychczasowe inicjatywy, takie jak modernizacja kotłów, przejście z tradycyjnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej i ciepła na OZE, czy też termomodernizacja budynków wymagają kontynuacji na szerszą skalę niż dotychczas.

Województwo śląskie należy do regionów o największej w Polsce emisji zanieczyszczeń gazowych (19,63% gazowej emisji krajowej) i pyłowych (22,14% pyłowej emisji krajowej). Największy wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi i zwierząt obserwuje się na obszarach zurbanizowanych i przemysłowych. Do głównych źródeł uciążliwości akustycznej dla środowiska zalicza się: ruch transportowy, działalność w obiektach przemysłowych oraz drobna działalność usługowa na terenach silnie zurbanizowanych.

Wartości średnie stężeń pyłu PM10 w 2013 roku wyniosły (wartość dopuszczalna 40 µg/m3) w aglomeracji górnośląskiej od 43 do 48 µg/m3. W porównaniu do 2012 roku stężenia średnie roczne w aglomeracji górnośląskiej zmniejszyły się na siedmiu stanowiskach (Gliwice o 3%, Tychy o 5%, Zabrze i Sosnowiec o 9%, Katowice o 12%, Dąbrowa Górnicza o 23% oraz o 4% na stacji komunikacyjnej Al. Górnośląska w Katowicach). **Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość** i wynosiła w aglomeracji górnośląskiej – od 2,7 do 3,5 razy więcej niż dopuszczalna. W porównaniu do 2012 roku, częstości przekroczeń w 2013 roku w aglomeracji górnośląskiej – na 2 z 7 badanych stanowisk zmniejszyły się w Dąbrowie Górniczej o 10% i Katowicach ul. Kossutha o 17%, wzrosły w Tychach o 23%, Gliwicach o 21%, Katowicach Al. Górnośląska i Zabrzu o 17%, Sosnowcu o 8%. Wartość dopuszczalna stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, powiększona o margines tolerancji, wynosząca 26 µg/m3, została przekroczona w 2013 roku w aglomeracji górnośląskiej – 33 µg/m3 w Katowicach ul. Kossutha, 35 µg/m3 w Gliwicach i 37 µg/m3 w Katowicach Al. Górnośląska.[22]

Średnioroczne **stężenia benzo(a)pirenu na wszystkich stanowiskach zostały przekroczone** i wyniosły (wartość docelowa 1 ng/m3): aglomeracja górnośląska od 5 do 8 ng/m3. Wartości średnie dwutlenku azotu poza stacjami komunikacyjnymi nie przekroczyły wartości dopuszczalnej 40 µg/m3. Na stacji komunikacyjnej w Katowicach przekroczyły poziom dopuszczalny o 7%. Z kolei maksymalne stężenia 8 godzinne tlenku węgla nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego (10000 µg/m3) na żadnym ze stanowisk i wynosiły od 23% do 49% wartości dopuszczalnej. Analiza stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10, przekraczających wartość dopuszczalną i średnich prędkości

[22] Dwunasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca 2013 rok, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach)

wiatru, wykazała występowanie niekorzystnych warunków rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń na stacjach przez 86% w Gliwicach i Zabrzu i 97% czasu w roku w Katowicach ul. Kossutha.[23]

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s). [24]

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy aglomeracji górnośląskiej zaliczono do:

- klasy C[25] ze względu na ochronę zdrowia dla aglomeracji górnośląskiej w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, a także benzo(α)pirenu, dwutlenku azotu, oraz klasa D2 dla ozonu.
- klasy A[26] ze względu na ochronę zdrowia dla dwutlenku siarki, ozonu, benzen, ołów, arsen, kadm, nikiel i tlenek węgla.

W latach 2005 – 2012 zarówno w województwie śląskim, jak i w SC odnotowano spadek liczby kotłowni odpowiednio o 8,7% i 9,9%. W roku 2012 na obszarze SC zlokalizowanych było 771 kotłowni co stanowi co stanowiło ok. 66,5% wszystkich tego typu urządzeń w województwie śląskim. W tym samym okresie nastąpił **rozwój przesyłowej sieci ciepłowniczej**. Długość sieci zwiększyła się o 5,6 % na obszarze województwa śląskiego oraz o 7,8 % na terenie SC. W roku 2012 łączna długość przesyłowej sieci ciepłowniczej na terenie SC stanowiła 71,9 % długości sieci w całym województwie. JST zlokalizowane w SC w swoich programach ograniczenia niskiej emisji (lub równoważnych dokumentach) identyfikują znaczące możliwości ograniczenia tejże przez podłączenie budynków korzystających z lokalnych kotłowni do źródeł ciepła systemowego lub przez zmianę systemów zaopatrzenia w ciepło na wykorzystujące OZE. Zagadnienie to jest szczególnie istotne, ponieważ zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu", przygotowanym na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, tereny SC należą do stref, dla których wystąpiły ponadnormatywne stężenia przynajmniej jednej z normowanych substancji. Dotyczy to przekroczeń: dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu dopuszczalnego 24-godz. stężeń pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym; dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym; docelowego poziomu benzo(a)pirenu oraz innych substancji w roku kalendarzowym.

Niemniej, wciąż w gospodarce mieszkaniowej na terenie całego SC istotnym źródłem energii wykorzystywanym do ogrzewania jest paliwo stałe. Dotyczy to w szczególności terenów słabiej zurbanizowanych (zabudowy jednorodzinnej) oraz miast na prawach powiatu rdzeniowych dla MG (w których strukturze urbanistycznej występują stare osiedla robotnicze ogrzewane piecami na paliwo stałe). Szczegółowy obraz sytuacji przedstawiono w tabeli 19.

[23] Ibid.
[24] Ibid.
[25] Klasa C: jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony
[26] Klasa A: jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych

Tabela 19. Struktura mieszkań zamieszkanych wg sposobu ich ogrzewania i źródeł energii

JST	CO zbiorowe	CO indywidualne źródło energii paliwa stałe	CO indywidualne źródło energii energia elektryczna	CO indywidualne źródło energii paliwa gazowe	piece źródło energii paliwa stałe	piece źródło energii energia elektryczna
Podregion bytomski	*42%*	*25%*	*1%*	*6%*	*24%*	*1%*
Powiat lubliniecki	19%	61%	0%	3%	17%	0%
Powiat tarnogórski	35%	39%	1%	7%	18%	1%
Powiat m.Bytom	51%	7%	2%	7%	30%	2%
Powiat m.Piekary Śląskie	49%	20%	1%	5%	25%	1%
Podregion gliwicki	*49%*	*17%*	*2%*	*9%*	*22%*	*1%*
Powiat gliwicki	42%	37%	1%	5%	15%	0%
Powiat m.Gliwice	56%	11%	3%	10%	18%	2%
Powiat m.Zabrze	45%	13%	2%	10%	29%	1%
Podregion katowicki	*62%*	*7%*	*2%*	*6%*	*22%*	*1%*
Powiat m.Chorzów	48%	4%	3%	8%	34%	2%
Powiat m.Katowice	68%	6%	1%	6%	17%	2%
Powiat m.Mysłowice	57%	16%	1%	7%	19%	0%
Powiat m.Ruda Śląska	64%	11%	1%	3%	21%	0%
Powiat m.Siemianowice Śląskie	64%	4%	1%	4%	25%	1%
Powiat m.Świętochłowice	54%	6%	1%	6%	32%	1%
Podregion sosnowiecki	*58%*	*19%*	*1%*	*5%*	*17%*	*1%*
Powiat będziński	42%	27%	1%	8%	21%	1%
Powiat zawierciański	34%	39%	0%	3%	22%	0%
Powiat m.Dąbrowa Górnicza	72%	12%	0%	5%	11%	0%
Powiat m.Jaworzno	63%	26%	0%	3%	7%	0%
Powiat m.Sosnowiec	70%	6%	1%	4%	18%	1%
Podregion tyski	*55%*	*33%*	*0%*	*6%*	*5%*	*0%*
Powiat mikołowski	41%	44%	0%	6%	8%	0%
Powiat pszczyński	30%	54%	0%	8%	7%	0%
Powiat bieruńsko-lędziński	27%	54%	0%	7%	11%	0%
Powiat m.Tychy	88%	7%	0%	4%	1%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011 dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS

W związku z silnym uzależnieniem od węgla jako podstawowego źródła energii cieplnej i elektrycznej, na obszarze całego SC konieczne jest zrównoważone oddziaływanie terytorialne na rzecz wzrostu udziału OZE w produkcji energii, a co za tym idzie również sprzyjanie ograniczeniu niskiej emisji.

Słabości: Wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu. Wysoki odsetek mieszkań ogrzewanych paliwami stałymi, w szczególności na obszarach słabiej zurbanizowanych SC oraz w starych osiedlach robotniczych w rdzeniowej części MG.

Obszar problemowy: Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_WFOŚ oraz wiązki projektów: Termomodernizacja; Odnawialne źródła energii (zob. tab. 69).

Ponadto, w nawiązaniu do ustaleń zwartych w „Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji", w związku ze znaczącym przekroczeniem norm zanieczyszczeń na obszarze całego Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, konieczne jest zrównoważone oddziaływanie terytorialne w zakresie likwidacji niskiej emisji. Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, Państwa członkowskie – w tym Polska – miały ustalić tzw. minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynków w celu osiągnięcia poziomów optymalnych pod względem kosztów. Ponadto przewidziano, iż przy wykonywaniu ważniejszej renowacji istniejących budynków, charakterystyka energetyczna budynku lub jego części poddawanej renowacji powinna spełnić minimalne wymagania. Z kolei Dyrektywa 2012/27/UE z dnia 25 października 2012r. w sprawie efektywności energetycznej, zobowiązuje jednostki administracyjne niższego niż centralny szczebel instytucji rządowych do dokonania renowacji co najmniej 3% całkowitej powierzchni pomieszczeń w budynkach o całkowitej powierzchni użytkowej wynoszącej ponad 500 m^2. Od dnia 9 lipca 2015r. minimalny wymóg 3% obowiązuje dla budynków o całkowitej powierzchni użytkowej wynoszącej ponad 250m^2.

Zagrożenie: Brak wystarczającej płynności finansowej lub instrumentów finansowych pozwalających słabszym ekonomicznie podmiotom realizować inwestycje związane z gospodarką energetyczną oraz likwidacją azbestu.

Obszar problemowy: Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych.

Rozwiązanie: Program POIŚ_WFOŚ oraz wiązki projektów: Termomodernizacja; Odnawialne źródła energii (zob. tab. 69).

Na terenie SC **działania samorządowe związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz zastosowaniem OZE są konsekwentnie prowadzone w ostatnich latach, aby zmniejszyć energochłonność budynków, poprawić warunki ekologiczne, zmniejszyć koszty eksploatacji budynków oraz poprawić warunki świadczenia usług publicznych**. Przykład stanowią inwestycje z tego zakresu współfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 (tab. 20).

Tabela 20. Projekty z zakresu OZE i termomodernizacyjne dofinansowane w ramach RPO 2007-2013

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [w tys. zł]
Termomodernizacja budynków oświatowych na terenie Gminy Zabrze	Miasto Zabrze	11 190
Kompleksowa termomodernizacja budynku GOK przy ul. Ziołowej 47 w Katowicach wraz z modernizacją źródła ciepła w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń na terenie miasta Katowice	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 7 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach Górnośląskie Centrum Medyczne im. prof. Leszka Gieca	7 286

Termomodernizacja budynku Pałacu Młodzieży w Katowicach	Miasto Katowice	7 090
Kompleksowa termomodernizacja obiektu Zespołu Szkół Elektronicznych i Informatycznych, ul. Jagiellońska w Sosnowcu	Gmina Sosnowiec	7 036
Przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji budynków SPSK Nr 1 im. Prof. S. Szyszko SUM wraz z budową kolektorów słonecznych w celu poprawy jakości powietrza na terenie powiatu miasta Zabrze	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach	5 465
Kompleksowa termomodernizacja z modernizacją źródła ciepła i zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach Okręgowego Szpitala Kolejowego w Katowicach	Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach - s.p.z.o.z.	5 000
Kompleksowa termomodernizacja i budowa infrastruktury do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach Zespołu Szkół Poligraficzno-Mechanicznych w Katowicach	Miasto Katowice	5 095
Modernizacja gospodarki cieplnej wraz z montażem kolektorów słonecznych dla Miejskiego Zakładu Kąpielowego w Zabrzu	Gmina Zabrze	6 585
Kompleksowa termomodernizacja i budowa infrastruktury do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach	Miasto Katowice	7 775
Kompleksowa termomodernizacja budynków wraz z budową alternatywnego źródła ciepła w SP W. Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dra Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	3 720
Podniesienie jakości powietrza na terenie Miasta Świętochłowice poprzez kompleksową termomodernizację budynków szkół podstawowych nr 3 i nr 17 w Świętochłowicach	Gmina Świętochłowice	4 502
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Tychy	Miasto Tychy	7 561
Termomodernizacja budynku Miejskiego Gimnazjum nr 4 w Piekarach Śląskich przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 108 wraz z montażem instalacji solarnej	Gmina Piekary Śląskie	3 490
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej w Czeladzi i Tychach	Miasto Tychy	9 190
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Mieście Kalety: Miejskie Przedszkole Nr 1 w Kaletach, Zespół Szkół i Przedszkola w Kaletach Miotku, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kaletach	Miasto Kalety	3 366
Kompleksowa termomodernizacja obiektu MORiS - Hala Sportowa ul. Dąbrowskiego 113 oraz montaż kolektorów słonecznych na Kompleksie Sportowym Hajduki ul. Graniczna 92 w Chorzowie	Miasto Chorzów	5 838
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Czeladź	Gmina Czeladź	5 814
Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 3 i Gimnazjum nr 2 w Czerwionce-Leszczynach	Gmina i Miasto Czerwionka-Leszczyny	2 966
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Siemianowice Śląskie	Miasto Siemianowice Śląskie	3 431
Termomodernizacja wraz z przebudową Zespołu Szkół Muzycznych w Tychach	Miasto Tychy	4 200
Termomodernizacja budynku szkolnego przy ul. Bojkowskiej 20a w Gliwicach	Miasto Gliwice	2 679
Kompleksowa termomodernizacja Zespołu Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii	Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach	3 121
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Piekary Śląskie	Gmina Piekary Śląskie	3 188
Termomodernizacja budynku Pływalni Krytej w Bytomiu drogą do ograniczenia niskiej emisji	Gmina Bytom	3 627
Kompleksowa termomodernizacja wraz z wymianą lub modernizacją źródła ciepła budynków użyteczności publicznej z terenu Powiatu Będzińskiego	Powiat Będziński	3 246
Termomodernizacja obiektów Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu	Gmina Bytom	2 267
Budowa układu skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej z silnikiem gazowym w budynku szkoły w Paniówkach.	Gmina Gierałtowice	1 773

Kompleksowa termomodernizacja z wymianą źródeł ciepła i instalacji grzewczej oraz montażem instalacji solarnej w budynkach Stacji Pogotowia Ratunkowego w Zawierciu i Dąbrowie Górniczej	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rejonowe Pogotowie Ratunkowe w Sosnowcu	1 561
Termomodernizacja obiektu Domu Pomocy Społecznej Zameczek w Kuźni Nieborowskiej	Powiat Gliwicki	997
Wymiana kotłów wodnych na kotły o paleniskach ekologicznych oraz wymiana linii przesyłu ciepła do budynków użyteczności publicznej w Gminie Rędziny	Gmina Rędziny	3 968
Termomodernizacja budynku Świetlicy Środowiskowej w Dabrowie Górniczej - Antoniowie.	Gmina Dąbrowa Górnicza	957
Rozbudowa węzła produkcji biogazu i energii elektrycznej w Oczyszczalni Ścieków CENTRALNA w Bytomiu	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	3 404
Termomodernizacja Ośrodka Dziennego Pobytu OPS w Czechowicach-Dziedzicach, wraz z montażem instalacji solarnej – ograniczenie emisji szkodliwych substancji wprowadzanych do powietrza	Gmina Czechowice-Dziedzice	1 424
Termomodernizacja budynku szkoły i sali gimnastycznej wraz z modernizacją kotłowni Gimnazjum nr 11 przy ul. Tysiąclecia 7 w Bytomiu	Gmina Bytom	953
Zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia powietrza dzięki termomodernizacji wraz z wymianą źródła ciepła i instalacji grzewczej w budynku Gminnego Centrum Medycznego w Psarach	Gmina Psary	1 107
Termomodernizacja Przedszkola nr 2 przy ul. Janasa w Mikołowie	Gmina Mikołów	2 168
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Gimnazjum nr 1, Przedszkola nr 4 oraz Przedszkola nr 6 w Lublińcu poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Lubliniec	3 718

Źródło: Mapa dotacji. mapadotacji.gov.pl

Specyfika obszaru SC jako terytorium występowania dużej presji antropogenicznej wymaga skonsolidowanego wsparcia jakościowego w kontekście poszanowania energii, ekologii, bezpieczeństwa publicznego oraz wykorzystania innowacyjnych rozwiązań na rzecz efektywnego gospodarowania energią. SC jest obszarem silnie zurbanizowanym, w konsekwencji znajdują na nim liczne ulice i drogi o różnym znaczeniu oraz otwarte przestrzenie publiczne, jak również obiekty użyteczności publicznej. Zapewnienie bezpieczeństwa ich użytkowania wymaga stosowania oświetlenia, które obecnie - bazując na starej infrastrukturze - generuje wysokie koszty utrzymania. Potencjał zmiany tej sytuacji leży w dostępie do nowoczesnych technologii sprzyjających zmniejszeniu zużycia energii oraz wzrastającej świadomości proekologicznej społeczności SC. Jedynie całkowita reorganizacja np. systemów oświetlenia pozwoli na oświetlenie większych obszarów i powierzchni, przy zmniejszeniu całkowitego zużycia energii oraz obniżeniu kosztów eksploatacji.

Mimo licznych podjętych działań, skala potrzebnych modernizacji związanych z efektywnością energetyczną i niską emisją jest jednak wciąż znacząca. JST na terenie SC przystąpiły do opracowania lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej, które w sposób kompleksowy zmierzają do poprawy parametrów energetycznych miast i obszarów wiejskich. Wg stanu na dzień 15 czerwca 2015 r., 23 JST wchodzących w skład SC, w tym miasto Katowice, przyjęło ww. plany. 22 jednostki je opracowują, natomiast deklaracje co do podjęcia prac nad nimi złożyło 27 JST. Dopuszcza się możliwość aktualizacji niniejszej STRATEGII po zakończeniu opracowywania lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej.

Istotne wyzwanie w zakresie dostosowania się do nowych wymogów emisyjnych stoi także przed operatorami transportu zbiorowego. Muszą oni w kolejnych latach dokonać zakupu nowych

pojazdów spełniających wymogi narzucone prawem. Dopuszczalny poziom emisji spalin nie może być wyższy niż odpowiadający normie Euro 5. W postępowaniach ogłaszanych od roku 2015 zastrzega się możliwość wymogu normy Euro 6. Ponadto docelowo wszystkie autobusy muszą być niskopodłogowe, zgodnie z polską normą PN–S–47010.

Tabela 21. Charakterystyka wybranych komunalnych i prywatnych operatorów publicznego transportu autobusowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzowy taboru w [szt.]	Struktura wiekowa taboru w [%]					1	2	3
			≤3 lata	3<w ≤6	6<w ≤10	>10 lat	średni wiek autobusów			
MZDiM w Jaworznie	PKM Jaworzno	59	51	3	24	22	7	100	51	0
UM w Bieruniu	PKSiS Oświęcim	31	0	0	0	100	17	0	0	0
UM w Zawierciu	ZKM w Zawierciu	27	26	11	30	33	10	52	22	0
ZKG KM w Olkuszu	Usługi Przewozowe „Irex" Ireneusz Kozieł/Irex-1 Sosnowiec	7	-	-	-	100	19	57	0	0
KZK GOP	PKM Katowice	261	25	2	25	48	10	68	27	0
MZKP	PKM Międzygminna sp. z o.o. Świerklaniec	102	42	3	18	37	9	96	48	0
MZK	PKM Tychy	94	10	60	2	28	7	46	bd.	2
KZK GOP	Usługi Transportowe Pawelec Krzysztof Biechów/ Katowice	81	14	9	12	65	12	56	1	0
MZKP	NOWAK Transport Benedykt Nowak Świerklaniec	28	11	8	4	77	16	93	0	0
MZK	PPUH „Kłosok" Żory	103	15	7	22	56	11	46	12	0

1 Udział liczby autobusów niskopodłogowych we flocie w [%]

2 Udział liczby autobusów z silnikami EURO 5 i EEV w [%]

3Udział liczby autobusów napędzanych innym paliwem niż ON w [%]

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice, 2013

Ponadto, ważnym zagadnieniem stojącym na pograniczu gospodarki energetycznej oraz zagospodarowania ścieków jest zapewnienie zgodności z dyrektywą o zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych. Traktat Akcesyjny przewiduje, że przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych będą w Polsce w pełni obowiązywały od dnia 31 grudnia 2015 r. Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych w art. 12 i 14 stwierdza, że: „oczyszczone ścieki i osady ściekowe wykorzystuje się powtórnie, w każdym przypadku, gdy jest to właściwe". W związku z tym otwiera ona drogę i wyznacza kierunek powtórnego wykorzystania ww. materiałów także w aspekcie energetycznym, w którym można mówić o korzyściach w skali społecznej i ekonomicznej, a także środowiskowej. Warto dodać, że Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego (2005r.) uwzględnia w potencjale technicznym województwa pozyskiwanie OZE m.in. z osadów ściekowych.

Osady ściekowe ze względu na ich właściwości energetyczne mogą być spalane lub współspalanie bądź wykorzystywane w przemyśle materiałów budowlanych (produkcja klinkieru). Spalanie osadów polega na całkowitym utlenieniu związków organicznych zawartych w osadach.

Jeżeli wartość opałowa związków organicznych w osadach ściekowych nie wystarcza do odparowania zawartej w nich wody, to wówczas osady mogą być termicznie przetwarzane tylko z dodatkowym paliwem takim jak węgiel, olej opałowy, biogaz czy słoma. Osady ściekowe mogą spalać się autotermicznie, jedynie wówczas, gdy są odpowiednio odwodnione. Dlatego proces spalania powinien być poprzedzony odwadnianiem oraz ewentualnie podsuszaniem osadów ściekowych[27].

Zgodnie z danymi podanymi przez GUS w Małym Roczniku Statystycznym z 2013r. w województwie śląskim występuje **największa w skali kraju ilość ścieków wymagających oczyszczenia** oszacowana na 31 dam^3 na $1km^2$, podczas gdy w dalszej kolejności tylko województwo małopolskie zostało oszacowane na 20 dam^3 na $1km^2$ a pozostałe województwa na 10 dam^3 na $1km^2$ i mniej. Emisja ścieków przemysłowych i komunalnych, wymagających oczyszczenia w województwie śląskim od lat utrzymuje się na najwyższym poziomie w kraju, powodując m.in. zanieczyszczenie rzek. Należy przy tym zauważyć, że województwo śląskie jest jedynym województwem przez którego teren przepływają dwie główne polskie rzeki –Wisła i Odra, a także jedynym, którego teren znajduje się w granicach administrowania aż pięciu z siedmiu regionalnych zarządów gospodarki wodnej i siedmiu regionów wodnych.

W województwie śląskim w latach 2000-2007 wybudowano 33 gminne oraz międzygminne oczyszczalnie ścieków, a 37 oczyszczalni zostało zmodernizowanych. Prowadzono budowę sieci kanalizacyjnych, przepompowni oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków. Między innymi w latach 2006-2007 w Katowicach wybudowano obok starej oczyszczalni nową oczyszczalnię ścieków „Centrum-Gigablok". Technologia oczyszczania ścieków oparta jest na osadzie czynnym ze zwiększonym usuwaniem fosforu i azotu. Obiekt wyposażony jest w nowoczesny system napowietrzania drobnopęcherzykowego. W 2005 roku zmodernizowano oczyszczalnię ścieków „Urbanowice" w Tychach.

W 1998 roku wybudowano w Zabrzu nowoczesną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków „Śródmieście" z podwyższonym usuwaniem związków biogennych . Jednocześnie w kolejnych latach (do 2003 r.) poddawano modernizacji pozostałe funkcjonujące starsze oczyszczalnie ścieków, co sprawiło, że Zabrze stało się jednym z niewielu miast w Polsce, które spełniały wszystkie środowiskowe normy oczyszczania ścieków. Oczyszczalnia ścieków „Śródmieście" przyczyniła się do przyznania miastu prestiżowej nagrody „Gmina przyjazna środowisku". W celu sprostania nowym wymaganiom ekologicznym: w 2008 roku zmodernizowano ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków „Śródmieście", do 2010 roku, w związku z uporządkowaniem gospodarki ściekowej na terenie Gminy Zabrze, wybudowano szereg przepompowni ścieków, likwidując tym samym cztery oczyszczalnie ścieków i pozostawiając dwie funkcjonujące „Mikulczyce" i „Śródmieście", w 2014 roku wykonano hermetyzację i dezodoryzację oczyszczalni ścieków „Śródmieście".

Komunalne osady ściekowe powstają w oczyszczalniach i są produktem ubocznym procesu oczyszczania ścieków, gdzie ich ilość w głównej mierze uzależniona jest od zawartości zanieczyszczeń w ściekach, przyjętej i realizowanej technologii oczyszczania oraz stopnia rozkładu substancji

[27] Określenie kryteriów stosowania osadów ściekowych poza rolnictwem, Częstochowa 2004.

organicznych w procesie tzw. stabilizacji. Odpady te są klasyfikowane w grupie 19 i określone kodem 19 08 05 - ustabilizowane komunalne osady ściekowe.

W województwie śląskim **wytwarzane są największe ilości komunalnych osadów ściekowych w kraju**. Ma to związek z dużą gęstością zaludnienia i silną urbanizacją centralnej części województwa. W 2010r. w województwie śląskim w 222 oczyszczalniach powstało łącznie ok. 58,5 tys. Mg komunalnych osadów ściekowych w przeliczeniu na suchą masę [Mg s. m.] (wg WSO w 2010r. wytworzono 289,5 tys. Mg komunalnych osadów ściekowych - uwodnionych). Oczyszczalnie te obsługiwały ok. 72% ludności. W SC, najwięcej osadów powstaje w aglomeracji Katowic (5,5 tys. Mg s. m.) i Sosnowca (2,6 tys. Mg s. m.)[28].

[28] Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Tabela 22. Ilość komunalnych osadów ściekowych wytwarzanych przez poszczególnych wytwórców zlokalizowanych w SC

Wytwórca komunalnych osadów ściekowych	Miejscowość	Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg]	Sucha masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg]
Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	43-220 Bojszowy	784.500	99.700
Miejska Spółka Komunalna Sp. z o.o. w Imielinie	41-407 Imielin	630.000	113.000
Katowickie Wodociągi S.A./Gigablok/	40-335 Katowice	17,756.580	3,290.920
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	44-194 Knurów	4,775.000	794.000
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	44-230 Czerwionka-Leszczyny	2,455.260	318.320
Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	41-902 Bytom	11,243.000	2,132.650
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Oczyszczalnia BARBARA	41-709 Ruda Śląska	6,660.000	1,493.620
Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o.	44-180 Toszek	759.000	137.000
Spółdzielcza Agrofirma Szczekociny	42-445 Szczekociny	460.000	202.860
Urząd Miasta: Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Wojkowicach	42-580 Wojkowice	886.000	133.610
Powiat Tarnogórski		2.200	0.610
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	42-600 Tarnowskie Góry	1,860.700	370.750
Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej S.A.	43-100 Tychy	25,469.300	4,620.000
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	44-100 Gliwice	8,774.300	1,832.740
Komunalna Oczyszczalnia Ścieków w Przezchlebiu		200.000	34.800
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	42-600 Tarnowskie Góry	656.000	217.900
Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji - BROWARNA	41-260 Sławków	287.990	103.410
Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	41-902 Bytom	622.000	97.170
LENTEX S.A.	42-700 Lubliniec	34.680	14.427
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	42-600 Tarnowskie Góry	3,387.000	743.700
Gminna Spółka Komunalna Sp. z o. o.	41-403 Chełm Śląski	437.600	67.610
Kompania Węglowa S.A.	41-800 Katowice	495.990	68.340
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	42-600 Tarnowskie Góry	1,620.000	458.500
Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	41-800 Zabrze	9,188.250	1,900,774
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. – Oczyszczalnia Ścieków „Wschód”	43-170 Łaziska Górne	994.000	281.700
Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o.	43-190 Mikołów	3,096.000	632.000
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	42-600 Tarnowskie Góry	317.500	91.620
Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	41-902 Bytom	3,589.000	439.200
Katowicki Holding Węglowy S.A.	40-022 Katowice	16.570	9.840

Źródło: Gospodarka komunalnymi osadami ściekowymi [w:] Raport Wojewódzki 2012, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2013

Największym wytwórcą osadów ściekowych w SC są Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej SA, Katowickie Wodociągi SA /Gigablok/ oraz Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Najmniejszymi z kolei: Powiat Tarnogórski i Miejskie Zakłady Wodociągów i Kanalizacji w Sławkowie. Rozkład wytwarzania osadów ściekowych w aspekcie geograficznym pokrywa się z koncentracją zaludnienia w SC, ale zależy także od lokalizacji i zakresu terytorialnego działania podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową.

Szczegółowe informacje z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego dotyczące wytwarzania, odzysku i unieszkodliwiania odpadu o kodzie 190805, tj. ustabilizowane komunalne osady ściekowe, wygenerowane w czerwcu 2014 r. zawarto w tabelach 23 i 24.

Tabela 23. Wytwarzanie komunalnych osadów ściekowych w SC w 2012 r. ze względu na lokalizację

JST	Masa wytworzonych ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych [Mg]
Będzin	5 301,3800
Bieruń	415,0000
Bobrowniki	513,0000
Boronów	600,0000
Bytom	15 454,0000
Chełm Śląski	437,6000
Chorzów	13 105,4800
Ciasna	16,0000
Dąbrowa Górnicza	12 876,9700
Gliwice	10 097,9000
Herby	305,0000
Imielin	630,0000
Jaworzno	5 334,5000
Kalety	83,4000
Katowice	25 531,1000
Knurów	5 470,5700
Kobiór	207,4600
Krupski Młyn	12,0600
Lędziny	507,5000
Lubliniec	3 057,9200
Łaziska Górne	1 127,2200
Łazy – obszar wiejski	11,1900
Mikołów	3 096,0000
Mysłowice	16,6000
Ornontowice	446,5500
Orzesze	137,0000
Ożarowice	288,0000
Pawłowice	682,3000
Piekary Śląskie	9 873,8000
Pilchowice	40,2000

Poręba	4,3000
Pszczyna	4 560,1200
Radzionków	47,8400
Ruda Śląska	7 703,3500
Siewierz	570,0000
Sławków	288,0000
Sosnowiec	16 346,4500
Sośnicowice	66,7800
Suszec	1 256,3000
Szczekociny	460,0000
Świerklaniec	80,0000
Tarnowskie Góry	7 843,4000
Toszek - miasto	759,0000
Tworóg	7,0000
Tychy	25 469,3000
Wojkowice	886,0000
Woźniki	7 191,0000
Wyry	158,0700
Zabrze	11 648,1800
Zawiercie	699,6000
Zbrosławice	200,0000

Źródło: Wojewódzki System Odpadowy, Województwo Śląskie, kwerenda z dnia 04.06.2014 r.

Tabela 24. Odzysk i unieszkodliwianie komunalnych osadów ściekowych w SC w 2012 r. ze względu na lokalizację

JST	Masa ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych odzyskanych poza instalacjami [Mg]	Masa ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych odzyskanych w instalacjach [Mg]	Masa ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych unieszkodliwionych w instalacjach [Mg]
Będzin	0,0000	470,0000	0,0000
Knurów	5 177,9600	0,0000	2 587,8800
Pyskowice	0,0000	0,0000	4,6800
Sośnicowice	66,7800	0,0000	0,0000
Toszek – miasto	759,0000	0,0000	0,0000
Toszek – obszar wiejski	1 516,6800	0,0000	0,0000
Lubliniec	34,6800	0,0000	0,0000
Boronów	600,0000	0,0000	0,0000
Koszęcin	0,0000	1 797,4000	0,0000
Łaziska Górne	0,0000	53,1200	0,0000
Ornontowice	441,0000	0,0000	0,0000
Pawłowice	715,0000	0,0000	0,0000
Pszczyna	0,0000	1 235,4400	0,0000

Zbrosławice	200,0000	0,0000	0,0000
Bieruń	0,0000	415,0000	0,0000
Zawiercie	0,0000	3 754,8000	0,0000
Szczekociny	510,0000	0,0000	0,0000
Chorzów	0,0000	0,0000	9 927,2200
Dąbrowa Górnicza	12 875,9700	19 565,1700	47,8000
Gliwice	8 774,3000	0,0000	0,0000
Jaworzno	40,0000	0,0000	0,0000
Katowice	24 564,8000	0,0000	0,0000
Piekary Śląskie	0,0000	2 759,2400	0,0000
Ruda Śląska	0,0000	15 898,0000	0,0000
Siemianowice Śląskie	5 845,0000	16 339,9000	0,0000
Tychy	0,0000	0,0000	58,4400
Zabrze	9 188,2500	2 347,6000	0,0000

Źródło: Wojewódzki System Odpadowy, Województwo Śląskie, kwerenda z dnia 04.06.2014 r.

Generalnie, sektor wodno-kanalizacyjny na silnie zurbanizowanym obszarze SC przeszedł w ostatnich latach wiele przeobrażeń związanych z reorganizacją przedsiębiorstw oraz z modernizacją i rozbudową infrastruktury. Syntetyczny obraz sytuacji w SC przedstawiają dane zawarte w tabelach 25-27. Wiele istotnych dla gmin i miast SC projektów zostało już zrealizowanych w ramach funduszy przedakcesyjnych, a następnie w ramach finansowania ze środków Funduszu Spójności oraz EFRR. Aby jednak uzyskać pożądany efekt ekologiczny w skali całego obszaru (w tym z uwzględnieniem jego lokalizacji na granicy zlewni rzek) konieczne jest dopełnienie już zrealizowanych inwestycji, by objąć nowoczesną i bezpieczną siecią wodno-kanalizacyjną zarówno obszary gdzie infrastruktura wymaga modernizacji, jak i obszary suburbanizacji wokół MG i lokalnych ośrodków rozwoju. Zmiany techniczne i ponoszenie nakładów inwestycyjnych wiążą się także z potrzebą poszerzania świadomości co do kwestii związanych z racjonalnym korzystaniem z zasobów wody oraz bezpieczeństwem ekologicznym, w tym ochroną wód.

Słabości: Znaczna ilość ścieków wymagających oczyszczenia. Znaczna ilość komunalnych osadów ściekowych wymagających zagospodarowania.

Obszar problemowy: Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka wodno-ściekowa (zob. tab. 69).

Ponadto w całym regionie od dawna postuluje się potrzebę wypracowania **„śląskiego modelu" zarządzania zlewniowego**. Terytorium SC odgrywa dla tego modelu bardzo ważną rolę, gdyż cechuje

się dużą koncentracją mieszkańców na stosunkowo małej przestrzeni. Z tym związane są problemy takie jak[29]:

- kosztowo nieracjonalny, złożony system zaopatrzenia w wodę, konieczny, aby zapewnić mieszkańcom SC dostęp do wody pitnej;
- trudności finansowe i organizacyjne w zapewnieniu ochrony zasobów wodnych wynikające z wysokiego poziomu urbanizacji i koncentracji przemysłu ciężkiego na tym terenie;
- zagrożenia podtopienia dzielnic podczas ulewy w wyniku niedokończonych procesów regulacji rzek;
- ograniczone możliwości wyznaczenia terenów, gdzie ich użytkowanie mogłoby być podporządkowane gospodarce wodnej bez konieczności ponoszenia dużych nakładów finansowych.

Tabela 25. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

Obszar	Rok	Ścieki wymagające oczyszczania (2011:w hm^3) (2012: w dam^3)	Oczyszczane (2011:w hm3) (2012: w dam3)	Nieoczyszczane (2011:w hm3) (2012: w dam3)	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem
Województwo śląskie	2011	382,6	313,6	69,0	72,8
	2012	372434,7	306700,0	65734,7	76,2
Podregion bytomski	2011	42,8	38,0	4,8	77,5
	2012	37171,0	32867,0	4304,0	81,4
W tym Bytom	2011	31,4	27,2	4,2	86,3
	2012	24734,0	21022,0	3712,0	92,4
Podregion gliwicki	2011	36,8	24,6	12,3	86,5
	2012	37793,0	26006,0	11787,0	86,8
W tym Zabrze	2011	16,1	7,1	9,1	96,3
	2012	15628,0	7012,0	8616,0	95,4
Podregion katowicki	2011	72,0	52,7	19,3	84,2
	2012	69707,1	52196,0	17511,1	91,5
W tym Katowice	2011	33,3	24,4	8,9	80,00
	2012	30401,1	23010,0	7391,1	87,5
W tym Siemianowice Śląskie	2011	10,9	2,7	8,2	100,00
	2012	10427,0	2657,0	7770,0	99,9
Podregion sosnowiecki	2011	98,0	91,6	6,4	75,00
	2012	93173,1	87070,0	6103,1	75,7
W tym Sosnowiec	2011	34,1	27,9	6,2	93,9
	2012	32091,1	26103,0	5988,1	93,3
Podregion tyski	2011	40,7	39,5	1,3	75,9
	2012	43181,5	41665,0	1516,5	78,3

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

[29] Na podstawie: J. Bondaruk, GIG: Tezy problemowe na Krajowe Forum Wodne, 2008; E. Owczarek-Nowak, GIG: Woda a przestrzeń. Wpływ gospodarki zlewniowej i ochrony przeciwpowodziowej na użytkowanie terenu i zagospodarowanie przestrzeni województwa, Wyzwania zrównoważonego użytkowania terenu na przykładzie województwa śląskiego - scenariusze 2050, 2011

Tabela 26. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące)

Obszar	Rok	Nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód (w tys. zł)	Nakłady w gospodarce wodnej (w tys. zł)	Powierzchnia w km2	Ludność ogółem w tys.
Województwo śląskie	2011	831 651,6	269500,7	12333	4 626,4
	2012	759447,3	301465,2		4 615,9
Podregion bytomski	2011	105 110,1	20006,8	1575	449,6
	2012	58332,6	12657,5		4 48,3
Podregion gliwicki	2011	68544,9	68544,9	878	482,4
	2012	79359,1	16904,4		481,0
Podregion katowicki	2011	137528,1	27384,0	380	762,1
	2012	54143,5	29954,1		758,0
Podregion sosnowiecki	2011	99024,0	38705,1	1800	710,2
	2012	182401,7	51187,8		706,5
Podregion tyski	2011	88248,2	21130,2	944	390,3
	2012	319420,9	18837,6		391,2

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

Tabela 27. Wodociągi i kanalizacja

Obszar	Rok	Sieć w km wodociągowa rozdzielcza	Sieć w km kanalizacyjna	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych
Województwo śląskie	2011	20085,1	12241,8	576031	288860
Podregion bytomski	2011	1836,9	1296,8	56278	38193
Podregion gliwicki	2011	1376,1	808,4	43012	21622
Podregion katowicki	2011	1644,9	1393,8	41850	25539
Podregion sosnowiecki	2011	2874,4	1166,8	92771	28534
Podregion tyski	2011	2326,6	1700,3	57831	37259

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012

SC ma ograniczony dostęp do wód powierzchniowych. Zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej dla prawie 3 mln. osób jest kluczowym wyzwaniem dla zakładów wodociągowych i kanalizacyjnych. Oczyszczalnie ścieków stoją przed zadaniem zwiększenia ilości oczyszczonych ścieków. Jednocześnie muszą się zmierzyć z odpowiednim zagospodarowaniem osadów ściekowych. Ochrona wód jest jednym z niezbędnych elementów zapewnienia zrównoważonej bioróżnorodności w SC. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na grunty leśne, rzeki, stawy i jeziora oraz grunty rolne w obrębie terenów przemysłowych i poprzemysłowych.

Długa tradycja przemysłowa oraz intensywny ruch pojazdów sprawiają, że na terenie SC występują zanieczyszczenia gleb pierwiastkami takimi, jak: ołów (Pb), cynk (Zn), miedź (Cu), nikiel (Ni), kadm (Cd), wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) oraz siarka siarczanowa (S-SO4). Głównymi nośnikami zanieczyszczeń metali ciężkich (głównie Pb, Zn, Cd) są pyły przemysłowo-miejskie. **Stopień zagrożenia wód podziemnych z powodu zanieczyszczeń antropogenicznych jest bardzo wysoki**. Najbardziej zagrożone wody podziemne w SC znajdują się w strefie rozciągającej się

od Kleszczowa na zachodzie, po Jaworzno na wschodie, Tarnowskie Góry na północy i Bieruń na południu, tj. w obrębie JCWPd o numerze 452, 453, 329, 331, 330, 332. Za potencjalnie zagrożone uznano obszary położone na zachód od Lublińca, Kalet i Miasteczka Śląskiego (JCWPd nr 116). Dla zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańców SC, koniecznie będą twarde działania na rzecz poprawy bioróżnorodności. Nierozerwalnie związane z inwestycjami i działaniami rewitalizacyjnymi są działania edukacyjne i promocyjne skierowane do różnych grup społecznych.[30]

Słabości: Brak „śląskiego modelu" zarządzania zlewniowego. Bardzo wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych z powodu zanieczyszczeń antropogenicznych.

Obszar problemowy: Trudności w organizacji zarządzania zlewniowego.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka wodno-ściekowa (zob. tab. 69).

Zapisy Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030 wskazują na nadmierną w przeszłości eksploatację zasobów przyrody jako przyczynę zniszczenia i niekorzystnego przekształcenia środowiska przyrodniczego. Działania skierowane na zachowanie i odtwarzanie dziedzictwa przyrodniczego i przyrodniczo-kulturowego oraz zrównoważone korzystanie z zasobów przyrody i świadome kształtowanie środowiska przyrodniczego są uważane w najbliższych latach za niezbędne. Zasoby geologiczne i struktura krajobrazowa zostały poddane procesom deformowania i dewastacji w związku z ich wykorzystaniem na cele osadnicze, infrastrukturalne i przemysłowe. W związku z tym w kwietniu 2015 r. na forum ZSC dokonano identyfikacji najbardziej pożądanych przedsięwzięć na terytorium SC, związanych z zachowaniem i odtwarzaniem bioróżnorodności. Proces ten przeprowadzono mając na uwadze lokalne plany i uwarunkowania przekazywane przez właściwe merytorycznie wydziały JST wchodzących w skład ZSC. Na podstawie tak przeprowadzonego przeglądu wskazać można, że interwencja powinna koncentrować się na:

- infrastrukturze związanej z ochroną lub przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych na obszarze NATURA 2000 w Goczałkowicach-Zdroju,
- rozbudowie lub ochronie już zakomponowanych obszarów różnorodności biologicznej (np. park pszczyński, Centrum Edukacji Przyrodniczej i Ekologicznej Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie),
- inwestycjach na rzecz ochrony bioróżnorodności na obiektach i w ich otoczeniu: Staw Herman w Chorzowie, Rów Rudzki II w Rudzie Śląskiej wraz z terenami przyległymi, Park Dworski w Rudzie Śląskiej, Las Komunalny i zbiorniki wodne Siemianowic Śląskich, Rzeka Przemsza, Dolina Brynicy i jej tereny przyległe.

Słabość: Degradacja środowiskowa i nadmierna antropopresja na znacznych obszarach SC.

Obszar problemowy: Zagrożona bioróżnorodność środowiska.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Bioróżnorodność (zob. tab. 69).

[30] Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030, Województwo Śląskie, Katowice, 2012

Inną pozostałością po dynamicznej industrializacji i związanej z nią urbanizacji SC jest **nagromadzenie budynków wykonanych w technologiach wykorzystujących azbest**. Stąd też wciąż istotnym zagadnieniem pozostają kwestie usuwania i utylizacji azbestu użytkowanego w budownictwie. Dokonywanie tego warunkowane jest w pierwszej kolejności barierami finansowymi po stronie właścicieli nieruchomości. Analizując budynki mieszkalne i użyteczności publicznej, zlokalizowane na obszarze SC, mając na uwadze poprawę jakości życia i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, zdefiniowano następujące problemy:

- Postępująca degradacja elementów konstrukcyjnych i okładzin, w tym z materiałów zawierających azbest;
- Szkodliwy wpływ pylenia azbestu na zdrowie użytkowników i osób postronnych;
- Potrzeba usprawnienia i przyśpieszenia procesu wdrażania prawa UE poprzez wypełnienie zobowiązań unijnych w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami;
- Techniczny brak możliwości uzupełniania ubytków w elementach zawierających azbest;
- Nieestetyczność obiektów;
- Wysokie koszty remontów bieżących.

Działania dotyczące postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, wynikają z procedur ustawowych będących efektem procesu dostosowania prawa dotychczas obowiązującego w Polsce do wymogów UE. Przepisy obowiązujące w kraju w sposób szczególny obligują samorządy wszystkich szczebli do uczestnictwa w tym procesie, dla zapewnienia ochrony życia i zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego, zgodnie z konstytucją i zasadą zrównoważonego rozwoju.

Analiza stanu wykonana w 2010 w ramach opracowania „Programu usuwania azbestu do roku 2032" wykazała, iż największe ilości wyrobów zawierających azbest występują na terenie SC w następujących powiatach:

- Powiat Zawierciański 98476 Mg
- Powiat Mikołowski 17161 Mg
- m. Sosnowiec 14765 Mg
- Powiat Kłobucki 12243 Mg
- Powiat Tarnogórski 10808 Mg
- m. Katowice 10177 Mg

Największa ilość wyrobów zawierających azbest przypadająca na powierzchnię danego powiatu w SC, wyrażona wskaźnikiem liczbowym w [Mg/ km2] występuje w miastach (stan na 2010r.):

- Sosnowiec 162,3 Mg/ km2,
- Świętochłowice 126,4 Mg/ km2,
- Powiecie zawierciańskim 98,2 Mg/ km2
- Powiecie mikołowski 74 Mg/ km2,
- Mysłowice 73, 6 Mg/ km2,
- Katowice 61,7 Mg/ km2.
- Średni wskaźnik dla województwa wynosi 22,8 Mg/km2.

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032"(POKA) na terenie województwa śląskiego powinny być unieszkodliwione następujące ilości wytworzonych odpadów

zawierających azbest: W latach 2013 – 2022 około 35% odpadów tj. 100 520 Mg (2,01 % przyjętej ilości w POKA w skali kraju).

Słabości: Nagromadzenie budynków wykonanych w technologiach wykorzystujących azbest.

Obszary problemowe: Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych. Niezakończone procesy likwidacji azbestu.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka odpadami (zob. tab. 69).

Aspekt zagadnień powiązanych z antropopresją dotyczy także systemu gospodarowania odpadami, w tym odpadami komunalnymi. W tej kwestii samorządy lokalne, a wraz z nimi podmioty rynkowe działające w branży, zostały postawione w zupełnie nowej sytuacji wraz z wejściem w życie, 1 stycznia 2012 r., Ustawy z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 nr 152 poz. 897), która w znaczący sposób zmieniła funkcjonowanie gospodarki odpadami komunalnymi. Przede wszystkim przeniosła na gminy obowiązek odbierania odpadów komunalnych od właścicieli zamieszkiwanych nieruchomości, w zamian za ponoszenie przez mieszkańców opłaty celowej za zagospodarowanie wytworzonych odpadów komunalnych.

Ponadto na mocy Ustawy z dnia 01.07.2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm) gminy muszą do końca 2020 r.:

- osiągnąć poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo,
- osiągnąć poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo,
- ograniczyć (do dnia 16 lipca 2020 r.) masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.

Sprawia to, że rynek odpadów komunalnych przechodzi dynamiczne przeobrażenia, a wraz z nimi pojawiają się nowe potrzeby inwestycyjne. W „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego”[31] obszar województwa podzielono, zgodnie z ustawowym wymogiem, na 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi, które są rozbieżne z układem subregionalnym. Terytorium SC fragmentami przynależy do każdego z 4 regionów. Stąd zarówno na chwilę obecną, jak i w przyszłości utrudnione będzie podejście diagnostyczne do kwestii odpadów komunalnych zbiorczo dla SC. W praktyce oznacza to konieczność traktowania zagadnień gospodarki komunalnej jako zagadnień lokalnych, dla których „suma” pozytywnych procesów w skali gminnej przełoży się na osiąganie wspólnych zagregowanych efektów w skali subregionalnej.

[31] Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

W „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego” wskazuje się, że na całym terytorium **sumaryczna przepustowość instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych nie jest wystarczająca dla przetworzenia całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych**. Wśród zidentyfikowanych problemów wymienia się **zbyt wolny postęp w zakresie osiągania poziomów odzysku, oraz ograniczenia do składowania odpadów ulegających biodegradacji, a także niewystarczające wydajności regionalnych instalacji do przetwarzania wytworzonych odpadów komunalnych**. W Planie przewiduje się, że w kolejnych latach nastąpi bardzo intensywny rozwój selektywnego zbierania, jak również mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz ich energetycznego wykorzystania. Gospodarka odpadami komunalnymi odbywać się będzie w zakładach zagospodarowania odpadów będących regionalnymi instalacjami do przetwarzania odpadów komunalnych. W okresie przejściowym do czasu wybudowania regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych zakłada się funkcjonowanie instalacji zastępczych.

Słabości: Zbyt wolny postęp w zakresie osiągania poziomów odzysku odpadów komunalnych. Niewystarczające wydajności regionalnych instalacji do przetwarzania wytworzonych odpadów komunalnych.

Obszar problemowy: Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka odpadami (zob. tab. 69).

7. Mobilność w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna

7.1. Infrastruktura transportowa i inteligentne systemy transportowe

Istotnym uwarunkowaniem, które wpływa na potencjał gospodarczy SC jest fakt, iż znajduje się on **w obszarze węzłowym dwóch głównych transeuropejskich korytarzy transportowych**:

- korytarza III przebiegającego z zachodu na wschód, łączącego Europę Zachodnią (Londyn-Paryż-Brukselę) Berlin/Drezno przez Wrocław-Katowice-Kraków-Lwów z Ukrainą i Azją;
- korytarza VI mającego przebieg w osi północ-południe łączącego Skandynawię (Sztokholm) przez Gdańsk-Warszawę-Katowice-Żylinę z Republiką Słowacką, Węgrami, Półwyspem Bałkańskim oraz na odgałęzieniu Częstochowa-Bielsko-Biała-Cieszyn-Ostrawa z Republiką Czeską, Austrią i Włochami.

Dzięki temu korzystający z ogólnoeuropejskiej sieci transportowej mają dobry dostęp do poszczególnych rejonów województwa. Dostępność transportowa województwa śląskiego, w tym samego SC, w zakresie infrastruktury transportowej jest ściśle związana z krajową oraz międzynarodową siecią transportową. Do głównych ciągów transportowych o znaczeniu ponadregionalnym należą m.in. Paneuropejskie Korytarze Transportowe, tj. międzynarodowe ciągi infrastruktury transportowej, wzdłuż których zlokalizowane są szlaki oraz węzły transportowe.

Rysunek 10. Przebiegi paneuropejskich korytarzy transportowych

Źródło: Internet http://pl.wikipedia.org/wiki/Paneuropejski_korytarz_transportowy

SC posiada bardzo rozwiniętą infrastrukturę transportową, do której należy sieć dróg krajowych, w tym odcinki autostradowe, sieć dróg wojewódzkich oraz linie kolejowe o znaczeniu ponadregionalnym i lokalnym. Tak bogato rozbudowana infrastruktura, która wykorzystuje różne środki transportu, daje możliwość przemieszczania się ludzi i towarów, a tym samym stawia SC w strategicznym miejscu na poziomie województwa, jak i całego kraju.[32]

Rysunek 11. Mapa stanu nawierzchni dróg Subregionu Centralnego

Źródło: Internet *http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1310317*

Stan głównych szlaków drogowych w SC jest na dobrym poziomie. Niemniej jednak w dużym stopniu na jakość, czas, a także stan środowiska ma znaczenie poziom parametrów przepustowości poszczególnych odcinków drogowych oraz ich położenie i połączenie z innymi kanałami transportowymi.

Jednym z modelowych tego typu przykładów stanowi odcinek DK nr 81 w Katowicach, która ma szczególne znaczenie dla miasta wojewódzkiego, leżącego w rdzeniu MG i newralgicznym miejscu transportowym, tj. na skrzyżowaniu dwóch (III i IV) transeuropejskich korytarzy transportowych. Ze względu na planowane działania w zakresie łączenia węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, planowana jest rozbudowa odcinka DK 81 w Katowicach od zespolonego węzła autostrady A4 z drogami krajowymi DK nr 86 i DK nr 81 do skrzyżowania DK nr 81 z ul. Armii Krajowej stanowiącego podstawowy punkt węzłowy rozprowadzający ruch w południowej części Katowic. Aktualnie, DK nr 81 na swoim przebiegu od węzła z drogą ekspresową S1 w Skoczowie do Katowic posiada przekrój dwujezdniowy, natomiast na odcinku w Katowicach, najbardziej obciążonym ruchem i objętym planowanym zamierzeniem, posiada wyłącznie przekrój jednojezdniowy. Na rozpatrywanym odcinku następuje kumulowanie się ruchu tranzytowego z południowej części MG na dojeździe do autostrady A4, ruchu aglomeracyjnego na dojeździe do strefy centralnej MG oraz ruchu wewnątrzmiejskiego na dojeździe do centrum Katowic, co czyni funkcjonujący układ drogowy w tej części miasta skrajnie niewydolnym. Sytuacja jest tym bardziej uciążliwa, że dotyczy terenów o zabudowie mieszkaniowej. Ponadto, dla przejęcia tak istotnych potoków ruchu, jak te generowane na odcinku drogowym objętymi inwestycjami, brak jest

[32] Opracowano na podstawie: Projektu Planu Transportowego Województwa Śląskiego

jakiegokolwiek alternatywnego śladu. Ze względu na duży zakres, zamierzenie inwestycyjne zostało podzielone na 4 etapy. Etapami kluczowymi z punktu widzenia uzyskania maksymalnych efektów są etapy I i IV. Etap I obejmuje budowę dwupoziomowego węzła DK nr 81 z DK nr 86, zespolonego z węzłem autostradowym „Murckowska" autostrady A4 w Katowicach (rozwiązania w rejonie węzła zespolonego z autostradą A4 są uzgodnione z GDDKiA), a etap IV przewiduje budowę dwupoziomowego węzła DK nr 81 z ulicą Armii Krajowej. Obecnie aktualizowana jest dokumentacja techniczna w tym zakresie, co umożliwi uzyskanie decyzji ZRID w IV kwartale 2015r. Przewidywany koszt realizacji etapu I wynosi 413,97 mln zł, natomiast dla etapu IV – 128,67 mln zł. **Dla obu etapów planowane jest pozyskanie w trybie konkursowym dofinansowania ze środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** (Oś Priorytetowa IV. *Infrastruktura drogowa dla miast,* Działanie 4.2 *Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego*).

Realizacja tych inwestycji przyczyni się do **zwiększenia mobilności ponadregionalnej** na połączeniu DK nr 81 z autostradą A4, stanowiącą infrastrukturę sieci TEN-T; **zwiększenia mobilności ponadlokalnej i regionalnej** poprzez usprawnienie połączenia miejscowości położonych w południowej części MG z jej strefą centralną; **zwiększenia mobilności lokalnej** poprzez usprawnienie skomunikowania południowej części Katowic, charakteryzującej się dynamicznym rozwojem zabudowy mieszkaniowej, z centrum; **poprawy warunków środowiskowych poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszary zabudowy mieszkaniowej** na obszarze Katowic, **poprawy bezpieczeństwa ruchu** poprzez m.in. zastosowanie przekroju dwujezdniowego (odseparowanie przeciwległych potoków ruchu) oraz skrzyżowań dwupoziomowych.

Opisując lokalny poziom układu dróg SC, tj. drogi powiatowe i gminne, należy zaznaczyć, że występuje na tym obszarze znaczne ich zagęszczenie w porównaniu do innych regionów w kraju – przykładowo wskaźnik geograficzny gęstości dróg gminnych względem całego województwa śląskiego czy kraju przekracza go kilkukrotnie (SC: 1,14 km/1 km^2; WSL: 1,09 km/1 km^2; PL: 0,37 km/1 km^2). Fakt ten zapewnia szeroką możliwość odbywania różnego rodzaju podróży, zarówno za pomocą transportu prywatnego, jak i publicznego. Niemniej jednak sam stan techniczny tej infrastruktury drogowej znacząco odbiega od stanu głównych dróg w SC. Ta niezadawalająca sytuacja spowodowana jest m.in. [33]:

- nieuporządkowaniem pod względem technicznym i organizacyjnym – hierarchizacja sieci, niski poziom parametrów przepustowościowych oraz wieloletni okres funkcjonowania wielu elementów bez istotnych, nadążających za potrzebami zmian;
- niespełnieniem wymagań stawianych ulicom klasy E, GP i G, a w niektórych miastach nawet ulicom klasy Z, co powoduje, że przepustowość wielu skrzyżowań jest niska (800-1000 pojazdów/h);
- niezadowalającym poziomem technicznym odpowiadającym niskiej hierarchii klas ulic, wyróżniającym się m.in.: złym stanem nawierzchni, niewłaściwą geometrią jezdni, niedostatecznymi przekrojami poprzecznymi, bliskością sąsiadującej zabudowy, różnorodną infrastrukturą pod jezdnią, wielofunkcyjnością (co powoduje, że ulice jednocześnie obsługują:

[33] Opracowano na podstawie: G. Karoń, R. Janecki, A. Sobota z zespołem: Studium Wykonalności: "Program inwestycyjny rozwoju trakcji szynowej na lata 2008-2011". Analiza ruchu, Wydział Transportu Politechniki Śląskiej, Katowice 2009, s.80-83.

powiązania metropolitalne, powiązania międzydzielnicowe, zespoły osiedli mieszkaniowych i dzielnice przemysłowe);

- brakiem obwodnic zewnętrznych oraz „niedomkniętymi" drogami obwodowymi miast, nierównomiernością geometrii, parametrów technicznych i warunków ruchowych ciągów dróg miejskich obciążonych ruchem zewnętrznym, niedostosowaniem układu drogowego do standardów i zadań określonych dla węzłów sieci TEN-T (połączenie korytarza VI z kierunkiem północno-zachodnim oraz alternatywne połączenie korytarza III z kierunkiem wschodnim), wielofunkcyjnością dróg i ulic, powodującą przeplatanie się ruchu zewnętrznego i wewnętrznego;
- zbyt dużą dostępnością układu drogowo-ulicznego dla ruchu źródłowego, co wpływa niekorzystnie na warunki ruchu potoków tranzytowych;
- zróżnicowaniem cech ilościowych i jakościowych ruchu ze względu na przeciążenie ruchowe na ulicach intensywnie "obudowanych", a historycznie zaliczonych do podstawowego układu przenoszącego ruch (dotyczy to zarówno ulic obsługujących śródmieścia miast, tranzyt międzydzielnicowy, jak i ruch zewnętrzny), brak dróg alternatywnych, umożliwiających rozprowadzenie ruchu na najbardziej obciążonych relacjach, co generuje uciążliwości dla mieszkańców, wyrażające się efektem kanionu i rozcięciem sąsiedztwa, brak spójności kierunków i struktury zagospodarowania przestrzennego z rozwojem układu drogowo - ulicznego, często nadmierne postulatywne stosowanie środków i technik organizacji ruchu, prowadzące do ograniczenia przepustowości układu drogowo-ulicznego.

Za ważną grupę czynników o charakterze transportowym, które kształtują i jednocześnie obrazują relacje wewnątrz SC, należy uznać podróże realizowane w województwie śląskim ze względu na wykonywanie pracy. Najważniejsze wnioski wynikające z obserwacji empirycznych[34] tego zjawiska są następujące:

- największe potoki osób wyjeżdżających do pracy do innej gminy występują w relacji z Sosnowca do Katowic (8,6 tys.), na następnych pozycjach znajdują się relacje: z Chorzowa do Katowic, z Tychów do Katowic, z Zabrza do Gliwic, z Siemianowic-Śląskich do Katowic, z Mysłowic do Katowic, z Sosnowca do Dąbrowy Górniczej oraz z Bytomia do Katowic;
- suma wszystkich osób przyjeżdżających do pracy wskazuje, że zdecydowanie najwięcej osób podróżuje do pracy do Katowic (96,4 tys.), liczne są również podróże do Bielska-Białej (poza SC), Gliwic, Jastrzębia-Zdroju (poza SC), Częstochowy (poza SC) i Sosnowca;
- rozkład przestrzenny dojazdów do pracy wskazuje, że ich koncentracja występuje w centralnej części województwa; dojazdy wewnątrz tego obszaru najczęściej dają silny potok w obydwu kierunkach, co jest wynikiem stosunkowo wyrównanej pozycji poszczególnych ośrodków; najczęstszym celem są jednak Katowice, będące kluczowym generatorem ruchu dla dojazdów z obszaru całego województwa.

Obraz potoków ruchu odzwierciedla dość czytelnie specyfikę rynku pracy w SC, który ma charakter ponadlokalny. Na podstawie przeprowadzonych badań dot. rozkładu godzinowego podróży realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego wg najważniejszych grup motywacji (tj.

[34] Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Regionalne Centrum Analiz Strategicznych, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, 2012

zawodowej i naukowej) sporządzono wykres obrazujący wybór środka transportu z punktu widzenia rozkładu godzinowego w ciągu doby.

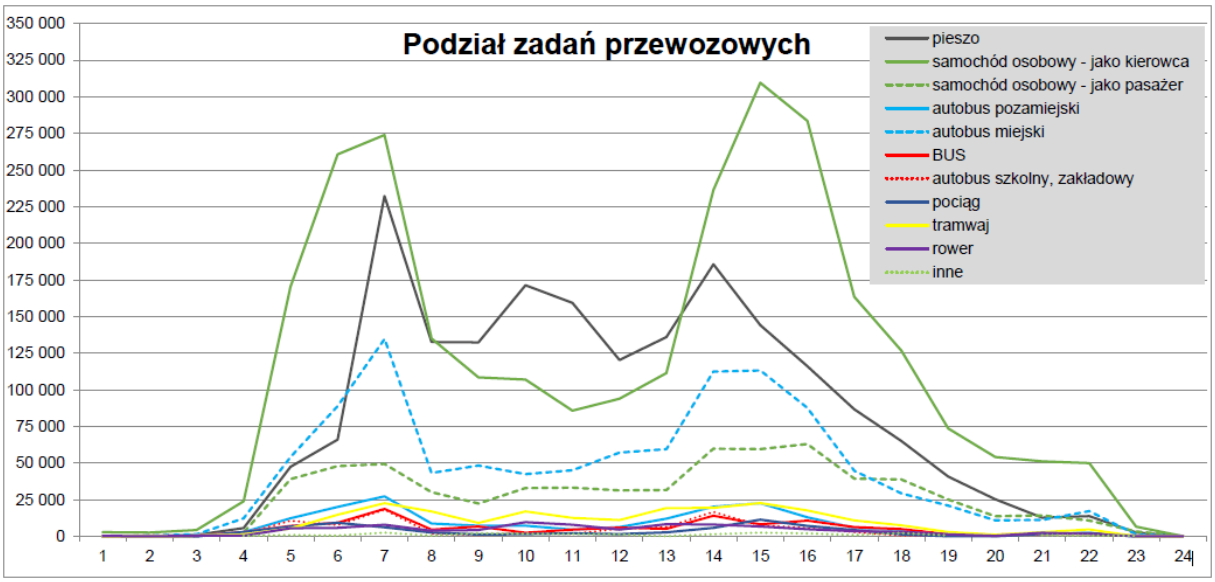

Rysunek 12. Wykorzystane środki transportu w podziale godzinowym

Źródło: *Plan Transportowy Województwa Śląskiego,* Katowice 2014

Niewątpliwie najważniejszym środkiem transportu jest samochód osobowy, a w dalszej kolejności pozostaje publiczny transport zbiorowy. Fakt wysokiego stopnia wykorzystania tego typu środków transportu ma znaczący wpływ na jakość środowiska w SC. Potwierdzają to wyniki pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzonych na terenie SC w 2011 i 2012 r.. Na tej podstawie stwierdzono, że zanieczyszczenie dwutlenkiem azotu jest ściśle powiązane z emisją ze środków transport i w wynikach pomiarów wykazane zostały przekroczenia wartości dopuszczalnej dla roku (powyższej 40 µg/m^3) na stanowisku w Chorzowie, A4, węzeł Batory[35].

Mając na uwadze uwarunkowania urbanistyczne, znaczna przebudowa układu drogowego SC nie jest możliwa. A tam gdzie ewentualne zmiany byłyby dopuszczalne, nakłady inwestycyjne mogłyby pochłonąć znaczące części budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Stąd też odpowiedzią na zidentyfikowane powyżej kwestie jest w pierwszej kolejności być **realizacja zintegrowanego inteligentnego systemu transportowego**.

Obecnie na terenie SC, jak i całego województwa czy kraju, zastosowanie inteligentnych systemów transportowych jest mało rozpowszechnione, co widać w porównaniu do krajów Europy Zachodniej. **Oznacza to, że efektywność nakładów inwestycyjnych poniesionych na minimalizowanie kongestii dzięki dobremu zarządzaniu ruchem w jednym miejscu, jest w skali całych przebiegów tras minimalizowana przez „białe plamy" występujące w innych miejscach.** Przez to czas podróży - także i dla transportu publicznego, który nie uzyskuje priorytetu przejazdu - wydłuża się. Użytkownicy wybierają wobec tego własne pojazdy żeby pokonać tę samą trasę, mając poczucie możliwości dopasowania wybranej drogi w przypadku spowolnionego ruchu na danym obszarze miasta.

[35] Opracowano na podstawie: *Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji,* Katowice 2014, s. 20 i 25.

Wykonane w tym celu pojedyncze inwestycje mają charakter punktowy i brakuje podejścia systemowego. Wśród projektów już wdrożonych, lub w których prowadzone są prace na terenie SC warto wymienić:

- rozbudowę systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych (etap I), której celem jest zwiększenie płynności ruchu i rozładowanie korków ulicznych, co sprzyjać powinno zmniejszeniu zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy i natężenia hałasu;
- system dynamicznej informacji pasażerskiej na obszarze działalności KZK GOP, którego celem jest usprawnienie procesu zarzadzania drogowym transportem publicznym;
- Śląska Karta Usług Publicznych – wspólny projekt KZK GOP oraz 21 miast konurbacji górnośląskiej (tj. Będzina, Bytomia, Chorzowa, Czeladzi, Dąbrowy Górniczej, Gliwic, Imielina, Jaworzna, Katowic, Knurowa, Mysłowic, Piekar Śląskich, Pyskowic, Radzionkowa, Rudy Śląskiej, Siemianowic Śląskich, Sosnowca, Świętochłowic, Tychów, Wojkowic oraz Zabrza), mający na celu realizację funkcji: biletu komunikacji miejskiej, karty bibliotecznej, nośnika podpisu elektronicznego, a także e-portmonetki.

Działania strategiczne w zakresie integracji miejskiego transportu powinny polegać na kreowaniu ogólnej struktury systemu z wykorzystaniem dotychczas funkcjonujących, sprawdzonych w praktyce rozwiązań w zakresie organizacji, planowania i zarządzania transportem miejskim. Na poniższym rysunku przedstawiono ogólny model transportu miejskiego w Subregionie Centralnym.

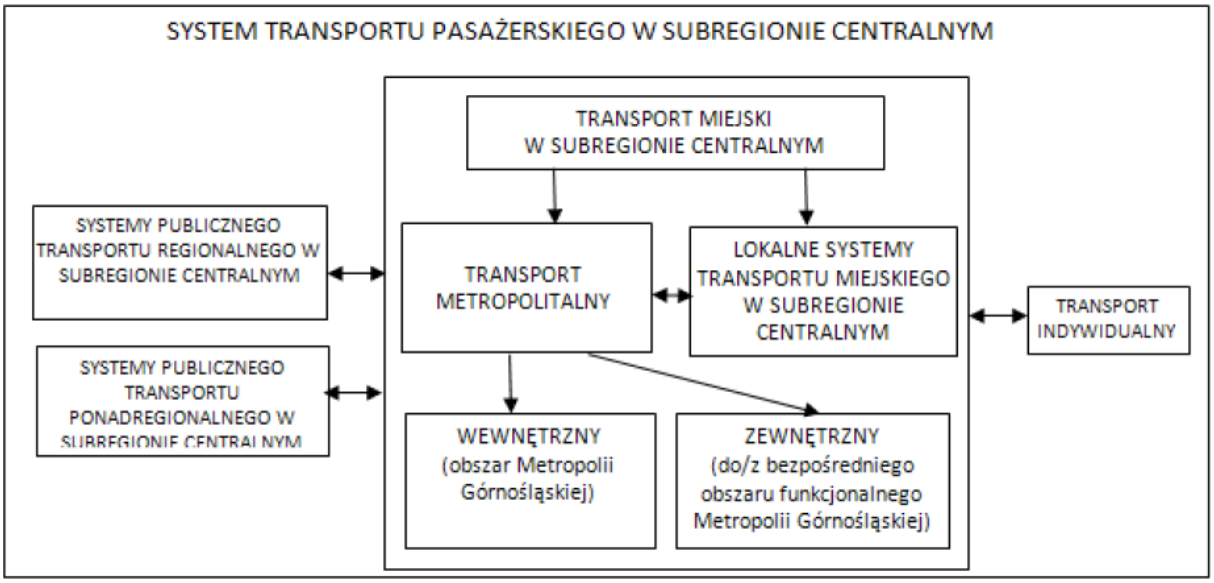

Rysunek 13. Ogólny model integracji systemu transportu miejskiego w Subregionie Centralnym

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym,* Katowice 2013

Osiągnięcie korzyści generowanych przez zrównoważoną mobilność wymaga po stronie organizacyjnej transportu m.in. wdrażania innowacyjnych i mniej kosztownych rozwiązań w miejskim transporcie zbiorowym, poprzez wsparcie infrastruktury transportowej za pomocą technologii ITS dla jej lepszego wykorzystania i uzyskania dodatkowej przepustowości. Jak wskazano w *„Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego…”* wprowadzenie np. inteligentnego systemu zarządzania ruchem może przyczynić się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania transportu na jakość powietrza.

W *„Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym”* w odniesieniu do powyższych aspektów założono m.in. następujące cele strategiczne odnoszące się do perspektywy strategicznej do 2030 roku:

- **Inteligentny system transportu miejskiego**, realizowany poprzez takie działania jak:
  - **Budowa zintegrowanych systemów zarządzania miejskim transportem zbiorowym i informacji** o zdeterminowanej przez potrzeby konfiguracji modułów systemu ITS, do których zalicza się moduły: sterowanie ruchem drogowym, zarządzanie taborem transportu miejskiego, poboru opłat – e-biletu, priorytetu przejazdu środków transportu miejskiego, pomiaru potoków pasażerskich, informacji pasażerskiej wewnętrznej i dynamicznej informacji pasażerskiej, zapewniających maksymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury, optymalizacje pracy zaangażowanych środków transportu i sprawną obsługę pasażerów. Postulowany zasięg terytorialny: Metropolia Górnośląska i jej BOF oraz wybrane lokalne ośrodki rozwoju;
  - **Sukcesywne przekształcanie infrastruktury transportu miejskiego w inteligentną infrastrukturę** realizującą maksymalne monitorowanie i gwarantującą interoperacyjność różnych form transportu miejskiego przy wykorzystaniu komunikacji między infrastrukturą a podjazdami;
  - **Rozwój innowacyjności transportu miejskiego opartej na regionalnym i lokalnym transferze wiedzy**, poprzez podejmowanie współpracy z jednostkami B+R w regionie dla kreowania rozwiązań z zastosowaniem telematyki transportu.
- **Spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz Subregion**:
  - **Budowa Drogowej Trasy Średnicowej na odcinku Katowice-Mysłowice-Dąbrowa Górnicza**, zapewniającej skokową poprawę warunków ruchu na kierunku północno-wschodnim Subregionu Centralnego;
  - **Budowa i przebudowa dróg powiatowych stanowiących połączenie do sieci TEN-T**, umożliwiająca poprawę połączeń zewnętrznych Subregionu Centralnego;
  - **Wsparcie budowy i modernizacji kluczowej infrastruktury drogowej Subregionu Centralnego (sieć TEN-T i pozostałe drogi krajowej oraz drogi wojewódzkie)**, co pozwoli na poprawę warunków ruchu w Subregionie, m.in. dzięki dalszej eliminacji zewnętrznego ruchu tranzytowego, w tym ruchu ciężkiego.
- **Lepsze warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni miejskiej**, osiągane poprzez **wdrażanie w układzie drogowo-ulicznym Subregionu Centralnego rozwiązań priorytetyzujących ruch środków transportu zbiorowego**, w tym m.in. różnych metod i środków uprzywilejowania (np. wydzielone pasy ruchu, część lub całość przekroju dla transportu zbiorowego, budowa specjalnych dróg, stosowanie bram, uprzywilejowanie przy sygnalizacji), reglamentacje dostępu do przestrzeni komunikacyjnej, uspokojenie ruchu;
- **Większa liczba podróży transportem zbiorowym**, który zakłada m.in. **wprowadzenie opłat drogowych i zniesienie nierównego opodatkowania transportu zbiorowego i indywidualnego**, co mogłoby pozytywnie wpływać na szersze korzystanie z transportu miejskiego.

Dzięki powyższym działaniom powinno nastąpić minimalizowanie kongestii w ruchu drogowym oraz - wraz z innymi rozwiązaniami z zakresu inżynierii ruchu drogowego - nadawać priorytet transportowi publicznemu na kluczowych arteriach oraz w intensywnie użytkowanych obszarach miejskich (np. na terenach śródmiejskich). Obecnie bowiem korzystanie z transportu publicznego,

podlegającego tym samym regułom ruchu co transport prywatny, nie przynosi oszczędności czasowych - co nie czyni takich przejazdów atrakcyjnymi. Pierwsze inicjatywy dotyczące systemów dynamicznej informacji pasażerskiej czy też zwiększenia płynności ruchu i rozładowania korków ulicznych, o których wspomniano wcześniej, mają charakter lokalny i wymagają uzupełnienia i integracji z innymi inicjatywami na poziomie SC.

Słabości: Niezadowalający poziom techniczny dróg i rozwiązań z zakresu inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. Bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. Pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. Brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu.

Obszar problemowy: Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.2. Integracja publicznego transportu zbiorowego

SC stanowi specyficzny region w porównaniu do innych obszarów funkcjonalnych w kraju. Fakt występowania tak wielu miast będących silnymi ośrodkami rozwoju przesądza o jego charakterze. Z tego też powodu można zaobserwować dużą liczbę funkcjonujących organizatorów publicznego transportu zbiorowego.

Organizator publicznego transportu zbiorowego musi być właściwą jednostką ze względu na obszar działania lub zasięg przewozów. W przypadku transportu miejskiego, wykonywane przewozy maja charakter gminnych przewozów pasażerskich. Stąd ich organizatorem zgodnie z art. 7 pkt 1 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym jest:

- gmina (na linii komunikacyjnej lub sieci komunikacyjnej w gminnych przewozach pasażerskich lub której powierzono na mocy porozumienia miedzy gminami zadanie organizacji publicznego transportu zbiorowego, na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej na obszarze gmin, które zawarły porozumienie);
- związek międzygminny (na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w gminnych przewozach pasażerskich, na obszarze gmin tworzących związek międzygminny).

Organizatorem publicznego transportu kolejowego w odniesieniu do kolejowych przewozów regionalnych jest z mocy ustaw o publicznym transporcie zbiorowym oraz o transporcie kolejowym[36] samorząd województwa.

[36] Art. 4 pkt 19a ustawy z dnia 28.03.2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz, 789 z późn. zm.).

Istotnym wyzwaniem dla systemu publicznego transportu zbiorowego w SC jest wysoka gęstość zaludnienia. Przewyższa ona o ponad 30% średnią wartość dla województwa śląskiego, oraz czterokrotnie przewyższa średnią gęstość zaludnienia w Polsce. Należy przy tym zauważyć - co obrazuje rysunek 14. - że wartości tego wskaźnika są bardzo zróżnicowane i mieszczą się w przedziale od 37 osób/1 km^2 (gmina Szczekociny) i 38 osób/1 km^2 (gmina Irządze) do 3869 osób/1 km^2 (Świętochłowice) i 3344 osoby/1 km^2 (Chorzów). W związku z tym na organizatorach publicznego transportu zbiorowego spoczywa obowiązek sprawnej i efektywnej obsługi zróżnicowanych potrzeb mieszkańców.[37]

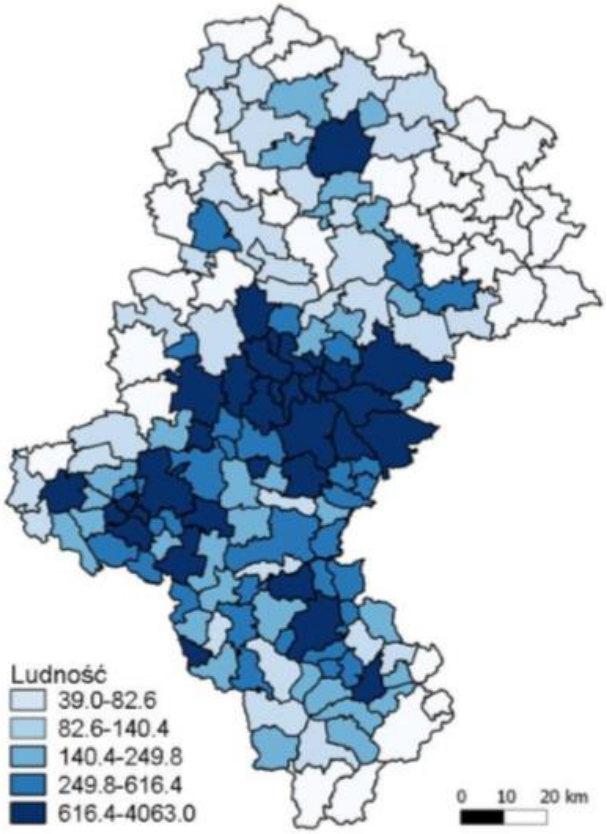

Rysunek 14. Gęstość zaludnienia w gminach województwa śląskiego w 2011 r. [osób/km2]

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+", Zarząd Województwa Śląskiego, Katowice 2013

W SC wśród organizatorów publicznego transportu zbiorowego należy wyróżnić:

- związki międzygminne, tj. KZK GOP w Katowicach, MZKP w Tarnowskich Górach, ZKG KM w Olkuszu;
- gminy miejskie Tychy i Zawiercie (ich odpowiednie jednostki organizacyjne), którym powierzono na mocy porozumienia między gminami, zadanie organizowania transportu zbiorowego na terenie gmin, które zawarły porozumienia, tj. MZK w Tychach, Urząd Miejski w Zawierciu (Wydział Gospodarki Miejskiej);
- gminy (ich odpowiednie jednostki) organizujące transport na potrzeby własne, tj. MZDiM w Jaworznie, Urząd Miejski w Bieruniu (Wydział Gospodarki Komunalnej);
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego jako organizatora publicznego transportu kolejowego w odniesieniu do przewozów regionalnych.

[37] Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice, 2013

Z uwagi na tak dużą ich liczbę oraz brak odpowiedniej integracji systemów przewozowych, zaobserwować można występowanie odmiennych systemów taryfowo-biletowych oraz różniących się systemów informacji pasażerskiej. Szczególnie widoczne jest to na terenach obsługiwanych zarówno przez KZK GOP i MZK w Tychach, KZK GOP i MZDiM w Jaworznie, KZK GOP i UM w Bieruniu, a także wszędzie tam, gdzie przepływ potoków pasażerskich odbywa się pomiędzy siecią kolejowych przewozów regionalnych, organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego i sieciami miejskiego transportu zbiorowego KZK GOP , MZKP, MZK, UM w Zawierciu i UM w Bieruniu. Brak integracji w sferze organizacyjnej pociąga za sobą m.in. zróżnicowanie jakości świadczonych usług oraz nieskoordynowanie rozkładów jazdy.

Do tej pory podjęto dwa przedsięwzięcia integracyjne: porozumienie taryfowo-biletowe KZK GOP w Katowicach i MZKP w Tarnowskich Górach, zawarte już w 1994 roku oraz podpisane w 2008 roku porozumienie pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego i Urzędem Miasta Tychy, przy udziale MZK w Tychach oraz spółki Przewozy Regionalne. Jednak bez systemowego podejścia do integracji transportu publicznego trudno uzyskać efekty w większej skali. W efekcie tego osoby korzystające z publicznego transportu zbiorowego (zarówno mieszkańcy, jak i osoby odwiedzające SC) doświadczają dużej uciążliwości w poruszaniu się za jego pośrednictwem, co wpływa niekorzystnie na poziom konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej całego subregionu.

Na przykładzie danych KZK GOP obserwuje się w SC **niekorzystną tendencję spadku liczby realizowanych przejazdów pasażerskich**.

Tabela 28. Roczna liczba przejazdów w obszarze KZK GOP i dynamika zmian (rok do roku)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba przyjazdów (w tys.)	356 059	348 090	328 670	310 385	306 309
Procentowa zmiana w stosunku do roku poprzedniego	-	-2,2%	-5,2%	-5,2%	-1,3%

Źródło: Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

Liczba wydanych do sprzedaży biletów jednorazowych przez KZK GOP utrzymuje się na poziomie ok. 60 mln sztuk rocznie. Największy spadek sprzedaży biletów odnotowano w grupie biletów miesięcznych. Liczba tych biletów spadła w okresie 7 lat (2005 – 2012) o ponad 37%.[38]

Sytuacja ta jest szczególnie problematyczna dla organizatorów publicznego transportu zbiorowego, ponieważ głównymi źródłami przychodów w procesie finansowania miejskiego transportu zbiorowego pozostają cały czas wpływy ze sprzedaży biletów oraz dopłaty wnoszone przez gminy członkowskie, co wyraźnie przedstawia to poniższa tabela:

[38] Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

Tabela 29. Przychody organizatorów miejskiego transportu zbiorowego w Subregionie Centralnym w 2012 roku

Nazwa organizatora publicznego transportu miejskiego	Przychody w 2012r. w [tys. Zł]			
	wpływy ze sprzedaży biletów	dopłaty gmin uczestniczących	inne wpływy	ogółem
KZK GOP w Katowicach	242213	311625	24074	577912
MZKP w Tarnowskich Górach	27384	bd.	33880	61264
MZK w Tychach	22542	36553	1572	60667
MZDiM w Jaworznie	9896	14875	2339	27110
Urząd Miejski w Zawierciu	2464	3916	892	7272
Urząd Miejski w Bieruniu	-	-	-	-
ZKG KM w Olkuszu	-	66[1)]	-	1

[1)] Wielkość partycypacji gminy miejskiej Sławków w wydatkach ponoszonych przez ZKG KM w Olkuszu związanych z funkcjonowaniem linii autobusowych organizowanych przez Związek na jej terenie.

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym,* Katowice 2013

Po stronie wydatków należy odnotować następujące koszty: świadczenie usług przewozowych, utrzymanie przystanków, funkcjonowanie organizatora oraz pozostałe wydatki. Zestawienie tych wydatków wykazano poniżej:

Tabela 30. Wydatki organizatorów miejskiego transportu zbiorowego w Subregionie Centralnym w 2012 roku

Nazwa organizatora publicznego transportu miejskiego	Wydatki w 2012r. w [tys. Zł]				
	usługi przewozowe	utrzymanie przystanków	funkcjonowanie organizatora	pozostałe	ogółem
KZK GOP w Katowicach	541389	3733	15585	15734	576441
MZKP w Tarnowskich Górach	43858	96	16699	-	60557
MZK w Tychach	56993	299	3138	237	60667
MZDiM w Jaworznie	26405	-	309	62	26776
Urząd Miejski w Zawierciu	7267	-	-	5	7272
Urząd Miejski w Bieruniu	2083[1)]	-	-	-	-
ZKG KM w Olkuszu	-	-	-	-	-

[1)] Dopłata gminy Bieruń do miejskiego transportu zbiorowego realizowanego przez PKSiS SA w Oświęcimiu.

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym,* Katowice 2013

Suma wpływów ze sprzedaży biletów i bezpośrednich wydatków na zakup usług przewozowych wskazuje, że wpływy taryfowe tylko w części pokrywają ponoszone wydatki. Stąd, wobec braku możliwości wygenerowania innych znaczących przychodów przez organizatorów miejskiego transportu zbiorowego, zachodzi konieczność wnoszenia dopłat przez gminy, w imieniu których organizują miejski transport zbiorowy. W latach 2004-2012 notuje się systematyczny wzrost udziału

dopłaty gmin w przychodach organizatorów miejskiego transportu zbiorowego, co na przykładzie gmin KZK GOP ilustruje poniższy wykres:

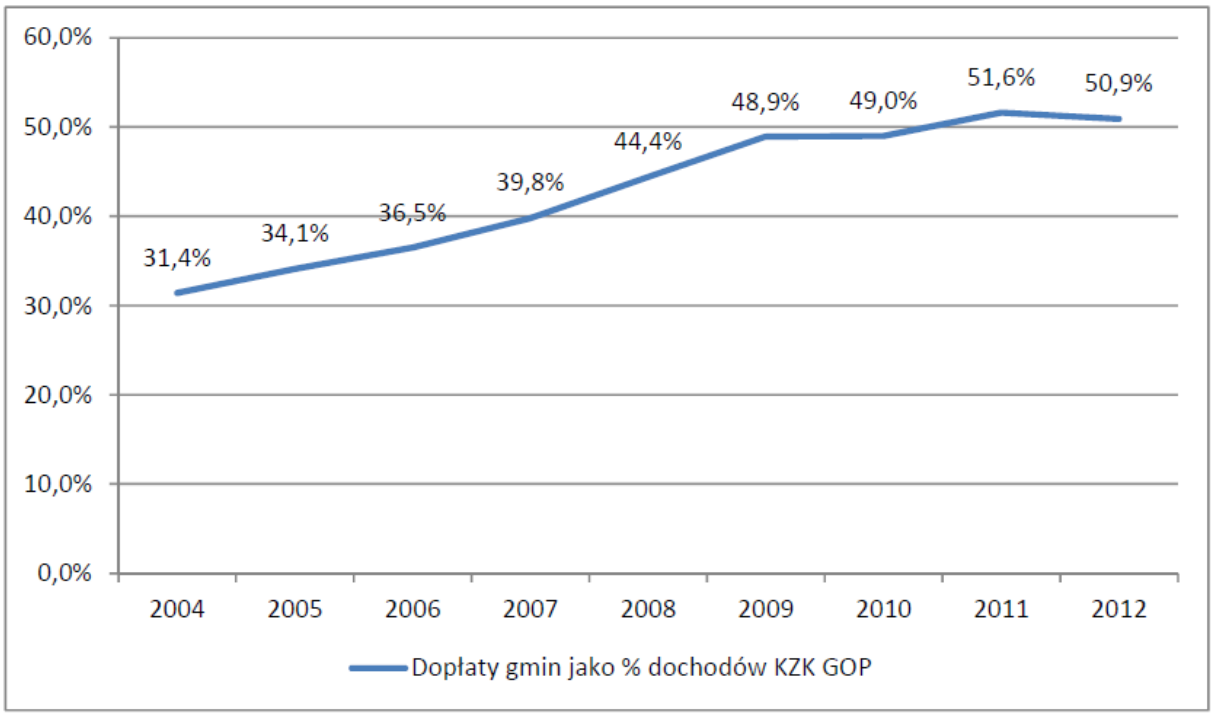

Rysunek 15. Udział dopłat gmin w przychodach KZK GOP w latach 2004-2012

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym,* Katowice 2014, s. 301

Istotne jest zadbanie o odpowiednią modernizację infrastruktury drogowo-ulicznej, gdzie prowadzone są trasy linii autobusowych, trolejbusowych czy tramwajowych. Rozwiązanie to pozwoli m.in. na poprawę spójności obszaru SC, usprawnienie powiązań z podsystemami transportu metropolitalnego oraz poprawę jakości obsługi na tych liniach. Ważne jest również podjęcie odpowiednich działań przez samorządy mających na celu priorytetyzację ruchu transportu zbiorowego m.in. poprzez różne metody i środki uprzywilejowania (np. wydzielone pasy ruchu, budowa specjalnych dróg, uprzywilejowanie przy sygnalizacji) czy reglamentację dostępu do przestrzeni komunikacyjnej.

Infrastruktura kolejowa SC wymaga odpowiednich prac modernizacyjnych, jak i budowy nowych odcinków. Zły stan linii kolejowych obsługujących przewozy pasażerskie na obszarze SC rzutuje nie tylko na jakość podróży, ale również na poziom bezpieczeństwa. Dla zapewnienia jego wymaganego poziomu, **zarządca infrastruktury wprowadza obniżenia prędkości technicznej pociągów**, co skutkuje wydłużeniem czasu ich jazdy. Zjawisko to nie jest jednak akceptowane przez pasażerów, powodując ich odpływ m.in. do transportu prywatnego. Oferta operatorów transportu kolejowego jest nieatrakcyjna - mała liczba linii (tylko linie S1, S4 i S5 Kolei Śląskich), oferujących jedynie 15-18 par pociągów na dobę, co daje częstotliwość ich kursowania na poziomie 60 minut. Dokonanie zmian w stanie infrastruktury kolejowej oraz zwiększenie liczby dostępnych połączeń, jak integracja z siecią połączeń autobusowych i tramwajowych, harmonizacja rozkładów jazdy i wdrożenie zintegrowanego systemu taryfowo-biletowego, pozwolą stworzyć bogatą ofertę adekwatną do potrzeb transportowych mieszkańców i gości SC.

Procesy rozwojowe SC są nierozerwalnie powiązane z dostępnością komunikacyjną tego terenu, w tym z dostępem do miejsca pracy, dojazdem do szkół, które niejednokrotnie znajdują się w sąsiadujących ze sobą gminach lub w największych miastach MG, dostępem do centrów handlowych i centrów miast (w kontekście spędzania wolnego czasu), dostępem do terenów przemysłowych i dzielnic usługowych. **Poniższe rysunki obrazują, że ruch transportu prywatnego i publicznego wewnątrz SC między gminami jest znaczący. Ruch ten teoretycznie mógłby w większym stopniu być realizowany przez zbiorowy transport publiczny.** Wynikiem działalności przewozowej, w szczególności transportu samochodowego, jest duże zanieczyszczenie powietrza. Zanieczyszczenia rozprzestrzeniają się w dużych stężeniach, na niskich wysokościach, w bezpośrednim sąsiedztwie ludzi. Ruch drogowy jest istotnym zagrożeniem dla walorów środowiska i zdrowia człowieka. Najbardziej zagrożone są miasta, gdzie główne krajowe i regionalne trasy drogowe prowadzą przez centra miast, powodując znaczne **pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, nie tylko w pobliżu tras komunikacyjnych, lecz również na całym obszarze konurbacji**.[39]

SC na tle pozostałych subregionów województwa śląskiego odznacza się największymi globalnymi wartościami w zakresie: wyjazdów i przyjazdów do pracy, liczby mieszkańców i liczby miejsc pracy. Szczególnie duże zagęszczenie powiązań występuje w środkowej części subregionu – w mającej charakter policentryczny MG. Wynika to z charakteru obszaru, złożonego z dużej liczby ośrodków podobnej rangi. Charakterystyczne jest także jego duże powiązanie z położoną w subregionie zachodnim Aglomeracją Rybnicką.[40]

[39] Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, 2010

[40] *Koncepcja polityki niskoemisyjnej dla subregionu centralnego województwa śląskiego do roku 2020,* Katowice 2015, s. 43

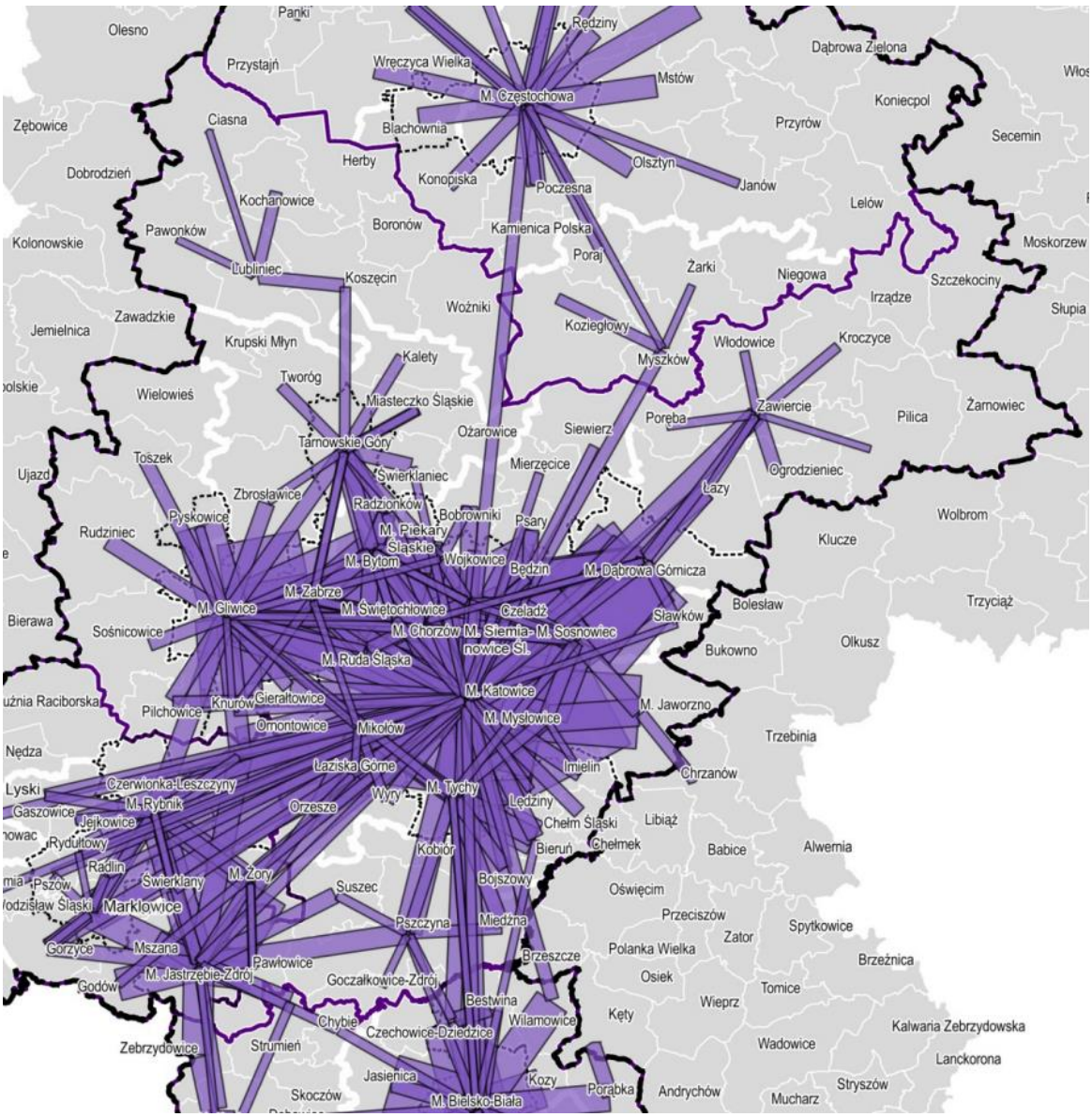

Rysunek 16. Kierunki i natężenie powiązań powyżej 250 osób w zakresie dojazdów do pracy w SC

Źródło: Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Regionalne Centrum Analiz Strategicznych, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, 2012

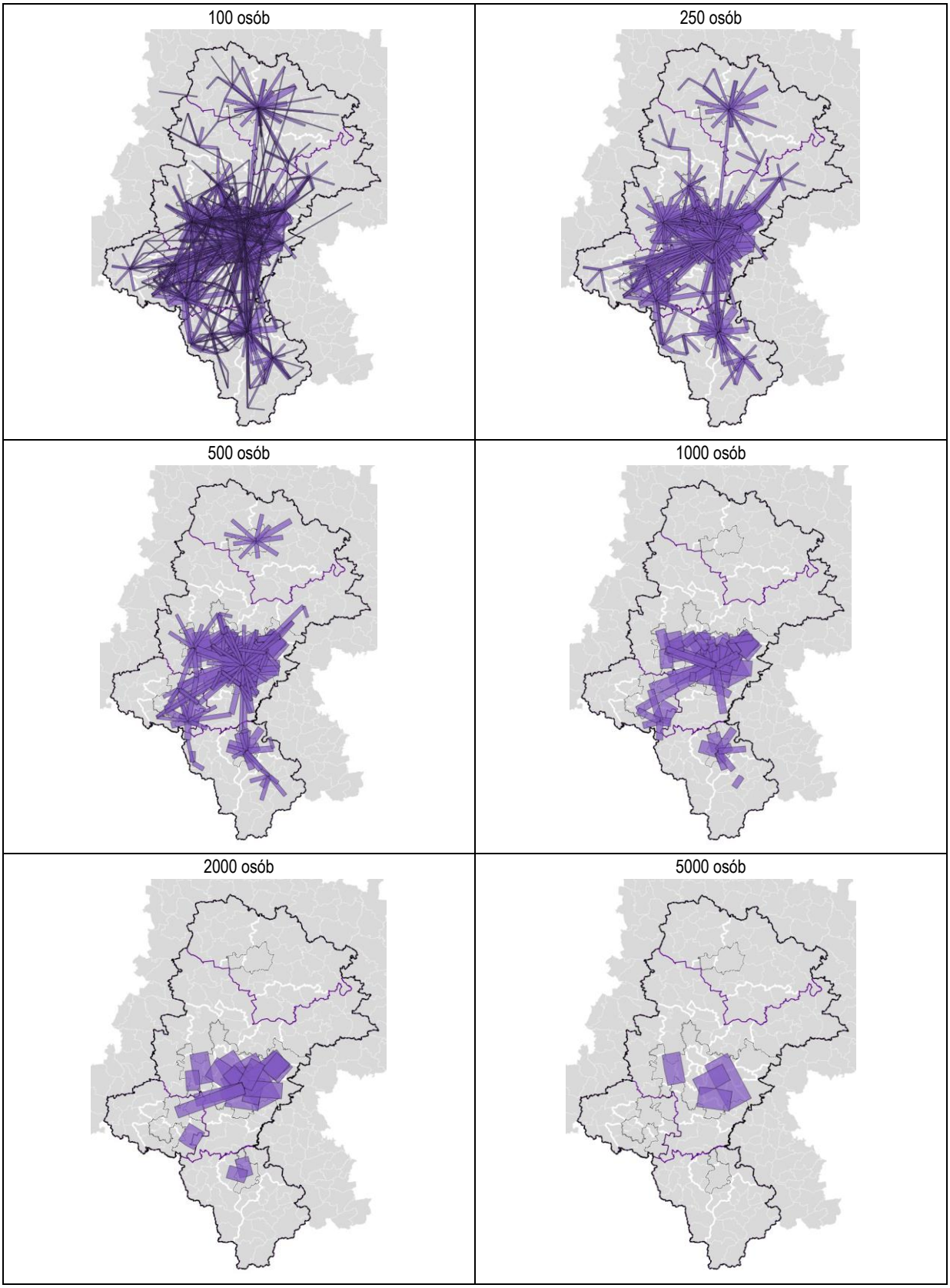

Rysunek 17. Zróżnicowanie powiązań w zakresie dojazdów do pracy.

Źródło: Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Regionalne Centrum Analiz Strategicznych, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, 2012

Obsługa wykazanych powyżej potoków pasażerskich przez transport pasażerski w SC jest niedostateczna, co skutkuje jego marginalizacją. Wysoki poziom wewnętrznych dojazdów do pracy realizowanych transportem prywatnym wynika z niedopasowanej oferty transportu publicznego oraz złego stanu infrastruktury.

Mając na uwadze powyższe, w *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym* przyjęto następujące cele strategiczne odnoszące się do 2030 roku:

- **Spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz subregion**, poprzez realizację m.in. takich działań strategicznych jak:
  - **Modernizacja infrastruktury drogowo-ulicznej, na której prowadzone są trasy linii autobusowych i tramwajowych transportu miejskiego**, ukierunkowanej na poprawę i zwiększenie ich dostosowania do potrzeb miejskiego ruchu autobusowego i tramwajowego w miastach MG i jej BOF, obsługiwanej przez autobusy i tramwaje oraz na obszarze LOR, obsługiwanych przez transport autobusowy;
  - **Modernizacja funkcjonującego obecnie układu sieci tramwajowej** w miastach MG, ukierunkowana na poprawę parametrów ruchowych oraz powiązań wewnątrzmiejskich i pomiędzy sąsiednimi miastami;
  - **Budowa linii tramwajowych, w tym linii szybkiego tramwaju do obsługi największych potoków pasażerskich w dużych miastach MG** - w relacjach, w których nie identyfikuje się działań zmierzających do sprawnej obsługi popytu na przewozy przez kolejowy transport Kolei Śląskich Sp. z o.o.;
  - **Modernizacja i budowa tras linii trolejbusowych w Tychach** w celu dalszej poprawy spójności obszaru miasta, usprawnienia powiazań z innymi podsystemami transportu metropolitalnego oraz poprawy jakości obsługi na tych liniach;
  - **Wsparcie planowanych prac modernizacyjnych infrastruktury kolejowej oraz budowy odcinka łączącego MG z MPL Katowice w Pyrzowicach**, mających zasadnicze znaczenie dla kolejowego ruchu regionalnego na obszarze Subregionu Centralnego;
- **Wysoki poziom komplementarności transportu miejskiego**, poprzez realizację m.in. następujących działań strategicznych:
  - **Kreowanie organizacji transportu miejskiego, dostosowanej do wymogów funkcjonowania i rozwoju zintegrowanego systemu przewozów** za pomocą kształtowania oferty przewozowej pod kątem coraz lepszego jej dopasowania do oczekiwań i potrzeb mieszkańców Subregionu i jego gości, integracja sieci połączeń, harmonizacja rozkładów jazdy, wdrożenie zintegrowanego systemu taryfowo-biletowego, wdrożenie i sprawne funkcjonowanie zintegrowanego systemu informacji pasażerskiej oraz zharmonizowanie jakości usług oferowanych przez integrowany system;
  - **Prowadzenie prac nad integracją transportu miejskiego MG w układzie międzygałęziowym** (kolejowe przewozy regionalne, SKR, kolejowy transport metropolitalny) **oraz obszarowym** (Jaworzno, Tychy);
- **Dostosowany do oczekiwań użytkowników standard zamawianych usług przewozowych**, poprzez działania strategiczne takie jak:
  - **Kształtowanie oferty przewozowej transportu miejskiego w zależności od ilościowych i jakościowych cech występującego popytu**, w tym: rozwijanie nowych połączeń

kolejowych, tramwajowych i autobusowych, zwiększenie oferty publicznego transportu zbiorowego w obsłudze MPL Katowice w Pyrzowicach, rozwijanie komunikacji nocnej, tworzenie sieci połączeń realizujących niestandardowe potrzeby przewozowe przy wykorzystaniu efektywnych technologii przewozowych (m.in. obsługujących przewozy na elastycznym układzie tras i korzystających z taboru o małej pojemności);

- **Stworzenie wzorca usług transportu miejskiego wysokiej jakości**, którego atrybuty to m.in. atrakcyjny rozkład jazdy, komfort podróży, łatwy dostęp, niezawodność i integracja z innymi środkami transportu i zobowiązanie operatorów transportu miejskiego do świadczenia usług odpowiadających wymogom wzorca;
- **Monitorowanie jakości świadczonych usług z wykorzystaniem inteligentnych systemów transportowych ITS** (np. lokalizacji pojazdów przez GPS, monitoring pojazdów i dworców, dynamiczna informacja pasażerska);

- **Wysoka efektywność usług w transporcie miejskim**, dzięki realizacji poniższych działań strategicznych:
  - **Doskonalenie sfery funkcjonowania transportu miejskiego w Subregionie Centralnym mające na celu zwiększenie przychodów organizatorów transportu miejskiego z tytułu świadczenia usług przewozowych**: optymalizacja sieci połączeń oraz środków transportowych obsługujących sieć w celu adaptacji oferty do występujących potrzeb przewozowych; podstawa do działania tego rodzaju jest bieżące monitorowanie oferty przewozowej i analiza jej efektywności na podstawie informacji uzyskiwanych z systemu zarządzania przewozami opartego na technologii ITS, rozwijanie badań marketingowych oraz badań zachowań i preferencji komunikacyjnych ludności Subregionu, będących źródłem informacji o potrzebach przewozowych i wykorzystanie ich wyników do zwiększenia przychodów podmiotów organizujących przewozy transportem miejskim, sukcesywny rozwój form sprzedaży usług transportu miejskiego odpowiadających i akceptowanych przez jego użytkowników i zapewniających szeroki dostęp do sieci dystrybucji biletów, a więc także do sieci linii komunikacyjnych transportu miejskiego, doskonalenie systemu kontroli biletowej;
  - **Racjonalizacja kosztów funkcjonowania transportu miejskiego;**
- **Bezpieczny transport miejski**, dzięki takim działaniom strategicznym jak:
  - **Modernizacja infrastruktury transportu miejskiego w celu jej dostosowania do wymogów bezpieczeństwa transportu**;
  - **Wdrażanie innowacyjnych technologii pozwalających na zwiększenie bezpieczeństwa i ochrony transportu**;
  - **Promocja ekologicznych technik i technologii transportu miejskiego**;
- **Transport miejski z możliwością wyboru sposobu podróży**, za pomocą m.in. **wykreowania w systemie transportu miejskiego Subregionu Centralnego waloru elastycznego trybu jego funkcjonowania i rozwoju**, wyrażającego się racjonalnym dostosowaniem się transportu miejskiego Subregionu do potrzeb mieszkańców, kierunków rozwoju techniczno-technologicznego i organizacyjnego transportu miejskiego oraz wymagań formułowanych w strategicznych dokumentach dotyczących polityki rozwoju;
- **Lepsze warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni miejskiej**, dzięki celom strategicznym obejmującym:

- **Intensyfikacja oddziaływania władz samorządowych na podział modalny w systemie transportowym Subregionu Centralnego**, które powinny mieć charakter: zdecydowanej i społecznie odczuwalnej poprawy standardów publicznego transportu miejskiego, będącej następstwem określonych decyzji politycznych, kształtowania zachowań komunikacyjnych obecnych i przyszłych użytkowników transportu miejskiego;
- **Dokonanie hierarchizacji linii komunikacyjnych na obszarze Subregionu**, co pozwoli na określenie priorytetów modernizacji i utrzymania wykorzystywanej przez transport miejski infrastruktury i poprawę jej jakości;
- **Aktywna promocja pozytywnych zmian zachodzących w systemie transportu miejskiego Subregionu Centralnego**;

– **Większa liczba podróży transportem zbiorowym**, osiągany za pomocą z**większenia zagęszczenia tras i częstotliwości kursów** prowadzących do wzrostu popularności transportu miejskiego.

Słabości: Bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. Pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. Występowanie różnych systemów taryfowo-biletowych oraz różniących się systemów informacji pasażerskiej ze względu na wielość organizatorów publicznego transportu zbiorowego.

Obszar problemowy: Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.3. Tabor publicznych środków transportu zbiorowego

Poza działaniami mającymi na celu integrację oferowanych usług przewozowych przez różnych organizatorów publicznego transportu zbiorowego czy też budowę lub modernizację połączeń na terenie SC, ważne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu stanu technicznego taboru autobusowego, trolejbusowego, tramwajowego czy kolejowego. Aspekt ten istotnie wpływa na jakość i konkurencyjność oferowanych usług przewozowych, a także na stan środowiska naturalnego czy też bezpieczeństwo osób korzystających z publicznego środka transportu.

Niezadowalający stan techniczny taboru tramwajowego i kolejowego wynika przede wszystkim z wieloletnich zaniedbań w zakresie dostawy tramwajów, zespołów trakcyjnych i wagonów kolejowych nowej generacji i modernizacji środków transportowych już eksploatowanych. Konieczne jest przyspieszenie korzystnych zmian we flocie taboru, preferowanie przewozów realizowanych nowoczesnym taborem, odpowiadającym oczekiwaniom i potrzebom wszystkich grup użytkowników transportu.

Poprawa funkcjonowania Kolei Śląskich sp. z o.o. wymaga zwiększenia ilostanów inwentarzowego i roboczego taboru, tak aby liczba składów pociągów była dostosowana do oferowanego rozkładu jazdy. Obecny tabor Kolei Śląskich sp. z o.o. składa się z elektrycznych i spalinowych zespołów trakcyjnych oraz wagonów pasażerskich i lokomotyw pociągowych, których właścicielem są spółka Koleje Śląskie i Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Niektóre z nich

są dzierżawione i leasingowane od podmiotów zewnętrznych. Poniższa tabela przedstawia ilostan taboru wykorzystywanego przez tego przewoźnika do realizacji przewozów na liniach kolejowych województwa śląskiego.

Tabela 31. Ilostan taboru wykorzystywanego przez Koleje Śląskie sp. z o.o. do realizacji przewozów na liniach kolejowych województwa śląskiego

Nazwa taboru kolejowego	Liczba jednostek taboru w ilostanie inwentarzowym w [szt.]	Liczba miejsc	Udział taboru niskopodłogowego w [%]	Średni wiek taboru w [latach]	
				wg rodzaju taboru	ogółem
Elektryczne zespoły trakcyjne serii EN57, EN71, EN75 (flirt), EN76 (elf), typu WE (Newag)	18	168-282	42	16,5	19
Spalinowe zespoły trakcyjne 19 i wagony silnikowe serii SA109, SA138, SN82 (Wadloper), SN83 (Wadloper), SN84	13	50-180	23	31	
Wagony pasaerskie	53	-	-	-	-

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice 2013

W przypadku taboru autobusowego, trolejbusowego i tramwajowego jego stan jest zróżnicowany, co wynika z występowania wielu operatorów publicznego transportu zbiorowego na terenie SC, jak i z formy realizacji przewozów, tj.:

- systemy przewozowe zmonopolizowane przez jednego operatora (np. sieć linii autobusowych MZDiM w Jaworznie, sieć linii tramwajowych KZK GOP, sieć linii trolejbusowych MZK w Tychach);
- systemy przewozowe obsługiwane przez wielu operatorów, których wybór dokonywany jest zgodnie z ustawowymi zasadami (np. sieć linii autobusowych KZG GOP lub MZK w Tychach), tj. podmioty prywatne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie zarobkowego przewozu osób w różnych formach oraz operatorzy komunalni.

W poniższych tabelach zamieszczono charakterystykę dot. stanu posiadanego taboru przez wybrane podmioty wykonujące przewozy autobusowe, trolejbusowe i tramwajowe.

Tabela 32. Charakterystyka wybranych komunalnych i prywatnych operatorów publicznego transportu autobusowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzowy taboru w [szt.]	Struktura wiekowa taboru w [%]					1	2	3
			≤3 lata	3<w ≤6	6<w ≤10	>10 lat	średni wiek			
MZDiM w Jaworznie	PKM Jaworzno	59	51	3	24	22	7	100	51	0
UM w Bieruniu	PKSiS Oświęcim	31	0	0	0	100	17	0	0	0
UM w Zawierciu	ZKM w Zawierciu	27	26	11	30	33	10	52	22	0
ZKG KM w Olkuszu	Usługi Przewozowe „Irex" Ireneusz Kozieł/Irex-1 Sosnowiec	7	-	-	-	100	19	57	0	0
KZK GOP	PKM Katowice	261	25	2	25	48	10	68	27	0

MZKP	PKM Międzygminna sp. z o.o. Świerklaniec	102	42	3	18	37	9	96	48	0
MZK	PKM Tychy	94	10	60	2	28	7	46	bd.	2
KZK GOP	Usługi Transportowe Pawelec Krzysztof Biechów/ Katowice	81	14	9	12	65	12	56	1	0
MZKP	NOWAK Transport Benedykt Nowak Świerklaniec	28	11	8	4	77	16	93	0	0
MZK	PPUH „Kłosok" Żory	103	15	7	22	56	11	46	12	0

1 Udział liczby autobusów niskopodłogowych we flocie w [%]

2 Udział liczby autobusów z silnikami EURO 5 i EEV w [%]

3Udział liczby autobusów napędzanych innym paliwem niż ON w [%]

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice, 2013

Tabela 33. Charakterystyka operatora publicznego transportu trolejbusowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzowy taboru w [szt.]	Struktura wiekowa taboru w [%]					1	2
			≤3 lata	3<w≤ 6	6<w≤ 10	>10 lat	średni wiek		
MZK w Tychach	Tyskie Linie Trolejbusowe sp. z o.o.	24	63	8	12	17	4,5	87,5	62,5

1 Udział liczby trolejbusów niskopodłogowych w flocie [%]

2 Udział liczby trolejbusów wyposażonych w baterie trakcyjne [%]

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice, 2013

Tabela 34. Charakterystyka operatora publicznego transportu tramwajowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzowy taboru w [szt.]			Struktura wiekowa taboru w [%]					4	5
		1	2	3	≤3 lata	3<w≤ 6	6<w≤ 10	>10 lat	średni wiek		
KZK GOP	Tramwaje Śląskie S.A. w Chorzowie	266	63	329	0	5	18	77	30	16	5

1 Wagony silnikowe w [szt.]

2 Wagony doczepne w [szt.]

3 Razem

4 Udział liczby wagonów z nowymi typami układu napędowego w [%]

5 Udział liczby wagonów o ponad 50% udziale niskiej podłogi w [%]

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice, 2013

Na podstawie tych danych można stwierdzić jednoznacznie, że:

- tabor tramwajowy ma najwyższą wartość miernika średniego wieku, która w tym przypadku wynosi blisko 30 lat. Zupełnie odmienna jest natomiast sytuacja w zakresie taboru trolejbusowego w Tychach, którego średnia wieku wynosi 4,5 roku;
- niezadowalający jest u większości operatorów prywatnych znaczący udział taboru autobusowego, którego średnia wieku liczy ponad 10 lat;
- zasoby taboru autobusowego operatorów komunalnych charakteryzują się zdecydowanie lepszymi parametrami jakościowymi (przede wszystkim średnim wiekiem taboru) niż wśród prywatnych operatorów publicznego transportu zbiorowego;

- niezadowalający jest u większości operatorów niski udział taboru, którego parametry techniczno-eksploatacyjne coraz lepiej odpowiadałyby wymaganiom Wspólnoty w zakresie oddziaływania na środowisko naturalne.

Warto również dodać, że przed wszystkimi przedsiębiorstwami komunikacji miejskiej, samorządami i organizatorami transportu miejskiego stoją wyzwania zdefiniowane we wspólnej polityce transportowej Unii Europejskiej na najbliższą dekadę i dalej w perspektywie lat 2030-2050. Zawiera ona m.in. postulat stosowania w przewozach pojazdów o wysokiej sprawności uzyskiwanej dzięki nowym silnikom, materiałom i konstrukcjom, zasilanych nowymi paliwami, wyposażonych w nowej konstrukcji układy napędowe. Przejście na bardziej ekologiczny transport miejski oraz stopniowa eliminacja pojazdów o napędzie konwencjonalnym (o połowę do 2030 r.) to długofalowy kierunek zmian, przed którym w perspektywie dekady stoją także operatorzy w SC.

Mając na uwadze sytuację przedstawioną w *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym* dokonano sformułowania takich celów strategicznych jak:

- **Nowoczesność taboru w transporcie miejskim**, dla którego wyznaczono następujące kierunki działań:
  - **Zakup nowoczesnego taboru autobusowego na potrzeby publicznego transportu miejskiego** (m.in. niskoemisyjnego);
  - **Zakup nowoczesnych pociągów tramwajowych na potrzeby publicznego transportu miejskiego** w miastach MG obsługiwanych przez transport tramwajowy;
  - **Zakup nowoczesnych trolejbusów na potrzeby transportu miejskiego w Tychach**;
  - **Zakup nowoczesnego taboru na potrzeby zintegrowanych z transportem miejskim Subregionu Centralnego kolejowych systemów przewozowych:** SKR, kolejowych przewozów regionalnych i kolejowych przewozów metropolitalnych;
  - **Podjęcie działań związanych z realizacją perspektywicznego celu polityki transportowej Wspólnoty - zmniejszenia do 2030 r. o połowę liczby pojazdów o napędzie konwencjonalnym w centrach miast**, co wymagać będzie wprowadzenia do eksploatowanych flot autobusów miejskich pojazdów z alternatywnym napędem i korzystających z ekologicznych paliw,
- **Dostosowany do oczekiwań użytkowników standard zamawianych usług przewozowych**, poprzez m.in. **zwiększanie wymagań jakościowych w odniesieniu do usług przewozowych w procesie wyboru operatorów publicznego transportu miejskiego**, w tym przede wszystkim, aby przewozy były realizowane przez tabor o niskiej energochłonności i emisyjności, o krótkim okresie eksploatacji, dostosowany do potrzeb ludzi starszych, niepełnosprawnych ruchowo oraz rodzin z małymi dziećmi;
- **Bezpieczny transport miejski**, za pomocą m.in. **wspierania i koordynacji działań operatorów transportu miejskiego zmierzających do poprawy bezpieczeństwa pasażerów**;
- **Transport miejski z możliwością wyboru sposobu podróży**, dzięki realizacji m.in. następujących działań strategicznych:
  - **Rozwój sieci elastycznych połączeń** realizowanych taborem o zmieniającej się pojemności wynikającej z dynamiki zmian obsługiwanych przez sieć potoków pasażerów, gwarantujących wysoki poziom jakości i bezpieczeństwa świadczonych usług (część linii może być wyłączona ze zobowiązań w zakresie usług publicznych);

- **Wdrażanie innowacyjnych technologii w celu zwiększenia poziomu elastyczności systemu transportu miejskiego w Subregionie**.

Słabości: Zły stan infrastruktury pasażerskiego transportu kolejowego o znaczeniu aglomeracyjnym. Zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru. Niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych.
Obszar problemowy: Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego oraz niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.
Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.4. Infrastruktura przesiadkowa

Według badań KZK GOP do czynników konkurencyjnej oferty publicznego transportu zbiorowego można zaliczyć: punktualność, bezpieczeństwo, bezpośredniość połączeń, niezawodność, dostępność przystanków, częstotliwość kursowania, czystość pojazdów, czas podróży, wygodę podróżowania, zewnętrzne oznakowanie pojazdów, informację pasażerską, cenę biletów, funkcjonalność i estetykę przystanków oraz sprawność kasowników.

Układ linii miejskiego transportu zbiorowego w SC tworzą sieci linii komunikacyjnych poszczególnych jego organizatorów. Są to:

- Komunikacyjny Związek Komunalny GOP (KZK GOP) w Katowicach,
- Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej (MZKP) w Tarnowskich Górach,
- Miejski Zarząd Komunikacji (MZK) w Tychach,
- Miejski Zarząd Dróg i Mostów (MZDiM) w Jaworznie,
- Związek Komunalny Gmin „Komunikacja Międzygminna" (ZKG KM) w Olkuszu,
- linie wojewódzkich i powiatowych przewozów pasażerskich organizowanych przez organizatorów publicznego transportu miejskiego (np. KZK GOP),
- Urząd Miejski w Zawierciu,
- Urząd Miejski w Bieruniu,
- przewoźnicy komercyjni.

Jak wynika z ostatnich badań, pasażerowie korzystający z autobusów i tramwajów funkcjonujących na zlecenie KZK GOP odbyli w roku 2012 ponad 306 milionów przejazdów. W ciągu przeciętnego dnia roboczego wykonano ponad 1 milion przejazdów, w ciągu soboty 560 tys. a w ciągu niedzieli 350 tys. przejazdów. Przy uwzględnieniu faktu, że statystyczny pasażer przesiada się 2,91 razy oznacza to, że z usług KZK GOP korzysta ok. 18 % mieszkańców obszaru KZK GOP.

Wiodącą rolę w układzie komunikacyjnym KZK GOP stanowi miasto Katowice, w którym średnia liczba osób wsiadających i wysiadających wynosi ok. 26% w stosunku do liczby pasażerów na wszystkich liniach obsługiwanych na zlecenie KZK GOP i znacznie przewyższa pozostałe gminy. Kolejne gminy, na które przypada 5-10% pasażerów stanowią: Sosnowiec, Bytom, Gliwice, Zabrze, Ruda Śląska, Chorzów oraz Dąbrowa Górnicza.

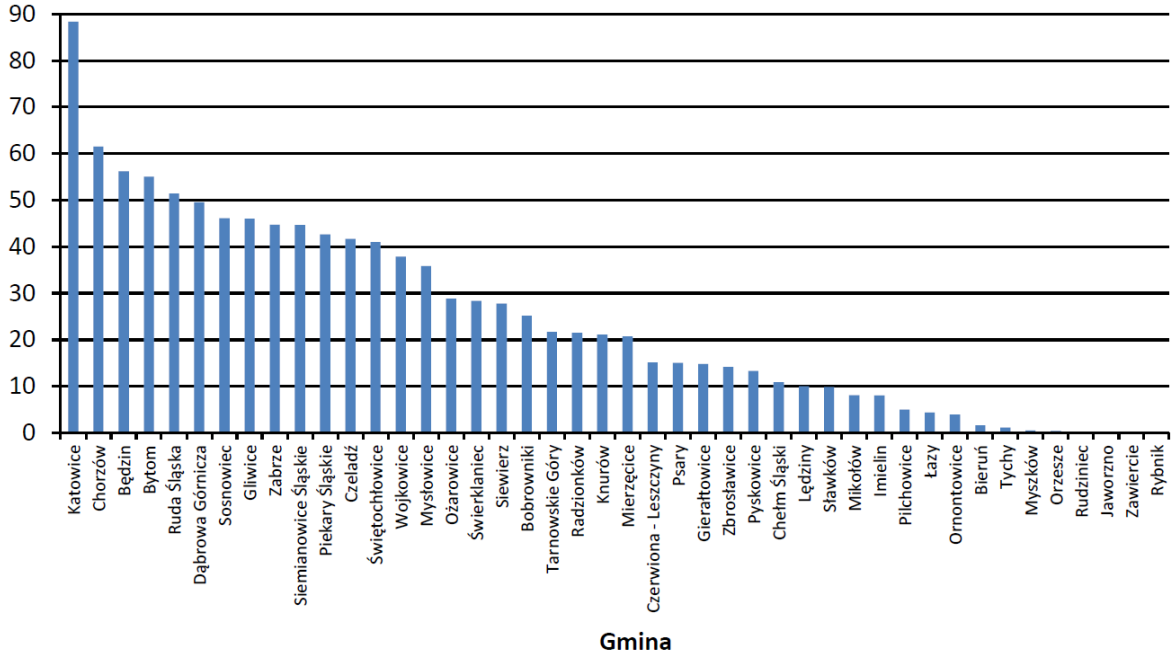

Rysunek 18. Stosunek liczby pasażerów wsiadających do liczby mieszkańców w poszczególnych gminach (dzień roboczy)

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

Największa liczba pasażerów przemieszcza się w relacjach:

- **Chorzów – Katowice,**
- **Sosnowiec – Katowice,**
- **Gliwice – Zabrze,**
- **Bytom – Chorzów,**
- **Dąbrowa Górnicza – Będzin,**
- **Dąbrowa Górnicza – Sosnowiec.**[41]

Na terenie obsługiwanym przez MZKP w Tarnowskich Górach łącznie odbywa się ok. 25 tys. przejazdów w ciągu dnia roboczego. Ośrodkiem dominującym są Tarnowskie Góry, na terenie których w dniu roboczym wykonywanych jest ok. 15 tys. przejazdów, co stanowi ok. 60% wszystkich przejazdów na terenie gmin Związku. Drugim co do wielkości ośrodkiem na rozpatrywanym terenie jest Świerklaniec, gdzie liczba przejazdów wynosi ok. 3 tys. (ok. 13 %).[42] Sytuację tę zobrazowano na rysunku 19.

[41] Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

[42] Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Międzgminnego Związku Komunikacji Pasażerskiego w Tarnowskich Górach na lata 2013-2023, Tarnowskie Góry, Katowice, 2013

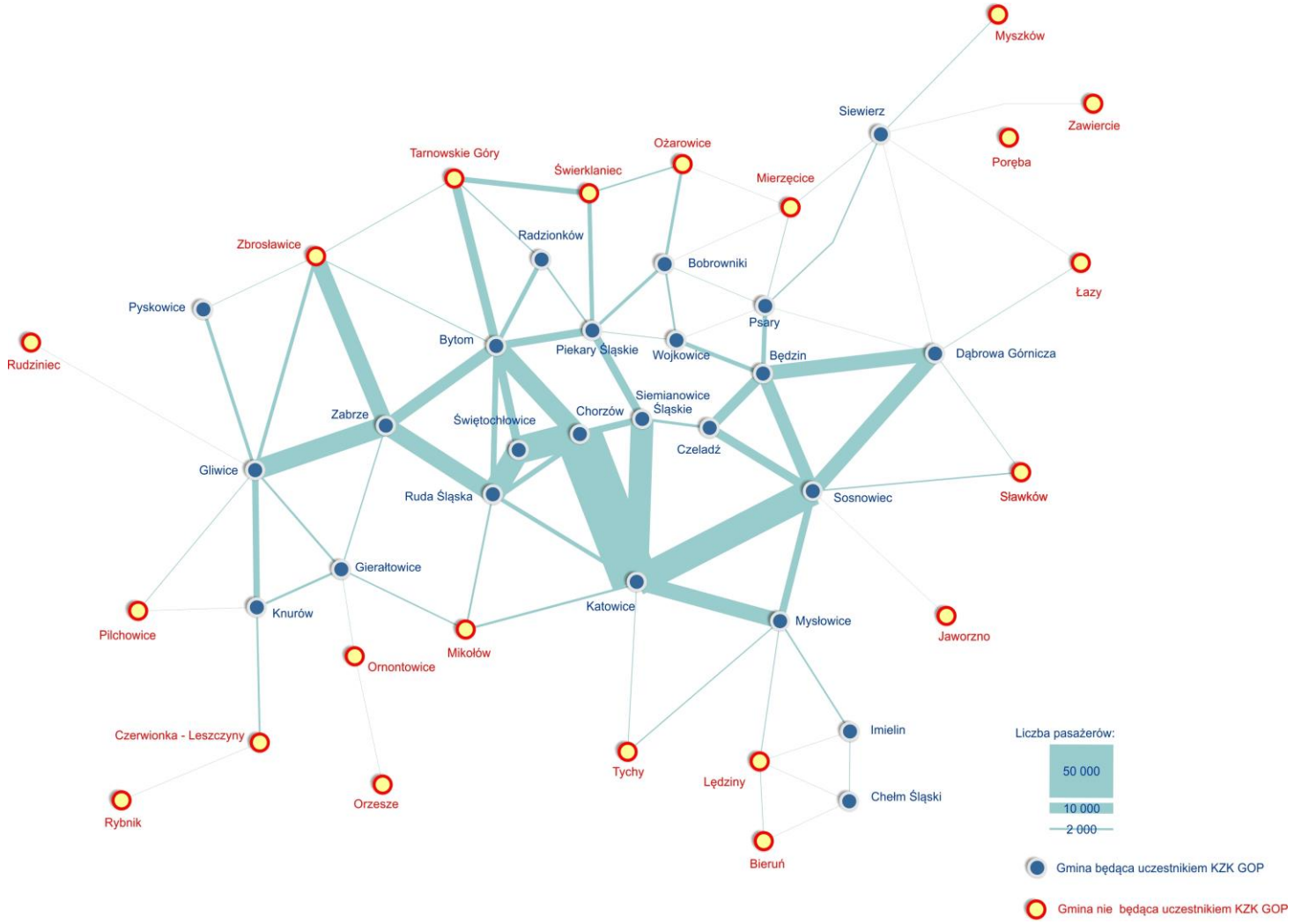

Rysunek 19. Liczba osób na dobę odbywających podróże pomiędzy poszczególnymi gminami w dniu roboczym

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

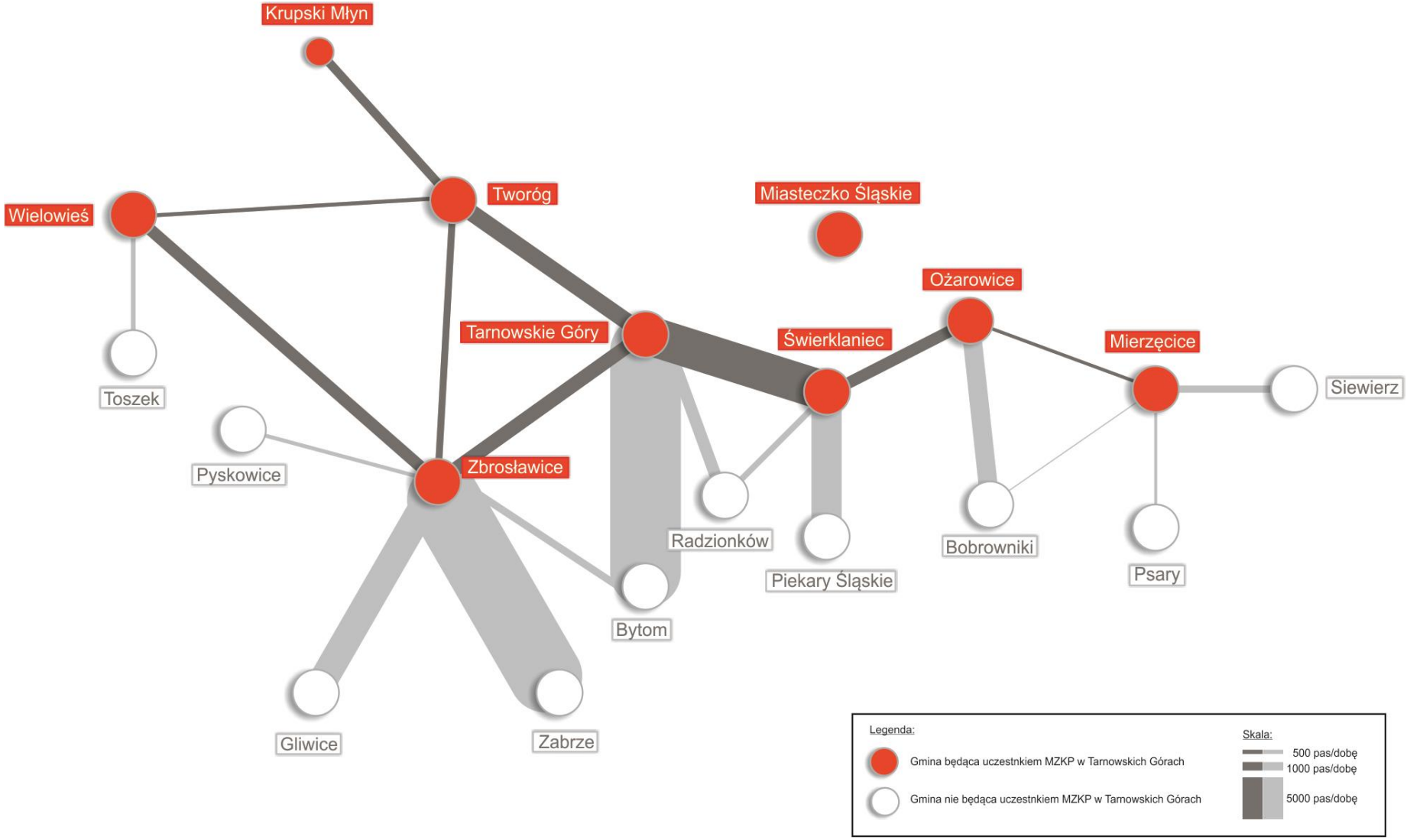

Rysunek 20. Dobowa więźba potoków pasażerskich na wybranych liniach MZKP w Tarnowskich Górach dla dnia roboczego

Źródło: Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Międzgminnego Związku Komunikacji Pasażerskiego w Tarnowskich Górach na lata 2013-2023, Tarnowskie Góry, Katowice, 2013

Pomimo, że prognozy do 2020 roku przewidują utrzymanie liczby pasażerów na poziomie mniej więcej 6 mln osób rocznie, na terenie obsługiwanym przez MZKP w Tarnowskich Górach najbardziej obciążone przystanki nie są odpowiednio przystosowane do obsługi podróżnych. Brakuje wiat rowerowych i zadaszeń, a także odpowiedniego oświetlenia. Nie ma również informacji elektronicznej dla pasażerów.[43]

Z kolei na terenie obsługiwanym przez Miejski Zarząd Komunikacji (MZK) w Tychach, średnie miesięczne zapotrzebowanie na przewozy pasażerskie w sieci wynosi w dniu roboczym około 2,1 mln osób. Do 2020 roku przewiduje się obsługę około 18,5 mln pasażerów rocznie.[44] Przykładowo w mniejszych ośrodkach, takich jak Powiat Zawierciański, publiczny transport zbiorowy obsługuje rocznie około 410 000 pasażerów.[45]

Można również odnotować **dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku** wynoszące 67,7% (min. sieć organizowana przez UM w Bieruniu na obszarze miasta 0,461 km i sieć KZK GOP na obszarze gmin uczestniczących 0,469 km, max. gminy MZKP w Tarnowskich Górach 0,773 km i sieć organizowana przez UM w Zawierciu 0,770 km), będące odzwierciedleniem liczby przystanków komunikacyjnych. Z kolei w zasięgu działania sieci kolejowych przewozów regionalnych znajduje się 40 gmin SC o powierzchni 3216 km^2 (57,7% całego obszaru SC), zamieszkałych przez 2 317 234 osoby (83,2% ludności ogółem SC). Wśród miast MG tylko Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie i Czeladź nie mają dostępu na swoim obszarze do linii kolejowych obsługujących ruch pasażerski. Na sieci kolejowej w SC usytuowanych jest 98 stacji i przystanków kolejowych. Koleje Śląskie sp. z o.o. obsługują 79 z ich, a Przewozy Regionalne 29 stacji i przystanków. Wśród wymienionej liczby jest 10 stacji i przystanków wspólnych dla obu przewoźników kolejowych. Średni promień dojścia wynosi 4,3 km, a więc punkty odprawy pasażerów nie są osiągalne w ruchu pieszym, biorąc pod uwagę cały obszar SC.

W praktyce **infrastruktura przesiadkowa (dworce, autobusowe centra przesiadkowe) oraz infrastruktura na poszczególnych odcinkach jest słabo rozwinięta**. SC charakteryzuje najniższy w województwie odsetek mieszkańców korzystających regularnie z autobusów, a najważniejszymi czynnikami decydującymi o wyborze środka transportu są czas i dostępność przystanków.[46] Problemem jest również niski poziom dostępności punktów odprawy pasażerów (przystanków i dworców kolejowych), w tym będących zintegrowanymi węzłami przesiadkowymi. Brak jest systemów intermodalnych (np. węzły przesiadkowe, systemy *park&ride*) ułatwiających osobom dojeżdżającym spoza SC oraz z obszarów suburbanizacji korzystanie ze zbiorowego transportu publicznego. Brakuje również jednolitego systemu taryfowego oraz uzgodnień rozkładów jazdy między operatorami.

[43] Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Międzygminnego Związku Komunikacji Pasażerskiego w Tarnowskich Górach na lata 2013-2023, Tarnowskie Góry, Katowice, 2013

[44] Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru właściwości organizatora publicznego transportu zbiorowego - Gminy Tychy, Tychy, grudzień 2013

[45] Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Powiatu Zawierciańskiego, Marcin Ulański, Luty, 2014

[46] Diagnoza Systemu Transportu Województwa Śląskiego, załącznik do Założeń Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego z marca 2012 r.

Dodatkowo należy zaznaczyć, iż zgodnie z badaniami ankietowymi przeprowadzonymi przez KZK GOP na próbie respondentów, aż blisko 60% osób korzystających z komunikacji miejskiej dokonuje
w trakcie podróży przesiadki na inny autobus, tramwaj czy pociąg.

Rysunek 21. Przesiadkowość ankietowanych pomiędzy różnymi środkami transportu

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

Wśród osób przesiadających się najliczniejszą grupę stanowią pasażerowie przesiadający się z autobusu na autobus (46,3%) oraz z autobusu na tramwaj (30,1%). Sporadycznie natomiast zdarzają się przesiadki pomiędzy komunikacją autobusową a kolejową oraz innymi środkami transportu, np. na samochód, rower. Strukturę udziału poszczególnych środków transportu w przesiadkach zobrazowano na poniższym rysunku.

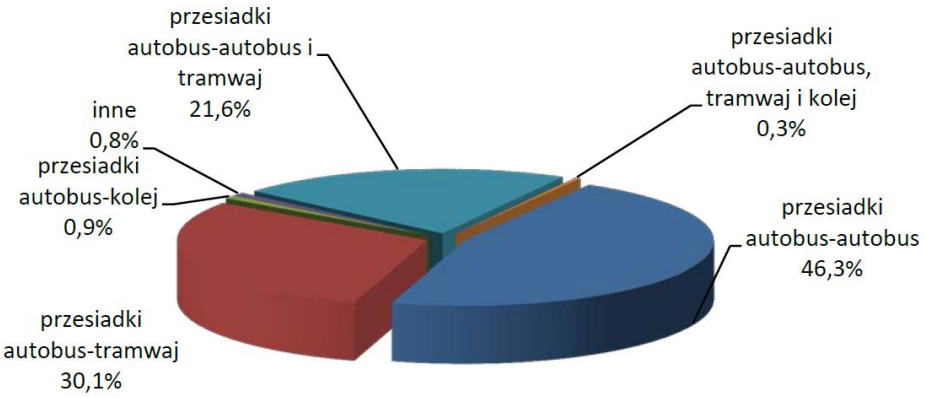

Rysunek 22. Przesiadki ankietowanych pomiędzy różnymi środkami transportu w KZK GOP

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

Mając na uwadze niwelowanie powyższych problemów, w swoich planach rozwoju transportu publicznego operatorzy w SC identyfikują potrzeby tworzenia nowych rozwiązań w zakresie systemów *park&ride*. Obecnie w SC można stwierdzić, iż założenia dla węzła przesiadkowego:

- o akceptowalnych warunkach obsługi pasażerów realizuje jedynie dworzec PKP Katowice;
- o korzystnej lokalizacji realizują dworzec PKP Bytom, Gliwice Plac Piastów oraz dworzec MZKP Tarnowskie Góry;
- o braku elementarnych warunków obsługi realizuje węzeł Katowice Zawodzie.

W szerszym kontekście dla sprawnej obsługi lokalnej populacji gminy członkowskie KZK GOP przewidują utworzenie na obszarze związku sieci węzłów przesiadkowych umożliwiających przesiadkę w ramach różnych systemów transportu (uwzględniając także transport indywidualny – systemy *park&ride*). Przewiduje się budowę lub rozwój następujących węzłów:

- w Bytomiu w rejonie placu Wolskiego,
- w Chorzowie w rejonie rynku i w rejonie skrzyżowania ulic Metalowców i Katowickiej,
- w Czeladzi przy ulicy Kombatantów,
- w Gliwicach oraz w gminach sąsiadujących,
- w Zabrzu w rejonie Dworca PKP i dworca autobusowego,
- w Imielinie w rejonie dworca kolejowego Imielin,
- w Katowicach w rejonie przystanków Sądowa, Brynów Pętla i Zawodzie Pętla oraz w rejonie dworców kolejowych Katowice Ligota, Katowice Piotrowice i Katowice Podlesie,
- w Knurowie w rejonie skrzyżowania ulic Książenickiej i Parkowej w dzielnicy Szczygłowice,
- w Mysłowicach na terenach po kopalni Mysłowice,
- w Piekarach Śląskich w rejonie planowanego dworca linii kolejowej do lotniska w Pyrzowicach,
- w Pyskowicach w rejonie dworca przy ulicy Wolności,
- w Rudzie Śląskiej w rejonie dworca kolejowego Ruda Chebzie,
- w Siewierzu,
- w Sosnowcu,
- w Świętochłowicach.[47]

Słabości systemu publicznego transportu zbiorowego w SC generują nadmierne obciążenie MG ruchem pojazdów prywatnych, co przekłada się na negatywny efekt emisyjny oraz na kongestię. Na terenie SC znajduje się 9 dużych miast, których liczba mieszkańców przekracza 100 tys.; każde z nich średnio zamieszkuje 174,3 tys. osób, w sumie około 1 568,5 tys., co stanowi 56,3% ogółu mieszkańców województwa i 65,6% ludności miejskiej SC. SC jest obszarem posiadającym ponad 3-krotnie większa gęstość dróg szybkiego ruchu (35,7km/1 tys. km^2) w stosunku do średniej wartości wskaźnika dla Polski (8,1km/1 tys. km^2) i o ponad połowę w porównaniu ze średnią gęstością tych dróg w całym województwie śląskim (22,0 km/1 tys. km^2). Wartości demograficznego wskaźnika gęstości dróg szybkiego ruchu są natomiast do siebie zbliżone (SC 0,72 km/10 tys. mieszkańców, województwo śląskie 0,59 km i Polska odpowiednio 0,66 km/10 tys. mieszkańców).

Pomiary ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku pokazują że:

- natężenie ruchu na sieci dróg krajowych jest silnie zróżnicowane, bowiem na wlotach tych dróg do SC średnie dobowe obciążenie ruchem mieści się w przedziale od 3624 poj./dobę (DK11) do 35108 poj./dobę (DK1);
- na sieci dróg krajowych SC według danych GDDKiA zlokalizowane są dwa z czterech najbardziej obciążonych ruchem odcinków w Polsce, na których SDR w 2010r. przekroczył 60tys.poj/dobę i wynosił: droga S86, odcinek Sosnowiec - Katowice, SDR=104339 poj./dobę, autostrada A4, odcinek Katowice (przejście), SDR=75020 poj./dobę;

[47] Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013

- obciążenie dróg krajowych ruchem pojazdów silnikowych jest wyraźnie skorelowane z ich pozycją w układzie funkcjonalnym, znaczące jest bowiem obciążenie tych ciągów drogowych, które przebiegają w transeuropejskich korytarzach transportowych.

Na jakość przepływów potoków ruchu drogowego w SC oddziałują niekorzystne zjawiska obserwowane w jego sieci drogowej. Można w tym zakresie wymienić m.in.:

- nieprzystosowanie układu drogowego i organizacji ruchu w MG do przenoszenia dużych natężeń ruchu kołowego, szczególnie w sytuacjach odbiegających od normalnego trybu funkcjonowania układu drogowego MG;
- zły lub niezadowalający stan techniczny elementów sieci drogowej obsługującej potoki ruchu wewnątrzmiejskiego i metropolitalnego;
- wielofunkcyjność ulic i dróg miejskich stanowiącą jeden z zasadniczych czynników ograniczających ich przepustowość i będąca dużą uciążliwością dla mieszkańców miast;
- niezadowalający stan techniczny i zatłoczenie ukształtowane m.in. przez potrzeby publicznego transportu zbiorowego, ciągów ulicznych w MG, przebiegających poza siecią dróg krajowych i wojewódzkich.

Tabela 35. Pojazdy samochodowe zarejestrowane w SC

Obszar	Rok	Ogółem	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe	Autobusy (2011: i trolejbusy) (2012: bez trolejbusów)
Województwo śląskie	2011	2 648 070	2 144 926	295 472	10 533
	2012	2 715 973	2 206 940	322 399	10 215
Podregion bytomski	2011	232 324	190 198	22 970	787
	2012	237 949	194 958	25 348	72
Podregion gliwicki	2011	266 851	222 772	27 839	918
	2012	275 291	230 466	30 204	892
Podregion katowicki	2011	413 766	338 483	52 778	2 195
	2012	426 337	350 643	56 833	2 175
Podregion sosnowiecki	2011	390 841	320 887	41 321	1 907
	2012	401 294	330 257	45 233	1 808
Podregion tyski	2011	233 282	186 850	26 399	792
	2012	239 479	192 669	30 681	742

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013

W skali całego SC, największe **obciążenia na sieci drogowej występują na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do MG**, a przede wszystkim jej centrum (Katowic) oraz do wiodących ośrodków metropolitalnych (Bytom, Gliwice, Sosnowiec), a także na drogach łączących między sobą największe miasta, czego przykładem jest odcinek drogi S86 pomiędzy Sosnowcem i Katowicami oraz w korytarzach transportowych i na ciągach drogowych obsługujących ruch tranzytowy. W 2010 r. wielkość SDR na drogach wojewódzkich regionu wynosiła 4899 pojazdów/dobę (drugie miejsce w kraju po województwie małopolskim). Największy wzrost ruchu zanotowano na drodze DW911 (Bytom - Świerklaniec, jedna z tras wylotowych z MG). Ponadto niektóre odcinki dróg krajowych przebiegające przez centrum MG i tworzące podstawę jej systemu transportu drogowego charakteryzują się szczególną intensywnością natężenia ruchu. Należą do nich: Sosnowiec - Katowice (6,6 km), ok. 104,3 tys. pojazdów/dobę; Katowice (3,6 km), ok. 75 tys. pojazdów/dobę; Węzeł Sośnica - Chorzów (16 km), ok. 54,6 tys. pojazdów/dobę; Czeladź - Sosnowiec

(2,4 km), ok. 51,3 tys. pojazdów/dobę; Chorzów - Katowice (4,6 km), ok. 50,7 tys. pojazdów/dobę. Sytuację tą obrazują odpowiednio rysunki nr 16 i 17.

Ograniczone bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego wynika z przeciążenia systemu transportowego. W 2010 roku na obszarze SC miało miejsce najwięcej wypadków drogowych z obszaru całego województwa śląskiego - 3161, skutkowały one największą ilością ofiar śmiertelnych - 218 i osób rannych – 3845.[48]

Poprzez budowę węzłów przesiadkowych z systemami typu *park&ride* możliwe będzie pozostawienie prywatnych środków transportu w wybranych miejscach i kontynuowanie dalszej podróży środkami transportu zbiorowego. Rozwiązanie to stanowi odpowiedź na narastający problem związany ze zwiększającą się liczbą pojazdów prywatnych oraz złym stanem infrastruktury transportowej, a tym samym pozwoli odciążyć nadmierny ruch samochodowy w centrach miast, w szczególności największych ośrodków MG. Dodatkowo, jak wskazano w *Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego…*, dzięki rozwojowi komunikacji publicznej z systemami *park&ride* poprawie ulegnie w ciągu najbliższych kilku lat jakość powietrza w odniesieniu do zanieczyszczenia dwutlenkiem azotu oraz pyłem ze źródeł związanych z transportem.

W *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym,* w grupie celów strategicznych odnoszących się do 2030 roku, założono następujące cele związane z infrastrukturą przesiadkową:

- **Wysoki poziom komplementarności transportu,** poprzez realizację takich działań strategicznych jak:
  - **Budowa parkingów „park&ride" na potrzeby systemu powiązanego parkowania i korzystania z publicznego transportu miejskiego**; potencjalnymi miejscami lokalizacji tego rodzaju obiektów punktowych infrastruktury transportu miejskiego mogą być:
    - obrzeża Metropolii Górnośląskiej (MG) – jej BOF, w tym przede wszystkim miejsca o dobrym powiązaniu z Metropolią transportem kolejowym;
    - na obrzeżach niektórych dużych miast MG, w bezpośrednim sąsiedztwie pętli autobusowych i tramwajowych, obsługujących główne korytarze transportu miejskiego, usytuowanych na terenach, na których parking systemu „park&ride", będzie dobrze powiązany z układem drogowo-ulicznym, nie będzie uciążliwy dla otoczenia społecznego i przyrodniczego;
  - **Budowa węzłów przesiadkowych w miastach MG**, którymi powinny być punkty sieci publicznego transportu zbiorowego obsługiwane przez dużą liczbę zbiegających się linii komunikacyjnych jednej lub wielu gałęzi transportu oraz obsługujących duże potoki pasażerskie (m.in. stacje kolejowe, autobusowe); system węzłów przesiadkowych kreuje infrastrukturę niezbędną dla realizacji procesu integracji gałęziowej i międzygałęziowej publicznego transportu miejskiego oraz w przypadku uzupełnienia infrastruktury węzła o infrastrukturę transportu rowerowego i ruchu pieszego, również dla realizacji procesu integracji transportu indywidualnego niezmotoryzowanego i transportu publicznego;

[48] Diagnoza Systemu Transportu Województwa Śląskiego – załącznik do Założeń Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego, marzec 2012

- **Prowadzenie prac nad integracją transportu miejskiego MG w układzie międzygałęziowym (kolejowe przewozy regionalne, SKR, kolejowy transport metropolitalny) oraz obszarowym (Jaworzno, Tychy)**;

- **Bezpieczny transport miejski**, dzięki m.in. następującym kierunkom rozwoju:
  - **Rozwój monitoringu zawierającego funkcje zapisu zdarzeń wszystkich rodzajów punktów odprawy pasażerów na sieci transportu miejskiego oraz realizujących przewozy środków transportowych**;
  - **Promowanie udoskonalonych metod kontroli bezpieczeństwa, przy pełnym poszanowaniu podstawowych praw jednostki i minimalizacji niedogodności,** co będzie mieć miejsce m.in. w głównych węzłach przesiadkowych na obszarze MG;
- **Większa liczba podróży transportem zbiorowym**, w skutek realizacji takich działań strategicznych jak:
  - **Wykreowanie głównych węzłów przesiadkowych na platformy połączeń multimodalnych dla pasażerów**, oferujących wysoki poziom sprawności i niezawodności funkcjonowania;
  - **Wspieranie funkcjonowania węzłów przesiadkowych przez rozwój systemów ITS** w zakresie informacji internetowej oraz elektronicznego zakupu biletów, rezerwacji i opłat.

Słabości: Niedorozwój infrastruktury przesiadkowej. Dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku oraz znaczne obciążenia sieci drogowej na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do MG.

Obszar problemowy: Niewystarczająca infrastruktura w newralgicznych punktach przesiadkowych i wysoka kongestia potoków ruchu drogowego

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.5. Transport rowerowy

Aby sprostać wymogom lepszego połączenia obszarów zewnętrznych (zazwyczaj wiejskich) oraz zmniejszania natężenia ruchu samochodowego w centrach miast, należy dążyć do zwiększania atrakcyjności i dostępności transportu publicznego. Rozwiązanie to można osiągnąć m.in przez ułatwienie dostępu rowerowego do komunikacji publicznej, w tym do zintegrowanej infrastruktury przesiadkowej. W SC z istniejącej infrastruktury drogowej korzystają głównie samochody (w całym województwie natężenie ruchu rowerowego wyniosło w 2010 roku zaledwie 46 rowerów/dobę wg GPR2010 – jedno z czterech województw w kraju, oprócz małopolskiego, dolnośląskiego i świętokrzyskiego, gdzie ruch ten jest najmniejszy[49]). W skutek tego w znacznym stopniu ruch samochodowy przyczynia się do ilości emisji zanieczyszczeń występujących na terenie SC i całego województwa.

Województwo śląskie należy do regionów o największej w Polsce emisji zanieczyszczeń gazowych (19,63% gazowej emisji krajowej) i pyłowych (22,14% pyłowej emisji krajowej). Mimo

[49] Ruch Rowerowy w Generalnym Pomiarze Ruchu, GDDKiA, styczeń 2013

zaobserwowanego w ostatnich latach ich spadku, należy w dalszym ciągu podejmować starania wpływające na zmniejszenie jego przyczyn, m.in. ilości samochodów poruszających się po drogach, w szczególności dużych aglomeracjach miejskich.

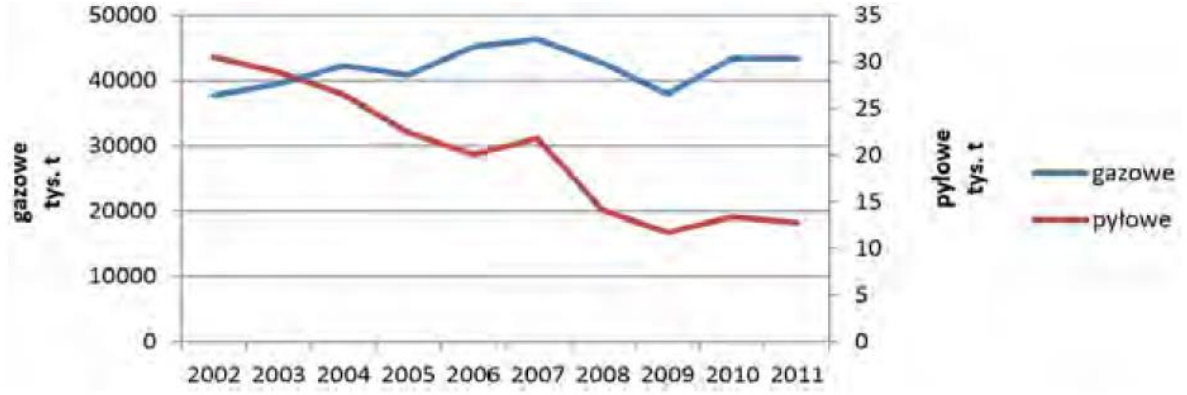

Rysunek 23. Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w [tys. t/rok] w województwie śląskim w latach 2002-2011

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym,* Katowice 2013

Upowszechnienie kultury rowerowej, w tym wykorzystywania tego środka transportu do poruszania się po centrach miast lub dojazdu do punktów przesiadkowych, gdzie następnie istnieje możliwość przesiadki na publiczny transport zbiorowy, daje ogromne szanse walki z ilością występujących zanieczyszczeń, a tym samym poprawy warunków zdrowotnych i środowiskowych tego terenu. Rower najczęściej wykorzystywany jest rekreacyjnie, natomiast jako alternatywny środek transportu do pracy lub do punktu przesiadkowego wybierany jest bardzo rzadko, głównie właśnie z powodu **braku odpowiedniej infrastruktury przeznaczonej wyłącznie do ruchu rowerowego, która zwiększałaby bezpieczeństwo podróżujących**.

Brak również dobrze zorganizowanych parkingów rowerowych w pobliżu przystanków, zachęcających do jazdy systemem *bike&ride* (dojazd rowerem do przystanku transportu zbiorowego i dalej dojazd tym transportem do celu). Obserwowany jest także brak spójności tras rowerowych wykonywanych przez gminy lub grupy gmin - trasy te funkcjonują w oderwaniu od otoczenia, niekiedy są połączone z otoczeniem tylko formalnie - trzeciorzędnymi łącznikami, skutkiem czego wiele szlaków urywa się na granicach gmin. Województwo śląskie, w tym SC, nie posiada jednolitego systemu tras rowerowych oraz sposobu ich oznakowania na poziomie lokalnym i regionalnym. Brakuje (poza krótkimi odcinkami) układów dróg rowerowych łączących obszary zamieszkania z dworcami i przystankami. Przekłada się to na bezpieczeństwo uczestników ruchu – do grup szczególnie wysokiego ryzyka poniesienia śmierci w wypadku drogowym w Polsce należą rowerzyści. Zgodnie z Narodowym Programem Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013 – 2020 wśród ofiar wypadków drogowych w 2011 r. warto szczególną uwagę zwrócić na rowerzystów, którzy stanowią ok. 8% zabitych i 9% ofiar ciężko rannych, podczas gdy ich udział w ruchu drogowym stanowi zaledwie ok. 1%. Konieczne jest zatem stworzenie bezpiecznej infrastruktury drogowej dla rowerzystów, ponieważ niepotrzebnie narasta intensywność działalności przewozowej transportu indywidualnego, co powoduje nadzwyczajne nakłady energetyczne oraz duże zanieczyszczenie powietrza. Zanieczyszczenia rozprzestrzeniają się w dużych stężeniach na niskich wysokościach, w bezpośrednim sąsiedztwie ludzi.

Rozwiązania takie jak budowa odpowiednich ścieżek i tras rowerowych, systemów parkingów i węzłów typu *bike&ride,* zdecydowanie pomogą zwiększyć zainteresowania dojazdami rowerowymi oraz komunikacją publiczną do pracy. Tym samym zwiększy się bezpieczeństwo na drogach i odciąży centra miast od nadmiernego ruchu samochodowego, co również wpłynie na efekt środowiskowy SC. Warto również wspomnieć, że działania te stanowią kluczowy element w kreowaniu zrównoważonej mobilności miasta, której wyrazem jest możliwość różnorodnej realizacji podróży na ich terenie, głównie poprzez łączenie różnych środków transportu. Dlatego też ważne jest odpowiednie ukształtowanie struktury przestrzennej miasta i transportu na rzecz rozwoju nowej kultury mobilności jako typu zachowań komunikacyjnych użytkowników transportu.

O szczególnej wadze tego typu działań świadczy fakt ujęcia ich w strategiach rozwoju obszaru, polityk wspólnotowych, krajowych i regionalnych w zakresie transportu publicznego, np.:

- *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020";*
- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*;
- *Strategia Rozwoju Systemu Transportu Miejskiego Województwa Śląskiego;*
- *Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025;*
- *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku);*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony miasta, obszary wiejskie.*

Również w samej *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym* za jeden z celów strategiczny przyjęto **spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz Subregion,** który realizowany jest m.in. przez takie działania jak:

- **Budowa dróg rowerowych o funkcjach transportowych realizujących obsługę podróży obligatoryjnych i funkcjach rekreacyjnych oraz turystycznych**, w tym m.in. dróg zlokalizowanych wzdłuż lub w bliskim sąsiedztwie ulic i dróg o funkcjach ruchowych, umożliwiających dostęp do punktów odprawy pasażerów miejskiego transportu zbiorowego na terenach wokół LOR, w miastach MG i jej BOF;
- **Budowa i utrzymanie parkingów dla rowerów w punktach docelowych ruchu rowerowego** (w tym m.in. przystanki, węzły przesiadkowe, dworce transportu miejskiego na terenach wokół LOLR, w miastach MG i jej BOF

Słabości: Brak infrastruktury przeznaczonej wyłącznie do ruchu rowerowego oraz zapewniającej połączenie jazdy rowerem i transportem zbiorowym.

Obszary problemowe: Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego. Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

Powyższa diagnoza strategiczna mobilności w SC pozwala zrozumieć istotę problemów i wyzwań jakie stawiane są na tym obszarze. Wszelkie opisane powyżej działania dają możliwość m.in. zwiększenia atrakcyjności SC w skali województwa, jak i całego kraju. Ważne jest podjęcie odpowiednich działań niwelujące opisane powyżej problemy na obszarze wszystkich podregionów tworzących SC.

8. Pozostałe projekty przyczyniające się do rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego

Poza projektami realizowanymi w formule ZIT oraz w ramach projektów komplementarnych finansowanych ze środków POIŚ, planowane są do realizacji projekty finansowane z dotacji zewnętrznych udzielanych w trybach konkursowych. Ich wdrażanie ma przyczyniać się do rozwoju nie tylko tych miejsc, w których będą one realizowane, ale całego Subregionu Centralnego.

8.1. Projekty infrastrukturalne

Przedsięwzięciami transportowymi, mającymi na celu odciążenie ruchu w centrum konurbacji, są projekty miasta Chorzów pn. „Budowa połączenia autostrady A1 i A4 – etap 1 – zmiana przebiegu Drogi Krajowej nr 79 na terenie miast Katowice, Chorzów, Bytom od węzła z ul. Katowicką do Al. Jana Pawła II", Gliwic pn. „Stworzenie nowej strefy terenów inwestycyjnych i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum poprzez rozbudowę Drogi Głównej Zachodniej" oraz dwie inwestycje miasta Sosnowiec niosące za sobą poprawę stanu infrastruktury drogowej.

Pierwsza inwestycja ma na celu rozwiązanie problemu nadmiernego natężenia ruchu, co łączy się z ograniczeniem jego przepustowości w śródmieściu Chorzowa, a tym samym ma negatywne oddziaływanie na mieszkańców tego obszaru poprzez wzrost natężenia hałasu i spotęgowane wydzielanie spalin. Jak pokazują przeprowadzone badania, aktualnie dobowe natężenie ruchu samochodowego przekracza nawet 30 tysięcy pojazdów.

Realizacja tego przedsięwzięcia pozwoli na osiągnięcie takich rezultatów jak: **zmniejszenie ruchu pojazdów w centrum miasta** poprzez wyprowadzenie go na obrzeża miasta, dzięki czemu zostaną **wyeliminowane również wpływające negatywnie na środowisko takie czynniki jak emisja spalin, hałas, drgania itp.; poprawa dostępności komunikacyjnej w regionie** poprzez utworzenie regionalnego połączenia między Żorami, Łaziskami, Mikołowem, Katowicami, Chorzowem, Piekarami Śląskimi i Bytomiem, a także Pyrzowicami; **poprawa dostępności komunikacyjnej w wymiarze krajowym i międzynarodowym** poprzez połączenie Katowic, Chorzowa i środkowych obszarów aglomeracji z autostradą A1, połączenie Bytomia i Chorzowa z autostradą A4, połączenie obszarów z Międzynarodowym Portem Lotniczym w Pyrzowicach, uzyskanie płynnego połączenia dróg krajowych na odcinku Skoczów-Katowice-Chorzów-Bytom-Poznań oraz Pyrzowice; **poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu; skrócenie czasu przejazdu pomiędzy największymi miastami; zwiększenie przepustowości drogi.**

Przedmiotowa inwestycja jest ujęta w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Śląskiego.

W przypadku zadań inwestycyjnych mających na celu poprawę infrastruktury drogowej gminy Sosnowiec, planowane są dwa przedsięwzięcia:

- **Wsparcie multimodalnego europejskiego obszaru transportu poprzez budowę łącznika pomiędzy S-1, w celu połączenia terenów inwestycyjnych Zagłębia Dąbrowskiego z Euroterminalem w Sławkowie;**
- **Modernizacja i przebudowa węzłów na najbardziej obciążonej drodze regionu – DK94/86 w przebiegu Katowice-Sosnowiec-Będzin-Czeladź (DK 86) oraz Czeladź-Będzin-Sosnowiec do Dąbrowy Górniczej (DK 94) na terenie miasta Sosnowiec.**

Realizacja pierwszego z wymienionego wyżej projektów, pozwoli na stworzenie połączenia drogowego o ponadregionalnym znaczeniu, dzięki któremu zostanie zahamowany proces degradacji istniejącej już infrastruktury drogowej oraz terenów przyległych na terenie Sosnowca, Dąbrowy Górniczej i Sławkowa. Inwestycja ta wpłynie na udrożnienie i usprawnienie ruchu kołowego oraz odciąży lokalne drogi przy jednoczesnym wyeliminowaniu skutków społecznych związanych z uciążliwością transportu ciężkiego. Natomiast drugie przedsięwzięcie skupia się na niezwykle istotnym elemencie układu komunikacyjnego regionu. Droga Krajowa nr 94 stanowi, w układzie równoleżnikowym, główną oś międzynarodowego transportu dla szlaku komunikacyjnego Wrocław-Kraków. Z kolei DK 94 i DK 86 na wspólnym odcinku w Sosnowcu jest najbardziej obciążoną ruchem drogą w Polsce o SDR dochodzącym do 110-140 tys. pojazdów na dobę. Najistotniejszą kwestią związaną z przebudową trasy, a zwłaszcza węzłów w jej przebiegu, będzie znacząca poprawa bezpieczeństwa związana z upłynnieniem ruchu.

Kolejnym przedsięwzięciem mającym poprawić komunikację z ościennymi gminami jest projekt miasta Gliwice pn. **„Stworzenie nowej strefy terenów inwestycyjnych i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum poprzez rozbudowę Drogi Głównej Zachodniej”.** Projekt ten został uwzględniony na liście najistotniejszych projektów drogowych proponowanych do realizacji z poziomu krajowego w ramach Kontraktu Terytorialnego, przyjętego przez Zarząd Województwa 4 kwietnia 2013 r.

Droga Główna Zachodnia ma strategiczne znaczenie dla mieszkańców Gliwic oraz gmin ościennych, które położone są wzdłuż zachodniej granicy miasta, jak również dla mieszkańców całego podregionu gliwickiego. Jej przebieg ma tworzyć pierścień umożliwiający połączenie DK 88, DK 78 oraz autostrady A4. Będzie ona również przedłużeniem planowanej obwodnicy Sośnicowic – ciągu DW 408, która uznawana jest za inwestycją strategiczną dla regionu. Nowe odcinki dróg otworzą nowe możliwości komunikacyjne z ościennymi gminami i stworzą sieć połączeń pozwalającą na wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta. Docelowo, na projektowaną Drogę Główną Zachodnią, planowane jest przełożenie przebiegu DK 78.

Projekty odnoszące się do infrastruktury drogowej nie są jedynymi, jakie mają wpłynąć na poprawę jakości transportu w Subregionie Centralnym.

Zarząd Województwa Śląskiego we współpracy z samorządami lokalnymi jak miasta Tarnowskie Góry i Zawiercie, podjął inicjatywę pn. **„Rewitalizacja i odbudowa częściowo nieczynnej linii kolejowej nr 182 Tarnowskie Góry – Zawiercie”,** która ma na celu racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej. Realizacja projektu jest możliwa m.in. dzięki umieszczeniu go w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Śląskiego podpisanym 25 września 2014 r., na liście przedsięwzięć podstawowych w dziedzinie infrastruktury kolejowej w ramach celu rozwojowego KT 2 – Modernizacja istniejących systemów transportowych oraz lepsze skomunikowanie obszarów południowej i północnej części województwa. Projekt ten wpisuje się w główne założenia Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.) w zakresie transportu kolejowego, czyli: konsekwentną modernizację i rewitalizację istniejącej sieci linii kolejowych oraz rewitalizację i rozbudowę linii kolejowych w obszarach funkcjonalnych miast wraz z podejmowaniem działań zmierzających do lepszej integracji transportu szynowego i kołowego.

Realizacja projektu umożliwi połączenie miast Aglomeracji Górnośląskiej z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice-Pyrzowice i przyczyni się do powstania północnej obwodnicy kolejowej GOP, a także do podniesienia rangi transportu kolejowego nie tylko w Subregionie Centralnym, ale i w całym województwie śląskim. Koncepcja ta znalazła odzwierciedlenie w przyjętym 30 czerwca

2015 r. rządowym dokumencie pn. „Śląsk 2.0 Program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej", w którym przewiduje się, że inwestycja ta będzie realizowana przez PKP PLK S.A. z wykorzystaniem środków PO IiŚ dla perspektywy 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej V – Rozwój transportu kolejowego w Polsce, Działania 5.2. „Rozwój kolejowej sieci TEN-T" część B: Kolej miejska. Projekt ten zostaje wskazany w Strategii ZIT jako przedsięwzięcie komplementarne do inwestycji realizowanych w ramach Strategii.

8.2. Projekty przyczyniające się do ochrony środowiska i wzmocnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Poza projektami infrastrukturalnymi, na terenie Subregionu Centralnego realizowane będą również przedsięwzięcia przyczyniające się do ochrony środowiska i wzmacniania bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na jego obszarze. Do tych działań zaliczają się m.in. dwa projekty realizowane przez miasto Gliwice.

Realizacja pierwszego z nich pn. „Modernizacja systemu oczyszczania i odprowadzania wód opadowych w Gliwicach" ma za zadanie wpłynąć pozytywnie na środowisko naturalne poprzez oczyszczanie wód opadowych wpływających do rzeki Kłodnica i wpływających do niej potoków, a także ochronić obszar dotychczas zalewowy przed kolejnymi powodziami.

Z kolei projekt pn. „Poprawa stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w górnym dorzeczu Wisły i Odry", dotyczy pięciu gmin Subregionu Centralnego: Gierałtowic, Gliwic, Katowic, Rudy Śląskiej i Zabrza. Zakłada on przeprowadzenie takich działań jak m.in. budowa polderu poniżej ujścia rzeki Bytomki w Gliwicach, budowa suchych zbiorników w Gliwicach na cieku Ostropka, budowę zbiornika retencyjnego na prawym zawalu Kłodnicy, budowa zbiorników na Potoku Mikulczyckim i Rokitnickim, wykonanie i realizacja projektu wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej, która może być wykorzystana do retencji wód opadowych i roztopowych czy budowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego urządzeń przeciwpowodziowych, które mają na celu wzmocnienie poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w Subregionie Centralnym.

8.3. Projekty społeczno-kulturalne

Innym przedsięwzięciem mającym przyczynić się do rozwoju Subregionu Centralnego, również w wymiarze społeczno-kulturalnym, jest projekt miasta Gliwice pn. **„Rewitalizacja Ruin Teatru Miejskiego w Gliwicach"**. Ma on na celu nadanie temu zabytkowemu obiektowi nowych funkcji kulturalnych i społecznych o charakterze ponadlokalnym i ponadregionalnym.

Obecnie w ruinach teatru wydarzenia kulturalne odbywać się mogą tylko w okresie od maja do października, a sam obiekt jest warunkowo dopuszczony do eksploatacji. Niezbędna jest modernizacja budynku przy jednoczesnym zachowaniu jego niepowtarzalnego charakteru. Usytuowanie obiektu w centrum miasta, na obszarze objętym rewitalizacją, stanowi dodatkową wartość tego projektu – jego realizacja przyczyni się do ożywienia kulturalnego, społecznego i gospodarczego tego terenu.

9. Kluczowe ustalenia z analizy SWOT Subregionu Centralnego

W wyniku przedstawionych we wcześniejszych rozdziałach prac diagnostycznych zidentyfikowano siły i słabości SC w aspektach, których dotyczyć może interwencja ZIT. Dla nich oszacowano szanse i zagrożenia, które mogą wzmacniać lub osłabiać czynniki wewnętrzne. Zestawienie kluczowych czynników SWOT dla SC przedstawione zostało w tabeli 36.

Tabela 36. Zestawienie SWOT dla SC w kontekście realizacji ZIT

Siły	Słabości
– Duży potencjał ludnościowy, czyniący SC istotnym obszarem miejskim Polski. – Najsilniejszy gospodarczo organizm województwa śląskiego oraz obszar o istotnym potencjale przemysłowym w skali kraju. – Pozytywny wizerunek SC jako lokalizacji inwestycji, w tym dzięki sile KSSE. – Silne zaplecze inkubatorów, parków przemysłowych i technologicznych oraz innych instytucji otoczenia biznesu. – Nowe inicjatywy w dziedzinie ekonomii społecznej. – Rosnące znaczenie i skala aktywności organizacji pozarządowych, w tym działających w sferze włączenia społecznego i aktywizacji. – Dobre przykłady współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego a lokalnymi aktorami, która skutkowała poprawą jakości życia mieszkańców żyjących do tej pory w izolacji lub zagrożonych wykluczeniem. – Rozwój BOF MG jako obszaru suburbanizacji. – Wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. – Rozbudowane zaplecze sieci ciepłowniczych. – Doświadczenia z realizacji programów niskoemisyjnych dotyczących gospodarstw domowych. – Doświadczenia z realizacji programów wytwarzania energii z odpadów komunalnych i na oczyszczalniach ścieków. – Lokalizacja w obszarze węzłowym dwóch głównych transeuropejskich korytarzy transportowych – Doświadczenia z realizacji pilotażowych projektów z zakresu inteligentnych systemów transportowych – zarządzania ruchem w centrach dużych miast. – Zaawansowanie procesów zastępowania starego taboru nowszym.	– Złożona struktura terytorialna zróżnicowana pod względem powierzchni, demografii oraz pełnionych funkcji. – Trudności istotnej grupy przedsiębiorstw z przystosowaniem się do zmieniającej się sytuacji na rynku. – Zmniejszająca się liczba uczestników rynku pracy – Brak właściwego przygotowania uczniów na poziomie szkolnictwa zawodowego i technicznego do obecnej i prognozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz struktury branżowej. – Degradacja środowiskowa i nadmierna antropopresja na znacznych obszarach SC. – Degradacja centrów miast, szczególnie MG. – Nagromadzenie obszarów zdegradowanych, głównie postindustrialnych. – Wewnętrzne zróżnicowanie w jakości i trwałości miejsc pracy na terenie SC. – Stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym; systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. – Rosnąca tendencja liczby osób biernych zawodowo. – Istnienie w SC wielu procesów charakterystycznych dla nowoczesnej i dynamicznej gospodarki, nie niwelujące problemu basenów biedy i wykluczenia w dzielnicach, które w wyniku restrukturyzacji utraciły gospodarczy fundament swego istnienia. – Kumulacja form wykluczenia społecznego w dzielnicach postindustrialnych i w centrach miast. – Intensyfikacja ubóstwa w obszarach silniej zurbanizowanych. – Wzrost bezrobocia w grupie osób powyżej 45 roku życia , które razem z emerytami o niskich dochodach stanowią grupę potencjalnie zagrożoną wykluczeniem społecznym. – Silne zróżnicowanie stopy bezrobocia, zarówno pod względem natężenia, jak i jego struktury. – Trudniejsza sytuacja kobiet zamieszkujących SC na rynku pracy w odniesieniu do pozostałych obszarów województwa. – Zróżnicowanie wewnętrzne SC w upowszechnieniu edukacji przedszkolnej połączone z niedoborem dostępnych ekonomicznie miejsc w przedszkolach głównie na obszarze MG. – Wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu. – Wysoki odsetek mieszkań ogrzewanych paliwami stałymi, w szczególności na obszarach słabiej zurbanizowanych SC oraz w starych osiedlach robotniczych w rdzeniowej części MG. – Znaczna ilość ścieków wymagających oczyszczenia. – Znaczna ilość komunalnych osadów ściekowych wymagających zagospodarowania. – Brak „śląskiego modelu" zarządzania zlewniowego. – Bardzo wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych z powodu zanieczyszczeń antropogenicznych. – Nagromadzenie budynków wykonanych w technologiach wykorzystujących azbest. – Zbyt wolny postęp w zakresie osiągania poziomów odzysku odpadów komunalnych. – Niewystarczające wydajności regionalnych instalacji do przetwarzania wytworzonych odpadów komunalnych.

	– Brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu. – Niezadowalający poziom techniczny dróg i inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. – Bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. – Pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. – Zły stan infrastruktury pasażerskiego transportu kolejowego o znaczeniu aglomeracyjnym. – Zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru. – Niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych. – Niedorozwój infrastruktury przesiadkowej. – Dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku. – Brak infrastruktury przeznaczonej wyłącznie do ruchu rowerowego oraz zapewniającej połączenie jazdy rowerem i transportem zbiorowym. – Występowanie różnych systemów taryfowo-biletowych oraz różniących się systemów informacji pasażerskiej ze względu na wielość organizatorów publicznego transportu zbiorowego. – Znaczne obciążenia sieci drogowej na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do MG.
Szanse	**Zagrożenia**
– Zainteresowanie inwestorów lokowaniem działalności biznesowej w SC – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w kształceniu technicznym i zawodowym w polityce krajowej i europejskiej. – Rosnąca podaż technologii rekultywacji terenów zdegradowanych i unieszkodliwiania związków niebezpiecznych. – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w rewitalizacji w polityce krajowej i europejskiej. – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w animowaniu ekonomii społecznej w polityce krajowej i europejskiej. – Istnienie dobrych europejskich praktyk w adaptacji infrastruktury społecznej do zmieniającego się profilu ludnościowego oraz stylów życia. – Skłonność operatorów do powiększania sieci dystrybucji ciepła systemowego. – Podejmowanie działań politycznych i uruchamianie instrumentów finansowych w związku z celem energetycznym 20/20/20 strategii „Europa 2020". – Podejmowanie działań politycznych i uruchamianie instrumentów finansowych w związku z wdrażaniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. – Dostępność nowoczesnych technologii sprzyjających zmniejszeniu zużycia energii oraz wzrastającej świadomości proekologicznej społeczności. – Dostępność nowoczesnych technologii pozwalających na wytwarzanie energii z odpadów komunalnych i na oczyszczalniach ścieków. – Dostępność bezpiecznych technologii pozwalających na usuwanie i utylizację azbestu. – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w publicznym transporcie zbiorowym w polityce krajowej i europejskiej.	– Prawdopodobna druga fala restrukturyzacji górnictwa. – Możliwa druga fala restrukturyzacji przemysłu metalurgicznego i energetycznego. – Zachwianie procesu inwestycyjnego w gospodarce SC ze względu na niemożliwość spełnienia oczekiwań pracodawców co do profilu kadr – Zmiana modelu rodziny i stylu życia rodzinnego. – Preferowanie przez uczniów oraz ich rodziców innych kierunków kształcenia niż te, co do których przewidywane jest zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów. – Występowanie trendów społeczno-gospodarczych sprzyjających dualizacji lub antagonizacji społeczeństwa. – Malejące, z powodów ekonomicznych i społecznych, możliwości zapewnienia dzieciom w wieku 3-4 lat całodniowej opieki w domach. – Bierność i niechęć lokalnych społeczności względem przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących tkankę społeczną. – Brak wystarczającej płynności finansowej lub instrumentów finansowych pozwalających słabszym ekonomicznie podmiotom realizować inwestycje związane z gospodarką energetyczną oraz likwidacją azbestu. – Dystans wobec podejmowania prób poruszania się modernizowanym publicznym transportem zbiorowym w gronie podróżujących do pracy samochodami.

Opracowanie własne

Dzięki zbadaniu interakcji pomiędzy grupą sił i słabości oraz grupą szans i zagrożeń, a także wewnętrznie w ramach każdej z grup, sformułowane zostały obszary problemowe, których dotyczyć powinna interwencja w ramach STRATEGII. Powiązanie diagnozy z identyfikacją obszarów problemowych oraz dokonaniem wyborów strategicznych jest rdzeniowe dla metody opracowywania strategii ZIT zaproponowanej przez JASPERS Warszawa – grupę zadaniową ZIT. Związana z tą metodą matryca pokazująca powyższe związki stanowi element rozdziału 11. (tab. 69).

Konstrukcja instrumentu ZIT w RPO, a precyzyjniej wskazanie PI objętych instrumentem ZIT, wskazuje na jego rolę głównie w zaspokajaniu znaczących deficytów identyfikowanych na terytorium SC. Podejście to współgra z opisaną powyżej logiką proponowaną przez JASPERS. W praktyce oznacza ono **zorientowanie STRATEGII na opcję konkurencyjną, gdyż w pierwszej kolejności zakłada niwelowanie słabości w związku z wachlarzem szans stojących przed SC.**

W związku z tym **obszarami problemowymi o dużym potencjale zmiany** w SC dzięki interwencji ZIT w warunkach szans istniejących w otoczeniu są:

- ograniczone zdolności adaptacyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- niedopasowanie strukturalne rynku pracy,
- zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo,
- dziedziczenie biedy i wykluczenia,
- zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych,
- zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy,
- niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji,
- brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych,
- trudności w organizacji zarządzania zlewniowego,
- zagrożona bioróżnorodność środowiska,
- niezakończone procesy likwidacji azbestu,
- niewystarczająca infrastruktura w newralgicznych punktach przesiadkowych,
- niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego
- kongestia potoków ruchu drogowego.

10. Misja, cele, priorytety i działania ZIT Subregionu Centralnego

Realizacja ZIT SC jest ukierunkowana na **osiąganie wizji SC w perspektywie roku 2025**, zapisanej w poniższy sposób:

W 2025 roku obszar Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego jest ważnym ośrodkiem metropolitalnym Polski i Europy Środkowej. Inwestycje i przedsięwzięcia rozwojowe konsekwentnie realizowane w poprzedzającym trzydziestoleciu, w tym ze znaczącym udziałem finansowania Unii Europejskiej, pozwoliły na udane przeprowadzenie zarówno znaczącej restrukturyzacji gospodarczej, jak i odnowy tkanki urbanistycznej Katowic oraz ich otoczenia funkcjonalnego.

Katowice i miasta znajdujące się w rdzeniu obszaru metropolitalnego są ośrodkami, w których koncentruje się działalność gospodarcza obsługująca głównie funkcje zewnętrzne i stanowiąca o zamożności całego obszaru metropolitalnego. Strefa zewnętrzna ma charakter rezydencjalny, silnie powiązany z rynkiem pracy całego subregionu a w szczególności obszaru rdzeniowego. Trzy ośrodki lokalne: Lubliniec, Pszczyna oraz Zawiercie pełnią w przestrzeni podwójną rolę. Z jednej strony tworzą wraz z obszarem rdzeniowym jeden układ metropolitalny Metropolii Górnośląskiej, ale także organizują życie społeczno-gospodarcze w skali ponadlokalnej w zasięgu swego oddziaływania. Subregion Centralny jest na ścieżce zrównoważonego, policentrycznego rozwoju.

Gospodarka Subregionu Centralnego z powodzeniem przeszła przez drugą fazę restrukturyzacji przemysłowej przypadającą na lata 2008-2020. W subregionie wzrosły nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw – w tym pojawiły się inwestycje pozwalające zagospodarować tereny typu „brownfield", a firmy które podlegały intensywnym transformacjom przeprowadziły je z powodzeniem. Zarówno pracownicy firm, stojący przed obliczem zmian, jak i osoby potrzebujące wsparcia na rynku pracy wykorzystały wykreowane w latach 2015-2023 przedsięwzięcia szkoleniowe i aktywizujące. Konsekwentne działania pozwoliły także na podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego. Subregion Centralny jest obszarem cechującym się niskim bezrobociem długookresowym, dzięki dobrym i trwałym miejscom pracy oraz przedsiębiorczości mieszkańców. Udział osób młodych w rynku pracy wspierany jest wysoką dostępnością i jakością usług związanych z opieką nad dziećmi i edukacją przedszkolną. Natomiast osoby obciążone ryzykami zdrowotnymi w związku z wykonywaną pracą objęte są odpowiednimi programami przesiewowymi i prewencyjnymi.

Dzięki skoncentrowanym działaniom inwestycyjnym, w Subregionie udało się przeprowadzić procesy rewitalizacyjne na terenach, które ulegały stopniowej marginalizacji w poprzedzających dekadach. Coraz mniej jest dzielnic czy też osiedli, które wymagają gruntownej aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności i odnowy tkanki urbanistycznej. Wysoka jest także dostępność do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. Zauważalne są również efekty działań, które ukierunkowane były na zapobieganie niszczeniu dziedzictwa przyrodniczego i ochronę bioróżnorodności.

W Subregionie Centralnym w znaczący sposób poprawiła się jakość powietrza. Przez cały rok na niskim poziomie utrzymują się stężenia pyłu zawieszonego oraz innych niekorzystnych substancji. Osiągnięto to dzięki działaniom w dwóch sferach: transportu i zarządzania energią wykorzystywaną w nieruchomościach. W sferze transportowej kluczową rolę odegrały przedsięwzięcia uatrakcyjniające korzystanie z publicznego transportu zbiorowego oraz zmniejszające presję środowiskową wywoływaną przez tabor. Znaczącą rolę odegrały także: zmiana układu drogowego, w tym wykreowanie nowych rozwiązań w części rdzeniowej Metropolii Górnośląskiej, a w szczególności w Katowicach; jak i konsekwentne rozwijanie nowoczesnych rozwiązań inżynierii drogowej, w tym wdrażanie i integrowanie inteligentnych systemów transportowych. Dzięki temu mieszkańcy w większym stopniu korzystają z publicznego transportu zbiorowego, który działa w zintegrowanym systemie pozwalającym obsłużyć potrzeby rynku pracy w skali całego Subregionu. Poruszanie się po rdzeniowej części obszaru metropolitalnego jest w znaczącym stopniu sprowadzone do dojazdu publicznym transportem zbiorowym, lub do dojazdu prywatnego do punktów „park & ride" i dalszego poruszania się komunikacją publiczną. W sferze związanej z gospodarką energetyczną w nieruchomościach swoje silne piętno wywarł subregionalny program likwidacji niskiej emisji. W połączeniu z działaniami termomodernizacyjnymi i promującymi wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii stworzył on pakiet przedsięwzięć, które sprawiły, że w nieruchomościach budynkowych konsumuje się mniej energii, a wykorzystywana energia pochodzi ze źródeł odnawialnych lub jest energią „czystą". Ponadto antropopresja na środowisko w Subregionie Centralnym został zmniejszona dzięki doinwestowaniu sfery gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów komunalnych oraz azbestu, a także rozbudowie sieci kanalizacyjnej.

W 2025 roku Subregion Centralny Województwa Śląskiego jest jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc dla ludności aktywnej zawodowo w Polsce. Jest obszarem, z którym trwale związany jest nowoczesny przemysł oraz gdzie rozwijają się usługi o zasięgu ponadlokalnym. Dobra komunikacja i wysoka – jak na duży ośrodek miejski – jakość powietrza, połączone z szeroką gamą dostępnych usług publicznych, skłaniają zarówno dotychczasowych mieszkańców jak i przyjezdnych do zamieszkania i długookresowego związania się z Metropolią Górnośląską.

Uchwałą nr 1971/375/IV/2014 z dnia 28.10.2014 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął „Koncepcję regionalnej polityki miejskiej", w której formułuje się model opisujący tę politykę m.in. przez pryzmat dwóch procesów:

- urbanizacji regionu, która obejmuje dwa stadia a mianowicie: stadium reurbanizacji, którego istotną składową w warunkach regionu postindustrialnego są procesy rewitalizacyjne oraz stadium metropolizacji regionu, na które nakłada się nasilający się proces suburbanizacji zachodzący w MG i w pozostałych aglomeracjach miejskich;
- rozwoju regionu, który zawiera dwa typy rozwoju pożądane w przestrzeni województwa śląskiego, jest to *redevelopment* oraz rozwój inteligentny; przy czym obydwa typy rozwoju wiąże ze sobą dążenie do zapewnienia województwu międzynarodowej i globalnej konkurencyjności globalnej.

Mając na uwadze te ustalenia oraz przytoczone wcześniej wyniki przeprowadzonych diagnoz i zidentyfikowane problemy zakłada się, iż **w perspektywie roku 2020 instrument ZIT w SC zorientowany jest na zaspokojenie występujących deficytów, czyli wprowadzenie na terenie MG**

i jej obszaru funkcjonalnego intensywnych procesów *redevelopmentu* i reurbanizacji. Pozostałe, ważne
i duże projekty zorientowane na metropolizację i rozwój inteligentny będą realizowane przez władze samorządowe regionu i podmioty działające na terenie SC w innej formule, również jako projekty RPO, projekty w ramach innych programów operacyjnych oraz inne projekty w tym publiczno-prywatne
i prywatne. Innymi słowy, **misją ZIT jest osiąganie spójności wewnętrznej SC i niwelowanie problemów stojących na przeszkodzie pełnemu aktywowaniu potencjałów inteligentnego oraz metropolitalnego rozwoju SC.**

STRATEGIA zogniskowana jest na realizacji dwóch celów strategicznych, dla których określono priorytety strategiczne grupujące działania i związane z nimi cele szczegółowe (tab. 37). Celom szczegółowym przypisano wskaźniki rezultatu strategicznego (tab. 38-50).

Realizacja celu strategicznego CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC zorientowana jest na zapewnienie zintegrowanego w skali SC podejścia do rozwoju stref biznesowych, w powiązaniu z kształceniem zawodowym oraz ustawicznym, adaptacyjnością MŚP oraz zwiększaniem możliwości prowadzenia aktywności zawodowej; a także na zmniejszenie dystansu rozwojowego zaniedbanych centrów miast oraz dzielnic miast podlegających procesom wykluczenia społecznego. Ponadto, w obszarze realizacji celu leży punktowe zwiększanie atrakcyjności, włącznie z nadawaniem nowych funkcji, istniejących obiektów i przestrzeni ważnych z perspektywy rozwoju lokalnego, w tym stanowiących dziedzictwo poprzemysłowe lub przyrodnicze SC. Mając to na uwadze, CS1. dekomponowany jest na dwa priorytety strategiczne, tj. P1.1. **Gospodarka i miejsca pracy** oraz P1.2. **Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom**, na które składają się pakiety opisanych poniżej działań.

Tabela 37. Struktura postanowień strategicznych ZIT SC

Misja ZIT SC	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Subregionu Centralnego zapewniają osiąganie spójności wewnętrznej jego terytorium i niwelowanie problemów stojących na przeszkodzie pełnemu aktywowaniu potencjałów inteligentnego oraz metropolitalnego rozwoju								
Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1..2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3 Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Cele szczegółowe	C1.1.1.1. Ulepszone warunki do rozwoju MŚP C1.1.1.2. Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego C1.1.2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej	C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce	C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny C1.2.1.2. Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	C1.2.2.1. Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie	C2.1.1.1. Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów	C2.1.2.1. Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych C2.1.2.2. Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym	C2.2.1.1. Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)	C2.2.2.1. Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych

Opracowanie własne

Realizacja CS1. odpowiada na wybrane problemy zidentyfikowane w STRATEGII. Powiązanie decyzji strategicznych z rozwiązywanymi przez nie problemami zilustrowano w tabeli 51. Realizacja CS1. odpowiada także na następujące wyzwania rozwojowe SC zidentyfikowane w SRW:

- utrzymywanie wysokiej pozycji subregionu w zakresie poziomu kapitału ludzkiego – dalsze podnoszenie poziomu kształcenia wyższego i zawodowego i dostosowanie go do aktualnych potrzeb rynku pracy;
- podniesienie poziomu zatrudnienia przez tworzenie atrakcyjnej, konkurencyjnej spójnej oferty miejsc pracy;
- przyciąganie kolejnych inwestorów wzmacniających rozwój inteligentnych specjalizacji w subregionie i wykorzystujących kapitał intelektualny subregionu;
- rewitalizacja terenów poprzemysłowych;
- rewitalizacja centrów i podniesienie jakości przestrzeni publicznych wpływających na poprawę wizerunku miast;
- stworzenie mechanizmów wsparcia działań rewitalizacyjnych, w tym PPP, rewitalizacja przestrzeni zainwestowanej i zielonej oraz włączenie ich w spójny system aglomeracyjny;
- wzmocnienie procesu metropolizacji MG;
- utrzymanie pozycji MG na tle innych polskich i europejskich metropolii, szczególnie w zakresie gospodarki i rozwoju funkcji metropolitalnych (kultura, nauka, edukacja);
- przeciwdziałanie depopulacji – wykreowanie wizerunku miejsca atrakcyjnego do zamieszkania;
- rozwój i zwiększenie dostępności usług dla starzejącego się społeczeństwa;
- poszerzanie oferty czasu wolnego.

W konsekwencji realizacja CS1. wspiera osiąganie wybranych celów SRW, tj.:

A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy.

A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych.

A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały.

B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców.

B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.

C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.

C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Zgodność z celami RPO wykazano w opisach wiązek projektów, tj. w tabelach 51-68.

Istotą działania D1.1.1. **Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych** jest likwidacja obszarów i pasm nieruchomości typu *brownfield*, pozostałych w SC w pierwszej kolejności w wyniku upadku starych działalności przemysłowych. Przewiduje się odtwarzanie tkanki przemysłowo-usługowej przez przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz ich udostępnianie pod nowe działalności. W szczególności działanie to dotyczy przywrócenia do życia terenów niejednokrotnie znajdujących się na obszarach centralnych miast lub w bezpośredniej bliskości dzielnic mieszkaniowych. Ze względu na skalę majątku w dyspozycji oraz łatwość koordynacji polityki inwestycyjnej, ważną rolę odgrywają tu projekty dotyczące terenów inwestycyjnych zarządzanych przez JST. Wraz ze wspomnianymi aktywnościami prowadzona będzie w spójny sposób polityka rozwoju przedsiębiorczości lokalnej i ułatwiania wejścia na rynek pracy (w tym przez adaptację systemu szkolnictwa zawodowego i technicznego). Skupienie na tym działaniu przyczynia się do

stworzenia nowych, trwałych miejsc pracy oraz zapewnienia przepływów fiskalnych do budżetów JST. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C1.1.1.1. Ulepszone warunki do rozwoju MŚP

Tabela 38. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	%	Regiony słabiej rozwinięte	9,47	2011	11,50	GUS	Roczna

Opracowanie własne

C1.1.1.2. Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach

Tabela 39. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.1.2.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Zdawalność egzaminów zawodowych	%	Regiony słabiej rozwinięte	68,09	2013	79,00	OKE Jaworzno	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D1.1.2. **Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy** jest zapewnienie możliwości uczestniczenia w rynku pracy. Obejmuje ono zarówno kształcenie zawodowe młodych ludzi, jak i stworzenie ludności w wieku produkcyjnym możliwości podejmowania pracy dzięki dokształcaniu oraz rozwiniętemu systemowi dostępnej ekonomicznie opieki nad dziećmi do lat 3, opieki przedszkolnej i opieki nad innymi osobami zależnymi. Działanie to jest skierowane do osób przygotowujących się do wejścia na rynek pracy oraz do osób, które przerwały aktywność zawodową – lub są zagrożone jej przerwaniem – ze względu na zwolnienia, czynności opiekuńcze lub stan zdrowia. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do trwałej zatrudnialności na terenie SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego

Tabela 40. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w ogóle bezrobotnych	%	Regiony słabiej rozwinięte	36,8	2014	34,0	GUS	Roczna

Opracowanie własne

C1.1.2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Tabela 41. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.2.2.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w ogóle ludności	%	Regiony słabiej rozwinięte	7,0	2014	7,5	GUS	Roczna

Opracowanie własne

C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej

Tabela 42. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.2.3.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Upowszechnienie opieki nad dziećmi w wieku 0-4 lat w żłobkach i przedszkolach	%	Regiony słabiej rozwinięte	31,55	2013	33,00	GUS	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D1.1.3. **Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców** jest stworzenie tym grupom możliwości kształcenia ustawicznego, włącznie z przekwalifikowaniami oraz w razie potrzeby tworzenia dopasowywanych instrumentów rynku pracy i instrumentów wsparcia przedsiębiorczości, które pozwolą zachować ciągłość funkcjonowania i zatrudnienia w sytuacjach dekoniunktury gospodarczej lub zmian w strukturze gospodarki. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do trwałej zatrudnialności na terenie SC. Cechować się ona powinna równowagą przestrzenną, stąd też istotne jest zachowanie zrównoważonego dostępu do wsparcia w układzie podregionów tworzących SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce

Tabela 43. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.3.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	Szt.	Regiony słabiej rozwinięte	3.772	2013	4.678	LSI	Roczna

Opracowanie własne, przyjęto wartości przeliczone proporcjonalnie względem wartości założonych dla Województwa Śląskiego ze względu na brak danych w układzie subregionów

Istotą działania D1.2.1. **Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja** jest rewitalizacja ważnych dla społeczności lokalnych SC obszarów i obiektów. Proces ten rozumiany jest kompleksowo jako odnowienie zabudowy oraz wprowadzanie do niej nowych funkcji, np. biznesowych, społecznych czy kulturowych. Obejmuje zarówno projekty o większej skali wiążące się z kompleksową rewitalizacją zdegradowanych centrów i dzielnic miejskich, jak i projekty mniejsze, wykorzystujące potencjał pojedynczych obiektów. Towarzyszą temu działania społecznościowe, wsparcie inicjatyw lokalnych oraz aktywizacja zawodowa i wspieranie osób podlegających wykluczeniu. Działanie to obejmuje także przygotowanie się do radzenia sobie z przyszłymi wyzwaniami społecznymi, takimi jak np. społeczeństwo seniorów. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej całego obszaru SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny

Tabela 44. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.2.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba obszarów poddanych rewitalizacji społeczno-gospodarczej w okresie programowania	Szt.	Regiony słabiej rozwinięte	30	2014	36	LSI	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D1.2.2. **Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego** jest zapobieganie niszczeniu dziedzictwa przyrodniczego, a także wspieranie lokalnych i subregionalnych inicjatyw zmierzających do ochrony bioróżnorodności. Jego realizacja może przybierać postać projektów z zakresu: ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków; zwalczania rozprzestrzeniania się i eliminowania obcych gatunków inwazyjnych; rozwoju ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej oraz z zakresu budowy infrastruktury użytku publicznego służącej zmniejszeniu presji ruchu turystycznego. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zachowania dziedzictwa przyrodniczego wspólnot lokalnych tworzących SC oraz stworzenia nowych możliwości uczestniczenia w rekreacji na terenie SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cele szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat: C1.2.2.1. Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

Tabela 45. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.2.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem	%	Regiony słabiej rozwinięte	14,68	2013	14,8	GUS	roczna

Opracowanie własne

Realizacja celu strategicznego CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji zorientowana jest na zintegrowane w skali SC podejście do zagadnień: zapewniania

możliwości swobodnego i dogodnego poruszania się zintegrowanym, niskoemisyjnym transportem publicznym, jako alternatywy dla transportu prywatnego; zmniejszania nakładów energetycznych w nieruchomościach publicznych i mieszkaniowych wraz z minimalizowaniem niskiej emisji, mającej swoje źródło w tych nieruchomościach; zagospodarowania odpadów komunalnych oraz racjonalizacji gospodarki wodno-ściekowej. Mając to na uwadze, CS2. dekomponowany jest na dwa priorytety strategiczne, tj. P2.1. **Ochrona powietrza i efektywność energetyczna** oraz P2.2. **Ochrona zasobów przyrody**, na które składają się pakiety opisanych poniżej działań.

Realizacja CS2. odpowiada na wybrane problemy zidentyfikowane w STRATEGII. Powiązanie decyzji strategicznych z rozwiązywanymi przez nie problemami zilustrowano w tabeli 51. Realizacja CS2. odpowiada także na następujące wyzwania rozwojowe SC zidentyfikowane w SRW:

- poprawa jakości drogowych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych oraz rozwój zintegrowanego systemu transportu publicznego i inteligentnych systemów zarządzania transportem;
- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz wdrożenie procedur zwiększających poziom samowystarczalności energetycznej gmin/miast;
- ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego i miejskiego, w tym poprzez wspólne inwestycje: podnoszenie jakości wód – budowa oczyszczalni, systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej, ochrona powietrza i przeciwdziałanie niskiej emisji, uporządkowanie gospodarki odpadami - budowa zakładu termoutylizacji odpadów, monitoring składowych środowiska;
- poprawa bezpieczeństwa publicznego i zabezpieczeń przeciwpowodziowych;
- wzmocnienie procesu metropolizacji MG;
- przeciwdziałanie depopulacji – wykreowanie wizerunku miejsca atrakcyjnego do zamieszkania.

W konsekwencji realizacja CS2. wspiera osiąganie wybranych celów SRW, tj.:
A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy.
C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.
C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.
Zgodność z celami RPO wykazano w opisach wiązek projektów, tj. w tabelach 51-68.

Istotą działania D2.1.1. **Równoważenie mobilności** jest zmniejszenie antropopresji na środowisko przez stworzenie oferty oraz systemu zachęt sprzyjających korzystaniu przez mieszkańców SC ze zróżnicowanych form przemieszczania się. Przede wszystkim zakłada się zwiększenie zainteresowania komunikacją zbiorową, osiągane w pierwszej kolejności dzięki stworzeniu na terenie SC sprawnie funkcjonującej sieci transportu publicznego. W szczególności dotyczy to poprawy dostępności i jakości usług świadczonych w ramach KZK GOP oraz oferty innych operatorów transportu autobusowego, tramwajowego i trolejbusowego, a także komplementarności tych form z transportem publicznym, którego gestorem nie są samorządy lokalne, czyli w pierwszej kolejności z transportem kolejowym organizowanym przez Koleje Śląskie oraz PKP Przewozy Regionalne. Mając to na uwadze realizacja działania związana jest również z tworzeniem ścieżek rowerowych, systemów parkingów i węzłów typu *park & ride*, *bike & ride*. Rozwiązania te zostaną zintegrowane z wykorzystaniem inteligentnych systemów transportowych nadających priorytet transportowi publicznemu oraz pozwalających pasażerom korzystać z bieżących informacji o ruchu środków transportu. Skupienie na tym działaniu przyniesie pozytywny, niskoemisyjny efekt środowiskowy; przyczyni się do odciążenia z nadmiernego ruchu samochodowego centrów miast, w szczególności największych miast MG, promowania ekomobilności oraz zwiększenia dostępu do

rynku pracy i usług wyższego rzędu. Wzmocni także pozycję konkurencyjną i wizerunek całego SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cele szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C2.1.1.1. Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów

Tabela 46. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.1.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej	Mln osób	Regiony słabiej rozwinięte	340	2013	376	Operatorzy transportu	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D2.1.2. **Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych** jest infrastrukturalne i mentalnościowe zmierzenie się z wyzwaniem stopniowej konwersji lokalnych systemów zaopatrzenia w energię elektryczną i cieplną przy jednoczesnym działaniu na rzecz zmniejszenia zużycia energii w budynkach lub na cele publiczne. Realizacja priorytetu obejmuje głównie inwestycje w OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne wspierane kampaniami społecznymi skierowanymi do różnych grup odbiorców, a także inwestycje w wymianę lub uzupełnienie oświetlenia publicznego pozwalające na osiągnięcie dodatniego efektu oszczędności energii. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do poprawy stanu powietrza w SC i w regionie oraz do zmniejszenia lub przynajmniej równoważenia obciążeń budżetów gospodarstw domowych i samorządów wynikających z wydatków na zakup energii. Zasadność realizacji projektów z tego zakresu musi wynikać z lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej.

Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C2.1.2.1. Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Tabela 47. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.1.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Regiony słabiej rozwinięte	7,1	2012	17,32	GUS	Roczna

Opracowanie własne, przyjęto wartości założone dla Województwa Śląskiego ze względu na agregację danych GUS na poziomie NTS2

C2.1.2.2. Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Tabela 48. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego C2.1.2.2.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe obejmująca mieszkalnictwo i	GJ	Regiony słabiej rozwinięte	19.526.897	2013	14.262.898	GUS	Roczna

budynki publiczne*							
Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego (PM10)	µg/m3	Regiony słabiej rozwinięte	45,88	2013	43,00	WIOŚ	Roczna

Opracowanie własne, *przyjęto wartości przeliczone proporcjonalnie względem wartości założonych dla Województwa Śląskiego ze względu na agregację danych GUS na poziomie NTS2

Istotą działania D2.2.1. **Bezpieczne gospodarowanie odpadami** jest z jednej strony pełne wprowadzenie i ugruntowanie rozwiązań związanych z reformą systemów zagospodarowania odpadów komunalnych – tak, by uzyskiwać zamierzone efekty ekologiczne przy racjonalnym gospodarowaniu budżetami samorządowymi. Z drugiej zaś strony istotą działania jest wypracowanie systemowych rozwiązań dotyczących usuwania odpadów niebezpiecznych, przede wszystkim powstałych w wyniku zmian technologicznych w budownictwie, czy też wynikających z działalności komunalnej prowadzonej w regionie. Szczególne miejsce w tym aspekcie ma usuwanie azbestu oraz zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do uzyskania bezpieczeństwa środowiskowego i zdrowotnego w SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cele szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C2.2.1.1. Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)

Tabela 49. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.2.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych	%	Regiony słabiej rozwinięte	9,1	2012	50	GUS	Roczna

Opracowanie własne, przyjęto wartości założone dla Województwa Śląskiego ze względu na agregację danych GUS na poziomie NTS2

Istotą działania D2.2.2. **Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej** jest doprowadzenie do zintegrowanego, zlewniowego zarządzania systemem wodnym. Obejmuje ono konsekwentne i przemyślane realizowanie inwestycji, zapewniające uzyskanie efektu ekonomicznego oraz środowiskowego – w tym bezpieczeństwa sanitarnego i przeciwpowodziowego – w skali ponadlokalnej a nawet ponad terytorium SC. Ze względu na silne zurbanizowanie SC oraz jego lokalizację na górnych biegach rzek, Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zmniejszenia antropopresji na środowisko w skali ogólnokrajowej. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cele szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C2.2.2.1. Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych

Tabela 50. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.2.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	Regiony słabiej rozwinięte	83,26	2013	85,00	GUS	Roczna

Opracowanie własne

Zintegrowany charakter działań w ramach STRATEGII jest zapewniony przez podejście bazujące na ich realizacji za pomocą wiązek uzupełniających się projektów, składających się na kompleksową realizację celów strategicznych w priorytetowych dziedzinach. Charakterystykę wiązek projektów opisano w rozdziale 11. Pełna lista wskaźników, których osiągnięcie będzie możliwe dzięki realizacji zadań w formule ZIT, znajduje się w Aneksie nr 1.

Wsparcie w ramach działań jest realizowane przez alokację środków w układzie PI wskazanych w Rozporządzeniu nr 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie EFRR oraz Rozporządzeniu nr 1304/2013 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie EFS. Zasady udzielania wsparcia będą zgodne z zapisami RPO oraz dla P2.1. także z zapisami POIŚ.

11. Charakterystyka wiązek projektów ZIT Subregionu Centralnego

Do każdego z działań STRATEGII przypisane są odpowiadające mu skwantyfikowane wiązki projektów. Każda z wiązek obejmuje interwencję w ramach pojedynczego lub komplementarnych PI. Podejście to umożliwia włączenie realizacji STRATEGII w system wdrażania EFRR i EFS w Polsce, gdyż wiązki projektów odpowiadają swoją szczegółowością poziomowi dezagregacji stosowanemu w RPO i POIŚ, tj. poziomowi PI, oraz opisywane są z wykorzystaniem wskaźników przyjętych dla RPO i POIŚ. Metodyka pomiaru wskaźników jest zgodna z przyjętą dla RPO.

Ponadto w poniższym opisie wiązek projektów (tab. 51-68) podaje się brzegowe kryteria realizacji projektów wynikające z zapisów RPO i POIŚ. Dla P2.1. opis wiązek poszerzono o syntetyczny opis projektów komplementarnych finansowanych z POIŚ.

Założone w STRATEGII wiązki projektów wypełniają swoim zakresem wszystkie wytypowane działania STRATEGII (co obrazuje tabela 69). Jednocześnie w całości zakres wiązek odpowiada zakresowi interwencji przewidzianej dla ZIT w RPO oraz dedykowanemu projektom komplementarnym ZIT zakresowi interwencji POIŚ. Wiązki projektów cechują się wzajemną komplementarnością w układzie celów i priorytetów STRATEGII.

Tabela 51. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Brownfield”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.1.1. Ulepszone warunki do rozwoju MŚP
Wiązka projektów	**Brownfield**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.
Poddziałanie RPO	3.1.1. Tworzenie terenów inwestycyjnych na obszarach typu *brownfield* – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Ulepszone warunki do rozwoju MŚP.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych typu *brownfield* w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych wraz z możliwością ich promocji.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.

Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Możliwe działania będą polegały na kompleksowym przygotowaniu terenów pod inwestycje (w tym rekultywacja z zastrzeżeniem, iż powyższe koszty nie mogą stanowić wiodącego zakresu przedsięwzięcia) wraz z możliwością ich promocji. Preferencje uzyskają projekty realizowane na terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. Projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych są realizowane pod warunkiem nie powielania dostępnej infrastruktury, chyba, że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Projekty te uwarunkowane będą zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanych ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI. Rezultatem bezpośrednim projektów dotyczących wsparcia terenów inwestycyjnych będzie liczba małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych we wspartej infrastrukturze oraz liczba miejsc pracy utworzonych w tych MŚP. W umowie o dofinansowanie projektu wpisany będzie wskaźnik rezultatu związany z pełnym wykorzystaniem wspartych terenów inwestycyjnych. Brak osiągnięcia rezultatów bezpośrednich wskazanych w umowie na koniec okresu trwałości projektu będzie skutkował zgodnie z zasadą proporcjonalności odpowiednim zwrotem środków pomocowych. Przed udzieleniem wsparcia terenom inwestycyjnym, IZ będzie dokonywała oceny projektów, w celu weryfikacji osiągnięcia pełnego wykorzystania dostępnych powierzchni terenów inwestycyjnych, wspartych ze środków RPO 2007-2013. Zadanie to będzie monitorowane w trybie, wynikającym z zapisów rozporządzenia ogólnego z dn. 17 grudnia 2013 r. nr 1303/2013. IZ będzie regularnie sprawozdawać, w rocznych sprawozdaniach z realizacji oraz w sprawozdaniu końcowym, postępy w realizacji przedsięwzięć. Ulokowanie dużego przedsiębiorcy na przygotowanych terenach inwestycyjnych będzie skutkowało, zgodnie z zasadą proporcjonalności, odpowiednim zwrotem środków pomocowych na koniec okresu trwałości projektu. Wsparcie infrastrukturalne inkubatorów przedsiębiorczości i akademickich inkubatorów przedsiębiorczości możliwe będzie tylko po spełnieniu następujących warunków: • działalność IOB wpisuje się w krajową lub regionalną strategię inteligentnej specjalizacji, • IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia, • przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych, • przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany, • w realizacji przez IOB specjalistycznych usług zapotrzebowanych przez konkretnych przedsiębiorców wykorzystują dostępne standardy świadczenia usług wypracowanych na poziomie krajowym /europejskim/ międzynarodowym, • IOB dążyć będą do prowadzenia działalności na zasadach rynkowych, w oparciu o otwartą konkurencję.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.]: 5 Liczba MŚP zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych [szt.]: 4 Liczba miejsc pracy utworzonych w MŚP [szt.]: 30
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha]: 28,6
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 52. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Szkoły zawodowe”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.1.2. Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach
Wiązka projektów	**Szkoły zawodowe**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI10iv. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu zrealizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami. EFRR: PI10a. Inwestycje w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Poddziałanie RPO	EFS: 11.2.1. Wsparcie szkolnictwa zawodowego – ZIT EFRR: 12.2.1. Infrastruktura kształcenia zawodowego - ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzrost zatrudnienia wśród absolwentów szkół i placówek kształcenia zawodowego poprzez poprawę efektywności realizowanego wsparcia. EFRR: Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS: 1. Poprawa jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe we współpracy z otoczeniem, w szczególności z pracodawcami, poprzez: a. doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu; b. podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia; c. rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym; d. rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego; 2. Realizacja działań w zakresie stworzenia w szkole i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków kształcenia zawodu, odzwierciedlających naturalne warunki pracy. EFRR: Przebudowa, budowa, remont laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	EFS: Udział nauczycieli, kadry pedagogicznej oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu będzie możliwy jedynie jako dodatkowe, uzupełniające działanie względem działań skierowanych do uczniów. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross-financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie, jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. Kryteria będą uwzględniać wyniki edukacyjne szkół i premiować szkoły położone na terenach

	wiejskich. EFRR: Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR. Wobec powyższego, interwencja ze środków EFRR musi przyczynić się do zwiększenia efektywności szkolnictwa zawodowego. Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego. Podejmowane działania będą realizowane na obszarach miejskich i wiejskich w oparciu o przeprowadzoną analizę potrzeb rynku pracy lub specjalizacji regionalnych w celu dostosowania efektów kształcenia do wymagań i potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem trendów demograficznych oraz stanu istniejącej infrastruktury. Budowa, przebudowa czy remont infrastruktury kształcenia zawodowego wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia będzie uwzględniała również usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych oraz specjalistyczny sprzęt wspomagający proces uczenia się osób niepełnosprawnych.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	EFS: - Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt]: 32 - Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 104
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	EFS: - Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby]: 3.232 - Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby]: 130 - Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego [szt.]: 32 EFRR: - Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoby]: 16.874 - Liczba wspartych obiektów kształcenia zawodowego [szt.]: 31
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 53. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Zatrudnienie”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego
Wiązka projektów	**Zatrudnienie**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.
Poddziałanie RPO	7.1.1. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 7.1.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób ma opierać się na co najmniej trzech elementach indywidualnej i kompleksowej pomocy (dwa z nich wskazane jako obligatoryjne, trzeci i kolejne – fakultatywne – wybierane w zależności od potrzeb i możliwości osób, którym udzielane jest wsparcie. 1. Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne) : a. identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy; b. kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. 2. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji, w tym m.in.: a. nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia. 3. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców jak i przedsiębiorców, w tym m.in.: a. nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży; b. wsparcie zatrudnienia osoby pozostającej bez zatrudnienia u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem). 4. Działania EURES związane z bezpośrednim świadczeniem usług dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i pracodawców: a. pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES obejmujące działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.) oraz inne usługi świadczone w ramach tej sieci, określone w przepisach Unii Europejskiej.
Formuła wyboru projektów w	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.

ramach wiązki	
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Dodatkowo w zakresie zapotrzebowania na wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy zostanie przeprowadzona analiza, której wyniki będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby]: 526 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby]: 316
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie [osoby]: 822 - Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 460 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 24 - Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 138 - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby]: 178 - Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby]: 761
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 54. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Przedsiębiorczość”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia
Wiązka projektów	**Przedsiębiorczość**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
Poddziałanie RPO	7.3.1. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych– ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 7.3.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: 1. Bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 2. Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności (Wsparcie funkcjonujące w powiązaniu z typem operacji nr 1).
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Wsparcie aktywizacyjne w PI skierowane jest do osób po 29 roku życia. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Dodatkowo wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy będzie uwzględniane na bieżąco w oparciu o analizę potrzeb regionu w tym zakresie. Wyniki tej analizy będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [osoby]: 258
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoby]: 253
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 55. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Opieka nad dziećmi do lat 3”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej
Wiązka projektów	**Opieka nad dziećmi do lat 3**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8iv. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.
Poddziałanie RPO	8.1.1. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 8.1.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: 1. Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobków (m.in. przyzakładowych), klubów dziecięcych i punktów dziennej opieki. 2. Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc opieki w podmiotach opieki nad dzieckiem do lat 3 już istniejących. 3. Wsparcie dla tworzenia i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi w innych formach opieki wymienionych w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3 obejmujące: a. sprawowanie opieki przez nianię, b. sprawowanie opieki przez opiekuna dziennego. 4. Zwiększenie dostępności usług opieki nad dziećmi (w tym poprzez pokrycie kosztów opieki) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Kryteria formułowane będą w oparciu o terytorialne zróżnicowanie w dostępności do usług opieki nad dziećmi, w szczególności na obszarach cechujących się największymi zapóźnieniami społeczno-gospodarczymi. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu [osoby]: 57 - Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu [osoby]: 23
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat [szt.]: 620 - Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie [osoby]: 117
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Tabela 56. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Profilaktyka zdrowotna”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego
Wiązka projektów	**Profilaktyka zdrowotna**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się.
Poddziałanie RPO	8.3.1. Realizowanie aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 8.3.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: 1. Opracowywanie i wdrażanie programów zdrowotnych dot. rehabilitacji leczniczej, ułatwiających powroty do pracy i utrzymanie zatrudnienia we współpracy z pracodawcami. 2. Wdrażanie programów zdrowotnych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów m.in. jelita grubego, piersi, szyjki macicy. 3. Wdrażanie programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. 4. Działania ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, z uwzględnieniem działań szkoleniowych. 5. Działania w zakresie przekwalifikowania osób starszych pracujących w trudnych warunkach, pozwalające im na zdobycie kwalifikacji do wykonywania prac, które będą uwzględniały ich umiejętności i stan zdrowia.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Przedsięwzięcia podejmowane w ramach RPO w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się będą przede wszystkim wpływać na aktywizację zawodową dzięki kompleksowym programom zdrowotnym obejmującym także jako uzupełnienie wsparcia działania edukacyjne i profilaktyczne wspierane lokalną polityką. Zakres interwencji odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w dokumencie Policy paper dla ochrony zdrowia 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne i przewiduje zastosowanie mechanizmów koordynacyjnych, zapobiegających powielaniu się wsparcia. Kryteria wyboru projektów uwzględniać będą koncentrację na grupach docelowych najbardziej narażonych na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych. Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego będzie poprzedzana analizą epidemiologiczną terytorium i grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów: skali zapadalności, czynników wykluczających z rynku pracy, wieku, płci oraz profilu zawodowego osób planowanych do objęcia programem zdrowotnym. Działania uwzględniać będą kompleksową realizację wsparcia w zakresie profilaktyki zdrowotnej, z uwzględnieniem zaangażowania wielu podmiotów w realizacji zadań i efektywnych form docierania do priorytetowych grup docelowych w celu osiągnięcia maksymalnych efektów. Kryteria wyboru projektów uwzględniać będą rekomendacje wypracowane przez Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w obszarze zdrowia oraz potrzeby terytorialne. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację

	seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby]: 731 - Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne [osoby]: 622
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS [osoby]: 860
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 57. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Kształcenie językowe i ICT”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego
Wiązka projektów	**Kształcenie językowe i ICT**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI10iii. Wyrównanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzenie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.
Poddziałanie RPO	11.4.1. Kształcenie ustawiczne – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Wzrost kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 11.4.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarze umiejętności ICT i znajomości języków obcych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Wsparcie udzielane w ramach RPO obejmuje działania ukierunkowane na przeprowadzenie formalnej oceny i certyfikacji umiejętności i kompetencji osiągniętych przez uczestników wsparcia. W celu zapewnienia wysokiej jakości działań realizowanych przy udziale interwencji EFS dążyć się będzie do tego, aby system walidacji i certyfikacji stanowił obligatoryjny element działań projektowych. Środki EFS zostaną przeznaczone na wsparcie osób z grup defaworyzowanych, czyli wykazujących największą lukę kompetencyjną i posiadających największe potrzeby w dostępie do edukacji, w tym m. in osób o niskich kwalifikacjach i osób powyżej 50 roku życia. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Projekty w większym stopniu będą odpowiadać na potrzeby mieszkańców regionu, dawać im możliwość samodzielnego wyboru narzędzi i metod wsparcia, zapewniać szybką reakcję na zmiany sytuacji na rynku pracy. Dystrybucja środków oparta będzie na podejściu popytowym pozwalając na to, że centralnym podmiotem podejmowanych działań edukacyjnych będzie osoba dorosła i jej potrzeby.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 1.421 - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 334 - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 1.338

Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoba]: 2.369 - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba]: 557 - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba]: 2.230
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 58. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Przedszkola”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej
Wiązka projektów	**Przedszkola**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI10i. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia. EFRR: PI10a. Inwestycje w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Poddziałanie RPO	EFS: 11.1.1. Wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej – ZIT EFRR: 12.1.1. Infrastruktura wychowania przedszkolnego – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzrost dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w województwie śląskim. EFRR: Zwiększona liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS: Programy zapewniania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oparte na subregionalnej analizie deficytów w zakresie dostępności miejsc przedszkolnych zawartej w strategii ZIT/RIT, zwiększające liczbę miejsc przedszkolnych oraz podnoszące jakość edukacji, obejmujące: a. utworzenie dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego, w liczbie odpowiadającej faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi przedszkolne, w tym ewentualnie adaptacja pomieszczeń i/lub doposażenie danej placówki w pomoce dydaktyczne, b. wydłużenie godzin pracy placówek wychowania przedszkolnego, c. podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, d. rozszerzenie oferty placówek wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów oraz zajęcia na rzecz podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej. Formy wsparcia wskazane w lit. b, c i d mogą być realizowane wyłącznie, jako uzupełnienie działań w zakresie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego (nie dotyczy realizacji wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych). EFRR: Przebudowa , budowa (jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania /adaptacji istniejących budynków) przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia, w tym przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	EFS: Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia projektowego nowych miejsc edukacji przedszkolnej będzie odpowiadała faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w regionie z uwzględnieniem prognoz demograficznych. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie

	etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. EFRR: Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR. Wobec powyższego, interwencja ze środków EFRR musi przyczynić się do wzrostu upowszechniania edukacji przedszkolnej w regionie. Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego. Podejmowane działania będą realizowane z uwzględnieniem terytorialnych deficytów w dostępie do placówek wychowania przedszkolnego (na obszarach miejskich i wiejskich), trendów demograficznych, stanu istniejącej infrastruktury oraz analizy ekonomicznej po zakończeniu realizacji projektu. Budowa czy przebudowa infrastruktury wychowania przedszkolnego wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia będzie uwzględniała również usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych oraz specjalistyczny sprzęt wspomagający proces uczenia się osób niepełnosprawnych.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	EFS: - Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 65 EFRR: brak
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	EFS: - Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.]: 998 - Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [osoba]: 4.403 - Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby]: 81 EFRR: - Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoby]: 2.366 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej [szt.]: 28
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 59. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Restrukturyzacja i outplacement"

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce
Wiązka projektów	**Restrukturyzacja i outplacement**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.
Poddziałanie RPO	7.4.1. Outplacement – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Złagodzenie skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw w regionie.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 7.4.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: 1. Wsparcie typu *outplacement* dla pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w tym w szczególności: a. doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania jako obowiązkowy element wsparcia; b. poradnictwo psychologiczne; c. pośrednictwo pracy; d. szkolenia, kursy, studia podyplomowe; e. staże, praktyki zawodowe; f. subsydiowanie zatrudnienia; g. bon na zasiedlenie; h. wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej połączone ze wsparciem doradczo-szkoleniowym. 2. Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla właścicieli i kadry zarządzającej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw wspomagające proces zmiany, w tym przekształcenia profilu działalności przedsiębiorstwa, optymalizacji procesów zarządzania oraz budowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa .
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 160 - Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby]:173
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie [osoby]: 267
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 60. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Adaptacyjność”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce
Wiązka projektów	**Adaptacyjność**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.
Poddziałanie RPO	8.2.1. Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Poprawa kompetencji i kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw sektora MŚP zgodnie z ich potrzebami
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	Podejmowane w ramach poddziałania 8.2.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji. EFS: 1. Dostarczenie usług rozwojowych doradczych, szkoleniowych zgodnych z potrzebami przedsiębiorstwa (m.in.: usług w zakresie wsparcia kapitałowego, zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej, budowania i rozwoju biznesu, organizacyjnych, ekonomiczno-finansowych, prawnych, marketingowych, w zakresie zarządzania strategicznego, audytów strategicznych, szkolenia z transferu i komercjalizacji wiedzy oraz ochrony własności przemysłowej); 2. Wspieranie rozwoju kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami pracodawców.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Wsparcie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorstw sektora MŚP będzie realizowane zgodnie z założeniami podejścia popytowego i zostanie skoncentrowane na usługach najbardziej skutecznych z punktu widzenia potrzeb przedsiębiorców, w tym w szczególności na usługach doradczych, w zakresie zarządzania strategicznego i zasobami ludzkimi oraz szkoleniowych. Tym samym, działania będą koncentrować się na bezpośrednim wsparciu przedsiębiorstw gdzie to przedsiębiorca w oparciu o zidentyfikowane potrzeby będzie dokonywał wyboru usług w ramach oferty dostępnej w RUR, odpowiadających w największym stopniu na aktualne potrzeby przedsiębiorstwa . Mechanizmy systemu popytowego zakładają częściową partycypację przedsiębiorcy w kosztach usługi rozwojowej. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 758 - Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie [szt.]: 144

Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) [osoby]: 1.011 - Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie [szt.]: 240 - Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby]: 101 - Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby]: 293
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 61. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Rewitalizacja”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.
Działanie STRATEGII	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny
Wiązka projektów	**Rewitalizacja**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie. EFS: PI9iv. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym. EFRR: PI9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.
Poddziałanie RPO	EFS: 9.1.1. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – ZIT EFS: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT EFRR: 10.3.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne. EFS: Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. EFS: Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie. EFRR: Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS, poddziałanie 9.1.1.: Programy na rzecz wzmacniania potencjału społecznego i zawodowego lokalnych społeczności uwzględniające specyfikę terytorium i zamieszkujących je społeczności z uwzględnieniem działań: a. opartych o samopomoc i wolontariat b. środowiskowych c. prozatrudnieniowych d. edukacyjnych. Działania kulturalne mogą być realizowane wyłącznie jako wsparcie uzupełniające. EFS, poddziałanie 9.2.1.: 1. Działania w zakresie podniesienia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny wspierające proces deinstytucjonalizacji, w tym: a. wsparcie dla tworzenia nowych miejsc w funkcjonujących placówkach w połączeniu z rozszerzeniem oferty wsparcia lub tworzenie nowych placówek oferujących wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą (np. świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe), b. wsparcie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz podnoszenie jakości usług realizowanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, w tym kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, doskonalenie kompetencji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, c. wsparcie i rozwój form pracy z rodziną, asystentury rodzinnej, instytucji rodzin wspierających, pomocowych jako wspierających rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; 2. Działania na rzecz rozwoju usług mieszkalnictwa wspieranego, poprzez zapewnienie dostępu do usług świadczonych w mieszkaniach chronionych, treningowych i wspieranych skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych wspierających proces ich integracji społecznej i zawodowej; 3. Działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z uwzględnieniem priorytetyzacji w kierunku środowiskowej formuły świadczenia, w tym prowadzone w miejscu zamieszkania, obejmujące m.in.:

	a. tworzenie miejsc opieki w istniejących lub nowotworzonych ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową, w tym miejsc opieki krótkoterminowej w zastępstwie osób na co dzień opiekujących się osobami niesamodzielnymi, b. usługi asystenckie lub opiekuńcze w celu umożliwienia opiekunom osób niesamodzielnych podjęcie aktywności zawodowej, c. usługi dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzką i inne formy samopomocowe, d. rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie, np. teleopieki, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) form samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii), e. usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków) – wyłącznie jako wsparcie uzupełniające projekty dotyczące usług asystenckich lub opiekuńczych. 4. Działania na rzecz rozwoju środowiskowych form usług społecznych innych niż wymienione powyżej wspierających proces integracji społecznej, zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie zgodne z kierunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020; 5. Działania w zakresie deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodnie z kierunkami określonymi w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia na lata 2014-2020. EFRR: 1. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach poprzemysłowych/ powojskowych/popegeerowskich/ pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia. 2. Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia. 3. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC na obszarach rewitalizacji.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	EFS: Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę wielosektorowego partnerstwa w realizacji zadań. Co do zasady w ramach PI9iv nie będą wspierane usługi opiekuńcze dla dzieci (usługi opieki nad dzieckiem do lat 3realizowane są w PI8iv, w zakresie opieki przedszkolnej w PI10i), jednak w przypadku opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym dopuszcza się możliwość realizacji wsparcia w zakresie zapewnienia opieki dzieciom niepełnosprawnym w PI9iv. Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form wsparcia oraz działania realizowane w partnerstwie. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv stanowią dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji, kryteria wyboru projektów wspierać będą kompleksowe działania na obszarach rewitalizowanych. Pożądane będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb. Kryteria wyboru ukierunkowane zostaną na grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji, z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych i terytorialnych. Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami niepełnosprawnymi, osobami mającymi problemy ze zdrowiem psychicznym, osobami starszymi, osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Pożądane będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb. Kwalifikowane będą projekty zgodne z zakresem wsparcia, celami i narzędziami określonymi w *Policy Paper* dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Warunkiem wyboru przedsięwzięć do dofinansowania jest ich zgodność z Planem działań dotyczącym ochrony zdrowia uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.

	EFRR: Projekty finansowane z EFRR będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia EFS, w szczególności przewidzianych w ramach PI9i oraz PI9iv. Wsparcie będą mogły uzyskać wyłącznie projekty oparte o istniejącą infrastrukturę, nie ma możliwości budowy nowych budynków. Ponadto projekty muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji przygotowanych zgodnie z wytycznymi IZ. Ponadto każda wsparta infrastruktura powinna być dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jako iż każda ze społeczności charakteryzuje się innymi potrzebami, ich diagnoza powinna zawierać się w kompleksowym Lokalnym Programie Rewitalizacji tworzonym przy zaangażowaniu wszystkich aktorów lokalnej sceny, zarówno władzy samorządowej, biznesu i organizacji obywatelskich jak i samych mieszkańców. Inwestycje w zakresie kultury realizowane będą w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji oraz będą miały na celu poprawę spójności społecznej dzięki umożliwieniu lepszego dostępu do usług społecznych i kulturalnych oraz umożliwienia nowych form uczestnictwa w kulturze. W ramach kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, finansowane w ograniczonym zakresie będą również inwestycje (części wspólne budynków), dotyczące tkanki mieszkaniowej, tylko jako część większego projektu mającego na celu rewitalizację zubożałych obszarów przestrzeni publicznych.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	EFS: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 2.138 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 35 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 201 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 12 EFRR: - Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby]: 288.800
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	EFS: - Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej [szt.]: 272 - Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe [szt.]: 232 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]: 5.975 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [osoby]: 1.740 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi [osoby]: 622 EFRR: - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich [osoby]: 317.837 - Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów [ha]: 37,5 - Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]: 56
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 62. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Usługi społeczne”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.
Działanie STRATEGII	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.2.1.2. Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.
Wiązka projektów	**Usługi społeczne**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI9iv. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym. EFRR: PI9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.
Poddziałanie RPO	EFS: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT EFRR: 10.2.1. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. EFS: Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie. EFRR: Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS, poddziałanie 9.2.1 Podejmowane w ramach Poddziałania 9.2.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach Poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych PR oraz wpisywać się w Strategie ZIT/RIT poszczególnych Subregionów: 1. Działania w zakresie podniesienia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny wspierające proces deinstytucjonalizacji, w tym: a. wsparcie dla tworzenia nowych miejsc w funkcjonujących placówkach w połączeniu z rozszerzeniem oferty wsparcia lub tworzenie nowych placówek oferujących wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą (np. świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe), b. wsparcie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz podnoszenie jakości usług realizowanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, w tym kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, doskonalenie kompetencji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, c. wsparcie i rozwój form pracy z rodziną, asystentury rodzinnej, instytucji rodzin wspierających, pomocowych jako wspierających rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; 2. Działania na rzecz rozwoju usług mieszkalnictwa wspieranego, poprzez zapewnienie dostępu do usług świadczonych w mieszkaniach chronionych, treningowych i wspieranych skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych wspierających proces ich integracji społecznej i zawodowej; 3. Działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z uwzględnieniem priorytetyzacji w kierunku środowiskowej formuły świadczenia, w tym prowadzone w miejscu zamieszkania, obejmujące m.in.: a. tworzenie miejsc opieki w istniejących lub nowotworzonych ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową, w tym miejsc opieki krótkoterminowej w zastępstwie osób na co dzień opiekujących się osobami niesamodzielnymi, b. usługi asystenckie lub opiekuńcze w celu umożliwienia opiekunom osób niesamodzielnych podjęcie aktywności zawodowej, c. usługi dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariat opiekuńczy,

	pomoc sąsiedzką i inne formy samopomocowe, d. rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie, np. teleopieki, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) form samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii), e. usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków) – wyłącznie jako wsparcie uzupełniające projekty dotyczące usług asystenckich lub opiekuńczych. 4. Działania na rzecz rozwoju środowiskowych form usług społecznych innych niż wymienione powyżej wspierających proces integracji społecznej, zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie zgodne z kierunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020; 5. Działania w zakresie deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodnie z kierunkami określonymi w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia na lata 2014-2020. EFRR: 1. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach w celu adaptacji ich na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione 2. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach na potrzeby utworzenia centrów usług społecznościowych
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	EFS: Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę wielosektorowego partnerstwa w realizacji zadań. Co do zasady w ramach PI9iv nie będą wspierane usługi opiekuńcze dla dzieci (usługi opieki nad dzieckiem do lat 3realizowane są w PI8iv, w zakresie opieki przedszkolnej w PI10i), jednak w przypadku opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym dopuszcza się możliwość realizacji wsparcia w zakresie zapewnienia opieki dzieciom niepełnosprawnym w PI9iv. Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form wsparcia oraz działania realizowane w partnerstwie. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv stanowią dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji, kryteria wyboru projektów wspierać będą kompleksowe działania na obszarach rewitalizowanych. Pożądane będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb. Kryteria wyboru ukierunkowane zostaną na grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji, z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych i terytorialnych. Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami niepełnosprawnymi, osobami mającymi problemy ze zdrowiem psychicznym, osobami starszymi, osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Pożądane będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb. Kwalifikowane będą projekty zgodne z zakresem wsparcia, celami i narzędziami określonymi w *Policy Paper* dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Warunkiem wyboru przedsięwzięć do dofinansowania jest ich zgodność z Planem działań dotyczącym ochrony zdrowia uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. EFRR: Projekty finansowane z EFRR będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia EFS, w szczególności przewidzianych w ramach PI9i oraz PI9iv. Wsparcie będą mogły uzyskać wyłącznie projekty oparte o istniejącą infrastrukturę, nie ma możliwości budowy nowych obiektów. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie

	Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych, muszą być realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w powiązaniu z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej, mającym na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wsparcie powiązane będzie z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług (włączając formy stacjonarne). Tworzenie efektywnej opieki środowiskowej będzie elementem równoległym do dostosowania usług społecznych do potrzeb społeczeństwa. Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych. W zakresie centrów usług społecznościowych zintegrowane wykorzystanie wsparcia jest szczególnie istotne w odniesieniu do terytorialnej koncentracji problemów, dlatego pożądane będą działania przyjmujące formę przedsięwzięć odpowiadających kompleksowo na potrzeby grup wykluczonych w zakresie ich aktywizacji, które będą miały charakter długofalowego organizowania społeczności lokalnej.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	EFS: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 1.069 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 36 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 200 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 12 EFRR: - Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby]: 725.391
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	EFS: - Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej [szt.]: 136 - Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe [szt.]: 116 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]: 2.987 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [osoby]: 1.740 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi [osoby]: 622 EFRR: - Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych / objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.]: 28 - Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach [szt.]: 558
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 63. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Bioróżnorodność”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej Subregionu Centralnego.
Priorytet STRATEGII	P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.
Działanie STRATEGII	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.2.2.1. Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.
Wiązka projektów	**Bioróżnorodność**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI6d. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.
Poddziałanie RPO	5.4.1. Ochrona różnorodności biologicznej – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: 1. Kompleksowe projekty z zakresu ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków. 2. Zwalczanie rozprzestrzeniania się i eliminowanie obcych gatunków inwazyjnych. 3. Budowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej. 4. Ochrona przyrody poprzez zmniejszenie presji ruchu turystycznego za pomocą budowy infrastruktury użytku publicznego.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Nie dotyczy
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [osoby]: 60 000 - Powierzchnia obszarów/ siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody [ha]: 5 - Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok]: 6.000
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów [ha]: 4 - Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha]: 10 - Liczba zakupionego sprzętu/wyposażenia [szt.]: 20 - Długość szlaków turystycznych [km]: 4 - Długość utworzonych szlaków turystycznych [km]: 3 - Długość odnowionych szlaków turystycznych [km]: 1 - Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych [szt.]: 2 - Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne [szt.]: 5 - Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną [szt.]: 5
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 64. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Transport publiczny”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna.
Działanie STRATEGII	D2.1.1. Równoważenie mobilności.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.1.1.1. Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów
Wiązka projektów	**Transport publiczny**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
Poddziałanie RPO	4.5.1. Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie– ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego.
Typy projektów	Projekt komplementarny POIŚ_TRA opisany szerzej w rozdziale 13. Projekty RPO, EFRR: 1. Budowa, przebudowa liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowane węzły przesiadkowe, drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Bike&Ride, buspasy). 2. Wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS). 3. Zakup taboru autobusowego na potrzeby transportu publicznego. 4. Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Dla POIŚ_TRA tryb pozakonkursowy. W ramach RPO tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Przy wyborze projektów do realizacji IZ będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami: efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych; wielkość redukcji CO_2; wkład w zwiększenie liczby osób korzystających z transportu publicznego; wkład w poprawę dostępności i mobilności; wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza. Inwestycje w transport miejski ramach PI 4e będą przyczyniać się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach. Muszą one wynikać z przygotowanych przez samorządy planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Funkcję takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej lub plany mobilności miejskiej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy). Zakres wsparcia projektów z zakresu niskoemisyjnego transportu miejskiego musi być zgodny z celami i kierunkami działań Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego oraz Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI4e, W miastach posiadających transport szynowy (tramwaje) preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu zbiorowego poprzez inwestycje w infrastrukturę szynową i tabor. Jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów, dozwolony jest zakup pojazdów spełniających co najmniej normę emisji spalin EURO 6. Priorytetowo będzie jednak traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.

	W zakresie ITS, wsparcie uzyskają te inwestycje, które będą zapewniały interoperacyjność stosowanych aplikacji zarządzania oraz będą wskazywały na systemowe usprawnienie komunikacji w regionie/miastach.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	W związku z realizacją projektów RPO, typ 1-3: - Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt.]: 100 - Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź" [szt.]: 10.000 W związku z realizacją projektów RPO, typ 4: - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]: 3.200 - Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok]: 640
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	W związku z realizacją projektów RPO, typ 1-3: - Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.]: 165 - Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby]: 8.250 - Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych [szt.]: 53 - Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.]: 8 - Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź" [szt.]: 53 - Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride" [szt.]: 300 - Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź" [szt.]: 3.225 - Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź" [szt.]: 700 - Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride" [szt.]: 15.000 - Długość dróg, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe [km]: 1.200 - Długość dróg dla rowerów [km]: 2.250 - Długość wybudowanych dróg dla rowerów [km]: 1.113 - Długość przebudowanych dróg dla rowerów [km]: 800 - Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych [km]: 337 - Długość wyznaczonych buspasów [km]: 106 W związku z realizacją projektów RPO, typ 4: - Liczba zmodernizowanych energetycznie punktów oświetleniowych [szt]: 21.120 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW]: 2 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (obligatoryjny) [Tony ekwiwalentu CO2/rok]: 1.334
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 65. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Odnawialne źródła energii”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna.
Działanie STRATEGII	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.1.2.1. Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych
Wiązka projektów	**Odnawialne źródła energii**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI4a. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
Poddziałanie RPO	4.1.1. Odnawialne źródła energii – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: Budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły. Planowanie przestrzenne w odniesieniu do OZE będzie uwzględniać obszary Natura 2000 i korytarze migracji zwierząt. Przy wyborze projektów do realizacji IZ będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami: efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych, wielkość redukcji CO_2, redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii), inwestycje związane ze spalaniem biomasy muszą być zgodne z zapisami wojewódzkiego programu ochrony powietrza. Ze wsparcia wykluczone będą projekty dotyczące współspalania biomasy.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok]: 7.943 - Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych//nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok]: 11. 915 - Stopień redukcji PM 10 [t/rok]: 79
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 20 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 18 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 2 - Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 24 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 21 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 3 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW]: 13 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe]: 3,4 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych [MWt]: 9,6 - Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji [szt.]: 5 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji [szt.]: 4 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji [szt.]: 1

	- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MW]: 3 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MWe]: 3.712 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MWt]: 5.568 - Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii [km]: 2 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu CO2/rok]: 2.283
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 66. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Termomodernizacja”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna.
Działanie STRATEGII	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.1.2.2. Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Wiązka projektów	**Termomodernizacja**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym. Dla projektu komplementarnego POIŚ_WFOŚ także: PI4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. 4vi. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
Poddziałanie RPO	4.3.1. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Zwiększona efektywność energetyczna w budownictwie wielorodzinnym mieszkaniowym oraz w budynkach użyteczności publicznej.
Typy projektów	Projekt komplementarny POIŚ_WFOŚ opisany szerzej w rozdziale 13. Projekty RPO, EFRR: 1. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych. 2. Likwidacja „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła. 3. Budowa instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Dla POIŚ_WFOŚ tryb pozakonkursowy. W ramach RPO tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC. Warunkiem uzyskania wsparcia będzie posiadanie przygotowanych uprzednio planów gospodarki niskoemisyjnej.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania (indywidualne źródła ciepła) spalające biomasę lub paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Audyty energetyczne są obowiązkowym elementem realizacji projektów z zakresu efektywności energetycznej w tym priorytecie inwestycyjnym. W przypadku realizacji projektów z zakresu: likwidacji tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła oraz modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32 / EC, w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową dyrektywą Energy Efficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła powinno mieć miejsce zawsze w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane. Zwiększeniu efektywności energetycznej regionalnej gospodarki będą służyć przede wszystkim działania koncentrujące się na realizacji strategii/planów gospodarki niskoemisyjnej w tym

	Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. W związku z powyższym, działania związane z modernizacją energetyczną budynków (użyteczności publicznej i mieszkalnych wielorodzinnych) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią), uwzględniającą również wysokosprawne źródła ciepła oraz modernizację sieci dystrybucji ciepła (w tym wymianę źródeł ciepła). Wsparciem będą objęte budynki mieszkalne wielorodzinne (m. in. budynki czynszowe, komunalne, które charakteryzują się wysoką – prawie 70% - tzw. luką remontową) oraz budynki użyteczności publicznej (m. in. budynki użyteczności publicznej objęte obowiązkiem modernizacji energetycznej termomodernizacji na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej). Inwestycje w rozbudowę i modernizacje sieci ciepłowniczych będą dopuszczalne pod warunkiem dopuszczenia takiego wsparcia przez stosowne zapisy w Umowie Partnerstwa. Przy wyborze projektów do realizacji IZ będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami: efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych; wielkość redukcji CO_2; redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii); zastosowanie elementów budownictwa niskoenergetycznego / technologii zmniejszających zapotrzebowanie na energię; wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza; preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania; w zakresie projektów obejmujących modernizację/wymianę indywidualnych źródeł ciepła wspierane będą projekty ograniczające emisję CO_2 przynajmniej o 30% w porównaniu do istniejących urządzeń. Wspierane mogą być inwestycje w instalacje o jak najmniejszej emisji CO_2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza. Wsparte projekty muszą skutkować redukcją CO_2 o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczające zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń. Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE. Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO). W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	W związku z realizacją projektów RPO: - Stopień redukcji PM10 [t/rok]: 346 - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]: 1.735 - Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]: 109 - Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu [GJ/rok]: 200 - Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE[MWhe/rok]: 5.154 - Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji /nowych mocy wytwórczych wykorzystujących OZE[MWht/rok]: 7.732
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	W związku z realizacją projektów RPO: - Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 23 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 20 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 3 - Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 23 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 20 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE[szt.]: 3 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]: 328 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW]: 11

	- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe]: 4,4 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych [MWt]: 6,6 - Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [szt.]: 379 - Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.]: 2.400 - Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m^2]: 244.000 - Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (obligatoryjny) [kWh/rok]: 91.118 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [Tony ekwiwalentu CO_2/rok] 4.438
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 67. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Gospodarka odpadami”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.2. Ochrona zasobów przyrody.
Działanie STRATEGII	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.2.1.1. Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)
Wiązka projektów	**Gospodarka odpadami**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI6a. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
Poddziałanie RPO	5.2.1. Gospodarka odpadami – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest).
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: 1. Budowa/rozwój/modernizacja zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. 2. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	W zakresie projektów związanych z gospodarką odpadami w ramach PI6a wspierane będą inwestycje dla których podstawą będą: dyrektywa 2008/98/WE ws. odpadów (ramowa dyrektywa odpadowa) i dyrektywa 1999/31/WE ws. składowania odpadów (dyrektywa składowiskowa), Wojewódzki plan gospodarki odpadami (WPGO) i wskazane w nim zadania oraz plan inwestycyjny w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, stanowiący uzupełnienie WPGO.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów[t/rok]: 252.700 - Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów [osoby]: 840.000 - Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów [osoby]: 840.000 - Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych [t/rok]: 2.030
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów [t/rok]: 79.294 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]: 7 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje [szt.]: 6 - Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw [szt.]: 1 - Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.]: 7 - Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.]: 1 - Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.]: 6 - Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest [t]: 2.010 - Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami [szt.]: 7
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 68. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Gospodarka wodno-ściekowa”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.2. Ochrona zasobów przyrody.
Działanie STRATEGII	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.2.2.1. Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych
Wiązka projektów	**Gospodarka wodno-ściekowa**
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI6b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.
Poddziałanie RPO	5.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiąganie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: 1. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej. 2. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych. 3. Budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych. 4. Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	W zakresie projektów związanych z gospodarką wodno-ściekową w ramach priorytetu inwestycyjnego 6b RPO WSL 2014-2020 wspierane będą inwestycje, dla których podstawą będą zalecenia wynikające z dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywa ściekowa) oraz z wdrażającego ww. dyrektywę Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie KPOŚK wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy ściekowej, zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. Wsparcie uzyskają projekty realizowane na obszarze aglomeracji, w rozumieniu ustawy Prawo wodne, o wielkości od 2 do 10 tys. RLM. Przedsięwzięcia z zakresu systemów zaopatrzenia w wodę będą realizowane na obszarach objętych sieciami kanalizacji ściekowej. W przypadku inwestycji na rzecz gospodarki osadami ściekowymi możliwa będzie budowa instalacji służących do zagospodarowania osadów ściekowych, m.in.: kompostowni, suszarni - nie wykorzystujących OZE.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	Brak
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę [osoby]: 2.943 - Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków [RLM]: 16.686 - Długość sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 122 - Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 74 - Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 42 - Długość wyremontowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 6 - Długość sieci wodociągowej [km]: 7 - Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]: 6 - Długość przebudowanej sieci wodociągowej [km]: 0,5 - Długość wyremontowanej sieci wodociągowej [km]: 0,5 - Liczba wspartych stacji uzdatniania wody [szt.]: 2 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]: 1 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje [szt.]: 1 - Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 3 - Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 1 - Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 1

	- Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 1
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
Przesłanki wyboru kryteriów oceny zgodności ze strategią w ramach wiązki	Nie wyznaczono

Opracowanie własne

Logikę interwencji STRATEGII w wymiarze operacyjnym wskazano w poniższej matrycy: problemy – działania – projekty bazującej na metodyce JASPERS. Zawiera ona syntetyczną informację o tym:

- które cele, priorytety i działania STRATEGII pozwalają odpowiedzieć na zidentyfikowane w diagnozie oraz analizie SWOT obszary problemowe,
- które wiązki projektów oraz projekty komplementarne POIŚ są dedykowane rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów.

Zastosowane w tabeli kolory oznaczają wpływ działań na zmianę sytuacji w obszarach problemowych. Nie zidentyfikowano działań ani projektów / wiązek projektów, które niosłyby ze sobą ryzyko pogłębienia istniejących problemów.

Legenda do tabeli 69:

	bardzo pozytywny wpływ działania i zdefiniowanych projektów / wiązek projektów na minimalizowanie problemu
	pozytywny wpływ działania na minimalizowanie problemu, osiągany dzięki pośredniemu wpływowi realizacji innych wiązek projektów
	neutralny wpływ działania na minimalizowanie problemu
	negatywny wpływ działania na minimalizowanie problemu, w wyniku pośredniego wpływu realizacji innych wiązek projektów
	bardzo negatywny wpływ działania na minimalizowanie problemu, w wyniku pośredniego wpływu realizacji innych wiązek projektów

Tabela 69. Matryca problemy – działania – wiązki projektów

Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C.					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania / Obszary problemowe	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1..2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Ograniczone zdolności adaptacyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw			Wiązki projektów: Restrukturyzacja i outplacement Adaptacyjność						
Niedopasowanie strukturalne rynku pracy	Wiązka projektów: Szkoły zawodowe	Wiązki projektów: Zatrudnienie Przedsiębiorczość Profilaktyka zdrowotna Kształcenie językowe i ICT							
Zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo	Wiązka projektów: Brownfield			Wiązki projektów: Rewitalizacja Usługi społeczne	Wiązka projektów: Bioróżnorodność				
Dziedziczenie biedy i wykluczenia		Wiązka projektów: Zatrudnienie		Wiązki projektów: Rewitalizacja Usługi społeczne					
Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych				Wiązki projektów: Rewitalizacja Usługi społeczne				Wiązka projektów: Gospodarka odpadami	

Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C.					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania / Obszary problemowe	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1..2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy		Wiązki projektów: Opieka nad dziećmi do lat 3 Przedszkola							
Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji						POIŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny	POIŚ_WFOŚ + wiązki projektów: Termomodernizacja Odnawialne źródła energii		
Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych							POIŚ_WFOŚ + wiązki projektów: Termomodernizacja Odnawialne źródła energii	Wiązka projektów: Gospodarka odpadami	Wiązka projektów: Gospodarka wodno-ściekowa
Trudności w organizacji zarządzania zlewniowego									Wiązka projektów: Gospodarka wodno-ściekowa
Zagrożona bioróżnorodność środowiska					Wiązka projektów: Bioróżnorodność				
Niezakończone procesy likwidacji azbestu								Wiązka projektów: Gospodarka odpadami	

Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C.					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania / Obszary problemowe	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1..2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Niewystarczająca infrastruktura w newralgicznych punktach przesiadkowych						POIŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny			
Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego						POIŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny			
Kongestia potoków ruchu drogowego						POIŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny			

Opracowanie własne

12. Zasady wyboru projektów realizujących Strategię

Co do zasady projekty realizujące STRATEGIĘ wybierane są na dwa sposoby:

- projekty finansowane ze środków POIŚ wybierane są w procedurze pozakonkursowej na zasadach określonych w POIŚ,
- projekty finansowane ze środków **RPO wybierane są w procedurze konkursowej** prowadzonej łącznie przez IZ i ZSC pełniący rolę IPZIT dla RPO.

Mając na uwadze założenia niniejszej STRATEGII do dofinansowania **w procedurze pozakonkursowej wybrane zostały dwa projekty komplementarne POIŚ opisane w rozdziale 13**., tj. duże projekty obejmujące zagadnienia niskoemisyjnego transportu publicznego (POIŚ_TRA; zob. Aneks nr 2) oraz ochrony stanu powietrza dzięki zapobieganiu niskiej emisji z użytkowanych nieruchomości (POIŚ_WFOŚ).

W zakresie interwencji RPO dla zidentyfikowanych wiązek projektów przyjmuje się przesłanki wyboru kryteriów oceny zgodności ze STRATEGIĄ. Na ich podstawie IPZIT przygotowuje i przedstawia IZ do zatwierdzenia przez Komitet Monitorujący RPO propozycje **kryteriów oceny zgodności projektów ze STRATEGIĄ** dla poddziałań RPO oraz współpracuje z IZ w przygotowaniu pozostałych kryteriów wyboru projektów w terminach i na zasadach wskazanych przez IZ.

IPZIT uczestniczy w ocenie projektów w ramach Komisji Oceny Projektów w zakresie kryteriów zgodności ze Strategią ZIT oraz zatwierdza listy ocenionych projektów wspólnie z IZ. **Ocena wniosków o dofinansowanie w ramach ZIT SC** jest realizowana przez IZ oraz IPZIT z wykorzystaniem wspólnego Lokalnego Systemu Informatycznego w następujących etapach:

- **ocena formalna** – polega na ocenie złożonych wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem kryteriów o charakterze formalnym, przyjmowanych przez Komitet Monitorujący RPO;
- **ocena merytoryczna:**
    - **ocena zgodności projektów ze STRATEGIĄ –** polega na ocenie złożonych wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem kryteriów przyjętych w STRATEGII, uszczegółowionych uchwałami ZZSC, zaakceptowanych przez KM RPO
    - **ocena stopnia spełnienia kryteriów EFRR i EFS** – polega na ocenie złożonych wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem kryteriów programowych o charakterze merytorycznym właściwych dla poszczególnych PI, przyjmowanych przez Komitet Monitorujący RPO.

Listy projektów wybranych do realizacji są zatwierdzane przez IZ oraz IPZIT. Kontraktowanie i dalsze czynności związane z obsługą projektu realizowane są przez IZ. IPZIT uczestniczy w monitorowaniu realizacji projektów, w szczególności przez dostęp do informacji o harmonogramie rzeczowo-finansowym i postępie płatności oraz do informacji o osiąganych wskaźnikach.

SCHEMAT PROCEDURY WYBORU PROJEKTÓW ZIT

1	**Przyjęcie kryteriów oceny projektów**	**Przyjęcie kryteriów oceny stosowanych w ramach Podziałań ZIT przez KM RPO WSL.**
2	**Ogłoszenie o konkursie**	Organizacja naboru wniosków o dofinansowanie – IZ RPO WSL/IP WUP z współudziałem IP ZIT. Zadania IP ZIT: 1) konsultacja regulaminu naboru przez IP ZIT 2) zamieszczenie ogłoszenia o naborze na stronie IP ZIT
3	**Wniosek o dofinansowanie**	Składany przez wszystkich wnioskodawców, zgodnie z ogłoszeniem o konkursie.
4	**Powołanie Komisji Oceny Projektów (KOP)**	Wybór członków KOP: • Weryfikacja wymogów formalnych/Ocena formalna – pracownicy IZ RPO WSL/IP WUP. • Ocena merytoryczna (eksperci zewnętrzni/pracownicy IP ZIT, pracownicy IZ RPO WSL/IP WUP) – skład w połowie wskazany przez IP ZIT, w połowie przez IZ RPO WSL/IP WUP.
5	**Weryfikacja wymogów formalnych/Ocena formalna**	Weryfikacja wymogów formalnych. Ocena przeprowadzana przez pracowników IZ RPO WSL/IP WUP.
6	**Ocena merytoryczna**	Przeprowadzana dla projektów ocenionych pozytywnie formalnie. Wynik na podstawie średniej ważonej/sumy punktów dla wszystkich kryteriów ocenianych w trakcie oceny merytorycznej, przy tym: • waga kryteriów zgodności ze Strategią ZIT– 50% • waga pozostałych kryteriów – 50% (konieczność spełnienia kryteriów dostępu i osiągnięcia ustalonej minimalnej liczby punktów przez projekt).
6a	• Część 1. ocena w oparciu o kryteria zgodności ze Strategią ZIT (+kryt. dostępu dla EFS)	Ocena pod kątem wszystkich typów kryteriów zgodności ze Strategią ZIT - (ekspert oraz IP ZIT)

6b	• Część 2. ocena w oparciu o pozostałe kryteria merytoryczne	Ocena pod kątem pozostałych kryteriów (ekspert lub IZ RPO/IP WUP)
7	**Ranking końcowy**	Na podstawie ostatecznej liczby punktów uzyskanej przez projekt.
8	**Przyjęcie listy projektów wybranych do dofinansowania przez IP ZIT (w pierwszej kolejności) oraz IZ (w drugiej kolejności)**	Przyjęcie listy projektów wybranych do dofinansowania sporządzonej w oparciu o ranking końcowy w terminie 10 dni roboczych od dnia przekazania listy do IP ZIT oraz przekazanie do IZ.

Powyższy schemat procedury wyboru projektów może ulec modyfikacjom na skutek dalszych uzgodnień z IZ RPO WSL 2014-2020 lub MIiR.

W przypadku projektów EFRR ocena formalna polega na weryfikacji piętnastu obszarów tematycznych, wśród nich: terminowego wniesienia wniosku, kwalifikowalności podmiotowej wykonawcy oraz poprawności i kompletności dokumentacji projektu na moment zamknięcia naboru. W przypadku projektów EFS ocena formalna jest częścią oceny ogólnej, w której skład wchodzi również ocena merytoryczna oraz ocena zgodności z zasadami horyzontalnymi, w tym z prawodawstwem unijnym i krajowym. Ocena formalna weryfikuje między innymi kwalifikowalność wnioskodawcy i partnerów, niepodleganie wykluczeniu z możliwości otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej oraz potencjał finansowy wnioskodawcy. Na tym etapie oceniana jest również prawidłowość określenia wartości projektu.

Ocena zgodności z celami i priorytetami Strategii ZIT składa się z dwóch etapów. Pierwszy jest wspólny dla projektów EFRR i EFS, a jego celem jest ocena zgodność projektu z trzema kryteriami dostępowymi, których spełnienie jest bezwzględnie wymagane:

1. Lokalizacja projektu na obszarze funkcjonalnym danego ZIT/RIT
2. Zgodność uzasadnienia i celu projektu z diagnozą i Priorytetami/Celami /Działaniami Strategii ZIT/RIT
3. Zgodność przedmiotu projektu z zakresem wsparcia wskazanym w Strategii ZIT/RIT

Drugi etap oceny, w części odnoszącej się do projektów z zakresu EFRR, koncentruje się na sześciu wymienionych poniżej obszarach tematycznych, premiując każdy z nich punktacją w zakresie od 1 do 4 oraz odpowiednią wartością wagową. W tej fazie oceny projekt może uzyskać maksymalnie 40 punktów, a wymaganym progiem oceny pozytywnej jest uzyskanie 40%, czyli 16 punktów. Ocenie podlega:

1. Adekwatność projektu do zdiagnozowanych problemów/wyzwań oraz Celów/Priorytetów/ Działań wskazanych w Strategii ZIT/RIT

2. Stopień realizacji przez projekt celów Strategii ZIT/RIT mierzony stopniem wpływu projektu na osiągnięcie wskaźników danego priorytetu ZIT/RIT
3. Komplementarny charakter projektu
4. Wpływ Związków ZIT/RIT /sygnatariuszy Porozumień w sprawie realizacji ZIT/RIT na realizację projektów na obszarze objętym Strategią ZIT/RIT
5. Udział partnerów lokalnych oraz społeczności lokalnych w planowaniu i realizacji projektu
6. Doświadczenie wnioskodawcy

W przypadku projektów z obszaru EFS, drugi etap oceny zgodności ze Strategią ZIT odbywa się w oparciu o szczegółowe kryteria dla poszczególnych poddziałań, w ramach których ocenie podlega między innymi poprawność Programu Rewitalizacji, zgodność projektu z Programem Rewitalizacji oraz komplementarność i partnerstwo wielosektorowe. Ocena zgodności projektów z celami oraz priorytetami Strategii ZIT stanowi 50% wartości wagowej całkowitej oceny projektu.

Ocena merytoryczna koncentruje się na weryfikacji zgodności zapisów projektu z regulaminem naboru, w tym, w szczególności, w odniesieniu do wskazanych wartości wskaźników, zasadności ewentualnego partnerstwa i właściwego zaplecza merytoryczno-administracyjnego wnioskodawcy. W tej części oceny weryfikowany jest również budżet projektu pod kątem niezbędności zaplanowanych wydatków, ich racjonalności i efektywności oraz kwalifikowalności wydatków w świetle obowiązujących wytycznych. **IPZIT współpracuje z IPWUP** w zakresie zadań związanych z wyborem projektów do dofinansowania w ramach następujących poddziałań RPO:

- poddziałanie 7.1.1. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – ZIT;
- poddziałanie 7.3.1. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – ZIT;
- poddziałanie 7.4.1. Outplacement –ZIT;
- poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – ZIT;
- poddziałanie 11.4.1. Kształcenie ustawiczne – ZIT.

Szczegółowy zakres i forma tej współpracy określone zostaną we właściwych instrukcjach wykonawczych.

W sytuacji, w której projekt **zostanie oceniony negatywnie** w rozumieniu art. 53. ust. 2. Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, instytucja organizująca konkurs pouczy wnioskodawcę o prawie wniesienia protestu, na zasadach określonych w rozdziale 15. tejże ustawy. Procedura odwoławcza odnosi się do właściwej oceny formalnej i właściwej oceny merytorycznej trybu konkursowego. Protest jest rozpatrywany przez IZ, w porozumieniu z IPZIT w zakresie jej dotyczącym. Zgodnie z art. 61., w przypadku nieuwzględnienia protestu, negatywnej ponownej oceny projektu lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia (w przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej wyczerpana zostanie kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania), wnioskodawca może złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Od orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wnioskodawca, IZ lub IPZIT może wnieść skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Dla zapewnienia **koordynacji działań oraz reprezentacji stanowiska SC** w procesach wdrażania RPO, przedstawiciele IPZIT są włączeni w prace: Komitetu Monitorującego RPO, w szczególności w zakresie opracowania propozycji kryteriów wyboru projektów, dotyczących zgodności z celami Strategii ZIT oraz komisji dokonujących oceny merytorycznej projektów oraz w proces tworzenia harmonogramów konkursów (planów działań). IPZIT korzysta także z bezpośredniego dostępu do Lokalnego Systemu Informatycznego.

IPZIT, w związku z realizacją powierzonych zadań dotyczących wyboru projektów, zachowuje **zasady bezstronności, poufności oraz braku konfliktu interesów**. Pracownicy IPZIT zaangażowani w realizację zadań związanych z wyborem projektów do dofinansowania są zobowiązani do podpisania oświadczenia bezstronności obowiązującego dla wszystkich wniosków złożonych w ramach konkursu ZIT dla SC.

13. Projekty komplementarne PO Infrastruktura i Środowisko

Na obszarze SC **realizowane są dwa projekty komplementarne POIŚ**.

Pierwszy z nich (**POIŚ_TRA**: **Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym**) stanowi element realizacji wiązki projektów „Transport publiczny" i dotyczy PI4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Drugi (**POIŚ_WFOŚ: Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej**) stanowi element realizacji wiązki projektów „Termomodernizacja" i dotyczy trzech PI:

- PI4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym;

- PI4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;

- PI4vi. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

13.1. POIŚ_TRA: Projekt Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym

W projekcie POIŚ_TRA zakłada się realizację „szkieletowych" rozwiązań z zakresu: budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego, wdrażania inteligentnych systemów transportowych, zakupu taboru autobusowego i tramwajowego na potrzeby transportu publicznego oraz budowy i przebudowy liniowej infrastruktury tramwajowej oraz trolejbusowej. W skali lokalnej uzupełnieniem projektu POIŚ_TRA są projekty realizowane w ramach RPO w tym przede wszystkim w formule ZIT.

Na POIŚ_TRA na mocy Uchwały nr 3/2015 ZZSC z dnia 17.02.2015 r. składa się realizacja następujących zadań:

- Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego (Tramwaje Śląskie S.A.),
- Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych autobusów niskopodłogowych (Miasto Katowice),
- Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Sądowa",
- System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II (KZK GOP),

- Zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z systemem inteligentnego zarządzania flotą (Miasto Jaworzno),
- Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z budową placu parkingowego (Miasto Gliwice),
- Rozbudowa systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych etap II,
- Zakup nowoczesnego taboru autobusowego i trolejbusowego z przebudową zaplecza technicznego i wyposażeniem dróg w Tychach na potrzeby rozwoju transportu publicznego w Aglomeracji Górnośląskiej.

Ponadto dopuszcza się możliwość realizacji zadań rezerwowych, tj.

- Miejski Autobus Szynowy na trasie Gliwice-Sośnica – Gliwice- Pyskowice,
- Jaworznicki Tramwaj – Integracja zeroemisyjnej komunikacji publicznej,
- Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze działania KZK GOP (ITS KZK GOP),
- Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez zakup autobusów z alternatywnymi źródłami napędu (PKM Świerklaniec)

Wszystkie ww. zadania zostały opisane w postaci fiszek projektowych zamieszczonych w Aneksie nr 2.

Łączna wartość wnioskowanego dofinansowania dla tych zadań wynosi **821 040 127,09 zł.**, a poziom dofinansowania, przy obecnie wskazanych kosztach kwalifikowanych projektów wyniesie średnio **63%** .

Cele: zadania w ramach POIŚ_TRA poza wymiarem niskoemisyjnym służą rozwojowi transportu zbiorowego, podniesieniu jego bezpieczeństwa, jakości, atrakcyjności i komfortu. Realizacja wiązki projektów „Transport publiczny" obejmującej POIŚ_TRA oraz projekty realizowane w ramach RPO **usprawni funkcjonowanie całego systemu transportowego w SC**. Nastąpi integracja infrastrukturalna istniejących środków transportu oraz dostosowanie systemu transportowego do obsługi osób o ograniczonej możliwości poruszania się. W miastach posiadających transport szynowy preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu zbiorowego, natomiast w pozostałych miastach finansowane będą inne niskoemisyjne formy transportu miejskiego.

13.2. POIŚ_WFOŚ: Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla działania 1.7. Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej. Mając na uwadze uzyskanie efektu synergii i zwiększenia efektywności energetycznej oraz ochrony powietrza, zakres interwencji będzie obejmował działania z zakresu głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych (poddziałanie 1.7.1.), budowy/przebudowy sieci dystrybucji ciepła i/lub chłodu (poddziałanie 1.7.2.) oraz wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej (działanie 1.7.3.).

Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji (POIŚ_WFOŚ) realizowany będzie na terenie gmin i powiatów ziemskich wchodzących w skład SC (81 członków subregionu) objętym STRATEGIĄ, - głównie na obszarach o dużych skupiskach budynków mieszkalnych wielorodzinnych. W poszczególnych miastach będą realizowane wszystkie uzasadnione energetycznie, ekologicznie i ekonomicznie inwestycje o zakresie określonym przez dopuszczalne typy projektów działania 1.7.

służące tzw. likwidacji niskiej emisji, w tym w szczególności zmniejszenia emisji pyłu zawieszonego PM10. Wsparte zostaną projekty dążące również do zmniejszenia poziomu emisji CO_2 oraz jak najniższego kosztu ograniczenia/uniknięcia emisji zanieczyszczeń powietrza.

Cele: interwencja będzie służyła rozwiązaniu najważniejszych problemów SC z punktu widzenia wsparcia przedsięwzięć z obszarów o ponadnormatywnym przekroczeniu poziomów pyłów i innych szkodliwych substancji, w tym ograniczających emisję CO_2. Wsparcie będzie udzielane z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego (pod względem przestrzennym, technicznym oraz terminu realizacji poszczególnych projektów).

Warunkiem uzyskania wsparcia będzie posiadanie przygotowanych uprzednio planów gospodarki niskoemisyjnej. Dokumentem takim może być też każda lokalna strategia odnosząca się do kwestii związanej z zapewnieniem lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, a także przyczyniająca się do osiągnięcia celów pakietu energetyczno–klimatycznego 3x20 (w przypadku Polski 2x20 i 1x15% w zakresie OZE).

Realizacja wiązki projektów „Termomodernizacja" obejmującej POIŚ_WFOŚ oraz projekty realizowane w ramach RPO **przyczyni się do realizacji planów gospodarki niskoemisyjnej samorządów wchodzących w skład SC oraz „Ramowego dokumentu wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego "**.

14. Zakres odpowiedzialności w procesie wdrażania Strategii

Zintegrowane podejście terytorialne w ramach ZIT SC jest realizowane z wykorzystaniem unikalnych w skali kraju doświadczeń uzyskanych przy wdrażaniu Programów Rozwoju Subregionów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. W szczególności istotne w tym aspekcie są istniejące dobre praktyki oraz potencjał instytucjonalny m.in. w zakresie partnerskiej współpracy gmin oraz udziału partnerów lokalnych w wyborze przedsięwzięć do dofinansowania. Zasadność kontynuacji podejścia terytorialnego wypracowanego w latach 2007-2013 potwierdzają m.in. badania ewaluacyjne, z których wynika, iż przyczyniło się ono do pogłębienia współpracy jednostek samorządu terytorialnego, a realizowana w jego ramach interwencja w większym stopniu odzwierciedla potrzeby społeczności lokalnych. Ewaluacja *ex-ante* zintegrowanego podejścia terytorialnego w ramach RPO wykazała, iż zastosowano je poprawnie tj. wprowadzono w osiach priorytetowych i obszarach wsparcia, w których jest to zasadne pod względem efektywności oraz możliwości realizacji projektów przy zastosowaniu ZIT.

Istotnym elementem realizacji ZIT SC jest **zinstytucjonalizowana forma partnerstwa** JST, zgodnie z wymogami zawartymi w Umowie Partnerstwa W SC partnerstwo to przyjęło formę organizacyjną ZSC – stowarzyszenia 81 jednostek samorządu terytorialnego. **Podstawą interwencji ZIT SC jest niniejsza STRATEGIA**, która uwzględnia wspólne strategiczne wybory uzgodnione przez jednostki wchodzące w skład ZSC. Cele STRATEGII są spójne z celami szczegółowymi RPO (zob. tab. 51-68).

Proces wdrażania STRATEGII, z wyjątkiem odrębnie kontraktowanych projektów komplementarnych POIŚ, **jest organizowany wspólnie przez IZ oraz IPZIT** co posiada umocowanie w RPO. Szczegółowo relacje między IZ a IPZIT regulowane są odrębnym porozumieniem. Rolę IZ pełni Zarząd Województwa Śląskiego i realizuje ją zgodnie z posiadanymi uprawnieniami oraz procedurami wewnętrznymi, utworzonymi w związku z autonomią decyzyjną przysługującą samorządowi regionalnemu.

IPZIT działa na mocy porozumienia zawartego z IZ, jako podmiot, któremu powierza się część zadań związanych z zarządzaniem i wdrażaniem ZIT, w szczególności z wyborem projektów do dofinansowania. IPZIT występuje w imieniu władz lokalnych (gminnych i powiatowych) SC, jako stowarzyszenie przez nie zawiązane. IPZIT podlega desygnacji. Szczegółowy zakres zadań i obowiązków IPZIT oraz postanowienia szczegółowe w zakresie uczestniczenia IPZIT w procedurach wdrażania RPO regulowane są przedmiotowym porozumieniem.

W odniesieniu do zarządzania ZIT, IPZIT:

- prowadzi działalność informacyjną w zakresie ZIT na terytorium SC,
- gromadzi informacje o gotowości podmiotów z terytorium SC do realizacji projektów w ramach ZIT i na tej podstawie rekomenduje IZ harmonogram konkursów i przypisaną im alokację,
- uczestniczy w pracach Komitetu Monitorującego RPO WSL 2014-2020,
- opracowuje roczne i końcowe sprawozdania z wdrażania STRATEGII, korzystając z bezpośredniego dostępu do Lokalnego Systemu Informatycznego,

– w sytuacji zagrożenia wykonania STRATEGII podejmuje procedury zaradcze lub zaleca beneficjentom indywidualne działania naprawcze.

W odniesieniu do wyboru projektów w ramach ZIT, IPZIT postępuje zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 11.

W obszarach nie uregulowanych porozumieniem między IZ a IPZIT, IPZIT działa zgodnie z własnymi postanowieniami statutowymi. W szczególności realizując je w ramach prac BZSC oraz działalności organów statutowych, tj. WZCSC oraz ZZSC. BZSC stanowi zaplecze wykonawcze organów ZSC.

BZSC operacjonalizuje postanowienia organów ZSC, podejmujących uchwały związane z realizowaniem zadań związku, którymi wg zapisów Statutu ZSC są:

„1) pełnienie funkcji Związku ZIT w odniesieniu do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

2) realizacja zadań dotyczących wdrażania projektów dofinansowanych z funduszy krajowych i europejskich, w tym pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w tym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

3) realizacja zadań związanych z pełnieniem funkcji Związku ZIT dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WSL, w tym w szczególności:

a) przygotowanie Strategii ZIT w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne i planistyczne;
b) przedkładanie Strategii ZIT do pozytywnego zaopiniowania Instytucji Zarządzającej RPO WSL oraz Ministrowi Rozwoju Regionalnego;
c) wskazanie projektów do wsparcia w ramach ZIT na zasadach uzgodnionych z Instytucją Zarządzającą RPO WSL;
d) przygotowanie raportów monitoringowych oraz sprawozdań nt. wdrażania Strategii ZIT, zgodnie z wymogami Instytucji Zarządzającej RPO WSL, a następnie przekazywanie tego dokumentu do oceny i zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu RPO WSL;
e) udział w pracach/posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO WSL;
f) realizacja innych zadań, wynikających z umów i porozumień zawartych pomiędzy Związkiem a Instytucją Zarządzającą RPO WSL.

4) zapewnienie członkom Związku dostępu do informacji na temat aktualnego stanu wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych;

5) monitorowanie programów i funduszy mogących stanowić potencjalne źródło wsparcia jednostek samorządu lokalnego Związku;

6) wyrażanie opinii i wspólnych interesów członków Związku wobec administracji rządowej (centralnej i wojewódzkiej) oraz samorządowej szczebla wojewódzkiego, jak również innych organizacji samorządowych, gospodarczych i społecznych, w szczególności dotyczących spraw związanych z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;

7) rozwijanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy samorządem lokalnym a Sejmikiem i Zarządem Województwa Śląskiego oraz Parlamentarzystami;

8) wnioskowanie o dofinansowanie podejmowanych inicjatyw z funduszy krajowych i europejskich oraz organizowanie i prowadzenie prac związanych z realizacją projektów z udziałem funduszy zewnętrznych;

9) promocja społeczności lokalnych regionu oraz osiągnięć gmin i powiatów należących do Związku, w tym innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w gminach i powiatach;
10) wspieranie rozwoju współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju gospodarczego, kulturalnego, oświatowego i społecznego, ochrony środowiska naturalnego oraz organizacji usług publicznych pomiędzy gminami i powiatami należącymi do Związku;
11) inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego gmin i powiatów Związku;
12) podejmowanie działań mających na celu wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
13) podejmowanie wszystkich innych zadań zmierzających do osiągnięcia celów Związku."

WZCSC jest najwyższym organem Związku. Członka ZSC na sesji WZCSC reprezentuje organ wykonawczy gminy lub powiatu lub osoba przez niego desygnowana. Liczba głosów członka w WZCSC zależy od liczebności społeczności lokalnej. Uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów statutowego składu, przy wymaganej obecności co najmniej połowy członków ZSC. Przewodniczącym WZCSC jest Prezydent Miasta Katowice. Do statutowych kompetencji WZCSC należy:

„1) uchwalanie Statutu i jego zmian;
2) uchwalanie ramowego planu działalności Związku;
3) przyjmowanie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych;
3a) przyjmowanie kluczowych stanowisk dotyczących realizacji RPO WSL oraz ZIT;
4) rozpatrywanie i przyjmowanie rocznych sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz udzielanie absolutorium Zarządowi Związku, na podstawie wniosku Komisji Rewizyjnej;
5) zatwierdzanie bilansu oraz rachunku zysków i strat Związku za ubiegły rok wraz z informacją dodatkową;
6) wybór i odwoływanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej, jak również uzupełnianie składu tych organów;
7) uchwalanie rocznego planu finansowego Związku;
8) podejmowanie uchwał w sprawie wysokości składek członkowskich;
9) określanie ogólnych zasad gospodarowania majątkiem związku;
10) uchwalanie Regulaminu Obrad Walnego Zebrania Członków;
11) zatwierdzanie regulaminu Komisji Rewizyjnej;
12) rozpatrywanie odwołań członków Związku od uchwały Zarządu w sprawie wykreślenia członka Zarządu;
13) podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania Związku;
14) dokonywanie autentycznej wykładni postanowień Statutu;
15) podejmowanie decyzji w sprawach zastrzeżonych dla Walnego Zebrania Członków przez inne postanowienia Statutu."

ZZSC, który kieruje działalnością ZSC, składa się z 15 członków, wybranych przez WZCSC. Statutowa konstrukcja ZZSC stanowi podstawę - pierwszy poziom - skutecznego, operacyjnego włączenia społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację STRATEGII. Jest ono realizowane przez zachowanie parytetów terytorialnych w sprawowaniu władzy wykonawczej w ZSC. W skład ZZSC wchodzi po 3 przedstawicieli każdego z podregionów (NTS3) SC oraz co najmniej 1 przedstawiciel powiatów ziemskich. ZZSC dokonuje wyboru przewodniczącego spośród swoich członków. W relacjach z IZ RPO, przewodniczący ZZSC występuje wspólnie z przewodniczącym WZCSC. ZZSC zapewnia realizację celów i zadań ZSC poprzez podejmowanie uchwał, stanowisk, decyzji i wszelkich

istotnych czynności, niezastrzeżonych w Statucie ZSC do wyłącznej właściwości innych organów ZSC, a w szczególności:
„1) wykonuje uchwały Walnego Zebrania Członków;
2) przygotowuje projekty dokumentów programowych Związku, w tym projekt ramowego planu działalności Związku;
3) realizuje Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych zgodnie z wymogami IZ RPO WSL 2014-2020;
4) akceptuje bieżące plany działalności Związku;
5) przygotowuje projekt rocznego planu finansowego Związku;
6) wnioskuje o zwołanie Walnego Zebrania Członków;
7) podejmuje uchwały o przyjęciu w poczet członków Związku;
8) w drodze uchwały stwierdza wystąpienie członka ze Związku;
9) podejmuje uchwały o wykreśleniu członka ze Związku;
10) gospodaruje majątkiem Związku w ramach uchwalonego rocznego planu finansowego oraz ogólnych zasad gospodarowania majątkiem Związku, w szczególności zaś jest uprawniony do:
a) nabywania i zbywania nieruchomości;
b) zaciągania pożyczek i kredytów oraz emitowania i nabywania obligacji do wysokości i na zasadach określonych przez Walne Zebranie Członków;
c) przyjmowania darowizn, spadków i zapisów;
d) nabywania i zbywania papierów wartościowych do wysokości określonej przez Walne Zebranie Członków;
11) czuwa nad regulowaniem płatności (w tym zwłaszcza wierzytelności) na rzecz Związku;
12) określa w drodze uchwały sposób wpłacania składek członkowskich;
13) opracowuje i ogłasza tekst jednolity Statutu;
14) podejmuje uchwały w sprawie zatrudnienia lub zwolnienia Dyrektora Biura Związku oraz ustala wynagrodzenie dla niego.”

Bieżącą działalnością Związku kieruje dyrektor BZSC, który m.in. realizuje powierzone zadania dotyczące ZIT, pod stałym nadzorem ZZSC. Funkcję zwierzchnika służbowego w stosunku do dyrektora BZSC sprawuje przewodniczący ZZSC. **BZSC w pierwszej kolejności realizuje zadania związane z pełnieniem przez ZSC roli IPZIT.**

15. Wdrażanie Strategii z wykorzystaniem włączenia społecznego

Prace nad przygotowaniem realizacji ZIT na terenie SC począwszy od opracowania wstępnych, roboczych założeń prowadzone były **przy pełnym udziale przedstawicieli wszystkich 81 JST na obszarze SC, którzy zapewnili identyfikację lokalnych potencjałów i potrzeb oraz zakreślili zasady koordynacji w skali podregionalnej (5 podregionów NTS3: bytomskiego, gliwickiego, katowickiego, tyskiego i sosnowieckiego) oraz subregionalnej (SC**).

- Od 2012 r. prowadzone były prace nad przygotowaniem zintegrowanych projektów w ramach ZIT oraz opracowaniem zasad współpracy w ramach ZSC. Działania te koordynowane były przez Miasto Gliwice – lidera reprezentującego JST SC.

- W marcu 2013 r. Prezydent Miasta Katowice – jako lider ówcześnie nazywanego „komponentu krajowego ZIT" – powierzył prace nad pakietem rozwiązań dla ZIT SC KZK GOP, który z kolei zlecił przygotowanie warsztatów strategicznych i opracowanie pakietu trzech strategii:
  - Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
  - Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
  - Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

  Prace te realizowane były z udziałem wszystkich JST w SC.
- W maju 2013 r. JST SC sformułowały wstępne założenia dotyczące realizacji ZIT SC i podjęły konsultacje z Samorządem Województwa Śląskiego. W czerwcu 2013 r. opublikowano II projekt RPO, a miesiąc później Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego), co sprawiło, że JST SC dokonały aktualizacji wyników dotychczasowych prac względem ww. dokumentów.
- We wrześniu 2013 r. podjęta została uchwała Zarządu Województwa Śląskiego ustanawiająca ramy terytorialne oraz finansowe realizacji ZIT SC. W międzyczasie organy stanowiące JST podejmowały formalne decyzje o przystąpieniu do ZSC.
  - W październiku 2013 r. odbyło się zebranie założycielskie ZSC, a miesiąc później ZZSC przyjął wstępną wersję pakietu trzech wcześniej wymienionych strategii. Dokumenty te złożono Samorządowi Województwa Śląskiego celem dalszego procedowania w negocjacjach dotyczących RPO. **Dokumenty te poddano także procesowi konsultacji społecznych**, którego organizatorem był KZK GOP. W trakcie konsultacji społecznych uwagi zgłosiły 2 osoby fizyczne oraz 10 organizacji pozarządowych. Dotyczyły one m.in. sposobu włączenia społeczeństwa w opracowanie dokumentu, konieczności zwiększenia roli organizacji pozarządowych w procesie programowania i wdrażania strategii, w tym w zakresie monitorowania i ewaluacji, konieczności zwrócenia większej uwagi na kwestie rewitalizacji społecznej, zwiększenia poziomu integracji komunikacji publicznej, konieczności uzupełnienia i zweryfikowania diagnozy. Wyniki konsultacji zostały opublikowane na stronie www KZK GOP i uwzględnione na kolejnych etapach prac. W grudniu 2013 r. uzyskano opinię IZ RPO, co spowodowało uruchomienie kolejnych warsztatów i spotkań Związku oraz IZ, mających na celu uwzględnienie złożonych uwag. W ich wyniku podjęto decyzję o opracowaniu jednego dokumentu – Strategii ZIT SC (wersji II), czyli pierwowzoru niniejszej

STRATEGII – na bazie dotychczasowych trzech dokumentów. Decyzja ta warunkowana była nowo pojawiającymi się ustaleniami dotyczącymi wdrażania ZIT w Polsce. W bilateralnych ustaleniach między ZZSC a IZ wypracowano tak zdefiniowany dokument. Przyczynkiem do kolejnej aktualizacji założeń STRATEGII stało się opublikowanie w kwietniu 2014 r. projektu RPO wersji 5.1. a następnie, w maju, projektów 2.0 szczegółowych opisów priorytetów RPO. Ponadto odbyło się spotkanie konsultacyjno-opiniujące z przedstawicielami Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, podczas którego przedstawiono **metody oceny strategii ZIT stosowane przez JASPERS oraz uwagi MIiR** do STRATEGII. Na tym etapie prac wszelkie działania związane z ZIT SC koordynowane już były przez ZSC, tj. BZSC i jego statutowe organy.

- W maju 2014 r. zrealizowano kolejny etap spotkań konsultacyjnych w ramach ZSC oraz z IZ, które doprowadziły do stworzenia wersji III STRATEGII.
- W czerwcu 2014 r., III wersja STRATEGII została zaprezentowana podczas WZCSC i przyjęta przez ZZSC. Następnie została złożona Samorządowi Województwa Śląskiego celem dalszego procedowania w negocjacjach dotyczących RPO. Tę wersję STRATEGII, wraz z dokumentami obejmującymi wnioski z oceny MIiR oraz z wcześniej prowadzonych konsultacji **społecznych poddano ponownie konsultacjom społecznym** w okresie od lipca do sierpnia 2014 r. Zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych wysłano do 14 instytucji i osób fizycznych, które aktywnie zaangażowały się w trakcie wcześniejszych konsultacji. Otrzymano dwie informacje zwrotne. Pierwsza z nich dotyczyła możliwości załączenia do STRATEGII listy projektów planowanych do realizacji. Udzielono odpowiedzi, iż dokument nie będzie jej zawierał. Druga odnosiła się do zagadnień diagnozy i rekomendacji związanych z ruchem rowerowym. W ramach odpowiedzi wskazano, w którym miejscu STRATEGII opisano tę problematykę. Szczegóły zawiera raport

  z konsultacji zamieszczony na stronie www ZSC. We wrześniu 2014 r. MIiR przekazało ZSC oraz IZ opinię wybranego przez siebie eksperta zewnętrznego, który dokonał **niezależnej oceny STRATEGII**. W konsekwencji tej opinii, jesienią 2014 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne z ekspertem i przedstawicielami MIiR. Wydarzenia te zbiegały się w czasie z prezentacją VII wersji projektu RPO, a następnie wersji ostatecznej RPO zatwierdzonej przez Komisję Europejską. Równolegle **ZSC organizował dla swoich członków spotkania warsztatowe związane z systemem wdrażania STRATEGII oraz zarządzaniem projektami**.
- Zebrane z ww. źródeł wytyczne, informacje oraz opinie posłużyły w grudniu 2014 r. do opracowania IV wersji STRATEGII, będącej przedmiotem akceptacji WZCSC w styczniu 2015 r. Następnie powyższy dokument został przekazany do IZ RPO w celu zaopiniowania pod kątem możliwości finansowania Strategii z tego programu.
- Na podstawie otrzymanych uwag IZ RPO, ZSC opracował wersję IV.4 STRATEGII, przyjętą przez WZCZSC w dniu 31 marca 2015 r., która ponownie została przekazana IZ celem zaopiniowania. Po otrzymaniu ponownej opinii IZ, ZSC przystąpił do dalszych prac nad dokumentem.
- Wersja V.1 STRATEGII została przyjęta uchwałą Walnego Zebrania Członków Związku Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego nr 11/2015 z dnia 26.05.2015 roku, a następnie przekazana do MIiR w celu weryfikacji dokumentu pod kątem zgodności z umową partnerstwa oraz w zakresie możliwości finansowania projektów z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

- Na podstawie uwag MIiR otrzymanych w lipcu 2015 r., została opracowana niniejsza wersja STRATEGII (VI), przedłożona do akceptacji WZSC oraz do ponownego zaopiniowania przez MIiR w trybie ustawowym.

W fazie wdrożeniowej STRATEGII, dla zapewnienia jeszcze większej reprezentatywności działań ZSC oraz pogłębienia włączenia społecznego w realizację STRATEGII, zakłada się utworzenie przy ZSC **Rady Konsultacyjnej ds. ZIT**, która będzie ciałem doradczym ZZSC w procesach związanych z wdrażaniem i ewaluacją STRATEGII. W skład Rady Konsultacyjnej wejdzie nie mniej niż 10 i nie więcej niż 25 przedstawicieli partnerów społecznych: pracodawców; instytucji publicznych - przede wszystkim działających w obszarze edukacji, ochrony środowiska oraz polityki społecznej; organizacji pozarządowych. Członkiem Rady Konsultacyjnej nie będzie mogła zostać wybrana osoba pozostająca w bezpośredniej zależności służbowej względem organów JST tworzących ZSC. Natomiast prawo rekomendowania członków Rady Konsultacyjnej przysługiwało będzie wszystkim członkom ZSC. Wyboru składu Rady Konsultacyjnej na dwuletnie kadencje będzie dokonywał ZZSC.

Jak zostało to już zapisane w rozdziale 13. **ZZSC stanowi podstawę – pierwszy poziom – skutecznego, operacyjnego włączenia społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację STRATEGII**. Jest ono realizowane przez zachowanie parytetów terytorialnych w sprawowaniu władzy wykonawczej w ZSC.

Drugi poziom skutecznego, operacyjnego włączenia społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację STRATEGII związany jest z pracą na poziomie podregionów (NTS3). Dzięki parytetom przedstawicielskim w ZZSC reprezentanci każdego z podregionów organizują na swoim terytorium zespoły robocze, zapewniające bieżący wkład koncepcyjny i operacyjny w procesy strategiczne SC. Koordynacja następuje na poziomie JST leżących na terytorium danego podregionu. W wymiarze podregionalnym w pracach uczestniczą w pierwszej kolejności koordynatorzy wskazani przez każdą z JST. Koordynatorami tymi są zazwyczaj naczelnicy wydziałów właściwych ds. rozwoju lokalnego lub funduszy strukturalnych.

Trzecim poziomem włączenia społeczności lokalnych jest upowszechnianie założeń ZIT SC w wymiarze lokalnym oraz inspirowanie aktorów rozwoju lokalnego do podejmowania inicjatyw projektowych wchodzących w skład wiązek projektów ZIT SC. Prace na poziomie lokalnym są prowadzone przez koordynatorów uczestniczących w pracach na poziomie podregionalnym.

Całościowo, trójstopniowy układ zapewniania włączenia społeczności lokalnych w realizację STRATEGII stanowi skuteczny system współuczestniczenia w procesach rozwojowych SC w warunkach dużej wielopodmiotowości. Partnerstwo na rzecz ZIT SC obejmuje największą w kraju liczbę podmiotów, wśród partnerstw ZIT. Wynika to z faktu, że obszar funkcjonalny podlegający wsparciu ZIT SC ma specyfikę zupełnie inną niż pozostałe obszary objęte ZIT w Polsce. W SC aglomeracyjny układ licznych ośrodków miejskich o podobnej randze oraz podlegających intensywnej urbanizacji obszarów wiejskich sprawia, że koordynacja działań musi mieć charakter wielopoziomowy, wręcz sieciowy, a podejście partnerskie jest nieuniknione i od dawna zakorzenione w procesach współpracy między społecznościami lokalnymi oraz instytucjami lokalnymi, w tym JST.

Udział partnerów społecznych

Partnerzy spoza sektora finansów publicznych są włączani w realizację zadań w ramach ZIT SC w zgodności z art. 33. Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Warunki tam nakreślone są rozwinięte oraz uszczegółowione, głównie w obszarze dokumentowania wymogów proceduralnych. Według przedmiotowych zasad wybór partnera następuje przed złożeniem wniosku o dotację w drodze publicznego naboru, z co najmniej 21-dniowym terminem przyjmowania zgłoszeń. Wnioskodawcy mogą składać oferty indywidualne bądź wspólnie z innymi podmiotami. Ponadto, potencjalny partner musi legitymować się zgodnością profilu działalności z celami partnerstwa, co jest weryfikowane na podstawie zapisów w statucie. Jeśli zakres współpracy wymaga stosownych zezwoleń, uprawnień lub certyfikatów po stronie potencjalnego partnera, to wnioskodawca musi takie dokumenty przedstawić. Potencjalny partner musi się również wykazać posiadaniem doświadczenia w realizacji projektów o podobnym do zakresu partnerstwa charakterze. Weryfikacji jest również poddawany potencjał organizacyjny wnioskodawcy. Zgodnie z tym założeniem o pozycję partnera mogą ubiegać się podmioty, których wiedza i doświadczenie pozwolą na prawidłowe wykonanie projektu, ze szczególnym uwzględnieniem doświadczenia w realizacji zadań na terenie danej gminy lub regionu. Powyższy wymóg jest weryfikowany na podstawie oświadczenia o realizacji przynajmniej dwóch przedsięwzięć o przedmiotowym charakterze w przeciągu ostatnich pięciu lat działalności, a jeśli podmiot istnieje krócej to w okresie swojej dotychczasowej działalności. Potwierdzeniem potencjału kadrowego potencjalnej organizacji partnerskiej jest lista osób wraz z zakresem stosownych kwalifikacji niezbędnych do wykonania zadania. Potencjalny partner musi również zadeklarować w formie oświadczenia zdolność do wniesienia finansowego lub niefinansowego wkładu własnego w realizację celów partnerstwa, zgodnie z obowiązującymi zasadami; musi również znajdować się sytuacji ekonomicznej i finansowej, która pozwoli na prawidłową realizację zadań partnerstwa. Dokumentem wypełniającym ten warunek jest również oświadczenie, w tym przypadku: o niepodleganiu wykluczeniu z prawa do otrzymania dotacji, o którym mowa w art. 145 ust. 6 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Zapisem procedury, którego nie znajdziemy w ustawie wdrożeniowej jest wymóg przynajmniej rocznego funkcjonowania organizacji wnioskującej o partnerstwo. Weryfikacja odbywa się na podstawie aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego, innego rejestru, ewidencji lub innych dokumentów potwierdzających status prawny organizacji. Dodatkowo, potencjalny partner musi przedstawić do oceny koncepcję własnego wkładu merytorycznego w planowane przedsięwzięcie z uwzględnieniem np.: lokalnych planów rewitalizacji i strategii ZIT. Oceny dokonuje komisja rekrutacyjna według przejrzystych kryteriów podanych do wiadomości potencjalnych beneficjentów. Podsumowaniem procedury jest podanie do publicznej wiadomości na stronie internetowej jednostki informacji o podmiotach wybranych do pełnienia funkcji partnera.

16. Monitorowanie i ewaluacja Strategii

Monitoring STRATEGII jest prowadzony w sposób ciągły i stanowi naturalną kontynuację prac diagnostycznych i programowych związanych z jej przygotowaniem. Podobnie, procesem ciągłym jest ewaluacja STRATEGII, na którą składają się zarówno oceny strategicznego charakteru przyjętych i wdrażanych rozwiązań, jak i formalnej zgodności STRATEGII z innymi dokumentami programowymi, w tym przede wszystkim z RPO. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie i ewaluację jest ZSC, a szczegółowe role w ramach jego struktury zostały opisane poniżej.

W warstwie związanej z monitorowaniem prowadzone są trzy ciągłe działania. Pierwsze z nich związane jest z diagnozą strategiczną SC i obejmuje gromadzenie najważniejszych danych ilościowych i jakościowych o procesach rozwojowych na obszarze SC, dotyczących w pierwszej kolejności zagadnień wskazanych w rozdziałach 3-7, tj. aspektów przestrzennych, gospodarki i rynku pracy, społeczeństwa, gospodarowania zasobami oraz mobilności. Posiadane dane jakościowe są aktualizowane na bieżąco, a dane ilościowe w cyklach związanych z funkcjonowaniem sprawozdawczości prowadzonej przez JST oraz z publikowaniem danych statystycznych przez GUS. Wynikiem tego działania jest doroczny **raport o sytuacji w SC**, publikowany od roku 2016. Prace nad raportem realizowane są przez BZSC, a członkowie ZSC zapewniają wkład informacyjny w sytuacjach, w których wymagane jest uzyskanie bezpośrednich danych od JST. Raport jest przyjmowany uchwałą ZZSC, a następnie przekazywany członkom Rady Konsultacyjnej ds. ZIT oraz publikowany na stronie www ZSC

Działanie drugie związane jest z bieżącym monitorowaniem **mierników produktów i postępu finansowego projektów wybranych do realizacji w formule ZIT**. Mierniki te są zgodne z przyjętymi dla RPO oraz wpisują się w system monitorowania postępów i efektów wdrażania programu w całości oraz w obrębie poszczególnych PI. Dodatkowo, ze względu na postanowienia STRATEGII, uwzględniane jest agregowanie danych na poziomie wiązek projektów. Dane pozyskiwane są przez IPZIT bezpośrednio z Lokalnego Systemu Informatycznego, a w razie potrzeby uzupełniane są danymi pozyskanymi od beneficjentów wsparcia uzyskanego w ramach ZIT lub od IZ. IPZIT opracowuje i przekazuje IZ sprawozdania (okresowe, roczne), sprawozdanie końcowe oraz informacje kwartalne na zasadach określonych przez IZ, ramowo wskazanych w porozumieniu między IZ a IPZIT. Wyniki i wnioski zawarte w tych sprawozdaniach i informacjach są przedmiotem analiz ZZSC. W sytuacji zagrożenia wykonania STRATEGII, w szczególności gdy powstanie ryzyko nieosiągnięcia zakładanych wskaźników produktu i rezultatu, IPZIT podejmuje procedury zaradcze na poziomie ZSC lub zaleca beneficjentom indywidualne działania naprawcze.

Trzecim z działań jest monitorowanie bieżącej gotowości do uruchomienia projektów przewidywanych do realizacji w ramach ZIT SC. Jest ono kontynuacją prac prowadzonych w fazie przygotowania STRATEGII. BZSC rozwija posiadaną bazę informacji o potencjalnych projektach i pozostaje w bieżącym kontakcie z JST celem pozyskiwania aktualnych informacji. Do tego celu udostępniony został członkom Związku system informatyczny, w którym na bieżąco gromadzone i aktualizowane są wszystkie istotne dane. Pozwala to na rekomendowanie IZ harmonogramu konkursów i przypisanej im alokacji.

Na warstwę związaną z ewaluacją składają się cztery działania. Pierwszym jest **bieżąca ewaluacja dopasowania** STRATEGII do sytuacji w SC i oczekiwań JST oraz partnerów społecznych połączona z ewaluacją **wdrażalności** STRATEGII. Jest ona prowadzona przez BZSC. Konieczne zmiany są rekomendowane do przyjęcia ZZSC lub WZCSC, a także konsultowane z IZ oraz Radą Konsultacyjną ds. ZIT. Warstwa ta obejmuje także aktualizowanie STRATEGII w sytuacji istotnej zmiany dokumentów programowych warunkujących jej treść, tj. przede wszystkim RPO.

Działaniem drugim jest **przegląd śródokresowy** realizacji STRATEGII bazujący na autoewaluacji. Zostanie on uruchomiony w 2017 r. uchwałą ZZSC. Wynikiem przeglądu będzie raport wewnętrzny przedstawiony WZCSC oraz IZ nie później niż do końca 2018 r. Konieczne zmiany będą przyjmowane przez ZZSC lub rekomendowane do przyjęcia WZCSC, a także konsultowane z IZ.

Trzecie działanie związane jest z **aktualizacją STRATEGII na lata 2020-2030** w świetle przyszłości ZSC oraz kontynuacji inicjatyw podjętych w ramach ZIT. W związku z tym działaniem w 2019 r. zostanie uruchomiony drugi przegląd śródokresowy, który stanie się podstawą do dokonania aktualizacji. Prace zostaną zainicjowane uchwałą ZZSC i powierzone podmiotowi niezależnemu.

Ostatnim działaniem ewaluacyjnym przewidzianym w perspektywie STRATEGII jest **ewaluacja *ex post***, która zostanie wykonana przez niezależny podmiot po zakończeniu wydatkowania środków w ramach ZIT SC. Prace zostaną zainicjowane uchwałą ZZSC.

Prowadząc monitorowanie i ewaluację STRATEGII, BZSC **zapewnia zachowanie zasad**:

- wiarygodności, czyli gromadzenia i przetwarzania niepodważalnych danych, których wykorzystanie minimalizuje ryzyko podejmowania błędnych działań korygujących;
- aktualności, czyli ciągłego gromadzenia i analizowania informacji, co umożliwia reagowanie we właściwym czasie;
- koordynacji, czyli takiego gromadzenia, analizowania i udostępniania informacji, w którym unikać się będzie powtórzeń oraz minimalizowane będą obciążenia wszystkich zaangażowanych stron związane z opracowywaniem informacji i korzystaniem z nich;
- obiektywności, czyli stosowania wskaźników i kryteriów nieobciążonych subiektywizmem;
- realizmu, czyli uwzględniania kontekstu społeczno-gospodarczego oraz innych kontekstualnych czynników warunkujących wdrażanie strategii;
- strategiczności, czyli odnoszenia się do procesów istotnych z perspektywy wdrażania strategii.

17. Indykatywna tablica finansowa Strategii

Alokacja przeznaczona na realizację działań ZIT SC jest dokonywana za pośrednictwem RPO, w którym znajduje się odniesienie do niniejszej STRATEGII. STRATEGIA pełni rolę „strategii określającej zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie", o której mowa w art. 7 Rozporządzenia EFRR 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r. Ponadto ze środków POIŚ finansowane będą dwa projekty komplementarne opisane w rozdziale 13.

Na realizację działań opisanych w STRATEGII z RPO przeznaczone są środki w wysokości 639,12 mln EUR EFRR oraz 99,98 mln EUR EFS, opisane w tabeli 70.

Tabela 70. Szacunkowa wartość wsparcia ZIT SC (bez projektów komplementarnych POIŚ)

Pozycja	EFRR	EFS
Środki wyodrębnione z rezerwy ogólnej	421,7 mln EUR	62,3 mln EUR
Dodatkowe środki przekazane z RPO	271,4 mln EUR	37,7 mln EUR

Źródło: Opracowanie własne

Na realizację projektów komplementarnych z POIŚ przewidziano alokację: 241 mln EUR dla POIŚ_WFOŚ oraz 194 mln EUR dla POIŚ_TRA. Poszczególne priorytety inwestycyjne uzyskują wsparcie o wartości wskazanej w tabeli 71.

Tabela 71. Alokacja przewidziana na projekty komplementarne POIŚ w układzie PI

Priorytet inwestycyjny	Wielkość alokacji [EUR]
4iii (kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych)	30.442.232
4v (sieci ciepłownicze)	26.647.784
4v (sieci ciepłownicze – obszary, na których występują ponadnormatywne stężenia PM10)	160.000.000
4vi (sieci ciepłownicze w zakresie kogeneracji)	23.781.040
4v (transport miejski)	193.989.256

Źródło: Pismo Sekretarza Stanu w MIiR DPI-I-860-24-SP/15 z dnia 03.02.2015 r.

Głównym źródłem finansowania projektów realizujących STRATEGIĘ będą środki EFRR i EFS wskazane w tabelach 70 i 71. Środki własne na dofinansowanie będą pochodziły z budżetów beneficjentów. Zakłada się także, celem zapewnienia wkładu własnego, korzystanie przez beneficjentów z instrumentów rynku finansowego tj. zaciąganie pożyczek lub kredytów, a także ewentualną emisję obligacji.

Całościową strategię inwestycyjną w ramach ZIT SC można zobrazować za pomocą matrycy logicznej, którą przedstawiono w tabeli 72.

Tabela 72. Matryca logiczna strategii inwestycyjnej ZIT SC

Cel ZIT	Priorytet ZIT	Działania ZIT / Wiązki projektów ZIT	Oś priorytetowa RPO / poddziałanie	Cel tematy-czny UE	Priorytet inwesty-cyjny UE	Wsparcie UE [EUR]	Środki własne na dofinanso-wanie [EUR]	Udział wsparcia UE w całości środków PO	
								EFS%	EFRR%
1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej Subregionu Centralnego	1.1. Gospodarka i miejsca pracy	1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych *Wiązka „Brownfield"*	III / 3.1.1.	3	3a	25.972.958	7.639.106	N/d	0,75
		1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych *Wiązka „Szkoły zawodowe"*	XI / 11.2.1. XII / 12.2.1.	10 10	10iv 10a	25.941.662 19.298.111	4.595.111 6.222.991	0,75	0,56
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy *Wiązka „Zatrudnienie"*	VII / 7.1.1.	8	8i	2.837.703	500.771	0,08	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy *Wiązka „Przedsiębiorczość"*	VII / 7.3.1.	8	8iii	5.638.961	995.111	0,16	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy *Wiązka „Opieka nad dziećmi do lat 3"*	VIII / 8.1.1.	8	8iv	5.807.941	1.024.931	0,17	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy *Wiązka „Profilaktyka zdrowotna"*	VIII / 8.3.1.	8	8vi	1.294.531	228.447	0,04	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy *Wiązka „Kształcenie językowe i ICT"*	XI / 11.4.1.	10	10iii	4.638.759	818.605	0,13	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy *Wiązka „Przedszkola"*	XI / 11.1.1. XII / 12.1.1.	10 10	10 i 10a	8.109.392 14.167.342	1.431.069 4.568.490	0,23	0,41
		1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców *Wiązka „Restrukturyzacja i outplacement"*	VII / 7.4.1.	8	8v	3.092.495	545.735	0,09	N/d
		1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców *Wiązka „Adaptacyjność"*	VIII / 8.2.1.	8	8v	1.831.070	323.130	0,05	N/d
	1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom	1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja *Wiązka „Rewitalizacja"*	IX / 9.1.1. IX / 9.2.1. X / 10.3.1.	9 9 9	9i 9iv 9b	10.772.458 9.620.229 50.670.600	1.901.022 1.697.688 16.339.562	0,31 0,28	1,46
		1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja *Wiązka „Usługi społeczne"*	IX / 9.1.1. IX / 9.2.1. X / 10.2.1.	9 9 9	9i 9iv 9a	10.772.458 9.620.229 16.347.099	1.901.022 1.697.688 5.271.388	0,31 0,28	0,47
		1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego *Wiązka „Bioróżnorodność"*	V / 5.4.1.	6	6d	2.230.595	401.507	N/d	0,06
2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji	2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna	2.1.1. Równoważenie mobilności *Wiązka „Transport publiczny"*	IV / 4.5.1.	4	4e (RPO) 4e (POIŚ) *4e (łącznie)*	348.244.103 193.989.256 *542.233.359*	95.970.430 29.098.388 *125.068.818*	N/d	10,02 0,71 *N/d*
		2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych *Wiązka „Odnawialne źródła energii"*	IV / 4.1.1.	4	4a	28.069.363	6.161.568	N/d	0,81
		2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych *Wiązka „Termomodernizacja"*	IV / 4.3.1.	4 4 4 4	4c (RPO) 4c (POIŚ) *4c (łącznie)* 4v (POIŚ) 4vi (POIŚ)	123.286.742 30.442.232 *153.728.974* 186.647.784 23.781.040	31.559.785 4.566.335 *36.126.120* 27.997.168 3.567.156	N/d	3,55 0,11 *N/d* 0,68 0,09
	2.2. Ochrona zasobów przyrody	2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami *Wiązka „Gospodarka odpadami"*	V / 5.2.1.	6	6a	25.260.100	6.315.026	N/d	0,73
		2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej *Wiązka „Gospodarka wodno-ściekowa"*	V / 5.1.1.	6	6b	39.572.898	11.918.074	N/d	1,14

Źródło: Opracowanie własne

Aneks nr 1. Tabela wskaźników produktu, rezultatu bezpośredniego i rezultatu strategicznego

Cel strategiczny/ Priorytet/ działanie/ cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika	Typ wskaźnika (P/RB/RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (2013)	Wartość docelowa (2023)	Częstotliwość pomiaru	Źródło
CS 1. – Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC							
P 1.1. – Gospodarka i miejsca pracy							
D 1.1.1. – Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych							
C 1.1.1.1. – Ulepszone warunki rozwoju dla MŚP	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	P	ha	0	28,6	rok	LSI/KSI
	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (obligatoryjny)	RB	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Liczba MŚP zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych (obligatoryjny)	RB	szt.	0	4	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc pracy utworzonych w MŚP (obligatoryjny)	RB	szt.	0	30	rok	LSI/KSI
	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	RS	%	9,47*	11,50	rok	GUS
C 1.1.1.2. – Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	P	os.	0	3.232	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	P	os.	0	130	rok	LSI/KSI
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	P	szt.	0	32	rok	LSI/KSI
	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	P	os.	0	16.874	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych obiektów kształcenia zawodowego	P	szt.	0	31	rok	LSI/KSI
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS	RB	szt.	0	32	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	RB	os.	0	104	rok	LSI/KSI
	Zdawalność egzaminów zawodowych	RS	%	68,09	79,00	rok	OKE Jaworzno
D 1.1.2. – Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy							
C 1.1.2.1. – Obniżenie skali bezrobocia długookresowego	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie")	P	os.	0	822	rok	LSI/KSI
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie")	P	os.	0	460	rok	LSI/KSI
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w	P	os.	0	24	rok	LSI/KSI

	programie (wiązka „Zatrudnienie")						
	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie")	P	os.	0	138	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie")	P	os.	0	178	rok	LSI/KSI
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie")	P	os.	0	761	rok	LSI/KSI
	Liczba osób objętych programem zdrowotnym współfinansowanym z EFS (wiązka „Profilaktyka zdrowotna")	P	os.	0	860	rok	LSI/KSI
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (wiązka „Kształcenie językowe i ICT")	P	os.	0	2.369	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Kształcenie językowe i ICT")	P	os.	0	557	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Kształcenie językowe i ICT")	P	os.	0	2.230	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [wiązka „Zatrudnienie"]	RB	os.	0	526	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (wiązka „Zatrudnienie")	RB	os.	0	316	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (wiązka „Profilaktyka zdrowotna")	RB	os.	0	731	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne (wiązka „Profilaktyka zdrowotna")	RB	os.	0	622	rok	LSI/KSI
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Kształcenie językowe i ICT")	RB	os.	0	1.421	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Kształcenie językowe i ICT")	RB	os.	0	334	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Kształcenie językowe i ICT")	RB	os.	0	1.338	rok	LSI/KSI
	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w ogóle bezrobotnych	RS	%	36,8***	34,0	rok	GUS
C 1.1.2.2. – Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	P	os.	0	253	rok	LSI/KSI
	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	RB	os.	0	258	rok	LSI/KSI
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w ogóle ludności*	RS	%	7,0***	7,5	rok	GUS
C 1.1.2.3. – Poprawa	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat	P	szt.	0	620	rok	LSI/KSI

dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej	(wiązka „Opieka nad dziećmi do lat 3")						
	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie (wiązka „Opieka nad dziećmi do lat 3")	P	os.	0	117	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie (wiązka „Przedszkola")	P	szt.	0	998	rok	LSI/KSI
	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (wiązka „Przedszkola")	P	os.	0	4.403	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie (wiązka „Przedszkola")	P	os.	0	81	rok	LSI/KSI
	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (wiązka „Przedszkola")	P	os.	0	2.366	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej (wiązka „Przedszkola")	P	szt.	0	28	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Przedszkola")	RB	os.	0	65	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu	RB	os.	0	57	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	RB	os.	0	23	rok	LSI/KSI
	Upowszechnienie opieki nad dziećmi w wieku 0-4 lat w żłobkach i przedszkolach	RS	%	31,55	33,00	rok	GUS
D 1.1.3. – Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców							
C 1.1.3.1. – Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie (wiązka „Restrukturyzacja i outplacement")	P	os.	0	267	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [wiązka „Adaptacyjność"]	P	os.	0	1.011	rok	LSI/KSI
	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie [wiązka „Adaptacyjność"]	P	szt.	0	240	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [wiązka „Adaptacyjność"]	P	os.	0	101	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [wiązka „Adaptacyjność"]	P	os.	0	293	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Restrukturyzacja i outplacement")	RB	os.	0	160	rok	LSI/KSI

	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (wiązka „Restrukturyzacja i outplacement")	RB	os.	0	173	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [wiązka „Adaptacyjność"]	RB	os.	0	758	rok	LSI/KSI
	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie [wiązka „Adaptacyjność"]	RB	szt.	0	144	rok	LSI/KSI
	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	RS	szt.	3.772	4.678	rok	LSI
P 1.2. – Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom							
D 1.2.1. – Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja							
C 1.2.1.1. – Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny	Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	P	szt.	0	272	rok	LSI/KSI
	Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	P	szt.	0	232	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	P	os.	0	5.975	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	P	os.	0	1.740	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi	P	os.	0	622	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	0	37,5	rok	LSI/KSI
	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	P	szt.	0	56	rok	LSI/KSI
	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	P	os.	0	317.837	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	RB	szt.	0	12	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	RB	os.	0	2.138	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	RB	szt.	0	35	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	RB	os.	0	201	rok	LSI/KSI

	Liczba obszarów poddanych rewitalizacji społeczno-gospodarczej w okresie programowania	RS	szt.	30***	36	rok	LSI
C 1.2.1.2. – Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	P	szt.	0	136	rok	LSI/KSI
	Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	P	szt.	0	116	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	P	os.	0	2.987	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	P	os.	0	1.740	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi	P	os.	0	622	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych / objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	P	szt.	0	28	rok	LSI/KSI
	Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach	P	szt.	0	558	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	RB	szt.	0	12	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	RB	os.	0	1.069	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	RB	szt.	0	36	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	RB	os.	0	200	rok	LSI/KSI
	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	RB	os.	0	725.391	rok	LSI/KSI
D 1.2.2. – Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego							
C 1.2.2.1. – Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	P	ha	0	4	rok	LSI/KSI
	Liczba zakupionego sprzętu/wyposażenia	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Długość szlaków turystycznych	P	km	0	4	rok	LSI/KSI
	Długość utworzonych szlaków turystycznych	P	km	0	3	rok	LSI/KSI
	Długość odnowionych szlaków turystycznych	P	km	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych	P	szt.	0	2	rok	LSI/KSI
	Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne	P	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych	P	szt.	0	5	rok	LSI/KSI

	związanych z edukacją ekologiczną						
	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	P	odwiedziny/rok	0	6.000	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	P	ha	0	10	rok	LSI/KSI
	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	RB	os.	0	60.000	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia obszarów/ siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody	RB	ha	0	5	rok	LSI/KSI
	Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem	RS	%	14,68	14,8	rok	GUS
CS 2. – Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji							
P 2.1. – Ochrona powietrza i efektywność energetyczna							
D 2.1.1. – Równoważenie mobilności							
C 2.1.1.1. – Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	P	szt.	0	165	rok	LSI/KSI
	Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	P	os.	0	8.250	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	P	szt.	0	53	rok	LSI/KSI
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	P	szt.	0	8	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”	P	szt.	0	53	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”	P	szt.	0	300	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	P	szt.	0	3.225	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	P	szt.	0	700	rok	LSI/KSI
	Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”	P	szt.	0	15.000	rok	LSI/KSI
	Długość dróg, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe	P	km	0	1.200	rok	LSI/KSI
	Długość dróg dla rowerów	P	km	0	2.250	rok	LSI/KSI
	Długość wybudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	1.113	rok	LSI/KSI
	Długość przebudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	800	rok	LSI/KSI
	Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych	P	km	0	337	rok	LSI/KSI
	Długość wyznaczonych buspasów	P	km	0	106	rok	LSI/KSI
	Liczba zmodernizowanych energetycznie punktów oświetleniowych	P	szt.	0	21.120	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	0	2	rok	LSI/KSI

	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (obligatoryjny)	P	tony ekwiwalentu CO_2/rok	0	1.334	rok	LSI/KSI
	Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej	RB	szt.	0	100	rok	LSI/KSI
	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	RB	szt.	0	10.000	rok	LSI/KSI
	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	RB	MWh/rok	0	3.200	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWhe/rok	0	640	rok	LSI/KSI
	Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej	RS	mln os.	340	376	rok	Operatorzy transportu
D 2.1.2. – Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych							
C 2.1.2.1. – Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	18	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	2	rok	LSI/KSI
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	24	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	21	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	0	13	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	P	MWe	0	3,4	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	P	MWt	0	9,6	rok	LSI/KSI
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji	P	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji	P	szt.	0	4	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	P	MW	0	3	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	P	MWe	0	3.712	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	P	MWt	0	5.568	rok	LSI/KSI

	Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii	P	km	0	2	rok	LSI/KSI
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	P	tony ekwiwalentu CO_2/rok	0	2.283	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWhe/rok	0	7.943	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych//nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWht/rok	0	11.915	rok	LSI/KSI
	Stopień redukcji PM 10 (obligatoryjny)	RB	t/rok	0	79	rok	LSI/KSI
	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	RS	%	7,1**	17,32	rok	GUS
C 2.1.2.2. – Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	23	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	23	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	P	szt.	0	328	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	0	11	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	P	MWe	0	4,4	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	P	MWt	0	6,6	rok	LSI/KSI
	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	P	szt.	0	379	rok	LSI/KSI
	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	P	szt.	0	2.400	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	P	m^2	0	244.000	rok	LSI/KSI
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (obligatoryjny)	P	kWh/rok	0	91.118	rok	LSI/KSI
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	P	tony ekwiwalentu CO_2/rok	0	4.438	rok	LSI/KSI
	Stopień redukcji PM10	RB	t/rok	0	346	rok	LSI/KSI
	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	RB	MWh/rok	0	1.735	rok	LSI/KSI

	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	RB	GJ/rok	0	109	rok	LSI/KSI
	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu	RB	GJ/rok	0	200	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWhe/rok	0	5.154	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji /nowych mocy wytwórczych wykorzystujących OZE	RB	MWht/rok	0	7.732	rok	LSI/KSI
	Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe obejmująca mieszkalnictwo i budynki publiczne	RS	GJ	19.526.897	14.262.898	rok	GUS
	Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego (PM10)	RS	µg/m3	45,88	43,00	rok	WIOŚ
P 2.2. – Ochrona zasobów przyrody							
D 2.2.1. – Bezpieczne gospodarowanie odpadami							
C 2.2.1.1. – Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	P	szt.	0	7	rok	LSI/KSI
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	P	szt.	0	6	rok	LSI/KSI
	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	P	szt.	0	7	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	P	szt.	0	6	rok	LSI/KSI
	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	P	t	0	2.010	rok	LSI/KSI
	Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami	P	szt.	0	7	rok	LSI/KSI
	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	P	t/rok	0	79.294	rok	LSI/KSI
	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	RB	t/rok	0	252.700	rok	LSI/KSI
	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	RB	os.	0	840.000	rok	LSI/KSI
	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów	RB	os.	0	840.000	rok	LSI/KSI
	Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych	RB	t/rok	0	2.030	rok	LSI/KSI
	Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych	RS	%	9,1**	50	rok	GUS
D 2.2.2. – Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej							
C 2.2.2.1. – Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	122	rok	LSI/KSI
	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	74	rok	LSI/KSI
	Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	42	rok	LSI/KSI
	Długość wyremontowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	6	rok	LSI/KSI
	Długość sieci wodociągowej	P	km	0	7	rok	LSI/KSI
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	P	km	0	6	rok	LSI/KSI
	Długość przebudowanej sieci wodociągowej	P	km	0	0,5	rok	LSI/KSI
	Długość wyremontowanej sieci wodociągowej	P	km	0	0,5	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody	P	szt.	0	2	rok	LSI/KSI
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI

	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	P	os.	0	2.943	rok	LSI/KSI
	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków	P	RLM	0	16.686	rok	LSI/KSI
	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	RS	%	83,26	85,00	rok	GUS

*- w przypadku tego wskaźnika, wartość bazowa odnosi się do roku 2011

**- w przypadku tego wskaźnika, wartość bazowa odnosi się do roku 2012

***- w przypadku tego wskaźnika, wartość bazowa odnosi się do roku 2014

Wyjaśnienia do tabeli:

P – wskaźnik produktu

RB – wskaźnik rezultatu bezpośredniego

RS – wskaźnik rezultatu strategicznego

Aneks nr 2. Fiszki zadań (projektów) w ramach projektu komplementarnego POIŚ_TRA

1.	**Nazwa projektu**	**Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko - Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego.**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	1.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	Województwo Śląskie, na terenie miast/gmin: Będzin, Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Sosnowiec, Świętochłowice, Zabrze.	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		IV kwartał 2016	IV kwartał 2020
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	II kwartał 2016	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	885,00 mln PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	885,00 mln PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	557,55 mln PLN (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Tramwaje Śląskie S.A.	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Spółka Akcyjna (komunalna)	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Andrzej Kostek - kom. 662 259 269 Główny Specjalista ds. Strategii i Rozwoju e-mail: a.kostek@tram-silesia.pl	
11.	Opis projektu	Realizacja Projektu ma kluczowe znaczenie dla komunikacji publicznej funkcjonującej na obszarze Aglomeracji. Stanowi kontynuację realizowanego przez Tramwaje Śląskie S.A. w minionej perspektywie unijnej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Działanie 7.3 Transport miejski w obszarach metropolitalnych, projektu pn. ,,Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą". Planowany Projekt obejmuje zarówno zadania polegające na modernizacji istniejącej infrastruktury torowo - sieciowej wraz z przebudową przejazdów tramwajowo	

		drogowych, jak również zadania rozwojowe, polegające na budowie nowych odcinków linii tramwajowych na terenie miast: Bytom, Katowice i Sosnowiec. Przewiduje się również zakup nowego taboru tramwajowego (ok. 30 szt.) i pojazdów pogotowia technicznego (sieciowe + torowe - 3 szt.). W ramach zgłaszanego przedsięwzięcia planowane jest zmodernizowanie ok. 80 km torowisk tramwajowych i budowa ok. 29 km nowych odcinków linii tramwajowych. Realizacja niniejszego Projektu jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w Subregionie Centralnym,* Strategii ZIT Subregionu Centralnego, związane z transportem miejskim. Zbiorowy szynowy transport miejski jest podstawowym podsystemem transportowym Subregionu Centralnego. Zgodnie ze Strategią ZIT Subregionu Centralnego w docelowym systemie transportu trzon stanowić będą linie kolejowe i tramwajowe, z pełniącymi funkcje uzupełniające liniami autobusowymi. Projekt spełnia kryteria: - szersze wykorzystanie transportu publicznego; - ograniczenie ruchu samochodów osobowych; - integracja sieci transportowych; - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu; - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Projekt ze względu na swój zakres przedmiotowy (10 – Miast Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej) przyczyni się do zwiększenia udziału transportu publicznego w przewozach pasażerskich, zwiększy liczbę podróży transportem zbiorowym oraz zmniejszy zjawisko kongestii. Zakup nowoczesnych, niskopodłogowych wagonów tramwajowych uatrakcyjni ofertę przewozową. Przyczyni się do skrócenia czasu podróży, satysfakcjonującej pasażerów częstotliwości połączeń oraz poprawie komfortu i bezpieczeństwa podróży. Ponadto Projekt przyczyni się do stworzenia nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej w Aglomeracji oraz rozwiązania – poprawy niżej przedstawionych problemów zawartych w analizie SWOT Strategii ZIT Subregionu Centralnego: - zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru. - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. - degradacja centrów miast, szczególnie Metropolii Górnośląskiej. Reasumując, Projekt w pełni wpisuje się w cel Strategii Subregionu Centralnego 2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w szczególności ograniczenia emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza przez środki komunikacji miejskiej. Projekt powiązany jest w perspektywie 2014 – 2020 z następującymi projektami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego: - Kompleksowa budowa i przebudowa zintegrowanych centrów przesiadkowych w tym dworców autobusowych i kolejowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą związaną z transportem zbiorowym, w szczególności: - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Zawodzie" i węzeł „Brynów Pętla". - Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze działania KZK GOP.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia,	Część dokumentacji na zadania rozwojowe w posiadaniu Wnioskodawcy. Studium Wykonalności w przygotowaniu.

	audyty)	
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?	Z miast, które obejmuje zakres przedmiotowy Projektu jedynie miasto Katowice Uchwałą Rady Miejskiej LVI/1319/14 z dnia 29.10.2014 przyjęło Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. Pozostałe miasta są na etapie przygotowania dokumentów. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice" był współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.* Jego realizacja przyczyni się do: - poprawy komunikacji publicznej na obszarze Aglomeracji, - skomunikowania dużych osiedli miejskich z centrami miast, - zmniejszenia zatłoczenia motoryzacyjnego w miastach (ograniczenia zjawiska kongestii), - poprawy płynności ruchu (skrócenia czasu podróży), - zmniejszenia negatywnego wpływu transportu na środowisko przyrodnicze dzięki ograniczeniu emisji hałasu i wibracji, - zwiększenia komfortu jazdy, pewności i elastyczności linii tramwajowych, - zwiększenia dostępności do środków komunikacji zbiorowej, w tym dla osób niepełnosprawnych. Projekt służyć ma rozwojowi transportu zbiorowego poprzez między innymi podniesienie jego bezpieczeństwa, jakości, atrakcyjności i komfortu.
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"	Nie dotyczy

14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	1. Całkowita długość nowych linii tramwajowych.	km	0	29
	2. Całkowita długość zmodernizowanych linii tramwajowych.	km	0	80
	3. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej.	szt.	0	40

1.	**Nazwa projektu**	**Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	2	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	Polska/ woj. śląskie/ Miasto Katowice/ obszar funkcjonalny miasta	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		I.2019	IV.2020
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	IV.2016	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	61.500.000,00 PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	50.000.000,00 PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	31.500.000,00 PLN	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Katowice Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, 100 % własność jednostek samorządu terytorialnego	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Paweł Cyganek – Członek Zarządu Tel. 32/493 10 08 p.cyganek@pkm.katowice.pl	
11.	Opis projektu	Przedmiotem projektu jest zakup 35 szt. autobusów (5 szt. autobusów przegubowych 18 metrowych i 30 szt. autobusów 12 metrowych) przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych i wyposażonych w silnik spalinowy EURO 6. Łączna pojemność zakupionego taboru pasażerskiego 3.250 osób (85 miejsc pasażerskich w 1 autobusie 12 metrowym oraz 140 miejsc w 1 autobusie przegubowym). Wszystkie zakupione autobusy będą to pojazdy nowe i zastąpią wyeksploatowany tabor. Głównym celem projektu jest poprawa jakości transportu publicznego wykonywanego przez PKM Katowice poprzez realizację wszystkich zadań przewozowych taborem niskopodłogowym i ekologicznym (95% taboru spełniająca normy emisji spalin co najmniej EURO 5) oraz zostanie osiągnięty cel wykonywania 100% kursów taborem przyjaznym dla osób niepełnosprawnych. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez KZK GOP w celu zwiększenia atrakcyjności transportu publicznego miejskiego konieczne są	

		działania zmierzające do poprawy jakości świadczonych usług poprzez niezawodność transportu, wygodę i bezpieczeństwo podróżowania, dostępność do pojazdów, także dla osób niepełnosprawnych oraz konieczność obniżenia negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne, zarówno poprzez obniżenie poziomu hałasu jak i emisji zanieczyszczeń. Realizacja niniejszego projektu pozwoli na spełnienie kryteriów celowości w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu i jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w subregionie Centralnym*, Strategii ZIT Subregion Centralny, związane z transportem miejskim. Wdrożenie projektu pozwoli w szczególności na: - szersze wykorzystanie transportu publicznego oraz ograniczenie ruchu samochodów osobowych poprzez poprawę jakości świadczonych usług publicznego transportu zbiorowego, zwiększenie komfortu podróży komunikacją publiczną oraz wzrost dostępności komunikacji publicznej dla mieszkańców, - integracja sieci transportowych dzięki komplementarności projektów, zwłaszcza w zakresie budowy węzłów przesiadkowych oraz zwiększenia niezawodności świadczonych usług, - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez wymiany starszego taboru, o niższej normie emisji spalin i hałasu na nowoczesne i ekologiczne, - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez wyposażenie autobusów w najnowocześniejsze systemy bezpieczeństwa jazdy oraz komplementarności projektów w zakresie Inteligentnego Systemu Zarządzania Ruchem na obszarze KZK GOP. Przedmiotowy projekt jest uzupełniany poprzez projekt w ramach ZIT RPO WSL „Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych" w ramach którego zakupione będzie 100 szt. ekologicznych autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych. Dodatkowo Projekt ten będzie komplementarny z następującymi projektami w ramach ZIT RPO WSL: - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych, w ramach którego zaplanowane są węzły przesiadkowe: węzeł „Sądowa", węzeł „Zawodzie", węzeł „Brynów Pętla", węzeł „Ligota", węzeł „Podlesie" (lista rezerwowa), węzeł „Piotrowice" (lista rezerwowa). - Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze KZK GOP. - System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Opis przedmiotu zamówienia, dokumentacja przetargowa.
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Cel strategiczny 2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna Działania D2.1.1. Równoważenie mobilności oraz wiązki Transport publiczny. Priorytetu inwestycyjnego 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest	Dnia 29.10.2014 r. Rada Miasta Katowice Uchwałą nr LVI/1319/14 przyjęła do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice", w którym przewiduje się realizacje różnego rodzaju zadań mających na celu poprawę jakości powietrza, a także wzrost bezpieczeństwa energetycznego stwarzając warunki sprzyjające podwyższeniu jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców w przestrzeni publicznej.

	zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		W ramach ww. planu realizowane będą zadania z sektorów: użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna, mieszkalnictwo, handel / usługi i transport (np. zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych autobusów). Identyfikator projektu: KTW039, sektor Transport. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice" był współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.*	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		Nie dotyczy	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	Szt.	0	35

1.	Nazwa projektu	**Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Sądowa”**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	3	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE/ MIASTO NA PRAWACH POWIATU / KATOWICE	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		IV kwartał 2015 r.	IV kwartał 2017 r.
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	III kwartał 2015 r.	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	40.000.000,00 PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	40.000.000,00 PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	25.200.000,00 PLN (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	MIASTO KATOWICE	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Bernadetta Kozłowska – Główny Specjalista w Wydziale Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Katowice ul. Rynek 13 40-003 Katowice tel. 32/2593821, fax: 32/7054925 e-mail: bernadetta.kozlowska@katowice.eu	
11.	Opis projektu	Przedmiotowy projekt został zaprogramowany jako jeden z elementów Katowickiego Systemu Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych, zgodnie z wynikającymi ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice - druga edycja” oraz „Planu zrównoważonego rozwoju transportu na obszarze KZK GOP” wyzwań: - zwiększenie udziału publicznego transportu zbiorowego w podróżach realizowanych na obszarze miasta Katowice, - ograniczenie uciążliwości komunikacyjnych dla środowiska, - skrócenie czasów podróży, - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych został zaprogramowany jako rozwiązanie kompleksowe, na które składają się węzły planowane do realizacji	

		w różnych częściach miasta, spełniające funkcje przesiadkowe: autobus-tramwaj; komunikacja indywidualna-tramwaj; komunikacja indywidualna, autobus-pociąg, integracja komunikacji lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej. Docelowo z systemu będą korzystać zarówno mieszkańcy miasta jak i subregionu centralnego. Realizacja kompleksowego systemu węzłów przesiadkowych przyczyni się do poprawy funkcjonowania systemu transportu, wzrost udziału w podróżach niskoemisyjnych środków transportu publicznego oraz poprawy jakości środowiska w całym subregionie centralnym. Realizacja niniejszego projektu pozwoli na spełnienie kryteriów celowości w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu i jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w subregionie Centralnym*, Strategii ZIT Subregion Centralny, związane z transportem miejskim. Projekt spełnia łącznie następujące kryteria: • Szersze wykorzystanie transportu publicznego; • Ograniczenie ruchu samochodów osobowych; • Integracja sieci transportowych; • Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu; • Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przedmiotowy projekt zakłada budowę jednego z najważniejszych węzłów w mieście, który zapewniać będzie integrację komunikacji autobusowej międzynarodowej, krajowej, regionalnej i miejskiej oraz możliwości przesiadkowe z komunikacją kolejową i tramwajową. Węzeł „Sądowa" będzie uzupełniony pozostałymi węzłami przesiadkowymi powstającymi w Katowicach w ramach następujących przedsięwzięć planowanych do realizacji w formule ZIT w ramach RPO WSL 2014-2020: - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Zawodzie", - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Brynów Pętla", - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych - węzeł „Ligota", - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Podlesie" (lista rezerwowa), - Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Piotrowice" (lista rezerwowa). Dodatkowo przedmiotowy projekt będzie komplementarny z następującymi projektami w ramach ZIT RPO WSL: - Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze KZK GOP, - Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych autobusów niskopodłogowych (etap I), - System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Obecnie trwają konsultacje społeczne opracowanej koncepcji projektu, po których, po naniesieniu ewentualnych zmian, nastąpi wykonanie usług projektowych. Konsultacje przeprowadzane są na Platformie Konsultacji Społecznych na miejskim portalu katowice.eu.
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich*

			rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.	
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		Projekt wpisuje się w cel strategiczny 3 *Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie miasta, a także emisji pochodzącej z transportu mające na celu spełnienie norm w zakresie jakości powietrza* oraz cel szczegółowy 8 *Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu – z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego jak również rowerowego* „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice", przyjętego uchwałą nr LVI/139/14 Rady Miasta Katowice z dnia 29/10/2014r. Dodatkowo przedmiotowy projekt został wpisany do listy przedsięwzięć przyjętych do realizacji wraz z podstawowymi parametrami ekonomicznymi, ekologicznymi oraz harmonogramem (załącznik nr 4 w/w planu) – identyfikator projektu: KTW045. **„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice" był współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.**	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.*	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		NIE DOTYCZY	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Powiązany wskaźnik rezultatu dla VI Osi Priorytetowej: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach- nazwa wskaźnika - liczba przewozów pasażerskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca obszarów miejskich.	Szt.	167,1 (rok bazowy 2011)	226,8[50], roczna częstotliwość pomiaru.

[50] Za Strategią Rozwoju Transportu; źródło danych- GUS na potrzeby Strategii Rozwoju Transportu i bazy Strateg.

1.	Nazwa projektu	**SYSTEM DYNAMICZNEJ INFORMACJI PASAŻERSKIEJ II**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	4.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE/ gminy tworzące Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (tj. Katowice, Bytom, Bobrowniki, Będzin, Chełm Śląski, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gierałtowice, Gliwice, Imielin, Knurów, Mysłowice, Piekary Śląskie, Pilchowice, Psary, Pyskowice, Radzionków, Ruda Śląska, Rudziniec, Siemianowice Śląskie, Siewierz, Sławków, Sosnowiec, Sośnicowice, Świętochłowice, Wojkowice, Zabrze), Miasto Tychy oraz gminy: Łaziska Górne, Ornontowice, Orzesze i Wyry	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		III kwartał 2016 r.	III kwartał 2018 r.
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	IV kwartał 2015 / I kwartał 2016 r.	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	45 510 000,00	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	37 000 000,00	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	23 310 000,00 (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	związek międzygminny	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Anna Mercik – Inspektor w Referacie Projektów Europejskich i Współpracy z Zagranicą, tel. 032 74 38 528, e-mail amercik@kzkgop.com.pl	
11.	Opis projektu	System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II (SDIP II) ma na celu rozszerzenie informatycznego systemu usprawniającego proces zarządzania transportem publicznym, wykorzystującego rozwiązania z zakresu inteligentnych systemów transportowych. Projekt pozwoli na zwiększenie konkurencyjności transportu zbiorowego na obszarze działalności Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, poprzez zahamowanie niekorzystnej tendencji wzrostu liczby przejazdów indywidualnych przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby przejazdów komunikacją publiczną. Projekt wpłynie na integrację sieci transportowej w subregionie centralnym, w wyniku realizacji projektu nie tylko na terenie KZK GOP, ale również zainteresowanych gmin ościennych. Nie bez znaczenia są również efekty środowiskowe, wynikające ze zwiększonej atrakcyjności transportu publicznego na obszarze KZK GOP. System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej, jako jeden	

		z inteligentnych systemów transportowych przyczyni się do zwiększenia: • dostępności informacji dla pasażerów, • atrakcyjności transportu organizowanego przez KZK GOP, • bezpieczeństwa publicznego transportu samochodowego, • punktualności środków transportu zbiorowego. Dodatkowo System zapewni możliwość przekazywania użytkownikom informacji o sytuacji ruchowej na kluczowych trasach Aglomeracji. Projekt SDIP obejmuje: • 682 tablice dynamicznej informacji pasażerskiej • zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia oraz oprogramowania dla dyspozytorni MZK Tychy, • zintegrowanie z istniejącym systemem SDIP w KZK GOP. Projekt stanowi odpowiedź na problemy zidentyfikowane w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Rozdziale 7. *Mobilność w subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna.* Gminy obsługiwane przez KZK GOP tworzą jeden z najbardziej rozwiniętych ekonomicznie i gospodarczo obszarów województwa śląskiego. Obszar ten posiada znaczący potencjał ludnościowy. Jednym z istotniejszych wyróżników tego obszaru jest silna koncentracja różnorodnych instytucji służących społeczeństwu – obok instytucji pełniących funkcje administracyjne zlokalizowano tu liczną grupę instytucji kulturalnych i sportowych, uczelni wyższych, jednostek naukowo - badawczych. Jednocześnie wskazuje się, że układ dróg powiatowych i gminnych ma wiele niekorzystnych cech, zarówno w zakresie technicznym i organizacyjnym. Ze względów urbanistycznych znaczna przebudowa układu drogowego na tym obszarze nie jest możliwa. Rozwiązaniem jest realizacja działań zmierzających do zbudowania zintegrowanego inteligentnego systemu transportowego wykorzystującego rozwiązania z zakresu inżynierii ruchu. Realizacja projektu przyczyni się do usprawnienia systemu zarządzania drogowym transportem publicznym poprzez wykorzystanie rozwiązań z zakresu inteligentnych systemów transportowych oraz zwiększenie konkurencyjności transportu zbiorowego w Metropolii Górnośląskiej i na jej obszarze funkcjonalnym. Projekt spełnia kryteria: - szerszego wykorzystania transportu publicznego; - ograniczenia ruchu samochodów osobowych; - integracji sieci transportowych; - ograniczenia emisji zanieczyszczeń i hałasu; - poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: • brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu; • niezadowalający poziom techniczny dróg i inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. Projektami komplementarnymi, bezpośrednio powiązanymi z projektem SDIP II są, m.in. takie przedsięwzięcia jak: *Projekty dotyczące budowy zintegrowanych węzłów/ centrów przesiadkowych na terenie KZK GOP* 1. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Zawodzie" – zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości

		systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 2. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Brynów Pętla" - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 3. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Ligota" - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 4. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Sądowa" - - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 5. Budowa węzła przesiadkowego na placu Wolskiego w Bytomiu wraz z przystosowaniem układu komunikacyjnego - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Bytom. 6. Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Piekarach Śląskich - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Piekary Śląskie. 7. Budowa lokalnego centrum przesiadkowego w Knurowie-Szczygłowicach - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Knurów. 8. Budowa lokalnego centrum przesiadkowego w rejonie przystanku FOCH w Knurowie - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Knurów. 9. Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Gliwice. 10. Centrum Przesiadkowe w Zabrzu zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w

		zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Zabrze. 11. Poprawa atrakcyjności komunikacji publicznej poprzez rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej i parkingów przy dworcu PKP w Pyskowicach - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Gliwice. 12. Budowa centrum przesiadkowego chorzowskiego rynku - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Chorzów. 13. Budowa centrum przesiadkowego w Chorzowie II przy ul. Katowickiej i ul.3.Maja - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Chorzów. 14. Zintegrowany punkt przesiadkowy A-T-R w centrum miasta - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Czeladź.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Opracowano wstępne założenia projektu, obecnie przygotowywany jest program funkcjonalno – użytkowy systemu (przewidywany czas zamknięcia prac – kwiecień 2015 r.)
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?	W ramach działania 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej, Konkurs nr 2/POIiŚ/9.3/2013 w ramach Priorytetu IX Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko do dofinansowania zostały wybrane projekty miast: Bytom, Chełm Śląski, Chorzów, Gierałtowice, Gliwice, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Pilchowice, Pyskowice, Ruda Śląska, Rudziniec, Siemianowice Śląskie, Sławków, Sosnowiec, Sośnicowice Świętochłowice, Wojkowice, Zabrze. Wg stanu na dzień 21.04.2015 projekt „System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II (SDIP II)" wpisuje się w realizację „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice" - Cel strategiczny 3: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie miasta, a także emisji pochodzącej z transportu mające na celu spełnienie norm w zakresie jakości

			powietrza Cel szczegółowy 8: Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego jak również rowerowego, Obszar interwencji: Miejski system transportowy - Wdrożenie systemów zarządzania ruchem oraz informacji pasażerskiej;	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.* W obszarze transportu miejskiego realizowane będą działania mające na celu zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego Metropolii Górnośląskiej, poprawę płynności ruchu i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne Metropolii i na jej obszarach funkcjonalnych. Realizacja projektu przyczyni się do większego wykorzystania niskoemisyjnego transportu miejskiego, a rezultatem będzie wzrost liczby pasażerów przewozów pasażerskich w miastach publicznym transportem zbiorowym w stosunku do prognoz liczby pasażerów miejskiego transportu publicznego w przypadku braku realizacji niniejszego projektu.	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego”		NIE DOTYCZY	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba powstałych lub rozbudowanych systemów ITS	szt.	1	1
	Uniknięta emisja CO2 w wyniku funkcjonowania transportu publicznego	Mg CO2/rok	0	1.246,98

1.	Nazwa projektu	Zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z systemem inteligentnego zarządzania flotą pojazdów	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	5	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	woj. śląskie/ Miasto Jaworzno	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		II kw. 2016 r.	III kw. 2017 r.
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	IV kw. 2015 r.	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	48 750 000, 00 PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	48 750 000, 00 PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	30 600 000 PLN (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Miasto Jaworzno	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Jednostka Samorządu Terytorialnego	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Anna Mocała – Kalina Naczelnik Wydziału Urząd Miejski w Jaworznie Wydział Rozwoju i Polityki Gospodarczej, Plac Górników 5 Numer telefonu: 32/ 61-81-706 e-mail: anna.mocala-kalina@um.jaworzno.pl Zbigniew Nosal Prezes Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. ul. Krakowska 9 Numer telefonu: 32/ 753-55-00	
11.	Opis projektu	Przedmiotem projektu jest: • zakup 25 sztuk autobusów elektrycznych oraz stacji (zasilaczy) zarówno centralnego (na zajezdni), jak i polowego (na pętlach końcowych) • wdrożenie systemu inteligentnego zarządzania flotą pojazdów, wspierającego efektywność energetyczną pojazdów poprzez efektywne zarządzanie energią elektryczną i innymi nośnikami energii do napędzania pojazdów wykorzystujących kompleksowe monitorowanie pojazdów wraz z intelignetnym systemem prezentowania rozkładów jazdy na przystankach w postaci elektronicznej na monitorach. Realizacja niniejszego projektu jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w subregionie Centralnym*, Strategii ZIT SC, związane z transportem miejskim. Rozwój Subregionu uzależniony jest od mobilności jego mieszkańców, a co za tym idzie dostępem do miejsca pracy, dojazdem do szkół, które niejednokrotnie znajdują się w sąsiadujących ze sobą największych miastach aglomeracji górnośląskiej. Ruch (transport prywatny i publiczny) wewnątrz SC między gminami jest znaczący i teoretycznie mógłby w większym stopniu zostać realizowany przez zbiorowy transport publiczny. Należy jednak pamiętać, że obsługa dużych potoków pasażerskich jest niedostateczna, co skutkuje marginalizacją transportu pasażerskiego w SC. Konieczna zatem jest	

		inwestycja w nowoczesny i ekologiczny tabor autobusowy i trolejbusowy, który przyczyni się także do rozwiązania podstawowego problemu operatorów publicznego transportu zbiorowego, którym jest dostosowanie taboru autobusowego do wymogów dotyczących niskopodłogowości oraz do norm emisyjnych. Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24- godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu, - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym, - zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru, - niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych, - dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku. Reasumując powyższe, przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w tym Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Projekt spełnia łącznie wszystkie poniżej wymienione kryteria celowości: - szersze wykorzystanie transportu publiczne; - ograniczenie ruchu samochodów osobowych; - integracja sieci transportowych; - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu; - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Projekt jest uzupełniany przez następujące projekty przewidziane do realizacji w formule Strategi ZIT w ramach RPO: 1. Integracja dróg dla rowerów w Jaworznie – Projekt polega na wytworzeniu nowych odcinków dróg dla rowerów integrujących wybudowane w latach poprzednich drogi służące codziennym podróżom wykonywanym za pomocą rowerów. Celem projektu jest zwiększenie ilości podróży wewnątrz miejskich i międzydzielnicowych dokonywanych za pomocą jednośladów. Obecnie ruch taki jest utrudniony, ze względu na istnienie w układzie brakujących odcinków, co zniechęca użytkowników do poruszania się rowerami. DDR łączyć będzie m.in. śródmieście z centrum przesiadkowym w Szczakowej, oraz z dużymi osiedlami o zabudowie wielorodzinnej - Powale, Podłęże, Osiedle Stałe, Gigant. Odcinki będą prowadzić również do przystanków tramwajowych, przy których zlokalizowane będą parkingi rowerowe. 2. Miejskie centrum integracji transportu – Jaworzno Szczakowa – Adaptacja i przebudowa dworca PKP i placu dworcowego w Szczakowej na węzeł przesiadkowy z systemem park&ride, bike&ride, obsługującym autobusową komunikację publiczną (umożliwiającym docelowe połączenie linią tramwajową z centrum Jaworzna) z centrum przesiadkowym przy dworcu PKP. W ramach projektu budynek i tereny przyległe do dworca zostaną przebudowane tak, by zintensyfikować integracje środków transportu w jednym miejscu poprawiając ofertę przewozową i minimalizując uciążliwości związane z przesiadaniem się z autobusów, kolejki automatycznej i pociągów kursujących na linii E30. By zmniejszyć presję transportu indywidualnego w relacji od Jaworzna do centrum aglomeracji śląskiej i do Krakowa w rejonie dworca zostaną wytworzone parkingi dla zamierzających korzystać z transportu kombinowanego. Obsługiwać one będą rowery, skutery, motocykle i samochody. Szczakowa jest obszarem peryferyjnym miasta połączonym ze śródmieściem drogami o dużym zapasie przepustowości.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia,	Zabezpieczenie wkładu własnego w budżecie – TAK Gotowość projektu technicznego – czerwiec 2015 r.

	audyty)		Gotowość niezbędnej dokumentacji – TAK Posiadanie niezbędnych pozwoleń – wrzesień 2015 r.	
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)		Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. Równoważenie mobilności oraz wiązki Transport publiczny. Celu strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, Priorytetu inwestycyjnego 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.	
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jaworzno zostanie przygotowany do 30.11.2015 r.	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego, czego rezultatem w priorytecie będzie wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		Nie dotyczy.	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	0	25

1.	Nazwa projektu	Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z budową placu parkingowego	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	6	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE/ MIASTO NA PRAWACH POWIATU /GLIWICE	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		I kwartał 2016	IV kwartał 2021
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	III kwartał 2015	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	48,02 mln PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	48,02 mln PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	30,20 mln PLN (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Miasto Gliwice/Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Spółka z o.o.	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Jednostka samorządu terytorialnego/Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Katarzyna Kobierska – Naczelnik Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Gliwicach tel. 32 239 11 00, e-mail: brm@um.gliwice.pl Maciej Krawczyk - Wiceprezes Zarządu, PKM Sp. z o.o. tel. 32 330-46-00, e-mail: m_krawczyk@pkm-gliwice.com.pl	
11.	Opis projektu	Przedmiotem projektu jest zakup nowoczesnego taboru - autobusów komunikacji miejskiej obsługujących linie komunikacji publicznej w Aglomeracji Śląskiej, w tym: - dziewięciu niskopodłogowych autobusów przegubowych o długości nadwozia 18m, z hybrydowym zespołem napędowym: elektryczno – spalinowym (Euro VI), - jedenastu niskopodłogowych autobusów przegubowych o długości nadwozia 18m, ze spalinowym zespołem napędowym (Euro VI), - dziewięciu niskopodłogowych autobusów jednoczłonowych o długości nadwozia 12m ze spalinowym zespołem napędowym (Euro VI). (odpowiednia liczba autobusów starej generacji będzie wycofana - zlikwidowana niezwłocznie po dostarczeniu ww. nowych pojazdów), oraz budowa placu parkingowego dla około 25 autobusów.	

		Celem projektu jest: - upowszechnienie ekologicznego transportu publicznego, -poprawa komfortu jazdy, - zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery, - redukcja uciążliwego hałasu, - integracja sieci transportowych poprzez: • dostosowanie zakupionych autobusów do sytemu Śląskiej Karty Usług Publicznych realizowanego przez Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (wielofunkcyjne narzędzie służące nie tylko w komunikacji, ale również działającym w innych sferach życia publicznego) oraz Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej realizowanego również przez Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (informatycznego systemu usprawniającego proces zarządzania drogowym transportem publicznym poprzez wykorzystanie rozwiązań z zakresu IT - system daje możliwość monitorowania ruchu i śledzenia pojazdów. Wdrożenie systemów pozwoli na: poprawę jakości pracy kierowców, przyczyni się do zwiększenia punktualności wykonywanych zadań przewozowych, dostępności informacji dla pasażerów i atrakcyjności transportu oraz zwiększy bezpieczeństwo publicznego transportu samochodowego, • dostosowanie zakupionych autobusów do nadawania priorytetu zielonego światła realizowanego przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach w ramach projektu pod nazwą „Rozbudowa systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych etap II". - zwiększenie zainteresowania korzystaniem ze środków komunikacji publicznej osób korzystających z wózków inwalidzkich, osób starszych oraz matek z małymi dziećmi poprzez zastosowanie niskiej podłogi na całej długości pojazdu, trzech/czterech bezstopniowych drzwi, systemu „przyklęku" obniżającego prawą stronę pojazdu podczas wymiany pasażerów i rozkładanej rampy najazdowej w drugich drzwiach, pozwalającej osobie niepełnosprawnej na wjazd wózkiem do wnętrza pojazdu, - zwiększenie dostępności transportu publicznego dla osób słabo widzących i niewidomych oraz osób z wadami słuchu (zastosowanie dynamicznej wizualnej i akustycznej informacji pasażerów), - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego (autobusy nowej generacji zbudowane wg nowych norm bezpieczeństwa posiadają wzmocnione i przebadane w testach zderzeniowych nadwozia oraz skuteczniejsze systemy hamulcowe, w tym systemy EBS (ABS), jak również automatyczne systemy wykrywania i gaszenia pożaru w komorze silnika), - obniżenie wieku posiadanego przez PKM Gliwice taboru, - zmniejszenie przestojów spowodowanych awariami -nowe autobusy nie powinny ulegać awariom tak często jak stare, wyeksploatowane pojazdy. Projekt spełnia więc następujące kryteria celowościowe: - szersze wykorzystanie transportu publicznego, - ograniczenie ruchu samochodów osobowych, - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu. - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, - integracja sieci transportowych. Zasięg oddziaływania (gminy): Gliwice, Zabrze, Ruda Śląska, Świętochłowice, Chorzów, Katowice, Knurów, Gierałtowice, Zbrosławice, Bytom, Pilchowice, Pyskowice, Mikołów, Czerwionka Leszczyny, Rybnik, Sośnicowice, Rudziniec, Tarnowskie Góry.

		Inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru, - niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych, - dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku. - wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24- godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu, - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym Reasumując powyższe, przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w tym Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Miasto Gliwice zaplanowało w perspektywie 2014-2020 z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, poniższe projekty: 1. Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach Realizacja przedmiotowego projektu to przedsięwzięcie zmieniające oblicze centralnej części Gliwic, skupionej wokół istniejącego dworca kolejowego, to realizacja nowoczesnego systemu komunikacyjnego w skali metropolitarnej, integrującego w optymalnym funkcjonalnie i przestrzennie miejscu wszystkie środki transportu publicznego z ruchem pieszym i rowerowym oraz parkingami. Wpłynie na wzrost wykorzystania roweru jako środka komunikacji miejskiej, a tym samym ograniczenie emisji do atmosfery substancji szkodliwych z indywidualnych środków transportu. Przedmiotowe przedsięwzięcie jest kolejnym etapem prac prowadzonych od lat przez Gliwice nad stworzeniem zintegrowanego systemu komunikacji publicznej w regionie. 2. Ponadto miasto Gliwice planuje realizację projektów, które redukowały będą niską emisję, a także projekty z zakresu termomodernizacji budynków.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	PKM jest w trakcie przygotowania projektu dotyczącego budowy placu parkingowego dla około 25 autobusów.
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Gliwice – uchwała nr V/81/2015 Rady Miasta Gliwice z dnia 26 marca 2015r. w sprawie przyjęcia planu gospodarki niskoemisyjnej (…). Projekt wskazano w Rozdziale 8. Uszczegółowienie Planu gospodarki niskoemisyjnej 8.6 Analiza potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych. Identyfikacja możliwych do wdrożenia przedsięwzięć wraz z ich opisem i analizą społeczno-ekonomiczną. PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013.	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt wpisuje się w OŚ PRIORYTETOWĄ VI: ROZWÓJ NISKOEMISYJNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W MIASTACH Realizacja projektu zapewni sprawną i wydajną infrastrukturę, która sprzyja rozwojowi gospodarczemu i jednocześnie służy celom gospodarki niskoemisyjnej. Poprawi się konkurencyjność ekologicznych form transportu. Wg opisu PI 4v POIiŚ kwalifikują się projekty, które będą realizowane według najlepszej środowiskowo spośród badanych racjonalnych opcji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązania danego problemu komunikacyjnego przy jak najmniejszym wpływie na jakość powietrza (w szczególności minimalizacji emisji zanieczyszczeń powietrza) oraz redukcji gazów cieplarnianych. Finansowane będą niskoemisyjne formy transportu miejskiego spełniające normę co najmniej EURO 6. Inwestycje będą miały charakter m.in. taborowy wraz z zapleczem technicznym do obsługi i konserwacji taboru. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.*	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		Nie dotyczy	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	*szt*	- do likwidacji 29 sztuk wysokopodłogowych autobusów komunikacji miejskiej starej generacji z zespołami napędowymi o znacznej emisji szkodliwych substancji do atmosfery - autobusy do likwidacji po dostarczeniu nowych pojazdów; - 1 utwardzony plac, który został po zlikwidowanym budynku i infrastrukturze lokalnej kotłowni na miał węglowy (własność PKM Sp. z o.o. w Gliwicach)	- do pozyskania 29 sztuk niskopodłogowych autobusów komunikacji miejskiej nowej generacji z zespołami napędowymi o obniżonej emisji szkodliwych substancji do atmosfery - autobusy te zastąpią pojazdy starej generacji; - 1 plac parkingowy z wydzielonymi miejscami postojowymi dla ok. 25 autobusów komunikacji miejskiej wraz z odpowiednimi instalacjami odwodnienia.
	Uniknięta emisja CO2 w wyniku funkcjonowania transportu publicznego	Tony CO2	(rok bazowy 2012) emisja CO2 oszacowana dla 29 autobusów starej generacji wyniosła w 2012 roku =2 081,332 Mg/rok	(wzrost „uniknięte" emisji) emisja CO2 oszacowana dla 29 autobusów nowej generacji będzie wynosiła od 2022 roku (po całkowitym wdrożeniu projektu) =1 936,924 Mg/rok Bilans („uniknięta" emisja CO2) = 144,408 Mg/rok

1.	Nazwa projektu	**Rozbudowa systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych etap II**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	7.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE/ MIASTO NA PRAWACH POWIATU /GLIWICE	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		II kwartał 2016	IV kwartał 2017
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	I kwartał 2016	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	30 mln PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	30 mln PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	18,9 mln PLN (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Miasto Gliwice/Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Jednostka samorządu terytorialnego/Jednostka budżetowa gminy - zarządca infrastruktury służącej transportowi miejskiemu	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Katarzyna Kobierska – Naczelnik Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Gliwicach tel. 32 239 11 00, e-mail: brm@um.gliwice.pl Dawid Ochód - Kierownik Centrum Sterowania Ruchem, Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach tel. 32 300 86 67 lub 693 373 643, e-mail: ochod_d@zdm.gliwice.eu	
11.	Opis projektu	W ramach projektu przewiduje się wykonanie prac dla wdrożenia następujących funkcjonalności systemu: • nadawanie priorytetu zielonego światła dla pojazdów komunikacji zbiorowej, • uprzywilejowanie pojazdów służb ratowniczych przejeżdżających przez skrzyżowania wyposażone w sygnalizacje świetlne, • rozbudowa systemu informacji drogowej dla kierujących poprzez znaki zmiennej treści, radio CB oraz radiowe kanały RDS, • wprowadzenie mobilnej aplikacji informacyjnej dla użytkowników ruchu drogowego, • rozbudowa systemu punktów pomiaru ruchu wraz z identyfikacją oraz wdrożenie na podstawie uzyskanych danych systemu identyfikacji czasów	

		przejazdu (wyświetlane na znakach zmiennej treści VMS), • rozbudowa monitoringu skrzyżowań wraz z analityką obrazu wideo informującą automatycznie o niebezpiecznych zdarzeniach drogowych, • budowa systemu identyfikacji wolnych miejsc parkingowych na terenie miasta, • wprowadzenie systemu preselekcyjnego ważenia pojazdów na wlotach do miasta, • wprowadzenie odcinkowego pomiaru prędkości w ciągu DK88, • dostarczenie mobilnego Centrum Sterowania Ruchem. Korzyścią projektu będzie zwiększenie atrakcyjności komunikacji publicznej jako alternatywy dla komunikacji indywidualnej, zmniejszenie liczby godzin traconych w korkach, ułatwienie poruszania się po centrum miasta zwłaszcza w godzinach najwyższego natężenia ruchu. Projekt wykorzystuje nowe technologie jednoczenie wspierając środowisko naturalne. Transport publiczny i ruch w mieście są ze sobą powiązane, nowe technologie wykorzystane w projekcie są jednym z elementów porządkujących ruch w mieście i wspierających transport publiczny. Priorytet przejazdu dający autobusom pierwszeństwo przejazdu przez zmodernizowane skrzyżowania wpływa na sprawność i szybkość przejazdu, przez co staje się alternatywą dla podróży samochodem osobowym. Autobusy zakupione w ramach projektu komplementarnego pod nazwą *„Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z budową placu parkingowego”* realizowanego przez PKM Sp. z o.o. zostaną dostosowane do nadawania priorytetu zielonego światła. Projekt spełnia więc następujące kryteria celowościowe: - integracja sieci transportowych, - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu, - szersze wykorzystanie transportu publicznego, - ograniczenie ruchu samochodów osobowych. Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu - niezadowalający poziom techniczny dróg i inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. - wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24- godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu, - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym Reasumując powyższe, przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w tym Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu (w obszarze transportu miejskiego realizowane będą działania mające na celu zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego Metropolii Górnośląskiej, poprawę płynności ruchu i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne Metropolii i na jej obszarach funkcjonalnych).

		Miasto Gliwice zaplanowało w perspektywie 2014-2020 z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, poniższe projekty: 1. Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach Realizacja przedmiotowego projektu to przedsięwzięcie zmieniające oblicze centralnej części Gliwic, skupionej wokół istniejącego dworca kolejowego, to realizacja nowoczesnego systemu komunikacyjnego w skali metropolitarnej, integrującego w optymalnym funkcjonalnie i przestrzennie miejscu wszystkie środki transportu publicznego z ruchem pieszym i rowerowym oraz parkingami. Wpłynie na wzrost wykorzystania roweru jako środka komunikacji miejskiej, a tym samym ograniczenie emisji do atmosfery substancji szkodliwych z indywidualnych środków transportu. Przedmiotowe przedsięwzięcie jest kolejnym etapem prac prowadzonych od lat przez Gliwice nad stworzeniem zintegrowanego systemu komunikacji publicznej w regionie. 2. Ponadto Miasto Gliwice planuje realizację projektów, które redukowały będą niską emisję, a także projekty z zakresu termomodernizacji budynków.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Od IV kwartału 2014r. jest przygotowywany opis przedmiotu zamówienia wraz z programem funkcjonalno-użytkowym. Zadanie będzie realizowane w formule zaprojektuj i wybuduj. Na obecnym etapie nie są wymagane pozwolenia – zgłoszenie prac i uzyskanie zezwoleń odbywać się będzie w trakcie realizacji zadania i należeć będzie do wykonawcy.
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Gliwice – uchwała nr V/81/2015 Rady Miasta Gliwice z dnia 26 marca 2015r. w sprawie przyjęcia planu gospodarki niskoemisyjnej (…). Projekt wskazano w Rozdziale 8. Uszczegółowienie Planu gospodarki niskoemisyjnej 8.6 Analiza potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych. Identyfikacja możliwych do wdrożenia przedsięwzięć wraz z ich opisem i analizą społeczno-ekonomiczną. PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013.
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Projekt wpisuje się w OŚ PRIORYTETOWĄ VI: ROZWÓJ NISKOEMISYJNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W MIASTACH Realizacja projektu zapewni sprawną i wydajną infrastrukturę, która sprzyja rozwojowi gospodarczemu i jednocześnie służy celom gospodarki niskoemisyjnej. Poprawi się konkurencyjność ekologicznych form transportu. Wg opisu PI 4v POIiŚ kwalifikują się projekty, które będą realizowane według najlepszej środowiskowo spośród badanych racjonalnych opcji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązania danego problemu komunikacyjnego przy jak najmniejszym wpływie na jakość powietrza (w szczególności minimalizacji emisji zanieczyszczeń powietrza) oraz redukcji gazów cieplarnianych. Realizowane będą także projekty wzbogacone o pozostałe komplementarne względem podstawowej infrastruktury liniowej elementy (inwestycje), w tym ITS, usprawniające funkcjonowanie całego systemu transportowego.
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub	Nie dotyczy

	chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego”			
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	Szt	1	2
	Uniknięta emisja CO2 w wyniku funkcjonowania transportu	Tony CO2	0	Zmniejszenie emisji CO2 MgCO2/rok: 1116
				Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok: 4480

1.	Nazwa projektu	**ZAKUP NOWOCZESNEGO TABORU AUTOBUSOWEGO Z NAPĘDEM EKOLOGICZNYM NA POTRZEBY ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO W PODREGIONIE TYSKIM**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	PODSTAWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	8.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE/ MIASTO NA PRAWACH POWIATU / TYCHY	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		II kwartał 2016 r.	IV kwartał 2019 r.
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	I KAWARTAŁ 2016 r.	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	170 000 000,00	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	158 730 158,73	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	100 000 000,00 (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	MIASTO TYCHY / PKM sp. z o.o., TLT Sp. z o. o.	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Bożena Nowak – Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich, tel. 032 776 39 03, e-mail bozena.nowal@umtychy.pl Anna Gronostaj – Referat Programowania i Funduszy Europejskich, tel. 032 776 39 04, e-mail anna.gronostaj@umtychy.pl	
11.	Opis projektu	Zakres przedmiotowej inwestycji obejmuje: 1) zakup 60 sztuk nowoczesnego niskoemisyjnego taboru autobusowego, wyposażonego w ekologiczne systemy napędowe - elektryczne, hybrydowe i gazowe, jak niżej: a) 22 autobusy elektryczne solo, b) 10 mikrobusów CNG, c) 28 autobusów CNG solo. 2) przebudowę zaplecza technicznego do obsługi i konserwacji taboru, w tym termomodernizację bazy z wykorzystaniem OZE, budowę kontenerowej kabiny lakierniczo – suszarniczej oraz specjalistycznej linii diagnostyczno - pomiarowej z wyposażeniem, budowę stacji. 3) budowę ok. 4 km dwutorowej sieci trakcyjnej wraz z oświetleniem w celu skomunikowania nowych osiedli: U, L, Z, Z-1 oraz pozyskania nowych pasażerów dla Szybkiej Kolei Regionalnej, a także poprawy	

		komunikacji publicznej do terenów rekreacyjno – wypoczynkowych. Zakres obejmuje: - budowę nowego odcinka trakcji trolejbusowej, - budowę stacji transformatorowo – prostownikowej, - budowę linii kablowych, - przebudowę sieci trakcyjnej w obrębie skrzyżowań (rond), - demontaż słupów oświetlenia ulicznego na odcinku projektowanej sieci trakcyjnej (oświetlenie zostanie wykonane jako skojarzone z siecią trakcyjną). 4) zakup 2 sztuk, niskopodłogowego taboru trolejbusowego do obsługi nowobudowanego odcinka sieci trakcji trolejbusowej na odcinku ul. Sikorskiego – ul. Stoczniowców. 5) zakup 3 sztuk pojazdów technicznych, w tym 1 pojazdu do obsługi sieci trakcyjnej. Realizacja niniejszego projektu jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w subregionie Centralnym*, Strategii ZIT SC, związane z transportem miejskim. Rozwój Subregionu uzależniony jest od mobilności jego mieszkańców, a co za tym idzie dostępem do miejsca pracy, dojazdem do szkół, które niejednokrotnie znajdują się w sąsiadujących ze sobą największych miastach aglomeracji górnośląskiej. Ruch (transport prywatny i publiczny) wewnątrz SC między gminami jest znaczący i teoretycznie mógłby w większym stopniu zostać realizowany przez zbiorowy transport publiczny. Należy jednak pamiętać, że obsługa dużych potoków pasażerskich jest niedostateczna, co skutkuje marginalizacją transportu pasażerskiego w SC. Konieczna zatem jest inwestycja w nowoczesny i ekologiczny tabor autobusowy i trolejbusowy, który przyczyni się także do rozwiązania podstawowego problemu operatorów publicznego transportu zbiorowego, którym jest dostosowanie taboru autobusowego do wymogów dotyczących niskopodłogowości oraz do norm emisyjnych. Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24- godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu, - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym, - zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru, - niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych, - dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku. Przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w tym Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Projekt jest komplementarny do zrealizowanych w latach 2007-2023 inwestycji z zakresu transportu publicznego, których zasadniczym trzonem jest Szybka Kolej Regionalna Tychy – Katowice – Sosnowiec. Uzupełnienie systemu stanowi budowa 2 wielopoziomowych parkingów Par&Ride w sąsiedztwie stacji kolejowych Tychy Lodowisko, Tychy- Główne (zintegrowanych węzłów przesiadkowych), przebudowa sieci trakcji trolejbusowej oraz zakup 15 sztuk nowoczesnych trolejbusów. Nowoczesny tabor autobusowy i trolejbusowy uzupełnia podjęte dotąd działania reorganizacji transportu publicznego w Tychach, ograniczając emisję gazów

		i pyłów, substancji ropopochodnych powodujących zanieczyszczenie wód i gruntów oraz zmniejszających emisję zanieczyszczeń i ograniczających hałas komunikacyjnego. Zakłada się, iż zintegrowane podejście do systemu transportu publicznego, połączone z jakością podróży, skróceniem czasu przejazdu oraz poprawą bezpieczeństwa pasażerów wpłynie na ograniczenie ruchu samochodów osobowych i spowoduje przesiadanie się mieszkańców z indywidualnych środków transportu na transport publiczny. Wymiana taboru autobusowego, trolejbusowego i modernizacja zaplecza technicznego uwzględniająca nowoczesne i efektywne rozwiązania energetyczne pozwoli znacząco obniżyć koszty eksploatacyjne w tym przede wszystkim z tytułu zużycia energii elektrycznej. Reasumując powyższe projekt spełnia kryteria: - szersze wykorzystanie transportu publicznego, - ograniczenie ruchu samochodów osobowych, - integracja sieci transportowych, - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu, - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednocześnie Miasto Tychy podejmuje kolejne działania w zakresie transportu publicznego w perspektywie 2014-2020 z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, jak niżej: 1. Inteligentny System Zarządzania i Sterowania Ruchem w Tychach. Realizacja na terenie miasta Tychy niniejszej systemu przyczyni się w szczególności do: zwiększenia przepustowości dróg, zmniejszenia liczby wypadków drogowych, powstawania oszczędności czasu podróży oraz poprawy płynności ruchu, a tym samym zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, utworzenie podsystemu zarządzania transportem publicznym z priorytetem autobusowym i trolejbusowym. 2. Wsparcie mobilności w mieście Tychy - budowa systemu parkingów Bike & Ride wraz z dojazdem, zlokalizowanych w sąsiedztwie przystanków Szybkiej Kolei Regionalnej i komunikacji miejskiej. Realizacja przedmiotowego projektu wpłynie na wzrost wykorzystania roweru jako środka komunikacji miejskiej, a tym samym ograniczenie emisji do atmosfery substancji szkodliwych z indywidualnych środków transportu. Przedmiotowe przedsięwzięcie jest kolejnym etapem prac prowadzonych od lat przez miasto Tychy nad stworzeniem zintegrowanego systemu komunikacji publicznej w regionie. 3.„Rewitalizacja linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia Orzesze Jaśkowice – Tychy – Baraniec – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim" (Beneficjent PKP PLK S.A.). Realizacja przedmiotowej inwestycji wpłynie na wzrost stopnia wykorzystania infrastruktury transportowej na terenie miasta Tychy, to jest: parkingów wielopoziomowych i zreorganizowanego systemu autobusowo – trolejbusowego, ponieważ umożliwi zbiorowy transport koleją podróżnych w kierunku Bierunia i Oświęcimia. Tym samym zwiększy ofertę dostępnej komunikacji kolejowej i wpłynie na ograniczenie indywidualnej komunikacji kołowej. Ponadto miasto planuję termomodernizację 10 budynków użyteczności publicznej.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Projekt budowlany budowy sieci trakcji trolejbusowej wraz z prostownikowo - transformatorową stacją trakcyjną, Decyzja nr 81/2014/CP o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, Decyzja Prezydenta miasta o środowiskowych uwarunkowaniach znak IKO.6220.25.2014.AŻP z dnia 18 lipca 2014 r., Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, Decyzja nr 931/2014 z dnia 31 grudnia 2014 r. zatwierdzająca projekt budowlany

			i udzielająca pozwolenia na budowę, oraz Specyfikacja Istotnych warunków Zamówienia dla zakupu taboru autobusowego i trolejbusowego.	
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)		Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*	
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		Projekt finansowany jest ze środków POIiŚ 2007-2013 w ramach działania 9.3. Planowany termin opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej miasta Tychy na lata 2014 – 2020 + -**czerwiec 2015 r.**	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.*	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		NIE DOTYCZY	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	0	62

1.	Nazwa projektu	**Miejski Autobus Szynowy na trasie Gliwice-Sośnica – Gliwice- Pyskowice**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	REZERWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	1.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	Woj. śląskie, gmina Gliwice, gmina Pyskowice	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		III kw. 2017	III kw. 2020
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	IV kw. 2016	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	197,5 mln zł	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	197,5 mln zł	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	124,4 mln zł	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Miasto Gliwice	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Jednostka Samorządu Terytorialnego	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Anna Włodarczak, zastępca naczelnika Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miasta Gliwice, ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice, Tel. 32 239 11 00, e-mail: brm@um.gliwice.pl	
11.	Opis projektu	Projekt zakłada uruchomienie przewozów pasażerskich na trasie Gliwice-Sośnica - Pyskowice. Przewiduje się wykorzystanie dla Miejskiego Autobusu Szynowego istniejącego układu torowego bez zmiany parametrów eksploatacyjnych. W przypadku lokalnej przebudowy (wariant 1 na szlaku Gliwice-Gliwice Łabędy) lub odbudowy (w rejonie stacji Gliwice Sośnica i stacji Pyskowice) układu torowego zakłada się zachowanie obecnej prędkości konstrukcyjnej, klasy toru i typu nawierzchni. Obsługa linii ma się odbywać pojazdami szynowymi przystosowanymi do obsługi obszarów metropolitarnychi ułatwiających przejazdy pasażerom o ograniczonej mobilności. Projekt przewiduje także: • organizację strzeżonych i monitorowanych parkingów typu „park and ride”	

		z miejscami postojowymi o wymiarach 5x2,5m oraz dla osób niepełnosprawnych 5x3,6m przy lub w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych przystanków, • organizację monitorowanych parkingów z wiatami dla rowerów i skuterów, najlepiej zlokalizowanych na peronach lub bezpośrednio przy nich, • bezpłatne parkowanie samochodu na parkingu za wniesioną opłatę za przejazd pociągiem, • funkcjonowanie wspólnego biletu autobusowo — kolejowego połączonego z opłatami parkingowymi (Śląska Karta Usług Publicznych), • reorganizację linii autobusowych i lokalizacji przystanków, w tym min.: • realizację pętli autobusowych przy przystankach, • lokalizację przystanków jak najbliżej peronów, • uruchomienie poprzecznej linii autobusowej z os. Kopernika do strefy przemysłowej, • doprowadzenie linii obrzeżnych i poprzecznych w rejon przystanków kolejowych, • docelowe ograniczenie bezpośrednich połączeń Sośnicy z Łabędami. W zakresie lokalizacji przystanków kolejowych założono: • uruchomienie maksymalnej ilości przystanków na planowanej linii kolejowej celem zwiększenia dostępności, • uwzględnienie zapisanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie terenów rozwojowych, • uwzględnienie w maksymalnym stopniu wykorzystania istniejącej i realizowanej infrastruktury drogowej, • nawiązanie do istniejących lub planowanych parkingów, • zapewnienie możliwości wjazdu na perony pojazdom uprzywilejowanym (karetki pogotowia, straż pożarna, pojazdy ratownictwa technicznego itp.), • zapewnienie możliwości wjazdu na perony rowerem. Zgodnie z założeniami do analizy projektu w PGN, dzięki realizacji projektu o 3% spadnie liczba pojazdów, które nie będą użytkowane na dojazdy do pracy. Przy średnim rocznym kilometrażu dojazdu do pracy samochodem wynoszącym 2000 km, średnim zużyciu paliwa 8 litrów/100 km oraz przy liczbie samochodów w Gliwicach wynoszącej 104 256, zmniejszenie emisji CO2 w wyniku ograniczenia dojazdów do pracy samochodami prywatnymi na rzecz komunikacji zbiorowej wyniesie 1146,4 MgCO2 na rok. Projekt spełnia więc następujące kryteria celowościowe: - szersze wykorzystanie transportu publicznego, - ograniczenie ruchu samochodów osobowych, - ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu. - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, - integracja sieci transportowych. Inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: • wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu, • bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, • pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym, • niedorozwój infrastruktury przesiadkowej, • znaczne obciążenia sieci drogowej na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do metropolii górnośląskiej. Reasumując powyższe, przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w tym Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii

		niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Miasto Gliwice zaplanowało w perspektywie 2014-2020 z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, poniższe projekty komplementarne: „Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach" Realizacja przedmiotowego projektu to przedsięwzięcie zmieniające oblicze centralnej części Gliwic, skupionej wokół istniejącego dworca kolejowego, to realizacja nowoczesnego systemu komunikacyjnego w skali metropolitarnej, integrującego w optymalnym funkcjonalnie i przestrzennie miejscu wszystkie środki transportu publicznego z ruchem pieszym i rowerowym oraz parkingami. Wpłynie na wzrost wykorzystania roweru jako środka komunikacji miejskiej, a tym samym ograniczenie emisji do atmosfery substancji szkodliwych z indywidualnych środków transportu. Przedmiotowe przedsięwzięcie jest kolejnym etapem prac prowadzonych od lat przez Gliwice nad stworzeniem zintegrowanego systemu komunikacji publicznej w regionie. Ponadto miasto Gliwice planuje realizację projektów, które redukowały będą niską emisję, a także projekty z zakresu termomodernizacji budynków, opisane w PGN. Projekt jest także komplementarny do zintegrowanego projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru, z uwagi na fakt, iż zasięg ww. projektu dochodzi do wschodnich granic miasta Gliwice, a „Miejski Autobus Szynowy" może stanowić jego kontynuację do centrum Gliwic i dalej poza północno-zachodnią granicę aglomeracji.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Wykonano następującą dokumentację: 1)„Wstępna koncepcja połączenia kolejowego w dwóch wariantach: relacji Sośnica – Pyskowice i relacji Sośnica-Łabędy oraz ich wpisanie w system komunikacji miejskiej na obszarze miasta Gliwice" ZDG „TOR", Warszawa, luty 2009 2)„Analiza uwarunkowań przestrzennych oraz funkcjonalno-użytkowych i ruchowych wraz z propozycją podjęcia zadań związanych z uruchomieniem połączenia kolejowego relacji Gliwice-Sośnica – Gliwice – Gliwice-Łabędy z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury kolejowej", J-KOM Orenowicz Jerzy, Katowice, wrzesień 2011 3)Studium wykonalności „Miejski Autobus Szynowy na trasie Gliwice-Sośnica – Gliwice - Pyskowice", KOLTECH INFRA sp.z o.o., Katowice, październik 2014
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Gliwice – uchwała nr V/81/2015 Rady Miasta Gliwice z dnia 26 marca 2015r. w sprawie przyjęcia planu gospodarki niskoemisyjnej (…). Projekt wskazano w Rozdziale 8. Uszczegółowienie Planu gospodarki niskoemisyjnej 8.6 Analiza potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych. Identyfikacja możliwych do wdrożenia przedsięwzięć wraz z ich opisem i analizą społeczno-ekonomiczną. PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013.
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego	Projekt wpisuje się w OŚ PRIORYTETOWĄ VI: ROZWÓJ NISKOEMISYJNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W MIASTACH Realizacja projektu zapewni sprawną i wydajną infrastrukturę, która sprzyja

	Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		rozwojowi gospodarczemu i jednocześnie służy celom gospodarki niskoemisyjnej. Poprawi się konkurencyjność ekologicznych form transportu. Wg opisu PI 4v POIiŚ kwalifikują się projekty, które będą realizowane według najlepszej środowiskowo spośród badanych racjonalnych opcji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązania danego problemu komunikacyjnego przy jak najmniejszym wpływie na jakość powietrza (w szczególności minimalizacji emisji zanieczyszczeń powietrza) oraz redukcji gazów cieplarnianych. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.*	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego”		Nie dotyczy	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	- Uniknięta emisja CO2 w wyniku funkcjonowania transportu publicznego	MgCO2/rok	0	1146,4
	- długość trasy	Km	0	16,174
	- liczba składów autobusów szynowych dla zapewnienia ww. rozkładowej ilości tras autobusów w dobie	szt	0	4

1.	Nazwa projektu	**Jaworznicki Tramwaj. Integracja zeroemisyjnej komunikacji publicznej**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	REZERWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	2	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	woj. śląskie/ Miasto Jaworzno	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		I kw. 2017 r.	I kw. 2019 r.
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	I kw. 2016 r.	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	325 000 000,00 PLN	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	325 000 000,00 PLN	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	243 750 000,00 PLN	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Miasto Jaworzno	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Jednostka Samorządu Terytorialnego	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	**Anna Mocała – Kalina** Urząd Miejski w Jaworznie Naczelnik Wydział Rozwoju i Polityki Gospodarczej, Plac Górników 5 Numer telefonu: 32/ 61 81 706 e-mail: anna.mocala-kalina@um.jaworzno.pl **Tomasz Tosza** Urząd Miejski w Jaworznie Główny Specjalista ds inwestycji kluczowych Biuro Koordynacji Inwestycji Plac Górników 5, Numer telefonu: 32/ 61 81 711 e-mail: tomasz.tosza@um.jaworzno.pl	
11.	Opis projektu	Projekt polegać będzie na budowie dwóch linii tramwajowych o długości 19,5 kilometrów torowisk wydzielonych lub ulicznych, łączących osiedla Skałka i osiedle Stałe przez Gigant oraz Podłęże z infrastrukturą trakcyjną, podstacjami zasilającymi. W ramach projektu powstałaby również zajezdnia tramwajowa w bazie Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej, które byłoby operatorem systemu. Przedmiotem projektu byłaby dostawa 10 wozów tramwajowych, budowa przystanków, informacji pasażerskiej, budowa dojść, powiązań dróg rowerowych i parkingów bike&ride przy głównych przystankach. Zakładamy, że system tramwajowy zasilany byłby z elektrowni fotowoltaicznej, której moc rzeczywista dopasowana byłaby do potrzeb energetycznych linii tramwajowej – ok. 3MW. Gmina zachowa rezerwę terenową dla kontynuacji rozbudowy trakcji w stronę osiedli Dąbrowa Narodowa, Łubowiec i dalej wzdłuż projektowanej DTŚ Wschód do Mysłowic i Katowic do połączenia z trakcją Tramwajów Śląskich oraz do dworca PKP Jaworzno Szczakowa z wykorzystaniem zlikwidowanego torowiska PKP łączącego centrum miasta z dworcem na linii Kraków Katowice. Realizacja niniejszego projektu jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy	

		wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w subregionie Centralnym*, Strategii ZIT SC, związane z transportem miejskim. Rozwój Subregionu uzależniony jest od mobilności jego mieszkańców, a co za tym idzie dostępem do miejsca pracy, dojazdem do szkół, które niejednokrotnie znajdują się w sąsiadujących ze sobą największych miastach aglomeracji górnośląskiej. Ruch (transport prywatny i publiczny) wewnątrz SC między gminami jest znaczący i teoretycznie mógłby w większym stopniu zostać realizowany przez zbiorowy transport publiczny. Należy jednak pamiętać, że obsługa dużych potoków pasażerskich jest niedostateczna, co skutkuje marginalizacją transportu pasażerskiego w SC. Konieczna zatem jest inwestycja w nowoczesny i ekologiczny tabor autobusowy i trolejbusowy, który przyczyni się także do rozwiązania podstawowego problemu operatorów publicznego transportu zbiorowego, którym jest dostosowanie taboru autobusowego do wymogów dotyczących niskopodłogowości oraz do norm emisyjnych. Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24- godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu, - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym, - zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru, - niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych, - dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku. Reasumując powyższe, przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, w tym Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Projekt spełnia kryteria: - Szersze wykorzystanie transportu publicznego; - Ograniczenie ruchu samochodów osobowych; - Integracja sieci transportowych; - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu; - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Projekt jest uzupełniany przez następujące projekty przewidziane do realizacji w formule Strategi ZIT w ramach RPO: 1. Integracja dróg dla rowerów w Jaworznie – Projekt polega na wytworzeniu nowych odcinków dróg dla rowerów integrujących wybudowane w latach poprzednich drogi służące codziennym podróżom wykonywanym za pomocą rowerów. Celem projektu jest zwiększenie ilości podróży wewnątrz miejskich i międzydzielnicowych dokonywanych za pomocą jednośladów. Obecnie ruch taki jest utrudniony, ze względu na istnienie w układzie brakujących odcinków, co zniechęca użytkowników do poruszania się rowerami. DDR łączyć będzie m.in. śródmieście z centrum przesiadkowym w Szczakowej, oraz z dużymi osiedlami o zabudowie wielorodzinnej - Powale, Podłęże, Osiedle Stałe, Gigant. Odcinki będą prowadzić również do przystanków tramwajowych, przy których zlokalizowane będą parkingi rowerowe. 2. Miejskie centrum integracji transportu – Jaworzno Szczakowa – Adaptacja i przebudowa dworca PKP i placu dworcowego w Szczakowej na węzeł przesiadkowy z systemem park&ride, bike&ride, obsługującym autobusową komunikację publiczną (umożliwiającym docelowe połączenie linią tramwajową z centrum Jaworzna) z centrum przesiadkowym przy dworcu PKP. W ramach projektu budynek i tereny przyległe do dworca zostaną przebudowane tak, by zintensyfikować integracje środków transportu w jednym miejscu poprawiając ofertę przewozową i minimalizując uciążliwości związane z przesiadaniem się z autobusów, kolejki

			automatycznej i pociągów kursujących na linii E30. By zmniejszyć presję transportu indywidualnego w relacji od Jaworzna do centrum aglomeracji śląskiej i do Krakowa w rejonie dworca zostaną wytworzone parkingi dla zamierzających korzystać z transportu kombinowanego. Obsługiwać one będą rowery, skutery, motocykle i samochody. Szczakowa jest obszarem peryferyjnym miasta połączonym ze śródmieściem drogami o dużym zapasie przepustowości. 3. Zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z systemem inteligentnego zarządzania flotą pojazdów - Przedmiotem projektu jest: 1) zakup 25 sztuk autobusów elektrycznych oraz budowa stacji (zasilaczy) zarówno centralnego (na zajezdni), jak i polowego (na pętlach końcowych) ładowania, 2) wdrożenie systemu inteligentnego zarządzania flotą pojazdów, wspierającego efektywność energetyczną pojazdów poprzez efektywne zarządzanie energią elektryczną i innymi nośnikami energii do napędzania pojazdów wykorzystujących kompleksowe monitorowanie pojazdów wraz z inteligentnym systemem prezentowania rozkładów jazdy na przystankach w postaci elektronicznej na monitorach.	
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)		Wybrano wykonawcę koncepcji projektowej. Projektowane są szczegółowe rozwiązania techniczne podstawowych elementów trakcji tramwajowej.	
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)		Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania D2.1.1. *Równoważenie mobilności* oraz wiązki *Transport publiczny*. Celu strategii CS2. *Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*, Priorytetu inwestycyjnego 4e. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*	
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		Projekt finansowany jest ze środków POIiŚ 2007-2013 w ramach działania 9.3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jaworzno zostanie przygotowany do 30.11.2015 r.	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów,* *w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego *Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,* czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym.*	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		Nie dotyczy.	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa

	Całkowita długość nowych lub ulepszonych linii tramwajowych i linii metra	km	0	19,5
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	0	10

1.	Nazwa projektu	**Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze działania KZK GOP (ITS KZK GOP)**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	REZERWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	3.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE/ gminy tworzące Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (tj. Katowice, Bytom, Bobrowniki, Będzin, Chełm Śląski, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gierałtowice, Gliwice, Imielin, Knurów, Mysłowice, Piekary Śląskie, Pilchowice, Psary, Pyskowice, Radzionków, Ruda Śląska, Rudziniec, Siemianowice Śląskie, Siewierz, Sławków, Sosnowiec, Sośnicowice, Świętochłowice, Wojkowice, Zabrze.	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		IV kwartał 2017 r.	IV kwartał 2020 r.
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	II KAWARTAŁ 2017 r.	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	296 330 000,00	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	240 918 699,19	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	151 778 780,49 (przy założeniu 63% dofinansowania)	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w partnerstwie z gminami, na terenie których zlokalizowany będzie projekt	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	związek międzygminny	
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	Anna Mercik – Inspektor w Referacie Projektów Europejskich i Współpracy z Zagranicą, tel. 032 74 38 528, e-mail amercik@kzkgop.com.pl	
11.	Opis projektu	Przedmiotem projektu jest utworzenie systemu zarządzania ruchem na obszarze działalności KZK GOP, w oparciu o istniejące i wdrażane na terenie Związku inteligentne systemy transportowe (w tym ich integracja). Wdrożenie projektu „Inteligentnego Systemu Zarządzania Ruchem na obszarze działania KZK GOP" ma przyczynić się do: zwiększenia udziału publicznego transportu zbiorowego w podróżach realizowanych na obszarze działania KZK GOP, poprawy płynności ruchu, skrócenia czasów podróży, poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu, ograniczenia zużycia paliwa i zanieczyszczenia powietrza oraz zmniejszenia zużycia energii i kosztów utrzymania infrastruktury transportowej. Realizacja projektu przyczyni się również do integracji sieci transportowej w obrębie Aglomeracji Górnośląskiej. Zakłada się, że przedsięwzięcie będzie obejmować budowę nowoczesnego,	

		zintegrowanego systemu inteligentnego zarządzania ruchem, składającego się co najmniej z następujących elementów: • podsystemu obszarowego sterowania ruchem, uwzględniającego w szczególności: o system sterowania obszarowego ruchem drogowym na sieci głównych ciągów komunikacyjnych obsługiwanych przez operatorów KZK GOP, nadający priorytet dla transportu publicznego, o strukturę centrów sterowania ruchem w Metropolii Górnośląskiej, • podsystemu informacji dla kierowców, w tym: o systemu kierowania pojazdów na trasy alternatywne z zastosowaniem znaków o zmiennej treści, o systemu informowania o zdarzeniach nadzwyczajnych, • podsystemu informacji pasażerskiej, uwzględniającego przynajmniej: o system informacji dla obsługi węzłów przesiadkowych Park & Ride i informacji parkingowej, o elektroniczną platformę planowania podróży na obszarze działania KZK GOP z uwzględnieniem wszystkich dostępnych środków transportu, o system informowania o zdarzeniach nadzwyczajnych, • podsystemu monitoringu wizyjnego, • podsystemu zarządzania transportem publicznym. Celem realizacji projektu jest podniesienie sprawności i efektywności transportu na obszarze KZK GOP. Przewiduje się, że wdrożenie systemu pozwoli na osiągnięcie wymiernych korzyści w zakresie: • zwiększenia przepustowości dróg, • poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, • skrócenia czasów podróży i zmniejszenia zużycia energii, • redukcji emisji spalin, • poprawy komfortu podróżowania i warunków ruchu kierowców, podróżujących transportem zbiorowym oraz pieszych, • redukcji kosztów zarządzania taborem transportu publicznego, • poprawy odbioru transportu publicznego w aglomeracji. Projekt stanowi odpowiedź na problemy zidentyfikowane w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Rozdziale 7. *Mobilność w subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna.* Gminy obsługiwane przez KZK GOP tworzą jeden z najbardziej rozwiniętych ekonomicznie i gospodarczo obszarów województwa śląskiego. Obszar ten posiada znaczący potencjał ludnościowy. Jednym z istotniejszych wyróżników tego obszaru jest silna koncentracja różnorodnych instytucji służących społeczeństwu – obok instytucji pełniących funkcje administracyjne zlokalizowano tu liczną grupę instytucji kulturalnych i sportowych, uczelni wyższych, jednostek naukowo - badawczych. Jednocześnie wskazuje się, że układ dróg powiatowych i gminnych ma wiele niekorzystnych cech, zarówno w zakresie technicznym i organizacyjnym. Ze względów urbanistycznych znaczna przebudowa układu drogowego na tym obszarze nie jest możliwa. Rozwiązaniem jest realizacja działań zmierzających do zbudowania zintegrowanego inteligentnego systemu transportowego wykorzystującego rozwiązania z zakresu inżynierii ruchu. Realizacja projektu przyczyni się do usprawnienia systemu zarządzania transportem publicznym poprzez wykorzystanie rozwiązań z zakresu inteligentnych systemów transportowych oraz zwiększenie konkurencyjności transportu zbiorowego w Metropolii Górnośląskiej i na jej obszarze funkcjonalnym. Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu;

		- niezadowalający poziom techniczny dróg i inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. Projektami komplementarnymi, bezpośrednio powiązanymi z projektem ITS KZK GOP są, m.in. takie przedsięwzięcia jak: *Projekty dotyczące budowy zintegrowanych węzłów/ centrów przesiadkowych na terenie KZK GOP* 1. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Zawodzie" – zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 2. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Brynów Pętla" - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 3. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Ligota" - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 4. Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Sądowa" - - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Katowice. 5. Budowa węzła przesiadkowego na placu Wolskiego w Bytomiu wraz z przystosowaniem układu komunikacyjnego - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Bytom. 6. Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Piekarach Śląskich - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Piekary Śląskie. 7. Budowa lokalnego centrum przesiadkowego w Knurowie-Szczygłowicach - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Knurów. 8. Budowa lokalnego centrum przesiadkowego w rejonie przystanku FOCH w Knurowie - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy

		jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Knurów. 9. Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Gliwice. 10. Centrum Przesiadkowe w Zabrzu zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Zabrze. 11. Poprawa atrakcyjności komunikacji publicznej poprzez rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej i parkingów przy dworcu PKP w Pyskowicach - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Gliwice. 12. Budowa centrum przesiadkowego chorzowskiego rynku - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Chorzów. 13. Budowa centrum przesiadkowego w Chorzowie II przy ul. Katowickiej i ul.3.Maja - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Chorzów. 14. Zintegrowany punkt przesiadkowy A-T-R w centrum miasta - zgłaszany do realizacji w ramach ZIT - RPO WSL 2014-2020 - realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w zakresie poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego w Metropolii Górnośląskiej - Wdrożenie projektów pozwoli na zwiększenie efektywności wydatkowanych środków oraz osiągnięcia skumulowanego efektu w postaci poprawy jakości systemu transportu na obszarze miasta Czeladź.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Opracowano wstępne założenia projektu, obecnie przygotowywana jest koncepcja wdrożenia i architektura systemu (przewidywane ukończenie zadania – lipiec 2015), prowadzone są działania zmierzające do opracowania metodologii przeprowadzenia badań ruchu, prognozy i modelu ruchu na potrzeby realizacji projektu. Zebrano wstępne deklaracje gmin zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia.
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt wpisuje się w cel strategii CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji, Priorytet P2.1. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Działanie D2.1.1 Równoważenie mobilności

11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?		W ramach działania 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej, Konkurs nr 2/POIiŚ/9.3/2013 w ramach Priorytetu IX Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko do dofinansowania zostały wybrane projekty miast: Bytom, Chełm Śląski, Chorzów, Gierałtowice, Gliwice, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Pilchowice, Pyskowice, Ruda Śląska, Rudziniec, Siemianowice Śląskie, Sławków, Sosnowiec, Sośnicowice Świętochłowice, Wojkowice, Zabrze. Wg stanu na dzień 21.04.2015 projekt „Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze KZK GOP (ITS KZK GOP)" wpisuje się w realizację „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Katowice" - Cel strategiczny 3: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie miasta, a także emisji pochodzącej z transportu mające na celu spełnienie norm w zakresie jakości powietrza Cel szczegółowy 8: Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego jak również rowerowego, Obszar interwencji: Miejski system transportowy - Wdrożenie systemów zarządzania ruchem oraz informacji pasażerskiej.	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetową VI: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach Priorytet inwestycyjny 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Realizacja projektu przyczyni się do większego wykorzystania niskoemisyjnego transportu miejskiego, a rezultatem będzie wzrost liczby pasażerów przewozów pasażerskich w miastach publicznym transportem zbiorowym w stosunku do prognoz liczby pasażerów miejskiego transportu publicznego w przypadku braku realizacji niniejszego projektu. W obszarze transportu miejskiego realizowane będą działania mające na celu zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego Metropolii Górnośląskiej, poprawę płynności ruchu i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne Metropolii i na jej obszarach funkcjonalnych..	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego"		NIE DOTYCZY	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba powstałych lub rozbudowanych systemów ITS	szt.	0	1
	Uniknięta emisja CO2 w wyniku funkcjonowania transportu publicznego	Mg CO2/rok	0	6 097,3

1.	Nazwa projektu	**Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez zakup autobusów z alternatywnymi źródłami napędu**	
2.	Status projektu nadany przez Związek ZIT (podstawowy/rezerwowy)	REZERWOWY	
2a.	Pozycja na liście (podstawowa/rezerwowa) nadana przez Związek ZIT według priorytetyzacji projektu	4.	
3.	Lokalizacja inwestycji woj./powiat/gmina	Biorąc pod uwagę specyfikę projektu, który polega na zakupie ruchomości w postaci taboru autobusowego zlokalizować można go na terenie, gdzie Wnioskodawca świadczy usługi w zakresie transportu publicznego. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Międzygminna Sp. z o.o. świadczy usługi transportowe na terenie gmin i miejscowości należących do KZK GOP w Katowicach oraz MZKP w Tarnowskich Górach, dlatego projekt będzie oddziaływał na następujące gminy na terenie województwa śląskiego: Wojkowice, Bobrowniki, Piekary Śląskie, Bytom, Katowice, Siemianowice Śląskie, Radzionków, Tarnowskie Góry, Chorzów, Świerklaniec, Ożarowice, Mierzęcice, Miasteczko Śląskie, Tworóg, Krupski Młyn, Pyskowice, Toszek, Siewierz i Zbrosławice. Zakupione autobusy będą stacjonowały na terenie siedziby Wnioskodawcy tj. w Świerklańcu, gdzie znajduje się baza autobusowa z miejscami do parkowania, serwisowania i tankowania taboru.	
4.	Przewidywany okres realizacji projektu	data rozpoczęcia kwartał/rok	data zakończenia kwartał/rok
		IV kw. 2017	IV kw. 2020
5.	Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał/rok)	II kw. 2016	
6.	Szacunkowy koszt całkowity w mln PLN	78,10	
7.	Szacunkowy koszt kwalifikowany w mln PLN	63,492 (przy założeniu 63% dofianansowania)	
8.	Szacunkowy kwota dofinansowania w mln PLN	40,00	
9.	Wnioskodawca/podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Międzygminna Sp. z o.o. ul. Parkowa 3 42-622 Świerklaniec	
9a.	Forma prawna wnioskodawcy/struktura instytucjonalna	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Międzygminna Sp. z o.o. jest spółką prawa handlowego, której rejestracja nastąpiła z dniem 01.02.1999 roku. Jedynym udziałowcem spółki jest Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej w Tarnowskich Górach. Przedmiotem działalności Spółki jest realizacja publicznego transportu pasażerskiego tj. „Transport pasażerski: przewozy miejskie, podmiejskie, rozkładowe, pasażerskie i inne niż kolejowe" – Dział 3 Rubryka 1 ppkt 1 KRS. Przedsiębiorstwo obsługuje obecnie 23 linie autobusowe na zlecenie MZKP w Tarnowskich Górach i KZK GOP w Katowicach. Zatrudnienie w przedsiębiorstwie obecnie wynosi 286 osób. W tej ilości zatrudnionych jest 195 kierowców, 87 pracowników obsługi i administracji oraz 4 kasjerów. Dokumentem statutowym regulującym działalność Przedsiębiorstwa jest Umowa Spółki uszczegóławiająca postanowienia Kodeksu Spółek Handlowych i Ustawy o gospodarce komunalnej. Jedynym udziałowcem PKM Międzygminna Sp. z o.o. jest MZKP Tarnowskie Góry. Związek posiada 100% udziałów	

		w przedsiębiorstwie i jest jego jednoosobowym udziałowcem. Organami PKM Międzygminna Sp. z o.o. są: - Zgromadzenie Wspólników, które pełnią organy wykonawcze gmin – udziałowców; - Rada Nadzorcza, która składa się z 5 członków; - Zarząd; - Prokurenci. Zgodnie z Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 35/2007 oraz Nr 36/2007 z dnia 31.12.2007r Zarząd Spółki tworzą: - Grzegorz Wystemp – Prezes Zarządu – Dyrektor Spółki; - Stanisław Paks – Wiceprezes Zarządu - Zastępca Dyrektora Spółki. Przedsiębiorstwo Komunikacji Pasażerskiej Międzygminna Sp. z o.o. jest podmiotem prawa handlowego – osobą prawną wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego – Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod Numerem KRS 0000019110 w dniu 11.06.2001r. Zakres działalności Przedsiębiorstwa obejmuje w szczególności „Transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski" – Dział 3 Rubryka 1 KRS. PKM Międzygminna Sp. z o.o. posiada Licencję Nr 0016571 na „Wykonywanie krajowego transportu drogowego osób w zakresie przewozu osób autobusami poza granice powiatu tarnogórskiego. Licencja wydana została przez Starostę Tarnogórskiego w dniu 2 sierpnia 2002 r. i jest ważna do 01.08.2052r. Obecnie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Świerklańcu Międzygminna Sp. z o.o. świadczy usługi w zakresie transportu zbiorowego na zlecenie: - KZK GOP: na linii nr **820** na podstawie umowy Nr PO/54/PZ/299/DO/432/07 zawartej 14.12.2007r. oraz na podstawie Aneksu nr 1 z dnia 27.12.2012r. i Aneksu nr 2 z dnia 18.06.2014r.; na linii **608 i 708** na podstawie umowy Nr PO/37/PZ/346/DO/405/12 z dnia 25.06.2012r.; na linii **52 i 700** na podstawie umowy Nr PO/55/PZ/377/DO/484/12 z dnia 23.08.2012r.; na linii **114** na podstawie umowy Nr PO/58/PZ/397/DO/512/12 z dnia 17.09.2012r.; na linii **168** na podstawie umowy Nr PO/73/PZ/457/DO/577/12 z dnia 18.12.2012r. - MZKP Tarnowskie Góry: na liniach nr **1, 5, 17, 19, 53, 64, 87, 94, 129, 173, 179, 192, 207, 738, 739 i 780** na podstawie umowy Nr 272.1.2014/KS zawartej 25.06.2014r. oraz na podstawie Aneksu Nr 1 z dnia 29.08.2014r.
10.	Koordynator projektu – dane kontaktowe	**Stanisław Paks – Wiceprezes Zarządu** Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Międzygminna Sp. z o.o. tel. 606 385 602 e-mail: s.paks@pkm-swierklaniec.pl **Aneta Wacławczyk - Inspektor** Biuro Strategii, Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych Urząd Miejski w Tarnowskich Górach tel. (32) 393 38 33 e-mail: a.waclawczyk@um.tgory.pl **Marcin Lukoszek – Specjalista ds. projektów** tel. (32) 494 76 60 oraz 605 381 718 e-mail: marcin.lukoszek@ecoenconsult.pl
11.	Opis projektu	Przedmiotem projektu jest zakup 50 nowoczesnych, niskoemisyjnych, niskopodłogowych autobusów miejskich: - 5 autobusów przegubowych o długości 18m, - 30 autobusów o długości 12 m, - 15 autobusów o długości od 9,0 do 10,5 m Wszystkie pojazdy zostaną wyposażone w system elektronicznego pozycjonowania, System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej, urządzenia Śląskiej Karty Usług Publicznych (ŚKUP) oraz opcjonalnie w system klimatyzacji (przy czym długości autobusów i ich wyposażenie w system klimatyzacji będzie uzależnione od potrzeb i oczekiwań organizatorów komunikacji miejskiej tj. KZK GOP w Katowicach oraz MZKP w Tarnowskich Górach). Z kolei jeśli chodzi o niskoemisyjny napęd (diesel euro 6 lub wyższy, napęd

		hybrydowy - diesel z elektrycznym lub napęd gazowy) to jego wybór i późniejsze zastosowanie w autobusach będzie uzależnione od relacji cen rynkowych nośników energetycznych oraz polityki ochrony środowiska prowadzonej przez gminy po których będzie się poruszał zakupiony w ramach projektu tabor. Ponadto, w ramach projektu przewiduje się także przebudowę parku maszynowego i jego zaplecza, aby zapewnić właściwe oraz bezpieczne garażowanie, tankowanie, obsługę oraz naprawy i konserwację nowego taboru. Projekt spełnia następujące kryteria celowościowe: ✓ Szersze wykorzystanie transportu publicznego; ✓ Ograniczenie ruchu samochodów osobowych; ✓ Integracja sieci transportowych; ✓ Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu; ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego Realizacja niniejszego projektu jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z diagnozy strategicznej zawartej w punkcie 7. *Mobilność w subregionie Centralnym* Strategii ZIT SC, związane z transportem miejskim. Rozwój Subregionu uzależniony jest od mobilności jego mieszkańców, a co za tym idzie dostępem do miejsca pracy, dojazdem do szkół, które niejednokrotnie znajdują się w sąsiadujących ze sobą największych miastach aglomeracji górnośląskiej. Ruch (transport prywatny i publiczny) wewnątrz SC między gminami jest znaczący i teoretycznie mógłby w większym stopniu zostać realizowany przez zbiorowy transport publiczny. Należy jednak pamiętać, że obsługa dużych potoków pasażerskich jest niedostateczna, co skutkuje marginalizacją transportu pasażerskiego w SC. Konieczna zatem jest inwestycja w nowoczesny i ekologiczny tabor autobusowy i trolejbusowy, który przyczyni się także do rozwiązania podstawowego problemu operatorów publicznego transportu zbiorowego, którym jest dostosowanie taboru autobusowego do wymogów dotyczących niskopodłogowości oraz do norm emisyjnych, co przełoży się także na **szersze wykorzystanie transportu publicznego** w subregionie. Rozwój tego transportu rozumiany również jako wymiana taboru na efektywniejszy ma ogromny wpływ na szereg aspektów jakości życia. Z jednej strony warunkuje mobilność ludności i możliwości dojazdu do miejsc pracy, dostępność do usług czy też podróżowania do miejsc wypoczynku, a także przyczyni się do **ograniczenia ruchu samochodów osobowych.** Nowoczesny system transportu miejskiego oraz węzły komunikacyjne, stacje i dworce przesiadkowe (projekty komplementarne opisane poniżej), umożliwiające sprawne korzystanie z innych gałęzi transportu na długich dystansach oraz poprawa wzajemnych powiązań, prowadzi do wzrostu efektywności przewozów pasażerskich oraz **integracji sieci transportowych** a co za tym idzie **poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.** Sektor transportu stanowi źródło emisji tlenków azotu, węgla, węglowodorów aromatycznych i metali ciężkich. Jest także źródłem emisji pierwotnej i wtórnej pyłu PM10 oraz PM2,5 (zużycie opon, tarczy sprzęgła, hamulców, nawierzchni). Na wielkość tych emisji wpływa przede wszystkim: liczba i wiek pojazdów, stan nawierzchni dróg, organizacja ruchu oraz styl jazdy. Realizacja przedmiotowego projektu niewątpliwie wpłynie na **ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu** Ponadto inwestycja przyczyni się do rozwiązania niżej przedstawionych problemów zawartych Analizie SWOT Strategii ZIT SC: - wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, - bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym, - pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym, - zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru, - niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych, - dysproporcje w wartości średniego promienia dojścia (odejścia) do (z) przystanku. Reasumując powyższe, przedsięwzięcie w pełni wpisuje się w cel strategii **CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej**

		antropopresji, w tym **Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.** Realizacja przedmiotowego projektu jest powiązana z następującymi projektami w ramach Strategii ZIT RPO WSL 2014-2020: - „Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz ze ścieżkami rowerowymi w Piekarach Śląskich" - „Realizacja przyjaznej środowisku i niskoemisyjnej organizacji transportu publicznego w Subregionie Centralnym poprzez ograniczenie i uspokojenie ruchu samochodowego wraz z budową dróg rowerowych", - „Budowa węzła przesiadkowego na placu Wolskiego w Bytomiu wraz z przystosowaniem układu komunikacyjnego", - „Budowa park&ride i park&bike wraz z niezbędną infrastrukturą", - „Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych" - „Poprawa infrastruktury transportu publicznego poprzez budowę Zintegrowanego Punktu Przesiadkowego w Siewierzu oraz modernizację pozostałej infrastruktury transportu publicznego na terenie Gminy Siewierz" - „Budowa centrum przesiadkowego chorzowskiego rynku", - „Parkuj i jedź - Toszeckie Centrum Przesiadkowe" Realizacja wnioskowanej inwestycji oraz projektów komplementarnych wpłynie na zwiększenie przepustowości dróg, wpłynie na wzrost stopnia wykorzystania infrastruktury transportowej (parkingi, centra przesiadkowe), przyczyni się do lepszego wykorzystania roweru jako środka komunikacji miejskiej, ale co najważniejsze ograniczy emisję do atmosfery gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych pochodzących z indywidualnych środków transportu.
11a.	Stan przygotowania projektu do realizacji (dokumentacja, pozwolenia, audyty)	Projekt jest w fazie koncepcji. Obecnie trwają analizy potoków pasażerskich, które zweryfikują obecną liczbę pasażerów na poszczególnych liniach autobusowych i pozwolą wybrać najkorzystniejsze połączenia, które będą obsługiwane przez nowy tabor autobusowy, zakupiony w ramach projektu. Ponadto Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Międzygminna Sp. z o.o. analizuje rozwiązania techniczne, które są obecnie stosowane w autobusach miejskich (m.in. system redukcji emisji zanieczyszczeń, udogodnienia dla pasażerów), aby na etapie przygotowywania wniosku o dofinansowanie, a później na etapie przetargu i realizacji projektu przedstawić te najlepsze, zarówno pod kątem jakości, funkcjonalności i ceny.
11b.	Opis zgodności projektu ze Strategią ZIT (należy podać nr „działania" (pkt., ppkt.) w strategii, z którym projekt jest zgodny)	Projekt jest zgodny ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach: Działania **D 2.1.1.** ***Równoważenie mobilności*** **oraz wiązki** ***Transport publiczny***. Celu strategii **CS2.** ***Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji*****,** Priorytetu inwestycyjnego **4e.** ***Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.***
11c.	Opis zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumentem równoważnym (należy podać nr „działania" (pkt. ppkt.) w dokumencie, z którym projekt jest zgodny). Czy PGN był finansowany w ramach działania 9.3 POIiŚ 2007-2013 ?	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Świerklaniec nie był finansowany w ramach działania 9.3 PO IiŚ 2007-2013. W chwili obecnej Gmina Świerklaniec czeka na decyzję WFOŚiGW w Katowicach o przyznaniu dofinansowania na opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Po pozytywnej decyzji Funduszu o przyznaniu dofinansowania Gmina zleci Wykonawcy opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, który zostanie opracowany i przyjęty uchwałą Rady Gminy do końca 2015 roku. Ponadto, ze względu na charakter projektu, który polega na zakupie taboru autobusowego, będzie on oddziaływał na następujące gminy: Wojkowice, Bobrowniki, Piekary Śląskie, Bytom, Katowice, Siemianowice Śląskie, Radzionków,

			Tarnowskie Góry, Chorzów, Świerklaniec, Ożarowice, Mierzęcice, Miasteczko Śląskie, Tworóg, Krupski Młyn, Pyskowice, Toszek, Siewierz oraz Zbrosławice.	
12.	Opis zgodności projektu z zakresem i celami właściwej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		Projekt jest zgodny z zakresem i celami osi priorytetowej VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach* w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.V. *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego ***Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego,*** **czego rezultatem w priorytecie będzie *wzrost liczby przewozów pasażerskich w miastach publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym*.**	
13.	Czy planowany do realizacji projekt, w zakresie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej spełnienia wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego”		Nie dotyczy	
14.	Wskaźnik - nazwa	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	0	50

Aneks nr 3. Zgodność Strategii ZIT Subregionu Centralnego z innymi strategiami, politykami, wytycznymi

Cele strategiczne ZIT SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety ZIT SC	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania ZIT SC	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1..2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Priorytety strategii „Europa 2020”	Wzrost inteligentny	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu Wzrost inteligentny	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu Wzrost inteligentny	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony
Zalecenia Rady w sprawie Krajowego Programu Reform Polski z 2013 r.	---	Zalecenie Rady nr 1 na lata 2013-2014: (...) dokonanie przeglądu wydatków w celu lepszego ukierunkowania polityk społecznych oraz zwiększenia oszczędności kosztowej i efektywności wydatków na opiekę zdrowotną (...) Zalecenie Rady nr 3 na lata 2013-2014: Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancje dla młodzieży, zwiększenie dostępności przyuczenia do zawodu i uczenia się poprzez	Zalecenie Rady nr 3 na lata 2013-2014: Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancje dla młodzieży, zwiększenie dostępności przyuczenia do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie (...) Zalecenie Rady nr 4 na lata 2013-2014: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie poprzez inwestowanie w	Zalecenie Rady nr 1 na lata 2013-2014: (...) dokonanie przeglądu wydatków w celu lepszego ukierunkowania polityk społecznych oraz zwiększenia oszczędności kosztowej i efektywności wydatków na opiekę zdrowotną (...) Zalecenie Rady nr 3 na lata 2013-2014: Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancje dla młodzieży, zwiększenie dostępności przyuczenia do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i	Zalecenie Rady nr 6 na lata 2013-2014: (...) Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodnej	---	---	Zalecenie Rady nr 6 na lata 2013-2014: (...) Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodnej	Zalecenie Rady nr 6 na lata 2013-2014: (...) Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodnej

		praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie (...) Zalecenie Rady nr 4 na lata 2013-2014: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie poprzez inwestowanie w wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, oraz przez zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania KRUS w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników (...) Wsparcie ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywizacji	wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, oraz przez zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania KRUS w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników (...) Wsparcie ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywizacji	pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie (...) Zalecenie Rady nr 4 na lata 2013-2014: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie poprzez inwestowanie w wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, oraz przez zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania KRUS w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników (...) Wsparcie ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywizacji					

Position Paper – priorytety finansowania	Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji Równość mężczyzn i kobiet oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna
Cele szczegółowe Umowy Partnerstwa	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy Lepsze kompetencje kadr gospodarki Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy Lepsze kompetencje kadr gospodarki Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy Lepsze kompetencje kadr gospodarki Poprawa spójności społecznej i terytorialnej Włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie	Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”	Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa

	terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	stanu środowiska Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym	stanu środowiska	stanu środowiska	stanu środowiska
Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.7. Zwiększenie efektywności transportu III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.6. Bezpiecze-ństwo energetyczne i środowisko	II.6. Bezpiecze-ństwo energetyczne i środowisko	II.6. Bezpiecze-ństwo energetyczne i środowisko

Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
Cele Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów 4. Kształtowanie struktur	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów

	6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego	wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski	3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej	5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
Cele Krajowej Polityki Miejskiej (wg jej projektu)	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.	3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
	Cel KPM wspierany horyzontalnie przez Strategię ZIT SC: 5. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.								

Cele Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki	2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	---	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
Cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	1. Wzrost zatrudnienia	1. Wzrost zatrudnienia 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych	1. Wzrost zatrudnienia	1. Wzrost zatrudnienia 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	---	---	---	---	---
Cele Strategii Rozwoju Transportu w Polsce do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	---	---	---	---	---	1. Stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej 2. Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym	---	---	---
Cele Strategii Sprawne Państwo 2020	---	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	---	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	---	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	5. Efektywne świadczenie usług publicznych
Cele Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	---	1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego	---	---	---	---

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	---	---	---	---	1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię 3. Poprawa stanu środowiska	3. Poprawa stanu środowiska	1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
Cele SRW	A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych A.4. Przedsię-biorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni	A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców	A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych A.4. Przedsię-biorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców	A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni	A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni	A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi	C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska	C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska	C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska
Cele Strategii Rozwoju SC Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	C1.2. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	C3.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wejścia na rynek pracy	C3.2. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	C3.4. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	C3.4. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja C3.5. Ochrona dziedzictwa i rozwój kultury	C1.3. Integracja transportu publicznego C3.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wejścia na rynek pracy C4.1. Równoważenie mobilności	C4.2. Efektywne gospodarowanie energią C4.3. Bezpieczne gospodarowanie odpadami C4.4. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej	C4.2. Efektywne gospodarowanie energią C4.3. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	C4.4. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej

						C4.2. Efektywne gospodarowanie energią			
Cele Założeń Koncepcji Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego	1.1. Przyspieszenie zagospodarowania dużych obszarów terenów poprzemysłowych i przebudowy substandardowej tkanki mieszkaniowej oraz terenów odzyskanych po zagospodarowaniu odpadów przemysłowych.	---	---	1.1. Przyspieszenie zagospodarowania dużych obszarów terenów poprzemysłowych i przebudowy substandardowej tkanki mieszkaniowej oraz terenów odzyskanych po zagospodarowaniu odpadów przemysłowych. 2.2. Kreowanie nowych aktywności w przestrzeniach symbolicznych dziedzictwa kulturowego, postindustrialnego oraz dziedzictwa kultu religijnego, budujące tożsamość metropolitalną województwa śląskiego.	2.2. Kreowanie nowych aktywności w przestrzeniach symbolicznych dziedzictwa kulturowego, postindustrialnego oraz dziedzictwa kultu religijnego, budujące tożsamość metropolitalną województwa śląskiego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.
Cele Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego	---	---	---	---	---	1. Otwarta i spójna sieć ośrodków różnej rangi 2. Komplementar-ność systemu transportowego 3. Efektywna mobilność 4. Wzrost bezpieczeństwa systemu transportowego 5. Wysoka innowacyjność transportu	---	---	---

Cele Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030	---	---	---	---	1. Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom 2. Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego 4. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę	---	---	---	---
Cele Programu Ochrony Powietrza w województwie śląskim	---	---	---	---	---	Ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych w tym emisji wtórnej oraz emisji z pojazdów ciężarowych, autobusowych oraz niespełniających norm EURO na obszarach przekroczeń	Wyeliminowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych Wyeliminowanie spalania węgla złej jakości w kotłach i piecach domowych Stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie POP	---	---
Cele Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego	---	---	---	---	---	---	---	Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o regionalne instalacje	---

								przetwarzania odpadów Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów Osiąganie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010r. przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032" oraz „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032"	

								Ograniczenie składowania osadów ściekowych Zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi (w tym współspalanie, produkcja paliwa alternatywnego) Maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego	
Założenia Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032								Program w pełni zgodny w zakresie usuwania azbestu	
Cele Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w SC Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	---	---	---	---	---	I. 1. Spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz Subregion I. 2. Nowoczesność taboru w transporcie miejskim II. 1. Wysoki poziom komplementarności transportu miejskiego II. 2. Dostosowany do oczekiwań użytkowników standard jakości	---	---	---

						zamawianych usług przewozowych II. 3. Wysoka efektywność usług w transporcie miejskim III.1. Inteligentny system transportu miejskiego III.2. Bezpieczny transport miejski III.3. Transport miejski z możliwością wyboru sposobu podróży IV.1. Lepsze warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni miejskiej IV.2. Większa liczba podróży transportem zbiorowym			
Cele strategiczne Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii „Silesia" do 2025 r.	1. Silna i konkurencyjna metropolia 3. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność gospodarki 4. Sprzyjające warunki dla rozwoju gospodarczego	1. Silna i konkurencyjna metropolia 3. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność gospodarki 10. Zabezpieczanie potrzeb społecznych	1. Silna i konkurencyjna metropolia 3. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność gospodarki 4. Sprzyjające warunki dla rozwoju gospodarczego	10. Zabezpieczanie potrzeb społecznych	7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami	5. Dostępność i otwartość komunikacyjna 6. Zwiększenie udziału transportu publicznego w przewozach pasażerskich 7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami	7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami	8. Zintegrowana gospodarka odpadami komunalnymi	7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami

Aneks nr 4. Stan prac nad przygotowaniem dokumentów wdrożeniowych w gminach Subregionu Centralnego

stan na czerwiec 2015 r.

JST	Plan dotyczący gospodarki niskoemisyjnej	Plan mobilności miejskiej	Lokalny program rewitalizacji zgodny z wytycznymi MIR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych
Będzin	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Bieruń	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Bobrowniki	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Bojszowy	Zostanie opracowany w 2016 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Boronów	Zostanie opracowany w 2016 r.	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Bytom	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Chełm Śląski	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Chorzów	Został przyjęty	Zostanie opracowany w 2016 r.	Został przyjęty
Ciasna	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Czeladź	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.
Dąbrowa Górnicza	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Gierałtowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Został przyjęty
Gliwice	Został przyjęty	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.
Goczałkowice-Zdrój	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Herby	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Imielin	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Irządze	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Jaworzno	Zostanie opracowany w 2015 r.	Jest aktualnie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Kalety	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Katowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Knurów	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Kobiór	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.
Kochanowice	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Koszęcin	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Kroczyce	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Krupski Młyn	Został przyjęty	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.
Lędziny	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Lubliniec	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany

JST	Plan dotyczący gospodarki niskoemisyjnej	Plan mobilności miejskiej	Lokalny program rewitalizacji zgodny z wytycznymi MIR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych
Łaziska Górne	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Łazy	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Miasteczko Śląskie	Zostanie opracowany w 2015 r.	Został przyjęty	Zostanie opracowany w 2016 r.
Miedźna	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Mierzęcice	Jest aktualnie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2016 r.
Mikołów	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Mysłowice	Jest aktualnie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.	Jest aktualnie opracowywany
Ogrodzieniec	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Ornontowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Orzesze	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Ożarowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Pawłowice	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Pawonków	Zostanie opracowany w 2016 r.	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Piekary Śląskie	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Pilchowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Pilica	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.
Psary	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Pszczyna	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Pyskowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Radzionków	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Ruda Śląska	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Został przyjęty
Rudziniec	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Siemianowice Śląskie	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Jest aktualnie opracowywany
Siewierz	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.
Sławków	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Sosnowiec	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Sośnicowice	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Suszec	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Szczekociny	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Świerklaniec	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Świętochłowice	Jest aktualnie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.	Został przyjęty
Tarnowskie Góry	Został przyjęty	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2015 r.

JST	Plan dotyczący gospodarki niskoemisyjnej	Plan mobilności miejskiej	Lokalny program rewitalizacji zgodny z wytycznymi MIR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych
Toszek	Zostanie opracowany w 2015 r.	Zostanie opracowany w 2016 r.	Zostanie opracowany w 2016 r.
Tworóg	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Tychy	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Wielowieś	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Włodowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Wojkowice	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2015 r.
Woźniki	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Wyry	Został przyjęty	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany
Zabrze	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Został przyjęty
Zawiercie	Jest aktualnie opracowywany	Został przyjęty	Zostanie opracowany w 2015 r.
Zbrosławice	Zostanie opracowany w 2015 r.	Nie będzie opracowywany	Zostanie opracowany w 2016 r.
Żarnowiec	Jest aktualnie opracowywany	Nie będzie opracowywany	Nie będzie opracowywany

Aneks nr 5. Zestawienie lokalnych strategii i programów powiązanych z interwencją ZIT Subregionu Centralnego

1. Obowiązujące i przyszłe plany gospodarki niskoemisyjnej / programy i strategie energetyczne, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW	EMISJA CO2 NA TERENIE JST Z PODANIEM ŹRÓDŁA DANYCH	SZACOWANY SPADEK EMISJI CO2 W WYNIKU PLANOWANYCH DZIAŁAŃ
TYCHY	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ MIASTA TYCHY W PERSPEKTYWIE DO 2020+	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: CZERWIEC 2015 ROK (OBECNE TRWA PROCEDURA ZAWIERANIA UMOWY O DOFINANSOWANIE Z NARODOWYM FUNDUSZEM OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ)	REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH (CO2), ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ, ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ NA TERENIE MIASTA TYCHY	-	-
BIERUŃ	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BIERUŃ	2015-2020 GMINA UZYSKAŁA DOFINANSOWANIE NA OPRACOWANIE PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, W RAMACH DZIAŁANIA 9.3. TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ – PLANY GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013. OBECNIE GMINA JEST NA ETAPIE PODPISYWANIA UMOWY O DOFINANSOWANIE. TERMIN OPRACOWANIA ZGODNIE Z WNIOSKIEM O DOFINANSOWANIE – DO KOŃCA 2014 R.	GŁÓWNYM CELEM PROJEKTU JEST OPRACOWANIE "PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BIERUŃ", KTÓRY POZWOLI ZDEFINIOWAĆ MOŻLIWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OGRANICZENIA EMISJI, POPRAWY EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI ORAZ ZWIĘKSZENIA ILOŚCI ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ. PROJEKT OBEJMUJE RÓWNIEŻ STWORZENIE BAZY INWENTARYZACJI CO2, SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW ORAZ PROMOCJĘ PROJEKTU. ZADANIE PRZYCZYNI SIĘ DO REALIZACJI ZOBOWIĄZAŃ WYNIKAJĄCYCH Z DYREKTYW UNIJNYCH MAJĄCYCH NA CELU WDROŻENIE PRIORYTETÓW POLSKIEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ, POPRZEZ DĄŻENIE DO WYPEŁNIENIA		

			CELÓW PAKIETU KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEGO, WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI I JEJ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, A TAKŻE OCHRONĘ ŚRODOWISKA NATURALNEGO PRZED NEGATYWNYMI SKUTKAMI DZIAŁALNOŚCI ENERGETYCZNEJ, ZWIĄZANEJ Z WYTWARZANIEM, PRZESYŁANIEM I DYSTRYBUCJĄ ENERGII I PALIW.		
BOJSZOWY	PROJEKT ROZBUDOWY INSTALACJI C.W.U. GSP ŚWIERCZYNIEC - PRZEZ ZAINSTALOWANIE KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BOJSZOWY PROJEKT ROZBUDOWY INSTALACJI C.W.U. SP BOJSZOWY – POPRZEZ ZASILENIA Z BATERII KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	REALIZACJA 2014 R. PLANOWANY TERMIN WYKONANIA DO 31.12.2014 R. PLANOWANY TERMIN WYKONANIA PROJEKTU BUDOWLANEGO - 2015 R.	ZMNIEJSZENIE EMISJI CO2 POPRZEZ ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA OLEJU OPAŁOWEGO OKREŚLENIE ŹRÓDEŁ EMISJI CO2 ORAZ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ DLA JEGO OGRANICZENIA ZMNIEJSZENIE EMISJI CO2 POPRZEZ ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII	140 000 KG/ROK W TRAKCIE OPRACOWANIA W TRAKCIE OPRACOWANIA	O OK. 10 000 KG/ROK BRAK DANYCH W TRAKCIE OPRACOWANIA
CHEŁM ŚLĄSKI	TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ – PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI PLAN ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: CZERWIEC 2014 – LUTY 2015 2002 - 2015	W RAMACH OPRACOWANIA POWSTANIE PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI ORAZ ZAKTUALIZOWANY ZOSTANIE PLAN ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ ORAZ GAZ. RACJONALIZACJA ZUŻYCIA ENERGII (MODERNIZACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA, MODERNIZACJA INSTALACJI GRZEWCZEJ I WENTYLACJI, POPRAWA SZCZELNOŚCI PRZEGRÓD ZEWNĘTRZNYCH, POPRAWA IZOLACYJNOŚCI CIEPLNEJ		

			PRZEGRÓD, MODERNIZACJA OŚWIETLENIA).		
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ NA LATA 2012-2030 7. PROGRAM AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ GMINY GÓRNICZEJ GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	OKRES: 2012-2030 OKRES: 02.10.2001 -	CEL: - ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ - OBNIŻENIE KOSZTÓW ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY POPRZEZ WSKAZANIE OPTYMALNYCH SPOSOBÓW REALIZACJI POTRZEB ENERGETYCZNYCH - WSKAZANIE KIERUNKÓW ROZWOJU ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ, KTÓRE MOGĄ BYĆ WSPIERANE ZE ŚRÓDKÓW UNIJNYCH - UMOŻLIWIENIE MAKSYMALNEGO WYKORZYSTANIA ENERGII ODNAWIALNEJ - ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ CEL: DZIAŁANIA SAMORZĄDU LOKALNEGO MAJĄ PRZYNIEŚĆ : - WZROST LICZBY STABILNYCH I ROZWIJAJĄCYCH SIĘ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY, - POPRAWĘ WARUNKÓW BYTOWYCH MIESZKAŃCÓW, WCZASOWICZÓW I KURACJUSZY, - ZWIĘKSZENIE SZANS OSOBISTEGO ROZWOJU MIESZKAŃCÓW, - ELIMINACJĘ ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH I UTRZYMANIE STANU ŚRODOWISKA WŁAŚCIWEGO DLA GMINU UZDROWISKOWEJ		
KOBIÓR	PLAN ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: IV KWARTAŁ 2014 R.	DO USTALENIA	DO OKREŚLENIA	DO OKREŚLENIA

LĘDZINY	SYSTEM ZARZĄDZANIA ENERGIĄ I ŚRODOWISKIEM W GMINIE LĘDZINY	BEZTERMINOWO	- IDENTYFIKACJA I INWENTARYZACJA OBIEKTÓW I BUDYNKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE GMINY - OKRESOWA I CIĄGŁA DIAGNOZA STANU ENERGETYCZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO - PROGRAMOWANIE I PLANOWANIE DZIAŁAŃ, ORGANIZACJA, WSPÓŁDZIAŁANIE I NADZOROWANIE WYKONAWSTWA PLANÓW I PROGRAMÓW GMINY - MONITOROWANIE ZMIAN - RAPORTOWANIE - BIEŻĄCE ZARZĄDZANIE W OBIEKTACH I BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ GMINY - KOMUNIKOWANIE SIĘ Z LOKALNYM SPOŁECZEŃSTWEM	242 884 MG/A INWENTARYZACJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH NA TERENIE GMINY LĘDZINY W PODZIALE NA GŁÓWNE SEKTORY UŻYTKOWNIKÓW ENERGII I PALIW	23%
ŁAZISKA GÓRNE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ŁAZISKA GÓRNE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: II KWARTAŁ 2015 R.	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU
ORZESZE	PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY ORZESZE	UCHWALONY UCHWAŁĄ NR IV/22/03 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 17 STYCZNIA 2003R. - UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA (W 2015R. - PLANOWANA AKTUALIZACJA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA: 1. PROJEKT ZAŁOŻEŃ - WPROWADZENIE (M.IN. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PLANOWANIA ENERGETYCZNEGO), 2. CHARAKTERYSTYKA GMINY (M.IN. UTRUDNIENIA TERENOWE W ROZWOJU SYSTEMÓW ENERGETYCZNYCH), 3. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO (M.IN. SPOSÓB POKRYCIA POTRZEB CIEPLNYCH), 4. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W GAZ ZIEMNY (M.IN. PLANY INWESTYCYJNO-MODERNIZACYJNE, PROGNOZY ZMIAN ZUŻYCIA GAZU), 5. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ (M.IN. PLANY INWESTYCYJNE, MODERNIZACYJNE, REMONTOWE	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH

			DLA OBSZARU ORZESZA), 6. OCENA STANU AKTUALNEGO ZAOPATRZENIA GMINY W MEDIA ENERGETYCZNE (M.IN. OGÓLNA OCENA BEZPIECZEŃSTWA ZAOPATRZENIA MIASTA W NOŚNIKI ENERGII), 7. RACJONALIZACJA WYTWARZANIA I UŻYTKOWANIA ENERGII; MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ISTNIEJĄCYCH NADWYŻEK; WYKORZYSTANIE NIEKONWENCJONALNYCH I ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, 8. ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE (M.IN. MOŻLIWOŚCI ZAOPATRZENIA GMINY W NOŚNIKI ENERGII), 9. ZAKRES WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SĄSIEDNIMI GMINAMI, 10. WNIOSKI KOŃCOWE.		
PAWŁOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY PAWŁOWICE	PROJEKT W TRAKCIE OPRACOWANIA UCHWALENIE 2015R.	- REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH, - ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, - PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ		
PSZCZYNA	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY PSZCZYNA WRAZ Z OKREŚLENIEM EFEKTU EKOLOGICZNEGO	2007-2009 (* W TRAKCIE OPRACOWANIA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020)	CELEM OPRACOWANIA JEST WYKONANIE DOKUMENTACJI - PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI (PONE) DLA GMINY PSZCZYNA WRAZ Z OKREŚLENIEM EFEKTU EKOLOGICZNEGO. ZAKRES PRACY OBEJMOWAŁ: - OKREŚLENIE ISTNIEJĄCEGO STANU W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE GMINY; - OPRACOWANIE WZORU ANKIET DOTYCZĄCYCH SYSTEMÓW GRZEWCZYCH, PRZESZKOLENIE ANKIETERÓW I POMOC W ANKIETYZACJI; - INWENTARYZACJĘ ŹRÓDEŁ		

			NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY; - OKREŚLENIE EMISJI Z WW. ŹRÓDEŁ; - WYTYPOWANIE WSPÓLNIE Z ZAMAWIAJĄCYM MOŻLIWYCH WARIANTÓW DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI; - OKREŚLENIE HARMONOGRAMÓW CZASOWYCH WYBRANYCH WARIANTÓW; - OBLICZENIE EFEKTU EKOLOGICZNEGO WARIANTÓW. DO ŹRÓDEŁ NISKIEJ EMISJI, ANALIZOWANYCH W RAMACH NINIEJSZEGO OPRACOWANIA, ZALICZONO ŹRÓDŁA SEKTORA BYTOWO-KOMUNALNEGO W POSTACI BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH, WYPOSAŻONYCH W INDYWIDUALNE PALENISKA DOMOWE. Z UWAGI NA BRAK WYSTARCZAJĄCEJ ILOŚCI DANYCH NIE UWZGLĘDNIONO ŹRÓDEŁ SPALANIA SEKTORA USŁUG I UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. OPRACOWANIE NIE DOTYCZY ŹRÓDEŁ KOMUNIKACYJNYCH.		
WYRY	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W GMINIE WYRY	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: II KWARTAŁ 2015 R.	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU
GLIWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA GLIWICE	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA PRZEZ WYŁONIONEGO W PRZETARGU WYKONAWCĘ; PLANOWANY TERMIN UCHWALENIA: MARZEC 2015	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA
KNURÓW	„PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA OBSZARU GMINY MIASTA KNURÓW”.	PLANOWANY TERMIN AKTUALIZACJI KONIEC 2014 R.	ZASTĄPIENIE UCIĄŻLIWYCH DLA ŚRODOWISKA INDYWIDUALNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA NA PALIWA STAŁE NA RZECZ ROZWOJU ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWAMI EKOLOGICZNYMI LUB STOSOWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA.	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH

			TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW KUBATUROWYCH. WYMIANA OŚWIETLENIA DRÓG, PLACÓW NA ENERGOOSZCZĘDNE.		
PILCHOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY PILCHOWICE	ZŁOŻONO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE DO NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W RAMACH DZIAŁANIA 9.3 POIŚ W DNIU 30.10.2013R., JEST W TRAKCIE OCENY.	CELE: - REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH - REDUKCJA ZUŻYCIA ENERGII - ZWIĘKSZENIE ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH	PRZEKROCZENIE PYŁU ZAWIESZONEGO PN10, DWUTLENKU AZOTU NO2, OZONU 03.	BRAK DANYCH
SOŚNICOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ (DOKUMENT ZOSTANIE OPRACOWANY PO UZYSKANIU DOFINANSOWANIA Z POIIŚ – WNIOSEK ZOSTAŁ ZŁOŻONY W KONKURSIE NR 2/POIIŚ/9.3/2013)	2015 – PO UZYSKANIU DOFINANSOWANIA Z POIIŚ			
WIELOWIEŚ	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIELOWIEŚ	DO 2015	REDUKCJA NISKIEJ EMISJI, •ZINTEGROWANIE I ROZBUDOWA SYSTEMU CIEPŁOWNICZEGO REGIONU, •PROMOCJA WYKORZYSTANIA ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII CIEPLNEJ. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE GMINY, •LIKWIDACJA LUB MODERNIZACJA ŹRÓDEŁ „NISKIEJ EMISJI”, •KONTYNUOWANIE ROZWOJU SIECI GAZOWEJ, •PROPAGOWANIE PROEKOLOGICZNYCH NOŚNIKÓW ENERGII WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.	0,73 MG/ M3 W 2008 - BADANIA JAKOŚCI ŚRODOWISKA W WIELOWSI PRZEPROWADZAŁ W LATACH 1993, 1997 I 1998 OŚRODEK BADAŃ I KONTROLI ŚRODOWISKA Z KATOWIC	PYŁU ZAWIESZONEGO (PM10) NA POZIOMIE 40 MG/M3, •DWUTLENKU SIARKI NA POZIOMIE 20 MG/M3, •TLENKÓW AZOTU NA POZIOMIE 30 MG/M3, •ORAZ ZMNIEJSZENIA STĘŚEŃ POZOSTAŁYCH SUBSTANCJI, PRZEDE WSZYSTKIM MAJĄCYCH WPŁYW NA STAN KLIMATU ZIEMI-. NA TERENIE CAŁEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
ZABRZE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA ZABRZE	MIASTO ZABRZE ZŁOŻYŁO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE PRZYGOTOWANIA PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W RAMACH PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013, IX	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA ZABRZE W ZAKRESIE ŹRÓDEŁ ZASILANIA, SIECI PRZEMYSŁOWYCH I INSTALACJI ODBIORCZYCH BILANS ZUŻYCIA ENERGII I PALIW ANALIZA AKTUALNEGO STANU POWIETRZA NA TERENIE MIASTA ZABRZE	ZOSTANIE USZCZEGÓŁOWIONE PO DOKONANIU INWENTARYZACJI W MIEŚCIE	ZOSTANIE USZCZEGÓŁOWIONE PO DOKONANIU INWENTARYZACJI W MIEŚCIE

		OSI PRIORYTETU POIIŚ, DZIAŁANIE 9.3 TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ-PLANY GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	OCENA ISTNIEJĄCYCH MECHANIZMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ		
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA NIESKOEMISYJNA. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO	WARTOŚĆ EMISJI NA TERENIE POWIATU JEST SUMĄ EMISJI Z TERENU 8 GMIN	PROGRAM NIE PRZEWIDUJE WSPARCIA BENEFICJENTÓW
BYTOM	AKTUALIZACJA ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA BYTOM	OKRES OBOWIĄZYWANIA DO 2016 R.	1. ZAPEWNIENIE CIĄGŁOŚCI DOSTAW NOŚNIKÓW ENERGII Z JEDNOCZESNYM ZACHOWANIEM PARAMETRÓW EKOLOGICZNYCH I EKONOMICZNYCH DOSTAWY DLA ODBIORCÓW Z TERENU BYTOMIA RACJONALIZACJĘ UŻYTKOWANIA ENERGII I JEJ NOŚNIKÓW NA WSZYSTKICH ETAPACH PROCESU ZAOPATRZENIA 3. ZABEZPIECZENIE DOSTAW ENERGII I JEJ NOŚNIKÓW NA POTRZEBY NOWEJ, ROZWIJAJĄCEJ SIĘ ZABUDOWY NA TERENIE MIASTA 4. ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE) UKIERUNKOWANY NA WYKORZYSTANIE KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH POMP CIEPŁA, KTÓRE MOGĄ STANOWIĆ CZYSTE I ATRAKCYJNE ŹRÓDŁO CIEPŁA DLA NOWEJ ZABUDOWY		

BYTOM	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA BYTOM	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA GRUDZIEŃ 2014	1. ZAPLANOWANIE DZIAŁAŃ NISKOEMISYJNYCH I EFEKTYWNIE WYKORZYSTUJĄCYCH ZASOBY, W TYM POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, WYKORZYSTANIE OZE, I WSZYSTKICH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZMNIEJSZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW, NA KTÓRYCH ODNOTOWANO PRZEKROCZENIA DOPUSZCZALNYCH STĘŻEŃ W POWIETRZU, 2. ZAPLANOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU WSPIERANIE PRODUKTÓW I USŁUG EFEKTYWNYCH ENERGETYCZNIE (NP. W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH), 3. ZAPLANOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA ZMIANY POSTAW KONSUMPCYJNYCH UŻYTKOWNIKÓW ENERGII (WSPÓŁPRACA Z MIESZKAŃCAMI I ZAINTERESOWANYMI STRONAMI, DZIAŁANIA EDUKACYJNE), 4. ZAPEWNIENIE WSPÓŁUCZESTNICTWA PODMIOTÓW BĘDĄCYCH PRODUCENTAMI, DYSTRYBUTORAMI I/LUB ODBIORCAMI ENERGII, 5. ZAPEWNIENIE SPÓJNOŚCI Z ZAŁOŻENIAMI DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE ORAZ PROGRAMEM OCHRONY POWIETRZA.		
CIASNA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CIASNA	GMINA PRZYSTĄPIŁA DO OPRACOWANIA PLANU	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
KOCHANOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KOCHANOWICE	GMINA PRZYSTĄPIŁA DO OPRACOWANIA PLANU	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
KOSZĘCIN	PLAN GOSPODARKI	GMINA PRZYSTĄPIŁA DO	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH

	NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KOSZĘCIN	OPRACOWANIA PLANU			
LUBLINIEC	„TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ - „PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY LUBLINIEC”	PLAN W TRAKCIE OPRACOWYWANIA. PLAN ZOSTANIE OPRACOWANY I PRZYJĘTY DO 30.06.2015 R.	BRAK DANYCH. DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWYWANIA.	BRAK DANYCH. DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWYWANIA	BRAK DANYCH. DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWYWANIA
	„PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE NA OBSZARZE GMINY LUBLINIEC” – AKTUALIZACJA 2012 R.	KOLEJNA AKTUALIZACJA W 2015 R.	1/ UTRZYMANIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE W STANIE NIE GORSZYM OD ISTNIEJĄCEGO 2/ RACJONALIZACJĘ KOSZTÓW USŁUG ENERGETYCZNYCH (OGRZEWANIE POMIESZCZEŃ, PRZYGOTOWANIE CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ, CIEPŁO PROCESOWE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH, PRZEMYŚLE ITP.) PRZEZ UTRZYMANIE CEN CIEPŁA, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I PALIW GAZOWYCH NA POZIOMIE NIE PRZEKRACZAJĄCYM ŚREDNIEJ CENY JAK W PODOBNYCH DO LUBLIŃCA MIASTACH ORAZ EKONOMICZNIE UZASADNIONĄ TERMO I ENERGOMODERNIZACJĘ BUDYNKÓW I URZĄDZEŃ ODBIORCÓW, 3/POPRAWĘ JAKOŚCI POWIETRZA PRZEZ OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA ZE ŹRÓDEŁ NISKIEJ EMISJI, GŁÓWNIE W CENTRALNYCH DZIELNICACH MIASTA 4/ POPRAWĘ SPOSOBU KOMUNIKOWANIA SIĘ ZE SPOŁECZEŃSTWEM, ZMIERZAJĄCĄ DO UZYSKANIA WIĘKSZEJ AKCEPTOWALNOŚCI SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA MIASTA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE.	EMISJA ZE ŹRÓDEŁ CIEPŁA 128.303 MG/ROK	PYŁU: 10 ÷ 20%, DWUTLENKU SIARKI: 15 ÷ 20%, TLENKÓW AZOTU: 5 ÷ 10%.
WOŹNIKI	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY WOŹNIKI	GRUDZIEŃ 2011 - 2019	OKREŚLENIE PLANU DZIAŁANIA W ZAKRESIE OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI PRZYCZYNIAJĄCEGO SIĘ	BRAK DANYCH	

			DO POPRAWY JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO, KOMFORTU ŻYCIA, A PRZEDE WSZYSTKIM ZDROWIA MIESZKAŃCÓW GMINY WOŹNIKI		
	PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIE ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE GMINY WOŹNIKI		- UMOŻLIWIENIE PODEJMOWANIA DECYZJI W CELU ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO GMINY WOŹNIKI, - OBNIŻENIE KOSZTÓW ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY POPRZEZ WSKAZANIE OPTYMALNYCH SPOSOBÓW REALIZACJI POTRZEB ENERGETYCZNYCH - WSKAZANIE KIERUNKÓW ROZWOJU ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ, KTÓRE MOGĄ BYĆ WSPIERANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH - UMOŻLIWIENIE MAKSYMALNEGO WYKORZYSTANIA ENERGII ODNAWIALNEJ - ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ	BRAK DANYCH	
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK	BUDYNKI STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ POWIATU LUBLINIECKIEGO BĘDĄ UMIESZCZONE W PLANIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, KTÓRY BĘDZIE TWORZONY PRZEZ GMINĘ LUBLINIEC.			
KATOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	UCHWALONY UCHWAŁĄ NR LVI/1319/14 RADY MIASTA KATOWICE Z DNIA 29 PAŹDZIERNIKA 2014 r.,	DĄŻENIE DO UTRZYMANIA NISKOEMISYJNEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO I ZASPOKAJANIA POTRZEB SPOŁECZEŃSTWA, TJ. ROZWOJU GOSPODARCZO-SPOŁECZNEGO MIASTA KATOWICE DO 2030 ROKU NASTĘPUJĄCEGO BEZ WZROSTU ZAPOTRZEBOWANIA NA ENERGIĘ PIERWOTNĄ I FINALNĄ. WDROŻENIE WIZJI MIASTA KATOWICE JAKO OBSZARU ZARZĄDZANEGO W SPOSÓB	2 660 770 TCO2/ROK ROK BAZOWY: 2012 ŹRÓDŁO DANYCH: PROJEKT PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	W ZAKRESIE EMISJI CO2 W LATACH 2012 – 2020 PROGNOZUJE SIĘ WZROST O OK. 3%. PROCENTOWY WZROST EMISJI WYNIKAĆ BĘDZIE Z TEGO, ŻE DZIAŁANIA RACJONALIZUJĄCE ZUŻYCIE ENERGII PODEJMOWANE PRZEZ SAMORZĄD LOKALNY ORAZ PRYWATNYCH UŻYTKOWNIKÓW ENERGII NIE BĘDĄ W STANIE

			ZRÓWNOWAŻONY I EKOLOGICZNY, STANOWIĄCEGO PRZYKŁAD ZARÓWNO DLA GMIN REGIONU JAK I KRAJU. OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ Z INSTALACJI WYKORZYSTYWANYCH NA TERENIE MIASTA, A TAKŻE POCHODZĄCEJ Z TRANSPORTU, MAJĄCE NA CELU SPEŁNIENIE NORM W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA. ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA/WYTWARZANIA ENERGII ORAZ WYKORZYSTYWANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, ROZWÓJ INNOWACYJNEJ GOSPODARKI OPARTEJ O WIEDZĘ ORAZ NOWOCZESNE TECHNOLOGIE, POPRAWA ŁADU PRZESTRZENNEGO, ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, A TAKŻE REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH.		ZREKOMPENSOWAĆ ZWIĘKSZONEGO ZUŻYCIA ENERGII WYNIKAJĄCEGO Z ROZWOJU MIASTA. SPADEK EMISJI PROGNOZUJE SIĘ W GRUPIE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ (9%) ORAZ SEKTORZE MIESZKALNYM (1,5%). NATOMIAST WYSTĄPIENIE NAJWIĘKSZEGO PRZYROSTU PRZEWIDUJE SIĘ W GRUPIE HANDEL, USŁUGI, PRZEDSIĘBIORSTWA (13%) ORAZ W GRUPIE PRZEMYSŁ (5%).
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W MIEŚCIE SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA DOKUMENTU – CZERWIEC 2015R. LATA 2013 - 2030	DOKUMENT PRZED OPRACOWANIEM – BRAK INFORMACJI BRAK	DOKUMENT PRZED OPRACOWANIEM – BRAK INFORMACJI BRAK	DOKUMENT PRZED OPRACOWANIEM – BRAK INFORMACJI BRAK
ŚWIĘTOCHŁOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ ŚWIĘTOCHŁOWICE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA „PLANU…” 2014 ROK	AKTUALIZACJA PROJEKTU ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE, STWORZENIE BAZY DANYCH (OCENA GOSPODARKI ENERGIĄ W GMINIE I INWENTARYZACJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH)	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
RUDA ŚLĄSKA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	I / II KWARTAŁ 2015 R.	ZOSTANĄ OKREŚLONE W OPRACOWANIU	~ 18075 MG/ROK DANE Z PONE	BRAK DANYCH

MYSŁOWICE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA MYSŁOWICE NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA MYSŁOWICE	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: MARZEC	1. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW WYSTĘPOWANIA PRZEKROCZEŃ POZIOMÓW ODNIESIENIA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO 2. REALIZACJA POSTANOWIEŃ PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY 3. PROWADZENIE MONITOROWANIA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ I JAKOŚCI ŚRODOWISKA, W TYM OCENA BIEŻĄCA JAKOŚCI POWIETRZA 4. OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ KOMUNIKACYJNYCH NA TERENACH ZAMIESZKANIA ZBIOROWEGO, W SZCZEGÓLNOŚCI: 5. - POPRAWA STANU TECHNICZNEGO DRÓG O ZŁYM STANIE TECHNICZNYM, 6. - ZMIANY W ORGANIZACJI RUCHU KOMUNIKACYJNEGO, 7. - SPRZĄTANIE DRÓG PRZEZ ICH ZARZĄDCÓW 8. MODERNIZACJA SYSTEMÓW GRZEWCZYCH I ELIMINACJA NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ, W TYM: 9. - OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZE SPALANIA PALIW W SEKTORZE PRODUKCYJNYM I KOMUNALNYM, 10. - WPROWADZANIE PALIW NISKOEMISYJNYCH , 11. - MODERNIZACJA KOTŁOWNI, 12. - TERMOMODERNIZACJE OBIEKTÓW 13. SUKCESYWNE PODŁĄCZANIE INDYWIDUALNYCH ODBIORCÓW ENERGII CIEPLNEJ DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ MIASTA 14. MODERNIZACJA I HERMETYZACJA PROCESÓW TECHNOLOGICZNYCH W CELU LIKWIDACJI POWSTAWANIA EMISJI „U ŹRÓDŁA” ORAZ ZASTOSOWANIE INSTALACJI	N/D N/D	N/D N/D

		2015 R.	15. OCHRONNYCH 16. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII 17. WYKONYWANIE OBOWIĄZKOWYCH POMIARÓW W ZAKRESIE WPROWADZANIA GAZÓW I PYŁÓW DO POWIETRZA 18. PRZYSTĄPIENIE DO PONOWNEJ REALIZACJI PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI 19. SPRZĄTANIE DRÓG PRZEZ ICH ZARZĄDCÓW W SZCZEGÓLNOŚCI SYSTEMATYCZNE SPRZĄTANIE NA MOKRO DRÓG, CHODNIKÓW, W MIEJSCACH 20. ZAGĘSZCZONEJ ZABUDOWY ZE SZCZEGÓLNĄ STARANNOŚCIĄ PO SEZONIE ZIMOWYM, PO USTĄPIENIU ŚNIEGÓW 21. PROMOCJA KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ 22. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA, W TYM OSZCZĘDNOŚCI ENERGII I STOSOWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ SZKODLIWOŚCI SPALANIA ODPADÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH CELEM PROJEKTU JEST OPRACOWANIE DLA OBSZARU MIASTA MYSŁOWICE SYSTEMOWYCH I DŁUGOFALOWYCH DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z EFEKTYWNOŚCIĄ ENERGETYCZNĄ, OGRANICZANIEM EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ, A TYM SAMYM POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA. REALIZACJA CELU PRZYCZYNI SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW OKREŚLONYCH W PAKIECIE KLIMATYCZNO – ENERGETYCZNYM UE „3 X 20” DO		

			ROKU 2020, TJ.: REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH, ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH, PODNIESIENIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ DZIĘKI REDUKCJI ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ. DZIAŁANIA: - OPRACOWANIE PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, - STWORZENIE BAZY DANYCH EMISJI, - AKTUALIZACJA ELEMENTÓW ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE ZGODNIE Z OPRACOWANYM PROJEKTEM PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, - PRZEPROWADZENIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (SOOŚ), - SZKOLENIE.		
CHORZÓW	PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWEJ MIASTA CHORZOWA. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	DO MARZEC 2016R. OD 1 CZERWCA 2015R	PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZUJĄCE UŻYTKOWANIE CIEPŁA, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I PALIW GAZOWYCH. ANALIZA POTRZEB CIEPLNYCH ELEKTROENERGETYCZNYCH I GAZOWYCH MIASTA W PERSPEKTYWIE ROKU 2030. W TRAKCJE OPRACOWYWANIA	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
BĘDZIN	AKTUALIZACJA ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE NA OBSZARZE MIASTA BĘDZINA	OD 2014	- OCENA STANU AKTUALNEGO I PRZEWIDYWANIE ZMIAN ZAPOTRZEBOWANIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKT. I PALIWA GAZOWE - PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZACYJNE UŻYT. CIEPŁA, ENERGII ELEKTR. I PALIW GAZOWYCH - PROPOZYCJA		

			MOŻLIWYCH DO ZASTOSOWANIA ŚRODKÓW POPRAWY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ - ZAKRES WSPÓŁPRACY Z INNYMI GMINAMI		
BOBROWNIKI	-	-	-	-	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005 -2015	2005 - 2015	1. PROGRAM ZARZĄDZANIA MIASTEM 1 – POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE: DZIAŁANIE 2 – PRZEŁĄCZENIE DUŻYCH OBIEKTÓW GMINNYCH NA EKOLOGICZNE ŹRÓDŁA OGRZEWANIA (SZKOŁY, BIBLIOTEKI, PRZEDSZKOLA ITP.); DZIAŁANIE 3 – TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW KOMUNALNYCH: MIESZKALNYCH, UŻYTKOWYCH ORAZ UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ; 2. PROGRAM ZARZĄDZANIA MIASTEM 5 – POPRAWA STANU ŚRODOWISKA W MIEŚCIE: DZIAŁANIE 1 – REALIZACJA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA CZELADŹ NA LATA 2004 – 2015”;	BRAK DANYCH.	BRAK DANYCH.
DĄBROWA GÓRNICZA	„PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEJ ENERGII SEAP DLA DĄBROWY GÓRNICZEJ”	2012 – 2020	CELEM OPRACOWANIA JEST PRZEDSTAWIENIE PLANU DZIAŁAŃ I JEGO UWARUNKOWAŃ, SŁUŻĄCYCH REDUKCJI ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ NA TERENIE DĄBROWY GÓRNICZEJ, A PRZEZ TO REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH (CO2). POLITYKA ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNA ZAWARTA W SEAP DLA DĄBROWY GÓRNICZEJ POZA CELEM OCHRONY KLIMATU I REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH REALIZUJE RÓWNIEŻ LOKALNE CELE W ZAKRESIE: REALIZACJI DZIAŁAŃ NA RZECZ EFEKTYWNOŚCI	WIELKOŚĆ EMISJI CO2 W 2001 ROKU – 482 507 MG CO2E (OBLICZENIA WŁASNE), WIELKOŚĆ EMISJI CO2 W 2011 ROKU – 502 326 MG CO2E (OBLICZENIA WŁASNE).	MINIMUM 20% W ROKU 2020, W STOSUNKU DO ROKU BAZOWEGO, ZA KTÓRY PRZYJĘTO ROK 2001 – SPADEK DO 386 006 MG CO2E.

DĄBROWA GÓRNICZA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – GRUDZIEŃ 2014	ENERGETYCZNEJ, ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO, ŁAGODZENIA SKUTKÓW WZROSTU CEN ENERGII, ZAPOBIEGANIA WYCZERPYWANIU SIĘ ZASOBÓW, ZAPEWNIENIA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI, ADAPTACJI DO SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU, OCHRONY ZDROWIA I LEPSZEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA, EDUKACJI EKOLOGICZNEJ, ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. CELEM „PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ" JEST WYZNACZENIE KIERUNKÓW DLA GMINY NA LATA 2015 – 2020, W ZAKRESIE DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH I NIEINWESTYCYJNYCH W TAKICH OBSZARACH JAK: TRANSPORT PUBLICZNY I PRYWATNY, BUDOWNICTWO PUBLICZNE, GOSPODARKA PRZESTRZENNA, ZAOPATRZENIE W CIEPŁO I ENERGIĘ, GOSPODARKA ODPADAMI	WIELKOŚĆ EMISJI CO2 W 2001 ROKU – 482 507 MG CO2E (OBLICZENIA WŁASNE), WIELKOŚĆ EMISJI CO2 W 2011 ROKU – 502 326 MG CO2E (OBLICZENIA WŁASNE).	MINIMUM 20% W ROKU 2020, W STOSUNKU DO ROKU BAZOWEGO, ZA KTÓRY PRZYJĘTO ROK 2001 – SPADEK DO 386 006 MG CO2E.
IRZĄDZE	BRAK PROGRAMU	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA.	- POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ - OGRANICZENIE ZUŻYCIA ENERGII I OGRANICZENIE EMISJI PYŁÓW I GAZÓW		BĘDZIE WYNIKAĆ Z OPRACOWANEJ DOKUMENTACJI
JAWORZNO		BRAK TERMINU – CZEKAMY NA DECYZJE NFOŚ O DOFINANSOWANIU			
KROCZYCE	-	-	-	-	-
ŁAZY	-	-	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	ZŁOŻONO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE DO WFOŚIGW O DOFINANSOWANIE OPRACOWANIA PROGRAMU EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ	BILANS ENERGETYCZNY Z UWZGLĘDNIENIEM ENERGII ODNAWIALNEJ DZIAŁANIA TERMOMODERNIZACYJNE OBEJMUJĄCE MAJĄTEK GMINY OPIS AKTUALNEGO STANU I PROGNOZA ZAPOTRZEBOWANIA NA CIEPŁO	-	-

		ENERGII (POROZUMIENIE PARTNERSKIE Z GMINAMI OŻAROWICE, BOBROWNIKI ŚWIERKLANIEC)- BRAK DECYZJI O DOFINANSOWANIU			
OGRODZIENIEC	ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY OGRODZIENIEC - PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR LI/393/2014 RADY MIEJSKIEJ Z DNIA 19 MARCA 2014 R.	2014-2029	1. INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY OBNIŻENIA ZUŻYCIA PALIW WYKORZYSTYWANYCH DO CELÓW GRZEWCZYCH: -TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW GMINNYCH I PRYWATNYCH -WYMIANA KOTŁÓW I PIECÓW WĘGLOWYCH ORAZ KOTŁÓW I PODGRZEWACZY GAZOWYCH W BUDYNKACH PRYWATNYCH I GMINNYCH -BUDOWA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH W BUDYNKACH GMINNYCH I PRYWATNYCH -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 2. INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY OBNIŻENIA ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ: -WYMIANA SPRZĘTU RTV I AGD ORAZ OŚWIETLENIA W BUDYNKACH GMINNYCH I PRYWATNYCH -WYMIANA GMINNEGO OŚWIETLENIA ZEWNĘTRZNEGO -WPROWADZENIE AUTOMATYCZNEGO SYSTEMU STEROWANIA OŚWIETLENIEM GMINNYM -WPROWADZENIE PROGRAMU LIKWIDACJI NIELEGALNYCH PUNKTÓW POBORU ENERGII ELEKTRYCZNEJ -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 3.INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY OBNIŻENIA ZUŻYCIA GAZU ZIEMNEGO Z SIECI:	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH

			-INWESTYCJE DOTYCZĄCE WYKORZYSTANIA GAZU DO CELÓW GRZEWCZYCH -WYMIANA GAZOWYCH PRZEPŁYWOWYCH PODGRZEWACZY WODY ORAZ KUCHNI GAZOWYCH W BUDYNKACH PRYWATNYCH I GMINNYCH -WPROWADZENIE PROGRAMU LIKWIDACJI NIELEGALNYCH PUNKTÓW POBORU GAZU -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 4.INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY ZMNIEJSZENIA OBCIĄŻENIA DLA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO -INWESTYCJE DOTYCZĄCE OGRANICZENIA ZUŻYCIA PALIW DO CELÓW GRZEWCZYCH -WPROWADZENIE PROGRAMÓW OCHRONY POWIETRZA ORAZ OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI -WPROWADZENIE PROGRAMÓW PROMUJĄCY ŹRÓDŁA CIEPŁA ZASILANE GAZEM ZIEMNYM I BIOMASĄ -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, -WPROWADZENIE PROGRAM PROMUJĄCEGO TECHNOLOGIE OPARTE NA ODNAWIALNYCH I NIEKONWENCJONALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII 5.INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY ROZWOJU TECHNOLOGII OPARTYCH O ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII -ZLECENIE DOKŁADNEJ ANALIZY TECHNICZNYCH I EKONOMICZNYCH MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA TERENÓW GMINNYCH POD HODOWLĘ ROŚLIN ENERGETYCZNYCH		

			-ZLECENIE DOKŁADNEJ ANALIZY TECHNICZNEJ I EKONOMICZNEJ W ZAKRESIE MOŻLIWOŚCI BUDOWY MAŁEJ ELEKTROWNI WODNEJ -ZDIAGNOZOWANIE MOŻLIWOŚCI UREGULOWANIA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY ORAZ WYKORZYSTANIA OSADÓW ŚCIEKOWYCH DO PRODUKCJI BIOGAZU -BUDOWA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH		
PILICA	PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY PILICA	JESZCZE NIE PRZYJĘTY	-	-	-
PORĘBA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA DO KOŃCA 2014 R.	WYKONANIE PLANU GOSP. NISKOEM., WYKONANIE BAZY DANYCH, SZKOLENIA DLA PRAC.GMINY, DZIAŁANIA PROMOCYJNE	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU	-	-	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-	-	-
SIEWIERZ	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ	OD 2010 R. DO 2015 R. W NAJBLIŻSZYM CZASIE BĘDZIE ZLECONA AKTUALIZACJA NINIEJSZEGO PROGRAMU.	- SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRAWNYCH Z ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA POPRZEZ OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI, -TERMOMODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH BUDYNKÓW DLA OSZCZĘDNOŚCI STRAT ENERGII CIEPLNEJ, - WYMIANA STARYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH NA KOTŁY NOWEJ GENERACJI - WSPIERANIE ROZWOJU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, - BUDOWA OBWODNICY, - MODERNIZACJA NAWIERZCHNI DRÓG, - BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, - ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI OCHRONY POWIETRZA, W TYM OSZCZĘDNOŚCI ENERGII,	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2004 - 2015	BD

			MODERNIZACJI OGRZEWANIA I STOSOWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII - WSPIERANIE ROZWIĄZAŃ POZWALAJĄCYCH NA ZMNIEJSZENIE WIELKOŚCI EMISJI Z TRANSPORTU ORAZ MAJĄCYCH NA CELU WDROŻENIE EUROPEJSKICH STANDARDÓW EMISJI ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI PALIW.		
SŁAWKÓW	BRAK	-	-	-	-
SZCZEKOCINY	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2015 ROK	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY-PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY-PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY-PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA
WŁODOWICE	BRAK PROGRAMU	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA.	- POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ - OGRANICZENIE ZUŻYCIA ENERGII I OGRANICZENIE EMISJI PYŁÓW I GAZÓW		BĘDZIE WYNIKAĆ Z OPRACOWANEJ DOKUMENTACJI
WOJKOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA WOJKOWICE	OBECNIE MIASTO PRZYSTĄPIŁO DO OPRACOWANIA PGN. W TRAKCIE PROCEDURA WYBORU WYKONAWCY OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA PRAC I PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIEJSKĄ: I KW. 2015	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA
ZAWIERCIE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ZAWIERCIE	OD 2014 (PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: PAŹDZIERNIK 2014R.)	W TRAKCIE OPRACOWANIA	AKTUALNE DANE DLA ZAWIERCIA DO POBRANIA NA STRONACH WIOŚ : HTTP://STACJE.KATOWICE.PIOS.GOV.PL/MONITORING/	W TRAKCIE OPRACOWANIA
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-	-	-
ŻARNOWIEC	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ŻARNOWIEC	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA	KONCEPCJA OPRACOWANIA	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN PRZYGOTOWANIA – MAJ 2015 R.	CELE: 1. REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH, 2. ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ENERGII POCHODZĄCEJ Z OZE , 3. REDUKCJA ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ POPRZEZ PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI	143 482 TYS. TON (2012 R.) ŹRÓDŁO: WWW.STAT.GOV.PL	BRAK DANYCH (ZOSTANĄ OKREŚLONE NA ETAPIE OPRACOWYWANIE PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ)

			ENERGETYCZNEJ, 4. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA		

2. Programy ograniczania niskiej emisji dla mieszkańców w latach 2004-2013, aktualne i przyszłe, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA PROGRAMU(ÓW)	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE REALIZACJI)	ZAKRES DZIAŁAŃ	LICZBA BENEFICJENTÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM
TYCHY	KOMPLEKSOWY PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI Z BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH W OBRZEŻNYCH DZIELNICACH MIASTA	2002-2004	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW MIASTA TYCHY NA KOTŁY EKOLOGICZNE	OK. 1500 WŁAŚCICIELI BUDYNKÓW MIESZKALNYCH
	KOMPLEKSOWY PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO ATMOSFERY W MIEŚCIE TYCHY Z BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH Z INDYWIDUALNYCH KOTŁOWNI WĘGLOWYCH	2006-2007	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW MIASTA TYCHY NA KOTŁY EKOLOGICZNE	OK. 700 WŁAŚCICIELI BUDYNKÓW MIESZKALNYCH
BIERUŃ	PROGRAM OGRANICZENIA EMISJI NA TERENIE MIASTA BIERUNIA - ETAP IV	15.03.2013R. - 30.06.2014R.	W BUDYNKACH INDYWIDUALNYCH, ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY BIERUŃ: ZLIKWIDOWANIE ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYCH W 88 BUDYNKACH; 88 ZMODERNIZOWANYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA; 113 INSTALACJI SOLARNYCH; 11 INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH.	212 GOSPODARSTW
BOJSZOWY	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE BOJSZOWY	2004 – 2008	MODERNIZACJA KOTŁOWNI – 474 SZT., MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	671
	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE BOJSZOWY	2015-2018	MODERNIZACJA KOTŁOWNI – 100 SZT., MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH – 80 KPL	180
CHEŁM ŚLĄSKI	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI	2010 – 2013	WYMIANA STARYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM	351
	AKTUALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI	2014 - 2016	WYMIANA STARYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM	150
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	KOMPLEKSOWY PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO ATMOSFERY Z BUDYNKÓW NA TERENIE GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	2004-2008	WYMIANA KOTŁÓW	679
IMIELIN	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	2005-2009	REALIZACJA 455 ZADAŃ W TYM WYMIANA 433 KOTŁÓW I MONTAŻ 50 KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	MIESZKAŃCY MIASTA

KOBIÓR	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY KOBIÓR	OPRACOWANY W MAJU 2007 R. KONIECZNA AKTUALIZACJA	WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA KOTŁY RETORTOWE LUB GAZOWE WRAZ Z TERMOMODERNIZACJĄ BUDYNKÓW	W ZAŁOŻENIU 300 ROZPOCZĘTO REALIZACJĘ W ZAKRESIE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
LĘDZINY	PROGRAM LIKWIDACJI NISKIEJ EMISJI W GMINIE LĘDZINY	2005 - 2013	ANALIZA JAKOŚCI POWIETRZA W GMINIE LĘDZINY STAN PRZEWIDYWANY WYKONANIE PRAC TERMOMODERNIZACYJNYCH WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII OPTYMALIZACJA RODZAJU ŹRÓDŁA ENERGII CIEPLNEJ ANALIZA WARIANTOWA FINANSOWANIE Z OSZCZĘDNOŚCI KOSZTÓW EKSPLOATACYJNYCH	753
ŁAZISKA GÓRNE	AKTUALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ŁAZISKA GÓRNE	2012-2014 Z MOŻLIWOŚCIĄ PRZEDŁUŻENIA	DZIAŁANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO ZABUDOWY JEDNO- I WIELORODZINNEJ ORAZ OBIEKTÓW PUBLICZNYCH: WYMIANA ŹRÓDEŁ CIEPŁA, WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, TERMOMODERNIZACJA	MOŻLIWA DO OKREŚLENIA PO ZAKOŃCZENIU REALIZACJI PROGRAMU
MIEDŹNA	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY MIEDŹNA	2006-2008	MODERNIZACJA KOTŁOWNI, POLEGAJĄCA NA WYMIANIE NIEEFEKTYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NA NOWOCZESNE, EKOLOGICZNE URZĄDZENIA GRZEWCZE	308
MIKOŁÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY MIKOŁÓW W LATACH 2012 - 2016 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020. OBSZAROWY PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI POPRZEZ DOFINANSOWANIE ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY MIKOŁÓW W LATACH 2012 – 2014 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016.	2012 - 2016 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020. 2012 – 2014 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016.	REDUKCJA ILOŚCI ZANIECZYSZCZEŃ EMITOWANYCH DO POWIETRZA W PROCESIE SPALANIA PALIW NA CELE GRZEWCZE W INDYWIDUALNYCH BUDYNKACH MIESZKALNYCH POPRZEZ WYMIANĘ NISKOSPRAWNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH I/LUB MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH DLA WSPOMAGANIA PRZYGOTOWANIA CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ ORAZ POMP CIEPŁA. PROGRAM WSPOMAGAJĄCY WYMIANĘ NISKOSPRAWNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH I MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH DLA WSPOMAGANIA PRZYGOTOWANIA CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ ORAZ POMP CIEPŁA.	650 BUDYNKÓW 650 BUDYNKÓW

ORNONTOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ORNONTOWICE 2011R.	2012-2014	-WYMIANA ŹRÓDŁEŁ ENERGII CIEPLNEJ NA ENERGOOSZCZĘDNE I EKOLOGICZNE, - WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII – PRZEDE WSZYSTKIM KOLEKTORY SŁONECZNE, ALE I BIOMASA, - TERMOMODERNIZACJA (DOCIEPLENIE ŚCIAN, DACHU/STROPODACHU, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ)	38
ORZESZE	1. PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY ORZESZE 2. DOTACJE CELOWE Z BUDŻETU MIASTA UDZIELANE OSOBOM FIZYCZNYM NA LIKWIDACJĘ NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY ORZESZE	2011 – 2012 2013 - 2014	- PIECE Z PODAJNIKIEM NA EKOGROSZEK - PIECE OPALANE OLEJEM OPAŁOWYM - PIECE OPALANE GAZEM - MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH - MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH - PIECE Z PODAJNIKIEM NA EKOGROSZEK	50 46
SUSZEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY SUSZEC – ETAP I PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY SUSZEC – ETAP II PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY SUSZEC – ETAP III	2006 ROK 2007 ROK 2008 ROK	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW GMINY SUSZEC NA KOTŁY EKOLOGICZNE WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW GMINY SUSZEC NA KOTŁY EKOLOGICZNE WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW GMINY SUSZEC NA KOTŁY EKOLOGICZNE	70 DOMÓW 100 DOMÓW 150 DOMÓW
WYRY	BRAK PROGRAMU	ZAGADNIENIA ODNOSZĄCE SIĘ DO OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIESZKAŃCÓW BĘDĄ CZĘŚCIOWO ZAWARTE W PLANIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W GMINIE WYRY	BRAK PROGRAMU	BRAK PROGRAMU
GLIWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA GLIWICE	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA PRZEZ WYŁONIONEGO W PRZETARGU WYKONAWCĘ; PLANOWANY TERMIN UCHWALENIA: LISTOPAD – GRUDZIEŃ 2014	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA
GIERAŁTOWICE	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI GMINY GIERAŁTOWICE	OPRACOWANIE PROGRAMU PLANOWANE NA 2014/2015 R. (REALIZACJA W LATACH 2015-2020)	ZAKRES DZIAŁAŃ NIE ZOSTAŁ JESZCZE USTALONY	
KNURÓW	REALIZACJA ZADANIA WYNIKAJĄCEGO Z	DO 2020	DOTACJA CELOWA ZE ŚRODKÓW	356 (2004 -2013)

	„PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA STREF GLIWICKO-MIKOŁOWSKIEJ I CZĘSTOCHOWSKO-LUBLINIECKIEJ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO, W KTÓRYCH STWIERDZONE ZOSTAŁY PONADNORMATYWNE POZIOMY SUBSTANCJI W POWIETRZU", W OPARCIU O UCHWAŁĘ RADY MIASTA KNURÓW.		BUDŻETU GMINY KNURÓW NA DOFINANSOWANIE KOSZTÓW INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA.	
PILCHOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY PILCHOWICE	OD 2011 ROKU – DO OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW	DOFINANSOWANIE DO: - WYMIANY KOTŁA NIEEKOLOGICZNEGO NA KOCIOŁ EKOLOGICZNY - WYMIANY KOTŁA NIEEKOLOGICZNEGO NA KOCIOŁ EKOLOGICZNY WRAZ Z ZABUDOWĄ INSTALACJI SOLARNEJ - ZABUDOWY INSTALACJI SOLARNEJ	374
RUDZINIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY RUDZINIEC	DOKUMENT OPRACOWANY NA LATA 2013-2017	WYMIANA KOTŁA, WYMIANA KOTŁA +KOLEKTORY SŁONECZNE, MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	
SOŚNICOWICE	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY SOŚNICOWICE	2012 - 2017	WYMIANA ŹRÓDŁA ENERGII CIEPLNEJ NA ENERGOOSZCZĘDNE I EKOLOGICZNE, WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	216
WIELOWIEŚ	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY WIELOWIEŚ	OKRES REALIZACJI PROJEKTU DO 31 GRUDNIA 2014 R.	ZGODNIE Z ZAŁĄCZNIKIEMNR9 "SZCZEGÓŁOWE ZALECENIA DOTYCZĄCE STRUKTURY PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ" DO REGULAMINU W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	1251
ZABRZE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	2009-2013	OGRANICZENIE EMISJI SZKODLIWYCH SUBSTANCJI EMITOWANYCH DO ATMOSFERY PRZEZ KOTŁY ZAINSTALOWANE W PRYWATNYCH DOMACH JEDNORODZINNYCH	970
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA NIESKOEMISYJNA. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO	PROGRAM NIE PRZEWIDUJE WSPARCIA BENEFICJENTÓW

	ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO			
BYTOM	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA ZABUDOWY INDYWIDUALNEJ NA TERENIE MIASTA BYTOMIA.	01-08.2008 – 30.11.2009	OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI DLA ZABUDOWY INDYWIDUALNEJ NA TERENIE MIASTA BYTOM	135 OBIEKTÓW
BORONÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY BORONÓW	2010-2020	WYMIANA ŹRÓDEŁ CIEPŁA MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH LIKWIDACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM	35 ZMODERNIZOWANYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA 36 INSTALACJI SOLARNYCH
HERBY	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI	2007-2012	WYMIANA PIECÓW I MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	59
KOCHANOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY KOCHANOWICE	2007-2009	WYMIANA PIECÓW I MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	45
LUBLINIEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY LUBLINIEC	DOKUMENT OPRACOWANY W 2006 R. REALIZACJA PONE 2007-2009	ZAKRES PROGRAMU PRZEWIDYWAŁ DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA: •WYMIANIE ŹRÓDŁA CIEPŁA •ZABUDOWIE KOLEKTORA SŁONECZNEGO •ZABUDOWIE POMPY CIEPŁA •PRZEPROWADZENIU TERMOMODERNIZACJI BUDYNKU	505 SZT.
PAWONKÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI (PONE)	10.12.2007-15.11.2008	WYMIANA ŹRÓDŁA CIEPŁA ORAZ BUDOWA UKŁADÓW SOLAROWYCH	64
WOŹNIKI	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA W GMINIE WOŹNIKI POPRZEZ INSTALACJĘ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	2014 - 2015	GMINA WOŹNIKI	907
MIASTO KATOWICE	DOFINANSOWANIE Z MIEJSKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ „PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI” DOTACJE CELOWE – UCHWAŁA W SPRAWIE ZASAD I TRYBU POSTĘPOWANIA PRZY UDZIELANIU DOTACJI CELOWEJ NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ORAZ KRYTERIÓW WYBORU INWESTYCJI DO FINANSOWANIA.	2004 – 26.04.2009R. 27.04.2009R. - 31.12.2009R. 31.01.2011R. - 31.12.2013R.	DOFINANSOWANIE DO ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA DLA MIESZKAŃCÓW DOFINANSOWANIE DO ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA DLA MIESZKAŃCÓW DOTACJE CELOWE DO ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA	OK 2000 194 843
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	PROGRAM LIKWIDACJI NISKIEJ EMISJI W SIEMIANOWICACH ŚLĄSKICH”	2007 - 2010	MODERNIZACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH ORAZ W MIESZKANIACH	
RUDA ŚLĄSKA	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA	LATA 2014- 2025	DOFINANSOWANIE WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA NA EKOLOGICZNE, ABY OGRANICZAĆ NISKĄ EMISJĄ.	PLANUJĘ SIĘ ZREALIZOWAĆ OKOŁO 2000 INWESTYCJI POLEGAJĄCYCH NA WYMIANIE ŹRÓDŁA CIEPŁA

CHORZÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	OD 2011-2020 ROKU, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIASTA W 2011 R.	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POPRZEZ MODERNIZACJĘ LUB LIKWIDACJĘ INDYWIDUALNYCH ŹRÓDEŁ SPALANIA OPALANYCH WĘGLEM	16 000
BĘDZIN	PROGRAM OCHRONY POWIETRZA NA TERENIE GMINY BĘDZIN ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DO POWIETRZA	PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI W ZAKRESIE NISKIEJ EMISJI – 4 LATA. DZIAŁANIE PROWADZONE JEST DO CHWILI OBECNEJ I PLANOWANE NA LATA NASTĘPNE.	DOFINANSOWANIE MODERNIZACJI OGRZEWANIA MIESZKAŃ NA TERENIE BĘDZINA	630
BOBROWNIKI	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI	OD 2009 DO MOMENTU OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻEŃ	DO ZADAŃ GMINY W REALIZACJI PROGRAMU NALEŻĄ: PODJĘCIE INICJATYWY PRZEZ URZĄD GMINY I UZYSKANIE POPARCIA RADY GMINY I MIESZKAŃCÓW DLA PROGRAMU – DECYZJE, UCHWAŁY, ANKIETYZACJA MIESZKAŃCÓW POTENCJALNYCH WSPÓŁUCZESTNIKÓW W REALIZACJI PROGRAMU, CO ZOSTAŁO UCZYNIONE NA POTRZEBY REALIZACJI NINIEJSZEJ DOKUMENTACJI, PODJĘCIE UCHWAŁY O WDROŻENIU PROGRAMU W ŻYCIE ZABEZPIECZENIE ŚRODKÓW WŁASNYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ ZGODNIE Z PRZEDSTAWIONYM HARMONOGRAMEM, WYSTĄPIENIE O ŚRODKI DOTACYJNE I KREDYTY PREFERENCYJNE NA REALIZACJĘ PROGRAMU - PROMESA, PRZYGOTOWANIE REGULAMINU PROGRAMU WYBÓR OPERATORA PO UZYSKANIU FINANSOWANIA (LUB WCZEŚNIEJ) WYSTĄPIENIE O ŚRODKI NA REALIZACJĘ ETAPU PROGRAMU, ZAWARCIE UMÓW Z INSTYTUCJAMI FINANSUJĄCYMI. ROZLICZENIE ZADANIA ZE ŹRÓDŁAMI FINANSOWANIA DO ZADAŃ OPERATORA PROGRAMU NALEŻEĆ BĘDĄ M.IN.: NA PODSTAWIE UMÓW WSTĘPNYCH OKREŚLENIE CZASU REALIZACJI,	370 OBIEKTÓW INDYWIDUALNYCH

			USTALENIE HARMONOGRAMU RZECZOWO-ILOŚCIOWEGO, HARMONOGRAMU FINANSOWEGO, NA BAZIE UZYSKANYCH OD GMINY UPOWAŻNIEŃ, ZAWIERANIE Z MIESZKAŃCAMI – UCZESTNIKAMI PROGRAMU UMÓW NA MODERNIZACJĘ SYSTEMÓW CIEPLNYCH, ZORGANIZOWANIE SPOTKAŃ INFORMACYJNYCH DLA POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW PROGRAMU, KOMPLEKSOWA OBSŁUGA PROGRAMU W ZAKRESIE DOKUMENTACYJNYM, PRZYGOTOWANIE LOGISTYCZNE I REALIZACJA FAZY ZASADNICZEJ PROGRAMU.	
CZELADŹ	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH ZABUDOWY ROZPROSZONEJ (BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH) DLA MIASTA CZELADŹ	2010 – 2012 (2015)	1. WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA KOTŁY WĘGLOWE RETORTOWE; 2. WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA KOTŁY GAZOWE; 3. DOCIEPLENIE PRZEGRÓD BUDOWLANYCH, WYMIANA OKIEN; 4. INSTALACJA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH; ZASTOSOWANIE POMP CIEPŁA.	170
DĄBROWA GÓRNICZA	„EURONET 50/50 MAX”	2014 – 2020	PROGRAM OBEJMUJE SWYM ZASIĘGIEM WSZYSTKIE SZKOŁY PODSTAWOWE ORAZ GIMNAZJA NA TERENIE GMINY. SZKOŁY WPROWADZAJĄ W NALEŻĄCYCH DO NICH BUDYNKACH, ŚRODKI EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ. DZIĘKI PODJĘTYM DZIAŁANIOM UDA SIĘ OSIĄGNĄĆ OSZCZĘDNOŚCI ENERGII, KTÓRE PRZYNIOSĄ KORZYŚCI ENERGII WSZYSTKIM PODMIOTOM UCZESTNICZĄCYM W JEGO REALIZACJI. PROJEKT, W KTÓRYM UCZESTNICZĄ DĄBROWSKIE SZKOŁY WPŁYNIE Z PEWNOŚCIĄ NA POSTAWY PROEKOLOGICZNE JEGO UCZESTNIKÓW I PRZYCZYNI SIĘ BEZPOŚREDNIO DO ZMNIEJSZENIA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ ORAZ AKTYWNIE WŁĄCZY SPOŁECZNOŚĆ SZKOŁY W WALKĘ ZE ZMIANAMI	30 SZKÓŁ

DĄBROWA GÓRNICZA	„PROGRAM ZIELONE ZARZĄDZANIE MIASTEM – LOKALNY PLAN WDROŻENIOWY DLA DĄBROWY GÓRNICZEJ NA LATA 2014 - 2020”	2014 – 2020	KLIMATYCZNYMI. OPIERA SIĘ ON NA MOŻLIWIE NAJLEPSZYM WYKORZYSTANIU ENERGII ELEKTRYCZNEJ, CIEPLNEJ I WODY ORAZ WŁAŚCIWEJ SEGREGACJI ODPADÓW W SZKOŁACH. PROGRAM TEN NIE OGRANICZA SIĘ DO SZKÓŁ, PONIEWAŻ DZIECI WYNOSZĄ WIEDZĘ I ZACHOWANIA DO WŁASNYCH DOMÓW I UCZĄ RODZEŃSTWO, A NIEJEDNOKROTNIE RÓWNIEŻ RODZICÓW PRAWIDŁOWYCH ZACHOWAŃ Z ZAKRESU EFEKTYWNEGO, EKONOMICZNEGO I EKOLOGICZNEGO ŻYCIA. RAPORT SAMOOCENY ORAZ PROGRAM DZIAŁAŃ GMINY W TRZECH ASPEKTACH: ZIELONE ZARZĄDZANIE MIASTEM, ZIELONE SYSTEMY MIEJSKIE, ZIELONE BUDOWNICTWO.	BENEFICJENCI POŚREDNI: MIESZKAŃCY DĄBROWY GÓRNICZEJ ORAZ PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE W OBRĘBIE MIASTA.
IRZĄDZE	BRAK PROGRAMU	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA.	CELEM BĘDZIE POLEPSZENIE JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POLEGAJĄCEGO NA ZMNIEJSZENIU NISKIEJ EMISJI Z PROCESÓW SPALANIA PALIW, OGRANICZENIU EMISJI Z POZOSTAŁYCH ŹRÓDEŁ PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH, ZASTOSOWANIU ODNAWIALNYCH I ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OGRANICZENIU STRAT ENERGETYCZNYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH.	DANE BĘDĄ WYNIKAŁY Z TREŚCI OPRACOWANIA
JAWORZNO	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE MIASTA JAWORZNA NA LATA 2013-2016	2013-2016	ZAKRES OPRACOWANIA UWZGLĘDNIA: 1. CHARAKTERYSTYKĘ NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA TERENIE MIASTA. 2. OCENĘ EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH OSIĄGNIĘTYCH W WYNIKU REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ Z ZAKRESU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI. 3. ANALIZĘ TECHNICZNO - EKONOMICZNĄ PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE REDUKCJI EMISJI.	2013 -247 OSÓB 2014 (DO 29.05.2014) – 341 OSÓB

			4. CHARAKTERYSTYKĘ EKONOMICZNĄ I EKOLOGICZNĄ PRZEDSIĘWZIĘĆ TERMOMODERNIZACYJNYCH. 5. METODYCZNE I DECYZYJNE PODSTAWY BUDOWY PROGRAMU ZMNIEJSZENIA NISKIEJ EMISJI.	
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIETNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	WYKORZYSTANIE OZE, W TYM BIOMASA, BIOGAZ, WODY GEOTERMALNE	3000
ŁAZY	-	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY MIERZĘCICE	PROGRAM NIE ZAWIERA TERMINU OBOWIĄZYWANIA	WYKONANIE PRAC TERMOMODERNIZACYJNYCH WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII OPTYMALIZACJA RODZAJU ŹRÓDŁA ENERGII CIEPLNEJ	2 000
OGRODZIENIEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2015-2018	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA DO KOŃCA 2014 R	W TRAKCIE OPRACOWANIA	MIN. 50 GOSPODARSTW DOMOWYCH
PILICA	BRAK PONE, NAMIASTKA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PILICA NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019	2012-2015	-	-
PORĘBA	-	-	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU. PROGRAMY OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI OPRACOWUJĄ GMINY.	-	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-	-
SIEWIERZ	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ UCHWAŁA W SPRAWIE: ZASAD UDZIELANIA DOTACJI CELOWEJ OSOBOM FIZYCZNYM ORAZ TRYBU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE UDZIELANIA DOTACJI I SPOSOBU JEJ ROZLICZANIA	OD 2010 R. DO 2015 R. OD 2011 R. DO CHWILI OBECNEJ	UDZIELANIE DOTACJI CELOWEJ Z BUDŻETU GMINY OSOBOM FIZYCZNYM, KTÓRE NA TERENIE NIERUCHOMOŚCI POŁOŻONEJ W GMINIE SIEWIERZ, DO KTÓREJ POSIADAJĄ TYTUŁ PRAWNY, ZREALIZOWAŁY ZADANIA MODERNIZACYJNE LUB INWESTYCYJNE POLEGAJĄCE NA LIKWIDACJI STAREGO, NIEEFEKTYWNEGO ŹRÓDŁA CIEPŁA I WPROWADZENIU W ZAMIAN NOWEGO ŹRÓDŁA CIEPŁA	66 GOSPODARSTW DOMOWYCH
SŁAWKÓW	PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY SŁAWKÓW W LATACH 2004 – 2007, PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY SŁAWKÓW W LATACH 2011 – 2016,	LATA 2004 – 2007, LATA 2011 - 2016	WYMIANA STARYCH PIECY WĘGLOWYCH NA NOWE EKOLOGICZNE KOTŁY WĘGLOWE I GAZOWE, DOCIEPLENIE BUDYNKÓW	88 BENEFICJENTÓW

			MIESZKALNYCH, MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH.	
SZCZEKOCINY	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2015 ROK	PODSTAWOWYM CELEM PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI JEST SYSTEMOWE OGRANICZENIE EMISJI SUBSTANCJI SZKODLIWYCH DO ATMOSFERY, POPRZEZ KOMPLEKSOWĄ LIKWIDACJĘ ISTNIEJĄCYCH, NIEEFEKTYWNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA. ZAŁOŻONY CEL OSIĄGA SIĘ POPRZEZ WPROWADZENIE SYSTEMU DOTACJI DLA ODBIORCÓW, KTÓRZY ZAMIENIAJĄ STARE NIEEFEKTYWNE ŹRÓDŁA CIEPŁA NA EKOLOGICZNE, ENERGOOSZCZĘDNE URZĄDZENIA GRZEWCZE ORAZ ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII - UKŁADY SOLARNE.	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY- PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA
WŁODOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY WŁODOWICE	OD 2014R.	CELEM BĘDZIE POLEPSZENIE JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POLEGAJĄCEGO NA ZMNIEJSZENIU NISKIEJ EMISJI Z PROCESÓW SPALANIA PALIW, OGRANICZENIU EMISJI Z POZOSTAŁYCH ŹRÓDEŁ PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH, ZASTOSOWANIU ODNAWIALNYCH I ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OGRANICZENIU STRAT ENERGETYCZNYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH.	DANE BĘDĄ WYNIKAŁY Z TREŚCI OPRACOWANIA
WOJKOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE WOJKOWICE	OBECNIE MIASTO PRZYSTĄPIŁO DO OPRACOWANIA PROGRAMU. W TRAKCIE PROCEDURA WYBORU WYKONAWCY OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA PRAC – DO KOŃCA 2014R.	DOKUMENT W TRAKCIE PRZYGOTOWANIA	DOKUMENT W TRAKCIE PRZYGOTOWANIA
ZAWIERCIE	1)„PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ZAWIERCIE” 2)„PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ZAWIERCIE”	2008-2011 OD 2011 – DO NADAL	 OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI W BUDYNKACH MIESZKALNYCH NA TERENIE GMINY ZAWIERCIE	379 59
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA MIESZKAŃCÓW GMINY ŻARNOWIEC NA LATA 2016 - 2018	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY	2013-2016 Z PERSPEKTYWA NA LATA 2017-	OGRANICZANIE EMISJI	

	ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020, PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA SOSNOWCA	2020 OD 2011 ROKU	ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA ZE ŹRÓDEŁ KOMUNALNYCH. MODERNIZACJA SYSTEMÓW GRZEWCZYCH, INSTALACJA SYSTEMÓW WYKORZYSTUJĄCYCH ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.	 1530 (LATA 2004-2013)

3. Obowiązujące i przyszłe lokalne programy rewitalizacji, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA TYCHY	PROGRAM PRZYJĘTY W CZERWCU 2009 R. OBEJMUJE 24 PROJEKTY DO REALIZACJI W LATACH 2009-2016	- TWORZENIE WARUNKÓW WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI, - PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI NIEKTÓRYCH OBSZARÓW POPRZEZ OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE MIASTA, W TYM NADANIE OBIEKTOM TERENOM ZDEGRADOWANYM NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH
BIERUŃ	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI AKTUALIZACJA	2010-2013 GMINA PRZYMIERZA SIĘ DO AKTUALIZACJI DOKUMENTU, JEDNAK W CHWILI OBECNEJ CZEKA NA NOWE WYTYCZNE.	POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI MIEJSKIEJ; ZATRZYMANIE DEGRADACJI BUDYNKÓW I TERENÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ; PODWYŻSZENIE STANDARDU ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH; WZMOCNIENIE IDENTYFIKACJI MIESZKAŃCÓW Z MIASTEM ORAZ ICH INTEGRACJI; OŻYWIENIE TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH; WPROWADZENIE FUNKCJI USŁUGOWYCH, UMOŻLIWIAJĄCYCH UTWORZENIE NOWYCH DODATKOWYCH MIEJSC PRACY.
BOJSZOWY	BRAK OBOWIĄZUJĄCEGO PROGRAMU	REWITALIZACJA TERENU PO BYŁEJ SPÓŁDZIELNI HANDLOWO-USŁUGOWEJ W BOJSZOWACH	FAZA KONCEPCYJNA – W TRAKCIE OPRACOWYWANIA
CHEŁM ŚLĄSKI		GMINA CHEŁM ŚLĄSKI NA DZIEŃ DZISIEJSZY NIE PRZYSTĘPUJE DO TWORZENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.	
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	OKRES 2009-2015	CEL: WSPIERANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH WPŁYWAĆ NA POPRAWĘ JAKOŚCI ŻYCIA NA OBSZARACH WIEJSKICH PRZEZ ZASPOKOJENIE POTRZEB SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH MIESZKAŃCÓW WSI. PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ JEST DOKUMENTEM O CHARAKTERZE PLANOWANIA STRATEGICZNEGO I MA NA CELU STWORZENIE SZCZEGÓŁOWEJ KONCEPCJI I WIZJI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI.
IMIELIN	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IMIELIN	W TRAKCIE OPRACOWANIA NOWEGO PROGRAMU TERMIN REALIZACJI 31.10.2014R.	-
KOBIÓR	PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KOBIÓR	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: IV KWARTAŁ 2014 R.	REWITALIZACJA OBIEKTÓW MIESZKALNYCH PO BYŁYCH ZAKŁADACH DRZEWNYCH PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO ORAZ OBIEKTÓW NA DWORCA PKP WRAZ Z TERENAMI PRZYLEGŁYMI
LĘDZINY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	2005 – 2013 PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: 2014 R.	ODNOWA, INTEGRACJA I AKTYWIZACJA ZDEGRADOWANYCH, POGÓRNICZYCH I POWOJSKOWYCH TERENÓW GMINY POPRZEZ: · PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ CELEM PRZYWRÓCENIA OBSZAROM POPRZEMYSŁOWYM UTRACONYCH FUNKCJI · NADANIE NOWYCH FUNKCJI ZDEGRADOWANYM PRZESTRZENIOM MIEJSKIM, TERENOM

			POGÓRNICZYM I POWOJSKOWYM · ZACHĘCANIE DO ROZWIJANIA NOWYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I WSPIERANIE INICJATYW PROWADZĄCYCH DO UTWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, · WSPÓŁDZIAŁANIE ŚRODOWISK I INSTYTUCJI ORAZ AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA I ZAPOBIEGANIA PATOLOGIOM SPOŁECZNYM, · AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISK KULTURALNYCH, EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH STANOWIĄCYCH ZAPLECZE KULTURALNE I TURYSTYCZNE.
ŁAZISKA GÓRNE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI W GMINIE ŁAZISKA GÓRNE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: III KWARTAŁ 2015 R.	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PROGRAMU
MIKOŁÓW	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA MIKOŁÓW NA LATA 2010-2015.	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2010 – 2015 PLANUJE SIĘ AKTUALIZACJĘ DOKUMENTU W TERMINIE 2014/2015.	KOMPLEKSOWA MODERNIZACJA I ZABUDOWA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, REWALORYZACJA ZABYTKÓW NA WYBRANYCH OBSZARACH MIASTA BEZPOŚREDNIO POWIĄZANA Z ROZWOJEM GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM ORAZ ZACHOWANIEM ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA. PROGRAM ZAKŁADA REALIZACJĘ OK. 70 INWESTYCJI O CHARAKTERZE EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZYM I TURYSTYCZNYM, SPORTOWO-REKREACYJNYM I INNE.
ORNONTOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ORNONTOWICE 2008-02014	2008-2014	CEŁ GŁÓWNY: WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH POPRZEZ LIKWIDACJĘ ISTOTNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNO – GOSPODARCZYCH I PRZYWRÓCENIE ŁADU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ. CELE SZCZEGÓŁOWE: - PODNIESIENIE ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, -PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA, - ODNOWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH I WYPOSAŻENIE ICH W NOWE FUNKCJE, - STWORZENIE INFRASTRUKTURY DO BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWEGO SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU, - STWORZENIE PODSTAW INFRASTRUKTURALNYCH DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, -DYWERSYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, - PODNIESIENIE OFERTY USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW I PRZEJEZDNYCH, A TAKŻE PODNIESIENIE JAKOŚCI TYCH USŁUG, - STWORZENIE BARDZIEJ KONKURENCYJNEJ OFERTY INWESTYCYJNEJ, - ZAPEWNIENIE KOMFORTOWYCH WARUNKÓW ŻYCIA OBECNYM I POTENCJALNYM MIESZKAŃCOM, - PRZECIWDZIAŁANIE STANOM GROŻĄCYM DEGRADACJĄ SPOŁECZNĄ, BEZRADNOŚCIĄ SPOŁECZNĄ, -OCHRONA DZIECI I MŁODZIEŻY, A TAKŻE RODZIN PRZED PORZUCENIEM, ZANIEDBANIEM, PRZEMOCĄ, UZALEŻNIENIAMI, DEPRAWACJĄ, WYKOLEJENIEM ORAZ PRZESTĘPCZOŚCIĄ, - INTEGRACJA PODMIOTÓW STANOWIĄCYCH BEZPOŚREDNIE OTOCZENIE WYCHOWAWCZE DZIECKA ORAZ PREWENCJA, REDUKCJA, LIKWIDACJA CZYNNIKÓW DEZORGANIZUJĄCYCH ŚRODOWISKO WYCHOWAWCZE DZIECI

			I MŁODZIEŻY.
ORZESZE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	2010-2015 W TRAKCIE OPRACOWANIA NA LATA 2014-2022	CELEM LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI JEST WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. ZOSTANIE TO DOKONANE POPRZEZ LIKWIDACJĘ ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH NA OBSZARACH REWITALIZOWANYCH I PRZYWRACANIE ŁADU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ. REWITALIZACJA PRZYCZYNI SIĘ DO NADANIA M.IN. NOWYCH FUNKCJI GOSPODARCZYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH OBIEKTOM I TERENOM ZDEGRADOWANYM.
PAWŁOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY PAWŁOWICE	UCHWALONY 14.03.2008 R.	PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW POPRZEMYSŁOWYCH/POWOJSKOWYCH/POPEGEEROWSKICH ZAGOSPODAROWYWANIE PRZESTRZENI, W TYM BUDOWA, PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW NA CELE GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO OTOCZENIA, KOMPLEKSOWE PRZYGOTOWANIE TERENU PRZEZNACZONEGO POD DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ, Z WYŁĄCZENIEM INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ MIESZKAŃCOM. TWORZENIE I ROZBUDOWA SYSTEMÓW MONITORINGU W CELU PODNIESIENIA BEZPIECZEŃSTWA W PRZESTRZENIACH PUBLICZNYCH. ZASTĘPOWANIE AZBESTOWYCH ELEMENTÓW BUDYNKÓW WIELORODZINNYCH MIESZKALNYCH Z UTYLIZACJĄ AZBESTU.
PSZCZYNA	PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2007 – 2013	2007-2013	PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2007-2013” JEST ZGODNY Z KRAJOWYMI, REGIONALNYMI I LOKALNYMI PRIORYTETAMI I CELAMI ROZWOJOWYMI, ZAPISANYMI W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH. DOKUMENTY TE TWORZĄ RAMY FUNKCJONOWANIA ZARÓWNO SAMORZĄDU, JAK I PODMIOTÓW ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE JEGO DZIAŁANIA. „PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2007-2013” OBEJMUJE SWOIM ZAKRESEM CAŁY OBSZAR GMINY I DOTYCZY OKRESU PROGRAMOWANIA UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2007-2013. PLAN STANOWI ZAKTUALIZOWANĄ CZĘŚĆ POPRZEDNIEJ WERSJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2004-2006. PLAN ZOSTAŁ PRZYGOTOWANY W OPARCIU O WYTYCZNE MINISTERSTWA ROZWOJU REGIONALNEGO I ZALECENIA ZAWARTE W „REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007-2013”, ŁĄCZNIE Z DOKUMENTEM USZCZEGÓŁOWIAJĄCYM REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2007-2013
SUSZEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY SUSZEC	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2015 R. PLANOWANY OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2015 - 2022	- REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE GMINY SUSZEC ZARÓWNO POD KĄTEM INFRASTRUKTURALNYM JAK I SPOŁECZNYM
WYRY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI W GMINIE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA : III	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PROGRAMU

	WYRY	KWARTAŁ 2015 R.	
POWIAT BIERUŃSKO – LĘDZIŃSKI	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI POWIATU BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIEGO NA LATA 2005-2013	2005-2013 OPRACOWANIE AKTUALIZACJI LPR PLANOWANE JEST NA IV KW. 2014 R.	PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ (ODNOWA, REMONTY, RENOWACJE, MODERNIZACJE) CELEM PRZYWRÓCENIA OBSZAROM POPRZEMYSŁOWYM UTRACONYCH FUNKCJI, NADANIE NOWYCH FUNKCJI ZDEGRADOWANYM PRZESTRZENIOM MIEJSKIM (ADAPTACJA DLA FUNKCJI GOSPODARCZYCH, SPOŁECZNYCH, KULTURALNYCH, TURYSTYCZNYCH, ZDROWOTNYCH), ZACHĘCANIE DO ROZWIJANIA NOWYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, I WSPIERANIE INICJATYW GENERUJĄCYCH NOWE MIEJSCA PRACY, WSPÓŁDZIAŁANIE ŚRODOWISK I INSTYTUCJI NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA I ZAPOBIEGANIA PATOLOGIOM SPOŁECZNYM, AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISK KULTURALNYCH, EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH STANOWIĄCYCH ZAPLECZE KULTURALNE I TURYSTYCZNE, CELEM USPRAWNIENIA ICH DZIAŁALNOŚCI I AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.
GLIWICE	RAMOWY LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W GLIWICACH NA LATA 2005-2006 I NASTĘPNE, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA LIGOTY ZABRSKIEJ, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA SOŚNICY, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA ŁABĘD, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA KOPERNIKA, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA ŚRÓDMIEŚCIA, PROGRAM REWITALIZACJI TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH, POWOJSKOWYCH I POPEGEERowskich W MIEŚCIE GLIWICE	WSZYSTKIE DOKUMENTY SĄ OBOWIĄZUJĄCE, RAMOWY LPR ZOSTAŁ UCHWALONY W ROKU 2005, OPR DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIELNIC ZOSTAŁY UCHWALONE W ROKU 2008 – OD TEGO CZASU BYŁY 6 KROTNIE AKTUALIZOWANE – OSTANIA AKTUALIZACJA MIAŁA MIEJSCE W 2014 ROKU. PROGRAM REWITALIZACJI TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH ZOSTAŁ UCHWALONY W 2005 ROKU I ZAKTUALIZOWANY W 2012. OBECNIE CZEKAMY NA OSTATECZNE WYTYCZNE URZ. MARSZ. WOJ. ŚL / MIIR W ZAKRESIE PRZYGOTOWYWANIA LPR W NOWYM OKRESIE PROGRAMOWANIA UE W CELU ZAKTUALIZOWANIA DOKUMENTÓW.	CELEM OPRACOWAŃ JEST ANALIZA SYTUACJI W MIEŚCIE W ASPEKCIE DEGRADACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POSZCZEGÓLNYCH REJONÓW MIASTA, IDENTYFIKACJA OBSZARÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W NAJGORSZEJ SYTUACJI, WYMAGAJĄCYCH INTERWENCJI W ZAKRESIE ICH AKTYWIZACJI PRZY WSPÓŁUDZIALE PARTNERÓW SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, SŁUŻB MIEJSKICH ODPOWIEDZIALNYCH ZA SPRAWY ROZWOJU I UTRZYMANIA TKANKI MIEJSKIEJ. PONADTO DOKUMENTY ZAWIERAJĄ OPIS NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ POTRZEBNYCH DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO REWITALIZOWANYCH TERENÓW, PROPONOWANE SPOSOBY ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, PROPOZYCJE SPOSOBU ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI PROGRAMAMI A TAKŻE KILKULETNI PLAN FINANSOWY REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH. LISTA CELÓW ZIDENTYFIKOWANYCH W RAMACH PROGRAMU RAMOWEGO: CEL 1: „POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA I STANDARDÓW ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNYCH" CEL 1.1. ZWIĘKSZANIE KAPITAŁU URBANISTYCZNEGO OBSZARÓW REWITALIZACJI CEL 1.2. PRZECIWDZIAŁANIE DEKAPITALIZACJI I DEGRADACJI ZASOBÓW CEL 1.3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ DLA AKTYWIZACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ OBSZARU REWITALIZACJI CEL 1.4. LIKWIDACJA UCIĄŻLIWOŚCI ŚRODOWISKOWYCH CEL 1.5. LIKWIDACJA UCIĄŻLIWOŚCI KOMUNIKACYJNYCH CEL 1.6. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ CEL 2: „TWORZENIE WARUNKÓW DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO" CEL 2.1. WZROST UDZIAŁU SEKTORÓW GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY ORAZ SEKTORA USŁUG W RYNKU PRACY I W DOCHODACH ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I USŁUG. CEL 2.2. ROZWÓJ ZASOBÓW I WZROST ATRAKCYJNOŚCI LOKALI UŻYTKOWYCH CEL 2.3. TWORZENIE WARUNKÓW DLA RÓŻNORODNOŚCI BRANŻOWEJ ZAKŁADÓW I ROZWOJU BRANŻ ZANIKAJĄCYCH CEL 2.4.

			PODNOSZENIE POZIOMU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW CEL 2.5. TWORZENIE NOWYCH, TRWAŁYCH MIEJSC PRACY CEL 2.6. ROZWÓJ USŁUG OBSŁUGI BIZNESU CEL 3: „WSPIERANIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU" CEL 3.1. WZROST POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW I WZROST WYKRYWALNOŚCI PRZESTĘPSTW CEL 3.2. PRZECIWDZIAŁANIE PERYFERYZACJI OSIEDLI (SYPIALNI MIEJSKICH) I ODPŁYWOWI ZAMOŻNIEJSZEJ CZĘŚCI MIESZKAŃCÓW CEL 3.3. PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI NIEUPRZYWILEJOWANYCH GRUP SPOŁECZNYCH CEL 3.4. ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNIEGO STANDARDU OPIEKI NAD OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI, STARSZYMI I CHORYMI ORAZ DZIEĆMI CEL 3.5. BUDOWANIE PŁASZCZYZNY WSPÓŁPRACY I PARTNERSTWA Z AKTYWNYMI SPOŁECZNIE MIESZKAŃCAMI (ZRZESZONYMI I NIEZRZESZONYMI) PONADTO W PROGRAMIE REWITALIZACJI OBSZARÓW POPRZEMYSŁOWYCH ZIDENTYFIKOWANO CEL STRATEGICZNYCH, KTÓRYM JEST ZAINICJOWANIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO PRZYWRÓCENIA LUB NADANIE NOWYCH FUNKCJONALNOŚCI ZDEGRADOWANYM TERENOM POPRZEMYSŁOWYM, POWOJSKOWYM ORAZ POPEGEEROWSKIM W CELU UTWORZENIA TRWAŁYCH MIEJSC PRACY I STYMULOWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI. PROGRAM W SWOIM ZAŁOŻENIU MA RÓWNIEŻ UŁATWIAĆ MONITOROWANIE I KOORDYNOWANIE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH PROWADZONYCH W MIEŚCIE.
GIERAŁTOWICE	PROGRAM REWITALIZACJA PARKU I ZABYTKOWEGO PAŁACU W PRZYSZOWICACH.	PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROGRAMU: 2016 ROK.	CELEM PROJEKTU JEST STWORZENIE MIEJSCA BĘDĄCEGO OŚRODKIEM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY GIERAŁTOWICE – MIEJSCEM SPOTKAŃ ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH. PRZEDMIOTEM PROJEKTU JEST REWITALIZACJA PARKU I ZABYTKOWEGO PAŁACU.
KNURÓW	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA OBSZARU STAREGO KNUROWA	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA : DO KOŃCA I KW. 2015	KONTYNUACJA PROCESU REWITALIZACJI OBJĘTEJ PROGRAMEM NA LATA 2010-13. REWITALIZACJA SPOŁECZNA OBSZARU STARY KNURÓW: AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH, PROGRAMY OCHRONNE OSÓB ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ, ROZWÓJ PARTNERSTWA INSTYTUCJONALNEGO Z SEKTOREM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH REWITALIZACJA GOSPODARCZA: POWOŁANIE AGENCJI PRACY, WSPARCIE SAMOZATRUDNIENIA, UTWORZENIE STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENACH TYPU BROWNFIELD REWITALIZACJA PRZESTRZENNA: REMONT ZDEGRADOWANYCH BUDYNKÓW Z PRZEZNACZENIEM NA LOKALE SOCJALNE, CENTRUM USŁUG I INICJATYW SPOŁECZNYCH, ODNOWA TKANKI URBANISTYCZNEJ, TERMOMODERNIZACJA, UPORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ WOKÓŁ ZESPOŁU BUDYNKÓW MIESZKALNYCH REJONU III KOLONII
PILCHOWICE	STRATEGIA ROZWOJU "GMINA PILCHOWICE 2020", W KTÓRYM SĄ OPISANE WSZYSTKIE PONIŻEJ WSKAZANE W ANKIECIE	DO 2020	

	OBSZARY.		
SOŚNICOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	2015	-
ZABRZE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH DLA MIASTA ZABRZE	2007 - 2015	REWITALIZACJA MIASTA ZABRZE W OBSZARZE PRZESTRZENNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM
BYTOM	PROGRAM REWITALIZACJI BYTOMIA NA LATA 2007-2020	2007-2020	CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI GOSPODARCZEJ MIASTA BYTOMIA JEST ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, WZROST DYNAMIKI ISTNIEJĄCYCH MAŁYCH I ŚREDNICH FIRM ORAZ WYSOKA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA I BIZNESOWA MIASTA. CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI SPOŁECZNEJ MIASTA BYTOM JEST RADYKALNE POLEPSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ WZMOCNIENIE SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ MIASTA. CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI KULTUROWEJ MIASTA BYTOMIA JEST ODNOWA HISTORYCZNEGO UKŁADU URBANISTYCZNEGO, ZACHOWANIE ZABYTKÓW PRZEMYSŁOWYCH ORAZ ODZYSKANIE POZYCJI JEDNEGO Z CENTRALNYCH MIAST AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ W DZIEDZINIE KULTURY, A TAKŻE ODBUDOWA KRAJOBRAZU I KLIMATU MIEJSKIEGO. CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI ŚRODOWISKOWEJ MIASTA BYTOMIA JEST ZDECYDOWANA POPRAWA EKOLOGICZNYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA I UMOŻLIWIENIE MIESZKAŃCOM ZDROWEGO I CZYNNEGO WYPOCZYNKU NA TERENACH ZIELONYCH MIASTA.
PIEKARY ŚLĄSKIE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE NA LATA 2008-2015 DLA OBSZARÓW MIEJSKICH I POPRZEMYSŁOWYCH	2008 - 2015	GŁÓWNYM CELEM „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI PIEKAR ŚLĄSKICH NA LATA 2008-2015 DLA OBSZARÓW MIEJSKICH I POPRZEMYSŁOWYCH" JEST SYSTEMOWE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, PRZYWRÓCENIE ŁADU PRZESTRZENNEGO, OŻYWIENIE GOSPODARCZE I ODBUDOWA WIĘZI SPOŁECZNYCH. CELEM STRATEGICZNYM NINIEJSZEGO PROGRAMU JEST: „PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ I PERYFERYZACJI PIEKAR ŚLĄSKICH W AGLOMERACJI ŚLĄSKIEJ".
KOCHANOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOCHANOWICE NA LATA 2007 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 ROKU	2007-2018	CELEM TEGO DOKUMENTU JEST ŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE W GMINIE REALIZOWANE W OPARCIU O ISTNIEJĄCE ZASOBY PRZYRODNICZE I KULTUROWE ORAZ DOBRA HISTORYCZNE, KTÓRYCH GMINA POSIADA WYJĄTKOWO DUŻO, POD KĄTEM WZMOCNIENIA DOTYCHCZASOWYCH PEŁNIONYCH PRZEZ NIĖ ZADAŃ LUB NADANIA IM NOWYCH FUNKCJI ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI LOKALNEJ. SZCZEGÓLNĄ UWAGĘ SKUPIONO NA PRZEDSIĘWZIĘCIACH WZMACNIAJĄCE POTENCJAŁ WYPOCZYNKOWO – REKREACYJNY GMINY, CO JEST ZGODNE Z JEJ NATURALNYMI I HISTORYCZNYMI UWARUNKOWANIAMI.
LUBLINIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA LUBLIŃCA NA LATA 2010—2015 – AKTUALIZACJA –	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 ROKU. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2010-2015. PLANOWANA AKTUALIZACJA 2014-2015	CEL SZCZEGÓŁOWY: DYNAMIZACJA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO LUBLIŃCA ORAZ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNO-KULTURALNEGO PO-PRZEZ WIELOPŁASZCZYZNOWĄ NEUTRALIZACJĘ ZJAWISK KRYZYSOWYCH NA TERENIE MIASTA. PRIORYTET OPERACYJNY-I) KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURALNO-PRZESTRZENNYM WARUNKUJĄCE

			OŻYWIENIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE MIASTA [SFERA PRZESTRZENNA]. PRIORYTET OPERACYJNY -II) DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ MIASTA ORAZ ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI [SFERA GOSPODARCZA]. PRIORYTET OPERACYJNY -III) WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH I AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA POPRZEZ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO [SFERA SPOŁECZNA]
LUBLINIEC	GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2012 – 2020.	PLANOWANA AKTUALIZACJA 2014-2015	CEL STRATEGICZNY: POMOC MIESZKAŃCOM POZOSTAJĄCYM BEZ PRACY I ICH RODZINOM W SAMOORGANIZOWANIU SIĘ I PODEJMOWANIU DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO WYJŚCIA Z IZOLACJI I POSZUKIWANIA PRACY. POMOC RODZINOM POZOSTAJĄCYM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ. INTEGRACJA SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU POPRZEZ ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN. SKOORDYNOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE WSZECHSTRONNEJ POMOCY OSOBOM W WIEKU EMERYTALNYM, SAMOTNYM I OSAMOTNIONYM ORAZ PRZEWLEKLE CHORYM. OBJĘCIE POMOCĄ W SZEROKIM ZAKRESIE OSÓB BEZDOMNYCH, NIEZARADNYCH ŻYCIOWO, UBOGICH, ZAGROŻONYCH PATOLOGIĄ. OGRANICZANIE ZJAWISK UZALEŻNIEŃ OD ALKOHOLU I SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH. STWORZENIE SYSTEMU PODNOSZENIA KWALIFIKACJI I SPRAWNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ ROZSZERZENIA KOMPETENCJI SŁUŻB SPOŁECZNYCH MIASTA.
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK	BUDYNKI I OBSZARY PODLEGAJĄCE REWITALIZACJI STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ POWIATU LUBLINIECKIEGO UMIESZCZONE SĄ W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA LUBLIŃCA.	
KATOWICE	„LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA KATOWICE NA LATA 2014-2015” (UCHWAŁA W SPRAWIE PRZYJĘCIA 'LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KATOWICE NA LATA 2014-2015' NR XLV/1059/14 Z DNIA 05.02.2014 R. ZE ZM.)	OBOWIĄZUJE W LATACH 2014-2015; STANOWI BEZPOŚREDNIĄ KONTYNUACJĘ „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI NA LATA 2007-2013”; PLANOWANA JEST AKTUALIZACJA PROGRAMU ZGODNIE Z WYTYCZNYMI URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WSL DLA PROGRAMÓW ORAZ ZGODNIE Z NOWYM PODEJŚCIEM DO REWITALIZACJI W NOWEJ PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ UNII EUROPEJSKIEJ, A TAKŻE POSZERZENIE HORYZONTU CZASOWEGO PROGRAMU.	WYZNACZA 13 OBSZARÓW REWITALIZACJI. CELE I ZADANIA LPR: - CPR.I. PRZYWRÓCENIE UTRACONYCH FUNKCJI CENTRUM MIASTA: ZPR.I.1. ROZWÓJ FUNKCJI METROPOLITALNYCH I USŁUG CENTROTWÓRCZYCH, ZPR.I.2. PORZĄDKOWANIE 'STAREJ' TKANKI URBANISTYCZNEJ, ZPR.I.3. POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH - CPR.II. ZACHOWANIE DZIEDZICTWA HISTORYCZNO – KULTUROWEGO NAJSTARSZYCH DZIELNIC MIASTA: ZPR.II.1. REWALORYZACJA OBIEKTÓW O WARTOŚCIACH ORAZ ZNACZENIU HISTORYCZNYM I ARCHITEKTONICZNYM, ZPR.II.2. ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU KULTUROWEGO I TURYSTYCZNEGO MIASTA,

			- CPR.III. REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH TERENÓW MIEJSKICH: ZPR.III.1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM M.IN. W ZAKRESIE WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH, BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO, OCHRONY ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ, ZPR.III.2. WZMOCNIENIE IDENTYFIKACJI MIESZKAŃCÓW Z MIASTEM, ZPR.III.3. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZMIANY STRUKTURY SPOŁECZNEJ W REWITALIZOWANYCH OBSZARACH - CPR.IV. REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH I POWOJSKOWYCH: ZPR.IV.1. STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU NOWYCH FORM AKTYWNOŚCI, GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ, KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ I TURYSTYCZNO - REKREACYJNEJ.
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE NA LATA 2007-2013	DOKUMENT JEST W DALSZYM CIĄGU OBOWIĄZUJĄCY. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI NA LATA NASTĘPNE BĘDZIE OPRACOWANY PO OPUBLIKOWANIU WYTYCZNYCH DO LPR DLA OBECNEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ.	GŁÓWNYM CELEM REWITALIZACJI JEST ODZYSKANIE DLA MIASTA ZDEGRADOWANYCH TERENÓW MIEJSKICH I POPRZEMYSŁOWYCH Z JEGO MIESZKAŃCAMI, FUNKCJAMI MIEJSKIMI ORAZ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYMI. CEL TEN ZOSTANIE OSIĄGNIĘTY POPRZEZ: 1. WSTRZYMANIE DEGRADACJI I ODBUDOWĘ INFRASTRUKTURY; 2. ODBUDOWĘ I/LUB ADAPTACJĘ DO NOWYCH FUNKCJI ZDEKAPITALIZOWANEJ SUBSTANCJI MIEJSKIEJ WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ; 3. WSTRZYMANIE I ZAPOBIEGANIE ROZWOJOWI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW MIASTA; 4. POWSTRZYMYWANIE PROCESÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO;BUDOWA INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ POWSTAWANIE I ROZWÓJ NOWYCH FUNKCJI DLA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW. 5. BUDOWA INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ POWSTAWANIE I ROZWÓJ NOWYCH FUNKCJI DLA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW.
ŚWIĘTOCHŁOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH ŚWIĘTOCHŁOWIC NA LATA 2007-2015 MIASTO PRZYSTĄPI W CZERWCU BR. DO OPRACOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DO ROKU 2030 – W NAJBLIŻSZYCH DNIACH ZOSTANIE WYŁONIONY W DRODZE PRZETARGU WYKONAWCA DOKUMENTU	2007-2015	1.WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH 2.TWORZENIE W ZDEGRADOWANYCH DZIELNICACH WARUNKÓW LOKALOWYCH I INFRASTRUKTURALNYCH DLA ROZWOJU MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 3.ROZWIĄZYWANIE W PROCESIE DIALOGU SPOŁECZNEGO ZJAWISK I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MARGINALIZUJĄCYCH I WYKLUCZAJĄCYCH, ZIDENTYFIKOWANYCH NA OBSZARACH REWITALIZACJI
RUDA ŚLĄSKA	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2007-2015 LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA RUDA ŚLĄSKA DO ROKU 2030	OKRES OBOWIĄZYWANIA DO ROKU 2015 PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA - GRUDZIEŃ 2014R.	1. PROJEKTY UJĘTE W PROGRAMIE MAJĄ NA CELU PODNIESIENIE RANGI MIASTA, POPRAWĘ WARUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO POPRZEZ WYKREOWANIE CENTRUM MIASTA, PODNIESIENIE JAKOŚCI ZDEGRADOWANEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ INWESTYCJE W TERENY I OBIEKTY POPRZEMYSŁOWE, CELEM PRZYWRÓCENIA IM ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ ROZWIJANIA NOWYCH FUNKCJI:

			GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH. WYZNACZA SIĘ STRATEGICZNE CELE: - CELE GOSPODARCZE – WZROST GOSPODARCZY I ZWIĘKSZENIE ZATRUDNIENIA, ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY I INNOWACJE, RESTRUKTURYZACJA I DYWERSYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ. - CELE SPOŁECZNE – POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, WZBOGACENIE TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ I PROCESY INTEGRACYJNE, ROZWÓJ USŁUG I ZASOBÓW SPOŁECZNYCH, WZROST MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ. - CELE ŚRODOWISKOWE – ZMNIEJSZENIE OBCIĄŻEŃ I POLEPSZENIE JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, ZACHOWANIE BIORÓŻNORODNOŚCI. - CELE INFRA-TECHNICZNE – PODNOSZENIE JAKOŚCI, ROZBUDOWA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. CELEM REWITALIZACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH JEST WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZLOKALIZOWANYCH NA TERENACH MIEJSKICH. W RAMACH DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE JEST WSPARCIE DLA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, PRZEDE WSZYSTKIM POWSTAŁYCH W WYNIKU PRZEMIAN RYNKOWYCH TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH ORAZ NISZCZEJĄCYCH I TRACĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ, CENTRÓW I DZIELNIC MIAST PODLEGAJĄCYCH PROCESOWI SUBURBANIZACJI. PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH DZIAŁANIA 6.2 REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH MUSZĄ WYNIKAĆ Z LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I BYĆ ZLOKALIZOWANE NA TERENIE MIASTA LICZĄCEGO POWYŻEJ 50 TYS. MIESZKAŃCÓW. GŁÓWNY NACISK POŁOŻONY JEST NA PODNOSZENIE WARTOŚCI SUBSTANCJI MIEJSKIEJ I NADAWANIE JEJ FUNKCJI GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH, CO WYNIKA Z LOKALIZACJI NA TERENIE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI. UZUPEŁNIENIEM TYCH DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO KOMPLEKSOWEJ REWITALIZACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, BĘDĄ RÓWNIEŻ INWESTYCJE W ZAKRESIE TKANKI MIESZKANIOWEJ. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI ZAWIERA PROJEKTY UKIERUNKOWANE NA INTEGRACJĘ ZDEGRADOWANYCH TERENÓW Z POZOSTAŁYMI OBSZARAMI MIASTA POPRZEZ: - PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ (PRZEBUDOWA, REMONTY, BUDOWA, ZASTĘPOWANIE AZBESTOWYCH ELEMENTÓW BUDYNKÓW MATERIAŁAMI MNIEJ SZKODLIWYMI) CELEM PRZYWRÓCENIA ZDEGRADOWANYM OBSZAROM UTRACONYCH FUNKCJI, - NADANIE NOWYCH FUNKCJI ZDEGRADOWANYM PRZESTRZENIOM MIEJSKIM (ADAPTACJA DLA FUNKCJI GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH,

			SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH), - ZACHĘCANIE DO ROZWIJANIA NOWYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I WSPIERANIE INICJATYW GENERUJĄCYCH NOWE MIEJSCA PRACY, - WSPÓŁDZIAŁANIE ŚRODOWISK I INSTYTUCJI NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI W MIEŚCIE, - AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISK KULTURALNYCH, EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH STANOWIĄCYCH ZAPLECZE KULTURALNE CZY TURYSTYCZNE, CELEM USPRAWNIENIA ICH DZIAŁALNOŚCI I AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ WOKÓŁ PROBLEMÓW DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ. 2. NIE DOTYCZY.
MYSŁOWICE	MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA MYSŁOWICE NA LATA 2008-2013 MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA MYSŁOWICE DO ROKU 2020	2008-2014 PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA - LIPIEC 2014 R.	CELEM PROGRAMU REWITALIZACJI JEST PRZYWRÓCENIE ŁADU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ORAZ PODNOSZENIE WARTOŚCI SUBSTANCJI MIEJSKIEJ POPRZEZ NADAWANIE I PRZYWRACANIE JEJ FUNKCJI GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH Z JEDNOCZESNYM NADANIEM JEJ WYSOKICH PARAMETRÓW JAKOŚCIOWYCH I ESTETYCZNYCH. DZIAŁANIA PROWADZĄCE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW REWITALIZACJI BĘDĄ PROWADZONE ZGODNIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, CZYLI Z DBAŁOŚCIĄ O OCHRONĘ STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO. ZASADNICZYM CELEM DZIAŁANIA JEST OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH, A TAKŻE WZBOGACENIE OFERTY KULTURALNEJ ORAZ POPRAWA OFERTY TURYSTYCZNEJ MIASTA. DZIAŁANIA TE BĘDĄ REALIZOWANE POPRZEZ: – REWITALIZACJĘ I ODNOWĘ ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH, W TYM DZIELNIC MIESZKANIOWYCH, – REWITALIZACJĘ I AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH POPRZEZ ZMIANĘ ICH DOTYCHCZASOWYCH FUNKCJI NA GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE. W TRAKCIE OPRACOWANIA
CHORZÓW	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI - OBOWIĄZUJĄCY	2009-2014,PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIASTA W 2009(ZMIANY UZUPEŁNIANE KOLEJNYMI UCHWAŁAMI)	PROGRAM UJMUJE TYPY REALIZOWANYCH OPERACJI I TAK: PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW POPRZEMYSŁOWYCH /POWOJSKOWYCH/POPEGEEROWSKICH ,ŁĄCZNIE Z ADAPTACJĄ NA CELE : GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE, WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO OTOCZENIA ,PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO LIKWIDACJI ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH LUB SPOŁECZNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM (ZA WYJĄTKIEM BUDYNKÓW MIESZKALNYCH), ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI MIEJSKICH ,W TYM BUDOWA, PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW NA CELE GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I

			KULTURALNE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO OTOCZENIA ,PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO LIKWIDACJI ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH LUB SPOŁECZNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM (ZA WYJĄTKIEM BUDYNKÓW O CHARAKTERZE MIESZKALNYM), UZUPEŁNIENIE I REMONT ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY, W TYM ZABUDOWY PLOMB ,REMONT UŻYTKOWANYCH ORAZ NIEZAGOSPODAROWANYCH BUDYNKÓW NA CELE: GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE ,WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO OTOCZENIA ,PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO LIKWIDACJI ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH LUB SPOŁECZNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM (ZA WYJĄTKIEM BUDYNKÓW O CHARAKTERZE MIESZKALNYM), KOMPLEKSOWE PRZYGOTOWANIE TERENU PRZEZNACZONEGO POD DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ , Z WYŁĄCZENIEM INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ MIESZKAŃCOM , TWORZENIE ROZBUDOWA SYSTEMÓW MONITORINGU W CELU PODNIESIENIA BEZPIECZEŃSTWA W PRZESTRZENIACH PUBLICZNYCH, ZASTĘPOWANIE AZBESTOWYCH ELEMENTÓW BUDYNKÓW WIELORODZINNYCH MIESZKALNYCH MATERIAŁAMI MNIEJ SZKODLIWYMI DLA ZDROWIA CZŁOWIEKA ,TYLKO WRAZ Z UTYLIZACJĄ AZBESTU.
SOSNOWIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2010-2020	2010-2020	-
BĘDZIN	„PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA" OPRACOWANY W 2005 R. WRAZ Z AKTUALIZACJAMI W LATACH 2007 R., 2009 R., 2010 R. , 2013 R., 2014.	PLANOWANE OPRACOWANIE TEKSTU JEDNOLITEGO „PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA" W 2015 R.	W PROGRAMIE REWITALIZACJI PRZYJĘTO NASTĘPUJĄCE OGÓLNE CELE STRATEGICZNE: 1.GOSPODARCZY – ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ PRZEKSZTAŁCENIE ŚRÓDMIEŚCIA W LOKALNE CENTRUM HANDLOWO-USŁUGOWE, A POPRZEZ TO ZAINTERESOWANIE INWESTORÓW TYM TERENEM I W EFEKCIE ZWIĘKSZENIE MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA. 2.SPOŁECZNY – PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEZ POPRAWĘ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO, STWORZENIE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z BOGATEGO PROGRAMU USŁUG PUBLICZNYCH, W TYM SZEROKIEJ OFERTY KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ POPRZEZ EFEKTYWNĄ WSPÓŁPRACĘ Z PARTNERAMI INSTYTUCJONALNYMI. 3.PRZESTRZENNY – TWORZENIE WARUNKÓW PRZESTRZENNYCH DLA ROZWOJU MIASTA POPRZEZ REWITALIZACJĘ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ WYKORZYSTANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH JAKIE POTENCJALNIE STWARZAJĄ TERENY MIEJSKIE.
BOBROWNIKI	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: 2014/2015	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 – 2015	1. PROGRAM ZARZĄDZANIA MIASTEM 3 REWITALIZACJA STAREGO MIASTA: DZIAŁANIE 1 – ROZBUDOWA I WYMIANA INFRASTRUKTURY

CZELADŹ	PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH CZELADZI NA LATA 2009 - 2015	2009 - 2015	TECHNICZNEJ STAREGO MIASTA; DZIAŁANIE 2 – PRZEBUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO DLA STAREGO MIASTA; DZIAŁANIE 3 – RENOWACJA UKŁADU URBANISTYCZNEGO STAREGO MIASTA WRAZ Z UPORZĄDKOWANIEM TERENÓW PRZYLEGŁYCH; DZIAŁANIE 4 – PROMOCJA TERENÓW PODDANYCH REWITALIZACJI, W TYM STARÓWKI. 2. PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO 2 ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW I OBIEKTÓW POPRZEMYSŁOWYCH: DZIAŁANIE 1 – ZAPOBIEGANIE DALSZEJ DEWASTACJI OBSZARÓW I OBIEKTÓW ORAZ ICH ZAGOSPODAROWANIE (WRAZ Z TERENAMI PRZYLEGAJĄCYMI) NA CELE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE. 3. PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO – REWITALIZACJA RZEKI BRYNICY I ZAGOSPODAROWANIE JEJ DOLINY NA CELE REKREACYJNO – SPORTOWE: DZIAŁANIE 1 – OGRANICZENIE ILOŚCI ZRZUCANYCH ŚCIEKÓW DO RZEKI – LIKWIDACJA WLOTÓW NIECZYSZCZONYCH ŚCIEKÓW I SKIEROWANIE ICH DO OCZYSZCZALNI, PRZEBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ W MIEŚCIE; DZIAŁANIE 2 – ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO RZEKI NA CELE REKREACYJNO – SPORTOWE WRAZ ZABUDOWĄ BAZY SPORTOWEJ. STWORZENIE W DOLINIE RZEKI SYSTEMU ŚCIEŻEK ROWEROWYCH I ICH POŁĄCZENIA ZE ŚCIEŻKAMI I SZLAKAMI W SĄSIEDNICH MIASTACH; DZIAŁANIE 3 – UDOSTĘPNIENIE CZĘŚCI TERENÓW W DOLINIE RZEKI BRYNICY POD DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ ZWIĄZANĄ Z REKREACJA I SPORTEM. CELE PROM: 1.OŻYWIENIE SPOŁECZNO – GOSPODARCZE ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW REWITALIZACJI; 2. POPRAWA WIZERUNKU MIASTA; 3. WZMOCNIENIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ MIESZKAŃCÓW; 4. POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W STAREJ ZABUDOWIE; 5. PORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH POD KĄTEM DOSTOSOWANIA DO WSPÓŁCZESNYCH WYMAGAŃ ORAZ POPRAWY ICH STRUKTURY (UCZYTELNIANIA); 6. ODNOWA I OCHRONA DZIEDZICTWA PRZEMYSŁOWEGO, KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO; 7. ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI; 8. POPRAWA WARUNKÓW PROWADZENIA I FUNKCJONOWANIA FIRM, W SZCZEGÓLNOŚCI MSP I MIKROPRZEDSIĘBIORSTW; 9. REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW DOTYCZĄCYCH PRZECIWDZIAŁANIU WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, ZAPOBIEGANIA PATOLOGIOM I DYSFUNKCJOM SPOŁECZNYM, POPRAWIE SYTUACJI NA RYNKU PRACY OSOBOM BEZROBOTNYM, AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, W TYM, PRZY WYKORZYSTANIU ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH DZIAŁAJĄCYCH W MIEŚCIE. TERENY REWITALIZACJI PROM:

			OBSZAR 1. STARE MIASTO OBSZAR 2 SATURN OBSZAR 3 STARE PIASKI OBSZAR 4. NOWIE MIASTO. DZIAŁY O KOMPLEMENTARNYCH PROBLEMACH REWITALIZACYJNYCH: STARE MIASTO I CENTRUM ADMINISTRACYJNO – USŁUGOWE; TERENY MIESZKANIOWE I OBSZARY DAWNYCH OSIEDLI I KOLONII ROBOTNICZYCH; TERENY PRZEMYSŁOWE.
DĄBROWA GÓRNICZA	„LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DĄBROWY GÓRNICZEJ DO ROKU 2020”	2014 – 2020 W TRAKCIE AKTUALIZACJA.	„LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA DO 2020 ROKU” UWZGLĘDNIA KOMPLEKSOWY, ZAPLANOWANY PROCES ZMIAN, PROWADZONY Z UDZIAŁEM RÓŻNYCH PARTNERÓW, POWIĄZANY Z USTALENIAMI WYNIKAJĄCYMI ZE STRATEGII ROZWOJU MIASTA. W PRAKTYCE NINIEJSZY PROGRAM REWITALIZACJI POWINIEN PRZYCZYNIAĆ SIĘ DO: WSPÓŁPRACY PRZEDSTAWICIELI SEKTORÓW: PUBLICZNEGO, BIZNESOWEGO I OBYWATELSKIEGO W RAMACH ZINTEGROWANYCH PROJEKTÓW ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH, WYPRACOWANIU I WDROŻENIU POLITYKI LOKALNEJ W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA PRZESTRZENIĄ MIEJSKĄ, W SZCZEGÓLNOŚCI REPREZENTACYJNYMI PRZESTRZENIAMI PUBLICZNYMI ORAZ NIERUCHOMOŚCIAMI POSIADAJĄCYMI STRATEGICZNE ZNACZENIE DLA ROZWOJU MIASTA, UMOŻLIWIENIE WYKREOWANIA ZESTAWU NARZĘDZI ORGANIZACYJNO-PRAWNYCH I FINANSOWYCH WSPOMAGAJĄCYCH PROCES WDRAŻANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH W MIEŚCIE, WYKORZYSTANIE MOŻLIWOŚCI ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM MONTAŻU FINANSOWEGO OPARTEGO NA NOWOCZESNYCH INSTRUMENTACH FINANSOWYCH, W TYM FUNDUSZU POWIERNICZYM JESSICA.
IRZĄDZE	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA	-	-
JAWORZNO	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA JAWORZNA DO 2013 R.	AKTUALIZACJA II POŁOWA 2014 ROKU	CELEM GŁÓWNYM JEST: PRZEPROWADZENIE, SŁUŻĄCEJ POPRAWIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, ODNOWY PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ OBSZARÓW KRYZYSOWYCH, ISTNIEJĄCYCH NA TERENIE JAWORZNA.
KROCZYCE	-	-	-
ŁAZY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA TERENIE GMINY ŁAZY NA LATA 2010-2015	2010-2015	GŁÓWNYM CELEM LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH GMINY ŁAZY JEST STWORZENIE PODSTAW DLA DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH, ZMIERZAJĄCYCH DO ZAPEWNIENIA OPTYMALNYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA MIASTA I GMINY. KOLEJNYM CELEM JEST ZASYGNALIZOWANIE KONIECZNOŚCI PODJĘCIA NA REWITALIZOWANYM TERENIE DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU POPRAWĘ STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I STWORZENIE JEJ ATRAKCYJNEGO WIZERUNKU, POPRZEZ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY MIEJSKIEJ. REWITALIZACJA

			PROGRAMU PRZYCZYNI SIĘ DO: OŻYWIENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO TERENÓW PODDANYCH PROCESOWI REWITALIZACJI; NADANIE REWITALIZOWANYM OBSZAROM NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH, KULTURALNYCH ORAZ REKREACYJNYCH; ZAPOBIEŻENIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I CYFROWEMU OSÓB GORZEJ SYTUOWANYCH; ZMNIEJSZENIA LICZBY BEZROBOTNYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA; PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PROGRAMEM REWITALIZACJI; ZATRZYMANIA DEGRADACJI OBSZARÓW I OBIEKTÓW OBJĘTYCH PROGRAMEM; POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ; WZMOCNIENIE SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ TERENÓW PKP Z POZOSTAŁYM OBSZAREM MIASTA.
MIERZĘCICE	PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW POWOJSKOWYCH	PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW POWOJSKOWYCH NA TERENIE GMINY REALIZOWANY W LATACH : 2005-2006 I 2007-2013	INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ SOŁECTWA MIERZĘCICE-OSIEDLE (ZAMIESZKAŁEJ PRZEDE WSZYSTKIM PRZEZ BYŁYCH PRACOWNIKÓW WOJSKA I ICH RODZINY) Z MIESZKAŃCAMI POZOSTAŁYCH SOŁECTW, STWORZENIA NOWYCH MOŻLIWOŚCI DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ DLA MIESZKAŃCÓW GMINY, WYKREOWANIE W SOŁECTWIE MIERZĘCICE-OSIEDLE LOKALNEGO CENTRUM KULTURY, PODNIESIENIE WALORÓW INWESTYCYJNYCH GMINY W KONTEKŚCIE BUDOWY WIELOFUNKCYJNEGO BOISKA SPORTOWEGO ORAZ CAŁOROCZNEGO BASENU, ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ GMINY, STWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY W GMINIE, DOSTOSOWANIE DO WYMAGAŃ UNII EUROPEJSKIEJ W PRZEDMIOTOWYM ZAKRESIE.
OGRODZIENIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2009-2015 – PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIEJSKIEJ NR XXXXII/259/2012	2009-2015	OBSZAR A 1.BUDOWA PLACU MIEJSKIEGO WRAZ Z ALEJĄ SPACEROWĄ 2.USUNIĘCIE AZBESTOWYCH POKRYĆ DACHOWYCH OBSZAR B 1.PRZEBUDOWA ZALEWU NA KRĘPIE OBSZAR C 1.USUNIĘCIE AZBESTOWYCH POKRYĆ DACHOWYCH 2.REWITALIZACJA TERENU BYŁEJ CEMENTOWNI „WIEK” OBSZAR D 1.REWITALIZACJA ZAMKU OGRODZIENIECKIEGO
PILICA	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PILICA NA LATA 2007-2013	2007-2013 (PLANOWANA AKTUALIZACJA W 2014R)	PRZYWRÓCENIE DAWNEJ ŚWIETNOŚCI MIASTA. PRZEBUDOWA ULIC W OBRĘBIE LOKACJI ŚREDNIOWIECZNEGO MIASTA; ODNOWA ELEWACJI ZABYTKOWYCH KAMIENIC W OBRĘBIE RYNKU; REKONSTRUKCJA XVI –WIECZNEGO RATUSZA; KONSERWACJA ZABYTKOWYCH KOŚCIOŁÓW; ODBUDOWA PARKU MIEJSKIEGO LIPIE; KONSERWACJA CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO I EWANGELICKIEGO; WDROŻENIE PROGRAMÓW PROMOCJI MIASTA
PORĘBA			
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	PROGRAM REWITALIZACJI POWIATU BĘDZIŃSKIEGO OBOWIĄZYWAŁ W LATACH 2010-2013. PRZEWIDYWANY TERMIN AKTUALIZACJI TO 2015 ROK.	

PSARY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY PSARY – ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR XLVIII/393/2010 RADY GMINY PSARY Z DNIA 28 PAŹDZIERNIKA 2010 ROKU	2009-2016	CELEM OGÓLNYM LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PSARY JEST ROZWÓJ GMINNEJ STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ KREOWANIE CENTRUM GMINY POPRZEZ: - KOMPLEKSOWĄ ODNOWĘ PRZESTRZENI GMINNEJ (KREOWANIE KORZYSTNEGO KLIMATU DLA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ RESTRUKTURYZACJA PRZEMYSŁU), JAK RÓWNIEŻ SPOŁECZNĄ (BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I SOCJALNE, OFERTĘ KULTURALNO-SPORTOWĄ, WSPIERANIE OSÓB POTRZEBUJĄCYCH). CELE SZCZEGÓŁOWE: BUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W RAMACH KOMPLEKSOWEJ REWITALIZACJI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ, UTWORZENIE TERENÓW POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE, USŁUGI I PRODUKCJĘ,. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ (W SZCZEGÓLNOŚCI EDUKACYJNĄ, REKREACYJNĄ I SPORTOWĄ), SŁUŻĄCE POPRAWIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, BUDOWA LUB MODERNIZACJA LOKALNEJ BAZY KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ, WZMOCNIENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE PSARY, INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ OCHRONY ŚRODOWISKA.
SIEWIERZ	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY SIEWIERZ	2007-2015	POTENCJALNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE 1. DZIAŁANIA PRZESTRZENNE (TECHNICZNO – MATERIALNE) CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI: - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE RESTRUKTURYZACJI PRZEMYSŁU, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE REMONTÓW I RENOWACJI ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ. 2. DZIAŁANIA GOSPODARCZE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI: - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU TURYSTYKI BĄDŹ INNYCH SEKTORÓW GOSPODARKI LOKALNEJ. 3. DZIAŁANIA SPOŁECZNE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI: - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE WALKI Z PATOLOGIAMI SPOŁECZNYMI, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ZAPOBIEGANIU ZJAWISKU BEZROBOCIA, - DZIAŁANIA NA RZECZ AKTYWIZACJI ŚRODOWISK DZIECIĘCYCH I MŁODZIEŻOWYCH.
SŁAWKÓW	PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SŁAWKOWA NA LATA 2005 - 2013	LATA 2005 – 2013 OBECNIE GMINA SŁAWKÓW JEST W TRAKCIE AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI	OGÓLNY CEL STRATEGICZNY: ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ PRZEKSZTAŁCENIE CENTRUM SŁAWKOWA W LOKALNĄ STREFĘ HANDLOWO – USŁUGOWĄ CO DOPROWADZI DO WZROSTU AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TYM TERENIE I W EFEKCIE DO ZWIĘKSZENIA MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA, PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEZ POPRAWĘ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, ZAPEWNIENIE

			BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO, STWORZENIE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z ROZWINIĘTEGO PROGRAMU USŁUG PUBLICZNYCH, W TYM SZEROKIEJ OFERTY KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ POPRZEZ EFEKTYWNĄ WSPÓŁPRACĘ Z PARTNERAMI INSTYTUCJONALNYMI, STWORZENIE WARUNKÓW PRZESTRZENNYCH DLA ROZWOJU MIASTA POPRZEZ REWITALIZACJĘ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ EFEKTYWNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ. I PRIORYTET STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO MIESZKAŃCOM MIASTA. DZIAŁANIA: WSPIERANIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH, POPRAWA WARUNKÓW SOCJALNYCH, AKTYWIZACJA, INTEGRACJA SPOŁECZNA ORAZ PODTRZYMANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ, BUDOWA SYSTEMU MONITORINGU W CENTRUM MIASTA, ROZWINIĘCIE SYSTEMU USŁUG OPIEKUŃCZYCH, PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO, STWARZANIE WARUNKÓW DO ZMNIEJSZENIA BEZROBOCIA, BUDOWA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ BEZPIECZEŃSTWA RUCHU, WZBOGACANIE OBSZARU O NOWE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ. II PRIORYTET STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE DOBREGO STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SUBSTANCJI BUDOWLANEJ I JEJ OTOCZENIA. DZIAŁANIA: PROWADZENIE REMONTÓW, MODERNIZACJI I RENOWACJI ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY, W TYM SZCZEGÓLNIE ZABUDOWY O WYSOKIEJ WARTOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ I ZNACZENIU HISTORYCZNYM, INWENTARYZACJA KOMUNALNYCH I PRYWATNYCH ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH, PODNIESIENIE STANDARDU KOMUNALNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ OPTYMALIZACJA ROZWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH, WYPOSAŻENIE OBSZARU MAŁĄ ARCHITEKTURĘ POSIADAJĄCĄ WYSOKI POZIOM TECHNICZNY I ESTETYCZNY, WSPIERANIE INICJATYW LOKALNYCH ZMIERZAJĄCYCH DO PODNIESIENIA STANDARDÓW SUBSTANCJI MIESZKANIOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIA ILOŚĆ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH. III PRIORYTET STRATEGICZNY: AKTYWIZACJA I WZROST KONKURENCYJNOŚCI MIASTA. DZIAŁANIA: WZMACNIANIE FUNKCJI HANDLOWO – USŁUGOWYCH I GOSPODARCZYCH CENTRUM MIASTA, BUDOWA SIECI I POWIĄZAŃ WSPÓŁPRACY PUBLICZNO – PRYWATNEJ, UAKTYWNIANIE I UDOSTĘPNIANIE DLA CELÓW INWESTYCYJNYCH LUB SPOŁECZNYCH NIEEFEKTYWNIE WYKORZYSTANYCH DZIAŁEK W CENTRUM MIASTA, REWITALIZACJA OBSZARÓW PRZEMYSŁOWYCH I POPRZEMYSŁOWYCH CENTRUM MIASTA, PODEJMOWANIE I WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI OTOCZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ. IV PRIORYTET STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO. DZIAŁANIA: ZACHOWANIE WALORÓW URBANISTYCZNO – ARCHITEKTONICZNYCH STAREJ ZABUDOWY, ODNOWIENIE INFRASTRUKTURY URBANISTYCZNEJ POD KATEM JEJ WIELOFUNKCYJNOŚCI, POPRAWA

			STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, REDUKCJA NISKIEJ EMISJI. V PRIORYTET STRATEGICZNY: KOMPLEKSOWA OFERTA ORAZ BAZA KULTURALNA, EDUKACYJNA, SPORTOWO – REKREACYJNA I TURYSTYCZNA. DZIAŁANIA: OŻYWIENIE MIEJSKICH TERENÓW SPORTOWO – REKREACYJNYCH I WYKORZYSTANIE ATRAKCYJNEGO OTOCZENIA, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ, SPORTOWO – REKREACYJNEJ, TURYSTYCZNEJ, WZROST ATRAKCYJNOŚCI PROPOZYCJI KULTURALNYCH I EDUKACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA, PROMOWANIE MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ I AKTYWIZOWANIE ŚRODOWISK TWÓRCZYCH MIASTA.
SZCZEKOCINY		NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD NA TERENIE GMINY NIE MA OBSZARÓW WYMAGAJĄCYCH REWITALIZACJI	
WŁODOWICE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI PLANU		
WOJKOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2010-2013	PROGRAM OPRACOWANY ZOSTAŁ NA LATA 2010-2013 Z KATALOGIEM ZADAŃ NA LATA NASTĘPNE. W 2013R. RADA MIEJSKA W WOJKOWICACH PODJĘŁA UCHWAŁĘ W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO AKTUALIZACJI PROGRAMU. PRACE W TRAKCIE.	W RAMACH PROGRAMU ZADANIA PODZIELONO NA 3 KATEGORIE: ZADANIA PRZESTRZENNE ZADANIA GOSPODARCZE ZADANIA SPOŁECZNE.
ZAWIERCIE	ZAKTUALIZOWANY „LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA TERENIE MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2007-2014” „STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZAWIERCIE 2025 PLUS” „ STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓa. SPOŁECZNYCH MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2014-2020”	2007-2014 2011 – 2025 2014-2020	PROGRAM STANOWI AKTUALIZACJĘ I KONTYNUACJĘ „ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA TERENIE MIASTA ZAWIERCIE 2007-13” ZA KLUCZOWE DLA ROZWOJU ZAWIERCIA UZNANE ZOSTAŁY 3 PRIORYTETY: 1. STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU FUNKCJI MIESZKALNEJ I TURYSTYCZNEJ W GMINIE – ZAWIERCIE: TU WARTO ZAMIESZKAĆ! 2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W MIEŚCIE – BIZNES ROZKRĘCA SIĘ W ZAWIERCIU! 3. BUDOWA ADMINISTRACYJNEGO, KULTUROWEGO I USŁUGOWEGO CENTRUM MIASTA – ZAWIERCIE: NOWOCZESNE I DYNAMICZNE! NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ I PRZEPROWADZONEJ ANALIZY SWOT OKREŚLONO NASTĘPUJĄCE CELE DLA MIASTA ZAWIERCIE: CEL STRATEGICZNY 1: SKUTECZNA INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW MIASTA ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM, ANGAŻUJĄCA MOŻLIWOŚCI PODMIOTÓW PUBLICZNYCH, SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH CEL STRATEGICZNY 2: OGRANICZENIE SKUTKÓW NIŻU DEMOGRAFICZNEGO POPRZEZ WSPARCIE RODZINY I POPRAWĘ

	„WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2012-2016”	2012-2016	WARUNKÓW JEJ FUNKCJONOWANIA. CEL STRATEGICZNY 3: ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG MEDYCZNYCH ORAZ SIECI WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SENIORÓW. CEL STRATEGICZNY 4: STWORZENIE WARUNKÓW DO ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW MIASTA W DZIAŁANIA KULTURALNE, SPORTOWE I EDUKACYJNE ORAZ KORZYSTANIA ZE WSPARCIA SPECJALISTÓW. CEL STRATEGICZNY 5: PRZECIWDZIAŁANIE SYTUACJOM KRYZYSOWYM PRZY WYKORZYSTANIU ZASOBÓW PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ MIESZKAŃCÓW MIASTA. TWORZENIE WARUNKÓW DO ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKANIOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZAWIERCIE
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM REWITALIZACJI OTOCZENIA BYŁEJ SZKOŁY W WOLI LIBERTOWSKIEJ NA LATA 2016 - 2018	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2010-2020	2010-2020	ZESTAWIENIE PROJEKTÓW W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI I JEGO AKTUALIZACJACH GŁÓWNY DOKUMENT LPR PRZEBUDOWA UL. MAŁACHOWSKIEGO I UL. WARNEŃCZYKA BUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO UL. OSTROGÓRSKA I UL. 1-GO MAJA URZĄDZENIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ PRZY UL. KORDONOWEJ ADAPTACJA ZAMKU SIELECKIEGO PRZEBUDOWA OBIEKTU 'MUZA' PRZEBUDOWA UL. CHEMICZNEJ DLA OBSŁUGI OBSZARU REWITALIZOWANEGO PRZEBUDOWA OBIEKTU BYŁEJ SZKOŁY (ENERGETYCZNE CENTRUM KULTURY) REWITALIZACJA ZABYTKOWEGO PARKU SCHOENA MONITORING MIASTA – ETAP III). BUDOWA DROGI ŁĄCZĄCEJ AL. MIRECKIEGO Z DZIELNICĄ MILOWICE I. PRZEBUDOWA UL. WOJSKA POLSKIEGO 2. PRZEBUDOWA UL. KOPALNIANEJ I UL. OKULICKIEGO 3. REWITALIZACJA TRÓJKĄTA TRZECH CESARZY ORAZ PRZYSTOSOWANIE BRZEGÓW PRZEMSZY DO CELÓW REKREACYJNO-TURYSTYCZNYCH 4. PRZEBUDOWA DRÓG W DZIELNICY KAZIMIERZ 5. PRZEBUDOWA UL. MACZKOWSKIEJ 5. PRZEBUDOWA UL. WILEŃSKIEJ

			7. POWIATOWY URZĄD PRACY („NA STARCIE”) 8. LOKALNA PROMOCJA AKTYWNYCH FORM WYPOCZYNKU I ZABAWY (MOPS) I AKTUALIZACJA PRZEBUDOWA OBIEKTU 'MUZA' – II ETAP HALA WYSTAWIENNICZO-SPORTOWA PRZY UL. MIEROSZEWSKICH (EXPO) PRZEBUDOWA PALMIARNI I CZĘŚCI ZOOLOGICZNEJ EGZOTARIUM ZUTOŚ UZGODNIONO ZAKRES I STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI Z RDOŚ I PWIOŚ WYKONANO OOS WYKONANO KONSULTACJE SPOŁECZNE KOMPLEKS HOTELOWO-BIUROWY „ZORNICA” REWITALIZACJA TERENÓW I OBIEKTÓW FABRYKI POLSKIE LINY CENTRUM SPORTOWE KAMIENICA PRZY UL. 3-GO MAJA SZPITAL WOJEWÓDZKI 0. BASEN W KLIMONTOWIE 1. SOSNOWIECKIE HOSPICJUM 2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI KOMPLEKSU SPORTOWEGO PRZY UL. MIRECKIEGO 3. PODNIESIENIE WARTOŚCI SUBSTANCJI BUDYNKU UM PRZY UL. 3-MAJA 33

4. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy transportowe, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	POLITYKA TRANSPORTOWA DLA MIASTA TYCHY	OD 2006 ROKU	- STWORZENIE WARUNKÓW DLA CORAZ BARDZIEJ SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO PRZEMIESZCZANIA OSÓB PRZY SPEŁNIENIU WYMOGÓW OGRANICZENIA UCIĄŻLIWOŚCI TRANSPORTU DLA ŚRODOWISKA
	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TYCHY 2020+	2014-2020+	- INTEGRACJA TRANSPORTU PUBLICZNEGO, - PROEKOLOGICZNE KSZTAŁTOWANIE WEWNĄTRZMIEJSKIEGO I REGIONALNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO, - USUWANIE NIEDOBORÓW PRZEPUSTOWOŚCI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ
	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO - GMINY TYCHY	DOKUMENT NA ETAPIE OPRACOWYWANIA	- SPRAWNE FUNKCJONOWANIE SYSTEMU PRZEWOZÓW ZBIOROWYCH GWARANTUJĄCE MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW W ZGODZIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
BIERUŃ	W DOKUMENCIE STRATEGIA ROZWOJU MIASTA BIERUNIA UJĘTO NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE TRANSPORTU.	2010-2020	CELE STRATEGICZNE: BIERUŃ SILNYM WĘZŁEM TRANSPORTOWO – LOGISTYCZNYM AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ; BIERUŃ MIASTEM UKSZTAŁTOWANEGO RUSZTU KOMUNIKACYJNEGO SKUTECZNIE SEPARUJĄCEGO RUCHY TRANZYTOWE OD WEWNĘTRZNEGO RUCHU MIEJSKIEGO; BIERUŃ MIASTEM BĘDĄCYM AKTYWNYM UCZESTNIKIEM ROZWOJU METROPOLITALNEJ INFRASTRUKTURY I USŁUG TRANSPORTU PUBLICZNEGO.
BOJSZOWY	STRATEGIA TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY BOJSZOWY	2003 – 2015, PRACE NAD NOWĄ STRATEGIĄ 2014/2015	CEL: TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY. DZIAŁANIA: DOKOŃCZENIE KANALIZACJI CAŁEJ GMINY JAKO CZYNNIK PRZECIWDZIAŁAJĄCY DEGRADACJI ŚRODOWISKA I PODNOSZĄCY JAKOŚĆ ŻYCIA. REALIZACJA PROGRAMU LIKWIDACJI NISKIEJ EMISJI.
CHEŁM ŚLĄSKI	STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI NA LATA 2004-2020	GMINA CHEŁM ŚLĄSKI NIE PLANUJE STWORZENIA ODRĘBNEJ STRATEGII TRANSPORTOWEJ, KWESTIE TRANSPORTOWE ZOSTANĄ UJĘTE W AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI, KTÓRA ZOSTANIE PRZEPROWADZONA W 2015R.	
IMIELIN	-	MIASTO JEST CZŁONKIEM KZK GOP KTÓRY OPRACOWYWAŁ PLAN TRANSPORTOWY	
KOBIÓR	1. PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO – MIASTA TYCHY	1. OKRES OBOWIĄZYWANIA: OD 27.02.2014 R. 2. W TRAKCIE UCHWALANIA W/W PLANY OBEJMUJĄ RÓWNIEŻ M.IN. PUBLICZNY TRANSPORT ZBIOROWY	1) PLANOWANIE ROZWOJU TRANSPORTU; 2) ORGANIZOWANIE PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO; 3) ZARZĄDZANIE PUBLICZNYM TRANSPORTEM ZBIOROWYM

	2. PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU ZBIOROWEGO POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	POMIĘDZY TYCHAMI, KOBIÓREM, PSZCZYNĄ I MIKOŁOWEM	
ŁAZISKA GÓRNE	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA DOT. TRANSPORTU ZAWARTE BĘDĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY ŁAZISKA GÓRNE NA LATA 2015-2022	BRAK DOKUMENTU
MIKOŁÓW	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO – GMINY TYCHY.	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2014 – 2020	- ORGANIZACJA TRANSPORTU PUBLICZNEGO NA OBSZARZE WŁAŚCIWYM DLA ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO – GMINY TYCHY; - PODJĘCIE WSPÓŁPRACY TARYFOWEJ Z KZK GOP; - ROZSZERZENIE WSPÓŁPRACY TARYFOWEJ Z KOLEJAMI ŚLĄSKIMI; - DALSZE ROZSZERZENIE ZAKRESU OBECNEGO POROZUMIENIA; MIĘDZYGMINNEGO - PROMOCJA TRANSPORTU ZBIOROWEGO ZACHĘCAJĄCA DO REZYGNACJI Z INDYWIDUALNEJ MOTORYZACJI.
ORZESZE	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO - GMINY TYCHY	PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XXXIX/806/14 RADY MIASTA TYCHY Z DNIA 27 LUTEGO 2014R. (OGŁOSZONY 10 MARCA 2014R. - DZ.URZ.WOJ.ŚL Z 2014R. POZ.1472) UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE PO UPŁYWIE 14 DNI OD DNIA JEJ OGŁOSZENIA - 24.03.2014R.	CEL PODSTAWOWY PLANU - SPRAWNE FUNKCJONOWANIE SYSTEMU PRZEWOZÓW ZBIOROWYCH GWARANTUJĄCE MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW W ZGODZIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. CELE POMOCNICZE PLANU: 1. ŚWIADCZENIE USŁUG PUBLICZNYCH W PRZEWOZACH ZBIOROWYCH W TAKI SPOSÓB, ABY TWORZYŁY ONE REALNĄ ALTERNATYWĘ DLA MOTORYZACJI INDYWIDUALNEJ, 2. INTEGRACJA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W WYMIARZE PRZESTRZENNYM I TWORZĄCYM SPÓJNĄ OFERTĘ Z UDZIAŁEM RÓŻNYCH FORM TRANSPORTU, W TYM PRZEWOZÓW KOLEJOWYCH ORAZ RÓŻNYCH KATEGORII PRZEWOZÓW: GMINNYCH, POWIATOWYCH I WOJEWÓDZKICH, 3. OGRANICZANIE NEGATYWNEGO WPŁYWU TRANSPORTU NA ŚRODOWISKO POPRZEZ WPROWADZANIE ROZWIĄZAŃ I TECHNOLOGII NAPĘDNYCH ZMNIEJSZAJĄCYCH HAŁAS ORAZ EMISJĘ ZANIECZYSZCZEŃ DO ŚRODOWISKA, NP. W POSTACI ROZWOJU PRZEWOZÓW TROLEJBUSOWYCH, 4. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TRANSPORTU PUBLICZNEGO, W TYM DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, 5. UTRZYMANIE MOBILNOŚCI NA TERENACH ZURBANIZOWANYCH POPRZEZ M.IN. OGRANICZANIE ZJAWISKA KONGESTII, 6. ORGANIZOWANIE I FINANSOWANIE PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO ZGODNIE Z ZASADAMI KONKURENCJI REGULOWANEJ, 7. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W TRANSPORCIE POPRZEZ ZMNIEJSZENIE LICZBY KOLIZJI I WYPADKÓW DROGOWYCH.
PSZCZYNA	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA GMINY PSZCZYNA	2014-2020 (DOKUMENTEM RAMOWY, NIE PRZYJĘTY PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY GMINY)	PLAN TRANSPORTOWY ZOSTAŁ OPRACOWANY W CELU ZAPEWNIENIA ZRÓWNOWAŻONEGO ORAZ UWZGLĘDNIAJĄCEGO OCZEKIWANIA SPOŁECZNE PROCESU ROZWOJU I ORGANIZOWANIA PRZEWOZÓW O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. PLAN JEST DOKUMENTEM UŁATWIAJĄCYM WŁADZOM SAMORZĄDOWYM

			PODEJMOWANIE DECYZJI, KTÓRE BĘDĄ WPŁYWAĆ NA PODNOSZENIE JAKOŚCI ORAZ ROZWÓJ TRANSPORTU. GMINNE PRZEWOZY MAJĄ DAWAĆ ZARÓWNO MOŻLIWOŚĆ PRZEMIESZCZANIA SIĘ OSOBOM, DLA KTÓRYCH INNA FORMA TRANSPORTU NIE JEST DOSTĘPNA, A TAKŻE KSZTAŁTOWAĆ ZACHOWANIA SPOŁECZNE W ZAKRESIE OGRANICZANIA RUCHU SAMOCHODOWEGO W MIEJSCACH, GDZIE ZATŁOCZENIE DRÓG STWARZA BARIERY DLA FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI ORAZ POWAŻNIE OBNIŻA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW. OPRACOWUJĄC PLAN TRANSPORTOWY PRZEDE WSZYSTKIM NALEŻY MIEĆ NA WZGLĘDZIE JEGO SZCZEGÓŁOWE CELE: - POPRAWĘ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ I JAKOŚCI TRANSPORTU, JAKO INSTRUMENTÓW POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA I USUWANIA BARIER ROZWOJOWYCH; - POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI FUNKCJONOWANIA SYSTEMU TRANSP. POPRZEZ ZWIĘKSZENIE WYDAJNOŚCI PRZY JEDNOCZESNYM OGRANICZENIU KOSZTÓW; - INTEGRACJĘ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO - WSPIERANIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI DANEGO OBSZARU; - POPRAWĘ BEZPIECZEŃSTWA POLEGAJĄCĄ NA REDUKCJI LICZBY WYPADKÓW ORAZ POPRAWĘ BEZPIECZENSTWA OSOBISTEGO PASAŻERÓW; - OGRANICZENIE NEGATYWNEGO WPŁYWU TRANSPORTU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.
WYRY	BRAK PROGRAMU	ZAGADNIENIA ODNOSZĄCE SIĘ DO TRANSPORTU BĘDĄ ZAWARTE W STRATEGII ROZWOJU GMINY WYRY	BRAK PROGRAMU
POWIAT MIKOŁOWSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NA LATA 2008-2015 1. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY DRÓG W TYM NAWIERZCHNI JEZDNI, CHODNIKÓW I ODWODNIENIA : ULICA PSZCZYŃSKA, KRAKOWSKA, KONSTYTUCJI 3-GO MAJA W MIKOŁOWIE ULICE MIKOŁOWSKA, ŚWIERCZEWSKIEGO, ORZESKA, BRADA W ŁAZISKACH GÓRNYCH ULICA ŚW. WAWRZYŃCA DO DW 925 W	2008-2015 OBOWIĄZUJĄCE	PRIORYTET III ŁAD PRZESTRZENNY I EKOROZWÓJ. OBSZAR STRATEGICZNY III-2 INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA. CEL STRATEGICZNY III-2-A ROZBUDOWA I SPRAWNE FUNKCJONOWANIE INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ. CELE OPERACYJNE: III-2-A1 MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH; III-2-A2 BUDOWA NOWYCH CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH; III-2-A3 WSPIERANIE DOBRYCH ROZWIĄZAŃ W ZAKRESIE TRANSPORTU ZBIOROWEGO. 1. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY DRÓG W TYM NAWIERZCHNI JEZDNI, CHODNIKÓW I ODWODNIENIA : ULICA PSZCZYŃSKA, KRAKOWSKA, KONSTYTUCJI 3-GO MAJA W MIKOŁOWIE ULICE MIKOŁOWSKA, ŚWIERCZEWSKIEGO, ORZESKA, BRADA W ŁAZISKACH GÓRNYCH ULICA ŚW. WAWRZYŃCA DO DW 925 W ORZESZU. 2. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY ULIC: JAŚKOWICKA,

	ORZESZU. 2. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY ULIC : JAŚKOWICKA, MARKSA, STUSKA, WOLNOŚCI W ORZESZU		MARKSA, STUSKA, WOLNOŚCI W ORZESZU
POWIAT PSZCZYŃSKI	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA - IV KWARTAŁ 2014 PLANOWANY OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2014-2020 (OSTATECZNY PLAN DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO ZOSTANIE PRZYJĘTY PO ZATWIERDZENIU PLANU TRANSPORTOWEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO) WRZESIEŃ 2011 - SIERPIEŃ 2014	PLAN TRANSPORTOWY ZOSTAŁ OPRACOWANY W CELU ZAPEWNIENIA ZRÓWNOWAŻONEGO ORAZ UWZGLĘDNIAJĄCEGO OCZEKIWANIA SPOŁECZNE PROCESU ROZWOJU I ORGANIZOWANIA PRZEWOZÓW O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.
KZK GOP	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU KOMUNIKACYJNEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO GÓRNOŚLĄSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO NA LATA 2013-20120 (DOKUMENT SPORZĄDZONY PRZEZ KZK GOP OBEJMUJE OBSZAR WSZYSTKICH GMIN UCZESTNICZĄCYCH W ZWIĄZKU)	OKRES OBOWIĄZYWANIA TO LATA 2013-2020 PLAN ZOSTAŁ PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR CXIX/12/2013 Z DNIA 24.04.2013 R. PRZEZ ZGROMADZENIE ZWIĄZKU KZK GOP	PLAN OBEJMUJE: 1. SIEĆ KOMUNIKACYJNĄ NA KTÓREJ JEST PLANOWANE WYKONYWANIE PRZEWOZÓW O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ 2. OCENĘ I PROGNOZY POTRZEB PRZEWOZOWYCH 3. PRZEWIDYWANE FINANSOWANIE USŁUG PRZEWOZOWYCH 4. PREFERENCJE DOTYCZĄCE WYBORU RODZAJU ŚRODKA TRANSPORTU 5. ZASADY ORGANIZACJI RYNKU PRZEWOZÓW 6. POŻĄDANY STANDARD USŁUG PRZEWOZOWYCH 7. PRZEWIDYWANY SPOSÓB ORGANIZACJI SYSTEMU INFORMACJI DLA PASAŻERA 8. KIERUNKI ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO.
GLIWICE	STRATEGIA ROZWOJU ZBIOROWEGO TRANSPORTU MIEJSKIEGO W GLIWICACH.	DOKUMENT JEST PODPORZĄDKOWANY STRATEGII ROZWOJU MIASTA STĄD OKRES OBOWIĄZYWANIA TO LATA 2010-2022	MISJĄ SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO JEST WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ROZWÓJ GLIWIC JAKO MIASTA KONKURENCYJNEGO I KREATYWNEGO POPRZEZ SPRAWNA OBSŁUGĘ TRANSPORTOWĄ REALIZOWANĄ ZA POMOCĄ NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII I EFEKTYWNEJ ORGANIZACJI PRZEWOZÓW., STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJOWE: 1. JAKOŚĆ I INTEGRACJA USŁUG TRANSPORTOWYCH 2. TECHNOLOGIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO 3. EFEKTYWNOŚĆ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO 4. ELASTYCZNOŚĆ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO
KNURÓW	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO KOMUNIKACYJNEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO GOP W KATOWICACH – UCHWAŁA NR CXIX/12/2013 ZGROMADZENIA KZK GOP Z DNIA 25.04.2013R. (DZ.URZ.WOJ.ŚL. Z 2013R. POZ. 3751)	NA CZAS NIEOKREŚLONY.	CELEM KZK GOP JEST EFEKTYWNE ŚWIADCZENIE USŁUG KOMUNIKACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW AGLOMERACJI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, PRZY REDUKCJI WPŁYWU TRANSPORTU NA ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO, REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA I HAŁASU, PODNOSZĄC PRZY TYM JAKOŚĆ ŚRODOWISKA MIEJSKIEGO I WIZERUNEK MIAST
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODRĘBNYCH		

	STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE	2008-2020	INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ TRANSPORTOWĄ I KOMUNIKACYJNĄ, PROGRAM MODERNIZACJI KOMUNIKACJI TRAMWAJOWEJ
POWIAT GLIWICKI	W PRZYGOTOWANIU PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU GLIWICKIEGO (PLAN TRANSPORTOWY) STAN PRZYGOTOWANIA – PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH. PLANOWANE PRZYJĘCIE- CZERWIEC 2014	2014 – 2020 Z PROGNOZĄ ZMIAN DO 2030	OKREŚLENIE POŻĄDANEGO STANU TRANSPORTU PUBLICZNEGO W POWIECIE GLIWICKIM
PIEKARY ŚLĄSKIE	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO DLA OBSZARU KOMUNIKACYJNEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO GÓRNOŚLĄSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO NA LATA 2013-2020	2013-2020	CELEM PLANU JEST USTALENIE KIERUNKÓW ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO. STRUKTURA STRATEGII KZK GOP OBEJMUJE OKREŚLENIE WIZJI I MISJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA.
LUBLINIEC	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA LUBLIŃCA NA LATA 2010-2020 – AKTUALIZACJA –	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 ROKU. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2010-2020. PLANOWANA AKTUALIZACJA 2014 - 2015	CEL STRATEGICZNY: DYNAMIZACJA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO LUBLIŃCA ORAZ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNO-KULTURALNEGO PO-I) WYKORZYSTANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH MIASTA ORAZ POTENCJAŁU TURYSTYCZNO-REKREACYJNEGO I KULTURALNO-HISTORYCZNEGO PO-II) AKTYWIZACJA EKONOMICZNA MIASTA DZIĘKI PODNIESIENIU KONKURENCYJNOŚCI I TRWAŁEJ REORGANIZACJI STRUKTURY GOSPODARCZEJ PO-III) POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI MIEJSKIEJ POPRZEZ KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA O CHARAKTERZE INFRASTRUKTURALNO-ARCHITEKTONICZNYM. K3.2 — ROZBUDOWA I OPTYMALIZACJA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA PO-IV) WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH, AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO. PO-V) POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA MIASTEM.
LUBLINIEC	PLANU ROZWOJU SIECI DROGOWEJ NA TERENIE GMINY LUBLINIEC NA LATA 2013 – 2015	DOKUMENT OPRACOWANY W 2013. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2013-2015	CELEM OPRACOWANIA JEST OKREŚLENIE PLANU ROZWOJOWEGO DRÓG GMINNYCH W GMINIE LUBLINIEC, UWZGLĘDNIAJĄC NASTĘPUJĄCE CZYNNIKI: - ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE KOMUNIKACJI DROGOWEJ LOKALNEJ, W TYM ROZBUDOWA DRÓG, - PODNOSZENIE STANDARDÓW DRÓG GMINNYCH POPRZEZ ICH PRZEBUDOWĘ, - POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU NA DROGACH, - POPRAWA PŁYNNOŚCI RUCHU DROGOWEGO, ZE SZCZEGÓLNYM

			UWZGLĘDNIENIEM CENTRUM MIASTA LUBLINIEC.
POWIAT LUBLINIECKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU LUBLINIECKIEGO NA LATA 2014-2025 PROGRAM TRANSPORTOWY - BRAK	DATA OPRACOWANIA DOKUMENTU IV KW. 2014 ZGODNIE Z ART. 9 USTAWY Z DNIA 16 GRUDNIA 2010 R. O PUBLICZNYM TRANSPORCIE ZBIOROWYM (DZ.U. Z 2011 R. NR 5, POZ. 13 Z PÓŹN. ZM.) PLAN TRANSPORTOWY OPRACOWUJE POWIAT LICZĄCY CO NAJMNIEJ 80 000 MIESZKAŃCÓW – W ZAKRESIE LINII KOMUNIKACYJNEJ ALBO SIECI KOMUNIKACYJNEJ W POWIATOWYCH PRZEWOZACH PASAŻERSKICH. POWIAT LUBLINIECKI ZGODNIE Z DANYMI GUS ZA ROK 2013 LICZY 77347 MIESZKAŃCÓW.	BRAK DANYCH
KATOWICE	WIELOLETNI PLAN ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO MIASTA KATOWICE	OPRACOWANIE PLANU ZOSTAŁO ZLECONE. TERMIN JEGO WYKONANIA MIJA W GRUDNIU 2015 R. STANOWI ONO REALIZACJĘ UCHWAŁY NR XLVI/1070/14 RADY MIASTA KATOWICE Z DNIA 26 LUTEGO 2014R. (Z PÓŹN. ZM.)	PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWOJU INFRASTRUKTURY ORAZ ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO MIASTA KATOWICE: WSKAZANIE PRZEBIEGU PODSTAWOWYCH KORYTARZY TRANSPORTOWYCH (PRZEBIEG INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ LINIOWEJ) ORAZ LOKALIZACJI WĘZŁÓW TRANSPORTOWYCH (LOKALIZACJA INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ PUNKTOWEJ), DLA ROZWIĄZANIA NAJISTOTNIEJSZYCH PROBLEMÓW FUNKCJONALNYCH W OBSŁUDZE TRANSPORTOWEJ OBSZARU MIASTA KATOWICE W ZAKRESIE POŁĄCZEŃ WEWNĘTRZNYCH, W PERSPEKTYWIE DO 2020 ROKU, WSKAZANIE ROZWIĄZAŃ INFRASTRUKTURALNYCH LINIOWYCH I PUNKTOWYCH DLA WYZNACZONYCH PODSTAWOWYCH KORYTARZY I WĘZŁÓW TRANSPORTOWYCH, NAJBARDZIEJ OPTYMALNYCH POD WZGLĘDEM FUNKCJONALNYM, EKONOMICZNYM, PRZESTRZENNYM I WYKORZYSTANIA ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ, Z UWZGLĘDNIENIEM OBOWIĄZUJĄCYCH UWARUNKOWAŃ ORGANIZACYJNYCH, FORMALNYCH, FINANSOWYCH ORAZ UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH, W PERSPEKTYWIE DO 2020 ROKU, WSKAZANIE PODSTAWOWYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W ZAKRESIE TRANSPORTU INDYWIDUALNEGO, REALNYCH FINANSOWO DLA MIASTA KATOWICE DO 2020 ROKU, WRAZ Z SZACUNKAMI KOSZTÓW ORAZ WSKAZANIEM REALNYCH ŹRÓDEŁ I SKALI ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA ICH REALIZACJI, WSKAZANIE PODSTAWOWYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W ZAKRESIE TRANSPORTU ZBIOROWEGO, REALNYCH FINANSOWO DLA MIASTA KATOWICE DO 2020 ROKU, WRAZ Z SZACUNKAMI KOSZTÓW ORAZ WSKAZANIEM ŹRÓDEŁ I SKALI ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA ICH REALIZACJI, WSKAZANIE PODSTAWOWYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W ZAKRESIE INTEGRACJI TRANSPORTU ZBIOROWEGO I INDYWIDUALNEGO, REALNYCH FINANSOWO DLA MIASTA KATOWICE DO 2020 ROKU, WRAZ Z SZACUNKAMI KOSZTÓW ORAZ WSKAZANIEM ŹRÓDEŁ I SKALI ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA ICH REALIZACJI.
ŚWIĘTOCHŁOWICE	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU KZK GOP	2013 - 2020	ŚLĄSKA KARTA USŁUG PUBLICZNYCH SYSTEM DYNAMICZNEJ INFORMACJI PASAŻERSKIEJ

MYSŁOWICE	PROGRAM ROZWOJU TRANSPORTU DLA MIASTA MYSŁOWICE	MIASTO ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO OPRACOWANIA – TERMIN NIEZNANY	N/D
BĘDZIN	PROGRAM TRANSPORTOWY OPRACOWUJE ORGANIZATOR TRANSPORTU, W NASZYM PRZYPADKU JEST TO KZK GOP	-	-
BOBROWNIKI	-	--	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 - 2015	1. PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO 4 – ROZWÓJ UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA: DZIAŁANIE 1 – BUDOWA NOWYCH POŁĄCZEŃ MIASTA Z SIEMIANOWICAMI, KATOWICAMI I SOSNOWCEM; DZIAŁANIE 2 – BUDOWA PUNKTU PRZESIADKOWEGO PARK&RIDE; DZIAŁANIE 3 – MIEJSKI UKŁAD DROGOWY – UDROŻNIENIE POŁĄCZEŃ DROGOWYCH WEWNĄTRZ MIASTA ORAZ ŁĄCZĄCYCH CZELADŹ Z OKOLICZNYMI MIASTAMI. 2. PROGRAM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 3 MODERNIZACJE ISTNIEJĄCYCH DRÓG I SKRZYŻOWAŃ: DZIAŁANIE 1 – POPRAWA STANU NAWIERZCHNI DRÓG I CHODNIKÓW; DZIAŁANIE 2 – POPRAWA ORGANIZACJI I BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO; DZIAŁANIE 3 – UPORZĄDKOWANIE I ROZBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO W MIEŚCIE.
DĄBROWA GÓRNICZA	POLITYKA ROWEROWA MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA	2014 – BEZTERMINOWO	GŁÓWNYM CELEM STRATEGICZNYM POLITYKI ROWEROWEJ MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA JEST OSIĄGNIĘCIE CO NAJMNIEJ 15 % UDZIAŁU RUCHU ROWEROWEGO DO ROKU 2020 W OGÓLNEJ LICZBIE PODRÓŻY REALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA. W KONSEKWENCJI REALIZOWANE BĘDĄ NASTĘPUJĄCE STRATEGICZNE CELE TOWARZYSZĄCE: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU, REDUKCJA ZAGROŻEŃ MOTORYZACYJNYCH I PROBLEMÓW Z PARKOWANIEM, SKRÓCENIA CZASU PRZEMIESZCZANIA W MIEŚCIE, POPULARYZACJI PROEKOLOGICZNYCH ZACHOWAŃ TRANSPORTOWYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA, POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI ŻYCIOWEJ W MIEŚCIE – MINIMALIZACJA HAŁASU I ILOŚCI ZANIECZYSZCZEŃ, ZMNIEJSZENIE ZAPOTRZEBOWANIA NA PRZESTRZEŃ KOMUNIKACYJNĄ, POPRAWA KONDYCJI FIZYCZNEJ UŻYTKOWNIKÓW ROWERÓW.
	„ZINTEGROWANY PLAN ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO DLA MIAST DĄBROWA GÓRNICZA, SOSNOWIEC I BĘDZIN”	2005 – BEZTERMINOWO	PRACE PROWADZONE NAD ZINTEGROWANYM PLANEM ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO PROWADZONE SĄ MIĘDZY INNYMI W ZWIĄZKU Z PODEJMOWANIEM STARAŃ O POZYSKANIE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ. NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH ANALIZ STANU WYJŚCIOWEGO OKREŚLONE ZOSTAŁY CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO. NA PODSTAWIE TEJ ANALIZY OSZACOWANO ZADANIA, Z PODZIAŁEM NA KRÓTKOTERMINOWE DO ROKU 2006 ORAZ Z PERSPEKTYWĄ DŁUGOTERMINOWĄ PO ROKU 2006, NIEZBĘDNE DO REALIZACJI, KTÓRE BEZPOŚREDNIO WPŁYNĄ NA POPRAWĘ JAKOŚCI

			OFEROWANYCH USŁUG PRZEWOZOWYCH. DLA OKREŚLONYCH CELÓW, KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I ZADAŃ WYMIENIONYCH W ZINTEGROWANYM PLANIE ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO OKREŚLONE ZOSTAŁY WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ, A TAKŻE ZAPROPONOWANY ZOSTAŁ SYSTEM MONITORINGU. PROPONOWANA KONTROLA REALIZACJI PLANU JEST WAŻNYM ELEMENTEM STRATEGICZNYM DAJĄCYM MOŻLIWOŚĆ CIĄGŁEGO ŚLEDZENIA ZMIAN WYMAGAŃ PASAŻERÓW, A TAKŻE DAJĄCA MOŻLIWOŚĆ PODEJMOWANIA SZYBKICH DECYZJI MAJĄCYCH WPŁYW NA DALSZY ROZWÓJ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ.
IRZĄDZE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI DO PROGRAMÓW I STRATEGII	-	-
JAWORZNO	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO (PZRPTZ) DLA M. JAWORZNO – STUDIUM KOMUNIKACYJNE JAWORZNA 2003 ANALIZA ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO W KONTEKŚCIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA JAWORZNA – ANEKS DO SK JAWORZNA 2012 PLAN MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ 2014	DOKUMENT GOTOWY DO UCHWALENIA – DO 2020 DOKUMENT OBOWIĄZUJĄCY – PLAN INWESTYCYJNY DO 2030 DOKUMENT GOTOWY – FAZA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH – DO 2020	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ, BUDOWA TRAKCJI TRAMWAJOWEJ, URUCHOMIENIE CENTRUM PRZESIADKOWEGO SZCZAKOWA, DOKOŃCZENIE BUDOWY OBWODNICY PÓŁNOCNEJ, BUDOWA I INTEGRACJA DRÓG DLA ROWERÓW, KAMERALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA, OGRANICZENIE DOSTĘPNOŚCI PRZEZ SAMOCHODY
KROCZYCE	-	-	-
ŁAZY	-	-	-
MIERZĘCICE	BRAK	-	-
OGRODZIENIEC	NIE DOTYCZY	NIE DOTYCZY	NIE DOTYCZY
PILICA	BRAK	-	-
PORĘBA	-	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	STOSOWNE DOKUMENTY PRZYGOTUJE KZK GOP	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-
SIEWIERZ	-	-	-
SŁAWKÓW	BRAK	-	-
SZCZEKOCINY	-	NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD: DOKUMENT POWINIEN BYĆ OPRACOWANY I UCHWALONY PRZEZ SAMORZĄDY MIAST O LICZBIE LUDNOŚCI PONAD 50 TYS.	NIE DOTYCZY
WŁODOWICE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI DO PROGRAMÓW I STRATEGII	-	-
WOJKOWICE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2000-2010	W 2013R. RADA MIEJSKA W WOJKOWICACH PODJĘŁA UCHWAŁĘ W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO OPRACOWANIA NOWEJ STRATEGII ROZWOJU MIASTA. OBECNIE DOKUMENT JEST W TRAKCIE PRZYGOTOWANIA. PLANOWANY TERMIN	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWYWANIA

	STRATEGIA ROZWOJU SUBREGIONU CENTRALNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ROZWOJU TRANSPORTU MIEJSKIEGO WRAZ ZE STRATEGIĄ DLA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH (ZIT)	PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIEJSKĄ: WRZESIEŃ 2014R. 2014-2020	1/ SYSTEM TRANSPORTU MIEJSKIEGO OPARTY NA NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURZE I NOWOCZESNYCH ŚRODKACH TRANSPORTU. 2/ ZINTEGROWANY, WYSOKIEJ JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU USŁUG PUBLICZNEGO TRANSPORTU MIEJSKIEGO . 3/ INNOWACYJNY, BEZPIECZNY I ELASTYCZNY TRANSPORT MIEJSKI
ZAWIERCIE	„PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA GMINY ZAWIERCIA”	OD 2014 – DO NADAL	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA GMINY ZAWIERCIA ORAZ GMIN SĄSIADUJĄCYCH, Z KTÓRYMI GMINA ZAWIERCIE ZAWARŁA POROZUMIENIE SŁUŻY ORGANIZACJI PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W REGIONIE.
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO NA LATA 2011-2020	2011-2020	DZIAŁANIE 2.1.1. BUDOWA I REMONT DRÓG POWIATOWYCH, W TYM SZCZEGÓLNIE O ZNACZENIU ZWIĘKSZAJĄCYM DOSTĘPNOŚĆ DO CENTRÓW SKUPIAJĄCYCH MIEJSCA PRACY I POPRAWIAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWO KOMUNIKACJI ORAZ DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO W POWIECIE. DZIAŁANIE 2.1.2. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY OKOŁO DROGOWEJ (CHODNIKI, PARKINGI, ŚCIEŻKI ROWEROWE, OŚWIETLENIE ULICZNE), W TYM W RAMACH PARTNERSTWA PUBLICZNO- PUBLICZNEGO (GMINA – POWIAT). DZIAŁANIE 2.1.3. ROZWÓJ PRZEWOZÓW REGIONALNYCH. DZIAŁANIE 4.1.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI WEWNĘTRZNEJ OPARTEJ NA DROGACH LĄDOWYCH ORAZ INFRASTRUKTURZE LINII KOLEJOWYCH.
ŻARNOWIEC	NIE DOTYCZY	-	-
SOSNOWIEC	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY I TABORU AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWEGO NA TERENIE PODREGIONU SOSNOWIECKIEGO – ETAP II – BUDOWA I ROZBUDOWA MAŁYCH WĘZŁÓW PRZESIADKOWYCH	ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA AKTUALIZACJI DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT ORAZ DOKUMENTACJI DLA ROZSZERZONEGO ZAKRESU (PRZEBUDOWA ZATOKI AUTOBUSOWEJ). JST POSIADA PRZYJĘCIE ZGŁOSZENIA NR 437/09 Z DNIA 22.12.2009R. WYDANE PRZEZ PREZYDENTA MIASTA SOSNOWCA; ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT.	PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. 3 MAJA – UL. PARKOWA (CWK) W SOSNOWCU ORAZ PRZEBUDOWA ZATOKI AUTOBUSOWEJ (1 SZT.); PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL.

	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY I TABORU AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWEGO NA TERENIE PODREGIONU SOSNOWIECKIEGO – ETAP III – BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ŁĄCZĄCYCH MAŁE WĘZŁY PRZESIADKOWE REALIZOWANE W RAMACH ETAPU II	ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT. ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT; ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT; ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT; DOKUMENTACJA AKTUALNA (DECYZJA PREZYDENTA MIASTA SOSNOWCA NR 352/13 Z DNIA 06.06.2013R. ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ ROZSZERZONEGO ZAKRESU (PRZEBUDOWA ZATOKI AUTOBUSOWEJ) I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT; DOKUMENTACJA AKTUALNA (DECYZJA WOJEWODY ŚLĄSKIEGO NR 62/12/K Z DNIA 7 LISTOPADA 2012R. I DECYZJA PREZYDENTA MIASTA SOSNOWCA NR 798/12 Z DNIA 04.12.2012R.). ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI	3 MAJA – BASEN W SOSNOWCU WRAZ Z BUDOWĄ ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT.); PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. GABRIELA NARUTOWICZA – UL.3 MAJA W SOSNOWCU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT.) I PRZEBUDOWĄ PERONÓW TRAMWAJOWYCH (2 SZT.) ORAZ PRZEBUDOWĄ OBIEKTU WIADUKTU W CIĄGU UL. NARUTOWICZA NAD UL. 3 MAJA (NR 53P/JNI 30004410) Z DOSTOSOWANIEM OBIEKTU WIADUKTU DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH; PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO – GRABOWA W SOSNOWCU; PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL.MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO – UL. JASTRZĘBIA W SOSNOWCU WRAZ Z BUDOWĄ / PRZEBUDOWĄ ZATOK AUTOBUSOWYUCH (2 SZT. W TYM 1 SZT. BUDOWA, 1 SZT. PRZEBUDOWA); PRZEBUDOWA KŁADKI DLA PIESZYCH NAD UL. 3 MAJA I TORAMI TRAMWAJOWYMI PRZY UL.CYPRIANA KAMILA NORWIDA W SOSNOWCU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ PRZYSTANKÓW AUTOBUSOWYCH (2 SZT.) I ADAPTACJA ISTNIEJĄCEGO PARKINGU DO ROLI PARKINGU PRZESIADKOWEGO PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. GABRIELA NARUTOWICZA – UL. SZKOLNA W SOSNOWCU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ ZATOKI AUTOBUSOWEJ PRZEBUDOWA OBIEKTU KŁADKI DLA PIESZYCH NAD TORAMI KOLEJOWYMI W REJONIE UL. NAFTOWEJ W SOSNOWCU I PRZEBUDOWA ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT.)

		PROJEKTOWEJ ROZSZERZONEGO ZAKRESU (PRZEBUDOWA ZATOK AUTOBUSOWYCH) I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT; -----	BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH W CIĄGU ULIC: 3 MAJA, GABRIELA NARUTOWICZA, MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W SOSNOWCU, NAFTOWEJ (DALEJ WZDŁUŻ RZEKI BRYNICY I UL. KRESOWEJ DO UL.MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO).

5. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy edukacyjne, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	STRATEGIA OŚWIATOWA MIASTA TYCHY NA LATA 2008 – 2013	2008 – 2013	- ZAPEWNIENIE PONADSTANDARDOWYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA I ORGANIZACJI MIEJSKICH INSTYTUCJI OŚWIATOWYCH, - STWORZENIE SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW I SKUTECZNYCH NARZĘDZI ROZWOJU TYSKICH SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH ORAZ DOSTOSOWANIE ICH OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB ŚRODOWISKA
	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TYCHY 2020+	2014-2020+	- WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACJI FORMALNEJ ZGODNIE Z WYZWANIAMI WSPÓŁCZESNEGO RYNKU PRACY, - STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO MIESZKAŃCÓW, - ROZWIJANIE ZDOLNOŚCI I ZAINTERESOWAŃ NAUKOWYCH DZIECI I MŁODZIEŻY
BIERUŃ	1.KOMPLEKSOWE PLANY WYKORZYSTANIA PLANOWANEJ DO WSPARCIA INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I JEJ POWIĄZANIA Z DZIAŁANIAMI EFS. 2.W DOKUMENCIE STRATEGIA ROZWOJU MIASTA BIERUNIA ZOSTAŁY UJĘTE ZAPISY OŚWIATOWE.	2. 2010-2020	1. GMINA PLANUJE OPRACOWAĆ DOKUMENT, JEDNAK W CHWILI OBECNEJ CZEKA NA WYTYCZNE PROGRAMU.
BOJSZOWY	GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W GMINIE	2009-2015	WZBOGACENIE STANDARDOWEJ OFERTY DYDAKTYCZNEJ. PROMOCJA I WSPIERANIE UCZNIÓW UZDOLNIONYCH. WSPARCIE SYSTEMU NORM I WARTOŚCI SPOŁECZNYCH GWARANTUJĄCYCH PRAWIDŁOWY PRZEBIEG PROCESU WYCHOWANIA. KOMPENSACJA DEFICYTÓW WYCHOWAWCZYCH. OCHRONA DZIECI I MŁODZIEŻY PRZEZ NIEPRZYSTOSOWANIEM SPOŁECZNYM, MARGINALIZACJĄ I SPOŁECZNYM WYKLUCZENIEM.
CHEŁM ŚLĄSKI	STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI NA LATA 2004-2020	PLANOWANE JEST OPRACOWANIE DIAGNOZY/PROGRAMU EDUKACYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PLANOWANĄ REALIZACJĄ PROJEKTU DOT. UTWORZENIA NOWEJ PRACOWNI INFORMATYCZNEJ ORAZ PROGRAMEM ROZWOJU ZAWODOWEGO DLA UCZNIÓW I NAUCZYCIELI ZESPOŁU SZKÓŁ W CHEŁMIE ŚLĄSKIM. PLANOWANA JEST AKTUALIZACJA STRATEGII	

		ROZWOJU GMINY UWZGLĘDNIAJĄCA KWESTIE EDUKACJI.	
GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2011-2020	OKRES OBOWIĄZYWANIA OD 2011-2020R.	ZAŁOŻENIEM STRATEGII JEST UKSZTAŁTOWANIE SPRAWNEGO SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ (SOCJALNEJ) W OPARCIU O ROLĘ INSTYTUCJI ORAZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, WSPARCIE ROZWOJU TYCH ORGANIZACJI W RAMACH NOWOCZESNEGO MODELU POMOCY SPOŁECZNEJ ZARÓWNO INSTYTUCJONALNEJ JAK I POZARZĄDOWEJ ORAZ POPRAWA SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GOCZAŁKOWIC-ZDROJU, A TAKŻE POLEPSZENIE POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW PRZY ZACHOWANIU ZASAD RÓWNOWAŻNEGO ROZWOJU GMINY. DZIAŁANIA- WSPARCIE SYSTEMATYCZNE OSÓB I ICH RODZIN DOTKNIĘTYCH BEZROBOCIEM I ZAGROŻONYCH DŁUGOTERMINOWYM POZOSTAWANIEM BEZ PRACY BUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY RODZINIE DYSFUNKCYJNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM NOWYCH FORM POMOCY CELEM ZWALCZANIA NEGATYWNYCH PROBLEMÓW UTWORZENIE SYSTEMU POMOCY RODZINIE KRYZYSIE I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ZBUDOWANIA ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I CHORYCH PSYCHICZNIE ORAZ CZŁONKÓW ICH RODZIN STWORZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO OSOBOM STARSZYM, SCHOROWANYM Z POWODU PRZEWLEKŁEJ CHOROBY ORAZ O OBNIŻONEJ SPRAWNOŚCI ZBUDOWANIE SYSTEMU POMOCY OSOBOM I RODZINOM Z PROBLEMEM UZALEŻNIEŃ Z UWZGLĘDNIENIEM UZALEŻNIEŃ DZIECI I MŁODZIEŻY SYSTEMATYCZNA POMOC OSOBOM BEZDOMNYM NA TERENIE GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ KOMPLEKSOWE KSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ KOOPERACJA PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ CEL GŁÓWNY- STWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU ZAPOBIEGANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH CELE SZCZEGÓŁOWE- 1. TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY, 2. AKTYWIZACJA OSÓB DŁUGOTRWALE
	LOKALNY PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ NA LATA 2012-2020	OKRES OBOWIĄZYWANIA OD 2012-2020R.	

			BEZROBOTNYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, 3. WYRÓWNANIE SZANS ŻYCIOWYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH , STARSZYCH I DŁUGOTRWALE CHORYCH, 4. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE W RAMACH UZALEŻNIEŃ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ZE SZCZEGÓLNYM ZWRÓCENIEM UWAGI NA DZIECI I MŁODZIEŻ, 5. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI, STOWARZYSZENIAMI, ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA RZECZ MINIMALIZACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ORAZ ZAPOBIEGANIU WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, 6. PODNIESIENIE POZIOMU WYSPECJALIZOWANEJ KADRY I PRZECIWDZIAŁANIE WYPALENIU ZAWODOWEMU.
	GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011-2020	OKRES OBOWIĄZYWANIA OD 2011-2020R.	CEL GŁÓWNY- PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA OFIAR CELE SZCZEGÓŁOWE- 1. KSZTAŁCENIE POSTAW MIESZKAŃCÓW WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE, 2. WYKSZTAŁCENIE SŁUŻB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE, 3. ROZPOWSZECHNIENIE WIEDZY NA TEMAT PRZEMOCY POPRZEZ ULOTKI, BROSZURY, PLAKATY, 4. ROZWINIĘCIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W KIERUNKU ŚRODOWISKA LOKALNEGO NA TEMAT PRZEMOCY.
	PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	OKRES OD 19.09.2000	CEL: - PROMOWANIE ZDROWEGO ŻYCIA MŁODZIEŻY - KSZTAŁTOWANIE CZŁOWIEKA WRAŻLIWEGO WOBEC ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, ŚWIATOWYCH ZAGROŻEŃ PŁYNĄCYCH Z DZIAŁALNOŚCI LUDZI (HASŁO BĄDŹMY PRZYJAŹNI DLA ŚRODOWISKA) - PROMOCJA ZDROWIA I PROFILAKTYKA -DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA, PROFILAKTYKA TERAPEUTYCZNA I INFORMACYJNA ZWIĄZANA Z PROFILAKTYKĄ ALKOHOLOWĄ - ZAPOBIEGANIE OSAMOTNIENIU I IZOLACJI LUDZI STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
	PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ NA LATA 2014-2015	OKRES 2014-2015	CEL. PROGRAM OKREŚLA NAJBARDZIEJ ISTOTNE ELEMENTY POLITYKI ZDROWOTNEJ GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ. WYZNACZA KIERUNKI

			DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY STANU ZDROWIA PSYCHICZNEGO WŚRÓD STARSZYCH MIESZKAŃCÓW GMINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO. PONADTO WSZECHSTRONNA OPIEKA I POMOC DLA CZŁONKÓW RODZIN LUB OPIEKUNÓW OSÓB STARSZYCH Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.
IMIELIN	„RAZEM W PRZEDSZKOLU" – PROGRAM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WYDAWNICTWA WSIP	2013/2014	WSPOMAGANIE I UKIERUNKOWYWANIE ROZWOJU DZIECKA ZGODNIE Z JEGO WRODZONYM POTENCJAŁEM I MOŻLIWOŚCIAMI ROZWOJOWYMI, W RELACJACH ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNO-KULTUROWYM I PRZYRODNICZYM
	"RADOSNY PRZEDSZKOLAK) – PROGRAM ADAPTACYJNY	2013/2014	UŁATWIENIE NOWO PRZYJĘTYM DZIECIOM PROCESU ADAPTACYJNEGO DO WARUNKÓW PIERWOTNYCH. SKRÓCENIE CZASU ADAPTACJI DZIECKA . NAWIĄZANIE POZYTYWNYCH RELACJI NA LINII DZIECKO- RODZIC- NAUCZYCIEL
	"CZTERY PORY ROKU W PRACACH ARTYSTYCZNYCH DZIECI"	2013/2014	UWRAŻLIWIENIE DZIECI NA PIĘKNO OTACZAJĄCEJ PRZYRODY W POWIĄZANIU Z DZIAŁALNOŚCIĄ ARTYSTYCZNĄ
	"IMIELIN – MOJA MAŁA OJCZYZNA	2013/2014	UŁATWIENIE DZIECIOM POZNANIA OTACZAJĄCEJ RZECZYWISTOŚCI SPOŁECZNO-PRZYRODNICZEJ ORAZ TRADYCJI WŁASNEGO MIASTA I REGIONU
	"SPOTKANIA Z RYTMEM I MELODIĄ"	2013/2014	WSPIERANIE DZIAŁAŃ TWÓRCZYCH DZIECKA W DZIEDZINIE UMUZYKALNIENIA ROZBUDZANIE ZAINTERESOWAŃ MUZYKĄ
	PROGRAM WYCHOWAWCZY PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO W IMIELINIE	2013/2014	ZAPEWNIENIE KAŻDEMU DZIECKU: RADOSNEGO I SZCZĘŚLIWEGO DZIECIŃSTWA, BEZPIECZEŃSTWA, POCZUCIA WŁASNEJ GODNOŚCI
	PROGRAM EKOLOGICZNY KUBUSIOWI PRZYJACIELE NATURY	X 2013 - V 2014	WDRAŻANIE DO PRZESTRZEGANIA ZASAD EKOLOGII, WYRABIANIE U DZIECI ZACHOWAŃ, POSTAW PROEKOLOGICZNYCH
	PROGRAM URZĘDU MIASTA „BEZPIECZNY IMIELIN"	2013/2014	WDRAŻANIE DZIECI DO PRZESTRZEGANIA ZASAD BEZPIECZEŃSTWA W DOMU, NA ULICY, ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE AGRESJI I UZALEŻNIENIOM .
	PROGRAM EDUKACYJNY AKADEMII MISIA HARIBO POD HASŁEM "POZNAJ ŚWIAT Z MISIEM HARIBO"	III – IV 2014	ROZWIJANIE TWÓRCZEGO MYŚLENIA I POGŁĘBIANIE CIEKAWOŚCI POZNAWCZEJ ŚWIATA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM
	„TEATR W PRZEDSZKOLU"	2013-2014	WSPOMAGANIE WRODZONEGO POTENCJAŁU

			TWÓRCZEGO DZIECKA ORAZ ROZWIJANIE JEGO AKTORSKICH PREDYSPOZYCJI. ROZBUDOWANIE ZAINTERESOWAŃ DZIECI SZTUKĄ TEATRALNĄ
	PROGRAM PROFILAKTYCZNY PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO W IMIELINIE	OD II.2014	UKIERUNKOWANIE DZIAŁAŃ NAUCZYCIELA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI SZEROKO POJĘTEGO ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA , ORAZ ZAPOBIEGANIE WSZELKIM NIEPOŻĄDANYM ZJAWISKOM W ROZWOJU WYCHOWANKÓW.
	PROGRAM WCZESNEJ NAUKI CZYTANIA DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM." ZABAWY MAŁYCH DZIECI W ŚWIECIE WIELKICH LITER"	2013/2014	WYZWALANIE U DZIECKA POZYTYWNYCH EMOCJI DOTYCZĄCYCH PROCESU NAUKI CZYTANIA TAK, BY MOGŁO ONO POKOCHAĆ CZYTANIE. WCZESNA PROFILAKTYKA DYSLEKSJI ROZWOJOWEJ, ORAZ ZABURZEŃ PERCEPCJI WRODZONEJ, SŁUCHOWEJ I RUCHOWEJ.
KOBIÓR	STRATEGIA OŚWIATOWA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2014-2020	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: IV KWARTAŁ 2014 R.	1) RACJONALIZACJA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH POPRZEZ DOSTOSOWANIE DO ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH 2) MODERNIZACJA I ROZBUDOWA BAZY OŚWIATOWEJ I SPORTOWEJ WRAZ Z POPRAWĄ ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW WOKÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH 3) PODNIESIENIE STANDARDU WYPOSAŻENIA SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH 4) PODNIESIENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA WRAZ ZE ZWIĘKSZENIEM DOSTĘPNOŚCI DO ZAJĘĆ DODATKOWYCH W CELU LIKWIDACJI RÓŻNIC W WYKSZTAŁCENIU.
LĘDZINY	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA LĘDZINY DO 2020 ROKU	2009 – 2020	1. POGŁĘBIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO I WCIĄGANIE CORAZ WIĘKSZEJ LICZBY MIESZKAŃCÓW W DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU SZEROKO POJĘTY ROZWÓJ MIASTA. 2. ROZWIJANIE NOWYCH, INNOWACYJNYCH I WSPIERANIE ISTNIEJĄCYCH FUNKCJI GOSPODARCZYCH I SPOŁECZNYCH BAZUJĄCYCH NA KAPITALE LUDZKIM, GEOGRAFICZNYM I ŚRODOWISKOWYM. 3. BUDOWANIE KONKURENCYJNEJ POZYCJI MIASTA POPRZEZ WYKORZYSTYWANIE SZANS I KREOWANIE NOWYCH WARTOŚCI ROZPOZNAWALNYCH W BLIŻSZYM I DALSZYM OTOCZENIU.
ŁAZISKA GÓRNE	LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY Z TERENU GMINY MIEJSKIEJ ŁAZISKA GÓRNE	OBOWIĄZUJE OD 2012 ROKU	WSPIERANIE UCZNIÓW WYBITNIE UZDOLNIONYCH ORAZ PROMOWANIE ICH W ŚRODOWISKU LOKALNYM; WSPIERANIE I MOTYWOWANIE UCZNIÓW DO ROZWIJANIA SWOICH UZDOLNIEŃ, ZACHĘCANIE UCZNIÓW DO

			REPREZENTOWANIA SZKÓŁ I GMINY MIEJSKIEJ ŁAZISKA GÓRNE W KONKURSACH I OLIMPIADACH PRZEDMIOTOWYCH I ARTYSTYCZNYCH ORAZ ZAWODACH SPORTOWYCH POPRZEZ PRZYZNAWANIE STYPENDIÓW.
MIKOŁÓW	BRAK DOKUMENTU OBOWIĄZUJĄCEGO. PLANUJE SIĘ UTWORZENIE STRATEGII ROZWOJU EDUKACJI W MIKOŁOWIE W LATACH 2015 – 2020.	PLANOWANE NA 2015 ROK.	
ORNONTOWICE	LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY WRAZ ZE STUDENTAMI Z TERENU GMINY ORNONTOWICE	BRAK INFORMACJI	CELE: - STWORZENIE LOKALNEGO, ŚRODOWISKOWEGO SYSTEMU PROMOWANIA, NAGRADZANIA UCZNIÓW I STUDENTÓW OSIĄGAJĄCYCH DOBRE I BARDZO DOBRE WYNIKI W NAUCE ORAZ PRZYZNAWANIE NAGRÓD DLA FINALISTÓW I LAUREATÓW KONKURSÓW ORAZ NAJLEPSZYCH UCZNIÓW; - PROMOWANIE UCZNIÓW I STUDENTÓW WYBITNIE UZDOLNIONYCH ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE GMINY ORNONTOWICE - MATERIALNE WSPARCIE SZCZEGÓLNIE UZDOLNIONYCH UCZNIÓW I STUDENTÓW W DANYM ROKU SZKOLNYM, - ZWIĘKSZENIE MOTYWACJI UCZNIÓW I STUDENTÓW DO ROZSZERZANIA WIEDZY POZA PROGRAM NAUCZANIA ORAZ ROZWIJANIA SWOICH ZAINTERESOWAŃ - DOPROWADZANIE DO WZROSTU ASPIRACJI EDUKACYJNYCH I AKTYWNOŚCI UCZNIÓW I STUDENTÓW, DZIĘKI CZEMU GRONO STYPENDYSTÓW BĘDZIE STANOWIŁO POZYTYWNY WZORZEC DLA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO I AKADEMICKIEGO ORAZ BĘDZIE WZMACNIAĆ POCZUCIE WIĘZI SPOŁECZNYCH I WŁASNEJ WARTOŚCI W SPOŁECZNOŚCI GMINY ORNONTOWICE.
ORZESZE	REGULAMIN PRZYZNAWANIA NAGRÓD I WYRÓŻNIEŃ DLA ZAWODNIKÓW ZA OSIĄGANIE WYNIKÓW SPORTOWYCH WE WSPÓŁZAWODNICTWIE MIĘDZYNARODOWYM LUB KRAJOWYM, ICH WYSOKOŚĆ ORAZ ZASADY I TRYB PRZYZNAWANIA LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH UCZNIÓW Z TERENU GMINY ORZESZE	OD 2012R. OD 2011R.	REGULAMIN OKREŚLA RODZAJ ORAZ ZASADY I TRYB PRZYZNAWANIA ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY ORZESZE WYRÓŻNIEŃ I NAGRÓD ZAWODNIKOM ZA OSIĄGNIĘCIE WYSOKICH WYNIKÓW SPORTOWYCH WE WSPÓŁZAWODNICTWIE MIĘDZYNARODOWYM LUB KRAJOWYM. W RAMACH „LOKALNEGO PROGRAMU WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH UCZNIÓW Z TERENU GMINY ORZESZE” USTANOWIONO STYPENDIUM BURMISTRZA MIASTA ORZESZE. STYPENDIUM

			STANOWI FORMĘ MATERIALNEJ POMOCY DLA NAJZDOLNIEJSZYCH UCZNIÓW - MIESZKAŃCÓW GMINY ORZESZE. STYPENDIUM PRZEZNACZONE JEST DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJÓW I SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH, KTÓRYCH OBOWIĄZEK SZKOLNY REALIZOWANY JEST W TRYBIE DZIENNYM.
	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ORZESZE	2012 – 2020	PRIORYTETY W DZIEDZINIE POLITYKI EDUKACYJNEJ WG STRATEGII ROZWOJU MIASTA ORZESZE NA LATA 2012 – 2020 – TWORZENIE WARUNKÓW WSPIERAJĄCYCH WSZECHSTRONNY ROZWÓJ MIESZKAŃCÓW W SFERZE EDUKACYJNEJ, KULTURALNEJ, REKREACYJNEJ I SPORTOWEJ: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ, KULTURALNEJ, REKREACYJNEJ I SPORTOWEJ, W TYM: MODERNIZACJA I WPROWADZENIE NOWYCH FUNKCJI W RAMACH ISTNIEJĄCYCH BOISK PRZYSZKOLNYCH W: GARDAWICACH, JAŚKOWICACH, ZAWADZIE, ZAZDROŚCI, WOSZCZYCACH, ZGONIU, MOŚCISKACH I ZAWIŚCI; W KIERUNKU NOWOCZESNEJ EDUKACJI: ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI I JAKOŚCI OFERTY SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH W MIEŚCIE ORZESZE; STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU OFERTY UCZENIA PRZEZ CAŁE ŻYCIE SKIEROWANEJ DO DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA.
	OUR WORLD OF OUR RIGHTS	2012 – 2014	DO TEJ PORY SZKOŁA ZREALIZOWAŁA JEDEN PROJEKT WIELOSTRONNY W RAMACH PROGRAMU SOCRATES COMENIUS - USE IT WISE, USI IT TWICE W LATACH 2019-2011, W KTÓRYM PARTNERAMI BYŁY SZKOŁY Z NORWEGII, WALII, SŁOWENII, FRANCJI I HISZPANII. TERAZ JEST W TRAKCIE REALIZACJI DRUGIEGO PROJEKTU - OUR WORLD OF OUR RIGHTS (LATA 2012-2014), W KTÓRYM PARTNERAMI SĄ SZKOŁY ZE SŁOWENII, WŁOCH, TURCJI, HISZPANII I RUMUNII. ZARÓWNO UCZNIOWIE, JAK I NAUCZYCIELE KONTAKTUJĄ SIĘ DROGĄ MAILOWĄ ZE SWOIMI PARTNERAMI. PODEJMUJĄ SZEREG DZIAŁAŃ WYKORZYSTUJĄC TECHNOLOGIĘ INFORMACYJNĄ – TWORZĄ PREZENTACJE, MATERIAŁY PROMUJĄCE SZKOŁĘ (ULOTKI, TECZKI) ORAZ FILMY. KORZYSTAJĄ Z ZASOBÓW INTERNETU ZDOBYWAJĄC WIEDZĘ O KRAJACH PARTNERSKICH. PREZENTACJE MULTIMEDIALNE DOTYCZĄCE CELÓW I POSTĘPÓW W REALIZACJI PROJEKTÓW

			ADRESOWANE SĄ DO SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ: UCZNIÓW, RODZICÓW I NAUCZYCIELI. POWSTAJĄ TAKŻE PREZENTACJE PRZEDSTAWIAJĄCE SZKOŁĘ, KRAJ I REGION ZAGRANICZNYM PARTNEROM ORAZ MATERIAŁY WYNIKAJĄCE Z TREŚCI ZAPISANYCH W SAMYM PROJEKCIE. ISTOTNYM ELEMENTEM KAŻDEGO Z TYCH PROJEKTÓW BYŁO POSZERZANIE SPRAWNOŚCI UCZNIÓW W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI I POSŁUGIWANIA SIĘ JĘZYKIEM ANGIELSKIM. W RAMACH REALIZACJI TEGO CELU UCZNIOWIE MIELI MOŻLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z PLATFORMY E-LEARNINGOWEJ. TĄ FORMĄ NAUCZANIA WSPOMAGAJĄCEGO ŁĄCZNIE ZOSTAŁO OBJĘTYCH OKOŁO 70 UCZNIÓW. PONADTO W OBU PROJEKTACH COMENIUSA NAUCZYCIELE ZOSTALI OBJĘCI NAUKĄ JĘZYKA ANGIELSKIEGO MATODĄ CALLANA.
WYRY	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WYRY	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: III KWARTAŁ 2014 R.	CELE STRATEGICZNE: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ DOPASOWANA DO POTRZEB GMINY POŁOŻONEJ W FUNKCJONALNYM OBSZARZE METROPOLITALNYM; SPOŁECZNOŚĆ GMINY WYSOCE ZINTEGROWANA, AKTYWNIE UCZESTNICZĄCA W ROZWOJU GMINY I KORZYSTAJĄCA Z WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH; PRZESTRZEŃ GMINY WYSOKIEJ JAKOŚCI, ATRAKCYJNA ZARÓWNO DLA MIESZKAŃCÓW JAK I ODWIEDZAJĄCYCH GMINĘ.
POWIAT MIKOŁOWSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NA LATA 2008-2015	2008-2015	PRIORYTET I POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW. OBSZAR STRATEGICZNY I-1 OŚWIATA. CEL STRATEGICZNY I -1-A NOWOCZESNA OŚWIATA. CELE OPERACYJNE: I-1-A1 DOSTOSOWYWANIE KIERUNKÓW I PROFILI KSZTAŁCENIA DO AKTUALNYCH POTRZEB RYNKU PRACY; I-1-A2 DALSZE DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH ORAZ DOPOSAŻENIA SZKÓŁ W NOWOCZESNE POMOCE NAUKOWE ORAZ SPRZĘT DO PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU; I-1-A3 STAŁY MONITORING POTRZEB PRZEKWALIFIKOWAŃ ORAZ DOKSZTAŁCANIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI.
POWIAT PSZCZYŃSKI	STRATEGIA OŚWIATOWA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA LATA 2014-2020	2014-2020	CELEM STRATEGII JEST WYPRACOWANIE GŁÓWNYCH KIERUNKÓW ROZWOJU OŚWIATY W POWIECIE PSZCZYŃSKIM ORAZ PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOŁACH

			POWIATOWYCH.
GLIWICE	STRATEGIA ZINTEGROWANEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA GLIWICE DO ROKU 2022	DO ROKU 2022	UMACNIANIE ATRAKCYJNEJ OFERTY EDUKACYJNEJ DOSTĘPNEJ W MIEŚCIE
GIERAŁTOWICE	STRATEGIA OŚWIATOWA GMINY GIERAŁTOWICE		
KNURÓW	GMINA KNURÓW POSIADA OPRACOWANE OGÓLNE STRATEGIE I WIELOLETNIE PLANY ROZWOJU MIASTA, ALE NIE PROWADZI ODRĘBNEJ STRATEGII ROZWOJU OŚWIATY. PRZEPISY PRAWA NIE NAKŁADAJĄ NA GMINY TAKIEGO OBOWIĄZKU, A PRZY 17 PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH NA BIEŻĄCO JEST DOKONYWANA DIAGNOZA STANU FAKTYCZNEGO ZAPOTRZEBOWANIA, ZARYSOWYWANE SĄ CELE POLITYKI OŚWIATOWEJ ORAZ OKREŚLANY SPOSÓB ICH OSIĄGANIA. CELEM PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ JEST REALIZACJA POTRZEB I ASPIRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, W OPARCIU O REALNE, COROCZNIE SZACOWANE ZASOBY I ŚRODKI POZOSTAJĄCE AKTUALNIE W DYSPOZYCJI GMINY. DLATEGO TEŻ TAK ISTOTNYM JEST REALIZACJA TYCH DZIAŁAŃ W KIERUNKU ROZWOJU OŚWIATY, ABY W EFEKCIE UZYSKAĆ ZADOWOLENIE WSZYSTKICH ADRESATÓW EDUKACJI - DZIECKA (NA POZIOMIE PRZEDSZKOLNYM), UCZNIA, RODZICA, NAUCZYCIELA.		
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODRĘBNYCH STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
WIELOWIEŚ	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELOWIEŚ NA LATA 2014-2020	2014-2020	- BUDOWA ŻŁOBKA, - RENOWACJA ELEWACJI PRZEDSZKOLA, - POPRAWA WARUNKÓW LOKALOWYCH I WYPOSAŻENIA PLACÓWEK EDUKACYJNYCH. - ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO OBIEKTÓW SPORTOWYCH - ZWIĘKSZENIE OFERTY EDUKACYJNEJ W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH W ZAKRESIE ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH. - POPRAWA DOSTĘPU I JAKOŚCI NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH. - PROMOWANIE NAUCZANIA NA ODLEGŁOŚĆ (E-LEARNING). - ZAPEWNIENIE MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA KWALIFIKACJI WŚRÓD KADRY PEDAGOGICZNEJ.

ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE NA LATA 2008 – 2020, STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA ZABRZE, PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DLA MIASTA ZABRZE „PRZEZ EDUKACJĘ DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU”	2008-2020, 2010-2020, 2013-2020	AKTUALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU SZKOLNICTWA, PROGRAM ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH, PROGRAM ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI ZAWODOWEJ ORAZ SPECJALNEJ, ROZSZERZENIE I UATRAKCYJNIENIE OFERTY EDUKACYJNEJ, PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW ZABRZA ROZWÓJ SYSTEMU WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ I DIALOGU SPOŁECZNEGO RACJONALNE WYKORZYSTANIE I ROZWÓJ BAZY SŁUŻĄCEJ POWSZECHNEJ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
POWIAT GLIWICKI	PROGRAM ROZWOJU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W POWIECIE GLIWICKIM OBEJMUJĄCY DZIAŁANIA I UDZIAŁ SZKÓŁ W PROJEKCIE SYSTEMOWYM „MAM ZAWÓD – MAM PRACĘ W REGIONIE” W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2007 – 2013 DZIAŁANIE 9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO WRZESIEŃ 2011 - GRUDZIEŃ 2014. OBECNIE TRWA JEGO AKTUALIZACJA. PROGRAM ZAWIERA RAMOWY PROGRAM ROZWOJU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO NA LATA 2013-2016	2011 - 2014	OKREŚLA KIERUNKI ROZWOJU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W POWIECIE GLIWICKIM.
KOCHANOWICE	"STRATEGII ROZWOJU GMINY KOCHANOWICE NA LATA 2001 - 2015"	2001-2015	UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ODPADAMI STAŁYMI I ODPADAMI PŁYNNYMI. UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNEJ I ŚCIEKOWEJ. GOSPODARKA ENERGETYCZNA. TWORZENIE CORAZ SZERSZEJ OFERTY KULTURALNEJ DLA MIESZKAŃCÓW OCHRONA DÓBR KULTURY I MIEJSC CENNYCH HISTORYCZNIE STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPORTU, KULTURY FIZYCZNEJ I REKREACJI POSZERZENIE BAZY GASTRANOMICZNO – NOCLEGOWEJ DZIAŁANIA NA RZECZ TURYSTYKI ORAZ PROMOCJI GMINY KOCHANOWICE POPRAWA STANU DRÓG GMINNYCH. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA UCZESTNIKÓW RUCHU OŻYWIENIE BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK	ZGODNIE Z ART. 90 T USTAWY Z DNIA 7 WRZEŚNIA 1991 R. O SYSTEMIE OŚWIATY (DZ.U. Z 2004 R. NR 256, POZ. 2572 Z PÓŹN. ZM.) JEDNOSTKI	

		SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO MOGĄ (A NIE MUSZĄ) TWORZYĆ REGIONALNE LUB LOKALNE PROGRAMY: 1) WYRÓWNYWANIA SZANS EDUKACYJNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY; 2) WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY.	
KATOWICE	ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH W MIEŚCIE KATOWICE. DOKUMENT ZOSTAŁ WPROWADZONY ZARZĄDZENIEM NR 1472/2013 PREZYDENTA MIASTA KATOWICE Z DNIA 17 MAJA 2013R.	OD 1.09.2013R.; PONADTO PLANOWANE JEST STWORZENIE DOKUMENTU PN.. "POLITYKA EDUKACJI W MIEŚCIE KATOWICE NA LATA 2015-2022"	1. ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO OBEJMUJĄCA: DZIECI WYMAGAJĄCE WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU, UCZNIÓW PODLEGAJĄCYCH ROCZNEMU OBOWIĄZKOWEMU PRZYGOTOWANIU PRZEDSZKOLNEMU, UCZNIÓW PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI SZKOLNEMU I OBOWIĄZKOWI NAUKI, 2. ZAŁOŻENIA: KAŻDE DZIECKO ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI MA PRAWO DO NAUKI W PRZEDSZKOLU/SZKOLE ZE SWYMI RÓWIEŚNIKAMI, JAK RÓWNIEŻ DO KORZYSTANIA ZE SZKOLNICTWA SPECJALNEGO LUB EDUKACJI INDYWIDUALNEJ/INDYWIDUALNEGO TOKU NAUKI NA WSZYSTKICH ETAPACH EDUKACJI. 3. CELE: USPRAWNIENIE PROCESU ORZECZNICTWA, USPRAWNIENIE POMOCY PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ, UDZIELANEJ UCZNIOM O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH, USPRAWNIENIE PROCESU REKRUTACJI UCZNIÓW DO ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH, ODDZIAŁÓW SPECJALNYCH W SZKOŁACH/PRZEDSZKOLACH OGÓLNODOSTĘPNYCH I DO ZESPOŁÓW SZKÓŁ SPECJALNYCH.
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	PROGRAM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO OPRACOWANY DLA GMINY SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE DO PROJEKTU SYSTEMOWEGO PN.: „MAM ZAWÓD MAM PRACĘ W REGIONIE" W RAMACH PRIORYTETU IX ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH, DZIAŁANIA 9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI.	2011 - 2014	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI, JAKOŚCI ORAZ PRESTIŻU SZKÓŁ/ PLACÓWEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM POPRZEZ: 1. WZROST ŚWIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM W ZAKRESIE PLANOWANIA WŁASNEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU ZAWODOWEGO. 2. PODNIESIENIE KOMPETENCJI UCZNIÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM POPRZEZ UDZIAŁ W DODATKOWYCH ZAJĘCIACH POZALEKCYJNYCH/ POZASZKOLNYCH, STAŻACH/ PRAKTYKACH, KURSACH/ KURSACH CERTYFIKOWANYCH. 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU POPRZEZ DOPOSAŻENIE PRACOWNI I ZAKUP MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH. 4. POPRAWA KONTAKTU UCZEŃ/ SZKOŁA/ PRACODAWCA.

			5. POPRAWA WIZERUNKU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO.
MYSŁOWICE	STRATEGIA ROZWOJU EDUKACJI W MIEŚCIE MYSŁOWICE PROGRAM DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STRATEGII ROZWOJU EDUKACJI W MIEŚCIE MYSŁOWICE	W TRAKCIE OPRACOWANIA WŁASNYMI SIŁAMI, PLANOWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA GRUDZIEŃ 2014 R. MIASTO ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO OPRACOWANIA – TERMIN NIEZNANY	N/D N/D
BĘDZIN	LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY Z MIASTA BĘDZINA (UCHWAŁA XXXVIII/387/2013 RADY MIEJSKIEJ BĘDZINA Z DNIA 24 CZERWCA 2013 ROKU W SPRAWIE PRZYJĘCIA) PROGRAM EDUKACYJNY DLA MIASTA BĘDZINA (UCHWAŁA NR XIII / 101 / 2003 RADY MIEJSKIEJ W BĘDZINIE Z DNIA 30 CZERWCA 2003 ROKU)	OD 24 CZERWCA 2013 ROKU ZMIANA PROGRAMU PRZYJĘTEGO 16 GRUDNIA 1996 ROKU. Z UWAGI NA LICZNE ZMIANY W PRAWIE OŚWIATOWYM KONIECZNA JEST AKTUALIZACJA PROGRAMU LUB WYCOFANIE DOKUMENTU.	AKT O CHARAKTERZE WEWNĘTRZNYM, WYZNACZAJĄCY KIERUNKI DZIAŁAŃ MIASTA BĘDZINA W ZAKRESIE WSPIERANIA EDUKACJI, ZWŁASZCZA MŁODYCH ZDOLNYCH I UTALENTOWANYCH LUDZI. CELE: - WSPIERANIE UCZNIÓW WYBITNIE UZDOLNIONYCH ORAZ PROMOWANIE ICH W ŚRODOWISKU LOKALNYM. - ORGANIZACJA POMOCY W ROZWOJU UCZNIA WYBITNIE ZDOLNEGO POPRZEZ POSZERZENIE JEGO AKTYWNOŚCI WŁASNEJ I TWORZENIE ATMOSFERY SPRZYJAJĄCEJ ROZWOJOWI. - DOPROWADZENIE DO WZROSTU ASPIRACJI EDUKACYJNYCH I AKTYWNOŚCI UCZNIÓW, A TAKŻE POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI W SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ I LOKALNEJ. - STWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY WYBITNIE ZDOLNYCH. - ZACHĘCANIE UCZNIÓW DO REPREZENTOWANIA MIASTA W KONKURSACH, OLIMPIADACH I ZAWODACH CO NAJMNIEJ NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM. PROGRAM EDUKACYJNY DLA MIASTA BĘDZINA POMÓGŁ W OSIĄGNIĘCIU ODPOWIEDNICH STANDARDÓW OŚWIATOWYCH, ŚWIADCZY O WOLI SAMORZĄDU DO BUDOWANIA OFERTY KSZTAŁCENIA PROPONUJĄCEJ ROZWIJANIE WAŻNYCH UMIEJĘTNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY: UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACJI INTERPERSONALNEJ, UMIEJĘTNOŚCI JĘZYKOWYCH, ARTYSTYCZNYCH, SPORTOWYCH, UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKOWANIA SIĘ ZA POMOCĄ INTERNETU.
BOBROWNIKI	-	-	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 - 2015	1. PROGRAM PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ 2 UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMU EDUKACJI W MIEŚCIE: DZIAŁANIE1 – DOSTOSOWANIE OFERTY

			EDUKACYJNEJ DO MAKSYMALNEGO WYKORZYSTANIA POTENCJALNYCH ZDALNOŚCI UCZNIA; DZIAŁANIE 2 – STWORZENIE MODELU SZKOLENIA SPORTOWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W OPARCIU O KLUBY I SZKOŁĘ PODSTAWOWĄ; DZIAŁANIE 3 – ROZSZERZANIE PROGRAMU „INTERNET W SZKOLE" – ROZSZERZANIE I STAŁE MODERNIZOWANIE PRACOWNI KOMPUTEROWYCH, SAL MULTIMEDIALNYCH. PRZYGOTOWANIE DO FUNKCJONOWANIA W SPOŁECZEŃSTWIE INFORMACYJNYM; DZIAŁANIE 4 – POPRAWA WARUNKÓW LOKALOWYCH I KOMFORTU NAUKI W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH, W TYM TERMOMODERNIZACJA ZASOBÓW EDUKACYJNYCH I ZAGOSPODAROWANIE OTOCZENIA SZKÓŁ. 2. PROGRAM PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ 2 ROZWÓJ KULTURY I SPORTU W MIEŚCIE: DZIAŁANIE 5 – OPRACOWANIE I WDRAŻANIE PROGRAMÓW NAUCZANIA O LOKALNYCH I REGIONALNYCH WARTOŚCIACH KULTUROWYCH I TRADYCJACH.
DĄBROWA GÓRNICZA	PROGRAM WSPÓŁPRACY ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 3 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ Z I KOMISARIATEM POLICJI W DĄBROWIE GÓRNICZEJ „RAZEM BEZPIECZNIEJ"	2006 – BEZTERMINOWO	CELE PROGRAMU: ZWIĘKSZENIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MŁODZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY I DZIELNICY, ZAPOBIEGANIE ZJAWISKU PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH W CZASIE WOLNYM OD ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH, UŚWIADOMIENIE MŁODZIEŻY JEJ STOSUNKU DO ŚWIATA I DO PROBLEMATYKI UZALEŻNIEŃ ORAZ KONSEKWENCJI WYNIKAJĄCYCH Z OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ, ZAPOBIEGANIE ZACHOWANIOM AGRESYWNYM WŚRÓD MŁODZIEŻY, PRZYGOTOWANIE RODZICÓW I RAD PEDAGOGICZNYCH DO WDRAŻANIA SYSTEMATYCZNYCH DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH.
	„PROGRAM WYCHOWAWCZY ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 3 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ"	2006 – BEZTERMINOWO	PROGRAM WYCHOWAWCZY SZKOŁY MA NA CELU UJEDNOLICENIE WSZELKICH ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH I EDUKACYJNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY ORAZ RODZICÓW UCZNIÓW, KTÓRZY POPRZEZ REALIZACJĘ ZAWARTYCH W NIM ZADAŃ DĄŻĄ DO WYKSZTAŁCENIA PRIORYTETÓW WYCHOWAWCZYCH SKŁADAJĄCYCH SIĘ NA WZÓR

	„PROGRAMY PROFILAKTYCZNE PROWADZONE W V LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. KANCLERZA JANA ZAMOYSKIEGO”	2006 – BEZTERMINOWO	OSOBOWY ABSOLWENTA. PROWADZONE W SZKOLE PROGRAMY SĄ REALIZOWANE Z ZAKRESU NIWELOWANIA PROBLEMÓW I NAPIĘĆ EMOCJONALNYCH UCZNIÓW ORAZ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ.
IRZĄDZE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI DO PROGRAMÓW I STRATEGII	-	-
JAWORZNO	POLITYKA OŚWIATOWA MIASTA JAWORZNA NA LATA 2010 – 2015.	2010-2015	KIERUNKI POLITYKI OŚWIATOWEJ MIASTA JAWORZNA W LATACH 2010-2015: W ZAKRESIE ORGANIZACJI SZKOLNICTWA, W ZAKRESIE DOSKONALENIA KADRY KIEROWNICZEJ, NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH, W ZAKRESIE PRACY DYDAKTYCZNO - OPIEKUŃCZEJ I WYCHOWAWCZEJ, BAZA SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, SYSTEM ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ, FINANSOWANIE.
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIETNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	- CEL DŁUGOOKRESOWY DO 2021 R. KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY KROCZYCE ORAZ ZAGWARANTOWANIE SZEROKIEGO DOSTĘPU DO INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE - KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2014-2017 M.IN. •AKTYWNA EDUKACJA EKOLOGICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY W FORMALNYM SYSTEMIE KSZTAŁCENIA. •WSPIERANIE MERYTORYCZNE I FINANSOWE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONEJ W SZKOŁACH ORAZ PROMOWANIE AKTYWNYCH FORM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY NP. POPRZEZ ORGANIZOWANIE KONKURSÓW, SESJI POPULARNO - NAUKOWYCH ZWIĄZANYCH Z TEMATYKĄ ŚRODOWISKOWĄ CZY TEŻ WŁĄCZANIE SIĘ W AKCJĘ „SPRZĄTANIE ŚWIATA” CZY OBCHODY „DNIA ZIEMI”. •DOSKONALENIE WSPÓŁPRACY WŁADZ GMINNYCH Z POZARZĄDOWYMI ORGANIZACJAMI EKOLOGICZNYMI, SZKOŁAMI I RZEDSI PRZEDSIĘBIORCAMI W CELU EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA RÓŻNORODNYCH FORM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ.
ŁAZY	-	-	-
MIERZĘCICE	BRAK	-	-
OGRODZIENIEC	STRATEGIA EDUKACJI W GMINIE OGRODZIENIEC NA LATA 2015-2018	W TRAKCIE OPRACOWANIA. PRZEWIDYWANY TERMIN PRZYJĘCIA UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ - I KW. 2015 R	W TRAKCIE OPRACOWANIA.

PILICA	BRAK	-	-
PORĘBA	-	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO NA LATA 2009-2020	2009-2020. OBECNIE DOKUMENT JEST AKTUALIZOWANY, PRZEWIDYWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA AKTUALIZACJI KONIEC 2014 ROKU.	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-
SIEWIERZ	-	-	-
SŁAWKÓW	BRAK	-	-
SZCZEKOCINY	STRATEGIA ROZWOJU EDUKACJI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2014R.	BRAK OSTATECZNYCH DANYCH
WŁODOWICE	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WŁODOWICE	GRUDZIEŃ 2000 R. - BĘDZIE AKTUALIZOWANA W PRZYPADKU ZAISTNIAŁYCH POTRZEB.	JEDNYM Z KLUCZOWYCH OBSZARÓW STRATEGICZNYCH DLA ROZWOJU GMINY WŁODOWICE JEST EDUKACJA, W KTÓREJ REALIZOWANE SĄ CELE STRATEGICZNE: - WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH MŁODZIEŻY, - KIERUNKI I METODY KSZTAŁCENIA Z WYKORZYSTANIEM POTRZEB RYNKU PRACY, - STYMULOWANIE ASPIRACJI EDUKACYJNYCH MŁODZIEŻY, - OGRANICZANIE BARIER EKONOMICZNYCH KSZTAŁCENIA MŁODZIEŻY, - TWORZENIE WARUNKÓW DO EFEKTYWNEGO FUNKCJONOWANIA OŚWIATY.
WOJKOWICE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2014-2020 PROGRAMY EDUKACYJNE WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO: 1) EDUKACJA REGIONALNA 2) W ŚWIECIE SZTUKI 3) PRZEDSZKOLNE ZABAWY Z POEZJĄ I BAŚNIĄ - PROGRAM EDUKACJI LITERACKIEJ 4) CHCĘ BYĆ ZDROWYM I BEZPIECZNYM PRZEDSZKOLAKIEM	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIASTA: WRZESIEŃ 2014 R. ROK SZKOLNY 2013/2014	OBSZAR EDUKACJI UWZGLĘDNIONY ZOSTANIE W STRATEGII 1) KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI I DOSTRZEGANIA PIĘKNA SWOJEGO MIASTA, POZNANIE WYBRANYCH OBIEKTÓW, POZNANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO NASZEGO REGIONU. 2) ROZWIJANIE TWÓRCZYCH ZAINTERESOWAŃ I UMIEJĘTNOŚCI ARTYSTYCZNYCH DZIECI, POZNAWANIE RÓŻNYCH TECHNIK PLASTYCZNYCH. 3) UATRAKCYJNIENIE ZAJĘĆ Z DZIEĆMI POPRZEZ DOSTARCZENIE PRZEŻYĆ EMOCJONALNYCH, JĘZYKOWYCH, WNIESIENIE RADOŚCI I UŚMIECHU W TWÓRCZĄ DZIAŁALNOŚĆ, ROZWIJANIE LOGICZNEGO MYŚLENIA W TOKU KSZTAŁTOWANIA POJĘĆ. 4) WYRABIANIE NAWYKÓW PROZDROWOTNYCH, HIGIENICZNO-SANITARNYCH I ŻYWIENIOWYCH, ZACHĘCANIE DO ZDROWEGO STYLU ŻYCIA. 5) WYRABIANIE NAWYKÓW KULTURALNYCH,

	5) BEZPIECZNY PRZYJACIEL - PROGRAM PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZY		PRZESTRZEGANIE ZASAD DBANIA O WŁASNE I INNYCH BEZPIECZEŃSTWO, WSPÓŁDZIAŁANIE W ZESPOLE.
ZAWIERCIE	NIE DOTYCZY	-	-
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO NA LATA 2011-2020	2011-2020	DZIAŁANIE 1.4.1 RÓŻNICOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB RYNKU PRACY. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY. DZIAŁANIE 1.4.3 ROZWIJANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DLA DOROSŁYCH NA BAZIE ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW EDUKACYJNYCH. DZIAŁANIE 4.1.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI WEWNĘTRZNEJ OPARTEJ NA DROGACH LĄDOWYCH ORAZ INFRASTRUKTURZE LINII KOLEJOWYCH.
ŻARNOWIEC	STRATEGIA EDUKACJI W GMINIE ŻARNOWIEC NA LATA 2015 - 2020	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020,	2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020	PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA- REALIZACJI PROGRAMÓW EDUKACJI EKOLOGICZNEJ, WSPIERANIE MERYTORYCZNE I FINANSOWE AKTYWNYCH FORM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY, OPRACOWANIE I WYDANIE FOLDERÓW, BROSZUR O TREŚCIACH EKOLOGICZNYCH, WSPÓŁPRACA Z POZARZĄDOWYMI ORGANIZACJAMI EKOLOGICZNYMI.

6. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA TYCHY NA LATA 2013-2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2020 R.	2013-2020	- ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MIASTA TYCHY PODSTAWĄ POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA I STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, - ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI WRAZ Z ICH OCHRONĄ W ZAKRESIE JAKOŚCIOWYM I ILOŚCIOWYM
BIERUŃ	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACJI W GMINIE BIERUŃ NA LATA 2015 -2018 - ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O ZBIOROWYM ZAOPATRZENIU W WODĘ I ZBIOROWYM ODPROWADZANIU ŚCIEKÓW RPWIK TYCHY S.A. PRZEDSTAWIA COROCZNY PLAN MODERNIZACJI SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY BIERUŃ.	2015-2018	NAKŁADY NA MODERNIZACJĘ SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE BIERUŃ NA LATA 2015-2018
BOJSZOWY	PROJEKT ROZBUDOWY OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W BOJSZOWACH KONCEPCJA PROGRAMOWO – PRZESTRZENNA BUDOWY KANALIZACJI SANITARNEJ DLA MIEJSCOWOŚCI ŚWIERCZYNIEC WRAZ ZE WSKAZANIEM PREFEROWANEGO KIERUNKU ZAGOSPODAROWANIA UJMOWANYCH ŚCIEKÓW	DO 2017 R. PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA PROJEKTU BUDOWLANEGO 2016 R.	ZWIĘKSZENIE PRZEPUSTOWOŚCI OCZYSZCZALNI O 2 000 RLM (O 155 M3/D) WYBUDOWANIE SIECI KANALIZACYJNEJ DŁ. OK. 13 KM DLA 2 000 MIESZKAŃCÓW
CHEŁM ŚLĄSKI	STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI NA LATA 2004-2020 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	PLANOWANA JEST AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY UWZGLĘDNIAJĄCA KWESTIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ. UCHWAŁA NR XVII/93/2004 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 31.03.2004R. UCHWAŁA NR XXX/154/2009 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 3 LIPCA 2009R.	 OCHRONA KRAJOBRAZU I STRUKTURY GEOLOGICZNEJ, OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH, OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH, OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA, OCHRONA GLEB, ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW, ODŁOGOWANYCH, OCHRONA PRZYRODY, OCHRONA POWIETRZA, OCHRONA PRZED HAŁASEM, EDUKACJA EKOLOGICZNA. OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI, GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA, GOSPODARKA ODPADAMI, OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO, OCHRONA PRZED HAŁASEM, OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM

	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	AKTUALNIE OPRACOWYWANY JEST NOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA, KTÓRY OBEJMOWAŁ BĘDZIE LATA 2014 – 2018 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2022.	ELEKTROMAGNETYCZNYM, OCHRONA PRZYRODY, OCHRONA PRZED SKUTKAMI POWAŻNYCH AWARII ORAZ BEZPIECZEŃSTWO CHEMICZNE I BIOLOGICZNE, EDUKACJA EKOLOGICZNA.
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW AGLOMERACJA CZECHOWICE-DZIEDZICCE		CEL: MODERNIZACJA SIECI KANALIZACYJNEJ DZIAŁANIA: MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ
IMIELIN	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY IMIELIN (DZIAŁ GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA)	2008-2011 I AKTUALIZACJA 2012-2015	-POPRAWA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH - IDENTYFIKACJA I ZALEGALIZOWANIE NIELEGALNYCH KOLEKTORÓW I ROWÓW SŁUŻĄCYCH DO ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW, -BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ NA OBSZARACH NIESKANALIZOWANYCH -BUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI DESZCZOWEJ DRÓG GMINNYCH
KOBIÓR	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2013-2016	OD 15.07.2009 R.	1) ZWIĘKSZENIE STOPNIA OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW POPRZEZ ROZBUDOWĘ I MODERNIZACJĘ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW „WSCHÓD" ORAZ ROZBUDOWĘ SYSTEMU KANALIZACJI W SYSTEMIE ROZDZIELCZYM 2) ZMNIEJSZENIE DOPŁYWU ZANIECZYSZCZEŃ Z DRÓG I ŹRÓDEŁ OBSZAROWYCH DO WÓD POWIERZCHNIOWYCH 3) ZMNIEJSZENIE STRAT WODY W SIECI WODOCIĄGOWEJ I ZWIĘKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA ZAOPATRZENIA W WODĘ 4) RÓWNOWAŻENIE BILANSU WÓD POWIERZCHNIOWYCH 5) OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE WÓD PODZIEMNYCH
ŁAZISKA GÓRNE	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA DOT. TRANSPORTU ZAWARTE BĘDĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY ŁAZISKA GÓRNE NA LATA 2015-2022	BRAK DOKUMENTU
MIKOŁÓW	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH NA LATA 2014-2017.	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2014 - 2017	- ROZBUDOWA I ROZWÓJ SIECI WODOCIĄGOWEJ (M.IN. WYKUPY SIECI) W CELU POZYSKANIA NOWYCH ODBIORCÓW; - SUKCESYWNA WYMIANA (MODERNIZACJA) ISTNIEJĄCYCH SIECI WODOCIĄGOWYCH WRAZ Z PRZYŁĄCZAMI, WEDŁUG KRYTERIUM OCENY STANU TECHNICZNEGO I WYSTĘPUJĄCEJ AWARYJNOŚCI W

	OBSZAROWY PROGRAM WSPOMAGAJĄCY BUDOWĘ PRZYŁĄCZY KANALIZACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW GMINY MIKOŁÓW	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2012 - 2014	CELU POPRAWY JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG; - DOKOŃCZENIE BUDOWY KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ W RAMACH ZADANIA „ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ MIASTA MIKOŁÓW" (DZIELNICA KAMIONKA); - SUKCESYWNA ROZBUDOWA I ROZWÓJ SIECI KANALIZACYJNEJ (W TYM M.IN. WYKUPY SIECI) W CELU POZYSKANIA NOWYCH ODBIORCÓW; - MODERNIZACJA I BUDOWA KOLEJNYCH URZĄDZEŃ I CIĄGÓW TECHNOLOGICZNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WRAZ Z ZASTOSOWANIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (W TYM CZĘŚCI OSADOWO – ENERGETYCZNEJ) ORAZ ZAKUP UKŁADU MECHANICZNEJ SEPARACJI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH SUROWYCH. PROGRAM WSPOMAGAJĄCY BUDOWĘ PRZYŁĄCZY KANALIZACYJNYCH DO MIEJSKIEJ SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ , BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I MIESZKALNO-USŁUGOWYCH NA TERENIE MIKOŁOWA.
ORNONTOWICE	AKTUALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W ORNONTOWICACH NA LATA 2013 – 2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020.	LATA 2013-2020	CELE KRÓTKOOKRESOWE DO 2016 ROKU: - RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI WODNYMI. - OGRANICZENIE SPŁYWU ZANIECZYSZCZEŃ POCHODZENIA ROLNICZEGO Z PÓL. - WSPIERANIE INICJATYW ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW. - WSPÓŁPRACA ZE WSZYSTKIMI INSTYTUCJAMI WPŁYWAJĄCYMI NA JAKOŚĆ WÓD. - WSPIERANIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODAMI I JEJ OCHRONY. - OCHRONA NATURALNYCH CIEKÓW WODNYCH. CELE ŚREDNIOOKRESOWE DO 2020 ROKU: - PRZYWRÓCENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, - WSPÓŁPRACA PRZY TWORZENIU BAZ DANYCH DOTYCZĄCYCH WÓD I TERENÓW ZALEWOWYCH, SYSTEMU MONITORINGU ŚRODOWISKA. - UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ W GMINIE POPRZEZ BUDOWĘ LUB MODERNIZACJĘ SIECI WODOCIĄGOWYCH, KANALIZACJI SANITARNEJ, SIECI KANALIZACJI DESZCZOWEJ ORAZ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW ORNONTOWICE-PÓŁNOC.

ORZESZE	1. WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH W GMINIE ORZESZE NA LATA 2012-2014 2. WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH W GMINIE ORZESZE NA LATA 2015-2018	1.PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XIV/120/11 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 27 PAŹDZIERNIKA 2011R. (UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA) I AKTUALIZOWANY UCHWAŁĄ NR XXXVI/394/13 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 13 SIERPNIA 2013R. (UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA) 2. PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XLI/450/14 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 23 STYCZNIA 2014R. (UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA)	PLAN OKREŚLA W SZCZEGÓLNOŚCI: 1. PLANOWANY ZAKRES USŁUG WODOCIĄGOWYCH, 2. PRZEDSIĘWZIĘCIA ROZWOJOWO-MODERNIZACYJNE W POSZCZEGÓLNYCH LATACH, 3. PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZUJĄCE ZUŻYCIE WODY, 4. NAKŁADY INWESTYCYJNE W POSZCZEGÓLNYCH LATACH, 5. SPOSOBY FINANSOWANIA PLANOWANYCH INWESTYCJI.
PAWŁOWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH NA LATA 2012-2015 DLA GMINNEGO ZAKŁADU WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI	2012-2015	ROZWÓJ I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ, BUDOWA STACJI UZDATNIANIA WODY.
PSZCZYNA	W TRAKCIE OPRACOWANIA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020 (DOKUMENT RAMOWY, NIE PRZYJĘTY PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY GMINY)	OPRACOWANIE OKREŚLA POLITYKĘ ŚRODOWISKOWĄ A TAKŻE WYZNACZA CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE, KTÓRE ODNOSZĄ SIĘ DO ASPEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH, USYSTEMATYZOWANYCH WEDŁUG PRIORYTETÓW. NINIEJSZE OPRACOWANIA ZAWIERA M.IN. ROZPOZNANIE AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W GMINIE, PRZEDSTAWIA PROPOZYCJE ORAZ OPIS ZADAŃ, KTÓRE NIEZBĘDNE SĄ DO KOMPLEKSOWEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA (W TYM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ). DOKUMENT WSPOMAGA DĄŻENIE DO UZYSKANIA W GMINIE SUKCESYWNEGO OGRANICZENIA DEGRADACJI ŚRODOWISKA, OCHRONĘ I ROZWÓJ JEGO WALORÓW ORAZ RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA Z UWZGLĘDNIENIEM KONIECZNOŚCI JEGO OCHRONY. STRUKTURA OPRACOWANIA OBEJMUJE OMÓWIENIE KIERUNKÓW OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE W ODNIESIENIU M.IN. DO GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ.
WYRY	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ ZAWARTE BĘDĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY WYRY	BRAK DOKUMENTU
GLIWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PWIK	OBECNIE OBOWIĄZUJĄCY NA LATA 2012-2014 ORAZ PLANOWANY DO OPRACOWANIA NA LATA 2015-2017 (PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: VI 2014R.)	W TRAKCIE OPRACOWANIA
GIERAŁTOWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PGK SP. Z O.O NA LATA 2012-2018 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GIERAŁTOWICE DO ROKU 2015 Z PERSPEKTYWĄ DO	ZGODNIE Z NAZWĄ DOKUMENTÓW, ODPOWIEDNIO: 2012-2018, 2012-2019	BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ, BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW, ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ, WYMIANA ODCINKÓW SIECI WODOCIĄGOWEJ BĘDĄCYCH W NIEODPOWIEDNIM STANIE TECHNICZNYM

	ROKU 2019		
KNURÓW	„WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PWIK SP. Z O.O. W |KNUROWIE NA LATA 2013 - 2015”	2013 - 2015	PORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ. BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ.
PILCHOWICE	STRATEGIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY PILCHOWICE	PLANOWANE OD 2014, DOKUMENTY OPRACOWYWANY PRZEZ PILCHOWICKIE PRZEDSIĘBIORSTWO KOMUNALNE SP. Z O.O.	BRAK DANYCH
RUDZINIEC	PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W GMINIE RUDZINIEC	2010-2015	CELE PROGRAMU TO REALIZACJA POLITYKI ŚRODOWISKOWEJ GMINY ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA . OSIĄGANE JEST TO POPRZEZ ZABUDOWĘ PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW I ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ŁADUNKÓW ZANIECZYSZCZEŃ ODPROWADZANYCH DO ŚRODOWISKA (ŚCIEKI OCZYSZCZONE MUSZĄ SPEŁNIAĆ WYMOGI ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA Z DNIA 24 LIPCA 2004 R). POŚREDNIO PROWADZI TO DO POPRAWY JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH ORAZ POPRAWY JAKOŚCI GLEBY. MIESZKAŃCY GMINY RUDZINIEC, KTÓRZY ZOSTAJĄ ZAKWALIFIKOWANI DO PROGRAMU MAJĄ MOŻLIWOŚĆ DOFINANSOWANIA DO 80% KOSZTÓW BUDOWY PRZYDOMOWEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW. WYSOKOŚĆ DOFINANSOWANIA JEST CO ROKU OKREŚLANA ZARZĄDZENIEM WÓJTA
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODRĘBNYCH STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
TOSZEK	PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW LUB SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW W GMINIE TOSZEK NA LATA 2013-2017	2007-2013	PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW LUB SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY TOSZEK MA NA CELU OKREŚLENIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I METOD ICH WDROŻENIA DLA POPRAWY JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY. ZAKRES ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU OBEJMUJE BUDYNKI MIESZKALNE, DLA KTÓRYCH NIE JEST PLANOWANE PRZYŁĄCZENIE DO ZBIORCZEGO SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ.
WIELOWIEŚ	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIELOWIEŚ	2009-2017	-DOSTĘP DO SYSTEMU KANALIZACJI 80% MIESZKAŃCÓW -MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W

			ŚWIBIU -BUDOWA NOWEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W WIELOWSI -BUDOWA SIECI SANITARNO-KANALIZACYJNEJ DLA WIĘKSZOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY WIELOWIEŚ
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE	2008-2020	PROGRAM POPRAWY GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY ZABRZE
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO
BYTOM	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BYTOMIA - AKTUALIZACJA	2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ LAT 2016-2019	CEL 2.3. ZAPEWNIENIE ZAOPATRZENIA W WODĘ I ENERGIĘ ZGODNIE Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2012-2015 I 2016-2019: ZMNIEJSZENIE STRAT WODY W SIECI PRZESYŁOWEJ. CELE EKOLOGICZNE DO 2025 R. WPROWADZENIE NA SZEROKĄ SKALĘ SYSTEMÓW TECHNICZNYCH POPRAWIAJĄCYCH BILANS WODNY MIASTA POPRZEZ ZAGOSPODAROWANIE ZALEWISK, NADMIARU WÓD DESZCZOWYCH, ORAZ RACJONALIZACJĘ ZUŻYCIA WODY W SFERZE KOMUNALNEJ. CEL 3.2. RADYKALNA POPRAWA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I OGRANICZENIE ZANIECZYSZCZENIA WÓD PODZIEMNYCH. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2012-2015 I 2016-2019: POPRAWA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY BYTOM. OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ I UCIĄŻLIWOŚCI ZE STRONY ZALEWISK POGÓRNICZYCH. PRZESYŁOWEJ 2012-2015 I 2016-2019: ZMNIEJSZENIE STRAT WODY W SIECI PRZESYŁOWEJ. CEL EKOLOGICZNY DO 2025 R. ZAPEWNIENIE EKOLOGICZNEGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH MIASTA ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI RAMOWEJ DYREKTYWY WODNEJ ORAZ ELIMINACJA ŹRÓDEŁ SKAŻENIA WÓD PODZIEMNYCH.
BORONÓW	WIELOLETNI PLANU ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH GMINY BORONÓW NA LATA	2013-2017	1.BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W MIEJSCOWOŚCI BORONÓW 2. BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W

	2013-2017		REJONIE UL. POPRZECZNEJ W BORONOWIE 3. BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ UL. WOLNOŚCI W BORONOWIE 4. BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W REJONIE UL. POPRZECZNEJ W BORONOWIE
LUBLINIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 R. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2012- 2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	CEL OSIĄGNIĘCIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W DZIELNICY WYMYŚLASZ. • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ W DZIELNICY ZACHODNIEJ (REJON UL. SZAFERA). • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ W DZIELNICY CENTRUM. • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W DZIELNICY POŁUDNIOWEJ. • ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ ORAZ WODOCIĄGOWEJ W DZIELNICY KOKOTEK. • MODERNIZACJA UJĘCIA WODY W KOKOTKU. • MODERNIZACJA MIEJSKIEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W LUBLIŃCU. • ROZBUDOWA I BIEŻĄCA RENOWACJA SIECI KANALIZACYJNEJ. • ROZBUDOWA I BIEŻĄCA RENOWACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ. • ZAOPATRZENIE W SZCZELNE ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE GOSPODARSTW NIEOBJĘTYCH SIECIĄ KANALIZACYJNĄ. • BIEŻĄCA KONTROLA SPRAWNOŚCI SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW ORAZ STANU TECHNICZNEGO ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH. • ROZWÓJ WSPÓŁPRACY ZE WSZYSTKIMI INSTYTUCJAMI WPŁYWAJĄCYMI NA JAKOŚĆ WÓD, WSPIERANIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODAMI I JEJ OCHRONY PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI. • RACJONALNE DAWKOWANIE I PRZESTRZEGANIE KALENDARZA STOSOWANIA NAWOZÓW SZTUCZNYCH I ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN. • PROMOWANIE PROEKOLOGICZNYCH ZASAD UPRAWY, CHOWU I PRODUKCJI ROLNEJ. • WPROWADZANIE ODPOWIEDNICH ZAPISÓW DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CHRONIĄCYCH OBSZARY SZCZEGÓLNIE WRAŻLIWE PRZED INGERENCJĄ MOGĄCĄ SPOWODOWAĆ POGORSZENIE JAKOŚCI WODY.

			• KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ NA TEMAT ZASAD KORZYSTANIA Z ZASOBÓW ŚRODOWISKA WODNEGO. • WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW ROLNYCH W ZBIORNIKI NA GNOJOWICĘ I PŁYTY OBORNIKOWE.
LUBLINIEC	„WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH”	PLANOWANA AKTUALIZACJA W 2015 R.	WYMIANA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH I OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW, ROZBUDOWA I UZBROJENIE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W ZALEŻNOŚCI OD ZAPOTRZEBOWANIA.
WOŹNIKI	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH NA TERENIE GMINY WOŹNIKI NA LATA 2010 - 2016	2010 - 2016	- BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ DO MIEJSCOWOŚCI WOŹNIKI – SULÓW; - BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ Z MIEJSCOWOŚCI PIASEK DO MIEJSCOWOŚCI WOŹNIKI - DYRDY W CELU UNIEZALEŻNIENIA SIĘ OD ZAKUPU WODY Z GMINY KALETY; - WYMIANA WYEKSPLOATOWANYCH ODCINKÓW SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI WOŹNIKI I LUBSZA; - ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA NOWO ZASIEDLANYCH TERENACH BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W PIASKU; - BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W LUBSZY - BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W KAMIENICY I KAMIEŃSKICH MŁYNACH; - BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W DYRDACH I SOŚNICY; - ROZBUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W PSARACH II ETAP; - BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W KAMIENICY; NAKŁADY FINANSOWE W POSZCZEGÓLNYCH LATACH ZAMIESZCZONO
POWIAT LUBLINIECKI			
ŚWIĘTOCHŁOWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH CHŚPWIK SP. Z O.O. W OKRESIE 01.05.2012-30.04.2016	01.05.2012-30.04.2016	BUDOWA PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW W REJONIE SALEZJAŃSKIEGO GIMNAZJUM PUBLICZNEGO, BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ W UL. H. SAWICKIEJ, BRZOZOWEJ, KALINY, NA TERENIE OSIR „SKAŁKA” ORAZ SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE OSIR „SKAŁKA”, BUDOWA PRZYŁĄCZY WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH WG POTRZEB
MYSŁOWICE	PROGRAM WSPOMAGAJĄCY BUDOWĘ PRZYŁĄCZY KANALIZACYJNYCH	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA
BĘDZIN	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH	2012 – 2014 ROZPOCZĘTO PRACE NAD AKTUALIZACJĄ NA LATA 2015 - 2017	- OCENA I ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU ZAOPATRZENIA W WODĘ ORAZ ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW SANITARNYCH, OKREŚLENIE KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ NA TERENIE

			MIASTA, OKREŚLENIE PRIORYTETOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ ROZWOJOWYCH ORAZ MODERNIZACYJNO – REMONTOWYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWYCH, ZESTAWIENIE PLANOWANYCH ZADAŃ WIELOLETNIEGO PLANU ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH W POSTACI HARMONOGRAMU RZECZOWO – FINANSOWEGO, ANALIZA PLANOWANYCH ŻRÓDEŁ FINANSOWANIA INWESTYCJI UJĘTYCH W WPI.
BOBROWNIKI	POGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE BOBROWNIKI	2004-2012 (OBECNIE AKTUALIZACJA OPRACOWANIA)	GRUPY CELÓW: - OCHRONA KRAJOBRAZU I STRUKTURY GEOLOGICZNEJ; - OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH; - OCHRONA WÓD POWIERZCHNIIOOWYCH; OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA; - OCHRONA GLEB; ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGOWANYCH; - OCHRONA PRZYRODY; - OCHRONA POWIETRZA; - OCHRONA PRZED HAŁASEM - EDUKACJA EKOLOGICZNA - GOSPODARKA ODPADAMI;
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 - 2015	1. PROGRAM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 1 PORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ: DZIAŁANIE 1 – ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, W TYM BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENACH PRZEWIDZIANYCH POD BUDOWNICTWO; DZIAŁANIE 2 – PORZĄDKOWANIE GOSPODARKI KANALIZACYJNEJ MIASTA, W TYM WYMIANA SIECI ZUŻYTEJ TECHNICZNIE I WYMAGAJĄCEJ PRZEBUDOWY; DZIAŁANIE 3 - BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW LUB OBJĘCIA AKCJI (UDZIAŁÓW) ISTNIEJĄCEJ OCZYSZCZALNI. 2. PROGRAM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 2 ROZBUDOWA MIEJSKIEGO SYSTEMU ZAOPATRZENIA W WODĘ: DZIAŁANIE 1 – POŁĄCZENIE ISTNIEJĄCYCH I PLANOWANYCH UJĘĆ WODY PITNEJ W SYSTEM ZAPEWNIAJĄCY BEZPIECZEŃSTWO DOSTAW DLA ODBIORCÓW; DZIAŁANIE 2 – WYMIANA ZUŻYTYCH I STARYCH SIECI WODOCIĄGOWYCH W MIEŚCIE; DZIAŁANIE 3 - BUDOWA NOWYCH SIECI

			WODOCIĄGOWYCH, W TYM NA TERENACH PRZEZNACZONYCH POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE.
DĄBROWA GÓRNICZA	„DWULETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PWIK SP. Z O.O. W DĄBROWIE GÓRNICZEJ NA LATA 2014-2015”	2014 – 2015	W OKRESIE OBOWIĄZYWANIA PLANU 2014 – 2015 KONTYNUOWANY BĘDZIE GŁÓWNY KIERUNEK INWESTYCYJNY, REALIZOWANY W LATACH UBIEGŁYCH W RAMACH WSPÓŁPRACY Z URZĘDEM MIEJSKIM, ZWIĄZANY Z PORZĄDKOWANIEM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, DOTYCZĄCY MODERNIZACJI SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ ORAZ OBIEKTÓW WODNOKANALIZACYJNYCH FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW WŁASNYCH.
IRZĄDZE	BRAK PROGRAMÓW	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTU GMINA PRZYSTĄPI DO OPRACOWANIA STRATEGII BĄDŹ PROGRAMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	1. OGRANICZENIE STRAT WODY POWODOWANE AWARIAMI, POPRAWA JAKOŚCI WODY I NIEZAWODNOŚCI DOSTAWY. 2. POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
JAWORZNO	PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH W LATACH 2013-2017	2013-2017	CELEM DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH JEST BUDOWA INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ DLA MIESZKAŃCÓW UWZGLĘDNIAJĄC KIERUNEK ROZWOJU GMINY OKREŚLONY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ ORAZ PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM CELÓW EKOLOGICZNYCH.
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIETNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	CEL DŁUGOOKRESOWY DO 2021R. – PRZYWRÓCENIE DOBREJ JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH; NA LATA 2014-2014 GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ TO M.IN. ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ, ROZBUDOWA KANALIZACJI DESZCZOWEJ I SEPARATORÓW A TAKŻE POŁĄCZENIU BUDOWY SYSTEMÓW PODCZYSZCZAJĄCYCH Z BUDOWĄ I MODERNIZACJĄ DRÓG.
ŁAZY	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM FUNKCJONALNO UŻYTKOWY DLA BUDOWY SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ W GMINIE MIERZĘCICE	OBOWIĄZUJĄCY	WYKONANIE NOWYCH SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I WODOCIĄGU – OK. 68 KM SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ , 1.5 KM SIECI WODOCIĄGOWEJ, 16 PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW. CELE – SPEŁNIENIE STANDARDÓW EKOLOGICZNYCH PRAWODAWSTWA POLSKIEGO I UE , UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ , OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH , POPRAWA STANU SANITARNEGO W REGIONIE
OGRODZIENIEC	KONCEPCJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC - PRZYJĘTA	DOKUMENT OBOWIĄZUJĄCY – BEZ DATY	1.INFORMACJE O STANIE ISTNIEJĄCYM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ

	UCHWAŁĄ NR XIII/138/2003 RADY MIEJSKIEJ Z DNIA 21 PAŹDZIERNIKA 2003 R.		2.ZESTAWIENIE DZIAŁAŃ RZECZOWO-FINANSOWYCH W ZAKRESIE POPRAWY ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PITNĄ 3.BILANS ILOŚCI I JAKOŚCI ŚCIEKÓW SANITARNYCH 4.CHARAKTERYSTYKA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ KONCEPCYJNYCH W ZAKRESIE UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ 5.ANALIZA TECHNICZNO-EKONOMICZNA ROZWIĄZAŃ KONCEPCYJNYCH 6.WYTYCZNE TECHNOLOGICZNE I TECHNICZNE ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW 7. PROPOZYCJE LOKALIZACYJNE.
PILICA	KIERUNKI DZIAŁANIA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PILICA NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019	2012-2015	-
PORĘBA	AGLOMERACJA PORĘBA	OPRACOWANIE PROJEKTU ZMIANY AGLOMERACJI – DO 30.06.2014 R.	USTALENIE(ZMIANA) OBSZARU AGLOMERACJI, BUDOWA KANALIZACJI
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU. GOSPODARKA W ZAKRESIE ZAOPATRZENIA W WODĘ I ODPROWADZENIA ŚCIEKÓW JEST ZADANIEM GMIN.	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-
SIEWIERZ	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH NA LATA 2011 - 2015 NA TERENIE MIASTA I GMINY SIEWIERZ	2011 - 2015	OPRACOWANY PLAN OBEJMUJE ZADANIA MODERNIZACYJNO – INWESTYCYJNE DLA GMINY SIEWIERZ, NA KTÓREJ ZAKŁAD USŁUG WODNYCH I KANALIZACYJNYCH W SIEWIERZU PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ.
SŁAWKÓW	GOSPODARKA ŚCIEKOWA MIASTA SŁAWKÓW		MODERNIZACJA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY SŁAWKÓW
SZCZEKOCINY	-	NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD: OPRACOWANO DOKUMENT DO ZAKTUALIZOWANIA „PLANU AGLOMERACJI SZCZEKOCINY" W GMINIE SZCZEKOCINY.	NIE DOTYCZY
WŁODOWICE	KONCEPCJA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ DLA GMINY WŁODOWICE AKTUALIZACJA KONCEPCJI GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA GMINY WŁODOWICE BRAK PROGRAMÓW	OPRACOWANA W 2003 ROKU OPRACOWANA W 2007 ROKU W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTU GMINA PRZYSTĄPI DO OPRACOWANIA STRATEGII BĄDŹ PROGRAMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	ZAWIERA ROZWIĄZANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA CAŁEJ GMINY WŁODOWICE NOWE ROZWIĄZANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA GMINY WŁODOWICE 1. OGRANICZENIE STRAT WODY POWODOWANE AWARIAMI, POPRAWA JAKOŚCI WODY I NIEZAWODNOŚCI DOSTAWY. 2. POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
WOJKOWICE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2014-2020 WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIASTA: WRZESIEŃ 2014 R. 2012-2015	OBSZAR GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ W MIEŚCIE UWZGLĘDNIONY ZOSTANIE W STRATEGII BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ

	URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU GMINY WOJKOWICE NA LATA 2012-2015 AKTUALIZACJA WIELOLETNIEGO PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU GMINY WOJKOWICE NA LATA 2012-2015	 2015-2020	WRAZ Z WYMIANĄ SIECI WODOCIĄGOWEJ W ULICACH JANA III SOBIESKIEGO NA ODCINKU OD POSESJI NR 206 -288, PLAKA, KOSYNIERÓW, KOSSAKA, MASZYŃSKO, FABRYCZNA. BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ WRAZ Z REMONTEM/MODERNIZACJĄ SIECI WODOCIĄGOWEJ W ULICACH JANA III SOBIESKIEGO, DŁUGOSZA, PADEREWSKIEGO , SZYMANOWSKIEGO, KASPROWICZA, KARŁOWICZA, FITELBERGA, PROLETARIATU, POŁANIECKA, PIASKI, STARA , ŹRAŁKÓW, JAWOŻNIK, ROZBUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W WOJKOWICACH
ZAWIERCIE	NIE DOTYCZY	-	-
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ DLA GMINY ŻARNOWIEC NA LATA 2016 - 2018	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020,	2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020	OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH-OGRANICZENIE ZANIECZYSZCZEŃ KOMUNALNYCH I PRZEMYSŁOWYCH WPROWADZANYCH DO WÓD BEZ OCZYSZCZENIA, KOMPLEKSOWE UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ W MIEŚCIE.

7. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy w zakresie gospodarki odpadami, wg planów na czerwiec 2014 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA TYCHY NA LATA 2013-2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2020 R. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA TYCHY	2013-2020 OD 2009 ROKU	- HARMONIJNE ŁĄCZENIE DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W SFERZE GOSPODARCZO - SPOŁECZNEJ Z OCHRONĄ WALORÓW I ZASOBÓW ŚRODOWISKA, - MINIMALIZACJA POWSTAWANIA ODPADÓW, PRZYGOTOWYWANIE DO PONOWNEGO UŻYCIA, RECYKLING, INNE PROCESY ODZYSKU, UNIESZKODLIWIANIE - UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA TYCHY
BIERUŃ		OBOWIĄZUJĄCY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI OPIERA SIĘ PRZEDE WSZYSTKIM NA USTAWIE O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH ORAZ PRAWIE LOKALNYM - UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ.	
BOJSZOWY	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BOJSZOWY	OKRES OBOWIĄZYWANIA DO 2015 R. PLANOWANY TERMIN AKTUALIZACJI DOKUMENTU – 2015 R.	OBJĘCIE WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW GMINY BOJSZOWY SYSTEMEM SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW. ZORGANIZOWANIE NA TERENIE GMINY PUNKTU ODBIORU ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH WYDZIELONYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH. DOSTOSOWANIE ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ W GMINIE DO WYMOGÓW UNII EUROPEJSKIEJ. WYBUDOWANIE NA TERENIE GMINY STACJI MAGAZYNOWANIA ODPADÓW POSIADAJĄCYCH MOŻLIWOŚĆ WSTĘPNEJ OBRÓBKI I SEGREGACJI ODPADÓW. PROWADZENIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE (KONIECZNOŚĆ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI, OGRANICZENIE POWSTAWANIA ODPADÓW, KONIECZNOŚĆ BUDOWY ZAKŁADÓW PRZETWARZANIA ODPADÓW).
CHEŁM ŚLĄSKI	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI	UCHWAŁA NR XVII/93/2004 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 31.03.2004R.	ROZBUDOWA I DOSKONALENIE SYSTEMU SEGREGACJI ODPADÓW, ZBIÓRKA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH, OPRACOWANIE GMINNEGO PROGRAMU USUWANIA AZBESTU, EDUKACJA SPOŁECZNA W ZAKRESIE SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW, LIKWIDACJA DZIKICH WYSYPISK.

	AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	UCHWAŁA NR XXXV/180/2010 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 11 LUTEGO 2010R. ZNIESIONY ZOSTAŁ OBOWIĄZEK TWORZENIA GMINNYCH PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI (POZOSTAŁY PLANY KRAJOWE I PLANY SZCZEBLA WOJEWÓDZKIEGO). GMINA CHEŁM ŚLĄSKI OTRZYMAŁA DOFINANSOWANIE Z MINISTERSTWA GOSPODARKI NA ZADANIE DOT. OPRACOWANIA PROGRAMU USUWANIA AZBESTU WRAZ Z INWENTARYZACJĄ. TERMIN REALIZACJI ZADANIA: 2014/2015	PROWADZENIE SELEKTYWNEGO GROMADZENIA ODPADÓW U ŹRÓDŁA, PROWADZENIE SYSTEMU ZBIÓRKI ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH, ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH DO SKŁADOWANIA, DĄŻENIE DO WYSELEKCJONOWANIA ODPADÓW REMONTO-BUDOWLANYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, EDUKACJA SPOŁECZEŃSTWA GŁÓWNIE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH DOT. SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW,, PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA I ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW BIODEGRADOWALNYCH, STWORZENIE PROGRAMU USUWANIA AZBESTU Z TERENU GMINY.
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ DO ROKU 2032 "PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ"	DO ROKU 2032 OKRES 2009-2015	- WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH U MIESZKAŃCÓW GMINY, SPOWODOWANYCH AZBESTEM, - LIKWIDACJA ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO I DOPROWADZENIE DO SPEŁNIENIA WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, - STWORZENIE ODPOWIEDNICH NORM POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO, EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE ZAPEWNI OCHRONĘ ŚRODOWISKA PRZED DEGRADACJĄ, A TAKŻE STWORZY WARUNKI DLA WDROŻENIA WYMAGAŃ OBOWIĄZUJĄCEGO W TYM ZAKRESIE PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ. CELAMI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA SĄ: -ROZPOZNANIE STANU ISTNIEJĄCEGO I PRZEDSTAWIENIE PROPOZYCJI ZADAŃ NIEZBĘDNYCH DO KOMPLEKSOWEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, -WYZNACZENIE HIERARCHII WAŻNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH INWESTYCJI (USTALENIE PRIORYTETÓW), -WYZNACZENIE OPTYMALNYCH HARMONOGRAMÓW REALIZACJI CAŁOŚCI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH ZE WSKAZANIEM ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.

IMIELIN	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY IMIELIN	2005-2009 OD 2012 ZGODNIE Z USTAWĄ OBOWIĄZUJE PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	ZAPEWNIENIE OBJĘCIA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW GMINNY ZORGANIZOWANYM SYSTEMEM ODBIERANIA WSZYSTKICH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH ZAPEWNIENIE WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA SYSTEMU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA I ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZAPEWNIENIE BUDOWY, UTRZYMANIA I EKSPLOATACJI WŁASNYCH LUB WSPÓLNYCH Z INNYMI GMINAMI LUB PRZEDSIĘBIORCAMI INSTALACJI I URZĄDZEŃ DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH
KOBIÓR	1. PROGRAM LIKWIDACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY KOBIÓR NA LATA 2012-2032 2. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2013-2016	1. OD 02.02.2012 R. 2. OD 15.07.2009 R.	1. PRZEWIDUJE CAŁKOWITĄ LIKWIDACJĘ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (W ILOŚCI ZINWENTARYZOWANEJ 3 531 M²) DO 2032 R. W/W CEL REALIZOWANY JEST POPRZEZ DOFINANSOWANIE USUWANIA AZBESTU DLA WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI. 2. 1) GOSPODAROWANIE ODPADAMI W SPOSÓB ZGODNY Z OBOWIĄZUJĄCYMI PRZEPISAMI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA; 2) OSIĄGNIĘCIE ODPOWIEDNICH POZIOMÓW ODZYSKU I RECYCLINGU. W/W CELE WINNY BYĆ REALIZOWANE POPRZEZ M.IN.: - BUDOWĘ ZAKŁADU KOMPLEKSOWEGO ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W TYCHACH, - MONITORING I BIEŻĄCA LIKWIDACJA DZIKICH SKŁADOWISK ODPADÓW, - WPROWADZENIE SYSTEMU ODBIORU ODPADÓW SELEKTYWNIE GROMADZONYCH, - AKCJE EDUKACYJNE
LĘDZINY	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY LĘDZINY	2005 – 2015	DALSZY ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW, KONTYNUACJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW, ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI, DALSZY ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI
ŁAZISKA GÓRNE	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA ODNOSZĄCE SIĘ DO GOSPODARKI ODPADAMI UREGULOWANE SĄ W UCHWAŁACH RADY GMINY ŁAZISKA GÓRNE	BRAK PROGRAMU
ORNONTOWICE	AKTUALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W ORNONTOWICACH NA LATA 2013 – 2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020.	LATA 2013-2020	CELE KRÓTKOOKRESOWE DO 2016 ROKU: -OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI; - UZYSKANIE ZNACZĄCYCH EFEKTÓW

			W SELEKTYWNYM ZBIERANIU ODPADÓW. CELE ŚREDNIOOKRESOWE DO 2020 ROKU: -OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO POZIOMU 50% TYCH ODPADÓW W 2013 R., W STOSUNKU DO ICH ILOŚCI WYTWARZANYCH W 1995 R., -DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH: W 2015 R. DO POZIOMU 80% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, -DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH, W TYM WYROBÓW AGD I SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO DO POZIOMU 70% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., -DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW PRZYDATNYCH DO RECYKLINGU, W TYM ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH WCHODZĄCYCH W STRUMIEŃ ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU 15 % ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., -WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW BUDOWLANO – REMONTOWYCH WCHODZĄCYCH W STRUMIEŃ ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU 80%, -ZMNIEJSZENIE ILOŚCI SKŁADOWANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU 60% W STOSUNKU DO ILOŚCI ODPADÓW WYTWARZANYCH.
PSZCZYNA	W TRAKCIE OPRACOWANIA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020)	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020 (DOKUMENTEM RAMOWY, NIE PRZYJĘTY PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY GMINY)	OPRACOWANIE OKREŚLA POLITYKĘ ŚRODOWISKOWĄ A TAKŻE WYZNACZA CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE, KTÓRE ODNOSZĄ SIĘ DO ASPEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH, USYSTEMATYZOWANYCH WEDŁUG PRIORYTETÓW. NINIEJSZE OPRACOWANIA ZAWIERA M.IN. ROZPOZNANIE AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W GMINIE, PRZEDSTAWIA PROPOZYCJE ORAZ OPIS ZADAŃ, KTÓRE NIEZBĘDNE SĄ DO KOMPLEKSOWEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA (W TYM GOSPODARKI ODPADAMI). DOKUMENT WSPOMAGA DĄŻENIE DO UZYSKANIA W GMINIE SUKCESYWNEGO OGRANICZENIA DEGRADACJI ŚRODOWISKA,

			OCHRONĘ I ROZWÓJ JEGO WALORÓW ORAZ RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA Z UWZGLĘDNIENIEM KONIECZNOŚCI JEGO OCHRONY. STRUKTURA OPRACOWANIA OBEJMUJE OMÓWIENIE KIERUNKÓW OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE W ODNIESIENIU M.IN. GOSPODARKI ODPADAMI
SUSZEC	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SUSZEC NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015 PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY SUSZEC NA LATA 2013-2032	2008 – 2015 2013 - 2032	- ŚRODOWISKO DLA ZDROWIA – DALSZA POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO, - WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM ORAZ PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA, - OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY, - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII. - UNIESZKODLIWIENIE WSZYSTKICH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY SUSZEC
WYRY	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA ODNOSZĄCE SIĘ DO GOSPODARKI ODPADAMI UREGULOWANE SĄ W UCHWAŁACH RADY GMINY WYRY	BRAK PROGRAMU
POWIAT MIKOŁOWSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NA LATA 2008-2015	2008-2015	PRIORYTET III ŁAD PRZESTRZENNY I EKOROZWÓJ. OBSZAR STRATEGICZNY III-1 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE. CEL STRATEGICZNY I -1-A POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO. CELE OPERACYJNE: III-1-A1 WEWNĘTRZNA INTEGRACJA SYSTEMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU; III-1-A2 WZROST PROEKOLOGICZNEJ EDUKACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.
GLIWICE	PROGRAM USUWANIA MATERIAŁÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA GLIWICE WRAZ ZE SZCZEGÓŁOWĄ INWENTARYZACJĄ	DOKUMENT OPRACOWANY W 2012 R.	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA, LIKWIDACJA UCIĄŻLIWOŚCI I ZAGROŻEŃ DLA MIESZKAŃCÓW, USUNIĘCIE AZBESTU Z TERENU MIASTA DO 2032 R.
GIERAŁTOWICE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GIERAŁTOWICE DO ROKU 2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019 (UWZGLĘDNIA ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI KOMUNALNYMI)	2012-2019	ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW, DOTRZYMANIE WYMAGANYCH POZIOMÓW ODZYSKU/RECYKLINGU ODPADÓW, WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW
KNURÓW	INWENTARYZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH	OD 2006 ROKU - NADAL	LIKWIDACJA WYROBÓW AZBESTOWYCH.

	AZBEST WRAZ Z OCENĄ STOPNIA PILNOŚCI DZIAŁANIA W ZABUDOWIE JEDNORODZINNEJ NA TERENIE MIASTA KNURÓW.		DOTACJA DO WŁAŚCIWEGO UNIESZKODLIWIENIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODRĘBNYCH STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
TOSZEK	1.GMINNY PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY TOSZEK NA LATA 2012-2032 2.AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TOSZEK	2012 – 2032 2012 - 2016	USUNIĘCIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY TOSZEK OCHRONA POWIETRZA OCHRONA PRZED HAŁASEM DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE I EDUKACJA EKOLOGICZNA GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
WIELOWIEŚ	AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY WIELOWIEŚ I	2009- 2017	-OGRANICZENIE DEPONOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO POZIOMU 50%, ZAPEWNIENIE W MAKSYMALNYM STOPNIU PRZETWARZANIA ODPADÓW, PROWADZENIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI, LIKWIDACJA „DZIKICH WYSYPISK", -WPROWADZENIE I ROZWÓJ SYSTEMU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, PROWADZENIE SYSTEMU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE:
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE	2008-2020	DOSTOSOWANIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI DO WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I POTRZEB MIASTA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZORIENTOWANE NA WŁAŚCIWE GOSPODAROWANIE ODPADAMI W TYM MODERNIZACJA I ROZBUDOWA ZAKŁADU SEGREGACJI ORAZ KOMPOSTOWANIA I ZBIÓRKI ODPADÓW
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA ODPADAMI. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO

	PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO		
BYTOM	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA BYTOMIA	2012-2032	CELEM OPRACOWANIA JEST SPOWODOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z OCZYSZCZENIEM TERENU BYTOMIA Z AZBESTU TJ. WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ POZOSTAŁYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I ODPADÓW AZBESTOWYCH W OKREŚLONYM HORYZONCIE CZASOWYM.
BORONÓW	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY BORONÓW NA LATA 2013-2032	2013-2031	1. ZACHĘCENIE MIESZKAŃCÓW DO UDZIAŁU W PROGRAMIE POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJALNEJ MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA WSPARCIA FINANSOWEGO ZE ŚRODKÓW POMOCOWYCH UE DZIĘKI ZAPISOM W RPO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007 – 2013. 2. STWORZENIE SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH W CAŁYM OKRESIE DZIAŁANIA PROGRAMU (RÓWNIEŻ PO ROKU 2013). 3. KOMPLEKSOWE ZORGANIZOWANIE USUWANIA AZBESTU I KOORDYNACJA ROBÓT BUDOWLANYCH KONIECZNYCH DO ZAKOŃCZENIA PROCESU WYMIANY POKRYĆ NA BEZAZBESTOWE.
HERBY	GMINNY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA	2014-2018	ROZWÓJ GMINY W HARMONII Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA.
HERBY	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY HERBY	2013 - 2032	USUNIĘCIE Z TERENU GMINY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. LIKWIDACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ AZBESTU NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW.
KOCHANOWICE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY KOCHANOWICE	2011-2032	1.SPOWODOWANIE OCZYSZCZENIA OBSZARU GMINY KOCHANOWICE Z AZBESTU ORAZ USUNIĘCIE STOSOWANYCH OD WIELU LAT WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, 2.WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH U MIESZKAŃCÓW GMINY, SPOWODOWANYCH AZBESTEM ORAZ USTALENIE KONIECZNYCH DO TEGO UWARUNKOWAŃ, 3. SPOWODOWANIE SUKCESYWNEJ LIKWIDACJI ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO I DOPROWADZENIE W OKREŚLONYM HORYZONCIE CZASOWYM DO SPEŁNIENIA WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA,

			4. STWORZENIE ODPOWIEDNICH WARUNKÓW DO WDROŻENIA PRZEPISÓW PRAWNYCH ORAZ NORM POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST,
KOCHANOWICE	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY KOCHANOWICE NA LATA 2007 – 2010 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2018	2007-2018	
LUBLINIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 R. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2012- 2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	CELE KRÓTKOOKRESOWE NA LATA 2010-2013 • OBJĘCIE WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW GMINY UMOWAMI NA ODBIERANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH, • ZAPEWNIENIE WSZYSTKIM MIESZKAŃCOM GMINY MOŻLIWOŚCI SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW, • OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO KOŃCA 2010 R. DO POZIOMU 75% WAGOWO TYCH ODPADÓW W STOSUNKU DO ICH ILOŚCI WYTWARZANYCH W 1995 R., • OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO KOŃCA 2013 R. CELE DŁUGOOKRESOWE NA LATA 2014-2018 • DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH: - W 2015 R. DO POZIOMU 80% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, - W 2018 R. DO POZIOMU 90% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, • DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH W TYM WYROBÓW AGD I SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO DO POZIOMU: - 70% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., - 90% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2018 R., • DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW PRZYDATNYCH DO RECYKLINGU, W TYM ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH WCHODZĄCYCH W STRUMIEŃ ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU:

			- 15% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., - 20% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2018 R.
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK	ZGODNIE Z ART. 34 UST 3 ORAZ ART. 228 USTAWY Z DNIA 14 GRUDNIA 2012 R. O ODPADACH (DZ.U. 2013 POZ. 21 Z PÓŹN. ZM.) PLANY GOSPODARKI ODPADAMI SĄ OPRACOWYWANE NA POZIOMIE KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM ORAZ TRACĄ MOC UCHWAŁY DOTYCZĄCE PRZYJĘCIA POWIATOWYCH I GMINNYCH PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI PO UPŁYWIE 30 DNI OD DNIA WEJŚCIA W ŻYCIE NINIEJSZEJ USTAWY.	
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	UCHWAŁA NR IV/25/1/2012 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 24 SIERPNIA 2012 ROKU W SPRAWIE: PRZYJĘCIA „PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014” UCHWAŁA NR IV/25/2/2012 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 24 SIERPNIA 2012 ROKU W SPRAWIE: WYKONANIA „PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014” (DZ. URZ. WOJ. ŚL. Z 2012 R., POZ. 3777) UCHWAŁA NR IV/32/9/2013 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 25 MARCA 2013 R. W SPRAWIE ZMIANY UCHWAŁY NR IV/25/2/2012 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 24 SIERPNIA 2012 ROKU W SPRAWIE WYKONANIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014 (DZ. URZ. WOJ. ŚL. Z 2013 R., POZ. 3106)	2012 - 2014	W ZAWIĄZKU ZE ZMIANĄ W 2011 ROKU PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI GMINNE PLANY GOSPODARKI ODPADAMI STRACIŁY MOC OBOWIĄZUJĄCĄ. REGULAMINY UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH MAJĄ BYĆ DOSTOSOWANE DO PLANÓW WOJEWÓDZKICH (ART. 4 UST. 3 USTAWY Z DNIA 13 WRZEŚNIA 1996 R. O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH) PODSTAWOWE CELE WYNIKAJĄCE Z WPGO: ODPADY KOMUNALNE: 1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI W WOJEWÓDZTWIE W OPARCIU O REGIONALNE INSTALACJE PRZETWARZANIA ODPADÓW. 2. ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODZYSKU, W SZCZEGÓLNOŚCI RECYKLINGU W ODNIESIENIU DO SZKŁA, METALI, TWORZYW SZTUCZNYCH ORAZ PAPIERU I TEKTURY, JAK RÓWNIEŻ ODZYSKU ENERGII Z ODPADÓW ZGODNEGO Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA. 3. SELEKTYWNE ZBIERANIE ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI I W KONSEKWENCJI OGRANICZENIE SKŁADOWANIA TYCH ODPADÓW. 4. ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ZBIERANYCH SELEKTYWNIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH. 5. WYELIMINOWANIE PRAKTYKI NIELEGALNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW.
ŚWIĘTOCHŁOWICE	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI	2004-2015	1.ANALIZA I OCENA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY ŚWIĘTOCHŁOWICE 2. ROZMIESZCZENIE ISTNIEJĄCYCH INSTALACJI I

			URZĄDZEŃ DO ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW, WRAZ Z WYKAZEM PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W TYM ZAKRESIE 3. KONCEPCJA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI 4. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI
RUDA ŚLĄSKA	POWIATOWY PROGRAM USUWANIA AZBESTU, WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA.	DO 31 GRUDNIA 2032 R.	1.DOPROWADZENIE DO CAŁKOWITEGO USUNIĘCIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. 2.INWENTARYZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA. 3.WYZNACZENIE STOPNIA PILNOŚCI DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH.
MYSŁOWICE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA MYSŁOWICE NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021	1. OBJĘCIE WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW SELEKTYWNĄ ZBIÓRKĄ ODPADÓW ORAZ ODBIERANIEM ODPADÓW KOMUNALNYCH 2. KONTROLA PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W ODNIESIENIU DO SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA 3. ODEBRANYCH ODPADÓW (PRZEKAZYWANIE ODPADÓW NA INSTALACJE FUNKCJONUJĄCE W RAMACH II REGIONU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI) 4. TWORZENIE I UDZIAŁ GMINY W STRUKTURACH PONADGMINNYCH DLA REALIZACJI REGIONALNEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI OBEJMUJĄCEGO 5. DZIAŁANIA W ZAKRESIE: 6. - ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW, 7. - SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW, 8. - PRZETWARZANIA ODPADÓW W CELU PRZYGOTOWANIA DO ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA, 9. - BUDOWY REGIONALNYCH INSTALACJI, 10. - REKULTYWACJI ZAMKNIĘTYCH SKŁADOWISK ODPADÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W OBSZARZE PODLEGAJĄCYM UTWORZONEJ STRUKTURZE PONAD GMINNEJ 11. STWORZENIE, DOSKONALENIE I PROWADZENIE BAZY DANYCH DOTYCZĄCYCH EWIDENCJI WYTWARZANYCH ODPADÓW ORAZ PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM 12. ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA 13. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNO-INFORMACYJNYCH, MAJĄCYCH NA CELU PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI

	PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA MYSŁOWICE	MIASTO ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO OPRACOWANIA – TERMIN NIEZNANY WYDZIAŁ BAZUJE NA PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014	14. INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI SUROWCÓW WTÓRNYCH NA TERENIE MIASTA 15. ZBIÓRKA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW BIODEGRADOWALNYCH 16. ZBIÓRKA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH POCHODZĄCYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, W TYM M.IN.: 17. - ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO, 18. - ZUŻYTYCH BATERII I AKUMULATORÓW, 19. - PRZETERMINOWANYCH LEKÓW 20. ZBIÓRKA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH 21. ZBIÓRKA ODPADÓW REMONTOWO – BUDOWLANYCH 22. ZBIÓRKA ZUŻYTYCH OPON 23. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW ZWIERZĘCYCH Z TERENÓW PODLEGAJĄCYCH GMINIE 24. USUWANIE „DZIKICH” WYSYPISK ODPADÓW 25. AKTUALIZACJA DANYCH DOTYCZĄCYCH WYSTĘPOWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH NA TERENIE MIASTA 26. REALIZACJA ZAPISÓW „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST STOSOWANYCH NA TERYTORIUM POLSKI” ORAZ PROWADZENIE AKCJI INFORMACYJNEJ O MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA POMOCY FINANSOWEJ NA REALIZACJĘ PRAC ZWIĄZANYCH Z USUWANIEM WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST 27. DOFINANSOWANIE DO USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST MIASTO MYSŁOWICE 28. SPORZĄDZENIE KWARTALNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI 29. SPORZĄDZENIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI 30. KONTROLOWANIE I KIEROWANIE PRZEZ MIASTO CAŁEGO STRUMIENIA ODPADÓW DO INSTALACJI OBECNIE FUNKCJONUJĄCYCH LUB PLANOWANYCH W RAMACH II RGOK, CO UMOŻLIWI SPEŁNIENIE DYREKTYW UNIJNYCH W SPRAWIE ODZYSKU POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW 31. WDRAŻANIE INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII (BAT) W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW

			N/D
BĘDZIN	MIEJSKI PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA BĘDZINA	OKRES OBOWIĄZYWANIA PROGRAMU: 2012-2017. PLANUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE AKTUALIZACJI PROGRAMU W ROKU 2017.	- PRZEPROWADZENIE INWENTARYZACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W CELU ZAKTUALIZAWANIA DANYCH O ILOŚCI AZBESTU WYSTĘPUJĄCEGO NA TERENIE MIASTA BĘDZINA, - ZDIAGNOZOWANIE AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA BĘDZINA, - SPOWODOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z OCZYSZCZENIEM TERENU MIASTA BĘDZINA Z AZBESTU W OKREŚLONYM HORYZONCIE CZASOWYM, - MINIMALIZACJA NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH SPOWODOWANYCH OBECNOŚCIĄ AZBESTU NA TERENIE MIASTA, - LIKWIDACJA SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO.
BOBROWNIKI	POGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE BOBROWNIKI	2004-2012 (OBECNIE AKTUALIZACJA OPRACOWANIA)	GRUPY CELÓW: - OCHRONA KRAJOBRAZU I STRUKTURY GEOLOGICZNEJ; - OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH; - OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH; - OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA; - OCHRONA GLEB; - ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGOWANYCH; - OCHRONA PRZYRODY; - OCHRONA POWIETRZA; - OCHRONA PRZED HAŁASEM - EDUKACJA EKOLOGICZNA - GOSPODARKA ODPADAMI;
CZELADŹ	BRAK.	NIE DOTYCZY.	NIE DOTYCZY.
DĄBROWA GÓRNICZA	„AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA NA LATA 2013 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018 – 2020”	2013 – 2017	KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POLEGAJĄ NA: UWZGLĘDNIANIU ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W STRATEGIACH SEKTOROWYCH, AKTYWIZACJI RYNKU NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA, ZARZĄDZANIU ŚRODOWISKOWYM, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W DZIAŁANIACH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA, ROZWOJU BADAŃ I POSTĘPIE TECHNICZNYM, ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA SZKODY W ŚRODOWISKU, UWZGLĘDNIANIU ASPEKTU EKOLOGICZNEGO W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM. OCHRONA ZASOBÓW

			NATURALNYCH POLEGAJĄCA NA: OCHRONIE PRZYRODY, OCHRONIE I ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU LASÓW, RACJONALNYM GOSPODAROWANIU ZASOBAMI WODNYMI, OCHRONIE POWIERZCHNI ZIEMI, GOSPODAROWANIU ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO POLEGAJĄCE NA DZIAŁANIACH W OBSZARACH: ŚRODOWISKO A ZDROWIE, JAKOŚĆ POWIETRZA, OCHRONA WÓD, GOSPODARKA ODPADAMI, ODDZIAŁYWANIE HAŁASU I PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH, SUBSTANCJE CHEMICZNE W ŚRODOWISKU.
IRZĄDZE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY IRZĄDZE NA LATA 2011 - 2032	2011R. - 2032R. - AKTUALIZACJA CO 4 LATA	WYELIMINOWANIE SZKODLIWEGO WPŁYWU I NIEBEZPIECZNYCH DLA ZDROWIA SKUTKÓW POWODOWANYCH AZBESTEM U MIESZKAŃCÓW GMINY IRZĄDZE ORAZ LIKWIDACJA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.
JAWORZNO	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA JAWORZNA NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012-2018 - AKTUALIZACJA	2012-2018	GŁÓWNYMI CELAMI, ZGODNYMI Z POLITYKĄ EKOLOGICZNĄ PAŃSTWA SĄ: · UTRZYMANIE TENDENCJI ODDZIELENIA WZROSTU ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW OD WZROSTU GOSPODARCZEGO KRAJU WYRAŻONEGO W PKB, ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODZYSKU, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI ODZYSKU ENERGII Z ODPADÓW, ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI OCHRONY ŚRODOWISKA, · ZMNIEJSZENIE ILOŚCI WSZYSTKICH ODPADÓW KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW, · ZAMKNIĘCIE DO KOŃCA 2009 R. WSZYSTKICH KRAJOWYCH SKŁADOWISK NIESPEŁNIAJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA, · WYELIMINOWANIE PRAKTYKI NIELEGALNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW, · STWORZENIE KOMPLEKSOWEJ BAZY DANYCH O WPROWADZANYCH NA RYNEK PRODUKTACH I GOSPODARCE ODPADAMI W POLSCE.
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIETNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	CELE GŁÓWNE: • GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W OPARCIU O REGIONALNĄ INSTALACJE PRZETWARZANIA ODPADÓW, •ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODZYSKU, W SZCZEGÓLNOŚCI RECYKLINGU W ODNIESIENIU DO SZKŁA, METALI, TWORZYW SZTUCZNYCH ORAZ PAPIERU I TEKTURY, JAK RÓWNIEŻ ODZYSKU ENERGII Z ODPADÓW ZGODNEGO Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA,

			• SELEKTYWNE ZBIERANIE ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI I W KONSEKWENCJI OGRANICZENIE SKŁADOWANIA TYCH ODPADÓW, •ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ZBIERANYCH SELEKTYWNIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH, •WYELIMINOWANIE PRAKTYKI NIELEGALNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW.
ŁAZY	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY MIERZĘCICE NA LATA 2011-2032	2011-2032	PRZYGOTOWANIE PLANU OCZYSZCZANIA TERENU GMINY MIERZĘCICE Z WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST POPRZEZ ICH DEMONTAŻ I UNIESZKODLIWIENIE 2) DOSTOSOWANIE DZIAŁAŃ DO WYMAGAŃ PRZEPISÓW PRAWNYCH OBOWIĄZUJĄCYCH W PRAWODAWSTWIE POLSKIM I DYREKTYWACH UNII EUROPEJSKIEJ; STWORZENIE ODPOWIEDNICH WARUNKÓW DO OGRANICZENIA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA
OGRODZIENIEC	PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2019 – PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIEJSKIEJ NR XXV/220/2012 Z DNIA 10 LIPCA 2012	2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2019	1.WYKSZTAŁCENIE U MIESZKAŃCÓW POSTAWY PRZYJAZNEJ ŚRODOWISKU PROWADZĄCEJ DO RACJONALNEGO GOSPODAROWANIA I KORZYSTANIA Z ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO, PRZY ZACHOWANIU WSZELKICH ZASAD JEGO OCHRONY. 2.WZROST ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE POSZANOWANIA PRZYRODY, W TYM GŁÓWNIE W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA ZASAD INGERENCJI W SFERĘ PRZYRODNICZĄ PARKU KRAJOBRAZOWEGO I JEGO OTULINY ORAZ OBSZARÓW NATURA 2000. 3.ZACHOWANIE I ZWIĘKSZENIE ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW LEŚNYCH. RACJONALNE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW GLEBOWYCH. 4.ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI. 5.PRZYWRÓCENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH I RACJONALIZACJA ICH WYKORZYSTANIA. 6.KONTYNUACJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ OGRANICZANIE ZUŻYCIA ENERGII I WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ. 7.MINIMALIZACJA ILOŚCI POWSTAJĄCYCH

	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC - PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XII/89/2011 RADY MIEJSKIEJ Z DNIA 15 LIPCA 2011R.	2011-2032	ODPADÓW, WZROST WTÓRNEGO WYKORZYSTANIA. 8.SUKCESYWNE USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. 9.ZMNIEJSZENIE UCIĄŻLIWOŚCI HAŁASU DLA MIESZKAŃCÓW I ŚRODOWISKA POPRZEZ OBNIŻENIE JEGO NATĘŻENIA DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW. 10.OCHRONA PRZED NADMIERNYM ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH. 11.UTRZYMYWANIE NISKIEGO POZIOMU RYZYKA WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCEGO Z TRANSPORTU MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH. 1. USUNIĘCIE I UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY, 2.MINIMALIZACJA NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH SPOWODOWANYCH OBECNOŚCIĄ AZBESTU NA TERYTORIUM GMINY, 3. LIKWIDACJA SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO
PILICA	KIERUNKI DZIAŁANIA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PILICA NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019	2012-2015	
PORĘBA			
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	ZMIANA USTAWY O ODPADACH, KTÓRA WESZŁA W ŻYCIE W 2013 ROKU, WPROWADZIŁA BRAK OBOWIĄZKU OPRACOWYWANIA PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI PRZEZ POWIATY.	
PSARY	NIE POSIADA		
SIEWIERZ	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2004 – 2015, AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2009 – 2012, AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2013 - 2016.	2004 – 2015 2009 – 2012 2013 – 2016	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2004 – 2015 JEST DOKUMENTEM STRATEGICZNYM OKREŚLAJĄCYM KONCEPCJĘ FUNKCJONOWANIA GMINY W DŁUŻSZYM OKRESIE CZASU , TJ. W PERSPEKTYWIE DO ROKU 2015 . W DOKUMENCIE TYM ZOSTAŁY WYZNACZONE CZTERY CELE STRATEGICZNE ORAZ ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI I PRZEDSTAWIAJĄ SIĘ NASTĘPUJĄCO: CEL STRATEGICZNY NR 1: POPRAWA WYKORZYSTANIA WALORÓW GEOGRAFICZNO – PRZYRODNICZYCH ORAZ DZIEDZICTWA HISTORYCZNO – KULTUROWEGO DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY,

	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY SIEWIERZ KWIECIEŃ 2009 R.	AKTUALIZACJA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY SIEWIERZ DO KOŃCA 2015 R.	CEL STRATEGICZNY NR 2 : ROZBUDOWA ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI INWESTYCYJNEJ Z WYKORZYSTANIEM PROGRAMÓW POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ, CEL STRATEGICZNY NR 3: WZROST WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW, ICH ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNEJ DO ZMIAN SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH, CEL STRATEGICZNY NR 4: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA, POPRAWY ZDROWIA I ŚRODOWISKA NATURALNEGO. SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA, ZASADY UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ZOSTAŁY SZEROKO UREGULOWANE W KRAJOWYCH PRZEPISACH PRAWNYCH TJ. MIĘDZY INNYMI: - PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST STOSOWANYCH NA TERYTORIUM POLSKI, - PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032, KRAJOWY PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI , - WOJEWÓDZKI PLAN
SŁAWKÓW	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA SŁAWKÓW NA LATA 2004 – 2015	LATA 2004 – 2015	PODSTAWOWYMI CELAMI W GOSPODARCE ODPADAMI WYTWARZANYMI W SEKTORZE GOSPODARCZYM SĄ: REDUKCJA U ŹRÓDŁA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW, ODZYSK, UNIESZKODLIWIANIE I W OSTATECZNOŚCI BEZPIECZNE ICH SKŁADOWANIE, A TAKŻE OGRANICZENIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH NA ŚRODOWISKO, OGRANICZENIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NIEBEZPIECZNYCH ODPADÓW MEDYCZNYCH NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI, ZINTENSYFIKOWANIE ZBIÓRKI OLEJÓW ODPADOWYCH, ORGANIZACJA SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW ELEKTRYCZNYCH I ELEKTRONICZNYCH, USUNIĘCIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DO KOŃCA 2032 ROKU, ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW Z POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH I TWORZENIE WARUNKÓW DO ODZYSKU I RECYKLINGU, BEZPIECZNE DLA ŚRODOWISKA GOSPODAROWANIE ZUŻYTYMI OPONAMI I

	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA SŁAWKÓW NA LATA 2013 – 2032	LATA 2013 - 2032	TWORZENIE WARUNKÓW DO ODZYSKU I RECYKLINGU W CELU OSIĄGNIĘCIA DOCELOWO W 2007 ROKU POZIOMU ODZYSKU 75 % I POZIOMU RECYKLINGU 15 %. USUNIĘCIE I UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH, AZBEST Z TERENU MIASTA SŁAWKÓW DO 2032 ROKU, MINIMALIZACJA NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH POWODOWANYCH KONTAKTEM Z WŁÓKNAMI AZBESTU NA TERENIE MIASTA SŁAWKÓW, LIKWIDACJA SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO W MIASTA SŁAWKÓW.
SZCZEKOCINY	-	NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD: OBOWIĄZEK OPRACOWANIA PROGRAMU W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI DOTYCZY KRAJU I WOJEWÓDZTWA.	NIE DOTYCZY
WŁODOWICE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY WŁODOWICE NA LATA 2011 - 2032	2011R. - 2032R. - AKTUALIZACJA CO 4 LATA	WYELIMINOWANIE SZKODLIWEGO WPŁYWU I NIEBEZPIECZNYCH DLA ZDROWIA SKUTKÓW POWODOWANYCH AZBESTEM U MIESZKAŃCÓW GMINY WŁODOWICE ORAZ LIKWIDACJA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.
WOJKOWICE	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014. REGULAMIN UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY WOJKOWICE – PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XLVII/444/2014 RADY MIASTA WOJKOWICE Z DNIA 24 LUTEGO 2014R. W SPRAWIE UCHWALENIA REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY WOJKOWICE. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2014-2020	ZGODNIE Z ART. 34 UST. 3 USTAWY O ODPADACH, PLANY GOSPODARKI ODPADAMI SĄ OPRACOWYWANE NA POZIOMIE KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM. OBOWIĄZEK TWORZENIA GMINNYCH PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI ZOSTAŁ TYM SAMYM ZNIESIONY. CELE WSKAZANE W WOJEWÓDZKIM PGO REALIZOWANE SĄ OBECNIE PRZY POMOCY REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY. DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIASTA: WRZESIEŃ 2014 R.	SELEKTYWNE ZBIERANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH. ZAGOSPODAROWANIE ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, ODPADÓW ZIELONYCH ORAZ POZOSTAŁOŚCI Z SORTOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH PRZEZNACZONYCH DO SKŁADOWANIA W INSTALACJACH REGIONALNYCH LUB W INSTALACJACH ZASTĘPCZYCH ZLOKALIZOWANYCH W GRANICACH REGIONU II GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO. UZYSKANIE WYMAGANYCH POZIOMÓW RECYKLINGU I PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA ODPADÓW KOMUNALNYCH TAKICH JAK: PAPIER, METALE, TWORZYWA SZTUCZNE I SZKŁO ORAZ INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE ODPADÓW BUDOWLANYCH I ROZBIÓRKOWYCH. OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI. OBSZAR GOSPODARKI ODPADAMI UWZGLĘDNIONY ZOSTANIE W STRATEGII
ZAWIERCIE	„PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014”	OD 2014 DO NADAL	ZESTAWIENIE LOKALIZACJI INSTALACJI ZE WSKAZANIEM ZAWIERCIA W REGIONIE NR 1.

			AKTUALNIE ZAWIERCIE WPISANE JAKO INSTALACJA ZASTĘPCZA; PO WDROŻENIACH, DOPOSAŻENIU ITP. DOCELOWO JAKO INSTALACJA REGIONALNA.
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY ŻARNOWIEC	2013 - 2032	WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH U MIESZKAŃCÓW GMINY ŻARNOWIEC POWODOWANYCH AZBESTEM ORAZ LIKWIDACJA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO
SOSNOWIEC	PROGRAM SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW DLA MIASTA SOSNOWCA	PROGRAM BYŁ PODDAWANY KONSULTACJOM SPOŁECZNYM I ZOSTAŁ ZATWIERDZONY PRZEZ JRP 13 SIERPNIA 2013 R.	OKREŚLENIE RACJONALNEGO SYSTEMU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE RODZAJE ZABUDOWY Z UWZGLĘDNIENIEM MORFOLOGII ODPADÓW
	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020,	2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020	STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.
	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA SOSNOWCA.	2006-2032 (PROGRAM WYMAGA AKTUALIZACJI)	OCZYSZCZENIE OBSZARU MIASTA Z AZBESTU-LIKWIDACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, LIKWIDACJA ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI, POMOC FINANSOWA W REALIZACJI ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z LIKWIDACJĄ AZBESTU.

Aneks nr 6. Zespół redagujący Strategię ZIT Subregionu Centralnego

Zespół ekspercki ds. aktualizacji Strategii (opracowania wersji III-V):
Marcin Baron, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach / InnoCo sp. z o.o.
Luk Palmen, Prezes Zarządu InnoCo sp. z o.o.
Mariusz Śpiewok, Dyrektor Biura ZSC
Marta Jasińska-Dołęga, Biuro ZSC
Dariusz Stankiewicz, Biuro ZSC
Paweł Sołtysik, InnoCo sp. z o.o.
Michał Chojkowski, InnoCo sp. z o.o.
Katarzyna Stuczeń, InnoCo sp. z o.o.

Zespół naukowy prowadzący warsztaty strategiczne i opracowujący wersję I Strategii:
Robert Tomanek, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Marcin Baron, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Ryszard Janecki, Politechnika Śląska
Grzegorz Karoń, Politechnika Śląska
Grzegorz Krawczyk, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

Reprezentacja ZSC w kadencji do 2014 r.:
Damian Bartyla, Prezydent Miasta Bytom
Andrzej Kotala, Prezydent Miasta Chorzów
Zygmunt Frankiewicz, Prezydent Miasta Gliwice
Paweł Silbert, Prezydent Miasta Jaworzno
Piotr Uszok, Prezydent Miasta Katowice
Grażyna Dziedzic, Prezydent Miasta Ruda Śląska
Kazimierz Górski, Prezydent Miasta Sosnowiec
Andrzej Dziuba, Prezydent Miasta Tychy
Małgorzata Mańka-Szulik, Prezydent Miasta Zabrze
Ryszard Mach, Prezydent Miasta Zawiercie
Marek Balcer, Burmistrz Miasta Mikołów
Zdzisław Kulej, Wójt Gminy Ciasna
Michał Nieszporek, Starosta Powiatu Gliwickiego
Paweł Sadza, Starosta Powiatu Pszczyńskiego
Lucyna Ekkert, Starosta Powiatu Tarnogórskiego

Reprezentacja ZSC w kadencji od 2015 r.:
Damian Bartyla, Prezydent Miasta Bytom
Andrzej Kotala, Prezydent Miasta Chorzów
Zygmunt Frankiewicz, Prezydent Miasta Gliwice
Paweł Silbert, Prezydent Miasta Jaworzno
Marcin Krupa, Prezydent Miasta Katowice
Grażyna Dziedzic, Prezydent Miasta Ruda Śląska
Arkadiusz Chęciński, Prezydent Miasta Sosnowiec

Andrzej Dziuba, Prezydent Miasta Tychy
Małgorzata Mańka-Szulik, Prezydent Miasta Zabrze
Witold Grim, Prezydent Miasta Zawiercie
Stanisław Piechula, Burmistrz Miasta Mikołów
Zdzisław Kulej, Wójt Gminy Ciasna
Waldemar Dombek, Starosta Powiatu Gliwickiego
Paweł Sadza, Starosta Powiatu Pszczyńskiego
Arkadiusz Czech, Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry

Zespół KZK GOP:
Roman Urbańczyk, Przewodniczący Zarządu KZK GOP
Tadeusz Gieraszek, KZK GOP